AVH501 - Avhandling (30 studiepoeng):

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Disiplinbasert master i kristendomskunnskap, Disiplinbasert master i teologi, Disiplinbasert master i kirkelig undervisning (kateket), Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, Master i Diakoni og Lektorprogrammet.

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- delta på minst ett avhandlingseminar,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 500-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres til eksamenskonsulenten (se prosedyre for innlevering), skal den være skrevet på maskin eller PC. Den leveres inn i fire eksemplarer. 2 skal være med kandidatnummer (www.studweb.no) og 2 skal være med navn. Den med navn skal i biblioteket. Den bør helst ikke være innbundet.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Vurdering

Emnet AVH501 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mastergradsavhandlingen.

Litteratur

LITTERATUR
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og Hoel, Torlaug Løkensgard. *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s. 223 .

AVH502 - Avhandling (55 studiepoeng):

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	55
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Disiplinbasert master i kristendomskunnskap, studieretning og Disiplinbasert master i teologi.

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- delta på minst ett avhandlingseminar,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 500-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres til eksamenskonsulenten (se prosedyre for innlevering), skal den være skrevet på maskin eller PC. Den leveres inn i fire eksemplarer. 2 skal være med kandidatnummer (www.studweb.no) og 2 skal være med navn. Den med navn skal i biblioteket. Den bør helst ikke være innbundet.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Vurdering

Emnet AVH502 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mastergradsavhandlingen.

AVH503 - Master's Thesis (55 ECTS):

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	55
Undervises:	Vår

Generell informasjon

The thesis is an independent, scholarly work within a specified, limited field. A thesis may be an independent investigation built on source material, or it may be an evaluative analysis of the research of others. The subject may be chosen from all the fields of teaching and research included in the Master Degree programme. The choice of subject should be relevant for the overarching goal of the programme.

A student writing a thesis must have a mutual agreement with a supervisor. The supervisor shall approve the subject and the title of the thesis. This approval means that the subject lies within the field of the Master Degree programme.

A form with the working title of the thesis approved by the supervisor must be handed in to the administration of studies. When the thesis is finished and presented to the MF, it should be typewritten and ready for printing. It should not be less than 60 pages, or more than 130 pages. Any clause limiting the distribution and use of the thesis must be given on a separate form at the time the thesis is handed in. Deadline for handing in the thesis is in the middle of May.

The School will provide for duplication, binding and sending out of five copies of the thesis, without any expense for the student. These copies will go to the supervisor, to those who will grade the thesis, and to the library and archives of the MF.

The students are expected to:
- take the initiative to find a supervisor among the teachers at MF
- participate in the compulsory course on thesis-writing
- participate and present papers in the regular seminars for master students who are writing their theses

The course can be chosen as part of a postgraduate programme of study given below:
Profesjons¬studiet i teologi, HG N/A
Disiplin¬basert Master i kristendoms¬kunnskap N/A
Disiplin¬basert Master i kirkelig under¬visning N/A
Lektor¬program¬met N/A
Erfarings¬basert Master i kristendoms¬kunnskap N/A
Master i teologi N/A
Master i diakoni N/A
Master of Philosophy in Theology Core course

Prerequisites: Courses in theology on a 500-/600-level are required for this course and must be completed before handing in the thesis.

Studiepoengreduksjon

Not applicable.

Studiekrav

Not applicable.

Vurdering

To gain credits for the course the student has to write a thesis. Finally, the student have to sit through an oral examination (45 min.) adjusting the grade of the thesis by a maximum of one grade. The thesis work is to be assessed with a grade (A-F).

BIB201 - The Bible in Western Culture

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
The Bible has played a pivotal role in Western culture. The present course aims to give a very brief introduction to this role, providing the student with a framework for understanding the significance of biblical studies in a Western context.
The course literature is divided into two categories: (a) intensive course literature, and (b) cursory course literature. During the final examination, primary focus will be only on the first category of course literature.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is to
- be present in the tutoring offered in this course (75 percent presence required),
- give an evaluation of the course and the teaching if the course is up for evaluation the semester in question.

Vurdering
To gain credits for the course the student has to pass all the course works/¬assignments, and then sit for a written examination (2 hours). The written examination is to be assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold
The students are expected to:
- be familiar with an outline of the history of the study and use of the Bible in Western culture
- be familiar with an outline of contemporary interpretations of the Bible
- be familiar with examples of interpretation of Biblical material in Western art and culture

Litteratur
LITTERATUR
- "Part 3 og part 4" i *The Oxford illustrated history of the Bible* redaktør Rogerson, John Oxford: Oxford University Press, 2001, s. 163-291, 293-368 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Debray, Régis, "Et utvalg" i *The Old Testament : through 100 masterpieces of art* London: Merrell, 2004, s. ikke oppgitt .
- Debray, Régis, "Et utvalg" i *The New testament : through 100 masterpieces of art* London: Merrell, 2004, s. ikke oppgitt .
- Dyas, Dee og Hughes, Esther, "Et utvalg" i *The Bible in western culture : the student's guide* London: Routledge, 2005, s. 1-221 .

BIB501 - Bibelfag

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Emnet består av to delemner: A: Gammeltestamentlig bibelteologi (3 sp) og B: Det nye testamente (7 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT502 Det gamle testamente 2, reduseres dette emnet med 3 sp
Med NT502 Det nye testamente 2, reduseres dette emnet med 7 sp
Med NT503 Det nye testamente - bibelteologi, reduseres dette emnet med 3 sp
Med NT504 The Bible in Context and Pauline..., reduseres dette emnet med 3 sp
Med NT505 The Gospel of Luke, reduseres dette emnet med 1 sp
Med NT506 First Corinthians 8-10, 11-14, reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet BIB501 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D

Mål og innhold

DELEMNE A. GAMMELTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI (3 SP)

Studiet av gammeltestamentlig teologi er orientert mot GTs vitnesbyrd og refleksjon om Gud Herren. GT gir her et svært sammensatt bilde, ettersom de forskjellige tekster og litterære verk betoner ulike sider ved Gud. Dette skyldes dels at forskjellige miljøer har preget tekstene, dels henger det sammen med skiftende historiske forhold over en lang tidsperiode. Bibelteologiens mål er å avdekke bredden og fylden i gudsbekjennelsen og gudserkjennelsen og samtidig fremheve det som binder mangfoldet sammen: Åpenbaringen av og troen på den ene Gud, Herren. Viktig i dette arbeidet er også å se GTs «åpenhet» mot nye gudsåpenbaringer i fremtiden og dermed få klarhet i både kontinuiteten og diskontinuiteten mellom GT og NT, særlig med henblikk på gudsbegrepet og kristologien/messianismen.

Studenten skal ha
- god kunnskap om de ulike måter Gud åpenbarer seg på,
- god kunnskap om hvordan Gud fremstilles som frelser, skaper og forsoner,
- kjennskap til hvordan gudsbildet bidrar til å bestemme synet på mennesket,
- kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde,
- kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knyttet til kirkens bruk av GT.

DELEMNE A LITTERATUR
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i *Biblical theology : retrospect and prospect* redaktør Hafemann, Scott J. Leicester: Apollos, 2002, s. 267-279 .
- Schüngel-Straumann, Helen, "The feminine face of God" i *Concilium* London: Scm, 1995, s. 93-101 .
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i *Biblical theology : retrospect and prospect* redaktør Hafemann, Scott J. Leicester: Apollos, 2002, s. 195-211 .
- Sæbø, Magne, "Den gammeltestamentlige teologi i nyere undersøkelser og fremstillinger" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 66, nr. 1 Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s. 57-76 .

DELEMNE A VALGLITTERATUR
Enten:
- Zimmerli, Walther, "Et utvalg" i *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, s. 1-108, 141-240 .
Eller:
- Westermann, Claus, "Et utvalg" i *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, s. 9-84, 102-152, 174-261 .
Eller:

- Childs, Brevard S., "Et utvalg" i *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* London: SCM Press, 1992, s. 11-26, 55-79, 323-336, 351-447, 476-508, 566-577 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997 .
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995 .
- Michelsen, Leif M., *Guds folk : kirkens røtter i Det gamle testamente* Bergen: NLA-forl., 1995 .
- Preuss, Horst Dietrich, *Old Testament theology* Bind 1-2 Edinburgh: Clark, 1995-1996 .
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* Bind 1-2 London: SCM Press, 1975 .
- Sailhamer, John H., *Introduction to Old Testament theology : a canonical approach* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995 .
- Sæbø, Magne *On the way to canon : creative tradition history in the Old Testament* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998 .

DELEMNE B. DET NYE TESTAMENTE (7 SP)

Delemnet bygger videre på GR151 - Gresk slik at en forutsetter at de greske tekster allerede er bearbeidet språklig. Tekstarbeidet føres nå videre, og suppleres med studiet av Paulus sin teologi.

TEKSTPENSUM

Luk 6,20-8,25 og 1 Kor 8-15 eller Rom 1-8

Studenten skal ha
- god kunnskap om 1 Korinterbrev eller Romerbrevet, dets tilblivelse og innhold,
- ferdighet til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske teksten.

BIBELTEOLOGI

Studenten skal ha
- kjennskap til Paulus teologi basert på en helhetsfremstilling.

DELEMNE B LITTERATUR
- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997 .
- Sandnes, Karl Olav, *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996 .

DELEMNE B VALGLITTERATUR
Enten:
- Fitzmyer, Joseph A., *Romans : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1993 .
Eller:
- Witherington, Ben, *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995 .

BIB502 - Bibelfag

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

BIB507 - The Bible in China

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
This course is a core course in the postgraduate programme Master in Religious Education.

The Bible was first introduced in China during the Tang dynasty - in the seventh century C.E. From the start there has been linguistic and religious challenges to translating the Bible into Chinese. Also, the history of Chinese reception and use of the Bible has been complicated and variegated. This course aims to give an overview of this history and an introduction into problems connected to translation and use of the Bible in China.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is to:
- hand in a weekly reading report for at least 75 percent of the weeks
- hand in a weekly readers questions report for at least 75 percent of the weeks
- give an evaluation of course structure and teaching performances in BIB507 if the course is chosen for such evaluation during the semester in question.

Vurdering
To gain credits for the course, the student has to pass all the course works / assignments, and then sit for a written examination (4 hours).
Finally, the grade of the course (A-F) will be given based on the reports (weighing 1/3 oft he total) and the examination (weighing 2/3 of the total).

Mål og innhold
The students are expected to
- know the history of translating the Bible into Chinese (ancient and modern)
- know certain linguistic and religious problems in translating biblical texts into Chinese
- know the history of usage of the Bible in Chinese culture (ancient and modern).

Litteratur
LITTERATUR
- Broomhall, Marshall, *The Bible in China* London: The China Inland Mission, 1934, s. xiv, 190 s., pl. .
- Strandenæs, Thor, *Principles of Chinese Bible translation : as expressed in five selected versions of the New Testament and exemplified by Mt 5:1-12 and Col 1* Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 1987 .
- Walf, Knut, Eber, Irene, Malek, Roman og Wan, Sze-kar, *Bible in modern China : the literary and intellectual impact* Sankt Augustin: Institut Monumenta Serica, 1999 .

DIA501 - Bibelforståelse og etikk

Faglærer:	Lars Østnor, Lars.Ostnor@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

DIA501 gir en innføring i bibelens oppbygning og innhold, samt i kristen etikk.
Emnet består av to delemner: A. BIBELEN (2sp), B. ETIKK (3 sp)

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 (Grunnstudier 1) med Bibelkurs A, reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL113 (Grunnstudier 1) med Bibelkurs A, reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL101 Bibelfag og konfesjonskunnskap med Bibelkurs A, reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL112 (Grunnstudier 2) med Bibelkurs A, reduseres dette emnet med 3 sp
Med KRL112 (Grunnstudier 2) med Bibelkurs B, reduseres dette emnet med 3 sp
Med KRL105A Kristen livstolkning i dag, rel..., reduseres dette emnet med 3 sp
Med KRL105B Kristen livstolkning i dag, rel..., reduseres dette emnet med 3 sp
Med KRL201 Religion, antropologi og forst..., reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL211 Religion, antropologi og forst..., reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL212 Religion, antropologi og forst..., reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL213 Religion, antropologi og forst..., reduseres dette emnet med 1 sp
Med KRL216 Religion, antropologi og forst..., reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
Studenten skal:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform, arbeid i basisgrupper.

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve. Dersom alle studiekravene er bestått gis det anledning til å å gå opp til en klausurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold
A. BIBELEN (2 SP)

Studiet skal gi
- kjennskap til Bibelens oppbygning og innhold,
- kjennskap til innholdet i to utvalgte bøker fra Bibelen, med særlig henblikk på diakonien.

DELEMNE A LITTERATUR
- "1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34. 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Salme 1-24 ; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66, Amos, Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet og 1. Korinterbrev" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- Barton, John, "Et utvalg" i *Understanding Old Testament ethics : approaches and explorations* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2003, s. 15-44 .
- Donahue, John R., "Et utvalg" i *The Gospel in parable : metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* Philadelphia, Penn.: Fortress, 1990, s. 126-134, 146-151, 162-180 .
- Smith-Gahrsen, Carl og Vegge, Tor, "Et utvalg" i *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s. 59-68, 74-78, 82-83, 201-206, 215-218, 225-228 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999 .
- Kvalbein, Hans, *Godt budskap for fattige : tekster fra Lukas-evangeliet* Oslo: Lunde, 1981 .

- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999 .
- Lindström, Fredrik, *Det sårbara livet : livsförståelse och gudserfarenhet i Gamla testamentet* Lund: Arcus, 1998 .
- Sandnes, Karl Olav, "Det nye testamentes etiske materiale - en oversikt" i *Makt, eiendom, rettferdighet : bibelske moraltradisjoner i møte med vår tid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Gyldendal akademisk, 2000, s. 83-97 .

DELEMNE B. ETIKK (3 SP)

Studiet skal gi
- kjennskap til sentrale temaer og perspektiver i kristen etikk,
- god kunnskap om kristent menneskesyn og menneskeverd,
- god kunnskap om forholdet mellom menneskesyn, etikk og diakoni.

DELEMNE B LITTERATUR
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Kap. 1-10, 12, 16 og 17" i *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. ikke oppgitt .
- Henriksen, Jan-Olav og Heiene, Gunnar, "Et utvalg" i *Moral og menneskeliv : et kristent perspektiv* Kristiansand: Høyskoleforl., 1998, s. 29-53, 79-113 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Asheim, Ivar, *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt* Oslo: Universitetsforlaget, 1991 .
- Bexell, Göran og Grenholm, Carl-Henric, *Teologisk etik : en introduktion* Stockholm: Verbum, 1997 .
- Henriksen, Jan-Olav og Vetlesen, Arne Johan, *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006 .
- Johansen, Kjell Eyvind, *Etikk : en innføring* Oslo: Cappelen, 1994 .

DIA502 - Diakoni i bibelsk og historisk perspektiv

Faglærer:	Kristin Norseth, Kristin.Norseth@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.
DIA503 bygger videre på emne DIA501 og DIA502, og gir en innføring i diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjoner.

Studiekrav
Studenten skal:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),
- være organisert i en basisgruppe,
- skrive én oppgave (2000-2400 ord) innen en gitt frist. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra,
- ha godkjent en kortinnlevering eller kortprøve. Det fastsettes hvert semester hvilken form denne skal ha. I de tilfeller innleveringene eller prøvene ikke godkjennes, kan studenten levere en ny besvarelse én gang til i samme semester,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform, arbeid i basisgrupper.

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Dersom studiekravene er oppfylte går oppgavene og kortinnlevingen/-prøven til en vurderingsmappe. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en samlet vurdering av den innleverte vurderingsmappen.

Mål og innhold

DELEMNE A. DIAKONIENS BIBELSKE BEGRUNNELSE (3 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om diakoniens bibelske begrunnelse,
- god kunnskap om diakonale motiver i bibeltekstene.

DELEMNE A LITTERATUR
- Collins, John, "A ministry for tomorrow's church" i *Journal of ecumenical studies* Bind 32, nr. 2 Philadelphia: 1995, s. ikke oppgitt .
- Kjær Nielsen, Helge, *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Collins, John N., *Deacons and the church : making connections between old and new* Harrisburg, Pa.: Morehouse Pub., 2002 .
- Collins, John N., *Diakonia : re-interpreting the ancient resources* New York: Oxford University Press, 1990 .
- Nordstokke, Kjell, *Ordet tar bolig : om folkelig bibellesning* Oslo: Verbum, 1994 .

DELEMNE B. DIAKONENS HISTORIE (2 SP)

Studiet skal gi
- kjennskap til diakoniens arbeidsformer og organisering i historisk perspektiv,
- kjennskap til utviklingen av den diakonale forståelsen gjennom kirkens historie.

DELEMNE B LITTERATUR
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s. 11-44 (Kompendium).
- Oftestad, Alf B., "Et utvalg" i *Kirke - fellesskap - omsorg : diakoniens historie* Bind 1 Oslo: Luther, 2001, s. 81-118 .
- Wyller, Trygve, "Stat og omsorg - autentisitet og kall" i *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* redaktør Christoffersen, Svein Aage Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s. 170-208 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Christoffersen, Svein Aage, *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999 .

- Oftestad, Alf B., *En bok om kirkens diakoni* Oslo: Luther, 1980 .
- Oftestad, Alf B., *Kirke - fellesskap - omsorg : diakoniens historie* Bind 1 Oslo: Luther, 2001, s. 2 bind. .
- Tønnessen, Aud V.,*"Et trygt og godt hjem for alle"? : kirkelederes kritikk av velferdsstaten etter 1945* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2000 .
- Wingren, Gustaf, "Reformationens och lutherdomens ethos" i *Etik och kristen tro* Lund: Gleerup, 1971, s. 112-147 .

DIA503 - Diakoniens teologi

Faglærer:	Gunnar Harald Heiene, Gunnar.Heiene@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

DIA503 bygger videre på emne DIA501 og DIA502, og gir en innføring i diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT501 Kirkekunnskap..., reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
Studiet skal gi
- ha godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen
- være organisert i en basisgruppe,
- skrive én oppgave (2000-2400 ord) innen en gitt frist,
- ha godkjent en kortinnlevering eller kortprøve. Det fastsettes hvert semester hvilken form denne skal ha. I de tilfeller innleveringene eller prøvene ikke godkjennes, kan studenten levere en ny besvarelse én gang til i samme semester,
- ha godkjent ett muntlig fremlegg,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform, arbeid i basisgrupper.

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Dersom studiekravene er oppfylte går oppgaven og kortinnlevingen/-prøven til en vurderingsmappe. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en samlet vurdering av den innleverte vurderingsmappen.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til ulike forståelser av og begrunnelser for kirkens diakonale oppdrag,
- kjennskap til diakoniens plassering i et systematisk-teologisk helhetsperspektiv, herunder vitenskapsteoretiske spørsmål knyttet til diakoniens tverrfarglighet,
- kunnskap om embetsteologiske problemstillinger knyttet til diakontjenesten, herunder også økumeniske bidrag knyttet til diakoniforståelsen,
- god kunnskap om diakoniens kirkelige forankring.

Litteratur
LITTERATUR

- *Plan for diakoni i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1999 .
- Asheim, Ivar, "Kirke, menighet og fromhetsliv" i *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforl., 1994, s. 273-299 .
- Brodd, Sven-Erik, *Diakonatet : från ecklesiologi till pastoral praxis* Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1992 .
- Browning, Don S., "Et utvalg" i *A fundamental practical theology : descriptive and strategic proposals* Minneapolis: Fortress Press, 1991, s. 34-93 .
- Frostin, Per, "Kristendommens kairos : vågar kyrkorna säja nej till mammon och ja till de fattigas Gud" i *De nedtystades Gud : diakoni för livets skull* redaktør Bergmann, Sigurd Stockholm: Proprius, 1992, s. ikke oppgitt .
- Iversen, Hans Raun, "Hva er diakoni og diakonat egentlig" i *Diakoni : en integreret dimension i folkekirkens liv* redaktør Nissen, Karsten Århus: Aros, 2001, s. 16-48 .
- Johannessen, Kai Ingolf, "Diakoniens teologiske og kirkelige forankring" i *En bok om kirkens diakoni* redaktør Oftestad, Alf B. Oslo: Luther, 1980, s. 15-57 .
- Kirkerådet, *Diakonal tjeneste i Den norske kirke : KR 32/04* Oslo: Kirkerådet, 2004 .
- Laghe, Birgitta, "Diakonia - ecklesiologiska perspektiv på diakoni og diakonat" i *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s. ikke oppgitt .
- Nordstokke, Kjell og Collins, John N., "Diakoni - teoria - praxis" i *Svensk kyrkotidning : ny tidning för kyrka och skola* Bind 96, nr. 11 Uppsala: 2000, s. 107-111 .
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "Waiting at a table : a critical feminist theological reflection on diakonia" *Diakonia : church for others* redaktør Greinacher, Norbert et al. Edinburgh: Clark, 1988, s. ikke oppgitt .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Bergmann, Sigurd, *De nedtystades Gud : diakoni för livets skull* Stockholm: Proprius, 1992 .
- Blennberger, Erik, Stål, Rolf og Hansson, Mats J., *Diakoni - teologi, ideologi, praxis : en inventering av diakonins kunskapsområden* Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1999 .
- Brodd, Sven Erik [et al.], *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997 .
- Cavanaugh, William T., *Torture and Eucharist : theology, politics, and the body of Christ* Oxford: Blackwell Publishers, 1998 .
- Dulles, Avery, *Models of the church* New York: Image Books/Doubleday, 2002 .
- Foss, Øyvind, *Kirkens diakoni : i bibelteologisk, historisk og etisk belysning* Århus: Aarhus Universitetsforl., 1992 .
- Furre, Berge og Aukrust, Knut, *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998 .
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Del I og del III" i *An introduction to ecclesiology : ecumenical, historical & global perspectives* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s. 17-94, 167-233 .
- Moltmann, Jürgen og Meeks, M. Douglas, *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979 .
- Tjørhom, Ola, *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999 .
- Ven, Johannes A. van der, *Ecclesiology in context* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996 .
- Østnor, Lars, *Kirkens tjenester : med særlig henblikk på diakontjenesten* Oslo: Luther, 1978 .

DIA511 - Diakoni I: Sjelesorg og kulturforståelse

Faglærer:	Tormod Kleiven, Tormod.Kleiven@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

DIA511 tar for seg temaer og problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet relatert til livskriser, sorg og ulike livsfaser, samt allmenne trekk i den postmoderne kultursituasjonen. Emnet vil ha et yrkesfaglig fokus, og de aktuelle temaene og problemstillingene blir primært bli belyst ut fra sjelesorgsfaglig og kulturanalytisk teori. Samspillet mellom individfaktorer og kulturprosesser vil her være viktig, herunder også drøfting av kjønnsperspektivet. Også andre teoretiske perspektiver blir trukket inn der det er aktuelt. Problembasert læring vil benyttes som undervisningsmetode (se nedenfor). Delemnene vil bli behandlet samordnet.

Emnet består av tre delemner: A. Sjelesorg (5 sp), B. Kulturforståelse (2 sp) og C. Diakonal praksis (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg og diakoni..., reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav

Studenten skal
- delta i undervisningen knyttet til oppstart, framlegg og evalueringen av PBL-sekvensene.
- delta i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser..
- skrive notat (400-800 ord, ca.1-2 sider) ut fra individuelle læringsmål til hver PBL-sekvens. De individuelle læringsmålene skal fordeles slik at studenten får arbeidet med ulike sider av diakonifaget.
- ha godkjente gruppeprodukter fra hver PBL-sekvens, samt godkjent deltakelse i gruppa i hver sekvens. Det innebærer å ha bidratt aktivt til gruppas felles sluttprodukt i hver PBL-sekvens inklusive evt. framføring (PBL-oppgaven definerer kravene til gruppas sluttprodukt for hver enkelt oppgave). Sluttprodukter og deltakelse vurderes av PBL-gruppens veileder ved slutten av hver PBL-sekvens.
- delta i troshistoriegrupper,
- utarbeide et refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til troshistorie,
delta i eventuelle obligatoriske ekskursjoner, observasjoner og evt. andre arbeidsmåter med eventuelle rapporter, refleksjonsnotater e.l. i mellomukene. Hvilke arbeidsformer og dokumentasjonsformer og i hvilket omfang fastsettes for hvert semester.
- ha godkjent eventuell kortinnlevering (3-4 timer) i emnets fellespensum.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en samlet vurdering av den innleverte vurderingsmappen.

Vurderingsmappen skal inneholde:
- bekreftelse på at studiekravene er innfridd.
- to individuelle PBL-notater. Notatene kan bearbeides helt til innlevering av vurderingsmappen. Notatene i vurderingsmappen må ikke overstige 1000 ord.
- bekreftelse på godkjente sluttprodukter fra PBL-gruppa for hver PBL-sekvens
- eventuell kortinnlevering eller rapport fra ekskursjon e. l. kan inngå i vurderings-mappen. Dette fastsettes av utdanningsstedet for hvert semester.

Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av individuelle PBL-notater og eventuell kortinnlevering/rapport. Forutsetningen for å bli vurdert med karakter er at gruppas sluttprodukter og den enkeltes gruppedeltakelse er godkjent på forhånd.

Mål og innhold

DELEMNE A. SJELESORG (5 SP)

Delemnet gir en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgens egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale oppdrag. Med bakgrunn i stoff fra sjelesorgens faghistorie, gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt. Det legges vekt på betydningen av sjelesørgerens selvinnsikt, forståelse av samtalens dynamikk og bevissthet om sjelesorgens kontekstuelle forankring. I dette arbeidet vektlegges også betydningen av tverrfaglig innsikt slik det for eksempel kommer til uttrykk i sjelesorgens dialog med disipliner som religionspsykologi, religionssosiologi m.m..

Studiet skal gi
- kjennskap til sjelesorgens teologiske fundament og begrunnelse,
- god kunnskap om ulike sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med sentrale menneskelige livstemaer, livsfaser og livskriser,
- evne til å reflektere over og vurdere egen rolle som sjelesørger og formidler i diakonal sammenheng,
- evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske og kommunikative utfordringer i møte med enkeltmennesker og grupper av mennesker

DELEMNE A LITTERATUR
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002 .
- Patton, John, "Et utvalg" i *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, s. 113-213 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Bergstrand, Göran og Lidbeck, Magnus, *Själavård* Bind 1-2 Stockholm: Verbum, 1997-1998 .
- Gerkin, Charles V., *The Living human document : re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* Nashville: Abingdon Press, 1984 .
- Skjervheim, Hans, "Deltakar og tilskodar" i *Deltakar og tilskodar og andre essays* Oslo: Aschehoug, 1996, s. 71-87 (Kompendium).
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000 .

DELEMNE B. KULTURFORSTÅELSE (3 SP)

I dette delemnet gis en innføring i sentrale trekk i samtidskulturen. Det vil bli lagt vekt på kulturanalytiske perspektiver som kan bidra til å klargjøre hvordan en postmoderne kultursituasjon påvirker menneskers livsopplevelse og handlingsmønstre. I denne sammenheng vil identitetstematikken stå sentralt, herunder også kjønnsperspektivet. Emnet vil drøfte hvilke muligheter og utfordringer dette stiller kirkens diakoni overfor.

Studiet skal gi
- kunnskap om sentrale kjennetegn ved en postmoderne kultursituasjon
- kunnskap om hvordan sekularisering og pluralisme i den moderne kultur influerer på religion og livstolkning
- god kunnskap i hvilke muligheter og utfordringer den samtidige kultursituasjon representerer for kirkens diakoni
- evne til å analysere ulike kultursituasjoner

DELEMNE B LITTERATUR
- Krogseth, Otto, "Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering : et kulturanalytisk perspektiv" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 29-40 .
- Krogseth, Otto, "Det hellige i det moderne : refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet" i *Enhet i mangfold? : 100 år med religionshistorie i Norge* redaktør Hjelde, Sigurd et al. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998, s. 197-219 .

DELEMNE C. DIAKONAL KONTEKST (2 SP)

I dette delemnet fokuseres det på problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet knyttet til livskriser, sorg, ulike livsfaser og den samtidige kultursituasjon. Fokus er rettet mot diakonen som sjelesørger og mot samtalen som sjelesørgerisk medium.

Studiet skal gi
- evne til å analysere og vurdere diakonale utfordringer og diakonal praksis i et tverrfaglig perspektiv og i lys av egen diakonal identitet,
- evne til å finne fram til og anvende teori i møte med diakonale ufordringer,
- evne til å analysere og vurdere diakonal praksis i møte med sorg, kriser og ulike former for menneskelig nød relatert til ulike livsfaser,
- evne til å identifisere diakonale utfordringer i den samtidige kultursituasjonen.

I dette delemne vil det i tillegg til den oppsatte litteraturen (under) deles ut hvert semester lister med anbefalt litteratur knyttet til de problemstillingene og temaene som reises i PBL-undervisningen. Studentene oppfordres også til å selv finne fram til egnet litteratur. Det er også lagt opp til at en bruker litteratur som hører til andre emner og delemner. Dette er ikke å betrakte som oppsatt litteratur til delemnet i vanlig forstand, men som som støttelitteratur i PBL-arbeidet (se «studiekrav» overfor).

DELEMNE C VALGLITTERATUR
Enten:
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 1-3, 26-28" i *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* [Oslo]: Verbum, 2005, s. 13-56, 350-384 .
Eller:
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 9-14" i *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* [Oslo]: Verbum, 2005, s. 122-186 .

DIA512 - Diakoni II: Kirke og samfunn

Faglærer:	Tormod Kleiven, Tormod.Kleiven@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

DIA512 gir en innføring i forholdet mellom kirke og samfunn i en diakonal kontekst.
Emnet skal ta opp til drøfting relevante rammevilkår i kirke og samfunn sett i forhold til diakoni. Samspill og spenninger i forholdet kirke og samfunn både nasjonalt og internasjonalt blir drøftet. I nordisk sammenheng legges det spesielt vekt på drøfting av forholdet mellom kirkens diakoni, frivillighet og samfunnets velferdsordninger. I tilnærmingen legges det vekt bl.a. på familieperspektivet, systemisk forståelse og sosial nettverksteori.

Emnet vil ha et yrkesfaglig fokus, og de aktuelle temaene og problemstillingene blir primært belyst ut fra sosiologisk og ekklesiologisk teori. Også andre teoretiske perspektiver blir trukket inn der det er aktuelt.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester,
- delta i troshistoriegrupper,
- utarbeide et refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til trosutvikling.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform, arbeid i basisgrupper.

Vurdering
Emnet har bare én vurderingsalternativ, klausurprøve. Dersom alle studiekravene er bestått gis det anledning til å gå opp til en klausurprøve (6 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F)

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om den norske velferdsstatens organisering og oppbygning,
- ha kunnskap om sentrale utfordringer innenfor internasjonal diakoni,
- ha kunnskap om forholdet mellom samfunnets sosiale og velferdsmessige ordninger og diakonal virksomhet,
- ha kunnskap om familien som system i diakonal sammenheng,
- ha kjennskap til metodiske verktøy hentet fra bl.a. systemteori og sosialt nettverksteori,
- ha evne til å analysere og vurdere diakonale utfordringer og diakonal praksis i et tverrfaglig perspektiv og i lys av egen diakonal identitet.

Litteratur
LITTERATUR

- "Kap. 1,5-7" i *Den Norske velferdsstaten* redaktør Hatland, Aksel et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 9-31, 118-179 .
- Aukrust, Knut, "Fra systemkritikk til sektordiakoni" i *Diakoni og samfunn* redaktør Furre, Berge et al. Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s. 27-60 .
- Den norske Misjonsallianse, *Strategidokument* Oslo: 2005 , http://www.misjonsalliansen.no/index.cgi?menuitem=46 .
- Fyrand, Live, "Kap. 2-3, 10" i *Sosialt nettverk - teori og praksis* Oslo: TANO, 1994, s. ikke oppgitt .
- Jensen, Per, "Kap. 4-5" i *Ansikt til ansikt : system- og familieperspektivet som grunnlag for klinisk sykepleie* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994, s. ikke angitt .
- Kirkens nødhjelp,,*Kirkens nødhjelp's prinsippdokument* [Oslo]: Kirkens nødhjelp, 1999 , http://www.nca.no/filemanager/download/30/norsk-Prinsipp-141299.pdf .
- Leenderts, Torborg Aalen, "Del 1 og 2" i *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s. ikke oppgitt .
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 4-6, 15-16" i *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* [Oslo]: Verbum, 2005, s. 57-92, 188-211 .
- Lorentzen, Håkon, "Kap. II-VII" i *Fellesskapets fundament : sivilsamfunnet og individualismen* Oslo: Pax, 2004, s. 18-128 .
- Nordstokke, Kjell, "Kap. 1,5,7 og 8" i *Verdensvid tjeneste : en innføring i internasjonal diakoni* Oslo: Verbum, 1994, s. ikke oppgitt .
- Repstad, Pål, "Diaconia and the science of diaconia looking at the welfare state" i *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* Bind 14 Volda: Møreforsking, 2001, s. 139-148 .
- Stave, Gunnar, "Kyrkje - diakoni - velferdsstat" i *Diakoni og samfunn* redaktør Furre, Berge et al. Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s. 73-77 .

- Tønnessen, Aud V., "Kap. 7" i *"Et trygt og godt hjem for alle"? : kirkelederes kritikk av velferdsstaten etter 1945* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2000, s. ikke oppgitt .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- "Kap. 1,2,6 og 7" i *Den lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* redaktør Repstad, Pål Oslo: Universitetsforl., 1998, s. ikke oppgitt .
- "Del I og utdrag av del II" i *Religion, livssyn og menneskerettigheter i Norge* redaktør Eidsvåg, Inge et al. Oslo: Universitetsforl., 1997, s. ikke oppgitt .
- Evenshaug, Oddbjørn og Hallen, Dag, "Kap. 4,11-13" i *Familiepedagogikk : oppdragelsens hva, hvordan og hvorfor* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1997, s. ikke oppgitt .
- Frønes, Ivar og Brusdal, Ragnhild, "Et utvalg" i *På sporet av den nye tid : kulturelle varsler for en nær fremtid* Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 11-72 .
- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001 .
- Hughes, Gerard W., *Gud i alt* Oslo: Verbum, 2003 .
- Lorentzen, Håkon, *Velferd og verdier : utviklingen av en behandlingsinstitusjon under Kirkens bymisjon* Oslo: Institutt for samfunnsforskning, 1990 .
- Malm, Magnus, *Fotspor i glasstrappen : den svimlende klatringen i Babels tårn og veien tilbake til jorden* Oslo: Luther, 2000 .
- Malm, Magnus, *De stumme bildene : om den livslange vandringen fra bilde til virkelighet* Oslo: Luther, 2003 .
- Monsen, Nina Karin, *Velferd uten ansikt : en filosofisk analyse av velferdsstaten* Bergen: Fagbokforl., 2000 .
- Myers, Bryant L., *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1999 .

DIA513 - Diakoni III: Ledelse og menighetsbygging

Faglærer:	Lars Østnor, Lars.Ostnor@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

DIA513 tar for seg temaer og problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet som angår det fellesskapsbyggende arbeid i den lokale menigheten. Emnet vil ha et yrkesfaglig fokus, og de aktuelle temaene og problemstillingene blir primært belyst ut fra sentrale teorier om menighetsbygging, organisasjon og ledelse i en diakonal og kirkelig kontekst. Også andre teoretiske perspektiver blir trukket inn der det er aktuelt. Emnet vil også gi en innføring i diakonens rolle i kirkens gudstjenesteliv samt øving i liturgikk og homiletikk. Problembasert læring vil benyttes som undervisningsmetode (se nedenfor). Delemnene vil bli behandlet samordnet.

Emnet består av tre delemner: A. Organisasjon og ledelse (4 sp), B. Menighetsbygging (3 sp) 3. Diakonal praksis (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT505 Menighetsbygging¿ reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
Studenten skal
- delta i undervisningen knyttet til oppstart, framlegg og evalueringen av PBL-sekvensene og troshistoriearbeid.
- delta i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser..
- skrive notat (400-800 ord, ca.1-2 sider) ut fra individuelle læringsmål til hver PBL-sekvens. De individuelle læringsmålene skal fordeles slik at studenten får arbeidet med ulike sider av diakonifaget.
- ha godkjente gruppeprodukter fra hver PBL-sekvens, samt godkjent deltakelse i gruppa i hver sekvens. Det innebærer å ha bidratt aktivt til gruppas felles sluttprodukt i hver PBL-sekvens inklusive evt. framføring (PBL-oppgaven definerer kravene til gruppas sluttprodukt for hver enkelt oppgave). Sluttprodukter og deltakelse vurderes av PBL-gruppens veileder ved slutten av hver PBL-sekvens.
- delta i troshistoriegrupper,
- utarbeide et refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til troshistorie,
- delta i eventuelle obligatoriske ekskursjoner, observasjoner og evt. andre arbeidsmåter med eventuelle rapporter, refleksjonsnotater e.l. i mellomukene. Hvilke arbeidsformer og dokumentasjonsformer og i hvilket omfang fastsettes for hvert semester.
- ha godkjent eventuell kortinnlevering (3-4 timer) i emnets fellespensum.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en samlet vurdering av den innleverte vurderingsmappen.

Vurderingsmappen skal inneholde:
- bekreftelse på at studiekravene er innfridd.
- to individuelle PBL-notater. Notatene kan bearbeides helt til innlevering av vurderingsmappen. Notatene i vurderingsmappen må ikke overstige 1000 ord.
- bekreftelse på godkjente sluttprodukter fra PBL-gruppa for hver PBL-sekvens
- eventuell kortinnlevering eller rapport fra ekskursjon e. l. kan inngå i vurderings-mappen. Dette fastsettes av utdanningsstedet for hvert semester.

Emnet vurderes med karakter (A-F) som fastsettes på grunnlag av individuelle PBL-notater og eventuell kortinnlevering/rapport. Forutsetningen for å bli vurdert med karakter er at gruppas sluttprodukter og den enkeltes gruppedeltakelse er godkjent på forhånd.

Mål og innhold
A. ORGANISASJON OG LEDELSE (4 sp)
Delemnet gir innføring i organisasjons- og ledelsesteorier. Det legges vekt på organisering og ledelse i kirken og relevant kirkelovgivning i tilknytning til dette. Delemnet skal gi grunnlag for refleksjon om organisasjon og ledelse ut fra en kirkelig og diakonal kontekst.

MÅL
Studiet skal gi

- kjennskap til sentrale teorier om organisasjon og ledelse,
- kjennskap til Den norske kirkes organisering og relevant kirkelovgivning,
- god kunnskap om tjenesteordning og vigslingsrituale for diakoner.
- evne til å drøfte organisasjons- og ledelsesteori anvendt i en kirkelig og diakonal kontekst.

DELEMNE A LITTERATUR
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* Oslo: Kirkerådet, 2005 .
- Askeland, Harald, "Kap. 3-4" i *Ledere og lederroller : om ledelse og lederroller i den lokale kirke* Trondheim: Tapir, 1998, s. ikke oppgitt .
- Fyrand, Live, "Kap. 11" i *Sosialt nettverk - teori og praksis* Oslo: TANO, 1994, s. ikke oppgitt .
- Hasenfeld, Yeheskel og English, Richard A., *Human service organizations : a book of readings* Ann Arbor: University of Michigan Press, 1974 .
- Jørgensen, Knud, "Kap. 5-8" i*Visjon og hverdag : lederskap i misjon og menighet* Oslo: Verbum, 1991, s. ikke oppgitt .
- Palmer, Parker J., *Leading from within : reflections on spirituality and leadership* Washington DC: The Servant Leadership School, 1990 .
- Scott, W. Richard, "Part I" i *Organizations : rational, natural, and open systems* Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, 2003, s. ikke oppgitt .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Askeland, Harald, *Ledere og lederroller : om ledelse og lederroller i den lokale kirke* Trondheim: Tapir, 1998 .
- Fischer, Grete og Sortland, Nils, *Innføring i organisasjonspsykologi* Oslo: Universitetsforl., 2001 .
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991 .
- Repstad, Pål, *Dype, stille, sterke, milde : religiøs makt i dagens Norge* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002 .
- Selznick, Philip, *Lederskap* Oslo: Tano Aschehoug, 1997 .
- Skjørshammer, Morten og Aadland, Einar,*Ledelse i menighet : et studiehefte til utvikling av ledelse i den lokale menighet* Oslo: Diakonhjemmets høgskolesenter, 1994 .

B. MENIGHETSBYGGING (3 sp)
Delemnet gir en innføring i prinsipper for menighetsbygging. Videre vil diakonens rolle i gudstjenestelivet drøftes, og det vil gis en innføring og øving i prekenlære (homiletikk) og liturgikk knyttet opp mot kirkelige handlinger som er aktuelle for diakonen og diakonien.

MÅL
Studiet skal gi
- kjennskap til prinsipper for menighetsbygging,
- kjennskap til prinsipper for stabssamarbeid,
- innsikt i diakoniens rolle i menighetens gudstjenesteliv,

videreutvikler nødvendige ferdigheter for å kunne delta i og lede utvalgte kirkelige handlinger.

DELEMNE B LITTERATUR
- Engedal, Leif Gunnar og Haanes, Vidar L., *Kirke i oppbrudd og forandring : aktuelle perspektiver på norsk kirkevirkelighet* [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2003 .
- Gerkin, Charles V., "Et utvalg" i *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997, s. 79-149 .
- Hegstad, Harald, "Hva er menighetsutvikling, og hvorfor behøves det?" i*Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 2003, s. 4-9 .
- Nordhaug, Halvor, "Menighetens prest" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 2003, s. 10-21 .
- Okkenhaug, Berit og Skjevesland, Olav, *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997 .
- Skjevesland, Olav, "Menighetsutvikling eller menighetsplanting" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 2003, s. 39-46 .
- Skjevesland, Olav, "Del III" i *Morgendagens menighet : ledelse og livsform* [Oslo]: Verbum, 1998, s. 71-158 .

C. DIAKONAL KONTEKST (3 sp)
I dette delemnet fokuseres det på problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet knyttet til det fellesskapsbyggende arbeidet i den lokale menigheten. Fokus er rettet mot diakonen som leder av menighetens diakonale fellesskapsbyggende arbeid.

MÅL
Studiet skal gi
- evne til å analysere og vurdere diakonale utfordringer og diakonal praksis i et tverrfaglig perspektiv og i lys av egen diakonal identitet,
- evne til å finne fram til og anvende teori i møte med diakonale ufordringer,
- evne til å analysere og vurdere diakonal praksis relatert til fellesskapsbyggende arbeid i en kirkelig kontekst
- evne til å analysere og vurdere diakonens rolle som leder i møte med utfordringer fra praksisfeltet.

I dette delemne vil det i tillegg til den oppsatte litteraturen (under) deles ut hvert semester lister med anbefalt litteratur knyttet til de problemstillingene og temaene som reises i PBL-undervisningen. Studentene oppfordres også til å selv finne fram til egnet litteratur. Det er også lagt opp til at en bruker litteratur som hører til andre emner og delemner. Dette er ikke å betrakte som oppsatt litteratur til delemnet i vanlig forstand, men som støttelitteratur i PBL-arbeidet (se «studiekrav» ovenfor).

DELEMNE C VALGLITTERATUR
Enten:
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 1-3, 26-28" i *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* [Oslo]: Verbum, 2005, s. 13-56, 350-384 .

Eller:
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 9-14" i *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* [Oslo]: Verbum, 2005, s. 122-186 .

DIA521 - Diakonale praksisstudier I

Faglærer:	Margareth Glad, Margareth.Glad@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

Praksis inngår som en del av den totale undervisningen i emnet DIA521. Praksis gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder. Denne praksisperioden er på totalt 6 uker. Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis:
- Diakoni i menighet
- Diakoni i institusjon/organisasjon
- Diakoni i misjon/bistandsarbeid

I emnet inngår en fase med forberedelse til praksis, og etterarbeid der erfaringer fra praksis bearbeides. Forarbeidet har som målsetting å gi en erfaringsnær forberedelse til de utfordringer studentene vil møte i praksis. Den konkrete utformingen av forarbeidet vil derfor måtte variere alt etter den kontekst man velger for sin praksis. Etterarbeidet har som målsetting å styrke studentens evne til kritisk refleksjon over sammenhenger mellom teori og konkret praksis. Med basis i dette bearbeides forståelsen av diakoniens innhold og den prosess der studenten utvikler sin egen selvforståelse som diakon.

Både forarbeid og bearbeiding vil skje i en gruppebasert undervisning som tilstreber interaksjon og integrasjon mellom teori, praksiserfaringer og studentenes egne skriftlige arbeider.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 %),
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre og få godkjent praksis i seks uker,
- levere en evalueringsrapport underskrevet av student og veileder etter endt praksis,
- levere praksisrapport på mellom 2000 og 3000 ord,
- innlevere andakt holdt under praksis med kort refleksjon

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
Praksisstudiet har som felles mål å
- gi kjennskap til diakonens arbeid
- gi trening i å utvikle ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer,
- Reflektere over egne erfaringer i lys av teori,
- utfordre til refleksjon omkring begrunnelser for handlinger,
- stimulere til større bevissthet om egne holdninger og eget verdigrunnlag.

Supplerende litteratur deles ut i undervisningen.

DIA522 - Diakonale praksisstudier II

Faglærer:	Margareth Glad, Margareth.Glad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.

DIA522 må velges av de som ikke har valgt diakoni i menighet som arena for praksis i DIA521 eller ønsker å velge en ytterligere fordypningspraksis i menighet, institusjon eller misjon. Ved valg av dette emnet blir valgemner redusert med 5 studiepoeng.

Praksis inngår som en del av den totale undervisningen i emnet DIA522. Praksis gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder. Denne praksisperioden er på totalt 3 uker.

I emnet inngår en fase med forberedelse til praksis ¿ se DIA521 for nærmere beskrivelse.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%),
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- levere en evalueringsrapport underskrevet av student og veileder etter endt praksis, gjennomføre og få godkjent praksis i tre uker,
- skrive et refleksjonsnotat på mellom 1000 og 1500 ord.

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
Praksisstudiet har som felles mål å
- gi kjennskap til diakonens arbeid
- gi trening i å utvikle ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer,
- Reflektere over egne erfaringer i lys av teori,
- utfordre til refleksjon omkring begrunnelser for handlinger,
- stimulere til større bevissthet om egne holdninger og eget verdigrunnlag.

Supplerende litteratur deles ut i undervisningen.

DIA589 - Innpassingsprøve i diakoni

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervises:	

DIA601 - Ungdomsdiakoni

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Litteratur

LITTERATUR

- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001 .
- Brunstad, Paul Otto, *Ungdom og livstolkning : en studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger* Trondheim: Tapir, 1998 .
- Cray, Graham, *Postmodern culture and youth discipleship : commitment or looking cool?* Cambridge: Grove Books, 1998 .
- Cray, Graham, *Youth congregations and the emerging church* Cambridge: Grove Books, 2002 (Kompendium).
- Dean, Kenda Creasy og Foster, Ron, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998 .
- Frønes, Ivar og Brusdal, Ragnhild, *På sporet av den nye tid : kulturelle varsler for en nær fremtid* Bergen: Fagbokforl., 2000 .
- Fylling, Hilde og Bergsjø, Marianne, *Rop etter heim* Oslo: Kirkerådet, 1996 .
- Helland, Håvard og Øia, Tormod, *Forebyggende ungdomsarbeid* Bergen: Fagbokforl., 2000 .
- Kirkerådet,, *Ung i kirken : en betenking* [Oslo]: Kirkerådet, 1991 .
- Malm, Magnus, *Fotspor i glasstrappen : den svimlende klatringen i Babels tårn og veien tilbake til jorden* Oslo: Luther, 2000 .
- Redman, Matt, *The unquenchable worshipper* Eastbourne: Kingsway Communications, 2001 .

DIA603 - Diakoni i en flerkulturell kontekst

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Litteratur

LITTERATUR

- "Sak KM 13/97: Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv" i *Kirkemøtet : protokoll med fullstendig plenumsreferat* 1997, s. 104-118 .
- Berentsen, Jan-Martin, Engelsviken, Tormod og Jørgensen, Knud, *Missiologi i dag* Oslo: Universitetsforlaget, 2004 .
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001 .
- Eriksen, Thomas Hylland og Sørheim, Torunn Arntsen, *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s. 291 s. / .
- Eriksen, Thomas Hylland, *Hvor mange hvite elefanter? : kulturdimensjonen i bistandsarbeidet* Oslo: Ad notam, 1989 .
- Gilbert, Alan, *Latin America : BA Geography* London: University of London, 1996 .
- Karlsen, Rolf, Paulsen, Kjetil og Stenseth, Nils Chr., *Afrika : natur, samfunn og bistand* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1995, s. 664 s., [1] fold. kart. .
- Klausen, Arne Martin, *Kultur : mønster og kaos* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1992 .
- Nordstokke, Kjell, *Diakoni : troens tjeneste i verden* Oslo: Den norske Misjonsallianse, 1997 .
- Smukkestad, Oddvar, *Den innviklete utviklingen : en innføringsbok i økonomisk og politisk utviklingsteori* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994 .
- Tostensen, Arne og Gjerdåker, Svein, *Alltid fattig? : perspektiver på den tredje verdens fattigdom* [Oslo]: Cappelen, 1992 .
- Vilby, Knud, *Den globale reisen* Oslo: Universitetsforlaget, 2006 .
- Vogt, Kari, Kværne, Per, Groth, Bente og Halvorsen, Per Bjørn, *Levende religioner* Oslo: Cappelen akademisk forl., 1997 .

EXFAC101 - Examen facultatum

Faglærer:	Joar Haga, Joar.Haga@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Kritisk tenkning (5 sp), og B. Teologi mellom fornuft og fortelling (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få mappevurdering må den enkelte student

- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne
- ha et muntlig seminarframlegg i ett av delemnene
- skrive to oppgaver innen gitte frister, en fra hvert delemne
- delta på en 60 minutters emneprøve ved slutten av undervisningen. Karakteren er godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang i samme semester
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Organisering og arbeidsform:

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering

- Studentene som skal ha mappevurdering, organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter, og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving, og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.
- Storgruppen er en samling av seminargruppene, og omfatter et helt kull. Her blir det gitt felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Informasjon om gruppene gis ved semesterstart.
Studenter som tar Exfac uten mappevurdering, har anledning til å være med i seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.
Ved studiestart må studentene registrere seg på mappevurdering og melde seg på seminargruppe eller registrere seg på skriftlig eksamen. Studenter som tar skriftlig eksamen, må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe. Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og forelesninger i storgruppe. Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Vurdering

Emnet EXFAC101 har valgfri vurderingsform:

Enten mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Avsluttende vurdering består i at én eller begge oppgavene leveres i en vurderingsmappe. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den/de oppgaven(e) som går til vurderingsmappen.

Eller klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Mål og innhold

DELEMNE A. KRITISK TENKNING

Denne delen tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon, samt arbeide med begreper og utsagn. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne
- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi

DELEMNE A LITTERATUR
- Johannessen, Kjell S., "Kap. 1 og 3-5" i *Tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi* Bergen: Fagbokforlaget, 2001, s. 9-18, 92-177 .
- Rokstad, Konrad, *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004 .
- Utaker, Arild, "Kap. 1 og 3-8" i *Språklogikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s. 9-22, 32-113 .

DELEMNE B. TEOLOGI MELLOM FORNUFT OG FORTELLING

Del B tar sikte på å presentere de teologiske fagene, både som deler av det tradisjonelle teologistudiet, og som komponenter i studiet av kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (KRL). Det skjer ved at man studerer faghistorisk viktige og aktuelle eksempler på hva teologi har vært og kan være. Studiet skal ha et historisk-systematisk preg. Del B skal bidra til å knytte tematikken i exphil og exfac sammen med fagstudiene, ved å vise hvordan det teologiske arbeidet med bibeltekster har skjedd i skiftende filosofiske, ideologiske og metodologiske settinger.
En tematikk som går igjen i flere av de faghistoriske eksemplene er forholdet mellom fortelling og fornuft når det gjelder kunnskap om Gud. Denne problemstillingen blir gjort til overordnet systematisk problemstilling i del B. Studiene i denne delen av exfac konsentreres om den kristne teologis tilblivele og utvikling, med hovedvekt på spørsmålet om hva slags type aktivitet teologi har vært og er. I noen grad vil også andre religioners tradisjoner for teologisk arbeid bli berørt.

Studentene skal kunne

- gjøre rede for bakgrunnen for teologibegrepet og drøfte fagets egenart og utfordringer
- drøfte forholdet mellom fortelling og fornuft ut fra historiske eksempler
- drøfte teologiens karakter av å være vitenskap
- gjøre rede for hovedtrekk i bibeltolkningens historie
- drøfte bibeltolkningens vilkår i nyere tid

DELEMNE B LITTERATUR
- Skarsaune, Oskar og Wigen, Tore, *Teologi mellom fornuft og fortelling* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2004 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

EXPHIL101 - Examen philosophicum

Faglærer:	Gunnar Harald Heiene, Gunnar.Heiene@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Filosofi- og vitenskapshistorie (5 sp), og B. Etikk (5 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
For å få mappevurdering må den enkelte student
- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne
- ha et muntlig seminarframlegg i ett av delemnene
- skrive to oppgaver innen gitte frister, en fra hvert delemne
- delta på en 60 minutters emneprøve ved slutten undervisningen. Karakteren er godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang i samme semester
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Organisering og arbeidsform:

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.
Organisering

- Studentene som skal ha mappevurdering, organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter, og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving, og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.
- Storgruppen er en samling av seminargruppene, og omfatter et helt kull. Her blir det gitt felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Informasjon om gruppene gis ved semesterstart.
Studenter som tar Exphil uten mappevurdering, har anledning til å være med i seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.
Ved studiestart må studentene registrere seg på mappevurdering og melde seg på seminargruppe eller registrere seg på skriftlig eksamen. Studenter som tar skriftlig eksamen, må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe. Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og forelesninger i storgruppe. Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Vurdering
Emnet EXPHIL101 har valgfri vurderingsform:

Enten mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Avsluttende vurdering består i at én eller begge oppgavene leveres i en vurderingsmappe. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den/de oppgaven(e) som går til vurderingsmappen.

Eller klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Mål og innhold

DELEMNE A. FILOSOFI- OG VITENSKAPSHISTORIE

I delemne A skal studentene arbeide med sentrale tenkere fra filosofihistorien og med noen viktige tradisjoner fra vitenskapshistorien. Lesing av sekundærlitteratur kombineres med studium av et utvalg originaltekster. Studiet skal være problemorientert. Det skal bidra til å

identifisere problemer og til å forstå ulike teorier som forskjellige forsøk på å løse problemer. Studiet skal også ha et visst fokus på hvordan problemer og teorier kan ha teologisk relevans. Arbeidet skal gi trening i å begrunne egne tolkninger.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale tenkere og tradisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- gjøre rede for ulike teorier som forsøk på å løse problemer
- bruke originaltekster til å belyse problemer og teorier
- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemer og posisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- reflektere over hvordan teorier og problemer kan ha teologisk relevans

DELEMNE A LITTERATUR
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *Der tro og tanke møtes : glimt fra den "naturlige" teologis historie* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s. 7-44, 52-84, 93-104 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Svare, Helge, "Et utvalg" i *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie* Oslo: Pax, 1997, s. 34-171, 188-252, 265-287, 308-336, 354-360, 375-396 (stoff merket med stjerne er ikke pensum) .

DELEMNE B. ETIKK

Mens delemne A er historisk orientert, har delemnet i etikk (B) i hovedsak et systematisk preg. Studentene skal legge hovedvekt på sentrale etiske teorier, og få trening i å anvende begreper og teorier i drøfting av konkrete etiske spørsmål knyttet til vitenskap og forskning og til samfunnsliv og yrkesliv forøvrig. Studiet vil ta utgangspunkt i dagliglivets etiske argumentasjon. Studentene skal også arbeide med meta-etiske spørsmål som kan gi perspektiver på forståelsen av etiske teorier og moral. Det legges særlig vekt på å drøfte etiske spørsmål av betydning for fagstudier.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale etiske teorier, for etisk argumentasjon og for meta-etiske spørsmål
- anvende etiske begreper, etiske teorier og etisk argumentasjon i arbeid med spørsmål fra forskningsetikk og yrkesetikk
- reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

DELEMNE B LITTERATUR
- Den Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora,, *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora : vedtatt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora 15. februar 1999* Oslo: Komitéen, 1999 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Henriksen, Jan-Olav og Vetlesen, Arne Johan, "Et utvalg" i *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* slo: Gyldendal akademisk, 2006, s. Ikke oppgitt .
- Svare, Helge, "Et utvalg" i *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie* Oslo: Pax, 1997, s. 253-264, 290-307 .
- Thommessen, Bjørn og Wetlesen, Jon, "Et utvalg" i*Etisk tenkning : en historisk og systematisk innføring* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s. 213-281 .

FA131 - Frelsesarmeens historie, teologi og spiritualitet

Faglærer:	Roar G. Fotland, Roar.G.Fotland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Emnet gi en innføring i Frelsesarmeens historiske opprinnelse og utvikling i Norge, samt dens teologiske og spirituelle egenart.

Emnet består av delemnene A. Historie (4 sp) og B. Teologi og spiritualitet (6 sp)

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal:
- ha godkjent fremmøte i undervisningen (75 %)
- skrive et tverrfaglig refleksjonsnotat (ca. 1500 ord) som angitt i emneark/-hefte
- skrive en bokrapport (ca. 1000 ord) tilknyttet delemne A. Oppgaven gis av faglærer
- skrive et refleksjonsnotat (ca. 1500 ord) knyttet til delemne B. Oppgaven fastsettes i samråd med faglærer
- delta i / observere fromhetsliv i frelsesarmeens regi som angitt i emneark/-hefte
- skrive et refleksjonsnotat (ca. 2000) ord ut fra sin deltakelse / observasjon og presentere dette i seminargruppen
- delta i evalueringer av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering det aktuelle semester

Vurdering
Emnet har som primær vurderingsform, mappevurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. I vurderingmappen, som danner grunnlag for endelig sensur, inngår:
- Attest for godkjent fremmøte (legges i mappen av studieadministrasjonen)
- Det tverrfaglige refleksjonsnotatet,
- Refleksjonsnotat fra delemne B, og
- Refleksjonsnotat fra observasjon av fromhetsliv i Frelsesarmeen

De tre notatene vektes hver 1/3 og vurderingsmappen vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med med sekundær vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I (www.mf.no).

Mål og innhold
A. HISTORIE (4 SP)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's opprinnelse og den første tid,
- ha kjennskap til FA's historiske utvikling i Norge,

DELEMNE A LITTERATUR
- Booth, Catherine, "Et utvalg" i *Angripende kristendom* Oslo: Salvata kristelig forlag, 1976, s. 7-65 .
- Hattersley, Roy, *Blood & fire : William and Catherine Booth and their Salvation Army* London: Abacus, 2000, s. VIII, 471 s., [16] pl. .
- Norum, Charles, *Med kjærlighetens våpen : Frelsesarmeen i Norge 100 år : 1888 - 22. januar - 1988* Oslo: Salvata kristelig forlag, 1987 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Collier, Richard, *Generalen : historien om William Booth og Frelsesarmeen* Oslo: Dreyer, 1987 .
- Murdoch, Norman H., *Origins of the Salvation Army* Knoxville: University of Tennessee Press, 1994 .
- Walker, Pamela J., *Pulling the devil's kingdom down : the Salvation Army in Victorian Britain* Berkeley: University of California Press, 2001, s. xiii, 337 s., [4] pl. .

B. TEOLOGI OG SPIRITUALITET (6 SP)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's grunnleggende troslære,
- ha kjennskap til FA's syn på sakramenter og kirken,
- ha kunnskap om FA's menneskesyn, sosiale og etiske engasjement,
- ha kjennskap til den personlige helliggjørelsen,
- ha kunnskap om FA's spiritualitet,
- ha evne til å reflektere over FA forhold til ulike forståelser av åndelig liv,
- ha evne til en integrert forståelse av FA's historie, teologi og spiritualitet.

DELEMNE B LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Spiritual direction and the care of souls : a guide to Christian approaches and practices* redaktør Moon, Gary W. et al. Trowbridge, Wiltshire: Eagle, 2004, s. 49-223 .
- Clifton, Shaw, *Who are these salvationists? : an analysis for the 21st century* Alexandria, VA: Crest Books, 1999, s. x, 240 p. .
- Frelsesarmeen,, *Ordet om frelse : Frelsesarmeens håndbok i troslære* Oslo: Frelsesarmeens hovedkvarter, 1999 .
- Nielsen, Jostein og Frelsesarmeen,, *12 opprop fra Frelsesarmeen* Oslo: Frelsesarmeens studieforbund, 2004 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR

- Needham, Phil, *Community in mission : a salvationist ecclesiology* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1987 .
- Sheldrake, P., "Spirituality and theology" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Bind 20, nr. 2 Oslo: Luther, 2003, s. 27-38 .

GR151 - Gresk

Faglærer:	Glenn Øystein Wehus, Glenn.O.Wehus@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap studieretningen Det nye testamente.

Emnet studeres normalt sammen med NT501 Det nye Testamente 1 (10 studiepoeng) som er tekststudiedelen.

Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT511 Det nye testamente med gresk, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (5 uker) som vurderes med «bestått» / «ikke bestått»,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Når emnet undervises, er primær vurderingsform mappevurdering, dvs å bestå alle studiekravene i samlemappen. Dersom alle studiekravene er bestått gis det anledning til å å gå opp til en klasurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform, som er klausurprøve (5 timer). Dersom studenten ikke får bestått mappevurdering kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøve) gis anledning til å skifte til sekundær vurderingsform. Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (5 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste C.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om skriftsystemet og kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å arbeide med vitenskapelige tekstutgaver av Det nye testamente,
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene NT501 og BIB501.

Litteratur

LITTERATUR

- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993 .
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993 .
- Aland, Kurt, Nestle, Erwin, Aland, Barbara og Nestle, Eberhard, *Novum Testamentum Graece* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993 .
- Aland, Kurt, Nestle, Erwin, Aland, Barbara og Nestle, Eberhard, *Novum Testamentum Graece* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993 .
- Bauer, Walter og Danker, Frederick William, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* Chicago: University of Chicago Press, 2000 .
- Bauer, Walter, Aland, Kurt og Aland, Barbara, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*Berlin: de Gruyter, 1988, s. XXVI, 1796 s .
- Haubeck, Wilfrid og Siebenthal, Heinrich von, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament*Bind 1-2 Giessen: Tvg, 1994-1997 .
- Kohlenberger, John R., Swanson, James A. og Goodrick, Edward W., *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995 .

- Leivestad, Ragnar og Sandvei, Bjørn Helge,*Nytestamentlig gresk grammatikk* Oslo: Universitetsforl., 1996 .
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993 .
- Rienecker, Fritz og Rogers, Cleon L., *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980 .
- Sandvei, Bjørn Helge,*Øvingshefte for begynnere i koine-gresk* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s. 82 bl. .
- Sandvei, Bjørn Helge,*Kompendium til noen emner innen koinégresk grammatikk* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 2002 .
- Sandvei, Bjørn Helge,*Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente* Bind 1-2 Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske menighetsfakultet, 1998-2000, s. b. .
- Sandvei, Bjørn Helge,*Gloseguide til det greske nytestamente* Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004 .
- Sandvei, Bjørn Helge,*Glosekort til det greske nytestamente* Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003 .
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament greek vocabulary* Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001 .
- Zerwick, Max og Grosvenor, Mary, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996 .

GT251 - Introduction to the Old Testament

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
The Bible with the Old and New Testaments ¿ has a pivotal role in all Christian theology, and especially in Protestant theology. The present course aims to give a thorough historical and theological introduction to the books of the Old Testament.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is to
- hand in a weekly reading report for at least 75 percent of the weeks
- hand in a weekly reader¿s questions report for at least 75 percent of the weeks
- give an evaluation of the course and the teaching if the course is up for evaluation the semester in question.

Vurdering
To gain credits for the course the student has to pass all the course works/¬assignments, and then sit for a written examination (4 hours). Finally, the grade of the course will be given on the basis of the reports (weighing 1/3) and the examination (weighing 2/3).

Mål og innhold
The students are expected to:
- know the history of textual transmission and translation of the Old Testament
- know the contents of the books of the Old Testament
- know historical-critical analysis of the books of the Old Testament
- know theological themes in the books of the Old Testament
- know the history of ancient Israel as pictured in the Old Testament

Litteratur
LITTERATUR
- "Part 2: the making of the Bible" i *The Oxford illustrated history of the Bible* redaktør Rogerson, John Oxford: Oxford University Press, 2001, s. 59-161 .
- Birch, Bruce C. [et al.], *A theological introduction to the Old Testament* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2005 .
- Rendtorff, Rolf, *The Old Testament : an introduction* Philadelphia: Fortress Press, 1986 .

GT501 - Det gamle testamente 1

Faglærer:	Karl William Weyde, Karl.W.Weyde@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det gamle testamente.

GT501 hører sammen med HE152 som normalt tas samtidig med GT501. GT501 består av studium av tekster og metode (10 sp). Emnet bygger på fullført eksamen i bibelhebraisk på tilsvarende HE151 (10 sp) og HE152 (10 sp).

Emnet består av tre delemner: A. Eksegetisk metode (2 sp), B. Deuteronomium (4 sp) og C. Profetene og deres forkynnelse (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT511 04V Det gamle testamente med hebraisk reduseres dette emnet med 6 sp
Med GT501 04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 6 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (50 prosent frammøte),
- delta i den den obligatoriske undervisningen som gis i gammeltestamentlig metode, alternativt etter søknad (til emneansvarlig) skrive en oppgave på 1500-2500 ord,
- levere inn en semesteroppgave til tekststudiet under veiledning, omfang 2800-4000 ord,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet GT501 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene, + en muntlig prøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av semesteroppgaven, og justeres av en muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige prøven tar normalt utgangspunkt i den hebraiske teksten.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne, men korrigeres ved en muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige prøven vil normalt ta utgangspunkt i den hebraiske teksten.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler
Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D. Lenke: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. EKSEGETISK METODE (2 SP)

Studenten skal ha
- kjennskap til klassiske eksegetiske metoder,
- kjennskap til trekk i såkalt nyere eksegetisk metode.

DELEMNE A LITTERATUR
- Hayes, John Haralson og Holladay, Carl R., *Biblical exegesis : a beginner's handbook* London: SCM Press, 1988 .

DELEMNE B. DEUTERONOMIUM (4 SP)

Deuteronomium spiller en sentral rolle i forskningsfaget Det gamle testamente på tre områder: Det er det viktigste skrift til drøftelsen av den gammeltestamentlige paktsteologi; det utgjør kjernen i den såkalte «deuteronomistiske» tradisjonsstrøm i GT; og det spiller en svært sentral rolle i studiet av Pentateukens tilblivelseshistorie. For studiefaget er Deuteronomium også viktig fordi skriftet innenfor både jødedommen og kristendommen har lagt viktige premisser for å definere hva det vil si å tilhøre Guds folk. Studiet av Deuteronomium vil derfor i vesentlig grad være knyttet opp mot spørsmålet om hvordan dette skriftet bidrar til å forme religiøs og etisk identitet.

Studenten skal ha
- god kunnskap om forskningens syn på Deuteronomium som paktsdokument,
- god kunnskap om forskningens syn på Deuteronomiums tilblivelse og den betydning dette spørsmålet har for synet på Pentateukens tilblivelse,
- kjennskap til Deuteronomiums egenart i forhold til lovsamlingene i Paktsboka og Hellighetsloven,
- kjennskap til den deuteronomisk-deuteronomistiske tradisjonsstrøm i GT, med vekt på dens særegne uttrykksmåter, teologiske kjennetegn og litterære omfang,
- kjennskap til Deuteronomiums bruks- og virkningshistorie, med vekt på skriftets identitetsskapende betydning innenfor jødisk og kristen tradisjon,
- ferdighet i å eksegere følgende tekster i Deuteronomium: 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,8-15; 16,1-17; 2 Kong 22, 8-13.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Covenant" i *The Anchor Bible dictionary* Bind 1 redaktør Freedman, David Noel New York: Doubleday, 1992, s. 1180-1197 .
- Birch, B.C., "Moral agency, community, and the character of God in the hebrew Bible" i *Semeia : an experimental journal for biblical criticism* Bind 66 Missoula, Mont. ,: 1994, s. 23-41 .
- Christensen, Duane L., *Deuteronomy : 1:1-21:9* Nashville, Tenn: Thomas Nelson Publishers, 2001 .
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i*The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s. 1-16, 201-275, 329-367 .
- Hobbs, T. R., "Et utvalg" i *2 Kings* Waco, Tex.: Word Books, 1985, s. XIX-XXXVIII .
- Hobbs, T. R., "Et utvalg" i *2 Kings* Waco, Tex.: Word Books, 1985, s. 312-328 .
- Perlitt, Lothar, *Deuteronomium* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1990, s. b. .
- Weinfeld, Moshe, "Et utvalg" i *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1991, s. 1-84 .
- Weinfeld, Moshe, *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1991 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Holter, Knut, *Deuteronomy 4 and the second commandment* New York: Peter Lang, 2003 .
- Levinson, Bernard Malcolm, *Deuteronomy and the hermeneutics of legal innovation* New York: Oxford University Press, 1997 .
- MacDonald, Nathan, *Deuteronomy and the meaning of "monotheism"* Tübingen: Mohr, 2003 .
- Weyde, Karl William, *The appointed festivals of YHWH : the festival calendar in Leviticus 23 and the Sukkôt festival in other Biblical texts* bingen: Mohr Siebeck, 2004 .

DELEMNE C. PROFETENE OG DERES FORKYNNELSE (4 SP)

Studenten skal ha
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- god kunnskap om Jesaja-boken; tilblivelse, form og innhold
- kjennskap til den profetiske forkynnelsens særpreg i Jesaja-boken
- kjennskap til hermeneutiske problemstillinger knyttet til aktualisering og videre bruk av den profetiske forkynnelse
- ferdighet i å eksegere følgende tekster på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: Jes 7,1-17; 10,1-7.12-13.24-27; 35,1-10; 40,1-20; 50,1-3; 56,1-8; 66,5-14

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

DELEMNE C LITTERATUR
- Ackerman, Susan, "Isaiah" i *Women's Bible commentary* redaktør Newsom, Carol A. et al. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, s. 169-177 .
- Barstad, Hans M., "Den gammeltestamentlige profetismen belyst ved paralleller fra Mari" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Oslo: Universitetsforlaget, 2001, s. 51-67 .
- Melugin, R.F., "Isaiah in the worshipping community" i *Worship and the Hebrew Bible : essays in honour of John T. Willis* redaktør Marrs,Rick R. et al. Sheffield: JSOT Press, 1999, s. 244-264 .
- Oswalt, John N., *The book of Isaiah : Chapters 40-66* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997 .
- Sawyer, John F. A., "Et utvalg" i *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s. 21-41 .
- Sweeney, Marvin A., "The book of Isaiah as prophetic Torah" i *Form and intertextuality in prophetic and apocalyptic literature* Tübingen: Mohr Siebeck, 2005, s. 13-27 .
- Watts, John D.W., *Isaiah 1-33* Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005 .
- Watts, John D.W., *Isaiah 34-66* Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005 .
- Westermann, Claus, *Isaiah 40-66 : a commentary* London: SCM Press, 1969 .

DELEMNE C VALGLITTERATUR
Enten:
- Blenkinsopp, Joseph, "Et utvalg" i *A history of prophecy in Israel* Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996, s. 1-55 .
Eller:
- Petersen, David L., "Et utvalg" i *The prophetic literature : an introduction* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, s. 1-45 .

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR

- Baumann, Gerlinde, "Prophetic objections to YHWH as the violent husband of Israel : reinterpretations of the Prophetic marriage metaphor in Second Isaiah (Isaiah 40-55)" i *Prophets and Daniel* redaktør Brenner, Athalya 2001, s. 88-120 .

- Blenkinsopp, Joseph, "A Jewish sect of the Persian period" i *Catholic biblical quarterly* Bind 52 1990, s. 5-20 .
- Brassey, Paul Del, *Metaphor and the incomparable God in Isaiah 40-55 : a thesis* North Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 2001 .
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i *Journal for the study of the Old Testament* 1998, s. 97-120 .
- Brueggemann, Walter, *The prophetic imagination* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001 .
- Childs, Brevard S., *The struggle to understand Isaiah as Christian scripture* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004 .
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001 .
- Gaiser, Frederick J., "To whom then will you compare me? : agency in second Isaiah" i *Word & world* Bind 19, nr. 2 St. Paul, Minn.: Luther-Northwestern Theological Seminaries, 1999, s. 141-152 .
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i *Revue Biblique* Bind 90 1983, s. 351-359 .
- Holter, Knut, *Second Isaiah's idol-fabrication passages* Frankfurt am Main ; New York: Peter Lang, 1995 .
- Lund, Øystein, *"Min vei er skjult for JHWH-" : veimetaforikk og veitematikk i Jesaja 40-55* Oslo: Det teologiske menighetsfakultet, 2004 .
- Melugin, R.F., "Reading the Book of Isaiah as Christian Scripture" i *Society of Biblical Literature 1996 seminar papers : one hundred thirty-second annual meeting : November 21-28, 1996 New Orleans Marriott New Orleans, Louisiana* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1996, s. 188-203 .
- Nissinen, Martti, *Prophecy in its ancient Near Eastern context : Mesopotamian, biblical, and Arabian perspectives* Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature, 2000 .
- Sawyer, John F. A., *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s. XVII, 281 s., pl. .
- Sheppard, G.T., "The scope of Isaiah as a Book of Jewish and Christian Scriptures" i *New visions of Isaiah* redaktør Melugin, Roy F. et al. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, s. 257-281 .
- Sommer, Benjamin D., *A prophet reads scripture : allusion in Isaiah 40-66* Stanford, Calif.: Stanford University Press, 1998 .
- Sweeney, Marvin A., "On multiple settings in the book of Isaiah" i *Form and intertextuality in prophetic and apocalyptic literature* Tübingen: Mohr Siebeck, 2005, s. 28-35 .
- Wildberger, Hans, *Isaiah 1-39 : a commentary* Bind 1-3 Minneapolis: Fortress Press, 1991-2002, s. 3 b. .

GT502 - Det gamle testamente 2

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det gamle testamente.

Emnet består av to delemner: A. Fortellende tekster (5 sp), B. Gammeltestamentlig bibelteologi (5 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med BIB501 Bibelfag, reduseres dette emnet med 3 sp
Med GT608 Fortellinger i Det gamle testamente, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet GT502 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D

Mål og innhold

DELEMNE A. FORTELLENDE TEKSTER (5 SP)

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster, som spiller en viktig rolle i nyere metodedebatt i faget. Forskningen har særlig lagt vekt på å avdekke de litterære kvaliteter ved fortellende tekster, både generell fortellerteknikk og spesifikke bibelhebraiske virkemidler og grep. Tekster der kvinner fremstilles som fortellingens hovedperson, har skapt ny interesse for kvinnens stilling i datidens samfunn; de har også vist seg å ha en viktig funksjon for kvinne¬bevegelser (frigjøringsbevegelser) i jødedommen, kristendommen og islam i nyere tid.

Studenten skal ha
- ha god kunnskap om de viktigste fortellerteknikkene som brukes for å formidle tekstenes budskap,
- ha god kunnskap om tekstenes egenart og funksjon i den litterære kontekst,
- ha kjennskap til nyere forskning på dette studieområdet,
- ha kjennskap til hvordan tekstene kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag,
- ha evne til å eksegere følgende tekster fra fortellingsstoffet: Gen 16; 17; 21,1-21; Rut 1; 4,1-12.

DELEMNE A LITTERATUR

- Abugideiri, H., "Hagar : a historical model for "Gender Jihad"" i *Daughters of Abraham : feminist thought in Judaism, Christianity, and Islam* redaktør Haddad, Yvonne Yazbeck et al. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 2001, s. 81-107 .
- Bush, Frederic William, *Ruth, Ester* Waco, Tex.: Word Books, 1996 .
- Levine, A.-J., "Settling at Beer-lahai-roi" i *Daughters of Abraham : feminist thought in Judaism, Christianity, and Islam* redaktør Haddad, Yvonne Yazbeck et al. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 2001, s. 12-34 .
- Nielsen, Kirsten, *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997 .
- Sakenfeld, K.D., "Loyalty and love : the language of human interconnections in the Hebrew Bible" i *Backgrounds for the Bible* redaktør O'Connor, Michael Patrick et al. Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1987, s. 215-229 .
- Steinberg, Naomi A., "The Sarah-Hagar cycle : polycoity" i *Kinship and marriage in Genesis : a household economics perspective* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. 35-86 .
- Teubal, S.J., "Sarah and Hagar : matriarchs and visionaries" i *A feminist companion to Genesis* redaktør Brenner, Athalya Sheffield: JSOT Press, 1993, s. 235-250 .
- Tischler, N.M., "Ruth" i *A Complete literary guide to the Bible* redaktør Ryken, Leland et al. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1993, s. 151-164 .
- Trible, Phyllis, "A human comedy" i *God and the rhetoric of sexuality* Philadelphia: Fortress Press, 1978, s. 166-199 .
- Wenham, Gordon J., "Et utvalg" i *Genesis 16-50* Dallas: Word Books, 1994, s. XX-XXV, XXVIII-XXXVIII .
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994 .
- Westermann, Claus, *Genesis 12-36 : a commentary* London: Spck, 1986 .
- Westermann, Claus, "Et utvalg" i *Genesis 12-36 : a commentary* London: Spck, 1986, s. 44-58 .
- Zakovitch, Y., "Juxtaposition in the Abraham cycle" i *Pomegranates and golden bells : studies in biblical, Jewish, and Near Eastern ritual, law, and literature in honor of Jacob Milgrom* redaktør Wright, David P. et al. Winona Lake, Ind.: J.E. Eisenbrauns, 1995, s. 509-524 .

DELEMNE A VALGLITTERATUR
Enten:
- Nielsen, Kirsten, "Et utvalg" i *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, s. 1-35 .
Eller:
- Sasson, Jack M., "Kap. 2, 4 og 5" i *Ruth : a new translation with a philological commentary and a formalist-folklorist interpretation* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1989, s. 8-13, 191-195, 196-252 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Alter, Robert, *The art of Biblical narrative* London: George Allen & Unwin, 1981 .
- Bar-Efrat, Shimon, *Narrative art in the Bible* Sheffield: Almond, 1989 .
- Berlin, Adele, *Poetics and interpretation of biblical narrative* Sheffield: Almond Press, 1983 .
- Gunn, David M. og Fewell, Danna Nolan, *Narrative in the Hebrew Bible* Oxford: Oxford University Press, 1993 .
- Ska, Jean Louis, *Our fathers have told us : introduction to the analysis of Hebrew narratives* Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1990 .

DELEMNE B. GAMMELTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI (5 SP)

Studiet av gammeltestamentlig teologi er orientert mot GTs vitnesbyrd og refleksjon om Gud Herren. GT gir her et svært sammensatt bilde, ettersom de forskjellige tekster og litterære verk betoner ulike sider ved Gud. Dette skyldes dels at forskjellige miljøer har preget tekstene, dels henger det sammen med skiftende historiske forhold over en lang tidsperiode. Bibelteologiens mål er å avdekke bredden og fylden i gudsbekjennelsen og gudserkjennelsen og samtidig fremheve det som binder mangfoldet sammen: Åpenbaringen av og troen på den ene Gud, Herren. Viktig i dette arbeidet er også å se GTs ¿åpenhet¿ mot nye gudsåpenbaringer i fremtiden og dermed få klarhet i både kontinuiteten og diskontinuiteten mellom GT og NT, særlig med henblikk på gudsbegrepet og kristologien/messianismen.

Studenten skal ha
- ha god kunnskap om de ulike måter Gud åpenbarer seg på
- ha god kunnskap om hvordan Gud fremstilles som frelser, skaper og forsoner
- ha kjennskap til hvordan gudsbildet bidrar til å bestemme synet på mennesket
- ha kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- ha kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knyttet til kirkens bruk av GT

DELEMNE B LITTERATUR
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993 .
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i *Biblical theology : retrospect and prospect* redaktør Hafemann, Scott J. Leicester: Apollos, 2002, s. 267-279 .
- Schüngel-Straumann, Helen, "The feminine face of God" i *Concilium* London: Scm, 1995, s. 93-101 .
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i *Biblical theology : retrospect and prospect* redaktør Hafemann, Scott J. Leicester: Apollos, 2002, s. 195-211 .
- Sæbø, Magne, "Den gammeltestamentlige teologi i nyere undersøkelser og fremstillinger" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 66, nr. 1 Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s. 57-76 .
- Sæbø, Magne, "Revelation in history and as history : observations on a topical theme from an Old Testament point of view" i *On the way to canon : creative tradition history in the Old Testament* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998, s. 182-196 .
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i *Journal of the American Academy of Religion* Bind 41 1973, s. 30-48 .
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982 .
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997 .
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995 .
- Michelsen, Leif M., *Guds folk : kirkens røtter i Det gamle testamente* Bergen: NLA-forl., 1995 .
- Preuss, Horst Dietrich, *Old Testament theology* Bind 1-2 Edinburgh: Clark, 1995-1996 .
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* Bind 1-2 London: SCM Press, 1975 .
- Sailhamer, John H., *Introduction to Old Testament theology : a canonical approach* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995 .
- Seierstad, Ivar P., *Gammeltestamentlig bibelteologi* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1985, s. 2 bind. (743 s.) .
- Sæbø, Magne, *On the way to canon : creative tradition history in the Old Testament* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998 .

GT503 - Old Testament Theology

Faglærer:	Karl William Weyde, Karl.W.Weyde@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
This course is a core course for the programme Master in Religious Education.
Old Testament Theology is a conventional academic discipline. It builds upon exegesis of individual Old Testament books, as well as upon works in the field History of Ancient Israel. The aim of OT Theology is to give a coherent account of religious and theological views prevalent in ancient Israel, particularly as given in the OT canon.

Studiepoengreduksjon
This course overlaps a number of courses and therefore credits gained in this course will be reduced if students have passed one or more of the overlapping courses:
- With KRL202 the course is reduced with 2 ECTS-credits
- With BIB501 the course is reduced with 3 sp ECTS-credits
- With GT502 the course is reduced with 5 sp ECTS-credits

Studiekrav
The student is to
- hand in a weekly reading report for at least 75 percent of the weeks,
- hand in a weekly reader's questions report for at least 75 percent of the weeks,
- give an evaluation of the course and the teaching if the course is up for evaluation the semester in question.

Vurdering
To gain credits for the course the student has to pass all the course works / assignments, and then sit for a written examination (4 hours). Finally, the grade of the course (A-F) will be given on the basis of the reports (weighing 1/3) and the examination (weighing 2/3).

Mål og innhold
By the end of the module, the student will be able to:
- have an overview of different ways of writing an Old Testament Theology,
- have a good knowledge about the theological meaning and significance of various names for the God of the Old Testament,
- have knowledge about the current debate on god-language and the feminist critique of the patriarchal god-language,
- have a good knowledge about the faith of ancient Israel as reflected in biblical literature; its various forms from the Patriarchal through the Hellenistic ages.

GT601 - Gammeltestamentlig teologi

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Siden rundt 1980 har det vært en intens debatt innen disiplinen gammeltestamentlig teologi. I dag gis en rekke ulike forståelser av disiplinens grunnlag og oppgave, og også av dens materiale og gjennomføring. I dette emnet får studenten kjennskap til forskningssituasjonen og et møte med ulike opplegg for en gammeltestamentlig teologi. Målet er å utvikle forståelse for disiplinens særpreg og å oppmuntre til selvstendig refleksjon om gammeltestamentlig teologi og dens aktuelle relevans.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:

- levere inn en semesteroppgave skrevet under veiledning (omfang 2200-3000 ord),
- enten: gi en skriftlig respons (omfang 1000-1200 ord) og fremlegg på én medstudents semesteroppgave, eller skrive en bokanalyse (omfang 1000-1500 ord),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet GT601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kjennskap til ulike opplegg for gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- ha kunnskap om metodiske, hermeneutiske og epistemologiske spørsmål knyttet til faget
- ha kunnskap om ulike måter å forstå (definere) disiplinen på
- ha god kunnskap om ulike utkast til gammeltestamentlig teologi og deres innbyrdes ulikheter og karakter

TEKST I OVERSETTELSE:
2 Mos 1-15, Jeremia.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges ca. 250 valgfrie sider fra en eller flere nyere fremtilling(er) om gammeltestamentlig teologi, om teologisk relevante emner, eller om fagets historie og problematikk (velges i samråd med faglærer, jf. listen for supplementslitteratur)

Litteratur
LITTERATUR
- Gowan, Donald E., "Introduction, Kap. 1-6" i *Theology in Exodus : biblical theology in the form of a commentary* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press, 1994, s. IX-XVIII, 1-167 .
- Perdue, Leo G., "Kap. 1-5, 7-10" i *The collapse of history : reconstructing Old Testament theology* Eugene, Or.: Wipf and Stock, 2002, s. 17-150, 197-307 .
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i *Svensk exegetisk årsbok* Bind 68 2003, s. 7-42 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Anderson, Bernhard W. og Bishop, Steven, *Contours of Old Testament theology* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1999 .
- Barr, James, *Biblical faith and natural theology : the Gifford lectures for 1991, delivered in the University of Edinburgh* Oxford: Clarendon Press, 1993 .
- Barr, James, *The Concept of biblical theology : an Old Testament perspective* London: SCM Press, 1999 .
- Brooks, Roger og Collins, John J., *Hebrew Bible or Old Testament? : studying the Bible in Judaism and Christianity* Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 1990 .
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997 .
- Brueggemann, Walter, *Old Testament theology : essays on structure, theme, and text* Minneapolis: Fortress Press, 1992 .
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993 .

- Eichrodt, Walther, *Theology of the Old Testament* Bind 1-2 London: SCM Press, 1961-1967 .
- Gerstenberger, Erhard S., *Theologies in the Old Testament* London: T&T Clark, 2002 .
- Hayes, John Haralson og Prussner, Frederick C., *Old Testament theology : its history and development* London: SCM Press, 1985 .
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999 .
- Lang, Bernhard, *The Hebrew God : portrait of an ancient deity* New Haven: Yale University Press, 2002 .
- Levenson, Jon D., *Sinai and Zion : an entry into the Jewish Bible* Minneapolis: Winston Press, 1985 .
- Lundager Jensen, Hans Jørgen,*Gammeltestamentlig religion : en indføring* Frederiksberg: Anis, 1998 .
- Manns, Frédéric, *The sacrifice of Isaac in the three monotheistic religions : proceedings of a symposium on the interpretation of the Scriptures held in Jerusalem, March 16-17, 1995* Jerusalem: Franciscan Printing Press, 1995, s. 202 s., [4] pl. .
- Ollenburger, Ben C., Martens, Elmer A. og Hasel, Gerhard F., *The Flowering of Old Testament theology : a reader in twentieth-century Old Testament theology, 1930-1990* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1992 .
- Olsson, Birger, *Kristna tolkningar av Gamla testamentet : bidrag från en Lundakonferens om kristen tolkning av Gamla testamentet, Stiftsgården Åkersberg, Höör, den 26-27 april 1996* Stockholm: Verbum, 1997 .
- Pardes, Ilana, *Countertraditions in the Bible : a feminist approach* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1992 .
- Pedersen, Sigfred, *Bibelsk teologi* Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2000 .
- Penchansky, David, *The politics of biblical theology : a postmodern reading* Macon, Ga.: Mercer University Press, 1995, s. IX, 109 .
- Preuss, Horst Dietrich, *Old Testament theology* Bind 1-2 Edinburgh: Clark, 1995-1996 .
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* Bind 1-2 London: SCM Press, 1975 .
- Sheriffs, Deryck, *The friendship of the Lord* Carlisle: Paternoster, 1996 .
- Whybray, R. N., *The good life in the Old Testament* London: T&T Clark, 2002 .

GT602 - Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i Det gamle testamente

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Det gamle testamente inneholder en rekke tekster som gir innblikk i gudstjenesten i det gamle Israel: De store høytidene med offerhandlinger på helligstedet stod sentralt, likeså bønn, lovprisning og syndsbekjennelse. Historiske forhold gjenspeiles også i disse tekstene; vesentlige momenter i kongetidens fromhetsliv videreføres eller endres i etter-eksilsk tid, samtidig som nye trekk kommer til. Sene tekster tegner derfor et sammensatt bilde av gudstjenesten og fromhetslivet, der bønn får en mer sentral plass og funksjon enn tidligere. Utvalget av tekster sikter på å fremheve dette mangfoldet, med særlig vekt på karakteristiske trekk i etter-eksilsk tid.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om hvordan høytidene ble feiret på helligstedet
- ha kunnskap om offertjenesten, spesielt i forbindelse med høytidene
- ha kunnskap om bønnens betydning i fromhetslivet, herunder ulike former for bønn i Salmenes bok
- ha kjennskap til nyere forskning i Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- ha evne til å eksegere følgende tekster: Leviticus 23; 1 Kong 8,12-53; Neh 8,13-9,37

Litteratur
LITTERATUR
- Alexander, T.D., "The Passover Sacrifice" i *Sacrifice in the Bible* redaktør Beckwith, Roger T. et al. Carlisle: Paternoster, 1995, s. 1-24 .
- Balentine, Samuel E., "Et utvalg" i *Prayer in the Hebrew Bible : the drama of divine-human dialogue* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. 48-145, 260-295. .
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i *The psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s. 3-213, 258-267 .
- Fensham, F. C., "Et utvalg" i *The Books of Ezra and Nehemiah* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1982, s. 219-234 .
- Gray, John, "Et utvalg" i *I & II Kings a commentary* London: SCM Press, 1970, s. 214-231 .
- Hartley, John E., "Et utvalg" i *Leviticus* Waco, Tex.: Word Books, 1992, s. 247-260, 363-376, 383-394 .
- Jenson, Ph. P., "The Levitical sacrificial system" i *Sacrifice in the Bible* redaktør Beckwith, Roger T. et al. Carlisle: Paternoster, 1995, s. 25-40 .
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994 .
- Vaux, Roland de, "Et utvalg" i *Ancient Israel : its life and institutions* London: Darton Longman & Todd, 1973, s. 325-330, 372-405, 410-414, 447-456, 468-517 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Miller, Patrick D., *They cried to the Lord : the form and theology of Biblical prayer* Minneapolis: Fortress Press, 1944 .
- Reventlow, Henning, greve, *Gebet im Alten Testament* Stuttgart: W. Kohlhammer, 1986 .

GT603 - Profeti og apokalyptikk

Faglærer:	Karl William Weyde, Karl.W.Weyde@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Profetbøkene i GT ble til i sen kongetid og eksilsk/etter-eksilsk tid. De historiske bøkene i GT viser at profeter og profetier står i en lang tradisjon som går tilbake til tidlig kongetid og enda før. Profetene er Guds menn og kvinner som gir formaning, kritikk, doms- og frelsesforkynnelse. De har som åpenbaringsbærere vært avgjørende for den gammeltestamentlige samlingen av kanoniske skrifter. Det profetiske fenomenet i Israel lar seg også sammenligne med delvis like fenomen i den kanaaneiske og mesopotamiske omverden.

Den gammeltestamentlige apokalyptikk, som først og fremst er å finne i Danielboken, viderefører temaer fra annet gammeltestamentlig materiale, særlig de seneste deler av profetbøkene. Danielboken har også hatt en omfattende virknings- og tolkningshistorie innenfor tidlig jødisk og nytestamentlig apokalyptikk. Definisjon og beskrivelse av apokalyptikkens egenart og innhold i GT vil særlig orientere seg ut fra Danielboken. Utenombibelske tekster vil brukes som komparativt materiale.

Målsettingen med dette emnet er å bestemme den gammeltestamentlige profetis egenart i forhold til omverdenens, se utvikling og endring i profetforståelsen fra eldre til yngre tid, finne kriterier for å avgjøre hvorvidt det er saksvarende å anse apokalyptikken som en videreføring av profetismen, og bestemme apokalyptikkens formelle og innholdsmessige egenart, herunder dens bruk av eldre tradisjoner og senere virkningshistorie.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet GT603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenten skal
- ha kjennskap til debatten om de gammeltestamentlige profetenes historisitet
- ha god kunnskap om den rolle og funksjon profetene hadde i samfunnet i eldre og yngre gammel-testamentlig tid
- ha kunnskap om likheter og forskjeller mellom profetismen i Israel og omverdenen
- ha kjennskap til profetforkynnelsens betydning for den gammeltestamentlige kanon-dannelse
- ha kunnskap om den gammeltestamentlige apokalyptikkens fremvekst og egenart, særlig i forhold til profetismen og visdomstenkningen
- ha kjennskap til den gammeltestamentlige apokalyptikkens eldste virkningshistorie
- ha evne til å tolke utvalgte tekster på grunnlag av den hebraiske tekst og en norsk oversettelse

HEBRAISK TEKST
Num 24; 1 Sam 3, 1 Kong 22,18-23; Dan 9,1-3.20-24

TEKSTER I OVERSETTELSE
Jes 24-27; 60-66; Esek 38-47; Sak 12-14; 1 Henok (i utvalg)

Litteratur

LITTERATUR
- Allen, Leslie C., *Ezekiel 20-48* 1990 .
- Blenkinsopp, Joseph, *A history of prophecy in Israel* Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996 .
- Budd, Philip J., *Numbers* Waco, Tx.: Word Books, 1984 .
- Collins, John J., *Daniel : a commentary on the book of Daniel* Minneapolis: Fortress Press, 1993 .
- Collins, John J., *Apocalypticism in the Dead Sea Scrolls* London: Routledge, 1997 .
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985 .
- Goldingay, John E., *Daniel* Waco, Tex.: Word Books, 1989 .
- Hanson, Paul D., *Visionaries and their apocalypses* Philadelphia: Fortress Press, 1983 .

- Klein, Ralph W., *1 Samuel* Waco, Tex.: Word Books, 1983 .
- Meyers, Carol L. og Meyers, Eric M., *Zechariah 9-14 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1993 .
- Russell, D.S., *The method & message of Jewish apocalyptic* London: SCM Press, 1964 .
- Sæbø, Magne, "Old Testament apocalyptic in its relation to prophecy and wisdom : the view of Gerhard von Rad reconsidered"*In the last days : on Jewish and Christian apocalyptic and its period : Festskrift til Benedikt Otzen* redaktør Jeppesen, Knud et al. Århus: Aarhus University Press, 1994, s. 78-91 .
- Weippert, M., "The Balaam text from Deir Alla and the study of the Old Testament" i *The Balaam text from Deir ‚Alla re-evaluated : proceedings of the international symposium held at Leiden, 21-24 August 1989* redaktør Hoftijzer, J. et al. Leiden: Brill, 1991, s. 151-184 .
- Wilson, Robert R., *Prophecy and society in ancient Israel* Philadelphia, Pa.: Fortress Press, 1984 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Westermann, Claus, *Basic forms of prophetic speech* Cambridge: Lutterworth Press, 1991 .

GT604 - Skapelsesteologi og visdomslære

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Skapelsesteologiske tekster og utsagn utgjør en viktig del av Det gamle testamente. De finnes ikke bare i de første kapitler av Genesis, men også på flere andre steder, ikke minst i visdomslitteraturen (Salomos ordspråk, Job og Forkynneren) og i flere salmer. Det er også innslag av skapelsesteologi i de historiske og de profetiske skrifter. I de senere år er skapelsesteologien i GT blitt gjenstand for betydelig større oppmerksomhet enn tidligere. Spørsmål som er blitt drøftet, gjelder særlig skapelsesteologiens forhold til andre former for teologi i GT, spesielt visdomslæren og historieteologien, foruten dens forhold til viktige skapelsestekster og visdomslærer i Israels omverden. Dette emnet sikter på å bestemme skapelsesteologiens plass og funksjon innenfor denne helheten.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kjennskap til skapelsesteologiens og visdomslærens særpreg i forhold til det som kommer til uttrykk i omverdenens skapelses- og visdomstekster
- ha kunnskap om den gammeltestamentlige skapelsesteologis miljøbakgrunn og forholdet til visdomslærens ordningsteologi
- ha god kunnskap om skapelsesteologiens plass og funksjon innenfor Israels samlede trosvitnesbyrd ifølge GT
- ha god kunnskap om hvordan skapelsesteologi og visdomslære bidrar til å prege gudsbildet i GT

Tekster i oversettelse
Sal 8, 104; Job 28; 38-42,6; Jes 41,17-24; 42,5-9; 43; 51,9-16

Litteratur
LITTERATUR
- Perdue, Leo G., "Et utvalg" i *Wisdom & creation : the theology of wisdom literature* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1994, s. 19-192, 325-342 .
- Rad, Gerhard von, "Et utvalg" i *Wisdom in Israel* London: SCM Press, 1972, s. 151-228 .
- Sæbø, Magne, "Creator et redemptor : om skapelsens teologiske plass og funksjon i Det gamle Testamente" i *Deus creator : bidrag til skapelsesteorien ; tilegnet Ivar P.Seierstad på hans syttiårsdag 13. september 1971* Oslo: Universitetsforlaget, 1971, s. 1-28 .
- Sæbø, Magne, "Et utvalg" i *Ordene og Ordet : gammeltestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s. 138-165 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Anderson, Bernhard W., "Et utvalg" i *Creation versus chaos : the reinterpretation of mythical symbolism in the Bible* New York: Association Press, 1967, s. 11-109 .
- Jeremias, Jörg og Janowski, Bernd, "Et utvalg" i *Jahrbuch für biblische Theologie : (JBTh)* Neukirchen-Vlyun: Neukirchener Verlag, 1990, s. 11-69 .

GT605 - Lov, rett og etikk i Det gamle testamente

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
I Det gamle testamente er det ofte og på mange måter tale om lov og rett. Det finnes også en spesiell etikk i Det gamle testamente, f. eks. i rammen av den gammeltestamentlige teologi, denne har i mindre grad vært undersøkt. Arbeidet med dette emnet vil derfor gi perspektiver også på aktuelle etiske problemstillinger.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Dersom emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT605 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om de største gammeltestamentlige rettssamlingenes særpreg
- ha kunnskap om den gammeltestamentlige retts historie, med særlig henblikk på lovforståelsen
- ha kunnskap om den gammeltestamentlige etikk i rammen av gammeltestamentlig teologi

Tekster i oversettelse
Paktsboken, Ex 20,22-23,19
Hellighetsloven, Lev 17-26
Den deuteronomiske lov, Deut 16-21; 25-27; 30,9-13
Neh 8

Litteratur
LITTERATUR
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s. 109-327 .
- Johnson, Bo, "Et utvalg" i *Rättfärdigheten i Bibeln* Göteborg: Gotha, 1985, s. 43-90 .
- Sæbø, Magne, "Fra kong Salomo til kong Harald : refleksjoner omkring den gammeltestamentlige etikks overføringsverdi" i *Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* redaktør Mogstad, Sverre Dag et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1992, s. 81-96 .
- Sæbø, Magne, "Reflections on Old Testament ethics : its dual character and its modern application" i *On the way to canon : creative tradition history in the Old Testament* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998, s. 162-181 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Clements, R.E., *Loving one's neighbour : Old Testament ethics in context* London?: University of London, 1992 .
- Harrelson, Walter J., *The ten commandments and human rights* Macon, Ga.: Mercer University Press, 1997 .
- Otto, Eckart, "Et utvalg" i *Theologische Ethik des Alten Testaments* Stuttgart: Kohlhammer, 1994, s. 18-263 .

GT606 - Messias i Det gamle testamente

Faglærer:	Karl William Weyde, Karl.W.Weyde@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Den salvede (Messias) i Det gamle testamente er i første rekke kongen av Davids ætt. Forventningene til davidskongene var store og mange. Kongen hadde en rekke politiske og religiøse funksjoner. Men også øverstepresten var salvet og dermed en messiasskikkelse. Tekstene avspeiler messianismens historie i Israel, der både konge og prest er aktører, og der forholdet mellom dem kunne bli spenningsfylt. Dette emnet vil gi innføring i denne historien og samtidig gi grunnlag for å forstå den videreføring og nytolkning av messiasforventningen som kommer til uttrykk i mellomtestamentlige og nytestamentlige tekster.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om messiastankens opprinnelse i GT, herunder spørsmålet om mulig innflytelse fra omverdenen og forholdet mellom messianisme og eskatologi
- ha god kunnskap om de ulike messiasforventninger som finnes i Det deuteronomistiske historieverk, Det kronistiske historieverk, profetoverleveringene og Salmene
- ha kjennskap til om enkelte utsagn i Pentateuken, kan kalles messianske
- ha kunnskap om forholdet mellom Messias og Herrens tjener (i de såkalte Tjenersangene) og Menneskesønnen (i Danielboken)
- ha kunnskap om messiastanken i mellomtestamentlig litteratur, særlig i 1. Henok

Hebraisk tekst
2 Sam 7,1-17
Tekster i oversettelse
2 Sam 23,1-7; 1 Krøn 17,1-15; Jes 7,10-17; 9,1-6; 11,1-10; 42,1-9; 49,1-6; 50,4-11; 55,3-4; Jer 33,14-17; Esek 37,24-25; Mi 5,1-5; Hag 2,23; Sak 4,11-14; 9,9; Dan 9; Sal 2; 132; 1 Henok 45-51

Litteratur
LITTERATUR

- "1. Henok 45-51" i *The Old Testament Pseudepigrapha* Bind 1 redaktør Charlesworth, James H. 1983, s. 33-37 .
- "1. Henok 45-51" i *Das äthiopische Henochbuch* redaktør Uhlig, Siegbert Gütersloh ,: 1984, s. 585-594 .
- "1. Enok 45-51" i *De gammeltestamentlige pseudepigrafer* redaktør Hammershaimb, Erling København: Det Danske Bibelselskab, 2001, s.104-110 .
- Block, D.I., "Bringing back David : Ezekiel's Messianic hope" i *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* redaktør Satterthwaite, P. E. et al. Carlisle: Paternoster, 1995, s. 167-188 .
- Collins, John J., "Et utvalg" i *The scepter and the star : the Messiahs of the Dead Sea Scrolls and other ancient literature* New York: Doubleday, 1995, s. 1-101, 123-126, 154-214 .
- Hugenberger, G.P., "The Servant of the Lord in the "Servant Songs" of Isaiah" i *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* redaktør Satterthwaite, P. E. et al. Carlisle: Paternoster, 1995, s. 105-140. .
- McCarter, P. Kyle, "Nathan's oracle (7,1-17)" i *II Samuel* New York: Doubleday, 1984, s. 190-231 .
- McConville, J.G., "Messianic interpretation of the Old Testament in modern context" i *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* redaktør Satterthwaite, P. E. et al. Carlisle: Paternoster, 1995, s. 1-17 .
- Mettinger, Tryggve N. D., "Et utvalg" i *King and Messiah : the civil and sacral legitimation of the Israelite kings* [Lund]: CWK/Gleerup, 1976, s. 48-63, 233-293 .
- Sæbø, Magne, "Messias - Herrens tjener og menneskesønn" i *Hvem er Jesus? : forelesninger ved Menighetsfakultetets 75-års jubileum* redaktør Austad, Torleiv et al. Oslo: Luther, 1984, s. 19-30 .
- Sæbø, Magne, "Messianisme hos Kronisten?" i *Israel - Kristus - kirken festskrift til professor dr. theol. Sverre Aalen på 70-årsdagen 7.desember 1979* redaktør Asheim, Ivar Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s. 53-75 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Kaiser, Walter C., *The Messiah in the Old Testament* Carlisle: Paternoster, 1995 .
- Mowinckel, Sigmund, *Han som kommer : Messiasforventningen i Det gamle testament og på Jesu tid* København: G.E.C. Gads forlag, 1951 .

GT607 - Leviticus-Numeri

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Utformes senere.

GT608 - Fortellinger i Det gamle testamente

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster, som spiller en viktig rolle i nyere metodedebatt i faget. Forskningen har særlig lagt vekt på å avdekke de litterære kvaliteter ved fortellende tekster, både generell fortellerteknikk og spesifikke bibelhebraiske virkemidler og grep. Tekster der kvinner fremstilles som fortellingens hovedperson, har skapt ny interesse for kvinnens stilling i datidens samfunn; de har også vist seg å ha en viktig funksjon for kvinne¬bevegelser (frigjøringsbevegelser) i jødedommen, kristendommen og islam i nyere tid. Målsetting for studiet av de tekster som er valgt ut, er å identifisere de nevnte litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke det tolkningspotensial fortellingene rommer.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT602 Det gamle testamente 2, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret. Høsten 2006 gjelder sekundær vurderingsform (se under Vurdering).

Vurdering
Emnet GT608 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om de viktigste fortellerteknikkene som brukes for å formidle tekstenes budskap
- ha kunnskap om tekstenes egenart og funksjon i den litterære kontekst
- ha kjennskap til nyere forskning på dette studieområdet
- ha kjennskap til hvordan tekstene kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag
- ha evne til å eksegere følgende tekster fra fortellingsstoffet: Gen 16; 17; 21,1-21; Rut 1; 4,1-12

ANMLIT
Det er mulig å kjøpe et kompendium med en del av litteraturen, se GT502.

Litteratur
LITTERATUR

- Abugideiri, H., "Hagar : a historical model for "Gender Jihad"" i *Daughters of Abraham : feminist thought in Judaism, Christianity, and Islam* redaktør Haddad, Yvonne Yazbeck et al. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 2001, s. 81-107 .
- Bush, Frederic William, *Ruth, Ester* Waco, Tex.: Word Books, 1996 .
- Levine, A.-J., "Settling at Beer-lahai-roi" i *Daughters of Abraham : feminist thought in Judaism, Christianity, and Islam* redaktør Haddad, Yvonne Yazbeck et al. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 2001, s. 12-34 .
- Nielsen, Kirsten, "Et utvalg" i *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, s. 1-35 .
- Nielsen, Kirsten, *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997 .
- Sakenfeld, K.D., "Loyalty and love : the language of human interconnections in the Hebrew Bible" i *Backgrounds for the Bible* redaktør O'Connor, Michael Patrick et al. Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1987, s. 215-229 .
- Sasson, Jack M., "Kap. 2, 4 og 5" i *Ruth : a new translation with a philological commentary and a formalist-folklorist interpretation* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1989, s. 8-13, 191-195, 196-252 .
- Steinberg, Naomi A., "The Sarah-Hagar cycle : polycoity" i *Kinship and marriage in Genesis : a household economics perspective* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. 35-86 .
- Teubal, S.J., "Sarah and Hagar : matriarchs and visionaries" i *A feminist companion to Genesis* redaktør Brenner, Athalya Sheffield: JSOT Press, 1993, s. 235-250 .
- Tischler, N.M., "Ruth" i *A Complete literary guide to the Bible* redaktør Ryken, Leland et al. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1993, s. 151-164 .

- Trible, Phyllis, "A human comedy" i *God and the rhetoric of sexuality* Philadelphia: Fortress Press, 1978, s. 166-199 .
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994 .
- Wenham, Gordon J., "Et utvalg" i *Genesis 16-50* Dallas: Word Books, 1994, s. XX-XXV, XXVIII-XXXVIII .
- Westermann, Claus, "Et utvalg" i *Genesis 12-36 : a commentary* London: Spck, 1986, s. 44-58 .
- Westermann, Claus, *Genesis 12-36 : a commentary* London: Spck, 1986 .
- Zakovitch, Y., "Juxtaposition in the Abraham cycle" i *Pomegranates and golden bells : studies in biblical, Jewish, and Near Eastern ritual, law, and literature in honor of Jacob Milgrom* redaktør Wright, David P. et al. Winona Lake, Ind.: J.E. Eisenbrauns, 1995, s. 509-524 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Alter, Robert, *The art of Biblical narrative* London: George Allen & Unwin, 1981 .
- Bar-Efrat, Shimon, *Narrative art in the Bible* Sheffield: Almond, 1989 .
- Berlin, Adele, *Poetics and interpretation of biblical narrative* Sheffield: Almond Press, 1983 .
- Gunn, David M. og Fewell, Danna Nolan, *Narrative in the Hebrew Bible* Oxford: Oxford University Press, 1993 .
- Ska, Jean Louis, *Our fathers have told us : introduction to the analysis of Hebrew narratives* Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1990 .

GT609 - Tekster fra Jesaja 40-55

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Jesaja 40-55 kalles ofte for trøsteboken og har opp gjennom historien vært mye brukt for å formidle nytt mot til mennesker i vanskelige situasjoner. Trøstebudskapet danner en gjennomgående tråd i boken, og boken inneholder mye billedtale som har vist seg å kunne tilpasses nye situasjoner. En målsetning for dette emnet vil være å avdekke bokens hovedproblemer og dertil den "strategi" bokens forfatter anvender i møtet med sin leser. Også tekstenes virkningshistorie vil til en viss grad bli berørt. Dessuten vil spørsmålet om Jesaja-bokens helhet i nyere forskning bli presentert.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT609 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om hvilke problemstillinger og påfølgende "løsninger" som etableres i Jesaja 40-55
- ha kunnskap om billedbruk Jesaja 40-55, og hvordan denne billedbruken bidrar til å etablere det samlede budskapet i Jesaja 40-55
- ha kjennskap til forskningens syn på tilblivelsen til Jesaja 40-55 og den betydning dette spørsmålet har for synet på Jesajabokens tilblivelse
- ha kjennskap til disse kapitlenes plass i Jesaja-boken som helhet
- ha kjennskap til Jesaja 40-55-s bruks- og virkningshistorie innenfor jødisk og kristen tradisjon
- ha evne til å eksegere følgende tekster i Jesaja 40-55: 40,1-31; 42,1-25; 48,1-22; 49,1-17; 55,1-13.

Litteratur
LITTERATUR

- Coggins, R.J., "Do we still need Deutero-Isaiah" i *Journal for the study of the Old Testament* 1998, s. 77-92 .
- Conrad, E.W., "Prophet, redactor and audience : reforming the notion of Isaiah's formation" i *New visions of Isaiah* redaktør Melugin, Roy F. et al. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, s. 306-326 .
- Darr, K.P., "Like warrior, like woman : destruction and deliverance in Isaiah 42:10-17" i *Catholic biblical quarterly* Bind 49 1987, s. 560-571 .
- Haag, E., "Der Weg zum Baum des Lebens : ein Paradiesmotiv im Buch Jesaja" i *Künder des Wortes : Beiträge zur Theologie der Propheten*redaktør Ruppert, Lothar et al. Würzburg: Echter, 1982, s. 35-52 .
- Koole, J.L., "Et utvalg" i *Isaiah III* Bind 1 Kampen: KOK Publ. House, 1997, s. 1-43 .
- Koole, J.L., *Isaiah III* Bind 2 Kampen: Kok Pharos, 1998 .
- Koole, J.L., *Isaiah III* Bind 1 Kampen: Kok Pharos, 1997 .
- Leene, H., "Lawsuit, debate and wisdom discourse in Second Isaiah" i *Studies in the Book of IsaiahFestschrift Willem A.M. Beuken* redaktør Ruiten, J. van et al. Leuven: Leuven University Press, 1997, s. 251-271 .
- Melugin, R.F., "Reading the Book of Isaiah as Christian Scripture" i *Society of Biblical Literature 1996 seminar papers : one hundred thirty-second annual meeting : November 21-28, 1996 New Orleans Marriott New Orleans, Louisiana* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1996, s. 188-203 .
- Rendtorff, Rolf, "The Book of Isaiah - a complex unity : synchronic and diachronic reading" i *New visions of Isaiah* redaktør Melugin, Roy F. et al. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, s. 32-46 .
- Sheppard, G.T., "The scope of Isaiah as a Book of Jewish and Christian Scriptures" i *New visions of Isaiah* redaktør Melugin, Roy F. et al. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, s. 257-281 .
- Sommer, B.D., "The scroll of Isaiah as Jewish scripture, Or, Why Jews don't read books" i *Society of Biblical Literature 1996 seminar papers : one hundred thirty-second annual meeting : November 21-28, 1996 New Orleans Marriott New Orleans, Louisiana* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1996, s. 225-242 .
- Sweeney, Marvin A., "The Book of Isaiah as prophetic Torah" i *New visions of Isaiah* redaktør Melugin, Roy F. et al. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, s. 50-66 .

- Sweeney, Marvin A., "The Book of Isaiah in recent research" i *Currents in research : biblical studies* Bind 1 1993, s. 141-162 .
- Williamson, H. G. M., "Recent study of the book called Isaiah" i *The book called Isaiah : Deutero-Isaiah's role in composition and redaction* Oxford: Clarendon Press, 1994, s. 1-18 .
- Zenger, Erich, "Der Gott des Exodus in der Botschaft der Propheten : am Beispiel des Jesajabuches" i *Concilium : internationale Zeitschrift für Theologie*Bind 23 Mainz: Grünewald Verlag, 1987, s. 15-22 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Baltzer, Klaus, *Deutero-Jesaja* Gütersloh: Güthersloher Verlagshaus, 1999 .
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002 .
- Brueggemann, Walter, *Isaiah* Bind 2 Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998 .
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001 .
- Melugin, Roy F., *The formation of Isaiah 40-55* Berlin ; New York: W. de Gruyter, 1976 .
- Mettinger, Tryggve N. D., *A farewell to the servant songs : a critical examination of an exegetical axiom* Lund: Gleerup, 1983 .
- Moor, J.C.D., "The integrity of Isaiah 40" i *Mesopotamica, Ugaritica, Biblica : Festschrift für Kurt Bergerhof zur Vollendung seines 70. Lebensjahres am 7. Mai 1992* redaktør Dietrich, Manfried et al. Kevelaer: Butzon & Bercker, 1993, s. 181-216 .
- Oorschot, Jürgen van*Von Babel zum Zion : eine literarkritische und redaktionsgeschichtliche Untersuchung* Berlin: De Gruyter, 1993, s. X, 360 s .
- Oswalt, John N., *The book of Isaiah : Chapters 40-66* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997 .
- Sawyer, John F. A., *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s. XVII, 281 s., pl. .
- Seitz, Ch.R., "The book of Isaiah 40-66 : introduction, commentary, and reflections" i *The New Interpreter's Bible : general articles & introduction, commentary, & reflections for each book of the Bible, including the Apocryphal/Deuterocanonical books in twelve volumes* Bind 6 Nashville: Abingdon Press, 2001, s. 307-552. .
- Sommer, B.D., "Allusions and illusions : the unity of the Book of Isaiah in light of Deutero-Isaiah's use of prophetic tradition" i *New visions of Isaiah* redaktør Melugin, Roy F. et al. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, s. 156-186 .
- Sommer, Benjamin D., *A prophet reads scripture : allusion in Isaiah 40-66* Stanford, Calif.: Stanford University Press, 1998 .

GT610 - Salmene

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
utformes senere

GT611 - Proverbia

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
utformes senere

GT612 - Kjønnsperspektiver i møte med Bibelen

Faglærer:	Hanne Løland, Hanne.Loland@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
I den senere tid har det blitt rettet mer og mer oppmerksomhet mot de forutsetningene vi møter tekster med. En side ved dette er at vi leser tekster også i lys av vårt kjønn, som kvinner og menn. Dette er en utfordring i vårt arbeid med Bibelen, og dette emnet gir mulighet for å arbeide med en del nyere feministiske perspektiver i bibelfag, med vekt på Det gamle testamente.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT612 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om hvilke utfordringer feministisk hermeneutikk stiller oss overfor
- ha god kunnskap om problematikken knyttet til spørsmålet om kjønn som en faktor i gudsbildet
- ha kunnskap om den sosiale og religiøse stilling kvinnene hadde i gammeltestamentlig tid

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Feminist interpretation : the Bible in women's perspective* redaktør Schottroff, Luise et al. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1998, s. 1-99 .
- Bird, Phyllis A., *Missing persons and mistaken identities : women and gender in ancient Israel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997 .
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i *Revue Biblique* Bind 90 1983, s. 351-359 .
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i *The motherhood of God and other studies* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, s. 3-15 .
- Løland, Hanne, "Som moren trøster sin sønn Jes. 66:13 : noen aspekter ved bruken av feminine metaforer for Gud i Det gamle testamente" i *eministteologi på norsk* redaktør Kaul, Dagny et al. Oslo: Cappelen akademisk forlag, 1999, s. 184-194 .
- Schüngel-Straumann, Helen, "God as Mother in Hosea 11" i *A Feminist companion to the latter prophets* redaktør Brenner, Athalya Sheffield: JSOT Press, 1995, s. 194-218 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brenner, Athalya, *The Israelite woman : social role and literary type in biblical narrative* Sheffield: JSOT Press, 1985 .
- Toorn, Karel van der, *From her cradle to her grave : the role of religion in the life of the Israelite and the Babylonian woman* Sheffield: JSOT Press, 1994 .

GT613 - Tekst og tolkningshistorie i GT og Qumran

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
I lengre tid har forskningen vært opptatt av det som kalles "tradisjonshistorie" innenfor GT. Dette har etter hvert vist seg å bli et vidt begrep, som er blitt definert på ulike måter. I de senere år er det blitt lagt særlig vekt på teksters virkningshistorie, både deres innflytelse på yngre tekster og endringer i den nye bruk og aktualisering av dem.

Men også Qumransamfunnets boksamling gir kunnskap om tolkninger av gammeltestamentlige tekster (f.eks. Gen 1,1-2) i jødedommen i førkristen tid. Funnet av Qumrantekstene gir dessuten innsyn i de gammeltestamentlige skriftenes teksthistorie. Studiet av Qumrantekster vil derfor ha betydning for både tekstkritiske og tolkningsmessige spørsmål innenfor det gammeltestamentlige fagfelt.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT613 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studentene skal
- ha kunnskap om de prinsippene som ligger til grunn når én tekst tolker eller alluderer til en annen tekst i GT og i Qumran
- ha evne til å identifisere og innholdsbestemme den nye tekstanvendelsen
- ha god kunnskap om spenninger, eventuelt motsetninger mellom en tekst og nytolkningen av den innenfor GT og Qumran
- ha kunnskap om de konsekvenser en slik indre-bibelsk og etter-bibelsk tolkning har for teologiens forståelse av tekstene som åpenbaringsvitnesbyrd
- ha kunnskap om Qumransamfunnets plass i jødisk historie
- ha kunnskap om den rolle Qumrantekstene har for arbeidet med den gammeltestamentlige tekstkritikk

Hebraiske tekster til tekst og tolkningshistorie i GT
Deut 28,28 og Sak 12,4; Deut 24,1-4 og Mal 2,16; 2 Krøn 34; Jer 25,11-12; 29,10 og Dan 9,2-3.22-24

Tekster i oversettelse
Sak 1¿8 og 9¿14

Hebraiske tekster til tekst og tolkningshistorie i Qumran
Jes 6 (Isa); 1 QpHab Col.VII; 4QSama 1,22-28; 11Q5 Ps 154

Litteratur
LITTERATUR

- "11Q5 Ps 154" i *The Dead Sea scrolls study edition* Bind 2 redaktør Garcia Martinez, Florentino et al. Leiden: Brill, 1997, s. 1172-1174 .
- "1QHab col. VII" i *The Dead Sea scrolls of St. Mark's monastery* Bind 1 redaktør Burrows, Millar et al. New Haven, Con.: American Schools of Oriental Research, 1950, s. Pl. LVIII .
- "1QIsaa (Jes 6)" i *The Dead Sea scrolls of St. Mark's monastery* Bind 1 redaktør Burrows, Millar et al. New Haven, Con.: American schools of oriental research, 1950, s. Pls. V-VI .
- "11Q5 Ps 154" i *The Dead Sea scrolls : Hebrew, Aramaic, and Greek texts with English translations* Bind 4A redaktør Charlesworth, James H. Tübingen: J.C.B. Mohr, 1997, s. 170-177 .
- "1QHab. col. VII" i *The Dead Sea scrolls study edition* Bind 1 redaktør Garcia Martinez, Florentino et al. Leiden: Brill, 1997, s. 16-17 .
- "1QIsaa (Jes 6)" i *The great Isaiah scroll (1QIa) : a new edition* redaktør Parry, Donald W. et al. Leiden: Brill, 1999, s. 11-13 .
- "4QSama 1 Sam 1,22-28" i *Discoveries in the Judaean Desert* Bind 17 Oxford: Clarendon Press, 2005, s. Ikke oppgitt .
- "1QHab col. VII" i *Dødehavsskrifterne og de antikke kilder om essæerne* redaktør Ejrnæs, Bodil et al. København: Anis, 2003, s. 236 .
- "1QIsaa (Jes. 6)" i *The Dead Sea scrolls Bible : the oldest known Bible* redaktør Flint, Peter W. et al. San Francisco: HarperSan Francisco, 1999, s. 279-280 .

- "4QSama 1Sam 1,22-28" i *The Dead Sea scrolls Bible : the oldest known Bible* redaktør Flint, Peter W. et al. San Francisco: HarperSan Francisco, 1999, s. 215-216 .
- Anderson, A.A., "Psalms" i *It is written : scripture citing scripture : essays in honour of Barnabas Lindars, SSF* redaktør Carson, D. A. et al. Cambridge: Cambridge University Press, 1988, s. 56-66 .
- Aschim, Anders, "Fra tekst til kommentar : bibeltolkning i Qumranbiblioteket" i *Dødehavsrullene : funn og forskning i 50 år* redaktør Hognestad, Olav et al. Trondheim: Tapir, 1997, s. 211-226 .
- Clements, R.E., "Wisdom" i *It is written : scripture citing scripture : essays in honour of Barnabas Lindars, SSF* redaktør Carson, D. A. et al. Cambridge: Cambridge University Press, 1988, s. 67-83 .
- Clines, D.J.A., "Nehemiah 10 as an example of early Jewish biblical exegesis" i *Journal for the study of the Old Testament* Bind 21 1981, s. 111-117 .
- Day, J., "Prophecy" i *It is written : scripture citing scripture : essays in honour of Barnabas Lindars, SSF* redaktør Carson, D. A. et al. Cambridge: Cambridge University Press, 1988, s. 39-55 .
- Dirksen, P.B., "Why was David disqualified as temple builder : the meaning of 1 Chroncles 22.8" i *Journal for the study of the Old Testament* Bind 70 1996, s. 51-56 .
- Fincke, Andrew, "4QSama 1 Sam 1,22-28" i *The Samuel scroll from Qumran : 4QSam'a restored and compared to the Septuagint and 4QSam'c* Leiden: Brill, 2001, s. Ikke oppgitt .
- Fishbane, Michael, "Use, authority and interpretation of Mikra at Qumran" i *Mikra : text, translation, reading, and interpretation of the Hebrew Bible in ancient Judaism and early Christianity* redaktør Mulder, M. J. et al. Assen: Van Gorcum, 1988, s. 339-377 .
- Fishbane, Michael, "Et utvalg" i *Biblical interpretation in ancient Israel* Oxford: Clarendon Press, 1988, s. 500-505 .
- Fishbane, Michael, "Et utvalg" i *Biblical interpretation in ancient Israel* Oxford: Clarendon Press, 1988, s. 281-334 .
- Fishbane, Michael, "Inner-Biblical exegesis" i *Hebrew Bible/Old Testament : the history of its interpretation* Bind 1 redaktør Sæbø, Magne Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1996, s. 33-48 .
- Hartman, Louis F. og Di Lella, Alexander A., "Et utvalg" i *The book of Daniel : a new translation with notes and commentary on chapters 1-9* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1978, s. 246-254 .
- Hugenberger, Gordon Paul, "Et utvalg" i *Marriage as a covenant : a study of biblical law and ethics governing marriage developed from the perspective of Malachi* Leiden: Brill, 1994, s. 48-83 .
- Japhet, Sara, "Et utvalg" i *I and II Chronicles : a commentary* London: SCM Press, 1993, s. 1015-1037 .
- Mason, R., "The relation of Zech 9-14 to Proto-Zechariah" i *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*Bind 88 1976, s. 227-239 .
- Mason, Rex, "Et utvalg" i *Preaching the tradition : homily and hermeneutics after the exile : based on the 'addresses' in Chronicles, the 'speeches' in the books of Ezra and Nehemiah and the post-exilic prophetic books* Cambridge: Cambridge University Press, 1990, s. 7-144 .
- Nurmela, Risto, "Et utvalg" i *Prophets in dialogue : inner-biblical allusions in Zechariah 1-8 and 9-14* Åbo: Åbo Akademis förl., 1996, s. 213-232 .
- Porteous, Norman, "Et utvalg" i *Daniel : a commentary* London: SCM Press, 1979, s. 131-144 .
- Sanders, James A., "11Q5 Ps 154" i *The psalms scroll of Qumrân cave 11 (11QPsa)*Oxford: Clarendon Press, 1965, s. 64-67 .
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i *Textual criticism of the Hebrew Bible* Minneapolis: Fortress Press, 2001, s. 100-121 .
- Ulfgard, Håkan, "Rättfärdighetens lärare och Qumranförsamlingens historia" i *Dødehavsteksterne og Bibelen* redaktør Hyldahl, Niels et al. København: Museum Tusculanums Forlag, 1996, s. 129-157 .
- Williamson, H. G. M., "History" i *It is written : scripture citing scripture : essays in honour of Barnabas Lindars, SSF* redaktør Carson, D. A. et al. Cambridge: Cambridge University Press, 1988, s. 25-38 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- "Et utvalg" i *The Dead Sea scrolls : Hebrew, Aramaic, and Greek texts with English translations* Bind 4A redaktør Charlesworth, James H. et al. 1997, s. 171-178 .
- "Et utvalg" i *The Dead Sea scrolls translated : the Qumran texts in English* redaktør Garcia Martinez, Florentino Leiden: Brill, 1996, s. 185-229, 303-398 .
- Ejrnæs, Bodil, "Pesher-litteraturen fra Qumran" i *Dødehavsteksterne og Bibelen* redaktør Hyldahl, Niels et al. København: Museum Tusculanums Forlag, 1996, s. 27-39 .
- Vermes, Géza, *The Dead Sea scrolls in English* Harmondsworth: Penguin, 1995 .

GT614 - GT-tekster og deres mytologiske omverden

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Enkelte tekster i GT (særlig fra 1. Mosebok 1-11, Jesaja 40ff og utvalgte salmer) likner mytologiske tekster fra GTs fororientalske omverden (særlig fra ugaritisk, assyrisk, babylonsk og egyptisk kultur). Dette emnet tar for seg en del slike tekster, med henblikk på å vurdere likheter og ulikheter mellom de gammeltestamentlige og de utenombibelske tekster.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT614 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om om likheter og ulikheter mellom GTs "mytologiske" tekster og tekster i omkringliggende religioner og kulturer
- ha god kunnskap om om den betydning disse likhetene har for vår forståelse av innholdet i GTs tekster
- ha kunnskap om hva slike likheter betyr for vår forståelse av GT som åpenbaringsvitnesbyrd

Litteratur
LITTERATUR
- "Introduction" i *I studied inscriptions from before the flood : ancient Near Eastern, literary, and linguistic approaches to Genesis 1-11* redaktør Hess, Richard S. et al. Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1994, s. 3-72 .
- Clifford, Richard J., *Creation accounts in the ancient Near East and the Bible* Washington, D.C.: Catholic Biblical Association, 1994, s. Ikke oppgitt .
- Mathews, Kenneth A., "5. Interpreting Genesis ; 6. Genesis 1-11 and ancient literature ; 7. Creation and contemporary interpretation" i *Genesis 1-11:26* Nashville, Tenn.: Broadman & Holman, 1996, s. 63-111 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Westermann, Claus, "§4 Zur theologischen Bedeutung der Urgeschichte ; V Die theologische Bedeutung der Urgeschichte" i *Genesis* Bind 1 Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1974, s. 89-97, 798-806 .

Eller:
- Westermann, Claus, "Et utvalg" i *Genesis 1-11 : a commentary* London: Spck, 1984, s. ikke oppgitt .

Eller:
- Westermann, Claus, "Urhistoriens teologiske betydning" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 44 1973, s. 161-177 .

GT615 - Bruk og tolkning av GT i afrikanske kirker

Faglærer:	Tormod Engelsviken, Tormod.Engelsviken@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
I løpet av det 20. århundre har Afrika opplevd en kolossal kirkevekst, slik at Afrika sør for Sahara nå av og til omtales som et kristent kontinent. Noe av det som kjennetegner afrikansk kristendom og teologi, er en sterk interesse for Det gamle testamente. Spesielt med tanke på hva vi i en vestlig sammenheng kan lære av afrikanske kirker, vil dette emnet presentere og analysere afrikansk bruk og tolkning av GT.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT615 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om om hvordan GT har funnet gjenklang i den afrikanske sosio-kulturelle erfaring og i de afrikanske kirkenes tro, forkynnelse og liturgi
- ha kunnskap om bakgrunnen for den afrikanske interesse for GT
- ha kunnskap om det bildet GT gir av Afrika, og om hvilken betydning det har for de afrikanske kirkene
- ha kjennskap til karakteristiske trekk i afrikansk GT-forskning og til forholdet mellom afrikansk og vestlig GT-forskning
- ha kjennskap til de impulser som de afrikanske kirkenes bruk og tolkning av GT gir og kan gi den vestlige kirke

Litteratur
LITTERATUR

- Abogunrin, S.O., "Biblical research in Africa : the task ahead" i *African journal of biblical studies* Bind 1 1986, s. 7-24 .
- Adamo, D.T., "Ethiopia in the Bible" i *African Christian studies* 1992, s. 51-64 .
- Ademi, S., "The use of therapeutic psalms in inculturating Christianity in Africa" i *African ecclesial review* 1995, s. 221-227 .
- Burden, J.-J., "Are Shem and Ham blood brothers? : the relevance of the Old Testament to Africa" i *Old Testament essays* Bind 1 1983, s. 49-72 .
- Bürkle, H., "Patterns of sermons from various parts of Africa" i *African initiatives in religion* redaktør Barrett, David B. Nairobi: East African Publishing House, 1971, s. 222-231 .
- Deist, F., "Biblical interpretation in post-colonial Africa" i *Svensk teologisk kvartalskrift* 1996, s. 110-118 .
- Dickson, Kwesi A., "Et utvalg" i *Theology in Africa* Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1984, s. 141-184 .
- Ela, Jean-Marc, "A Black African perspective : an African reading of Exodus" i *Voices from the margin : interpreting the Bible in the Third World* redaktør Sugirtharajah, R. S. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1995, s. 244-254 .
- Getui, Mary, Holter, Knut og Zinkuratire, Victor, "Et utvalg" i *Interpreting the Old Testament in Afica : papers from the International Symposium on Africa and the Old Testament in Nairobi, October 1999* Bind 2 New York: Peter Lang, 2001, s. 77-88, 101-123, 133-151, 159-163 .
- Holter, Knut, "Should Old Testament "cush" be rendered Africa?" i *The Bible translator* 1997, s. 331-336 .
- Holter, Knut, "Africa in the Old Testament" i *The Bible in Africa : transactions, trajectories, and trends* redaktør West, Gerald O. et al. Leiden: Brill, 2000, s. 569-581 .

- Holter, Knut, "It's not only a question of money : African Old Testament scholarship between the myths and meanings of the South and the money and methods of the North" i *Old Testament essays* 1998, s. Ikke oppgitt .
- Holter, Knut, "Relating Africa and the Old Testament on the polygamy issue" i *Yahweh in Africa : essays on Africa and the Old Testament* ew York: Peter Lang, 2000, s. Ikke oppgitt .
- Holter, Knut, "Old Testament scholarship in Sub-Saharan Africa North of the Limpopo River" i *The Bible in Africa : transactions, trajectories, and trends* redaktør West, Gerald O. et al. Leiden: Brill, 2000, s. 54-71 .

- Holter, Knut, "Et utvalg" i *Yahweh in Africa : essays on Africa and the Old Testament* Bind 1 New York: Peter Lang, 2000, s. 1-60, 77-125 .
- Mbiti, John S., "Et utvalg" i *Bible and theology in African Christianity* Nairobi: Oxford University Press, 1986, s. 46-66 .
- Mijoga, H.B.P., "Hermeneutics in African Instituted Churches in Malawi" i *Missionalia* 1996, s. 358-371 .
- Mosala, Itumeleng J., "Et utvalg" i *Biblical hermeneutics and black theology in South Africa* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1989, s. 13-66 .
- Ndungu, N., "The Bible in an African Independent Church" i *The Bible in African Christianity : essays in biblical theology* redaktør Kinoti,H. W. et al. Nairobi: Acton publishers, 1997, s. 58-67 .
- Pobee, J.S., "The use of the Bible in African theology" i *Bible, hermeneutics, mission : a contribution to the contextual study of Holy Scripture* redaktør Fornberg, Tord Uppsala: Swedish Institute for Missionary Research, 1995, s. 113-130 .
- Ukpong, J.S., "Rereading the Bible with African eyes" i *Journal of theology for Southern Africa* 1995, s. 3-14 .
- Van Zyl, D.C., "In Africa theology is not thought out but danced out : on the theological significance of Old Testament symbolism and rituals in African Zionist Churches" i *Old Testament essays* 1995, s. 425-438 .
- Waliggo, John M. og Kinoti, Hannah W., "Et utvalg" i *The Bible in African Christianity : essays in biblical theology* Nairobi: Acton Publ., 1997, s. 40-57, 145-164 .
- West, Gerald O. og Dube Shomanah, Musa W., "Et utvalg" i *The Bible in Africa : transactions, trajectories, and trends* Leiden: Brill, 2000, s. 11-53, 236-259, 336-359, 384-414, 457-473, 538-556, 582-610 .
- West, Gerald O., "On the eve of an African Biblical studies" i *Journal of theology for Southern Africa* 1997, s. 99-115 .
- West, Gerald O., "Two modes of reading the Bible in the South African context of liberation" i *Journal of theology for Southern Africa* 1990, s. 34-47 .

GT616 - Israels historie og arkeologi

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Det gamle testamente gir oss et bilde av Israels (senere Israels og Judas) historie. Moderne arkeologi har gitt oss rike funn av innskrifter og annet arkeologisk materiale fra det gamle Israel og omverdenen. Dette gir oss i dag muligheter til å sammenligne det de historiske tekstene sier, med de arkeologiske data. Derfor vil Israels historie stadig være gjenstand for nyskriving. Vekten i dette fordypningsemnet vil bli lagt på studiet av sen kongetid og eksilsk og etter-eksilsk tid.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT616 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om om de politiske krefter som virket bestemmende på Israels og Judas historie
- ha kunnskap om den kulturelle og åndelige utvikling i de ulike fasene av Israels og Judas historie
- ha kunnskap om GTs historiebilde og ulike rekonstruksjoner av den samme historie på grunnlag av nyere arkeologiske funn, herunder spørsmålet om GT som ideologisk litteratur

Litteratur
LITTERATUR
- Miller, J. Maxwell og Hayes, John Haralson, "Kap. 10-14" i *A history of Ancient Israel and Judah* London: SCM Press, 1986, s. ikke oppgitt .
- Skjeggestad, Marit, "Kap. 1-2, 6-7" i *Facts in the ground? : biblical history in archaeological interpretation of the Iron Age in Palestine* [Oslo]: Faculty of Theology University of Oslo : Unipub, 2001, s. ikke oppgitt .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Kofoed, Jens Bruun, *Israels historie som teologisk disciplin* København: Dansk Bibel-Institut, 1998 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- "Kap. 13" i *The Cambridge history of Judaism* Bind 1 redaktør Davies, W.D. et al. Cambridge: Cambridge University Press, 1984, s. ikke oppgitt .

Eller:
- Grabbe, Lester L., "Kap. 3-5" i *Judaism from Cyrus to Hadrian* Bind 1 Minneapolis: Fortress Press, 1992, s. ikke oppgitt .

GT617 - Gammeltestamentlig kulturhistorie: Ettereksilsk tid

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Etter hjemkomsten fra Babylon (537 f.Kr.) stod jødene overfor nye utfordringer - politisk, nasjonalt og religiøst - sammenlignet med situasjonen under kongetiden. Som en persisk provins uten en salvet konge av Davids ætt på tronen og med det første tempel (Salomos tempel) lagt i grus, måtte de bygge opp en ny forståelse av hva det innebar å tilhøre Guds folk og tilbe fedrenes Gud, Herren. Studiet innenfor dette emnet sikter på å få klarhet i de endringene som fant sted i persisk tid, med særlig vekt på problemet Guds folk, gudsdyrkelsen, messianismen og profetforståelsen, og på den litterære aktivitet i denne tiden.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT617 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om den tidshistoriske bakgrunn for provinsen Jehud (Juda) i persisk tid
- ha god kunnskap om om samfunnsutviklingen i Jehud, med særlig vekt på maktstrukturer og gruppedannelser
- ha god kunnskap om om messias- og profetforståelsen i Jehud i persisk tid
- ha kunnskap om litterær virksomhet i Jehud i persisk tid, med særlig vekt på såkalt skriftprofeti og Krønikebøkenes fremstilling av Gud, Messias, Israels folk og gudsdyrkelsen
- ha evne til å tolke utvalgte tekster på grunnlag av den hebraiske tekst

Hebraisk tekst
Sak 14,4-5; Mal 1,1; 3,13-21; 3,22-24

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *The Cambridge history of Judaism* Bind 1 redaktør Davies, W.D. et al. Cambridge: Cambridge University Press, 1984, s. 70-278 .
- Blenkinsopp, Joseph, "The Sage, the Scribe, and Scribalism in the Chronicler's Work" i *The Sage in Israel and the ancient Near East* redaktør Perdue, Leo G. et al. Winona Lake [Ind.]: Eisenbrauns, 1990, s. 307-315 .
- Blenkinsopp, Joseph, "A Jewish sect of the Persian period" i *Catholic biblical quarterly* Bind 52 1990, s. 5-20 .
- Bolin, Th.M., "When the end is the beginning : the Persian period and the origins of the Biblical tradition" i *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* Bind 10 1996, s. 3-15 .
- Japhet, Sara, "Et utvalg" i *The ideology of the Book of Chronicles and its place in biblical thought* Frankfurt am Main ; New York: P. Lang, 1997, s. 41-198, 352-393, 395-444, 493-504 .
- Japhet, Sara, "People and land in the Restoration period" i *Das Land Israel in biblischer Zeit Jerusalem-Symposium 1981 der Hebräischen Universität und der Georg-August-Universität* redaktør Strecker, Georg Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1983, s. 103-125 .
- Nielsen, E., "A note on Zechariah 14,4-5" i *In the last days : on Jewish and Christian apocalyptic and its period : Festskrift til Benedikt Otzen* redaktør Jeppesen, Knud et al. Århus: Aarhus University Press, 1994, s. 33-37 .
- Redditt, P.L., "The Book of Malachi in its social setting" i *Catholic biblical quarterly* Bind 56 1994, s. 240-255 .
- Weyde, Karl William, "Et utvalg" i *Prophecy and teaching : prophetic authority, form problems, and the use of traditions in the Book of Malachi* Berlin: Walter de Gruyter, 2000, s. 3-13, 57-69, 349-402 .

GT618 - Hebraisk språk

Faglærer:	Andrew Donald Wergeland, Andrew.Wergeland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Dette fordypningsemnet retter seg mot studenter som er motiverte for å øke sine evner til å arbeide faglig med bibelske og utenombibelske tekster på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 12 sider hebraisk og/eller arameisk tekst og det er ulike pensumvarianter. Det er sperre mot å velge tekstar til særemnet fra HE151.

Emnet har to delemner: A. Teksthistorie og -evaluering, og kulturkunnskap (fellesdel, 4 sp), B. Tekst- og språkstudium (valgfrie tekstvarianter, 6 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- levere inn og få godkjent 10 skriftlige oversettelsesframlegg,
- skrive en redegjørelse eller drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til første del av pensum (omfang maks 1600 ord),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet GT618 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen + en skriftlig prøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av redegjørelsen/drøftingen og den skriftlige prøven.

Mål og innhold

Fordypningsemnet/valgemnet er bygd opp slik:
- Delemne A. Teksthistorie og tekstevaluering, samt kulturkunnskap: 4 studiepoeng
- Delemne B. Tekst- og språkstudium (valgfrie tekstvarianter): 6 studiepoeng

Delemne A («Teksthistorie og tekstevaluering, samt kulturkunnskap») er felles for alle varianter. Innen Delemne B («Tekst- og språkstudium») velger studenten fra flere mulige varianter. Det gjelder for alle varianter at studenten kan, etter samråd med faglærer/ fagseksjon, bytte ut inntil 1/3 av pensumtekstene med andre tekstar av tilsvarande vanskelighetsgrad.

Studenten skal
- ha utdypende kjennskap til teksthistorien bak den hebraiske bibelen, egenarten i gammeltestamentlig tekstkritikk, samt den kulturelle kontekst for Det gamle testamente,
- ha utdypende kjennskap til den hebraiske grammatikken,
- ha evne til å arbeide språklig med et bredere utvalg av bibelske og/eller utenom-bibelske tekster.

DELEMNE B: TEKSTVARIANTER

ENTEN: I. Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i GT - Leviticus 23
- 1 Kong 8,12-53
- Neh 8,13-9,37

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: II. Profetismens historie
- Num 24
- 1 Sam 3
- 1 Kong 17; 22:1-23
- 2 Kong 18

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: III Messias - bibelhebraisk
- 2 Sam 23:1-7

- Jes 7,10-17; 9,1-6; 11,1-10; 42,1-9; 49,1-6; 50,4-11; 55,3-4
- Jer 23:1-6; 33:14-17
- Esek 34:15-31; 37,24-25
- Am 9:11-13
- Mi 5:1-5
- Hag 2
- Sak 4,11-14; 9,9
- Dan 9

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: IV. Messias - targumarameisk
- Jes 9,1-7; 11,1-16; 52,13 - 53,12 frå Targum Jonathan

ELLER: V. Jesajaboka
- Jes 1-2; 6,1-13; 5; 7,1-17; 9,1-10,9; 11,1-10; 12

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VI. Jesaja 40-55
- Jes 40,1-31; 42,1-25; 48,1-22; 49,1-17; 52-53; 55,1-13

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VII. Fortellinger i GT
- Gen 16; 17; 21,1-21
- Dom 1
- Job 1-2; 42
- Rut 1; 4,1-12

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VIII. Qumran og GT
- 1QIsaa 6
- 1QH III og VII
- 1QM X
- 1QpHab VII
- 4QSama 1,22-28
- 4Q 286-287
- 11Q5 Ps 154

ELLER: IX. Profeti og apokalyptikk
- Jes 24-27; 61-62
- Sak 12-14
- Dan 12

I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: X. De arameiske targumer
- Fra Den babylonske targum (Targum Onkelos): Gen 4; 26,1-11
- Fra de palestinske targumene: Gen 1,1-5

Studenten leser og sammenligner de arameiske tekstene med de tilsvarende hebraiske bibeltekster.

ELLER: XI. Hebraiske inskripsjoner
Denne variant

DELEMNE A LITTERATUR
- Matthews, Victor Harold, *Manners and customs in the Bible* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1991, s. xxviii, 283 s .
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i *Textual criticism of the Hebrew Bible* Minneapolis: Fortress Press, 2001, s. 1-311 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Kelley, Page H., Mynatt, Daniel S. og Crawford, Timothy G., *The Masorah of Biblia Hebraica Stuttgartensia : introduction and annotated glossary* Grand Rapids, Mich.: William Eerdmans, 1998 .
- Matthews, Victor Harold og Benjamin, Don C., *Social World of ancient Israel, 1250-587 BCE* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1993 .
- Würthwein, Ernst*The text of the Old Testament : an introduction to the Biblia Hebraica* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995 .

DELEMNE B VALGLITTERATUR
Enten:
- Blenkinsopp, Joseph, *Ezra-Nehemiah : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1989 .
- Cogan, Mordechai, *1 Kings : a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 2001 .
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985 .
- Gray, John, *I & II Kings : a commentary* London: SCM Press, 1977 .
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992 .
- Milgrom, Jacob, *Leviticus 23-27 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2001, s. XXI, s. 1896-2714 .
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965 .

- Noth, Martin, *Leviticus : a commentary* London: SCM Press, 1977 .
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985 .

Eller:

- Cogan, Mordechai, *1 Kings : a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 2001 .
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985 .
- Hertzberg, Hans Wilhelm, *I & II Samuel : a commentary* London: SCM Press, 1964 .
- Noth, Martin, *Numbers : a commentary* London: SCM Press, 1968 .

Eller:

- Carroll, Robert P., *Jeremiah : a commentary* London: SCM Press, 1986 .
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001 .
- Eichrodt, Walther, *Ezekiel : a commentary* London: SCM Press, 1970 .
- Hertzberg, Hans Wilhelm, *I & II Samuel : a commentary* London: SCM Press, 1964 .
- Mays, James Luther, *Amos : a commentary* London: SCM Press, 1969 .
- Petersen, David L., *Zechariah 9-14 and Malachi : a commentary* London: SCM, 1995 .
- Petersen, David L., *Haggai and Zechariah 1-8 : a commentary* London: SCM Press, 1985 .
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* London: SCM Press, 1979 .

Eller:

- "Jes. 52,13-53,12" i *The Aramaic Bible the Targums* Bind 11 redaktør McNamara, Martin et al. Edinburgh: Clark, 1987, s. ikke oppgitt .
- "Jes. 52,13-53,12" i *The Targum of Isaiah* redaktør Stenning, John F. Oxford: Clarendon, 1949, s. ikke oppgitt .
- Dalman, Gustaf, "Jes 52,13-53,12" i *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960, s. ikke oppgitt .
- Sperber, Alexander, "Jes. 52,13-53,12" i *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Bind 3 Leiden: Brill, 1959, s. ikke oppgitt .
- Ådna, Jostein, "Herrens tjener i Jesaja 53 skildret som triumferende Messias : profettargumens gjengivelse og tolkning av Jes 52,13-53,12" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 63 1992, s. 81-94 .

Eller:

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000 .
- Kaiser, Otto, *Isaiah 1-12 : a commentary* London: SCM Press, 1983 .

Eller:

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002 .
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001 .

Eller:

- Nielsen, Kirsten, *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997 .
- Rad, Gerhard von, *Genesis : a commentary* London: SCM Press, 1972 .
- Soggin, J. Alberto, *Judges : a commentary* London: SCM Press, 1987 .
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994 .

Eller:

- Burrows, Millar, Trever, John C. og Brownlee, William H., *The Dead Sea scrolls of St. Mark's monastery* Bind 1 New Haven, Con.: American Schools of Oriental Research, 1950, s. 61 bl. .
- Charlesworth, James H., *The Dead Sea scrolls : Hebrew, Aramaic, and Greek texts with English translations* Bind 4A Tübingen: J.C.B. Mohr, 1997, s. XXIII, 296 s .
- Cross, Frank Moore, "A new Qumran Biblical fragment related to the original Hebrew underlying the Septuagint" i *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* Bind 132 1953, s. 15-26 .
- Cross, Frank Moore, Parry, Donald W. og Ulrich, Eugene Charles, *Discoveries in the Judaean Desert* Bind 17 Oxford: Clarendon Press, 2005, s. Ikke oppgitt .
- Eisenman, Robert H. og Wise, Michael, *The Dead Sea scrolls uncovered : the first complete translation and interpretation of 50 key documents withheld for over 35 years* Shaftesbury: Element, 1992, s. ix, 286 s., pl. .
- Ejrnæs, Bodil, Holst, Søren og Müller, Mogens, *Dødehavsskrifterne og de antikke kilder om essæerne* København: Anis, 2003 .
- Flint, Peter W., Abegg, Martin G. og Ulrich, Eugene Charles, *The Dead Sea scrolls Bible : the oldest known Bible* San Francisco: HarperSan Francisco, 1999 .
- García Martínez, Florentino og Tigchelaar, Eibert Johannes Calvinus, *The Dead Sea scrolls study edition* Bind 2 Leiden: Brill, 1998 .
- García Martínez, Florentino og Tigchelaar, Eibert Johannes Calvinus, *The Dead Sea scrolls study edition* Bind 1 Leiden: Brill, 1997 .
- Lohse, Eduard, *Die Texte aus Qumran : Hebräisch und Deutsch : mit masoretischer Punktation, Übersetzung, Einführung und Anmerkungen* München: Kösel-Verlag, 1971 .
- Parry, Donald W. og Qimron, Elisha, *The great Isaiah scroll (1QIsaa) : a new edition* Leiden: Brill, 1999 .
- Sanders, James A., *The psalms scroll of Qumrân cave 11 (11QPsa)* 1965, s. viii, 99 s., 17 pl. .
- Steudel, Annette, *Die Texte aus Qumran : hebräisch/aramäisch und deutsch : mit masoretischer Punktation, Übersetzung, Einführung und Anmerkungen* Bind 2 Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2001 .
- Wise, Michael, Abegg, Martin og Cook, Edward, *The Dead Sea Scrolls : a new translation* San Francisco, Calif.: HarperSanFrancisco, 2005 .

Eller:

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003 .
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000 .
- Petersen, David L., *Zechariah 9-14 and Malachi : a commentary* London: SCM, 1995 .
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* London: SCM Press, 1979 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR

- Gleßmer, Uwe, *Einleitung in die Targume zum Pentateuch* Tübingen: Mohr, 1995 .
- Grossfeld, Bernard, *The Targum Onqelos to Genesis* 1989 .
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Bind 1-2 Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 .
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Bind 1-2 Rome: Biblical Institute Press, 1980 .

- Maher, Michael, *Targum Pseudo-Jonathan: Genesis* Edinburgh: Clark, 1992 .
- McNamara, Martin, *Targum Neofiti 1: Genesis* Edinburgh: Clark, 1992 .

GT619 - Det gamle testamente og Jobs bok: Innledning til historisk og eksistensiell lesning

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Dette er et ikke-grunnspråklig studium som tar sikte på å gi en teologisk innføring i sentral gammeltestamentlig problematikk for studenter uten utdanning i hebraisk språk.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL204 Teologi og litteratur, reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet GT619 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal:
- ha kunnskap om Jobs bok som historisk og litterær størrelse
- ha kunnskap om bibelsk visdomsteologi
- ha kjennskap til ulike opplegg for gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- ha kjennskap til teologiske hovedtrekk i Det gamle testamentes bøker

Litteratur
LITTERATUR

- "Paulus' første brev til korinterne. 1-2; 10" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- "Job" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. 543-584 .
- "Apostlenes gjerninger. 14,8-18; 16, 60-40; 17, 16-34; 18,12-17 ; 19,8-40" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- Birch, Bruce C. [et al.], "Kap. 1-10 og 12" i *A theological introduction to the Old Testament* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2005, s. ikke oppgitt .
- Blenkinsopp, Joseph, *Wisdom and law in the Old Testament : the ordering of life in Israel and early Judaism* Oxford ; New York: Oxford University Press, 1995, s. 197 .
- Eaton, J. H., "Et utvalg" i *Job* Sheffield: JSOT Press, 1985, s. 31-60, 62-68 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Habel, Norman C., "Et utvalg" i *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s. 25-35, 42-53 .
- Lasine, Stuart, "Job and his friends in the modern world : Kafka's The Trial" i *The Voice from the whirlwind : interpreting the book of Job* edaktør Perdue, Leo G. et al. Nashville: Abingdon Press, 1991, s. 144-155 (Kompendium).
- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s. 169-191 (Kompendium).
- Spilling, Gunnar, "Fra Job til Faust" i *Kirke og kultur* Bind 59 1954, s. 436-444 (Kompendium).

GT620 - «Hvem vil dere da ligne Gud med?» Gud og gudsspråk (God-language) i Jesaja 40-55

Faglærer:	Hanne Løland, Hanne.Loland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

«Hvem vil dere da ligne Gud med?» (Jesaja 40:18) Spørsmålet ble reist for ca 2500 år siden i den delen av Jesajaboka som vi tradisjonelt har kalt Deutero-Jesaja (Jes 40-55). Siden den gangen har spørsmålet blitt reist igjen og igjen, og spørsmålet er av grunnleggende betydning for all teologi. Hvem ligner vi Gud med? Hvordan taler vi om Gud og til Gud? Er det noen språk om Gud som er «passende» og noe som ikke er det? Er språket om Gud kontekstuelt? Hvor starter vi vår refleksjonen over guds-språket (god-langauge)?
I de siste årene har disse spørsmålene blitt rest med ny styrke. Først og fremst i forbindelse med den feministiske kritikken av guds-språket som i den kristne tradisjon i stor grad er dominert av maskuline og patriarkalske uttrykk. Et viktig spørsmål i nyere teologisk debatt er om Gud er mannlig, kvinnelig, ingen av delene eller begge deler.

Dette fordypningsemnet gir oss muligheten til å reflektere over både vårt eget og Biblens guds-språk, med utgangspunkt i guds-språket i Jesaja 40-55.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i seminaret
- skrive en artikkel (mellom 2800-4000 ord), tema for oppgaven skal avtales med faglærer,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for artikkelen,
- gi skriftlig og muntlig respons på to fremlegg fra andre studenter,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet har har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av artikkelen.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenten skal
- ha kunnskap om hva guds-språk ('god-language') er, med særlig vekt på kjønnet guds-språk. ('gendered god-language')
- ha noe generell kunnskap om Jesaja 40-55: samlingen, konteksten, teologien.
- ha grundig kunnskap om det mangfoldige guds-språket i Jes 40-55 og dets plass og funksjon innen den større teologiske helheten av Jesaja 40-55

Litteratur

LITTERATUR

- Baumann, Gerlinde, "Prophetic objections to YHWH as the violent husband of Israel : reinterpretations of the Prophetic marriage metaphor in Second Isaiah (Isaiah 40-55)" i *Prophets and Daniel* redaktør Brenner, Athalya 2001, s. 88-120 .
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i *Journal for the study of the Old Testament* 1998, s. 97-120 .
- Brettler, Marc Zvi, "The metaphorical mapping of God in the Hebrew Bible" i *Metaphor, canon and community : Jewish, Christian and Islamic approaches* redaktør Bisschops, Ralph et al. Bern: Peter Lang, 1999, s. 219-232 .
- Coggins, R.J., "Do we still need Deutero-Isaiah" i *Journal for the study of the Old Testament* 1998, s. 77-92 .
- Dille, Sarah J., *Mixing metaphors : God as mother and father in Deutero-Isaiah* London: T&T Clark Int., 2004 .
- Goldingay, John, "Isaiah 40-55 in the 1990s : among other things, deconstructing, mystifying, intertextual, socio-critical, and hearer-involving" i *Biblical interpretation* Bind 5 1997, s. 225-246 .
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i *Revue Biblique* Bind 90 1983, s. 351-359 .
- Koole, J.L., "Et utvalg" i *Isaiah III* Bind 1 Kampen: KOK Publ. House, 1997, s. 1-43 .
- Koole, J.L., *Isaiah III* Bind 1 Kampen: Kok Pharos, 1997 .

- Koole, J.L., *Isaiah III* Bind 2 Kampen: Kok Pharos, 1998 .
- McFague, Sallie, *Metaphorical theology : models of God in religious language* Philadelphia: Fortress Press, 1982 .
- Sweeney, Marvin A., "The Book of Isaiah in recent research" i *Currents in research : biblical studies* Bind 1 1993, s. 141-162 .

GT621 - GTs kanon og kanonisering i historisk og komparativ perspektiv

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Forskere som James Sanders og særlig Brevard Childs satte kanon på den eksegetiske og bibelteologiske dagsorden med sine arbeider på 1970- og 1980-tallet. Senere har studier av bruk og tradering av bibelhebraiske tekster i Qumran bidratt til å fornye denne interessen. Uavhengig av bibelforskningen har religionsvitere og andre humanister rettet sin interesse mot fenomen som kanon og Skrift. Dette studieemnet gir en innføring i ulike synsvinkler på den gammeltestamentlige kanon, dens tilblivelse og funksjon.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ikke overlappende poeng med andre emner.

Studiekrav
Se emneark i ClassFronter for emnet i det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises, bestemmes innholdet i mappekravet nærmere ut fra antallet deltakere i seminaret og deres studiemål og ønsker. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til spredningen av lesekyndighet, skrivekunst, til skrivere og skoler, samt til bøker og bibliotek i den antikke Fororienten
- kjennskap til komparative modeller for å forstå religiøse skriftkanons og deres kanonisering
- kunnskap om bruken av bibelhebraiske tekster som Skrift i Qumran
- god kunnskap om nyere drøfting av GTs kanonhistorie

Litteratur
LITTERATUR
- Davies, Philip R., "Et utvalg" i *Scribes and schools : the canonization of the Hebrew scriptures* London: Spck, 1998 .
- Levering, Miriam, Graham, William A. og Folkert, Kendall A., "Et utvalg" i *Rethinking scripture : essays from a comparative perspective* edaktør Levering, Miriam Albany: State University of New York Press, 1989, s. 1-17, 129-179 .
- Smith, Wilfred Cantwell, "Kap. 1,2,3,4,5,8,10, men ikke sluttnoter" i *What is scripture? : a comparative approach* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. ikke oppgitt .
- Steinmann, Andrew E., *The oracles of God : the Old Testament canon* St. Louis, Mo.: Concordia Academic press, 1999 .
- Trebolle Barrera, Julio C., "Et utvalg" i *The Jewish Bible and the Christian Bible : an introduction to the history of the Bible* Leiden: Brill, 1998, s. 43-49, 58-65, 68-72, 80-91, 94-107, 109-119, 121-126, 128-141, 148-170, 184-204 .
- Ulrich, Eugene, Evans, Craig A. og Flint, Peter W., "Et utvalg" i *The Bible at Qumran : text, shape and interpretation* redaktør Flint, Peter W. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, s. 51-123 .

GT690 - Studieturer i GT: Israel m.v.

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Studieturene går til steder som på ulike måter er knyttet til bibelske tekster. Når «auditoriet slik flyttes til åstedet», er det naturlig at de historiske, kulturelle og geografiske rammer for tekstene fokuseres. Studieturene er tverrfaglige og vil være et vekslende samarbeid med særlig NT og ST.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- delta på den forberedende undervisning, og undervisning gitt på studiereisen
- levere en oppgave (2800-4000 sider) om emne oppgitt av lærer
- delta i evalueringen av turen

Vurdering
Emnet GT690 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

GT691 - Åpent fordypningsemne i GT:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Vurdering
Emnet GT691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

GT692 - Åpent fordypningsemne i GT:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet GT692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

GT699 - Åpent fordypningsemne i GT:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet GT699 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

HE151 - Bibelhebraiske grunnelementer

Faglærer:	Andrew Donald Wergeland, Andrew.Wergeland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier

Generell informasjon
Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap studieretninga Det gamle testamente.

For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkjemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gjev også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emne.

Studiekrav
Studenten skal i samband seminarundervisninga:
- bestå 75% av vekeprøvene, som kan omfatte gloser og/eller grammatikkstoff med karakteren «bestått»/«ikkje bestått»,
- delta i evaluering av studietilboda, dersom tilbodet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Vurdering
Når emnet undervisast, er primær vurderingsform mappevurdering, d.v.s. å bestå alle studiekrava i samlemappa. Emnet vurderast til «bestått» / «ikkje bestått» på bakgrunn av vekeprøvene i vurderingsmappa.

Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundær vurderingsform, som er klausurprøve (2 timar). Dersom studenten ikkje får bestått mappevurdering kan han/ho etter søknad (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundær vurderingsform. Når emnet ikkje undervisast og det samstundes er gjeve høve til å gå opp til eksamen, vurderast emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste A. Lenke:

Mål og innhold
Studenten skal ha
- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare og
- eit grunnleggjande ordtilfang på 103 gloser.

Litteratur
LITTERATUR
- Birkeland, Harris, *Lærebok i hebraisk grammatikk* Oslo: Grøndahl, 1984 .
- Brown, Francis, Driver, S. R. og Briggs, Charles A., *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996 .
- Elliger, K., Rudolph, W. og Kittel, Rudolf, *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Køhn, Rosemarie, *Hebraisk grammatikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1990 .

Eller:
- Sørebø, Geir, *Innføring i bibelhebraisk* Askim?: G. Sørebø, 1982, s. 128 bl. .

HE152 - Hebraiske tekster

Faglærer:	Andrew Donald Wergeland, Andrew.Wergeland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier

Generell informasjon
Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap studieretninga Det gamle testamente.

Emnet takast normalt saman med GT501 ¿ Det gamle Testamente 1 og er språkstudiedelen i eit samla gammaltestamenteleg studium. Emnet byggjer på HE151 Bibelhebraiske grunnelement (10 sp) som må være gjennomført før ein kan gå opp til eksamen i HE152. I HE152 held studenten fram med sitt studium av bibelhebraisk språk ved m. a. å arbeide språkleg med tekstar frå to tekstgrupper. Kvar gruppe er på ca. 10 sider tekst og høyrer samman med tekststudiedelane i GT501.

Det gjeld for begge tekstgruppene at den enkelte studenten kan byte ut inntil 1/3 av tekstane etter samråd med faglærar/fagseksjon.

Studiepoengreduksjon
Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:

Med GT511 04V Det gamle testamente med hebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav
Studenten skal i samband med seminarundervisninga:
- få godkjent 75% av dei utleverte tekstoppgåvene,
- delta i evaluering av studietilboda, dersom tilbodet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Vurdering
Når det blir undervist i emnet, er primær vurderingsform mappevurdering, dvs å bestå alle studiekrava i vurderingsmappa og munnleg prøve. Viss alle studiekrava er oppfylte, kan studenten gå opp til munnleg prøve i hebraisk språk (15 minutt). Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av tekstoppgåvene og munnleg prøve.

Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundær vurderingsform, som er klausurprøve (5 timar) som vurderast med karakter. Dersom studenten ikkje får bestått mappevurdering kan han etter søknad (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundær vurderingsform.
Når emnet ikkje undervisast og det samstundes er gjeve høve til å gå opp til eksamen, vurderast emnet med klausurprøve (5 timar).

Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste B. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
Studenten skal ha
- god kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,
- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- evne til å lese og omsetje hebraiske tekstar som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet og
- eit gammaltestamentleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),

Kjeldetekstar
Sjå GT501 Det gamle testamente.

Litteratur
LITTERATUR
- Birkeland, Harris, *Lærebok i hebraisk grammatikk* Oslo: Grøndahl, 1984 .
- Brown, Francis, Driver, S. R. og Briggs, Charles A., *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996 .
- Elliger, K., Rudolph, W. og Kittel, Rudolf, *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Køhn, Rosemarie,*Hebraisk grammatikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1990 .
Eller:
- Sørebø, Geir,*Innføring i bibelhebraisk* Askim?: G. Sørebø, 1982, s. 128 bl. .

KAT171 - Katolsk praktisk teologi: Liturgia, diakonia, martyria

Faglærer:	Sigurd Hareide, Sigurd.Hareide@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi med studieretningen katolsk teologi.

Emnet tar sikte på å gi en innføring i praktisk teologiske emner innen katolsk kristendom og består av et innledende emne og tre delemner: A. Communio - katolsk ekklesiologi (1 sp) B. Liturgia (3 sp), C. Diakonia (3 sp) og D. Martyria (3 sp). Se nærmere beskrivelse av hver av disse nedenfor.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent fremmøte i seminarundervisningen (75 %),
- skrive en bokrapport (700-1000 ord),
- skrive en oppgave (1600-2000 ord) over oppgitt tema,
- delta i/observere katolske messer som angitt i emneark/-heftet,
- skrive et refleksjonsnotat (1600-2000 ord) ut fra sin deltakelse / observasjon og litteraturen, og presentere dette i seminarundervisningen,
- bokrapport, oppgave og refleksjonsnotat skal hentes fra forskjellige delemner,
- gi en muntlig respons på en medstudents refleksjonsnotat,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Organisering og arbeidsform: Forelesninger, seminar, ekskursjon, observasjon og oppgaveskriving.

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene. Muntlig respons på medstudents refleksjonsnotat godkjennes av faglærer. Utkast til bokrapport, oppgave og refleksjonsnotat leveres innen gitte frister og godkjennes foreløpig av faglærer. Disse legges til slutt i en vurderingsmappe som danner grunnlaget for endelig sensur. I denne mappe inngår:
- Attest for godkjent fremmøte og oppfylte studiekrav (legges i mappen av studieadministrasjonen)
- Oppgave
- Bokrapport
- Refleksjonsnotat

Oppgave, bokrapport og refleksjonsnotat kan bearbeides helt til vurderingsmappen leveres. Emnet vurderes med karakter (A-F) på bakgrunn av bokrapporten, oppgaven og refleksjonsnotatet. Bokrapporten vektes 1/5, oppgaven 2/5 og refleksjonsnotatet 2/5.

Mål og innhold
A. COMMUNIO - KATOLSK EKKLESIOLOGI (1 SP)
Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten innføring i den katolske læren om kirken (ekklesiologi).

Mål
Studenten skal ha
- kjennskap til katolsk kirkeforståelse

DELEMNE A LITTERATUR
- *Kirken : den dogmatiske konstitusjon "De Ecclesia" vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI, 21. november 1964* 1965 (Kildelitteratur), http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/ .
- Ratzinger, Joseph, "Et utvalg" i *Kalt til fellesskap : å forstå Kirken i dag* Oslo: St. Olav forl., 2004, s. 9-101, 121-127 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Kasper, Walter, *Kirke - hvor går du hen? : den vedvarende betydning af Det andet Vatikankoncil* Rødovre: Katolsk Valfarts Komite , 1988 .

B. LITURGIA (3 SP)
Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten god innsikt i elementær liturgisk teologi med vekt på den katolske messen.

Mål
Studenten skal ha
- god kunnskap om liturgisk teologi,
- god kunnskap om messen,
- kjennskap til feiringen av de andre sakramentene,
- kjennskap til tidebønnene og ulike andaktsformer

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Bønnebok for Den Katolske kirke* Oslo: St. Olav, 1990, s. 17-28; 95f.; 98; 109; 133; 199; 273; 455; 464; 543-583; 614-622; 643-649; 650-672; 673-687 (Kildelitteratur).
- *Sacrosanctum concilium : konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet atikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963* Oslo: 1964 (Kildelitteratur), http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/ .
- Halvorsen, Per Bjørn, "Et utvalg" i*Jesu nattverd : messen gjennom 2000 år* [Oslo]: St. Olav forlag, 1989, s. 13-82, 99-180 .
- Johansen, Karin Gullerud, *Påsken - årets liturgiske sentrum* , http://www.katolsk.no/artikler/paasken.htm .
- Ratzinger, Joseph, "Et utvalg" i *Liturgiens ånd : en innføring* Oslo: St. Olav forl., 2001, s. 9-79, 111-158 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Jones, Cheslyn, *The Study of liturgy* London: SPCK, 1992, s. xxviii, 601 s., pl. .
- Nilsen, Else Britt, "Lidelse, død og de sykes salving i katolsk perspektiv" i*Kirke og kultur* Bind 104, nr. 5-6 1999, s. 431-442 .
- Nilsen, Else Britt, "Når ekteskapet er kirkens sak" i *Juristkontakt : medlemsblad for Norges juristforbund* Bind 26, nr. 1 1992, s. 2-7 .

C. MARTYRIA (3 sp)
Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten god innsikt i Kirkens forkynnelse av det kristne kall som veien til hellighet.

Mål
Studenten skal ha
- god kunnskap om menneskesyn og helliggjørelse,
- god kunnskap om mariologi,
- kunnskap om ulike former for kall med vekt på legmannsapostolatet,
- kjennskap til åndelig veiledning (ÅVL).

DELEMNE C LITTERATUR
- *Legfolkets apostolat : dekretet "De apostolatu laicorum" vedtatt av det annet Vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 18 . november 1965* Oslo: (Kildelitteratur), http://www.katolsk.no/info/paul6/al/ .
- Den Romersk-katolske kirke,, "§26-49; 1691-1748" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 43-47, 437-447 (Kildelitteratur).
- Hadland, Anne Bente, "Det hellige menneske" i *Kirke og kultur* Bind 99, nr. 1 1994, s. 71-77 .
- Raulin, Albert, "Maria i katolsk teologi" i *Kirke og kultur* Bind 91, nr. 3 1986, s. 130-141 .
- Stinissen, Wilfrid, *Maria i Bibelen og i vårt liv* [Oslo]: St. Olav forl., 1982, s. 118 s.,[1] bl. .
- Tjørhom, Ola,*Smak av himmel, lukt av jord : materialistisk spiritualitet* [Oslo]: Verbum, 2005 .

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR
- Piltz, Anders, *Som regnet och snön : ett kyrkoår* Skellefteå: Artos Bokförlag, 1995 .

D. DIAKONIA (3 sp)
Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten god innsikt i katolsk diakonalt arbeid ¿ dets teologiske grunnlag og praktiske utforming nasjonalt og internasjonalt.

Mål
Studenten skal ha
- god kunnskap om den teologiske begrunnelse for diakoni,
- kunnskap om den katolske sosiallære,
- kjennskap til ulike modeller for diakonal tenkning.

DELEMNE D LITTERATUR
- BENEDICT PP. XVI,, *Deus caritas est* 2005 (Kildelitteratur), http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20051225_deus-caritas-est_en.html .
- Catholic Bishops' Conference of England and Wales,, *The common good and the Catholic Church's social teaching* 1996 (Kildelitteratur), http://www.cori.ie/justice/cath_soc_thought/otherdocs/common_good.htm .
- Hadland, Anne Bente, *Kirken og den moderne verden* 1997 , http://www.katolsk.no/artikler/e_hadlan.htm .
- Nilsen, Else Britt, "Med Vår Herre selv og Norges legestand i ryggen : de katolske hospitaler - et stykke norsk kirkehistorie" i *Kirke og kultur* Bind 98, nr. 2 1993, s. 101-121 .

DELEMNE D SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brodd, Sven-Erik, "A female face of the church : sisterhoods from an ecclesiological perspective" i *Nuns and sisters in the Nordic countries after the reformation : a female counter-culture in modern society* redaktør Werner, Yvonne Maria [Uppsala]: [Swedish Institute of Missionary Research], 2004, s. 355-418 .
- Nilsen, Else Britt, "Religious identity and national loyalty : women religious in Norway during the Second World War" i *Nuns and sisters in the Nordic countries after the reformation : a female counter-culture in modern society* redaktør Werner, Yvonne Maria [Uppsala]: [Swedish Institute of Missionary Research], 2004, s. 213-254 .

KAT232 - Katolsk lære i fortid og nåtid: historisk og systematisk teologi

Faglærer:	Bernt T. Oftestad, Bernt.T.Oftestad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi studieretningen katolsk teologi.

KAT232 gir en grunnleggende innføring i katolsk teologisk tenkning, både fra en historisk og en systematisk synsvinkel. Den historiske behandling er særlig knyttet til de tre store konsiler i tiden etter reformasjonen og omhandler et bredt tilfang av dogmatiske og etiske emner. Den systematiske behandling begrenser seg til frelseslære og antropologi og den nære sammenheng som det er mellom disse i katolsk tenkning

Emnet har to delemner: A) Katolsk antropologi og soteriologi (5 sp) B) Fra Tridentinerkonsilet til Det annet Vatikankonsil (5 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KAT232 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. KATOLSK ANTROPOLOGI OG SOTERIOLOGI (5 SP)

Delemnet som er systematisk, omhandler et kjernepunkt i Den katolske kirkes lære og dogmatiske teologi. Studenten skal ved dette delemnet kunne tilegne seg den katolske teologiens prinsipielle tankemønstre, også slik de fremtrer i forhold til andre konfesjonelle tradisjoner.

Studenten skal ha
- god kunnskap om katolsk menneskesyn og frelseslære ut fra forholdet mellom natur og nåde,
- kunnskap om hvordan temaet natur og nåde blir behandlet hos Thomas Aquinas og i vår tids katolske teologi,
- god kunnskap om katolsk forståelse av frelsestilegnelse og helliggjørelse som prinsipiell forutsetning for katolske etikk og Kirkens misjon i verden.

DELEMNE A LITTERATUR
- Bischofberger, Erwin, *För att världen skall leva* Stockholm: Veritas, 2004 .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Unitatis redintegratio : den Katolske kirke og de kristnes enhet : dekretet (erklæringen) «De Oecumenismo» - «Unitatis redintegratio»* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , http://www.katolsk.no/info/paul6/ur/ .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Dei Verbum : Om guds åpenbaring* Roma: 1965 , http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/ .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag* Oslo: St. Olav forlag, 1965 (Kildelitteratur), http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/ .
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), *Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken")* Roma: 1964 , http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/ .
- Concilium Vaticanum,(2:1962-65), *Dignitatis humanae : om religionsfriheten : «Declaratio de libertate religiosa» - «Dignitatis humanae»* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , http://www.katolsk.no/info/paul6/dh/ .
- Dulles, Avery, *The Catholicity of the Church* Oxford: Clarendon, 1985 .

DELEMNE B. FRA TRIDENTINERKONSILET TIL DET ANNET VATIKANKONSIL (5 SP)

Dette delemnet er teologi- og kirkehistorisk. Temaet er den katolske læreutvikling fra nytidens begynnelse til vår tid, slik den avtegner seg gjennom dogmatiske vedtak ved nytidens tre økumeniske konsil: Tridentinerkonsilet (1545-1563), Det første Vatikankonsil (1870) og Det annet Vatikankonsil (1962-1965). I et kirkehistorisk perspektiv vil man betrakte konsilene ut fra deres historiske kontekst, som er henholdsvis protestantisk reformasjon/katolsk reform, 1800-tallets liberalisme og sekularisme og den demokratiske og liberale kultur under andre halvpart av det 20. århundre.

Studenten skal ha
- kunnskap om hvordan den katolske lære vokser frem i relasjon til Skriften og til egen tradisjon og som svar på tidens kulturelle, politiske og økumeniske utfordringer.

- kunnskap om denne prosessen belyst ut fra bestemte dogmatiske temaer: rettferdiggjørelse-helliggjørelse, skrift og tradisjon, pavens primat, Kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologi i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, menneskets verdighet og Kirkens misjon i en sekularisert verden.
- god kunnskap om det økumeniske problem, slik det blir aktualisert ved forholdet mellom protestantisme og katolisisme.

DELEMNE B LITTERATUR

- "Dekret om hellige bøker og overleveringer ; Dekret om rettferdigjørelsen ; Den dogmatiske konstitusjon: Pastor Aeternus" i *Decrees of the ecumenical councils* Bind 2 redaktør Tanner, Norman P. London: Sheed & Ward, 1990, s. 663ff; 671-681; 811-816 .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Unitatis redintegratio : den Katolske kirke og de kristnes enhet : dekretet (erklæringen) «De Oecumenismo» - «Unitatis redintegratio»* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , http://www.katolsk.no/info/paul6/ur/ .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Dei Verbum : Om guds åpenbaring* Roma: 1965 , http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/ .
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), *Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken")* Roma: 1964 , http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/ .
- Concilium Vaticanum,(2:1962-65), *Dignitatis humanae : om religionsfriheten : «Declaratio de libertate religiosa» - «Dignitatis humanae»* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , http://www.katolsk.no/info/paul6/dh/ .
- Granfield, Patrick, "Et utvalg" i *The limits of the papacy : authority and autonomy in the church* New York: Crossroad, 1987, s. 33-92 .
- Mullett, Michael A., "Et utvalg" i *The Catholic Reformation* London: Routledge, 1999, s. 1-68 .
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 101-140 .

KAT501 - Katolsk sosiallære: sosialetikk og politisk etikk

Faglærer:	Gunnar Harald Heiene, Gunnar.Heiene@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi studieretningen katolsk teologi.

Emnet består av tre tematiske felt innen katolsk teologi: (a) Mennesket som samfunnsvesen, dets rettigheter og plikter; (b) kirken som premissleverandør, veileder og kritiker; (c) katolsk sosiallære i praksis: Kirkens innsats for fred, menneskerettigheter, fattigdom og økologi.

Forkunnskapskrav: 80 gruppe i KRL/teologi, eller en 80-gruppe i et annet fag som etablerer tilsvarende faglige forutsetninger (religionsvitenskap, diakoni, samfunnsfag, sosiologi, statsvitenskap el.lignende). Studenter kan også vurderes på bakgrunn av tilsvarende realkompetanse. Ta kontakt med studieveileder.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- delta på studietur til Roma/Assisi,
- skrive et referat eller analyse (1600-2000 ord) av en relevant tekst (lærebok eller kilde¬tekst) i samråd med faglærerne, og som presenteres i seminaret,
- skrive en semesteroppgave (2800-4000 ord) i tilknytning til seminaret. Tema fastsettes i samråd med faglærerne,
- legge frem et utkast til oppgaven i seminaret med problemstilling og kildemateriale,
- gi respons på andre medstudenters fremlegg,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Organisering og arbeidsform: Undervisningen gis i form av forelesninger, studietur, seminar, der pensum bearbeides og utkast til oppgaver drøftes.

Vurdering
Emnet har ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs. å oppfylle alle studiekravene i samlemappen (dvs. alle studiekrav må godkjennes av faglærer). Til slutt går semesteroppgaven i vurderingsmappen. Vurderingsmappen vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold
Studenten skal ha
- kunnskap om den katolske kirkes sosiallære, slik den er kommet til uttrykk i de store sosiale ensyklikaer, sentrale konsilvedtak og et utvalg av andre autoritative kirkelige dokumenter.
- god kunnskap om den katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk og av Kirkens sosialetiske og politiske oppdrag
- kjennskap til Kirkens konkrete arbeid for rettferd og fred, menneskerettigheter etc.

Litteratur
LITTERATUR

- *Den hellige stol : kurie, kardinaler og biskoper - hvordan Den katolske kirkes sentralledelse er oppbygget* , http://www.katolsk.no/utenriks/stol.htm .
- BENEDICT PP. XVI,, *Budskap til verdensfredsdagen 1. januar 2006 : freden ligger i sannheten* 2005 (Kildelitteratur), http://www.katolsk.no/info/benedikt16/fred2006.htm .
- Bang, Per, *Centesimus annus - sosiallære i hundre år* 1997 , http://www.katolsk.no/artikler/e_bang.htm .
- Bischofberger, Erwin, *Biologi som livsanskuelse* 1991 , http://www.katolsk.no/artikler/e_bishof.htm .
- Bowitz, Rolf, *Rerum Novarum - begynnelsen på katolsk sosiallære* 1997 , http://www.katolsk.no/artikler/e_bowitz.htm .
- Catholic Bishops' Conference of England and Wales,, *The common good and the Catholic Church's social teaching* 1996 (Kildelitteratur), http://www.cori.ie/justice/cath_soc_thought/otherdocs/common_good.htm .
- Charles, Rodger, "A summary of Christian social teaching" i *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Bind 2 Leominster: Gracewing, 1998, s. 390-436, 464f. .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag* Oslo: St. Olav forlag, 1965 (Kildelitteratur), http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/ .
- Den Romersk-katolske kirke . Paven,, *Evangelium vitae : om menneskelivets verdi og ukrenkelighet* Oslo: St. Olav forl., 1996 (Kildelitteratur).

- Den Romersk-katolske kirke,, "§1877-1948" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 469-481 (Kildelitteratur).
- Etchegaray, R., *Kirken og det tredje årtusen - kirkelig begivenhet - samfunnsmessig utfordring* 1997 , http://www.katolsk.no/artikler/e_etcheg.htm .
- Hadland, Anne Bente, *Kirken og den moderne verden : om sosiallærens fremvekst* 1997 , http://www.katolsk.no/artikler/e_hadlan.htm .
- Hadland, Anne Bente, "Katolisismen" i *Religion, livssyn og menneskerettigheter i Norge* redaktør Eidsvåg, Inge et al. Oslo: Universitetsforl., 1997, s. 81-86 .
- Johannes Paul, 2, Pave, *Centesimus annus :* Rome: Libreria Editrice Vaticana, 1991 (Kildelitteratur), http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_01051991_centesimus-annus_en.html .
- Johannes, 23, Pave, *Fred på jorden : encyklika "Pacem in terris" ; om fred mellom mennesker og nasjoner bygget på sannhet, rettferd, kjærlighet og frihet* Oslo: St. Olav forl., 1963 (Kildelitteratur).
- Leo, XIII, pave, *Rerum novarum : encyclical of Pope Leo XIII on Capital and Labor* 1891 (Kildelitteratur), http://www.vatican.va/holy_father/leo_xiii/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum_en.html .
- Massaro, Thomas, *Living justice : Catholic social teaching in action* Franklin, Wis.: Sheed & Ward, 2000 .
- Matlary, Janne Haaland, *Kvinner og arbeid : pavens radikale lære* 2004 , http://www.katolsk.no/artikler/e_matlar.htm .
- Matlary, Janne Haaland, "The just peace : the public and classical diplomacy of the Holy See" i *Cambridge review of international affairs* 2001, s. ikke oppgitt .
- Matlary, Janne Haaland, *Den hellige stol : en unik aktør* Oslo: Norsk utenrikspolitisk institutt, 2001 , http://www.nupi.no/IPS/filestore/hhd-15f.pdf .
- Pius, 11, pave, *Mit brennender Sorge : encyclical of Pope Pius XI On the church and the German Reich* Rome: Catholic Information Network, 1997 (Kildelitteratur), http://www.cin.org/docs/mitbrenn.html .
- United States Catholic Conference of Catholic Bishops,, *The Challenge of Peace : God's Promise and Our Response* 1983 (Kildelitteratur), http://www.osjspm.org/the_challenge_of_peace_1.aspx .
- Øverbye, Einar, *Sosiallæren - et norsk perspektiv* 1997 , http://www.katolsk.no/artikler/e_overby.htm .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- *Instruction on Christian freedom and liberation : Libertatis Conscientia* 1986 , http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19860322_freedom-liberation_en.html .
- Bagge, Sverre, "Den katolske kirke og Hitlers maktovertakelse" i *Norsk teologisk tidsskrift* Oslo: Universitetsforlaget, 1972, s. 137-174 .
- Bergquist, Lars, *Den heliga pyramiden : påven, Vatikanen och himmelrikets nycklar* Stockholm: Timbro, 1992 .
- Boff, Leonardo, *Cry of the earth, cry of the poor* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997 .
- Charles, Rodger, *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Bind 1-2 Leominster, Herefordshire: Gracewing, 1998, s. . .
- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004 .
- Dupuy, Andre, *Words that matter : the Holy See in multilateral diplomacy : anthology (1970-2000)* New York City: Path to Peace Foundation, 2003 .
- Dwyer, Judith A. og Montgomery, Elizabeth L., *The New dictionary of Catholic social thought* Collegeville, Minn.: Ligurgical Press, 1994 .

KH501 - Kirkehistorie: Nyere kirke- og teologihistorie og misjonshistorie

Faglærer:	Bernt T. Oftestad, Bernt.T.Oftestad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi og Disiplinbasert master i kristendomskunnskap med studieretningen kirkehistorie.

KH501 er et fellesemne som gir disiplinstudium av kirke- og misjonshistorie. Sammen med de kirkehistoriske komponentene i KRL202 og KRL203 gir dette emnet grunnlag for fordypningsstudier i kirkehistorie (600-nivå).

Emnet består av to delemner, A. Moderne kirke- og teologihistorie (7 sp) og B. Misjonshistorie (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet KH501 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

DELEMNE A. MODERNE KIRKE- OG TEOLOGIHISTORIE (1800- OG 1900-TALLET) (7 SP)

Hensikten med delemnet er å vinne innsikt i kirke - og teologihistorien utfra den kontekst som nytiden med sin utvikling av det moderne skaper for den teologiske refleksjon og den kirkelige lære. Emnet skal gi innføring i nyere kirke- og teologihistorie, i teologiens møte med utfordringer fra moderne kultur og tenkning, og i sentrale teologers tenkning.

Studenten skal ha
- innsikt i kirkehistoriske prosesser og sammenhenger i nyere tid,
- innsikt i de kontekstuelle vilkår kirken og teologien virker under i det moderne,
- innsikt i hvordan kirkens lære og kirkens fromhet utvikles i møte med det moderne,
- innsikt i hvordan kristentroen uttrykkes og begrunnes i møte med utfordringer fra den moderne kultur,
- god kunnskap om hovedlinjer og sentrale teologer i nyere teologihistorie,
- god kunnskap om sentrale tenkere og filosofer som har hatt betydning for teologien,
- evne til å drøfte kirkens og teologiens vilkår i nyere tid.

DELEMNE A LITTERATUR
- Berkhof, Hendrikus, "Et utvalg" i *Two hundred years of theology : report of a personal journey* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1989, s. xi-xx, 1-18, 30-96, 115-211, 229-298 (Kompendium).
- Grane, Leif, *Kirken i det 19. århundrede : europæiske perspektiver* København: Gad, 1982 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Chadwick, Owen, *The secularization of the European mind in the nineteenth century* Cambridge: Cambridge University Press, 1975 .
- Gregersen, Niels Henrik, *Teologi og kultur : protestantismen mellem isolation og assimilation i det 19. og 20. århundrede* Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1988 .
- Grenz, Stanley J. og Olson, Roger E., *20. århundrets teologi* Oslo: Credo, 1995 .
- Mildenberger, Friedrich, *Geschichte der deutschen evangelischen Theologie im 19. und 20. Jahrhundert* Stuttgart: Kohlhammer, 1981 .
- Pelikan, Jaroslav, *Christian doctrine and modern culture (since 1700)* Chicago: The University of Chicago Press, 1989 .
- Rohls, Jan, *Protestantische Theologie der Neuzeit* Bind 1-2 Tübingen: Mohr Siebeck, 1997 .

DELEMNE B. MISJONSHISTORIE (3 SP)

Dette emnet studeres eksemplarisk, og det foreligger tre valgfrie alternativ: Kina, India og Etiopia.
Studiet av misjonshistorien skal gi innsikt i hvordan kirken har spredt seg ved misjon og på annet vis fra oldtiden av og frem til i dag.

Det legges vekt på møtet med ikke-kristen religiøsitet, den kristne misjonsmotivasjon og de ulike misjonsmetoder som er benyttet i de ulike epoker. I alle alternativene møter vi både før-reformatorisk misjon og kirkedannelse og protestantisk misjon i nyere tid og særlig de siste to hundre år. I alle alternativene har også nordisk luthersk misjon spilt en viktig rolle i pionerarbeid og kirkebyggende virksomhet. Innen alle alternativene kan en også studere store selvstendige kirker som i dag driver sitt eget evangeliserings- og misjonsarbeid. Studiet vil gi innsikt i de vilkår av religiøs, kulturell og sosio-politisk art som misjonen har blitt drevet under, og hvordan kirke og misjon har funnet sin form i ulike kontekster. En vil også fokusere på hvordan ulike konfesjonelle og kirkelige retninger har påvirket misjonsarbeidet.

Studenten skal ha
- god kunnskap om misjonen og den kirkelige utvikling som har ført fram til de nåværende store kristne kirkene i ett av de tre alternative områdene,
- innsikt i de viktigste misjonsmotiv og misjonsmetoder som har gjort seg gjeldende, og hvordan de har stått i forhold både til misjonens utgangspunkt og til dens og kirkens sosiale, kulturelle og religiøse kontekst i det aktuelle området,
- innsikt i og evne til å drøfte de viktigste utfordringer og problem som misjon og kirke har stått og står overfor,
- innsikt i og evne til å drøfte den rolle norsk (nordisk) misjon har spilt i det aktuelle området.

Litteraturen til området er under ikke listet etter område, men samlet for alle områdene. En spesifisert liste vil kunne fås av faglærer (i ClassFronter e.l.).

DELEMNE B VALGLITTERATUR
Enten:
- "Et utvalg" i *China and Christianity : burdened past, hopeful future* redaktør Wu, Xiaoxin et al. Armonk, N.Y.: Sharpe, 2001, s. 179-216 .
- Moffett, Samuel H., "Et utvalg" i *A history of Christianity in Asia* Bind 1 Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1998, s. 13-16, 287-323, 442-475 .
- Neill, Stephen, "Kina" i *A history of Christian missions* London: Pelican Books, 1986, s. 138-142, 160-165, 182-183, 238-245, 274-275, 282-290, 344-347, 427-431 .
- Uglem, Olav, "Et utvalg" i *Norsk misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1979, s. 111-113, 160-164, 171-175, 191-196, 199-203, 214-215 (Kompendium).

Eller:
- Moffett, Samuel H., "Et utvalg" i *A history of Christianity in Asia* Bind 1 Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1998, s. 6-80, 265-270, 498-509 .
- Neill, Stephen, "India" i *A history of Christian missions* London: Pelican Books, 1986, s. 156-160, 194-200, 223-237, 301-309, 338-344, 408-409, 438-445 .
- Uglem, Olav, "Et utvalg" i *Norsk misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1979, s. 11-13, 120-130, 141-145, 149-153 .

Eller:
- Aren, Gustav, "Et utvalg" i *Evangelical pioneers in Ethiopia : origins of the Evangelical Church Mekane Yesus* Stockholm: EFS-förlaget, 1978, s. 29-44, 168-183, 383-385, 412-442 .
- Sundkler, Bengt og Steed, Christopher, "Et utvalg" i *A History of the Church in Africa* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, s. 34-41, 73-102, 109-123, 150-168, 608-658, 694-699, 901-917, 927-931, 1032-1040. .

KH601 - Oldkirken

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Formålet med studiet av denne epoken (ca 100-500) er å vinne god kunnskap om den periode av kirkens historie da de grunnleggende trekk ved gudstjeneste, sakramenter, dogme, skriftkanon og kirkeforfatning fikk sin form, og de "klassiske" svar ble gitt på hva det vil si å leve som en kristen (etikk og fromhetsliv). Det legges vekt både på historiens indrekirkelige side (gudstjeneste- og fromhetsliv), og på kirkens interaksjon med samfunn, kultur, og andre religioner i oldtiden. Samtidig vil både kontinuitet, endring og brudd i den historiske utvikling i perioden bli fokusert.

Hensikten med studiet dels er å vinne god kunnskap om kirke- og teologihistoriens kontekstualitet i oldtiden, dels å vinne god kunnskap om den allmennhistoriske horisont for studiet av øvrige fordypningsemner knyttet til epoken.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet KH601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- evne til å drøfte hvor jødisk den tidlige kristendom var,
- god kunnskap om hva kristendommens omplanting fra et hovedsakelig jødisk til et allment-hellenistisk miljø betydde,
- kunnskap om hvordan kristen tro ble profilert i forhold til hedensk religion og gresk-romersk filosofi,
- evne til å drøfte om den oldkirkelige utvikling av dogme, liturgi og kirkeforfatning kan sies å representere et "fall" i forhold til urkristendommen,
- kunnskap om de viktigste forskjeller på antikk og middelalder,
- kunnskap om de karakteristiske forskjeller på østkirkelig og vestkirkelig,
- god kunnskap om tenkning i samfunn og kirke om mennesket som kjønns- og familievesen, og i hvordan synet på kjønn og seksualitet utviklet seg,
- evne til å drøfte om og eventuelt hvordan oldtidens kirkelige arv fremdeles kan sies å være grunnleggende for vår tids kirke og kristendom.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges ut ca 200 sider til i samråd med faglærer. Det valgte pensum meldes studieveileder innen frist for oppmelding til eksamen.

Litteratur

LITTERATUR
- Chadwick, Henry, *The early Church* London: Penguin Books, 1993 .
- Skarsaune, Oskar, *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brown, Peter Robert Lamont, *The world of late antiquity : from Marcus Aurelius to Muhammad* London: Thames and Hudson, 1971 .
- Frend, W. H. C., *The rise of Christianity* Philadelphia, Pa.: Fortress Press, 1985 .
- Kelly, J. N. D., *Early Christian doctrines* London: Black, 1977 .
- Skarsaune, Oskar, *Fra Jerusalem til Rom og Bysants* Oslo: Tano, 1987 .

KH602 - Middelalderen

Faglærer:	Jan Schumacher, Jan.Schumacher@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Studiet av epokeemnet Middelalderen gir oversikt over middelalderens allmenne historie og kirkehistorie. Dette utdypes ved studium av middelalderens teologi- og idèhistorie. Middelalderens teologi og fromhetsliv skal her søkes satt i forbindelse med den kultur- og idèhistoriske kontekst.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om de kontekstuelle vilkår, særlig av kultur- og idèhistorisk art, kirken og teologien virket under i middelalderen,
- god kunnskap om hvordan kirkens lære og fromhet ble utviklet i middelalderen,
- god kunnskap om hvordan den kristne kultur, lære og fromhet ble utformet i et nylig kristnet folk i middelalderens Norge,
- kunnskap om den teologiske og kirkelige utvikling i vestkirken i middelalderen.

Litteratur
LITTERATUR
- Bagge, Sverre, "Et utvalg" i *Da boken kom til Norge* Oslo: Aschehoug, 2001, s. 15-161, 305-357 .
- Lynch, Joseph H., "Et utvalg" i *The medieval church : a brief history* London: Longman, 1992, s. 116-302 .
- Pelikan, Jaroslav, *The growth of medieval theology (600-1300)* Chicago: The University of Chicago Press, 1978 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Colish, Marcia L., *Medieval foundations of the Western intellectual tradition : 400-1400* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1997 .
- Le Goff, Jacques, *Medieval civilization 400-1500* Oxford: Basil Blackwell, 1988, s. VIII, 393 s., pl. .
- Schumacher, Jan, *Kirken i middelaldersamfunnet* Oslo: Tano, 1987 .

KH603 - Senmiddelalder og reformasjon

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Hensikten med studiet er dels å vinne god kunnskap om kirke- og teologihistoriens kontekst i senmiddelalder, reformasjon og tidlig nytid, dels å vinne god kunnskap om den allmennhistoriske horisont for studiet av de øvrige fordypningsemnene fra epoken.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvilke nye problemer og utfordringer av samfunnsmessig og idehistorisk art kirken i senmiddelalderen ble stilt overfor,
- god kunnskap om på hvilken måte senmiddelalderen er forutsetning for reformasjon og nytid,
- kunnskap om hovedpunktene i Martin Luthers teologi,
- evne til å drøfte i hvilken grad romersk-katolsk tro og praksis gjennomgår endringer under motreformasjonen,
- kunnskap om hovedmomentene i evangelisk-luthersk kristendomsforståelse og kirkereform,
- god kunnskap om de viktigste innbyrdes forskjeller innenfor protestantismen, og hvordan disse befester sitt særpreg i løpet av utviklingen frem mot ulike konfesjoner,
- evne til å drøfte i hvilken grad det lar seg gjøre å se på brytningene rundt kirke og teologi i senmiddelalderen og på reformasjonstiden som en del av en tidlig "modernisering" av europeisk samfunnsliv og mentalitet,
- evne til å drøfte i hvilken grad filosofi og vitenskap under senmiddelalder, renessanse og nytid representerer utfordringer som har betydning også for vår tids kirke og kristendom.

Litteratur
LITTERATUR
- Lynch, Joseph H., "Et utvalg" i *The medieval church : a brief history* London ; New York: Longman, 1992, s. 303-345 .
- Pelikan, Jaroslav, *Reformation of church and dogma (1300-1700)* Chicago: The University of Chicago Press, 1983 .
- Swanson, R. N., *Religion and devotion in Europe, c. 1215-c. 1515* Cambridge: Cambridge University Press, 1995 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Bossy, John, *Christianity in the West 1400-1700* Oxford: Oxford University Press, 1985 .
- Duffy, Eamon, *The stripping of the altars : traditional religion in England, c.1400-c.1580* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1992, s. XII, 654 s., pl. .
- Farge, Arlette og Davis, Natalie Zemon, *Renaissance and Enlightenment paradoxes* Cambridge, Mass.: Belknap Press of Harvard University Press, 1993 .
- Greer, Thomas H. og Lewis, Gavin, "Part 3" i *A brief history of the Western world* Fort Worth, TX: Harcourt College Publishers, 2002, s. 317-443 .
- McGrath, Alister E., *The intellectual origins of the European Reformation* Oxford: Blackwell, 2004 .

KH605 - Gudstjeneste- og fromhetsliv - oldkirken

Faglærer:	Oskar Skarsaune, Oskar.Skarsaune@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Hensikten med studiet er å vinne grundig god kunnskap om oldkirkens fromhetsliv, med fokus på gudstjenestelivet (sakramenter, forkynnelse, bønn) og den monastiske fromhet. I dette fordypningsemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH606 Gudstjeneste- og fromhetsliv, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH605 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan den tidlige kirke overtar og modifiserer jødiske gudstjeneste- og fromhetsformer,
- god kunnskap om hvordan oldkirken kontekstualiserte sin tro og sin gudstjeneste innenfor den allmenne gresk-romerske kultur,
- god kunnskap om hvilken rolle sakramentene spilte i oldkirkens fromhetsliv, og hvordan de ble forstått,
- god kunnskap om bakgrunnen for, og ideén med den monastiske bevegelse i oldkirken.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges ut ca 275 sider til i samråd med faglærer. Det valgte pensum meldes studieveileder innen frist for oppmelding til eksamen.

Litteratur
LITTERATUR
- "Didache" i *De apostoliske fedre* redaktør Baasland, Ernst et al. Oslo: Luther, 1984, s. 21-29 .
- Ambrosius og Beskow, Per, "Om sakramenten" i *Om sakramenten ; Om mysterierna* Skellefteå: Artos, 2001, s. 41-78 .
- Athanasius, Alexandrinus, Hägg, Tomas og Rubenson, Samuel, "Antonios liv" i *Antonios liv* Skellefteå: Artos Bokförlag, 1991, s. 43-116 .
- Augustinus, Aurelius og Thrap, Daniel, "Enchiridion" i *Enchiridion : en kort Haandbog om Tro, Haab og Kjærlighed* Christiania: Malling, 1884, s. 1-116 .
- Bradshaw, Paul F., *Early Christian worship : a basic introduction to ideas and practice* London: SPCK, 1996 .
- Gunnes, Erik, "Et utvalg" i *Klosterliv i Vesten : Augustins regel, Benedikts regel* Oslo: Aschehoug, 1986, s. 9-39 .
- Hippolytus og Ekenberg, Anders, "Den apostoliska traditionen" i *Den apostoliska traditionen* Uppsala: Katolska Bokförlaget, 1994, s. 31-75 .
- Melito og Skarsaune, Oskar, "Om påsken" i *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s. 61-90 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brown, Peter Robert Lamont, *The cult of the saints : its rise and function in Latin Christianity* Chicago: University of Chicago Press, 1981 .
- Dunn, Marilyn, *The emergence of monasticism : from the Desert Fathers to the early Middle Ages* Oxford: Blackwell Publishers, 2000 .
- Senn, Frank C., "Et utvalg" i *Christian liturgy : Catholic and Evangelical* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1997, s. 53-172 .

KH606 - Gudstjeneste- og fromhetsliv - oldkirken

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Hensikten med studiet er å vinne grundig god kunnskap om oldkirkens fromhetsliv, med fokus på gudstjenestelivet (sakramenter, forkynnelse, bønn) og den monastiske fromhet. I dette fordypningsemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster:

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH605 Gudstjeneste- og fromhetsliv, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan den tidlige kirke overtar og modifiserer jødiske gudstjeneste- og fromhetsformer,
- god kunnskap om hvordan oldkirken kontekstualiserte sin tro og sin gudstjeneste innenfor den allmenne gresk-romerske kultur,
- god kunnskap om hvilken rolle sakramentene spilte i oldkirkens fromhetsliv, og hvordan de ble forstått,
- god kunnskap om bakgrunnen for og ideén med den monastiske bevegelse i oldkirken.

Kildetekster

Ca. 230 sider valgt blant kildetekstene i hovedlitteraturen.

Litteratur
LITTERATUR
- "Didache" i *De apostoliske fedre* redaktør Baasland, Ernst et al. Oslo: Luther, 1984, s. 21-29 .
- Ambrosius og Beskow, Per, "Om sakramenten" i *Om sakramenten ; Om mysterierna* Skellefteå: Artos, 2001, s. 41-78 .
- Athanasius, Alexandrinus, Hägg, Tomas og Rubenson, Samuel, "Antonios liv" i *Antonios liv* Skellefteå: Artos Bokförlag, 1991, s. 43-116 .
- Augustinus, Aurelius og Thrap, Daniel, "Enchiridion" i *Enchiridion : en kort Haandbog om Tro, Haab og Kjærlighed* Christiania: Malling, 1884, s. 1-116 .
- Bradshaw, Paul F., *Early Christian worship : a basic introduction to ideas and practice* London: SPCK, 1996 .
- Gunnes, Erik, "Et utvalg" i *Klosterliv i Vesten : Augustins regel, Benedikts regel* Oslo: Aschehoug, 1986, s. 9-39 .
- Hippolytus og Ekenberg, Anders, "Den apostoliska traditionen" i *Den apostoliska traditionen* Uppsala: Katolska Bokförlaget, 1994, s. 31-75 .
- Melito og Skarsaune, Oskar, "Om påsken" i *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s. 61-90 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brown, Peter Robert Lamont, *The cult of the saints : its rise and function in Latin Christianity* Chicago: University of Chicago Press, 1981 .
- Dunn, Marilyn, *The emergence of monasticism : from the Desert Fathers to the early Middle Ages* Oxford: Blackwell Publishers, 2000 .
- Senn, Frank C., "Et utvalg" i *Christian liturgy : Catholic and Evangelical* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1997, s. 53-172 .

KH607 - Kultur- og religionsmøte i oldkirken

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Den kristne kirke og tro vokste frem i en dialog og konflikt med samtidens store kulturelle strømninger, jødiske som greske og orientalske. Dette fordypningsemnet vil gi god god kunnskap om den tidlige kristendoms møte med den hellenistiske og orientalske kulturarven i antikken, og i dens dialog med jødedommen. Emnet studeres på grunnlag av kildetekster i oversettelse. Emnet har studiepoengsreduksjon mot KH608.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH608 Kultur og religionsmøte, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- evne til å drøfte om "kristendommens hellenisering" var det første eksempel på kontekstualisering og tverrkulturell misjon,
- god kunnskap om hvilken stilling oldkirken tok til fremmed religion og til filosofien,
- god kunnskap om hvordan den kristne teologi selv ble påvirket i møte med antikkens kultur,
- god kunnskap om på hvilken måte Augustins tenkning ble retningsgivende for middelalderens kirke.

OLDKIRKELIGE TEKSTER I OVERSETTELSE
Justin Martyrs 1 Apologi kap. 1-31; 2 Apologi; Dialogen med Tryfon kap. 1-26; 32-34; 40-42; 45-57; 61-64; 77-81; 83-84; 89-95; 118-125
Klemens av Aleksandrias Protreptikos kap. 1; 3-12;
Tertullians Apologeticum, utdrag (se nedenfor)
Augustin, Om Guds by utdrag (se nedenfor)

Litteratur
LITTERATUR

- Augustinus, Aurelius, "Bok 6,2-12; Bok 8,1-26" i *Om Guds stad* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 2002, s. 319-337, 377-408 .
- Chadwick, Henry, *Early Christian thought and the classical tradition : studies in Justin, Clement and Origen* Oxford: Clarendon Press, 1966 .
- Clemens Alexandrinus, "Protreptikos kap. 1; 3-12" i *Fathers of the second century* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979, s. 171-174, 183-206 .
- Horbury, William, "Et utvalg" i *Jews and Christians in contact and controversy* Edinburgh: T&T Clark, 1998, s. 67-110, 127-161 .
- Justinus, Martyr, "1. apologi kap. 1-31; 2. apologi; Dialogien med Tryfon kap. 1-26, 32-34, 40-42, 45-57, 61-64, 77-81, 83-84, 89-95, 118-125" i *The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenæus* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979, s. 163-173, 188-193, 194-207, 210-212, 214-216, 217-225, 227-230, 237-240, 240-241, 244-247, 258-262 .
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Tertullianus, Quintus Septimius Florens, "Utdrag fra "Apologeticum"" i *Fra oldkirken* redaktør Welle, Ivar Oslo: Lutherstiftelsens forlag, 1930, s. 14-49 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Lane Fox, Robin, *Pagans and Christians* London: Viking, 1986 .
- Nock, Arthur Darby, *Conversion : the old and the new in religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo* Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998 .
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen?" i *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, s. 137-159 .

- Williams, A. Lukyn, "Et utvalg" i *Adversus Judaeos : a bird's-eye view of Christian apologiae until the renaissance* Cambridge: Cambridge University Press, 1935, s. 3-140 .

KH608 - Kultur- og religionsmøte - oldkirken

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Den kristne kirke og tro vokste frem i en dialog og konflikt med samtidens store kulturelle strømninger, jødiske som greske og orientalske. Dette fordypningsemnet vil gi god god kunnskap om den tidlige kristendoms møte med den hellenistiske og orientalske kulturarven i antikken, og i dens dialog med jødedommen. Emnet studeres på grunnlag av kildetekster i oversettelse.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH607 Kultur og religionsmøte, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH608 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- evne til å drøfte om "kristendommens hellenisering" var det første eksempel på kontekstualisering og tverrkulturell misjon,
- god kunnskap om hvilken stilling oldkirken tok til fremmed religion og til filosofien,
- god kunnskap om hvordan den kristne teologi selv ble påvirket i møte med antikkens kultur,
- god kunnskap om på hvilken måte Augustins tenkning ble retningsgivende for middelalderens kirke.

OLDKIRKELIGE TEKSTER I OVERSETTELSE
Studenten velger tekstutvalgene til tre av de følgende forfatterne:
Justin Martyrs 1 Apologi kap. 1-31; 2 Apologi; Dialogen med Tryfon kap. 1-26; 32-34; 40-42; 45-57; 61-64; 77-81; 83-84; 89-95; 118-125
Klemens av Aleksandrias Protreptikos kap. 1; 3-12;
Tertullians Apologeticum, utdrag (se nedenfor)
Augustin, Om Guds by utdrag (se nedenfor)

Litteratur
LITTERATUR

- Augustinus, Aurelius, "Bok 6,2-12; Bok 8,1-26" i *Om Guds stad* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 2002, s. 319-337, 377-408 .
- Chadwick, Henry, *Early Christian thought and the classical tradition : studies in Justin, Clement and Origen* Oxford: Clarendon Press, 1966 .
- Clemens Alexandrinus, "Protreptikos kap. 1; 3-12" i *Fathers of the second century* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979, s. 171-174, 183-206 .
- Horbury, William, "Et utvalg" i *Jews and Christians in contact and controversy* Edinburgh: T&T Clark, 1998, s. 67-110, 127-161 .
- Justinus, Martyr, "1. apologi kap. 1-31; 2. apologi; Dialogien med Tryfon kap. 1-26, 32-34, 40-42, 45-57, 61-64, 77-81, 83-84, 89-95, 118-125" i *The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenæus* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979, s. 163-173, 188-193, 194-207, 210-212, 214-216, 217-225, 227-230, 237-240, 240-241, 244-247, 258-262 .
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Tertullianus, Quintus Septimius Florens, "Utdrag fra "Apologeticum"" i *Fra oldkirken* redaktør Welle, Ivar Oslo: Lutherstiftelsens forlag, 1930, s. 14-49 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Lane Fox, Robin, *Pagans and Christians* London: Viking, 1986 .
- Nock, Arthur Darby, *Conversion : the old and the new in religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo* Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998 .
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen?" i *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, s. 137-159 .

- Williams, A. Lukyn, "Et utvalg" i *Adversus Judaeos : a bird's-eye view of Christian apologiae until the renaissance* Cambridge: Cambridge University Press, 1935, s. 3-140 .

KH609 - Gudstjeneste og fromhetsliv - middelalderen

Faglærer:	Jan Schumacher, Jan.Schumacher@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Hensikten med studiet er å vinne grundig god kunnskap om middelalderens fromhetsliv, med fokus på gudstjenestelivet (sakramenter, forkynnelse, bønn) og den monastiske fromhet. I dette fordypningsemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH610 Gudstjeneste og fromhetsliv, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH609 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- god kunnskap om hvilken betydning gudstjenesten og sakramentene ble tillagt i fromhetslivet under middelalderen,
- god kunnskap om prekenen i middelalderen ¿ teori og praksis,
- god kunnskap om normer og praksis for gudstjenesteliv og bønn i den vestlige monastiske bevegelse,
- god kunnskap om den monastiske teologiens særpreg og betydning for middelalderens fromhetsliv.

Litteratur
LITTERATUR
- "Kirkevigslingspreken fra Vadstena" i *Gudstjeneste og fromhetsliv - middelalderen : kopisamling for valgemne 2* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- "Corpus Christi-offisiet, Pange lingua, Lov Herren, Lauda Sion, (452-455 og 524f)" i *Lov Herren : katolsk salmebok* Oslo: St. Olav forl., 2000, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- Bernardus, Claraevallensis, "Prekener over Høysangen, nr. 1 og 7" i *Bernard of Clairvaux : selected works* redaktør Evans, G. R. New York: Paulist Press, 1987, s. 210-215, 231-236 (Kildelitteratur).
- Gunnes, Erik og Salvesen, Astrid, "Epifani I og Kirkevigsel I: "Stavkirkeprekenen"" i *Gammelnorsk homiliebok* Oslo: Universitetsforlaget, 1971, s. 68-71, 100-104 (Kildelitteratur).
- Gunnes, Erik, "Benedikts regel" i *Klosterliv i Vesten : Augustins regel, Benedikts regel* Oslo: Aschehoug, 1986, s. 55-102 (Kildelitteratur).
- Helander, Sven et al..., "Mässan i Linköpings stift omkring år 1450" i *Mässa i medeltida socken : en studiebok* Skellefteå: Artos, 1993, s. 13-54 (Kildelitteratur).
- Helander, Sven, "The liturgical profile in medieval Sweden" i *The Liturgy of the medieval church* redaktør Matter, E. Ann et al. Kalamazoo, Mich.: Western Michigan University, 2001, s. 145-185 .
- Härdelin, Alf, *Världen som yta och fönster : spiritualitet i medeltidens Sverige* Stockholm: Sällskapet Runica et mediaevalia, 2005 .
- Lawrence, C. H., "Kap. 2 og kap. 7" i *Medieval monasticism : forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages* Harlow: Longman, 2001, s. ikke oppgitt .
- Ælfric, abbed av Eynsham, "On the Sacrifice of Easter" i *Anglo-Saxon spirituality : selected writings* redaktør Boenig, Robert New York: Paulist Press, 2000, s. 124-133 (Kildelitteratur).

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Leclercq, Jean, *The love of learning and the desire for God : a study of monastic culture* New York: Fordham University Press, 1982 .
- Leclercq, Jean, McGinn, Bernard og Meyendorff, John, "Et utvalg" i *Origins to the twelfth century* London: Routledge & Kegan Paul, 1986, s. 113-131, 163-176, 177-228 .
- Macy, Gary, *Treasures from the storeroom : medieval religion and the eucharist* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1999 .
- Southern, R. W., *Saint Anselm : a portrait in a landscape* Cambridge: Cambridge University Press, 1990 .

KH610 - Gudstjeneste og fromhetsliv - middelalderen

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon
Hensikten med studiet er å vinne grundig god kunnskap om middelalderens fromhetsliv, med fokus på gudstjenestelivet (sakramenter, forkynnelse, bønn) og den monastiske fromhet. I dette fordypningsemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH609 Kultur og religionsmøte..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH610 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvilken rolle sakramentene spilte i middelalderens fromhetsliv,
- god kunnskap om sammenhengen mellom prekenen og Kristi sakramentale nærvær i messen,
- god kunnskap om hvilken innflytelse den monastiske bevegelse og den monastiske teologi fikk i senantikken og middelalderen,
- god kunnskap om hva som særmerker den monastiske teologi i forhold til den skolastiske.

Litteratur
LITTERATUR
- "Kirkevigslingspreken fra Vadstena" i *Gudstjeneste og fromhetsliv - middelalderen : kopisamling for valgemne 2* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- "Corpus Christi-offisiet, Pange lingua, Lov Herren, Lauda Sion, (452-455 og 524f)" i *Lov Herren : katolsk salmebok* Oslo: St. Olav forl., 2000, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- Bernardus, Claraevallensis, "Prekener over Høysangen, nr. 1 og 7" i *Bernard of Clairvaux : selected works* redaktør Evans, G. R. New York: Paulist Press, 1987, s. 210-215, 231-236 (Kildelitteratur).
- Gunnes, Erik og Salvesen, Astrid, "Epifani I og Kirkevigsel I: "Stavkirkeprekenen"" i *Gammelnorsk homiliebok* Oslo: Universitetsforlaget, 1971, s. 68-71, 100-104 (Kildelitteratur).
- Gunnes, Erik, "Benedikts regel" i *Klosterliv i Vesten : Augustins regel, Benedikts regel* Oslo: Aschehoug, 1986, s. 55-102 (Kildelitteratur).
- Helander, Sven et al..., "Mässan i Linköpings stift omkring år 1450" i *Mässa i medeltida socken : en studiebok* Skellefteå: Artos, 1993, s. 13-54 (Kildelitteratur).
- Helander, Sven, "The liturgical profile in medieval Sweden" i *The Liturgy of the medieval church* redaktør Matter, E. Ann et al. Kalamazoo, Mich.: Western Michigan University, 2001, s. 145-185 .
- Härdelin, Alf, *Världen som yta och fönster : spiritualitet i medeltidens Sverige* Stockholm: Sällskapet Runica et mediaevalia, 2005 .
- Lawrence, C. H., "Kap. 2 og kap. 7" i *Medieval monasticism : forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages* Harlow: Longman, 2001, s. ikke oppgitt .
- Ælfric, abbed av Eynsham, "On the Sacrifice of Easter" i *Anglo-Saxon spirituality : selected writings* redaktør Boenig, Robert New York: Paulist Press, 2000, s. 124-133 (Kildelitteratur).

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Leclercq, Jean, *The love of learning and the desire for God : a study of monastic culture* New York: Fordham University Press, 1982 .
- Leclercq, Jean, McGinn, Bernard og Meyendorff, John, "Et utvalg" i *Origins to the twelfth century* London: Routledge & Kegan Paul, 1986, s. 113-131, 163-176, 177-228 .
- Macy, Gary, *Treasures from the storeroom : medieval religion and the eucharist* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1999 .
- Southern, R. W., *Saint Anselm : a portrait in a landscape* Cambridge: Cambridge University Press, 1990 .

KH614 - Teologi og fromhetsliv - europeiske tradisjoner

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH613 Teologi og fromhetsliv.. reduseres dette emnet med 10 sp

Vurdering
Emnet KH614 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan de tradisjonelle former for kirke- og fromhetsliv i senmiddelalderen søkte å gi et samlet uttrykk for et liv i tro, håp og kjærlighet,
- god kunnskap om hvordan skikker og tradisjoner for religiøst liv spilte en avgjørende rolle for utformingen av kirkerommet og inndelingen av årets rytme,
- god kunnskap om hvordan fromhetsformer påvirkes av almene sosiale og kulturelle endringer i samfunnet,
- god kunnskap om hvordan teologisk pluralisme og permanent kritikk av fromhetens former og teologiske forutsetninger under senmiddelalderen leder til oppgjør med deler av tradisjonen,
- god kunnskap om hvordan de ulike konfesjonene, innbefattet den romersk-katolske, søkte å trekke praktisk teologiske konsekvenser av de teologiske brytningene under 1500-tallet i retning av fromhetsliv og kirkeliv,
- evne til å drøfte hvordan historien i denne epoken kan bidra til en kritisk og konstruktiv forståelse av forholdet mellom teologi og fromhet i dag.

ANMLIT
I tillegg til den oppsatte litteraturen skal studenten avtale ytterligere ca.80 sider med faglærer (fra den supplerende litteraturen). Dette meldes og meldes til studieveileder av studenten innen oppmeldingsfristen (1. september i høstsemesteret og 1. februar i vårsemesteret).

Litteratur
LITTERATUR

- "Preface" i *The Book of Common Prayer* Cambridge: Cambridge University Press, , s. ikke angitt (Kildelitteratur).
- "The translators to the reader" i *The Bible : authorized King James Version* redaktør Carroll, Robert et al. Oxford: Oxford University Press, 1997, s. LIII-LXIX (Kildelitteratur).
- Julian of, Norwich, *Visjoner av Guds kjærlighet* Oslo: Luther, 2000 (Kildelitteratur).
- Luther, Martin, "An Order of Mass and Communion for the Church at Wittenberg 1523 (Formula Missae)" i *Luther's works* Bind 53 redaktør Lehmann, Helmut T. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1965, s. 17-40 (Kildelitteratur).
- Luther, Martin, "The German Mass and Order of Service 1526" i *Luther's works* Bind 53 redaktør Lehmann, Helmut T. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1965, s. 51-90 (Kildelitteratur).
- Luther, Martin, "On translating" i *Luther's works* Bind 35 redaktør Lehmann, Helmut T. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1960, s. 177-202 .
- Luther, Martin, "Den tyske messen" i *Verker i utvalg* Bind 5 redaktør Lønning, Inge et al. Oslo: Gyldendal, 1982, s. 7-39 (Kildelitteratur).
- Luther, Martin, "Von Dolmetschen und Fürbitte der Heiligen (WA 30 II. 632-646) = Om å tolke og om de helliges forbønn" i *Levende Luther : et utvalg* redaktør Lønning, Inge Oslo: Land og Kirke, 1967, s. 87-108 (Kildelitteratur).
- Lynch, Joseph H., "Et utvalg" i *The medieval church : a brief history* London: Longman, 1992, s. 256-345 .
- Müntzer, Thomas, "Et utvalg" i *The collected works of Thomas Müntzer* redaktør Matheson, Peter Edinburgh: T.& T. Clark, 1988, s. 162-182 (Kildelitteratur).
- Ozment, Steven, *Protestants : the birth of a Revolution* London: Fontana Press, 1993 .
- Sykes, Norman, "The religion of protestants" i *The West from the Reformation to the present day* redaktør Greenslade, S. L. Cambridge: Cambridge University Press, 1975, s. 175-198 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Bossy, John, *Christianity in the West 1400-1700* Oxford: Oxford University Press, 1985 .

- Cameron, Euan, *The European Reformation* Oxford: Clarendon Press, 1991 .
- Duffy, Eamon, *The stripping of the altars : traditional religion in England, c.1400-c.1580* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1992, s. XII, 654 s., pl. .
- Hillerbrand, Hans J., *The Oxford encyclopedia of the Reformation* Bind 1-4 New York: Oxford University Press, 1996, s. 4 bind. .
- Oakley, Francis, "Kap. 5-6" i *The Western church in the later Middle Ages* Ithaca, NY: Cornell University Press, 1979, s. 213-312 .
- Scribner, Robert W. og Dixon, C. Scott, *The German Reformation* Basingstoke, Hampshire ; New York: Palgrave Macmillan, 2003 .

KH615 - Teologi og fromhetsliv - norsk senmiddelalder og reformasjon

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH613 Teologi og fromhetsliv..., reduseres dette emnet med 8 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH614 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan de tradisjonelle former for kirke- og fromhetsliv i senmiddelalderen søkte å gi et samlet uttrykk for et liv i tro, håp og kjærlighet,
- god kunnskap om hvordan skikker og tradisjoner for religiøst liv spilte en avgjørende rolle for utformingen av kirkerommet og inndelingen av årets rytme,
- god kunnskap om hvordan fromhetsformer påvirkes av almene sosiale og kulturelle endringer i samfunnet,
- god kunnskap om hvordan teologisk pluralisme og permanent kritikk av fromhetens former og teologiske forutsetninger under senmiddelalderen leder til oppgjør med deler av tradisjonen,
- god kunnskap om hvordan de ulike konfesjonene, innbefattet den romersk-katolske, søkte å trekke praktisk teologiske konsekvenser av de teologiske brytningene under 1500-tallet i retning av fromhetsliv og kirkeliv,
- evne til å drøfte hvordan historien i denne epoken kan bidra til en kritisk og konstruktiv forståelse av forholdet mellom teologi og fromhet i dag.

Kildetekster
¿Tekstutvalg fra norsk kirkehistorie¿: et utdrag hentet fra: Jørgensen T., I. Montgomery og J. Schumacher (red): Gjør døren høy: Kirken i Norge i tusen år, Oslo: Aschehoug 1995. (ca 120 sider):
- Innledning 121
I. Liturgi og gudstjeneste.
- Utdrag fra messens canon fra Missale Nidrosiense. 127
- Forklaring av messa og alle tidebøner. 131
- Ordningen for høymesse etter Danmarks og Norgis Kirkeritual 1685 139
- Ordningen for dåp etter Palladius' Alterbog (1556) 143
- Inngangs- og utgangsbønnene ("klokkerbønnene") 146
- "Om Børne Sang udi Kirckerne" fra utkast til Norsk Kirkeordinans (1604) 147
- En salme fra Hans Thomissøns salmebok. 151
- En salme av Thomas Kingo: "Over Kedron Jesus træder" 154
- To sanger av Petter Dass. 158
- En salme av Dorothe Engelbretsdatter 165
II. Preken, lære, bekjennelse.
- En preken til Kristi Åpenbaringsdag fra "Gammelnorsk Homiliebok" 169
- Om å tolke bibeltekster: et utdrag fra Kongespeilet. 174
- Peder Palladius til sokneprester i Norge, "om katekismen". 177
- Utdrag fra Utkastet til norsk kirkeordinans 1604. 179
- Superintendent Jørgen Erikssøn : Jona Prophetis skiøne Historia [utdrag] 184
- Lauritz Nielssøn : " den christelige Bekjendelse om Herrens Vej . . "(1605) 188
- Biskop Ludvig Hanssøn Munthes (1644) : om trolldom og hekser. 190
III. Fromhetsliv .
- Hyrdebrev fra erkebiskop Arne Vade (1346 - 1349) 209
- Utdrag fra "Lilja". 220
- Reformasjonen kommer til Hamar: Utdrag fra "Hamarkrøniken"(1553). 224

- Religiøse folkeviser. 230
- Niels Lauritzsøn Arctander: Om Kristi nadverd (1611) . 237
- Utdrag fra Johann Gerhard: "Hellige meditasjoner"(1606) 238
- Lewis Bayley : utdrag fra "Praxis pietatis" (1646) 241
- Edvard Edvardtzen (d. 1695): Om å skue Gud. 244
IV. Kirke - stat - folk.
- Kong Sverre: Talen mot bispane (ca. 1199) 271
- Kong Håkon Sverressons forliksbrev til biskopene (1202). 276
- Utdrag fra Kongespeilet : "om de to Guds hus på jorden". 278
- Utdrag fra kongens håndfesti

Litteratur

LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Bibelen i Norge* redaktør Sæbø, Magne et al. Oslo: Det Norske Bibelselskap, 1991, s. 21-51, 55-72, 73-98, 115-138, 139-167, 169-191, .
- "Tekstutvalg fra norsk kirkehistorie" i *Gjør døren høy : kirken i Norge 1000 år* redaktør Schumacher, Jan et al. Oslo: Aschehoug : I samarbeid med Kyrkja i Noreg 1000 år, 1995, s. se nedenfor .
- Bagge, Sverre, "Hellig tro og rette seder" i *Mennesket i middelalderens Norge : tanker, tro og holdninger 1000-1300* Oslo: Aschehoug, 2000, s. 75-146 .
- Fæhn, Helge, "Et utvalg" i *Gudstjenestelivet i Den norske kirke : fra reformasjonstiden til våre dager* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 23-84, 164-178 .
- Nielsen, E.A., "Kingos passion" i *Hymnologiske meddelelser : tidsskrift om salmer* Bind 16, nr. 1 København: Selskabet, 1987, s. 3-41 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Aarflot, Andreas, "Et utvalg" i *Norsk kirkehistorie* Bind 2 Oslo: Lutherstiftelsen, 1967, s. 13-95 .
- Ellingsen, Terje, *Reformasjonen i Norge : da kirken valgte kurs* Kristiansand: Høyskoleforl., 1997 .
- Wisløff, Carl Fr, "Et utvalg" i *Norsk kirkehistorie* Bind 1 Oslo: Lutherstiftelsen, 1966, s. 368-501 .

KH617 - Kristendommen i møte med en ny tid - en ny verden og et nytt verdensbilde

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH617 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan kirken og teologien ble utfordret av de vitenskapelige landevinningene på 1600-tallet,
- god kunnskap om på hvilken måte fremveksten av den moderne vitenskap på 1500- og 1600-tallet hører med til teologihistorien,
- god kunnskap om hvordan de reformatoriske bevegelser bidro til den vitenskapelige revolusjonen.

Litteratur
LITTERATUR
- Bacon, Francis, "Appendix 4: Idols of the mind" i *The essays* redaktør Pitcher, John London: Penguin, 1985, s. 277-285 .
- Brooke, John Hedley, "Et utvalg" i *Science and religion : some historical perspectives* Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s. 1-151 .
- Descartes, René, "Fortalen og meditasjon 4 og 5" i *Meditasjoner over filosofiens grunnlag og andre tekster* Oslo: Aschehoug, 1992, s. ikke angitt .
- Henry, John, *The scientific revolution and the origins of modern science* Houndmills: Palgrave, 2002, s. ix, 160 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Funkenstein, Amos, *Theology and the scientific imagination from the Middle Ages to the seventeenth century* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1986 .
- Iserloh, Erwin, Glazik, Joseph og Jedin, Hubert, "The springtime of missions in the early modern period" i *Reformation and counter reformation* London: Burns & Oates, 1980, s. 575-614 .
- Wright, A. D., "New problems of catholic expansion" i *The Counter-Reformation : Catholic Europe and the non-Christian world* London: Weidenfeld and Nicolson, 1982, s. 121-146 .

KH618 - Teologer og kirkereformatorer - Martin Luther og Jean Calvin

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH619 Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH618 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan de tradisjonelle former for kirke- og fromhetsliv i senmiddelalderen søkte å gi et samlet uttrykk for et liv i tro, håp og kjærlighet,
- god kunnskap om hvordan skikker og tradisjoner for religiøst liv spilte en avgjørende rolle for utformingen av kirkerommet og inndelingen av årets rytme,
- god kunnskap om hvordan fromhetsformer påvirkes av almene sosiale og kulturelle endringer i samfunnet,
- god kunnskap om hvordan teologisk pluralisme og permanent kritikk av fromhetens former og teologiske forutsetninger under senmiddelalderen leder til oppgjør med deler av tradisjonen,
- god kunnskap om hvordan de ulike konfesjonene, innbefattet den romersk-katolske, søkte å trekke praktisk teologiske konsekvenser av de teologiske brytningene under 1500-tallet i retning av fromhetsliv og kirkeliv,
- evne til å drøfte hvordan historien i denne epoken kan bidra til en kritisk og konstruktiv forståelse av forholdet mellom teologi og fromhet i dag.

Kildetekster
"Tekstutvalg fra norsk kirkehistorie": et utdrag hentet fra: Jørgensen T., I. Montgomery og J. Schumacher (red): Gjør døren høy: Kirken i Norge i tusen år, Oslo: Aschehoug 1995. (ca 120 sider):
- Innledning 121
I. Liturgi og gudstjeneste.
- Utdrag fra messens canon fra Missale Nidrosiense. 127
- Forklaring av messa og alle tidebøner. 131
- Ordningen for høymesse etter Danmarks og Norgis Kirkeritual 1685 139
- Ordningen for dåp etter Palladius' Alterbog (1556) 143
- Inngangs- og utgangsbønnene ("klokkerbønnene") 146
- "Om Børne Sang udi Kirckerne" fra utkast til Norsk Kirkeordinans (1604) 147
- En salme fra Hans Thomissøns salmebok. 151
- En salme av Thomas Kingo: "Over Kedron Jesus træder" 154
- To sanger av Petter Dass. 158
- En salme av Dorothe Engelbretsdatter 165
II. Preken, lære, bekjennelse.
- En preken til Kristi Åpenbaringsdag fra "Gammelnorsk Homiliebok" 169
- Om å tolke bibeltekster: et utdrag fra Kongespeilet. 174
- Peder Palladius til sokneprester i Norge, "om katekismen". 177
- Utdrag fra Utkastet til norsk kirkeordinans 1604. 179
- Superintendent Jørgen Erikssøn : Jona Prophetis skiøne Historia [utdrag] 184
- Lauritz Nielssøn : " den christelige Bekjendelse om Herrens Vej . . "(1605) 188
- Biskop Ludvig Hanssøn Munthes (1644) : om trolldom og hekser. 190
III. Fromhetsliv .
- Hyrdebrev fra erkebiskop Arne Vade (1346 - 1349) 209
- Utdrag fra "Lilja". 220
- Reformasjonen kommer til Hamar: Utdrag fra "Hamarkrøniken"(1553). 224

- Religiøse folkeviser. 230
- Niels Lauritzsøn Arctander: Om Kristi nadverd (1611) . 237
- Utdrag fra Johann Gerhard: "Hellige meditasjoner"(1606) 238
- Lewis Bayley : utdrag fra "Praxis pietatis" (1646) 241
- Edvard Edvardtzen (d. 1695): Om å skue Gud. 244
IV. Kirke - stat - folk.
- Kong Sverre: Talen mot bispane (ca. 1199) 271
- Kong Håkon Sverressons forliksbrev til biskopene (1202). 276
- Utdrag fra Kongespeilet : "om de to Guds hus på jorden". 278
- Utdrag fra kongens håndfesti

Litteratur

LITTERATUR
- Calvin, Jean, "The testimony of the spirit necessary to give full authority to scripture og Regeneration by faith" i *Institutes of the Christian religion* Chicago: Encyclopædia Britannica, 1990, s. 18-21, 279-294 .
- Luther, Martin, "Skriftet til den kristne adel og Traktat om den kristne frihet" i *Verker i utvalg* Bind 2 redaktør Lønning, Inge et al. Oslo: Gyldendal, 1979, s. 7-88, 192-234 .
- McGrath, Alister E., *A life of John Calvin : a study in the shaping of Western culture* Oxford: Basil Blackwell, 1990, s. xv, 332 s., pl. .
- Oberman, Heiko Augustinus, *Luther : man between God and the Devil* New Haven: Yale University Press, 1989 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Classen, A. og Settle, T.A., "Women in Martin Luther's life and theology" i *German studies review* Bind 14 1991, s. 231-260 .
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther : an introduction to his life and work* Edinburgh: Clark, 1987 .
- Spitz, Lewis William, *The renaissance and reformation movements* Bind 2 St. Louis: Concordia Publishing House, 1987 .

KH619 - Martin Luther som teolog og kirkereformator

Faglærer:	Bernt T. Oftestad, Bernt.T.Oftestad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH618 Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH619 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om forholdet mellom Martin Luthers reformatoriske gjerning og andre samtidige program for reform av kirken,
- god kunnskap om de teologiske hovedpunktene i Luthers reformatoriske hovedskrifter,
- evne til å drøfte på hvilken måte Luthers egen utvikling inngår i historien om reformasjonen på 1500-tallet,
- evne til å drøfte hvilke utfordringer Luthers tenkning rommer for vår tids teologi og kirkeliv.

Litteratur
LITTERATUR
- Luther, Martin, "Skriftet til den kristne adel og Traktat om den kristne frihet" i *Verker i utvalg* Bind 2 redaktør Lønning, Inge et al. Oslo: Gyldendal, 1979, s. 7-88, 192-234 .
- Oberman, Heiko Augustinus, *Luther : man between God and the Devil* New Haven: Yale University Press, 1989 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Classen, A. og Settle, T.A., "Women in Martin Luther's life and theology" i *German studies review* Bind 14 1991, s. 231-260 .
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther : an introduction to his life and work* Edinburgh: Clark, 1987 .

KH620 - Kirke og stat, sekularisering og modernitet

Faglærer:	Bernt T. Oftestad, Bernt.T.Oftestad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Emnet består av to delemner: A. Kirken og den moderne stat (5 sp) og B. Sekularisering og modernitet som historiske prosesser(5 sp). Dette historiske emnet kan med fordel studeres sammen med det religionssosiologiske fordypningsemnet PT601 Religionens rolle i det moderne samfunn (10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH621 Kirken og den moderne stat, reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH622 Sekularisering og modernitet..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet KH620 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

DELEMNE A. KIRKEN OG DEN MODERNE STAT (5 SP)

Kirken møter det moderne bl.a. gjennom utviklingen av den moderne stat fra 1600-tallet av. I denne delen av fordypningsemnet er målet å gi god kunnskap om dette møte, som utløste både konflikt og samspill. Den moderne stat, for alvor introdusert med enevoldsstyret på 1600-tallet, opptrer med sitt maktmonopol i forskjellige ideologiske innfatninger, så vel ved demokrati som ved ulike totalitære systemer. Det kan utløse dype konflikter mellom kirke og stat. Men vi kjenner også samspillet mellom dem, ikke minst fra vår egen statskirkeordning, der det moderne demokrati og Den norske kirke inngår i en (spenningsfylt) syntese. Studiet vil være konsentrert om utviklingen av den norske statskirkeordningen og kirkens kamp med nazismen under kirkekamp i mellomkrigstiden. I dette delemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiet skal gi
- god kunnskap om og evne til og drøfte hvorfor statskirkesystem og lutherdom ble knyttet så nært sammen,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirken møtte den moderne utvikling av det liberale demokrati, og hvordan ble kirken selv demokratisert,
- kunnskap om hvordan kirkene opptrådte som «bekjennelseskirker» i konflikter med den totalitære stat,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvordan det bibelske krav om lydighet mot øvrigheten oppfattes i møte med den moderne stat.

DELEMNE A LITTERATUR
- "Konventikkelplakaten 1741 og Rescript mot kvekerne, baptister etc...1745" i *Samling af alle gieldende Forordninger, Rescripter, Resolutioner og Collegial Breve for begge Rigerne, samt de Steder af Danske og Norske Lov, saavelsom Kirke Ritualen der angaae Religionen, Geistligheden, Kirker, Skoler, Hospitaler og Fattige, samt Bøger og Almanakker* Bind 1 redaktør Fogtman, Laurids et al. Kiøbenhavn: Gyldendal, 1809, s. 19f., 149ff., 22ff. (Kompendium).
- "Artikel 28: om den kirkelige magt" i *Confessio Augustana* redaktør Grane, Leif København: Gad, 1981, s. 208-215 .
- "Kongeloven 1665, §§ I-VI" i *Kong Christian den Femtes Norske Lov : 15de april 1687 : med Kongeloven 1665* Oslo: Universitetsforlaget, 1982, s. 287-288 .
- "Fortale til "Kong Christian den femtes norske lov" og NL 1-1-1, 2-1-1" i *Kong Christian den Femtes Norske Lov : 15de april 1687 : med Kongeloven 1665* Oslo: Universitetsforlaget, 1982, s. 11-14, 67 .
- "Innst. O nr. 46 (1995-96)" i *Innstilling frå kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om 1. lov om Den norske kyrkja (kyrkjelova) og 2. lov om kyrkjegardar, kremasjon og gravferd (gravferdlova) : Ot.prp. nr. 64 for 1994-95)* Oslo: Komiteen, 1996, s. 1-27 .
- "Kongebrevet til kirkeordinansen" i *Kirkeordinansen 1537/39 : Det danske Udkast til Kirkeordinansen (1537)* redaktør Lausten, Martin Schwarz København: Akademisk Forlag, 1989, s. 150-156 .
- "Den norske grunnloven 1814 §§1, 2, 15, 16, 21, 85, 93, 100" i *Grunnloven vår : 1814 til 2001* redaktør Andenæs, Mads T. Oslo: Universitetsforlaget, 2001, s. ikke angitt .

- "Kirkeloven 1996 §§ 1-4, 17-27" i *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* Oslo: Kirkerådet, 2005, s. 17-18, 22-25 .
- Austad, Torleiv, "Kirkens grunn" i *Kirkens grunn : analyse av en kirkelig bekjennelse fra okkupasjonstiden 1940-45* Oslo: Luther, 1974, s. 26-32 .
- Luther, Martin, "Instructions for the visitors of parish pastors in electoral saxony, preface" i *Luther's works* Bind 40 redaktør Lehmann, Helmut T. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1958, s. 269-273 .
- Oftestad, Bernt T., *Den norske statsreligionen : fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998 .
- Rygnestad, Knut, "Dissenterloven 1845" i *Dissentarspørsmålet i Noreg frå 1845 til 1891 : lovgjeving og administrativ praksis* Oslo: Lutherstiftelsen, 1955, s. 13-16 .
- Wisløff, Carl Fr, "Til christendommens venner i vort land" i*Politikk og kristendom : en studie omkring oppropet "Til Christendommens Venner i vort Land" (Januar 1883)* Bergen: Lunde, 1961, s. 209-212 .

DELEMNE B. SEKULARISERING OG MODERNITET FRA SLUTTEN AV 1700-TALLET OG FRAM TIL VÅR TID (5 SP)

1700- og 1800-tallet stilte kirke og teologi overfor sterke utfordringer. Vi knytter dem gjerne til begreper som sekularisering og modernitetens gjennombrudd. Utvikling av ikke-religiøse verdensanskuelser som nytiden brakte med seg, nådde et toppunkt på 1800-tallet da positivisme, darwinisme og etter hvert forskjellige utgaver av sosialisme kom til å forme kultur og samfunn, ikke minst universitetsliv og vitenskap. I dette delemnet vil vi ta for oss hvordan kirke og teologi erfarte og forsøkte å møte disse utfordringer, samtidig som vi søker å danne oss et bilde av hvordan denne prosess kan tolkes som uttrykk for sekularisering og modernitetens gjennombrudd.

Studiet skal gi
- kunnskap om hvilke ideologiske motbevegelser kirken kom til å møte under 1800-tallet og fremover,
- kunnskap om ulike sekulariseringsbegreper og gjøre rede for sekularisering som historisk prosess,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvilke(n) ny(e) funksjon(er) religionen får i det moderne samfunn,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirkehistorien skal tolke moderniseringsprosessen.

DELEMNE B LITTERATUR
- Breistein, Ingunn Folkestad, "Modernitetens følger : en vurdering av noen sekulariseringsteorier, med frikirkelige sideblikk" i*Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* Bind 15, nr. 1 Volda: Møreforsking, 2002, s. 25-42 .
- Chaves, Mark, "Secularization as declining religious authority" i *Social forces : an international journal of social research associated with the Southern Sociological Society* Chapel Hill, N.C.: The University of North Carolina Press, 1994, s. 749-774 .
- Gilje, Nils, "Haugebevegelsen og sekulariseringens dialektikk" i *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kristne moraltradisjon* redaktør Wyller, Trygve et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s. 215-229 .
- Haanes, Vidar L., "Frikirkeligheten og lavkirkeligheten i møte med det moderne gjennombrudd i Norge" i*Frikirkelighet, lavkirkelighet, arbeiderbevegelse og det moderne Norge (1880-1920)* Oslo: Frikirkerådet, 2002, s. 7-16 .
- Remond, Rene, *Religion and society in modern Europe* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999 .
- Sanders, Hanne, "Et utvalg" i *Bondevækkelse og sekularisering : en protestantisk folkelig kultur i Danmark og Sverige 1820-1850* Stockholm: Stads- och kommunhistoriska institutet Stockholms universitet, 1995, s. 13-28, 311-323 .
- Strandbakken, Pål, "Hans Nielsen Hauge og kapitalismens ånd" i *Sosiologi i dag* Oslo: Novus, 1995, s. 31-47 .
- Thorkildsen, Dag, "Hanne Sanders: Bondevækkelse og sekularisering. (anm.)" i*Historisk tidsskrift* Bind 76 Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s. 536-543 .

KH621 - Kirken og den moderne stat

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Kirken møter det moderne bl.a. gjennom utviklingen av den moderne stat fra 1600-tallet av. I denne delen av fordypningsemnet er målet å gi god kunnskap om dette møte, som utløste både konflikt og samspill. Den moderne stat, for alvor introdusert med enevoldsstyret på 1600-tallet, opptrer med sitt maktmonopol i forskjellige ideologiske innfatninger, så vel ved demokrati som ved ulike totalitære systemer. Det kan utløse dype konflikter mellom kirke og stat. Men vi kjenner også samspillet mellom dem, ikke minst fra vår egen statskirkeordning, der det moderne demokrati og Den norske kirke inngår i en (spenningsfylt) syntese. Studiet vil være konsentrert om utviklingen av den norske statskirkeordningen og kirkens kamp med nazismen under kirkekamp i mellomkrigstiden. I dette delemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH620 Kirke og stat..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet KH621 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- god kunnskap om og evne til og drøfte hvorfor statskirkesystem og lutherdom ble knyttet så nært sammen,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirken møtte den moderne utvikling av det liberale demokrati, og hvordan ble kirken selv demokratisert,
- kunnskap om hvordan kirkene opptrådte som «bekjennelseskirker» i konflikter med den totalitære stat,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvordan det bibelske krav om lydighet mot øvrigheten oppfattes i møte med den moderne stat.

Litteratur

LITTERATUR

- "Konventikkelplakaten 1741 og Rescript mot kvekerne, baptister etc...1745" i *Samling af alle gieldende Forordninger, Rescripter, Resolutioner og Collegial Breve for begge Rigerne, samt de Steder af Danske og Norske Lov, saavelsom Kirke Ritualen der angaae Religionen, Geistligheden, Kirker, Skoler, Hospitaler og Fattige, samt Bøger og Almanakker* Bind 1 redaktør Fogtman, Laurids et al. Kiøbenhavn: Gyldendal, 1809, s. 19f., 149ff., 22ff. (Kompendium).
- "Artikel 28: om den kirkelige magt" i *Confessio Augustana* redaktør Grane, Leif København: Gad, 1981, s. 208-215 .
- "Fortale til "Kong Christian den femtes norske lov" og NL 1-1-1, 2-1-1" i *Kong Christian den Femtes Norske Lov : 15de april 1687 : med Kongeloven 1665* Oslo: Universitetsforlaget, 1982, s. 11-14, 67 .
- "Kongebrevet til kirkeordinansen" i *Kirkeordinansen 1537/39 : Det danske Udkast til Kirkeordinansen (1537)* redaktør Lausten, Martin Schwarz København: Akademisk Forlag, 1989, s. 150-156 .
- "Innst. O nr. 46 (1995-96)" i *Innstilling frå kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om 1. lov om Den norske kyrkja (kyrkjelova) og 2. lov om kyrkjegardar, kremasjon og gravferd (gravferdlova) : Ot.prp. nr. 64 for 1994-95)* Oslo: Komiteen, 1996, s. 1-27 .
- "Kongeloven 1665, §§ I-VI" i *Kong Christian den Femtes Norske Lov : 15de april 1687 : med Kongeloven 1665* Oslo: Universitetsforlaget, 1982, s. 287-288 .
- "Kirkeloven 1996 §§ 1-4, 17-27" i *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* Oslo: Kirkerådet, 2005, s. 17-18, 22-25 .
- "Den norske grunnloven 1814 §§1, 2, 15, 16, 21, 85, 93, 100" i *Grunnloven vår : 1814 til 2001* redaktør Andenæs, Mads T. Oslo: Universitetsforlaget, 2001, s. ikke angitt .
- Austad, Torleiv, "Kirkens grunn" i *Kirkens grunn : analyse av en kirkelig bekjennelse fra okkupasjonstiden 1940-45* Oslo: Luther, 1974, s. 26-32 .
- Luther, Martin, "Instructions for the visitors of parish pastors in electoral saxony, preface" i *Luther's works* Bind 40 redaktør Lehmann, Helmut T. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1958, s. 269-273 .

- Oftestad, Bernt T., *Den norske statsreligionen : fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998 .
- Rygnestad, Knut, "Dissenterloven 1845" i *Dissentarspørsmålet i Noreg frå 1845 til 1891 : lovgjeving og administrativ praksis* Oslo: Lutherstiftelsen, 1955, s. 13-16 .
- Wisløff, Carl Fr, "Til christendommens venner i vort land" i*Politikk og kristendom : en studie omkring oppropet "Til Christendommens Venner i vort Land" (Januar 1883)* Bergen: Lunde, 1961, s. 209-212 .

KH622 - Sekularisering og modernitet fra slutten av 1700-tallet og fram mot vår tid

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

1700- og 1800-tallet stilte kirke og teologi overfor sterke utfordringer. Vi knytter dem gjerne til begreper som sekularisering og modernitetens gjennombrudd. Utvikling av ikke-religiøse verdensanskuelser som nytiden brakte med seg, nådde et toppunkt på 1800-tallet da positivisme, darwinisme og etter hvert forskjellige utgaver av sosialisme kom til å forme kultur og samfunn, ikke minst universitetsliv og vitenskap. I dette delemnet vil vi ta for oss hvordan kirke og teologi erfarte og forsøkte å møte disse utfordringer, samtidig som vi søker å danne oss et bilde av hvordan denne prosess kan tolkes som uttrykk for sekularisering og modernitetens gjennombrudd.

Dette historiske emnet kan med fordel studeres sammen med det religionssosiologiske fordypningsemnet PT601 Religionens rolle i det moderne samfunn (10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH620 Kirke og stat..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet KH621 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kunnskap om hvilke ideologiske motbevegelser kirken kom til å møte under 1800-tallet og fremover,
- kunnskap om ulike sekulariseringsbegreper og gjøre rede for sekularisering som historisk prosess,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvilke(n) ny(e) funksjon(er) religionen får i det moderne samfunn,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirkehistorien skal tolke moderniseringsprosessen.

Litteratur

LITTERATUR

- Breistein, Ingunn Folkestad, "Modernitetens følger : en vurdering av noen sekulariseringsteorier, med frikirkelige sideblikk" i *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* Bind 15, nr. 1 Volda: Møreforsking, 2002, s. 25-42 .
- Chaves, Mark, "Secularization as declining religious authority" i *Social forces : an international journal of social research associated with the Southern Sociological Society* Chapel Hill, N.C.: The University of North Carolina Press, 1994, s. 749-774 .
- Gilje, Nils, "Haugebevegelsen og sekulariseringens dialektikk" i *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kristne moraltradisjon* redaktør Wyller, Trygve et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s. 215-229 .
- Haanes, Vidar L., "Frikirkeligheten og lavkirkeligheten i møte med det moderne gjennombrudd i Norge" i *Frikirkelighet, lavkirkelighet, arbeiderbevegelse og det moderne Norge (1880-1920)* Oslo: Frikirkerådet, 2002, s. 7-16 .
- Remond, Rene, *Religion and society in modern Europe* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999 .
- Sanders, Hanne, "Et utvalg" i *Bondevækkelse og sekularisering : en protestantisk folkelig kultur i Danmark og Sverige 1820-1850* Stockholm: Stads- och kommunhistoriska institutet Stockholms universitet, 1995, s. 13-28, 311-323 .
- Strandbakken, Pål, "Hans Nielsen Hauge og kapitalismens ånd" i *Sosiologi i dag* Oslo: Novus, 1995, s. 31-47 .
- Thorkildsen, Dag, "Hanne Sanders: Bondevækkelse og sekularisering. (anm.)" i *Historisk tidsskrift* Bind 76 Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s. 536-543 .

KH623 - Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

I løpet av 1880-årene ble kvinnesak et offentlig debatt-tema og en politisk kampsak, og kvinnesynet var et kjernepunkt i konfrontasjonene med kirkens menn. Men hva foregikk egentlig i kirke- og organisasjonsliv med hensyn til kvinnesyn og kvinners rolle? Hvilke endringer skjedde, og hvordan bidro kvinnene selv til endringsprosessene? Vi tar for oss utviklingen fra Haugebevegelsen frem til Stortingsdebatten om kvinnelige prester i 1938. Og selvsagt skal vi stifte bekjentskap med kvinner som gjorde seg gjeldende og var kjent i egen samtid, som f eks: Henriette Gislesen, Gustava Kielland, Bolette Gjør, Rikke Nissen, Cathinka Guldberg, Aasta Hansteen, Henny Dons m fl. Hva stod de egentlig for, i hvilke sammenhenger gjorde de seg gjeldende, og hvordan var deres forhold til kvinnesak? I dette emnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster:

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH624 Kvinnenes plass og rolle..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet KH623 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha evne til å drøfte hvorfor kvinner er så usynlige i kirkehistorien,
- ha god kunnskap om kvinners rolle i kirke og organisasjon i perioden 1800-1940,
- ha god kunnskap om hvilke sammenhenger kvinnene gjorde seg gjeldende i og på hvilke måter,
- ha god kunnskap om kirkens kvinnesyn,
- ha god kunnskap om hvordan kirken møtte den allmenne moderniseringen av kvinnesynet,
- ha god kunnskap om hvilken rolle kvinnene spilte i kristelige sammenhenger i denne moderniseringen og hvilket kvinnesyn de forfektet.

KILDETEKSTER
Blom, J.G.: "Om Kvindens Deltagelse i Ordets Forkyndelse" i Luthersk Kirketidende (1888), s. 443-460.
Dons, Henny: Den kristne kvinne og hedningemisjonen : en historisk oversikt. Oslo: Lutherstiftelsen, 1925.
Franson, F.: Eders døtre skulle profetere. Kristiania: Bibelkvindehjemmets forlag, 1890.
Gislesen, Henriette: En Moders veiledende Ord til sin Datter. 6. Opl. Christiania: Dybwad, 1883.
Gjør, Bolette: Missionsbarnet. Stavanger: Det Norske missionsselskab, 1922.
Hansteen, Aasta: Kvinden skabt i Guds billede. 2. forøgede udg. Kristiania: Steen, 1903.
Sundt, Karen: Kvinden i det private og offentlige Liv : et praktisk Indlæg i Kvindespørgsmaalet. Laurvik: M. Andersens forlag, 1890.

Litteratur

LITTERATUR
- "Kvinnen i kirkens historie" i *Fra kirkens kvinneside : en utredning om kirken og kvinnen* Oslo: Andaktsbokselskapet, 1979, s. 84-147 .
- Blom, J.G., "Om Kvindens Deltagelse i Ordets Forkyndelse" i *Luthersk Kirketidende* 1888, s. 443-460 .
- Dons, Henny, *Den kristne kvinne og hedningemisjonen : en historisk oversikt* Oslo: Lutherstiftelsen, 1925 .
- Franson, F., *Eders døtre skulle profetere* Kristiania: Bibelkvindehjemmets forlag, 1890 .
- Furseth, Inger, "Kvinnenes betydning i Haugebevegelsen" i *Til debatt : innlegg ved norske Historiedagar 1996* redaktør Øyvind Bjørnson et al. Bergen: Historisk institutt, Universitetet i Bergen, 1998, s. 161-174 .
- Gislesen, Henriette, *En Moders veiledende Ord til sin Datter* Christiania: Dybwad, 1883 .
- Gjør, Bolette,*Missionsbarnet* Stavanger: Det Norske missionsselskab, 1922 .
- Hagemann, Gro, "De stummes leir? : 1800-1900" i *Med kjønnsperspektiv på norsk historie : fra vikingtid til 2000-årsskiftet* redaktør Ida Blom et al. Oslo: Cappelen, 1999, s. 135-226 .

- Hansteen, Aasta, *Kvinden skabt i Guds billede* Kristiania: Steen, 1903 .
- Hauge, Astri, "Evangeliske bevegelser 1700-1900" i *Kvinnenes kulturhistorie* Bind 2 redaktør Kari Vogt et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1985, s. 139-144 .
- Kielland, Gustava, "Kapittel 14" i *Erindringer fra mitt liv* Oslo: IKO, 1996, s. 184-190 .
- Lein, Bente Nilsen, "Aasta Hansteen som feministisk teologisk tenker" i *Kirke og kultur* Bind 85 1980, s. 200-215 .
- Martinsen, Kari, "Organisering av omsorg : diakonisser i Norge" i *Kvinnenes kulturhistorie* Bind 2 redaktør Kari Vogt et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1985, s. 131-134 .
- Predelli, Line Nyhagen, "Norske misjonskvinners forsøk på å eksportere vestlig feminitet til Madagaskar" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 53, nr. 3 1999, s. 209-228 .
- Predelli, Line Nyhagen, "Emansipasjon av kvinner hjemme og ute : misjonsfeminisme og dens mottakelse blant misjonsbevegelse og kvinnebevegelse" i *Kvinneforskning* Bind 22, nr. 3-4 1998, s. 37-51 .
- Skeie, Karina Hestad, "Misjonærkonens usynlige misjonsarbeid" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 53, nr. 3 1999, s. 191-208 .
- Slettum, Marit, "Kvinners valgbarhet til generalforsamlingen i Norsk Luthersk Misjonssamband" i *Ung teologi* Bind 18, nr. 1 1985, s. 37-54 .
- Sundt, Karen, *Kvinden i det private og offentlige Liv : et praktisk Indlæg i Kvindespørgsmaalet* Laurvik: M. Andersens forlag, 1890 .
- Tjelle, Kristin Fjelde, "Misjonskvinneforeningsbevegelsen i Norge" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 53, nr. 3 1999, s. 175-190 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Ebbell, Clara Thue, *Cathinka Guldberg : banebryter* Oslo: Lutherstiftelsens forlag, 1940 .
- Ebbell, Clara Thue, *På frammarsj : Bolette Gjør, misjonsvennen* Oslo: Lutherstiftelsen, 1946 .
- Lein, Bente Nilsen, *Kirken i felttog mot kvinnefrigjøring : kirkens holdning til den borgerlige kvinnebevegelsen i 1880-årene* Oslo: Universitetsforlaget, 1981 .
- Martinsen, Kari, *Freidige og uforsagte diakonisser : et omsorgsyrke vokser fram, 1860-1905* Oslo: Aschehoug, 1984 .
- Nome, John, *Det Norske misjonsselskaps historie i hundre år* Bind 1-2 Stavanger: Det Norske misjonsselskap, 1943 .
- Norderval, Kristin Molland, *Mot strømmen : kvinnelige teologer i Norge før og nå* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982 .
- Norseth, Kristin, *-at sætte sig imod vilde være som at stoppe elven : gi en redegjørelse og en tolkning av debatten rundt vedtaket* Oslo: [Forfatteren], 1997 .

KH624 - Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

I løpet av 1880-årene ble kvinnesak et offentlig debatt-tema og en politisk kampsak, og kvinnesynet var et kjernepunkt i konfrontasjonene med kirkens menn. Men hva foregikk egentlig i kirke- og organisasjonsliv med hensyn til kvinnesyn og kvinners rolle? Hvilke endringer skjedde, og hvordan bidro kvinnene selv til endringsprosessene? Vi tar for oss utviklingen fra Haugebevegelsen frem til Stortingsdebatten om kvinnelige prester i 1938. Og selvsagt skal vi stifte bekjentskap med kvinner som gjorde seg gjeldende og var kjent i egen samtid, som f eks: Henriette Gislesen, Gustava Kielland, Bolette Gjør, Rikke Nissen, Cathinka Guldberg, Aasta Hansteen, Henny Dons m fl. Hva stod de egentlig for, i hvilke sammenhenger gjorde de seg gjeldende, og hvordan var deres forhold til kvinnesak? I dette emnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster:

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH623 Kvinnenes plass..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet KH624 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha evne til å drøfte hvorfor kvinner er så usynlige i kirkehistorien,
- ha god kunnskap om kvinners rolle i kirke og organisasjon i perioden 1800-1940,
- ha god kunnskap om hvilke sammenhenger kvinnene gjorde seg gjeldende i og på hvilke måter,
- ha god kunnskap om kirkens kvinnesyn,
- ha god kunnskap om hvordan kirken møtte den allmenne moderniseringen av kvinnesynet,
- ha god kunnskap om hvilken rolle kvinnene spilte i kristelige sammenhenger i denne moderniseringen og hvilket kvinnesyn de forfektet.

KILDETEKSTER
Blom, J.G.: "Om Kvindens Deltagelse i Ordets Forkyndelse" i Luthersk Kirketidende (1888), s. 443-460.
Franson, F.: Eders døtre skulle profetere. Kristiania: Bibelkvindehjemmets forlag, 1890.
Hansteen, Aasta: Kvinden skabt i Guds billede. 2. forøgede udg. Kristiania: Steen, 1903.

Litteratur

LITTERATUR

- "Kvinnen i kirkens historie" i *Fra kirkens kvinneside : en utredning om kirken og kvinnen* Oslo: Andaktsbokselskapet, 1979, s. 84-147 .
- Blom, J.G., "Om Kvindens Deltagelse i Ordets Forkyndelse" i *Luthersk Kirketidende* 1888, s. 443-460 .
- Dons, Henny, *Den kristne kvinne og hedningemisjonen : en historisk oversikt* Oslo: Lutherstiftelsen, 1925 .
- Franson, F., *Eders døtre skulle profetere* Kristiania: Bibelkvindehjemmets forlag, 1890 .
- Furseth, Inger, "Kvinnenes betydning i Haugebevegelsen" i *Til debatt : innlegg ved norske Historiedagar 1996* redaktør Øyvind Bjørnson et al. Bergen: Historisk institutt, Universitetet i Bergen, 1998, s. 161-174 .
- Gislesen, Henriette, *En Moders veiledende Ord til sin Datter* Christiania: Dybwad, 1883 .
- Gjør, Bolette,*Missionsbarnet* Stavanger: Det Norske missionsselskab, 1922 .
- Hagemann, Gro, "De stummes leir? : 1800-1900" i *Med kjønnsperspektiv på norsk historie : fra vikingtid til 2000-årsskiftet* redaktør Ida Blom et al. Oslo: Cappelen, 1999, s. 135-226 .
- Hansteen, Aasta, *Kvinden skabt i Guds billede* Kristiania: Steen, 1903 .
- Hauge, Astri, "Evangeliske bevegelser 1700-1900" i *Kvinnenes kulturhistorie* Bind 2 redaktør Kari Vogt et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1985, s. 139-144 .
- Kielland, Gustava, "Kapittel 14" i *Erindringer fra mitt liv* Oslo: IKO, 1996, s. 184-190 .

- Lein, Bente Nilsen, "Aasta Hansteen som feministisk teologisk tenker" i *Kirke og kultur* Bind 85 1980, s. 200-215 .
- Martinsen, Kari, "Organisering av omsorg : diakonisser i Norge" i *Kvinnenes kulturhistorie* Bind 2 redaktør Kari Vogt et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1985, s. 131-134 .
- Predelli, Line Nyhagen, "Norske misjonskvinners forsøk på å eksportere vestlig feminitet til Madagaskar" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 53, nr. 3 1999, s. 209-228 .
- Predelli, Line Nyhagen, "Emansipasjon av kvinner hjemme og ute : misjonsfeminisme og dens mottakelse blant misjonsbevegelse og kvinnebevegelse" i *Kvinneforskning* Bind 22, nr. 3-4 1998, s. 37-51 .
- Skeie, Karina Hestad, "Misjonærkonens usynlige misjonsarbeid" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 53, nr. 3 1999, s. 191-208 .
- Slettum, Marit, "Kvinners valgbarhet til generalforsamlingen i Norsk Luthersk Misjonssamband" i *Ung teologi* Bind 18, nr. 1 1985, s. 37-54 .
- Sundt, Karen, *Kvinden i det private og offentlige Liv : et praktisk Indlæg i Kvindespørgsmaalet* Laurvik: M. Andersens forlag, 1890 .
- Tjelle, Kristin Fjelde, "Misjonskvinneforeningsbevegelsen i Norge" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 53, nr. 3 1999, s. 175-190 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Ebbell, Clara Thue, *Cathinka Guldberg : banebryter* Oslo: Lutherstiftelsens forlag, 1940 .
- Ebbell, Clara Thue, *På frammarsj : Bolette Gjør, misjonsvennen* Oslo: Lutherstiftelsen, 1946 .
- Lein, Bente Nilsen, *Kirken i felttog mot kvinnefrigjøring : kirkens holdning til den borgerlige kvinnebevegelsen i 1880-årene* Oslo: Universitetsforlaget, 1981 .
- Martinsen, Kari, *Freidige og uforsagte diakonisser : et omsorgsyrke vokser fram, 1860-1905* Oslo: Aschehoug, 1984 .
- Nome, John, *Det Norske misjonsselskaps historie i hundre år* Bind 1-2 Stavanger: Det Norske misjonsselskap, 1943 .
- Norderval, Kristin Molland, *Mot strømmen : kvinnelige teologer i Norge før og nå* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982 .
- Norseth, Kristin, *-at sætte sig imod vilde være som at stoppe elven : gi en redegjørelse og en tolkning av debatten rundt vedtaket* Oslo: [Forfatteren], 1997 .

KH625 - Keltisk og angelsaksisk kristendom fram til ca. år 1000

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Hensikten med fordypningsemnet "Keltisk og angelsaksisk kristendom fram til ca. år 1000" er å vinne grundig god kunnskap om to av de mest særegne uttrykk for vestlig, latinsk katolisisme i tidlig middelalder, og en sentral kulturell horisont for kristningen av Skandinavia. Gjennom studier av hagiografiske, liturgiske og poetiske tekster skal fokus settes på gudstjenesteliv og monastisk kultur, samt fremveksten av en særegen folkelig religion i tilknytning til kirkene på de britiske øyer.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH625 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om forholdet mellom det stedegne og det katolske i keltisk og angelsaksisk kristendom, samt i den nyere diskusjonen knyttet til anvendelsen av begrepet mikrokristenhet (P. Brown) på disse tradisjonene,
- god kunnskap om hvorledes kristen diktning innenfor de to tradisjonene viderefører førkristne kulturelle verdier samtidig som den bearbeider nytt, kristent tradisjonsgods,
- god kunnskap om monastisk teologi og spiritualitet i henholdsvis keltisk og angelsaksisk tradisjon, dens innhold og betydning, samt dens forhold til folkelig religion.

Litteratur
LITTERATUR

- "Abbed Benedict Biscops Liv av Beda Venerabilis" i *Helgener fra vest : fire helgenvitaer fra Irland, England og Orknøyene* redaktør Schumacher, Jan Oslo: Luther, 1998, s. 58-77 .
- "Blickling Homily XVII: The Dedication of St. Michael's Church; Aelfric: On the Sacrifice of Easter; Wulfstan: On the False Gods/On the Sevenfold Gifts of the Spirit; Guthlac A; Advent Lyrics" i *Anglo-Saxon spirituality : selected writings* redaktør Boenig, Robert New York: Paulist Press, 2000, s. 71-77, 124-133, 134-140, 194-216, 217-229 .
- "Patrick's Declaration of the Great Works of God; Patrick's Letter to the Soldiers; The Life of St Brigit by Cogoitosus; The Voyage of St. Brendan; The Rule for Monks by Columbanus; Irish Poems; The Tract on the Mass in the Stowe Missal / Two Eucharistic Chants from the S towe Missal; An Old Irish Homily / The Cambrai Homily / Three Sunday Cathecheses" i *Celtic spirituality* redaktør Davies, Oliver et al. New York: Paulist Press, 1999, s. 67-89, 122-139, 155-190, 246-256, 259-265, 311-318, 366-375 .
- Brown, Peter Robert Lamont, ""Introduction" og kap. 14-16" i *The rise of Western Christendom : triumph and diversity, A.D. 200-1000* Oxford: Blackwell, 2003, s. 1-34, 321-379 .
- Cavill, Paul, "Et utvalg" i *Anglo-Saxon Christianity : exploring the earliest roots of Christian spirituality in England* London: Harper Collins, 1999, s. 147-200 .
- Meyvaert, P., "Bede and the church paintings at Wearmouth-Jarrow" i *Anglo-Saxon England* Bind 8 Cambridge: Cambridge University Press, 1979, s. 63-77 .
- O'Loughlin, Thomas, *Journeys on the edges : the Celtic tradition* London: Darton Longman and Todd, 2000 .
- Rekdal, J.E., "The irish ideal of pilgrimage" i *In quest of the kingdom : ten papers on Medieval monastic spirituality* redaktør Härdelin, Alf Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1991, s. 9-26 .
- Sharpe, R., "Some problems concering the organization of the Church in Early Medieval Ireland" i *Peritia : journal of the Medieval Academy of Ireland* Bind 3 Cork: The Academy, 1984, s. 230-270 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Blair, John, *The Anglo-Saxon age : a very short introduction* Oxford ; New York: Oxford University Press, 2000 .
- Dunn, Marilyn, *The emergence of monasticism : from the Desert Fathers to the early Middle Ages* Oxford: Blackwell Publishers, 2000 .

- Graham-Campell, James, *Vikingenes verden* Oslo: Grøndahl Dreyer, 1996 .
- Jolly, Karen Louise, *Popular religion in late Saxon England : elf charms in context* Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1996 .
- Lapidge, Michael, *The Blackwell encyclopaedia of Anglo-Saxon England* Oxford: Blackwell, 1999 .
- O'Loughlin, Thomas, *Celtic theology : humanity, world, and God in early Irish writings* London: Continuum, 2000 .
- Pelikan, Jaroslav, *The growth of medieval theology (600-1300)* Chicago: The University of Chicago Press, 1978 .
- Ward, Benedicta, *High king of heaven : aspects of early English spirituality* London: Mowbray, 1999 .

KH626 - Modernitet og katolisisme hos Sigrid Undset

Faglærer:	Bernt T. Oftestad, Bernt.T.Oftestad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH626 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hvordan Sigrid Undset er å forstå som moderne dikter
- god kunnskap om hennes katolske løsning av det moderne livsproblem
- slik denne er nedfelt i hennes "katolske romaner".

Kildetekster
Utdrag av romanene: Jenny (1911) Kristin Lavransdatter. Kransen, Husfrue og Korset, (1920-22) Gymnadenia (1929) og Den brænnende busk (1930)

Litteratur
LITTERATUR
- Amadou, Anne-Lisa, *Å gi kjærligheten et språk : syv studier i Sigrid Undsets forfatterskap* Oslo: Aschehoug, 1994 .
- Bliksrud, Liv, *Sigrid Undset* Oslo: Gyldendal, 1997 .
- Oftestad, Bernt T., *Sigrid Undset : modernitet og katolisisme* Oslo: Universitetsforlaget, 2003 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Krane, Borghild, *Sigrid Undset : liv og meninger* Oslo: Gyldendal, 1970 .
- Sartre, Jean-Paul, Madsen, Peter og Rønning, Helge, *Litteratur og modernitet : essays* Oslo: Universitetsforlaget, 1990 .
- Solberg, Olav, *Tekst møter tekst : Kristin Lavransdatter og mellomalderen* Oslo: Aschehoug, 1997 .
- Steen, Ellisiv, *Kristin Lavransdatter : en estetisk studie* Oslo: Aschehoug, 1969 .
- Taylor, Charles, *Sources of the self : the making of the modern identity* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 .
- Thorn, Finn, *Sigrid Undset : kristentro og kirkesyn* Oslo: Aschehoug, 1975 .
- Watt, Ian, *The rise of the novel : studies in Defoe, Richardson and Fielding* Berkeley, Calif.: University of California Press, 1957 .

KH627 - Kristendom og kultur i Norge i middelalder og tidlig nytid

Faglærer:	Jan Schumacher, Jan.Schumacher@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Kristen tradisjon i Norge i middelalderen og tidlig nytid belyst gjennom liturgi, preken, salmer og kirkelig billedkunst.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet KH627 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om hovedtrekkene i kristendommens historie i Norge fra kristningstiden og fram til slutten av 1700-tallet;
- kunnskap om hovedtrekkene ved gudstjenestelivet i Norge i perioden;
- god kunnskap om metodiske problemer knyttet til forholdet mellom "elite" og "folk" i studiet av religion og religiøs kultur i perioden;
- god kunnskap om de tradisjonelle former for kirke- og fromhetsliv i middelalder og tidlig nytid og hvorledes de har skapt handlingsformer, språklige og billedmessige uttrykk, litterære sjangrer og betydninger mennesker imellom;
- god kunnskap om hvordan skikker og tradisjoner for religiøst liv spilte en avgjørende rolle for
- utformingen og utsmykningen av kirkerommet og inndelingen av årets rytme, og hvordan de grep inn i og normerte dagliglivet;
- god kunnskap om hvordan fromhetsformer ble påvirket av de sosiale og kulturelle endringene i
- samfunnet;
- evne til å drøfte hvordan historien i denne epoken kan bidra til en kritisk og konstruktiv
- forståelse av forholdet mellom teologi og fromhet i dag.

KH628 - Transformations of Religion and Society: The Christianisation of Norway in the Viking Age

Faglærer:	Jan Schumacher, Jan.Schumacher@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
KH628 is an elective in-depth study of the Christianisation of Norway in the Viking Age.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is required to
- write an article (consisting of 2800-maximum 4000 words), subject for the article is to be agreed upon with the course tutor,
- submit a draft consisting of subject, problem and data for the article,
- write a book report/analysis from the reading list (consisting of 1000-1200 words),
- give an evaluation of the course and the teaching if the course is chosen for it the semester in question.

Vurdering
To gain credits for the course the student has to pass all the course works/¬assignments. Finally, the article will be assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold
The aim with this course is to gain a comprehensive perspective on the different stages of the Christianisation of Norway during the Viking Age, within the perspective of the cultural relation of the Norwegians to Christian centres in Europe.

The student is expected to obtain
- thorough knowledge about the main outline of the recent scholarly debate on the expansion of Christianity in the Northern Europe between app. 800 - 1050,
- thorough knowledge about the distinguishing features of Christian faith and life (praxis), with a particular focus on the Christian culture on the British isles in the same period of time,
- thorough knowledge about the relationship between Christianity's expansion to Norway, and transformation of society and culture,
- thorough knowledge about the tension between conceptions and praxis of pre-Christian religion and the Christian faith and cult in its early stage in Norway.

Litteratur
LITTERATUR

- "The Church law, from: The Gulathing law" i *The Earliest Norwegian laws : being the Gulathing law and the Frostathing law* redaktør Larson, Laurence M. New York: Columbia Univiversity Press, 1935, s. 34-61 (Kompendium)(Kildelitteratur).
- Abrams, Lesley, "Kings and bishops and the conversion of the anglo-saxon and scandinavian kingdoms" i *Church and people in Britain and Scandinavia* redaktør Brohed, Ingmar Lund: Lund University Press, 1996, s. 15-28 (Kompendium).
- Bagge, Sverre, "The Middle ages" i *Making a historical culture : historiography in Norway* redaktør Hubbard, William H. Oslo: Scandinavian University Press, 1995, s. 111-131 (Kompendium).
- Brown, Peter Robert Lamont, ""Introduction", "In gear dagum", "In days of yore", "Northern Christendom and its past"" i *The rise of Western Christendom : triumph and diversity, A.D. 200-1000* Oxford: Blackwell, 2003, s. 1-34, 463-488 .
- Cavill, Paul, *Vikings : fear and faith in Anglo-Saxon England* London: HarperCollins, 2001, s. xvii, 361 p. .
- Edsman, Carl-Martin, "Opening address at the Symposium on Encounters between Religions in Old Nordic Times and on Cultic Place-Names" i *Old Norse and Finnish religions and cultic place-names : based on papers read at the Symposium on Encounters between Religions in Old Nordic Times and on Cultic Place-Names held at Åbo, Finland, on the 19th-21st of August 1987* redaktør Ahlbäck, Tore Åbo: 1990, s. 9-34 (Kompendium).
- Finnestad, Ragnhild B., "The study of the christianization of the nordic countries : some reflections" i *Old Norse and Finnish religions and cultic place-names : based on papers read at the Symposium on Encounters between Religions in Old Nordic Times and on Cultic Place-Names held at Åbo, Finland, on the 19th-21st of August 1987* redaktør Ahlbäck, Tore Åbo: 1990, s. 256-272 (Kompendium).
- Fuglesang, Signe Horn, "Crucifixion iconography in viking Scandinavia" i *Proceedings of the eighth Viking Congress Århus 24-31 August 1977* redaktør Foote, Peter et al. [Odense]: Odense University Press, 1981, s. 73-94 (Kompendium).
- Gräslund, Anne-Sofie, "Pagan and Christian in the age of conversion" i *Proceedings of the Tenth Viking Congress, Larkollen, Norway 1985* redaktør Knirk, James E. Oslo: 1987, s. 81-94 (Kompendium).
- Pluskowski, A. og Patrick, Ph., "How do you pray to God? : fragmentation and variety in early medieval Christianity" i *The Cross goes north : processes of conversion in Northern Europe, AD 300-1300* redaktør Carver, M. O. H. Woodbridge: York Medieval Press, 2003, s. 29-57 (Kompendium).

- Rekdal, J.E., "Interaction of pagan and Christian traditions in mediaeval irish narratives" i *Collegium medievale : tverrfaglig tidsskrift for middelalderforskning* Oslo: Collegium medievale, 1990, s. 5-17 (Kompendium).
- Rekdal, J.E., "Parallels between the norwegian legend of St. Sunniva and irish voyage tales" i *Ireland and Scandinavia in the early Viking Age* redaktør Clarke, Howard B. et al. Dublin: Four Courts Press, 1998, s. 277-287 (Kompendium).
- Sawyer, P. H., "The process of scandinavian christianization in the tenth and eleventh centuries" i *The Christianization of Scandinavia : report of a symposium held at Kungälv, Sweden, 4-9 August 1985* redaktør Wood, Ian et al. Alingsås: Viktoria, 1987, s. 68-87 (Kompendium).
- Schmitt, Jean-Claude, "Religion, folklore and society in the medieval west" i *Debating the Middle Ages : issues and readings* redaktør Little, Lester K. et al. Malden, Mass.: Blackwell, 1998, s. 376-387 (Kompendium).
- Steinsland, Gro, "Pagan myth in confrontation with Christianity : Skirnismál and Genesis" i *Old Norse and Finnish religions and cultic place-names : based on papers read at the Symposium on Encounters between Religions in Old Nordic Times and on Cultic Place-Names held at Åbo, Finland, on the 19th-21st of August 1987* redaktør Ahlbäck, Tore Åbo: 1990, s. 316-328 (Kompendium).
- Steinsland, Gro, "Anthropological and eschatological ideas in pre-christian norse religion" i *Collegium medievale : tverrfaglig tidsskrift for middelalderforskning* Oslo: Collegium medievale, 1990, s. 59-72 (Kompendium).
- Sturluson, Snorri, *Hakon the Good's saga, kap. 13-18; King Olaf Trygvason's saga, kap. 58-73; Saga of Olaf Haraldson (St. Olaf), kap. 11-113* (Kompendium)(Kildelitteratur), http://omacl.org/Heimskringla/ .
- Turville-Petre, Gabriel, "The old norse homily on dedication" i *Nine Norse studies* London: 1972, s. 79-101 (Kompendium)(Kildelitteratur).
- Wood, Ian, "Christians and pagans in ninth century Scandinavia" i *The Christianization of Scandinavia : report of a symposium held at Kungälv, Sweden, 4-9 August 1985* redaktør Wood, Ian et al. Alingsås: Viktoria, 1987, s. 36-67 (Kompendium).

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Batey, Colleen E. og Graham-Campbell, James, *Cultural atlas of the Viking world* New York, Abingdon: Facts on File, Andromeda Oxford, 1994 .
- Lapidge, Michael, *The Blackwell encyclopaedia of Anglo-Saxon England* Oxford: Blackwell, 1999 .
- Schumacher, Jan, Montgomery, Ingun og Jørgensen, Torstein,*Gjør døren høy : kirken i Norge 1000 år*Oslo: Aschehoug, 1995 .
- Steinsland, Gro, *Draumkvedet og tekster fra norrøn middelalder* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2004 .
- Wolf, Kirsten og Pulsiano, Phillip, *Medieval Scandinavia : an encyclopedia* New York: Garland, 1993 .

KH691 - Åpent valgemne i KH

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet KH691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

KH692 - Åpent valgemne i KH

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet KH692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

KH693 - Åpent valgemne i KH

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet KH693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

KHFOPPGORD - Kristendomskunnskap hovedoppgave, ordinær:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	60
Undervises:	

KRL101 - Bibelfag og Konfesjonskunnskap

Faglærer:	Kristin Norseth, Kristin.Norseth@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Bibelfag (8 sp), med lik vekt på Det gamle og Det nye testamente, og B. Konfesjonskunnskap (2 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 2 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-KRL109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL104, KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene. Studenter som har avlagt eksamen i KRL104, KRL105 eller KRL112 (gammel versjon) anbefales å ta eksamen i gammel versjon av KRL101. Ta kontakt med studieveileder for å avtale dette.

Studiekrav

- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet KRL101 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer) (Kan noen semestre bli utvidet til 6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Klausurprøven kan være todelt der første del er en prøving uten hjelpemidler. Studentene får én eller to oppgaver og en samlet karakter for hvert emne. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått. Eksamen i to emner kan i enkelte semestre slås sammen til en 8-timers eksamen.
Det gis da en oppgave fra hvert emne og separate karakterer.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. BIBELFAG (8 SP)

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamente (NT) presenterer og drøfter de bibelske skrifter, deres tilblivelse, innhold samt deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som skal ha mappevurdering, er det et studiekrav å bestå prøven etter kurset. Studenter som tar avsluttende eksamen i KRL 101, kan bli prøvet i dette stoffet til eksamen. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for studenter som har studert et semester.

Bibelkurs A: Bibelkunnskap

Studenten skal ha
- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring

Bibelkurs B: Bibelen som helhet - dens tilblivelse, bruk og betydning

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

Det gamle testamente:

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs historieverk
- god kunnskap om 1. og 2. Mosebok
- oversikt over Israels historie i gammeltestamentlig tid og metodiske problemer knyttet til en slik historie
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: skapelse, antropologi og gudsbilde
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det gamle testamente er følgende:
- 1. Mosebok 1,1-2,3; 2,4-3,24; 12,1-9; 22,1-19
- 2. Mosebok 3,1-22; 20,1-17

Det nye testamente:

Studenten skal ha
- kjennskap til evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem, og til sjangerspørsmålet knyttet til evangeliene
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- kjennskap til Jesu liv knyttet til evangelienes fremstilling, og til spørsmålet om den historiske Jesus
- god kunnskap om Matteusevangeliet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det nye testamente er følgende:
Matteus 3,13-17; 5,1-32; 6,1-15; 8,23-9,8; 16,13-23; 21,1-17; 25,31-46

DELEMNE A LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* redaktør Kartveit, Magnar Oslo: Samlaget, 2003, s. 25-69, 73-104, 116-122, 125-153, 159-182, 200-227 .
- Albrektson, Bertil og Ringgren, Helmer, "Bibelteologiska grundbegrepp" i *En bok om Gamla testamentet* Malmö: Gleerup, 1992, s. 85-103 (Kompendium).
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-64, 385-470 .
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 69-97 .
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 176-200, 211-222 .
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i *Fortolkning til Matteusevangeliet* Bind 2 Oslo: Nye Luther forlag, 1990 eller senere opplag, s. 63-75, 135-144, 223-230 .
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i *Fortolkning til Matteusevangeliet* Bind 1 Oslo: Nye Luther forlag, 1989 eller senere opplag, s. 40-59, 102-108, 124-158, 164-179, 201-211, 226-236, 252-263 .
- Sandnes, Karl Olav og Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *Mannen som ble Messias* Oslo: Undervisningsredaksjonen NRK, 2000, s. 8-64 .
- Smith-Gahrsen, Carl og Vegge, Tor, "Jesu liv og urkristendommens historie" i *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s. 153-178 (Kompendium).
- Smith-Gahrsen, Carl og Vegge, Tor, "Oversyn over Israels historie" i *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s. 31-58 (Kompendium).
- Weyde, Karl William og Sandnes, Karl Olav, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Bjørndalen, Anders Jørgen et al..., *Første Mosebok : en kommentar* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1973 .
- Brueggemann, Walter, *Genesis* Atlanta: John Knox Press, 1982 .
- Fornberg, Tord, *Matteusevangeliet* Bind 1-2 Uppsala: EFS-förlaget, 1989-1999, s. 1 b. i 2 .
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979 .
- Michelsen, Leif M., *Genesis : fortolkning til Første Mosebok* Bergen-Sandviken: NLA-forl., 1997 .
- Senior, Donald, *Matthew* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998 .

DELEMNE B. KONFESJONSKUNNSKAP (2 SP)

I konfesjonskunnskapen studeres både de kristne kirkesamfunns historiske bakgrunn og deres aktuelle utforming i dag. Kirkesamfunnenes tro, lære og praksis er ofte preget av deres historiske utgangspunkt. Samtidig bidrar konfesjonskunnskapen til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag (dogmatikken).

Studenten skal ha
- kjennskap til de viktigste kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Kristne kirker og trossamfunn*
  redaktør Borgen, Peder et al. Trondheim: Tapir, 1993, s. 9-18, 41-68, 77-94, 111-126, 143-170,179-206, 217-242, 243-257 .

KRL102 - Kristen tro og livstolkning

Faglærer:	Kristin Norseth, Kristin.Norseth@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

KRL 102 handler om kristendommen som livstolkning i historien og i dag. Emnet består av to like store delemner: A. Kristendommens historie (5 sp) og B. Kristen livstolkning i dag I (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 10 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene. Studenter som har avlagt eksamen i KRL105 eller KRL112 (gammel versjon) anbefales å ta eksamen i gammel versjon av KRL102. Ta kontakt med studieveileder for å avtale dette.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

KRL102 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Klausurprøven kan være todelt der første del er en prøving uten hjelpemidler. Studentene får én eller to oppgaver og en samlet karakter for hvert emne. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått. Eksamen i to emner kan i enkelte semestre slås sammen til en 8-timers eksamen.
Det gis da en oppgave fra hvert emne og separate karakterer.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 SP)

Studiet av kristendommens historie (KH) omfatter hovedtrekk av den kristne kirkes historie fra begynnelsen til våre dager, norsk kirkehistorie og konfesjonskunnskap. KH er et historisk fag som drøfter og fremstiller kristendommens utbredelse, de historiske prosesser i kirkens institusjoner, kirkens praksis (som liturgi, misjon og diakoni), teologi og tros- og fromhetsliv, gjerne under perspektivet bibelens virkningshistorie. Faget omfatter også kirkens historiske forhold til samfunn og kultur, og hvilken virkning kristendommen har hatt i de troendes liv og levnet.

I dette emnet omfatter studiet historien om den kristne kirkes opprinnelse, kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen og norsk kirkehistorie fram til ca. 1940. Det legges vekt på studiet av kristen tro, fromhet og livstolkning og deres uttrykk i kirkelig praksis, kunst og arkitektur.

Studenten skal ha
- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til ca. 1940
- oversikt over uttrykk for kristen tro, fromhet og livstolkning i disse periodene i salmer, kunst og arkitektur
- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

DELEMNE A LITTERATUR

- "Salme nr.: 1, 45, 59, 172, 222, 322, 487, 492, 518, 641, 741, 780" i *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s. ikke angitt .
- "Salme nr.: 40" i *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s. ikke angitt .
- Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel, "Et utvalg" i *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Bind 1 Vollen: Tell, 1996, s. 90-99, 114-149 .
- Haraldsø, Brynjar, "Et utvalg" i*Kirke og misjon gjennom 2000 år : allmenn kirke- og misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1997, s. 13-26, 28-30, 35-45, 47, 49-66, 69-71, 77-90, 91-120, 127-143, 149-183 .
- Oftestad, Bernt T., Schumacher, Jan og Rasmussen, Tarald, "Et utvalg" i *Norsk kirkehistorie* Oslo: Universitetsforl., 2005, s. 15-55, 64-82, 92-269 .

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (5 SP)

Kristen livstolkning i dag skal bidra til å framstille og drøfte den kristne tro slik at den kan bli relevant for mennesker i dag.

Kristen livstolkning i dag I (KLT I) omfatter et studium av sentrale tema i kristen dogmatikk og disse temas plassering i en økumenisk sammenheng. Delemnet gir oversikt over kristen tro som livstolkning og reiser spørsmål om kristendommens relasjon til andre religioner og livssyn. Sentralt i delemnet står studiet av en luthersk kristendomsforståelse. I emnet inngår også arbeid med de oldkirkelige trosbekjennelsene, Luthers lille katekisme, Den augsburgske bekjennelse og nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.

Studenten skal ha
- kjennskap til kristen tro som livstolkning
- kjennskap til den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse, Luthers lille katekisme og den augsburgske bekjennelse og disse bekjennelsers betydning for kristen dogmatikk
- god kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikken, om kristen forståelse av allmenn og spesiell åpenbaring, om skapelse og frelse og om kristendommen og religionene
- god kunnskap om sentrale emner fra troslæren knyttet til første, andre og tredje trosartikkel
- evne til å plassere emner fra troslæren i en økumenisk sammenheng
- kjennskap til salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning

DELEMNE B LITTERATUR

- "Salme nr.: 104, 196 (eller tilsvarende salmer)" i *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s. ikke angitt .
- "Den augsburgske bekjennelse (art. 1-20 og art. 28)" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav Oslo: Lunde, 1985 eller senere opplag, s. 23-39, 53-58 (Finne også i "Den norske kirkes bekjennelsesskrifter") .
- "De oldkirkelige trosbekjennelsene" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav Oslo: Lunde, 1985 eller senere opplag., s. 15-21 (Finnes også i "Den norske kirkes bekjennelsesskrifter") .
- "Et utvalg" i *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s. 15-27 (Kompendium).
- "Salme nr.: 2, 22, 41, 45, 113 (eller tilsvarende salmer)" i *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s. ikke angitt .
- "Et utvalg" i *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s. 11-16 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Brunvoll, Arve, "Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28)" i *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972 eller senere opplag, s. 32-60, 86-96 (Finnes også i " Konkordieboken") .
- Brunvoll, Arve, "De oldkirkelige trosbekjennelsene" i *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972 eller senere opplag, s. 17-31 (Finnes også i "Konkordieboken") .
- Brunvoll, Arve, "Luthers lille katekisme" i *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s. 98-148 (Finnes også i "Konkordieboken") .
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s. 15-284 .
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i *Katekismens teologi* Oslo: Credo, 1994 og 1997, s. 37-90 .
- Luther, Martin, "Den lille katekisme" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 278-295 .

KRL103 - Religionsvitenskap, Livssynskunnskap og Fagdidaktikk

Faglærer:	Kristin Norseth, Kristin.Norseth@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Master i Teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.
Emnet består av tre delemner: A. Religionsvitenskap (7 sp), B. Livssynskunnskap (1 sp) og C. Fagdidaktikk (2 sp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL105II Kristen livstolkning, reduseres dette emnet med 4 sp
Med KRL114 reduseres dette emnet med 4 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene. Studenter som har avlagt eksamen i KRL105 eller KRL112 (gammel versjon) anbefales å ta eksamen i gammel versjon av KRL103. Ta kontakt med studieveileder for å avtale dette.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

KRL103 har bare ett vurderingsalternativ, en klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Klausurprøven kan være todelt der første del er en prøving uten hjelpemidler. Studentene får én eller to oppgaver og en samlet karakter for hvert emne. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått. Eksamen i to emner kan i enkelte semestre slås sammen til en 8-timers eksamen.
Det gis da en oppgave fra hvert emne og separate karakterer.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. RELIGIONSVITENSKAP (VERDENSRELIGIONENE) (7 SP)
Religionsvitenskap gir en beskrivelse av verdensreligionenes historie fram til i dag og deres særpreg når det gjelder tro, kultus og plass i dagens samfunn. De enkelte religioner behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng.

Studenten skal ha
- kjennskap til religionsvitenskap som fag
- god kunnskap om hinduisme, buddhisme, jødedom og islam med vekt på historisk bakgrunn, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv i disse religionene
- kjennskap til verdensreligionenes stilling i Norge

DELEMNE A LITTERATUR
- ., "Et utvalg" i *Verdensreligioner i Norge* redaktør Jacobsen, Knut A. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s. 47-72, 91-108, 141-167, 193-214 .
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R., "Et utvalg" i *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s. 37-131, 177-266, 305-316 .
- Kværne, Per, "Tanker omkring studiet av religion" i *Religionshistorie og religionsundervisning : noen fagdidaktiske synspunkter* redaktør Kværne, Per et al. Trondheim: Tapir, 1983, s. 9-29 (Kompendium).
- Rian, Dagfinn og Eidhamar, Levi Geir, "Et utvalg" i *Jødedommen og islam* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s. 5-103, 123-221 .

DELEMNE B. LIVSSYNSKUNNSKAP (1 SP)
Livssynskunnskap gir en beskrivelse av ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng. Studiet inkluderer også en drøfting av fenomenet livssyn, dets relasjon til livstolkning og religion og mer generelt til menneskers søking etter mening.

Studenten skal ha
- kjennskap til hva et livssyn er, til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og livstolkning, og til religionenes og livssynenes betydning for kultur og samfunn
- kjennskap til historiske bakgrunnen og sosiokulturelle rammer for livssynsmangfoldet
- god kunnskap om humanisme som livssyn/livstolkning
- kjennskap til human-etikk og til Human-Etisk Forbund

DELEMNE B LITTERATUR
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Livssyn* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 9-50, 107-142 .
- Hegstad, Harald, "Religion som sosialt fenomen" i *Ung teologi* Bind 37, nr. 4 Oslo: Harald Hegstad, 2004, s. 75-86 (Kompendium).
- Human-Etisk Forbund,, *Humanisme : et livssyn* Oslo: Human-etisk forbund, [199?] (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

DELEMNE C. FAGDIDAKTIKK (2SP)
Fagdidaktikken arbeider med undervisningsspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis.

Studenten skal ha
- god kunnskap om bakgrunnen og grunnlaget for KRL-faget
- god kunnskap om KRL-fagets hovedoppgaver
- kjennskap til lærerrollen og til et kristent syn på barnet
- god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- kjennskap til den kristne elementærundervisningens innhold
- kjennskap til undervisning i levende religioner og livssyn

DELEMNE C LITTERATUR
- *KRL-boka 2005 : kristendoms-, religions- og livssynskunnskap, læreplan for 1.-10. årstrinn, læreplanveiledning og informasjon* Oslo: Utdanningsdirektoratet, 2005 , http://www.krlnett.no/innhold/krkbok/lareplan.pdf .
- Mogstad, Sverre Dag og Eidhamar, Levi Geir, "Kap. 1-3, 5 (delvis), 6-8, 9 (delvis), 10-11" i *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* Oslo: Universitetsforl., 1999, s. 13-49, 73-80, 95-158, 173-217. .

KRL104 - Bibelfag, religionspedagogikk og livstolkningsteori

Faglærer:	Hanne Birgitte Sødal Tveito, Hanne.S.Tveito@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Bibelfag (3 sp GT og 4 sp NT) og B. Religionspedagogikk og livstolkningsteori (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL112 reduseres dette emnet med 10 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL101, KRL103 og KRL111 (undervist til og med våren 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene. Studenter som har avlagt eksamen i gammel versjon av KRL101, KRL103 eller KRL111 anbefales å ta eksamen i gammel versjon av KRL104. Ta kontakt med studieveileder for å avtale dette.

Studiekrav

- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

KRL104 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer) (Kan noen semestre bli utvidet til 6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Klausurprøven kan være todelt der første del er en prøving uten hjelpemidler. Studentene får én eller to oppgaver og en samlet karakter for hvert emne. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått. Eksamen i to emner kan i enkelte semestre slås sammen til en 8-timers eksamen.
Det gis da en oppgave fra hvert emne og separate karakterer.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste I som finnes i overslikten over tillatte hjelpemidler ved eksamen som er lagt ut på MFs hjemmeside.

Mål og innhold

DELEMNE A. BIBELFAG (7 SP)

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamente (NT) presenterer og drøfter de bibelske skrifter, deres tilblivelse, innhold samt deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som skal ha mappevurdering, er det et studiekrav å bestå prøven etter kurset. Studenter som tar avsluttende eksamen i KRL 104, kan bli prøvd i dette stoffet til eksamen. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for studenter som har studert et semester.

Bibelkurs A: Bibelkunnskap

Studenten skal ha
- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring

Bibelkurs B: Bibelen som helhet - dens tilblivelse, bruk og betydning

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten

- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til Bibelen som Guds ord

Det gamle testamente

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs poetiske bøker og profetbøker
- god kunnskap om Salmenes bok og Jesajaboka
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: messianisme, gudsbilde
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det gamle testamente er følgende:
- Salme 8; 23; 46; 51; 110
- Jesaja 6,1-13; 7,1-17; 9,2-7; 11,1-10; 40,1-11; 52,13-53,12

Det nye testamente

Studenten skal ha
- oversikt over kristendommens eldste historie
- kjennskap til sjangeren "historie" og Apostlenes gjerninger
- kjennskap til sjangeren brev og Paulus som brevskriver
- kjennskap til sjangeren apokalypse og Johannes' åpenbaring
- god kunnskap om Lukasevangeliet, Johannesevangeliet og Romerbrevet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det nye testamente er følgende:
- Lukasevangeliet 10,25-42; 12,13-21; 15,1-32; 18,1-14
- Johannesevangeliet 1,1-18; 2,1-12; 11,1-57
- Romerbrevet 1,1-17; 3,21-4,12; 6,1-14; 8,1-39; 11,1-36; 12,1-8; 13,1-10

DELEMNE A LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt, se utvalgte tekster ovenfor .
- "Et utvalg" i *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* redaktør Kartveit, Magnar Oslo: Samlaget, 2003, s. 231-235, 255-308, 319-325, 343-368. .
- Donahue, John R., "Et utvalg" i *The Gospel in parable : metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* Philadelphia, Penn.: Fortress, 1990, s. 126-138, 146-162, 176-193 .
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-64, 107-123, 138-151, 222-245, 248-262, 264-292, 368-382, 385-470 .
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i *Romerbrevet : en kommentar* Oslo: [MFs skrivestue], 1988, s. 10-20, 29-38, 46-50, 57-68, 75-83, 83-87, 88-93 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Kysar, Robert, "Et utvalg" i *John* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1986, s. 27-34, 44-47, 172-187 .
- Lindström, Fredrik, "De bibelske salmer som bibelsk teologi" i *Bibelsk teologi* redaktør Pedersen, Sigfred Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2000, s. 75-96 (Kompendium).
- Sandnes, Karl Olav og Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *Mannen som ble Messias* Oslo: Undervisningsredaksjonen NRK, 2000, s. 65-88 .
- Weyde, Karl William og Sandnes, Karl Olav, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK OG LIVSTOLKNINGSTEORI (3 SP)

Religionspedagogikk er i vår tradisjon en del av den systematiske teologi. Disiplinen arbeider med undervisnings- og oppdragelsesspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis.
Livstolkningsteori gir et overgripende, tverrfaglig perspektiv på religions- og livssynsstudiet generelt og på emnene på 100-nivå spesielt. Arbeidet med livstolkningsteorien gir et grunnlag for å forstå Bibelen, kristendommen, andre religioner og livssyn, etikk og filosofi som ulike former for livstolkning.

Studenten skal ha
- god kunnskap om skoleteoretiske og oppdragelsesteoretiske grunnlagsspørsmål
- god kunnskap om teologiske begrunnelser for kristen skole, kristen oppdragelse, pedago¬gisk mandat og forholdet mellom teologi og pedagogikk
- god kunnskap om skolens formål og verdi¬grunnlag
- kjennskap til hermeneutiske og kommunikasjonsteoretiske spørsmål i forbindelse med undervisning og oppdragelse
- kjennskap til teorier om moralsk og religiøs utvikling
- kjennskap til utvalgte litteraturvitenskapelige problemstillinger
- kjennskap til det teoretiske grunnlag for å tale om kristendommen og andre religioner og livssyn som livstolkning
- evne til å bruke livstolkningsteori i møte med materiale fra Bibelen, kristendommen og andre religioner og livssyn

DELEMNE B LITTERATUR

- Asheim, Ivar og Mogstad, Sverre Dag, "Kap. 1, 2 (delvis), 6-7" i *Religionspedagogikk : tolkning, undervisning, oppdragelse* Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s. 13-45, 80-133 .
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 6 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 235-273 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Hartman, Sven G., "Barns tankar om Gud" i *Barnesjel og kristentro* redaktør Rian, Dagfinn et al. Trondheim: Tapir, 1988, s. 9-32 (Kompendium).
- Svensen, Åsfrid, "Et utvalg" i *Tekstens mønstre : innføring i litterær analyse* Oslo: Universitetsforl., 1985, s. 19-40, 101-128, 170-184 (Sidetallene er hentet fra 9. opplag 1997) .
- Sødal, Helje Kringlebotn, "Kap. 3" i *Kristen tro og tradisjon i barnehagen* Kristiansand: Høyskoleforl., 2006, s. ikke oppgitt (Kompendium).

ANMLIT

Følgende sider fra Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen: "Et utvalg" i Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning er kun pensum for studenter som tar Bibelkurs B: s.19-64, 385-470.

KRL105 - Kristen livstolkning i dag, Religionsvitenskap og Livssynskunnskap

Faglærer:	Hanne Birgitte Sødal Tveito, Hanne.S.Tveito@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av tre delemner: A. Kristen livstolkning i dag (etikk) (4 sp), B. Religionsvitenskap (3,5 sp) og C. Livssynskunnskap (2,5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL112 reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 3 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL102, KRL103og KRL111 (undervist til og med våren 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene. Studenter som har avlagt eksamen i gammel versjon av KRL102, KRL103 eller KRL111 anbefales å ta eksamen i gammel versjon av KRL105. Ta kontakt med studieveileder for å avtale dette.

Studiekrav

- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

KRL105I har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Klausurprøven kan være todelt der første del er en prøving uten hjelpemidler. Studentene får én eller to oppgaver og en samlet karakter for hvert emne. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått. Eksamen i to emner kan i enkelte semestre slås sammen til en 8-timers eksamen.
Det gis da en oppgave fra hvert emne og separate karakterer.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste I som finnes i overslikten over tillatte hjelpemidler ved eksamen som er lagt ut på MFs hjemmeside.

Mål og innhold

DELEMNE A. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (ETIKK) (4 SP)

I delemnet Kristen livstolkning i dag (etikk) studeres kristen etikk med utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse. I etikk behandles utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og etisk argumentasjon relatert til konkrete etiske emner.

Studenten skal ha
- god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og om forholdet mellom kristen og annen etikk
- kjennskap til ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- god kunnskap om utvalgte emner fra områdeetikken
- evne til å bruke etisk metode i arbeid med emner fra områdeetikken

DELEMNE A LITTERATUR
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Et utvalg" i*Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 19-288 .

DELEMNE B. RELIGIONSVITENSKAP (3,5 SP)

Religionsvitenskap drøfter begreper og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen. Delemnet gir også kjennskap til nyreligiøsitet i et historisk og aktuelt perspektiv og til religionsdialog i skole og samfunn.

Studenten skal ha
- kjennskap til religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger

- kjennskap til noen religionsfenomenologiske emner
- kjennskap til nyreligiøsitet
- kjennskap til religionsdialog i skole og samfunn

DELEMNE B LITTERATUR

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Livssyn* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 195-204, 222-271 .
- Alver, Bente Gullveig, Gilhus, Ingvild Sælid, Mikaelsson, Lisbeth og Selberg, Torunn, "Et utvalg" i *Myte, magi og mirakel : i møte med det moderne* Oslo: Pax, 1999, s. 7-21, 43-56, 122-133, 200-223 .
- Eliade, Mircea og Thomassen, Einar, "Innledende essay" i *Det hellige og det profane og andre skrifter* Oslo: De norske bokklubbene, 2003, s. IX-XXXVI (Kompendium).
- Eliade, Mircea, *Det hellige og det profane* Oslo: Gyldendal, 2002 .
- Furseth, Inger og Repstad, Pål, "Et utvalg" i *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 26-42 (Kompendium).
- Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth, "Et utvalg" i *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag* Oslo: Pax, 2001, s. 15-26 (Kompendium).
- Heiene, Gunnar, "En ny global etikk?" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 215-236 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, Heid, "Dialogisk religionsundervisning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2002, s. 24-29 (Kompendium).
- Leirvik, Oddbjørn, "Et utvalg" i *Religionsdialog på norsk* Oslo: Pax, 2001, s. 44-93 .

DELEMNE C. LIVSSYNSKUNNSKAP (2,5 SP)

Livssynskunnskap gir en beskrivelse av ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng. Studiet inkluderer også en drøfting av fenomenet livssyn, dets relasjon til livstolkning og religion og mer generelt til menneskers søking etter mening.

Studenten skal ha
- god kunnskap om naturalisme som livssyn/livstolkning
- kjennskap til marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn/livstolkninger
- god kunnskap om forskjellige menneskesyn og deres aktualitet
- kjennskap til dikt eller sanger som uttrykker livssyn

DELEMNE C LITTERATUR

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Livssyn* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 142-195 .
- Cranner, Alf, "Din tanke er fri" i *Treklang : med noter og besifring* redaktør Sønnesyn, Øivin Oslo: Norges KFUK-KFUM ; i samarbeid med Norsk Musikkforl., 1997, s. 151 .
- Hauge, Astri, "Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?" i *Ung teologi* Oslo: Det Teologiske Menighetsfakultet, 1997 (Kompendium).
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i *Menneskesyn : historisk arv og varig aktualitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, s. 9-15, 45-56, 106-161 .
- Næss, Arne, "Økosofi T0" i *Økologi, økofilosofi* redaktør Vinje, Arne et al. Oslo: Gyldendal, 1975, s. 150-163 (Kompendium).
- Pottier, Eugene, "Internasjonalen" i *Vi synger : arbeiderbevegelsens sangbok* Oslo: Tiden : Arbeidernes opplysningsforbund, 1974, s. 132 .
- Preus, Anne Grete, "Vrimmel" i *Vrimmel* Oslo: Warner Music Norway, 1996, s. ingen .

KRL106 - Religion, etikk og filosofi

Faglærer:	Ann Midttun, Ann.Midttun@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Deltidsstudier i KRL

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Faglig og didaktisk innføring (3 sp), B. Andre religioner og livssyn (7,5 sp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon
KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
KRL106 har bare en vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. FAGLIG OG DIDAKTISK INNFØRING (3 SP)

Delemnet gir en faglig og didaktisk innføring i skolefaget KRL, med særlig vekt på det som er nytt i faget.

Studenten skal
- ha kjennskap til KRL-fagets oppgaver og egenart
- ha god kunnskap om tekst og fortelling i kristendommen
- ha god kunnskap om spørsmål knyttet til identitet og sosialisering
- ha kjennskap til religionenes estetiske uttrykk
- ha kjennskap til kristne og humanistiske verdier
- ha kjennskap til religions- og livssynsdidaktikk

DELEMNE A LITTERATUR
- Lied, Sidsel, "Et utvalg" i *Jeg fant, jeg fant - en bibeltekst! : eleven som forsker og kunstner* Oslo: IKO-forl., 1996, s. 22-40 (Kompendium).
- Mogstad, Sverre Dag og Eidhamar, Levi Geir, "Kap. 1-3, 5-11" i *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* Oslo: Universitetsforl., 1999, s. 13-49, 73-217. .

DELEMNE B. ANDRE RELIGIONER OG LIVSSYN (7,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal kvalifisere for å undervise om religioner og livssyn på en levende måte. Samtidig skal det gi økt trygghet i møte med elever fra ulike religioner og livssyn. Studiet skal gi kunnskap om religioner og livssyn både ut fra deres selvforståelse og ut fra en vitenskapelig synsvinkel. Religioner og livssyn skal presenteres ut fra sine egne rituelle og estetiske uttrykksformer, og på bakgrunn av egne fortellinger og andre sentrale tekster.
Stoffet skal settes inn i et sammenlignende perspektiv, slik at studentene lærer å se både det som binder religionene og livssynene sammen og det som skiller dem fra hverandre. Studentene skal bli kjent med religioner og livssyn slik de fremstår internasjonalt og i Norge, i fortid og nåtid. De skal også tilegne seg et visst kjennskap til hvordan det er å vokse opp innenfor ulike religioner/livssyn.

Studenten skal
- ha god kunnskap om jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: historie, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- ha kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv, og til sosialisering av barn inn i ulike religioner
- ha kjennskap til bilder/bildeforbud, ornamentikk og arkitektur som uttrykk for religiøst liv
- ha kjennskap til innvandrerreligiøsitet
- ha oversikt over religionenes stilling i Norge
- ha kjennskap til nyreligiøsitet
- ha god kunnskap om humanisme og naturalisme
- ha kjennskap til Human-Etisk Forbund: etikk og livsriter
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Bruk av tekster fra ulike religioner og livssyn i undervisningen

- ha evne til å skille mellom innenfra- og utenfraperspektivet i undervisningen

DELEMNE B LITTERATUR

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Livssyn* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 9-20, 35-48 .
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Livssyn* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 107-174 .
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 6 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 235-261 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Human-Etisk Forbund,, *Humanisme : et livssyn* Oslo: Human-etisk forbund, [199?] (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R., "Del 1, kap. 1-6 og del 2, kap. 2-6 og 10" i *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl.,1999, s. 38-145, 177-266, 305-316 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum) .
- Krogseth, Otto, "Hva er et humanistisk menneskesyn i Norge i dag?" i *Ung teologi : teologisk tidsskrift* Bind 19, nr. 1 Oslo: Fakultetet, 1986, s. 3-14 (Kompendium).
- Kvalvaag, Robert W., *Det guddommelige jeg : nyreligiøsitet og religiøse strømninger i moderne ungdomskultur* Bergen: Fagbokforlaget, 2003 .
- Rian, Dagfinn og Eidhamar, Levi Geir, "Kap. 2.1-4.9" i *Jødedommen og islam* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s. 16-221 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum) .
- Smart, Ninian, "Worldviews : an inventory" i *Worldviews : crosscultural explorations of human beliefs* Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, 2000, s. 33-54 (Kompendium).
- Stigen, A., "Humanisme" i *Humanist : organ for Human-etisk forbund* Bind 13, nr. 2 Oslo: Forbundet., 1987, s. 22-29 (Kompendium).

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (4,5 SP)

Delemnet er nært knyttet til delemnene Andre religioner og livssyn og Kristen livstolkning i dag. Deler av etikken er også plassert i delemnet Faglig og didaktisk innføring. Der skal studentene særlig arbeide med de kristne og humanistiske verdiene som L97 bygger på. Kristen livstolkning i dag og Andre religioner og livssyn legger vekt på sammenhengen mellom religion, livssyn og etikk. Denne problemstillingen er aktuell også i dette delemnet.
Studentene skal bli fortrolige med sentrale etiske begreper. De skal få kunnskap om ulike syn på forholdet mellom etikk, religion og livssyn, få kjennskap til forskjellige tilnærmingsmåter (modeller) i etikken og bli fortrolige med sentrale kristne og humanistiske verdier. Gjennom arbeid med stoff fra filosofihistorien skal studentene bl.a. bli kjent med sammen¬hengen mellom kunnskapssyn (kunnskapsteori), menneskesyn og etikk. Studentene skal ha kjennskap til den enigheten som ofte foreligger mellom religioner og livssyn når det gjelder etikk. Men de må også lære å se hvordan ulike standpunkter innenfor etikken kan ha sin rot i forskjellige livssyn.

Studenten skal

- ha kjennskap til ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- ha kjennskap til forholdet mellom person og institusjon i etikken
- ha kjennskap til forholdet mellom etikk, livssyn og religion: ulike tradisjoner og begrunnelser for etikken
- ha kjennskap til kunnskapssyn, menneskesyn og etikk i eldre og nyere filosofihistorie
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Verdiformidling i et flerkulturelt samfunn og formidling av filosofi i skolen

DELEMNE C LITTERATUR

- Gaarder, Jostein, "Et utvalg" i *Sofies verden : roman om filosofiens historie* Oslo: Aschehoug, 1991, s. 11-166, 294-331, 362-392, 417-458 .
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Et utvalg" i *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 27-47, 98-128 .
- Krogseth, Otto, "Verdiformidling i et livssynspluralistisk samfunn" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 99-115 (Kompendium).

KRL107 - Bibelen og kristen livstolkning

Faglærer:	Ann Midttun, Ann.Midttun@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 sp), B. Kristendommens historie (6 sp) og C. Kristen livstolkning i dag (3 sp)

Studiepoengreduksjon
KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
KRL106 har bare en vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. BIBELEN (6 SP)

Studiet skal gi grunnleggende kunnskap om Bibelen som helhet og om utvalgte bibeltekster, med hovedvekt på bibelske fortellinger og Bibelen som fortelling. Studiet skal også gi kunnskap om Bibelens tidshistoriske bakgrunn og sette studentene i stand til å foreta elementær tekstanalyse. Det vil også bli lagt vekt på noen sider ved Bibelens historie i vår kulturkrets.
Studiet av Bibelen vil være lagt opp i to deler, knyttet til de tradisjonelle teologiske disipliner Det gamle og Det nye testamente.

a)Det gamle testamente
Studenten skal
- ha kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- ha kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- ha kjennskap til Israels historie og metodiske problemer knyttet til denne
- ha kjennskap til GTs historieverk og historiske noveller
- ha kjennskap til følgende skrifter: 1.-4. Mosebok, Rut, Jona
- ha kjennskap til utvalgte avsnitt fra disse bøkene (se pensumlitteraturen)
- ha god kunnskap om bakgrunn for og innhold i 1. Mosebok
- ha god kunnskap om følgende tekster fra 1. Mosebok - deres historiske bakgrunn litterære karakter og teologiske innhold: 1 Mos 2,4-3,24; 12,1-9

b) Det nye testamente
Studenten skal
- ha kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- ha kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- ha kjennskap til NTs ulike skriftgrupper/sjangre
- ha kjennskap til evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem
- ha kjennskap til følgende skrifter: Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Apostlenes gjerninger og Johannes' åpenbaring
- ha kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- ha god kunnskap om følgende tekster fra Matteus- og Lukasevangeliet, deres historiske bakgrunn, litterære karakter og teologiske innhold: Matt 3,13-17; 8,23-9,8; 16,13-23; Luk 10,25-42; 15,1-32

DELEMNE A LITTERATUR
- "Jona" i *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s. ikke angitt .
- "Rut" i *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s. ikke angitt .
- "1 Mos 1:1-2:3; 6-9; 17 (hele); 22:1-19; 27 (hele); 2 Mos 1-3; 12-15; 32 (hele); 3 Mos16 (hele); 4 Mos 14:1-35" i *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s. ikke angitt .
- Berge, Kåre og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* redaktør Kartveit, Magnar Oslo: Samlaget,2003, s. 11-22, 23-35, 50-68, 73-96, 105-122 .
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 32-45, 51-64, 176-200, 211-232, 248-263, 368-382, 385-470 .

- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-24, 51-64, 67-106, 385-470 .
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i *Godt budskap for fattige : tekster fra Lukas-evangeliet* Oslo: Lunde, 1991, s. 57-69, 86-97 .
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i *Fortolkning til Matteusevangeliet* Bind 1 Oslo: Nye Luther forlag, 1989, s. 102-108, 226-236, 252-263 .
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i *Fortolkning til Matteusevangeliet* Bind 2 Oslo: Nye Luther forlag, 1990, s. 63-75 .
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *Kristendommens jødiske rødder* Bind 1 København: Credo Forl., 1996, s. 11-22, 51-56, 63-110 (klammetekster er ikke pensum) .
- Storøy, Solfrid, "Litteraturen og Israels historie" i *Ordet kommer nærmere : innføring i Bibelen* Oslo: Verbum, 1986, s. 31-47 (Kompendium).

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (6 SP)

En kan ikke forstå det historiske grunnlaget for kristendommen bare gjennom arbeid med Bibelen. Kristendommen er formet og formidlet gjennom en lang og mangfoldig tradisjon. I skolefaget skal elevene arbeide med kristendommens historie med hovedvekt på religiøst liv og religiøse uttrykk i ulike tidsepoker. Studentene skal lære å arbeide med hovedemnet ikke bare gjennom tekster som handler om kristen tro og kristent liv, men også gjennom bilder, arkitektur og musikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til kirkens historie i oldtiden, middelalderen og reformasjonstiden
- ha kjennskap til hvordan tro og fromhet i disse periodene kommer til uttrykk i kunst, musikk og arkitektur
- ha kjennskap til monastisk kultur og helgentradisjoner
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Arbeid med bilder, arkitektur og musikk fra kristendommens historie

DELEMNE B LITTERATUR
- Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel, "Et utvalg" i *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Bind 1 Vollen: Tell, 1996, s. 90-99, 114-149 .
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 2 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 55-62 (Kompendium).
- Rasmussen, Tarald og Thomassen, Einar, "Et utvalg" i *Kristendommen : en historisk innføring* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 60-287 .
- Wilson-Dickson, Andrew, "Et utvalg" i *Musik i kristen tradition : från tempel och katedraler till kyrkor och torg* Stockholm: Verbum, 1996, s. 24-63, 72-77, 84-100, 110-117 .

DELEMNE C. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (3 SP)

Kristen tro og livstolkning møter vi også i de to foregående delemnene. Men der er perspektivene først og fremst historiske. I dette delemnet blir det lagt større vekt på et systematisk studium av kristen tro og etikk i dag.
Studiet skal gi oversikt over kristen tro og etikk som livstolkning, og sette kristen tro og etikk i forhold til aktuelle livsspørsmål. Som utgangspunkt skal studentene få kjennskap til luthersk kristendoms¬forståelse og kjenne innholdet i den apostoliske og den nikenske trosbekjennelsen og i Luthers lille katekisme. Studentene skal også arbeide med nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.
I dette delemnet blir det lagt størst vekt på det som er karakteristisk for kristen etikk. Etikk forstått i lys av kristen tro og tradisjon blir satt i forhold til andre former for etikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til kristen tro og etikk som livstolkning med utgangspunkt i den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse og Luthers lille katekisme
- ha god kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikk, det kristne gudsbilde og til kristen forståelse av forholdet mellom Guds åpenbaring og menneskelig religiøsitet
- ha god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og dens forhold til andre former for etikk
- ha kjennskap til nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Arbeid med kristne høytider og salmer i skolen

DELEMNE C LITTERATUR
- Brunvoll, Arve, "Luthers lille katekisme" i *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s. 98-148 (Finnes også i "Konkordieboken") .
- Brunvoll, Arve, "Den apostoliske og den nikænske trosbekjennelse" i *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s. 17-25 (Finnes også i "Konkordieboken") .
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 6 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 262-273 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Hansen, Karstein M., "Skapelsestankens livsforståelse i Svein Ellingsens salmediktning" i *Salmespråk - kunst og kommunikasjon : Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* Oslo: Verbum, 1992, s. 73-81 (Kompendium).
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Et utvalg" i *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 19-26, 48-97 .
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s. 32-33, 38-86 .
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i *Katekismens teologi* Oslo: Credo, 1994 og 1997, s. 37-71 .
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i *Katekismens teologi* Oslo: Credo, 1994 og 1997, s. 75-90 .
- Lied, Sidsel, "Et utvalg" i *Jeg fant, jeg fant - en bibeltekst! : eleven som forsker og kunstner* Oslo: IKO-forl., 1996, s. 22-40 (Kompendium).
- Mogstad, Sverre Dag og Eidhamar, Levi Geir, "Kap. 1-3, 5-11" i *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* Oslo: Universitetsforl., 1999, s. 13-49, 73-217. .
- Schumacher, Jan, "Svein Ellingsen og "Det skjulte nærvær"" i *Salmespråk - kunst og kommunikasjon : Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* Oslo: Verbum, 1992, s. 59-66 (Kompendium).

KRL108 - Bibelen, religion, livssyn og fagdidaktikk

Faglærer:	Ann Midttun, Ann.Midttun@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Deltidsstudier i KRL

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 sp), B. Andre religioner og livssyn (4,5 sp) og C. Fagdidaktikk (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon
KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
KRL108 har bare en vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. BIBELEN (6 SP)

Delemnet skal utvide den kunnskap og innsikt som studentene har tilegnet seg i KRL107. Det blir lagt vekt på mer grundig arbeid med bibeltekster, på utvidet kjennskap til bibelsk tematikk og på bruk av bibeltekster i opplæringen.
Studiet gir kunnskap om ulike eksegetiske tradisjoner/metoder for teksttolkning og evne til å bruke slike metoder til å tolke bibeltekster av ulike sjangre. Studiet skal også gi kjennskap til utvalgt bibelsk tematikk og til forholdet mellom den jødiske og den kristne Bibelen. I tilknytning til fagstudiet må studentene også arbeide med bruk av bibeltekstene i opplæringen.

Studenten skal
- ha kjennskap til exodusfortellingen i 2. Mosebok 1-15,
- ha kjennskap til GTs poetiske, profetiske og visdomsteologiske litteratur,
- ha kjennskap til følgende avsnitt fra de profetiske bøker: Jes 7-9; Jer 1:1-2:19; 8; 31:31-40; 36; Am 1-3; 7-9,
- ha kjennskap til NTs brevlitteratur med vekt på følgende Paulusbrev: Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Filipperbrevet,
- ha kjennskap til Paulus-fortellingen i Apostlenes gjerninger,
- ha kjennskap til Johannesevangeliet,
- ha kjennskap til metoder for teksttolkning og evne til å anvende disse metodene i analyse av følgende bibeltekster: 1 Mos 22:1-19; 2 Mos 20:1-17; Sal 8 og 23; Jes 6:1-13; Joh 1:1-18; 2:1-12; 3:1-21; 9:1-41; 11:1-57; 13:1-20,
- ha kjennskap til fagdidaktikk og bibeltekster som kilde for livstolkning (jf. emnet Fagdidaktikk),
- ha kjennskap til bruk av bibeltekster og barnebibler i skolen, inkludert tekster som er felles for jødisk og kristen tradisjon.

DELEMNE A LITTERATUR
- "Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster" i *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003, s. ikke angitt .
- Berge, Kåre, Stordalen, Terje, Tångberg, Arvid og Kartveit, Magnar, "Et utvalg" i *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* redaktør Kartveit, Magnar Oslo: Samlaget, 2003, s. 78-82, 97-104, 125-153, 200-225, 248-267, 311-325, 352-359 .
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 77-84, 107-155, 161, 232-245, 264-299, 315-319, 444-459 .
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i *Fra Jerusalem til jordens ender : hovedtrekk i Apostlenes gjerninger* Oslo: Credo, 1992, s. 52-65, 105-132 .
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i *Hovedtanker i Johannes-evangeliet* Oslo: Lunde, 1970, s. 26-96 .
- Ramsfjell, Astri, "Barnebibler og Bibelen for barn" i *Bibel og bibeloversettelse* redaktør Rian, Dagfinn Trondheim: Tapir, 1995, s. 67-95 (Kompendium).
- Rian, Dagfinn, "Det Gamle Testamente og Den jødiske bibel - et fagdidaktisk memento" i*Kropp og sjel : festskrift til professor Olav Hognestad* redaktør Rian, Dagfinn et al. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2000, s. 131-140 (Kompendium).
- Skarsaune, Oskar, "Jesus er Messias" i *Da Skriften ble åpnet : den første kristne tolkning av Det gamle testamente* Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther, 1987, s. 57-84 .

DELEMNE B. ANDRE RELIGIONER OG LIVSSYN (4,5 SP)

Gjennom dette delemnet skal studentene bli fortrolige med begrep og metoder som blir brukt i studiet av religioner. De skal få innsyn i

hvordan religioner fungerer som levende kilde for tro og livstolkning. På grunnlag av den tidligere innføringen i verdensreligionene skal studentene tilegne seg kunnskaper om mangfold og nyreligiøse strømninger.
Studentene skal gjøre seg kjent med ulike tradisjoner når det gjelder synet på religions- og livssynsdialog, og skal selv kunne lede og delta i dialog om religiøse og livssynsrelaterte emner. Studentene skal også tilegne seg grunnleggende innsikt i å arbeide med religions- og livssynsdialog i skolen.

Studenten skal
- ha god kunnskap om religionsvitenskapelige begrep, metoder og problemstillinger,
- ha god kunnskap om sammenligning av ulike religioner og livssyn
- ha kjennskap til mystikk i religionene,
- ha kjennskap til etikk i religionene,
- ha kjennskap til nyreligiøse strømninger med vekt på sjamanisme,
- ha kjennskap til økosofi og feminisme som livssyn,
- ha kjennskap til fagdidaktiske spørsmål: Religions- og livssynsdialog i skolen

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Samiske beretninger* redaktør Pollan, Brita Oslo: Aschehoug, 1997, s. 185-187, 268-274, 350-355, 374-382 (Kompendium).
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Livssyn* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 9-20, 35-41 .
- Breivik, Nils Olav, "Trommereisen : mennesket, naturen og åndeverdenen" i *Brytninger i en ny tid* redaktør Mosevoll, Audun Bergen: NLA-forlaget, 1996, s. 33-52 (Kompendium).
- Eliade, Mircea, "Et utvalg" i *Det hellige og det profane* Oslo: Gyldendal, 2002, s. 43-127 .
- Geels, Antoon og Wickström, Owe, "Et utvalg" i *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* Stockholm: Natur och Kultur, 1999, s. 198-223 (Kompendium).
- Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth, "Et utvalg" i *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag* Oslo: Pax, 2001, s. 15-36 .
- Hauge, Astri, *Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?* Oslo: Det Teologiske Menighetsfakultet, 1997, s. 13 bl. (Kompendium).
- Jensen, Tim og Rothstein, Mikael, "Et utvalg" i *Etikken og religionerne* København: Aschehoug, 2002, s. 30-38, 128-144, 174-183, 216-229 .
- Kværne, Per, "Tanker omkring studiet av religion" i *Religionshistorie og religionsundervisning : noen fagdidaktiske synspunkter* redaktør Kværne, Per et al. Trondheim: Tapir, 1983, s. 9-29 (Kompendium).
- Leirvik, Oddbjørn, "Kap. 1.4 og 4.2" i *Religionsdialog på norsk* Oslo: Pax, 2001, s. 44-56, 157-170 .
- Næss, Arne, "Økosofi T0" i *Økologi, økofilosofi* redaktør Vinje, Arne et al. Oslo: Gyldendal, 1975, s. 150-163 (Kompendium).

DELEMNE C. FAGDIDAKTIKK (4,5 SP)

Fagdidaktikk inngår som deler i de andre hovedelemnene i planen. I tillegg blir fagdidaktikk regnet som et eget delemne. Dette delemnet omfatter tre ulike deler. I den ene delen skal studentene arbeide med en overgripende problemstilling i forhold til faget, nemlig identitetsutvikling og sosialisering i et flerkulturelt samfunn/en flerkulturell skole. I den tredje delen legger en vekten på analyse av ulike sjangre og bruk av ulike lesemåter i møte med litterære tekster.

Studenten skal
- ha kjennskap til identitetsutvikling og sosialisering i et flerkulturelt samfunn
- ha god kunnskap om skoleteoretiske og oppdragelsesteoriske grunnlagsproblem
- ha god kunnskap om sjangre og lesemåter

DELEMNE C LITTERATUR
- Asheim, Ivar og Mogstad, Sverre Dag, "Kap. 2 og 6-8" i *Religionspedagogikk : tolkning, undervisning, oppdragelse* Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s. 23-55, 80-152 .
- Engen, Thor Ola, "Integrerende sosialisering i majoritetens skole?" i *Like muligheter? : migrasjonspedagogikk i videregående skole* Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1994, s. 145-170 (Kompendium).
- Ramsfjell, Astri, "Skjønnlitteratur og religiøs sosialisering" i *Bibelske temaer i litteratur, film og teater* redaktør Bøckman, Peter Wilhelm Trondheim: Tapir, 1987, s. 127-160 (Kompendium).
- Skarðhamar, Anne-Kari, "Et utvalg" i *Litteraturundervisning : teori og praksis* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 13-64 .
- Svensen, Åsfrid, "Et utvalg" i *Tekstens mønstre : innføring i litterær analyse* Oslo: Universitetsforl., 1985, s. 19-56, 83-128, 170-184 .

KRL109 - Kristen livstolkning, etikk og filosofi

Faglærer:	Ann Midttun, Ann.Midttun@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Kristendommens historie (4,5 sp), B. Kristen livstolkning i dag (6 sp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon
KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium, men kan også omfatte frivillig oppgaveskriving. Lærerne kan svare på faglige spørsmål via e-mail.
Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper.

Vurdering
KRL109 har bare en vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (4,5 SP)

Dette studieemnet omfatter kristendommens historie i Norge, og skal gi dypere innsikt i vår stedegne, norske religiøse tradisjon. Det legges vekt på studiet av kirkens praksis og trosliv, og hvordan dette uttrykker seg i litteratur, salmer, kunst og arkitektur.

Studenten skal
- ha god kunnskap om kirken og den kristne kulturen i Norge gjennom historien: tro, samfunnssyn, etiske idealer, estetisk utrykk inkludert salmer
- ha kjennskap til fremveksten av de ulike frikirkesamfunn og de frivillige kristne organisasjoner i Norge
- ha kjennskap til kirkehistoriens fagdidaktikk

DELEMNE A LITTERATUR
- *Didaktiske moment* Bind 2003 2002, s. http://www.fagbokforlaget.no/boker/kristendomshistorie.htm .
- Elstad, Hallgeir J. og Halse, Per, *Illustrert norsk kristendomshistorie* Bergen: Fagbokforl., 2002 .

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING (6 SP)

Dette delemnet skal være en fordypning i sentrale emner i kristen tro og etikk. I tråd med skolefaget tas det utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse. Samtidig legges det vekt på møtet mellom ulike kristne konfesjoner i dag og på forholdet til andre religioner og livssyn.
I arbeidet med den kristne tro skal studentene tilegne seg innsikt i sentrale emner knyttet til de tre trosartiklene og kunne plassere slike emner i en økumenisk sammenheng.
Studiet av kristen etikk har nær sammenheng med delemnet «Etikk og filosofi», men har også en viss sammenheng med «Andre religioner og livssyn». Studentene skal bli kjent med utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og kunne gjennomføre etiske resonnement i arbeid med konkrete etiske emner.

Studenten skal
- ha god kunnskap om sentrale emner fra troslæren, knyttet til de tre trosartiklene
- ha kjennskap til utvalgte konfesjoner
- ha kjennskap til kristen tro i møte med andre religioner og livssyn
- ha god kunnskap om etikk og menneskesyn som et grunnlagsspørsmål i kristen etikk
- ha evne til bruk av etiske resonnement på konkrete etiske tema
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Å undervise om kristen tro i vår flerkulturelle skole

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Kristne kirker og trossamfunn* redaktør Borgen, Peder et al. Trondheim: Tapir, 1993, s. 11-18, 43-54, 113-168, 195-203, 219-256 .

- "Kap. 4.1-4.7" i *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s. 13-19 (Kompendium).
- Berentsen, Jan-Martin, "Kristendommen og religionene" i *Missiologi i dag* redaktør Jørgensen, Knud et al. Oslo: Universitetsforl., 2004, s. 220-241 (Kompendium).
- Gravem, Peder, "Sanningsspørsmålet i det nye kristendomsfaget : med særleg vekt på det estetiske og det rituelle" i *Forankring og fornyelse : kristendomsundervisning i endring* redaktør Magerøy, Lars Inge et al. Oslo: IKO-forl., 2000, s. 77-92 (Kompendium).
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Et utvalg" i *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 122-266 .
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s. 67-201, 220-242, 265-284 .

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (4,5 SP)

Dette delemnet skal videreføre arbeidet med etikk og filosofi fra den første studieenheten. Studiet skal gi bredere og dypere kjennskap til allmenn etikk og moralfilosofi. Samtidig må en se sammenhengen mellom dette delemnet og innslag av etikk i de to foregående delemnene.
Studentene skal tilegne seg kjennskap til aktuelle normative teorier fra moralfilosofien. De skal bli kjent med hvordan en bygger opp etiske resonnement, og de skal kunne bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske problemer. Studiet skal også gi bedre kjennskap til forholdet mellom etikk og menneskesyn, gjennom arbeid med stoff fra nyere filosofihistorie.

Studenten skal
- ha kjennskap til etiske resonnement (etisk argumentasjon), og evne til å bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske emner
- ha kjennskap til normative teorier og verdilære
- ha god kunnskap om menneskesyn og etikk hos Kierkegaard, Sartre, Marx og Freud
- ha kjennskap til et utvalg konkrete etiske emner som er aktuelle i skolefaget.
- ha kjennskap til fagdidaktikk: etikk og filosofi i møte med elevenes livsverden

DELEMNE C LITTERATUR
- "Filosofiske tekster av Kierkegaard, Sartre, Marx og Freud : et utvalg" i *Kopisamling til KRL 2* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s. ikke angitt (Kompendium).
- Christoffersen, Svein Aage og Selvik, Torstein, "Et utvalg" i *Engasjement og livsytring : innføring i etikk for pedagoger* Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s. 112-188 .
- Hagen, Jimmy Zander, "Kierkegaards eksistensfilosofi" i *Eksistens og ansvar : praktisk filosofi* København: Gyldendal Uddannelse, 1999, s. 103-113 (Kompendium).
- Johansen, Kjell Eyvind og Vetlesen, Arne Johan, "Et utvalg" i *Innføring i etikk* Oslo: Universitetsforl., 2000, s. 116-179 .
- Schjelderup, Ariane, Børresen, Beate og Olsholt, Øyvind, "Et utvalg" i *Filosofi i skolen* Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s. 53-76, 230-246 .
- Stevenson, Leslie, "Et utvalg" i *Syv teorier om menneskets natur* Oslo: Cappelen, 1994, s. 17-39, 73-130 .

KRL110 - Pentekostal teologi, historie og spiritualitet

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Det teologiske Menighetsfakultet har i samarbeid med Arbeidsgruppen for realisering av Pinsebevegelsens Høyskole i Norge utviklet et KRL-emne kalt KRL110 Pentekostal teologi, historie og spiritualitet som tar for seg en av de viktigste strømningene innenfor kristendommen i det 20. århundre og inn i vår egen tid. Pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelse utgjør en meget sammensatt og variert kirkelig retning med flere viktige fellestrekk. Den finnes over hele verden, men vokser særlig sterkt i den ikke-vestlige verden. Dette emnet vil gi oversikt over hovedbegivenheter og hovedlinjer i bevegelsenes historie og kjennskap til de mest sentrale teologiske anliggender. Det vil også gi en innføring i pentekostal spiritualitet med vekt på forbønn for syke og bønn om Åndens gaver.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få godkjent KRL110 må den enkelte student
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Vurdering

Emnet KRL110 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til pinsebevegelsens sosiale bakgrunn og historiske fremvekst
- kjennskap til den karismatiske bevegelses historiske fremvekst og dens forhold til pinsebevegelsen
- kjennskap til nye internasjonale retninger innen pinsebevegelsen og hva som kjennetegner dem
- god kunnskap om sentrale elementer i pentekostal teologi: bibelsyn, soteriologi, pneumatologi, dåp, helliggjørelse, ekklesiologi, missiologi og eskatologi
- god kunnskap om pentekostal spiritualitet med særlig vekt på lovsang og ulike tilnærminger til helbredelse og åndsfylde.
- evne til å reflektere over pinsebevegelsens/den karismatiske bevegelses forhold til andre kristne kirkers teologi og spiritualitet.

Litteratur

LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Europeiska pingstkonferensen i Stockholm den 5-12 juni 1939 : tal, samtal och predikningar* Stockholm: Filadelfia, 1939, s. 50-72 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Andersen, Øyvind G. og Årdal, Øyvind, "Pinsebevegelsen" i *Kristne kirker og trossamfunn* redaktør Borgen, Peder et al. Trondheim: Tapir, 1993, s. 243-257 (Kompendium).
- Anderson, Allan, "Et utvalg" i *An introduction to Pentecostalism : global charismatic Christianity* Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 3-62, 83-102, 144-286 .
- Bloch-Hoell, Nils E., "Et utvalg" i *Pinsebevegelsen : en undersøkelse av pinsebevegelsens tilblivelse, utvikling og særpreg med særlig henblikk på bevegelsens utforming i Norge* Oslo: Universitetsforlaget, 1956, s. 10-35, 110-138, (Kompendium).
- Cho, Yong-gi, "Et utvalg" i *Bønn : nøkkelen til vekkelse* Bergen: Rhema Media, 1987, s. 49-61 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Deere, Jack, "Et utvalg" i *Overrasket av Guds stemme : hvordan Gud taler idag gjennom profetier, drømmer og syner* Skjetten: Hermon forl., 1997, s. 190-204 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Engelsviken, Tormod, Sannes, Kjell Olav og Hanssen, Ove Conrad, "Et utvalg" i *Den Hellige Ånd i kirkens liv* Oslo: Luther, 1981, s. 18-32, 91-113 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Hayford, Jack, "Et utvalg" i *Menighet i vekst* Stathelle: Kilden Media, 1982, s. 59-71 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Hinn, Benny, "Et utvalg" i *God morgen, Hellige Ånd* Torp: Livets Ord, 1991, s. 7-22 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Jacobsen, Leif og Tveit, Knut, "Kristensentrene/Trosmenighetene" i *Kristne kirker og trossamfunn* redaktør Borgen, Peder et al. Trondheim: Tapir, 1993, s. 217-228 (Kompendium).
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Et utvalg" i *An introduction to ecclesiology : ecumenical, historical & global perspectives* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s. 68-78 (Kompendium).

- Lie, Geir, "Helbredelse ved tro : fra Möttlingen til Tulsa - et historisk overblikk" i *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* Bind 1, nr. 2 Oslo: G. Lie, 2002, s. 3-19 (Kompendium).
- MacNutt, Francis, "Et utvalg" i *Helbredelse av hele mennesket* Oslo: Ansgar, 1982, s. 70-82, 92-97, (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Pethrus, Lewi, "Et utvalg" i *Gud med oss : predikosamling* Stockholm: Filadelfia, 1931, s. 500-509 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Rudmoen, Ragnar, "Den kristne dåp" i *Pinsebevegelsen i Norge 75 år, 1907-1982 [jubileumskonferansen i tekst og bilder]* redaktør Hegertun, Terje Oslo: Filadelfiaforl., 1982, s. 109-116 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Synan, Vinson, "Et utvalg" i *The Holiness-Pentecostal tradition : charismatic movements in the twentieth century* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s. 22-106, 129-166, 187-298 .
- Tangen, Karl Inge, "Et utvalg" i *Guds rike og kirkens helbredende tjeneste : en presentasjon og vurdering av John Wimbers forståelse av kirkens helbredende tjeneste med vekt på fysisk helbredelse* Oslo: Forfatteren, 1993, s. 8-60 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Wigglesworth, Smith, "Et utvalg" i *Alltid voksende tro* Kvinesdal: Logos, 1976, s. 7-16, 58-64, 136-143 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Wimber, John og Springer, Kevin, "Et utvalg" i *Prinsipper for åndelig vekst* Hovet: Hermon forlag, 1991, s. 137-165 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Åleskjær, Åge, "Et utvalg" i *Gode nyheter til de syke* Torp: Livets ord, 1986, s. 71-116 (Kompendium) (Kildelitteratur).

SUPPLERENDE LITTERATUR

- "Et utvalg" i *The Globalization of pentecostalism : a religion made to travel* redaktør Klaus, Byron D. et al. Oxford: Regnum, 1999, s. 8-123 .

KRL111 - KRL: Grunnstudier - høst

Faglærer:	Kristin Norseth, Kristin.Norseth@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Emnet, evt. enkeltemnene KRL101, KRL102 og KRL103, er et kjerneemne i studie¬programmene Årsstudium i KRL, Bachelor i KRL, Cand.theol.-lavere grad og Master i teologi.

KRL111 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL101, KRL102 og KRL103. Oppbygningen av KRL111 framgår av følgende oversikt.

KRL101 Bibelfag og Konfesjonskunnskap
a. Bibelfag (GT og NT), 8 sp
b. Konfesjonskunnskap, 2 sp

KRL102 Kristen tro og livstolkning
a. Kristendommens historie, 5 sp
b. Kristen livstolkning i dag (dogmatikk), 5 sp

KRL103 Religionsvitenskap, Livssynskunnskap og Fagdidaktikk
a. Religionsvitenskap (verdensreligionene), 7 sp
b. Livssynskunnskap, 1 sp
c. Fagdidaktikk, 2 sp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL101 Bibelfag og reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL102 Kristen tro og livstolkning reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL103 Religionsvitenskap reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 20 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav

Emnet KRL111 har en kombinasjon av studiekrav som må oppfylles underveis i semesteret og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle og få godkjent følgende studiekrav:

- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne der det er seminarundervisning
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- skrive en kort rapport (ca 500 ord) knyttet til ekskursjon til moske, synagoge eller lignende
- levere et skriftlig (750-1000 ord) eller muntlig bidrag til en av seminarsamlingene
- skrive to oppgaver (2000-2500 ord) innen gitte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Oppgaver, rapport, studieevaluering og eventuelt skriftlig bidrag til seminartimene leveres gjennom Classfronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL111 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL101, KRL102, KRL103) innen gitte frister.

Vurdering

Vurderingen av emnet KRL111 skjer på grunnlag av de to oppgavene og en avsluttende skriftlig prøve.

Etter at studiekravene er oppfylt leveres de to oppgavene i en vurderingsmappe til studieadministrasjonen innen oppgitt frist (ca. fire uker før avsluttende skriftlig prøve). Oppgavene til vurderingsmappen kan bearbeides helt frem til innlevering.
For KRL111 skal vurderingsmappen inneholde
- de to oppgavene (i to eksemplarer)
- en egenerklæring om at arbeidene i vurderingsmappen er selvstendige. For kontroll kan fakultetet be om at oppgaver leveres elektronisk

Den avsluttende prøven er en prøve under tilsyn på 6 timer. Her kan studenten bli prøvd i alle delemner på KRL111. Hjelpemidler: Ved den avsluttende prøven anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I, se http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av innholdet i vurderingsmappen og den skriftlige prøven. De to delene teller likt.

Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Den samlede karakteren kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester. Den samlede karakteren kan da ikke bli bedre enn D.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL101, KRL102 og KRL103, som til sammen utgjør KRL111.

KRL112 - KRL: Grunnstudier - vår

Faglærer:	Hanne Birgitte Sødal Tveito, Hanne.S.Tveito@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet, evt enkeltemnene KRL104 og KRL105, er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i KRL, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.
KRL112 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL104 og KRL105.

Oppbygningen av KRL112 framgår av følgende oppsett:

KRL104 Bibelfag, Religionspedagogikk og livstolkningsteori
a. Bibelfag (GT og NT) 7
b. Religionspedagogikk og livstolkningsteori 3

KRL105 Kristen livstolkning i dag, Religionsvitenskap og Livssynskunnskap - KRL
a. Kristen livstolkning i dag (etikk) 4
b. Religionsvitenskap 3,5
c. Livssynskunnskap 2,5

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL104 Bibelfag¿ reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL105I Kristen tro og livstolkning reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 15 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Emnet KRL112 har en kombinasjon av studiekrav som må oppfylles underveis i semesteret og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle og få godkjent følgende studiekrav:

- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne der det er seminarundervisning
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- levere et skriftlig (750-1000 ord) eller muntlig bidrag til en av seminarsamlingene
- skrive to oppgaver (2000-2500 ord) innen gitte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Oppgaver, rapport, studieevaluering og eventuelt skriftlig bidrag til seminartimene leveres gjennom Classfronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL112 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL104 og KRL105) innen gitte frister.

Vurdering

Vurderingen av emnet KRL112 skjer på grunnlag av de to oppgavene og en avsluttende skriftlig prøve.

Etter at studiekravene er oppfylt leveres de to oppgavene i en vurderingsmappe til studieadministrasjonen innen oppgitt frist (ca. fire uker før avsluttende skriftlig prøve). Oppgavene til vurderingsmappen kan bearbeides helt frem til innlevering.
For KRL112 skal vurderingsmappen inneholde
- de to oppgavene (i to eksemplarer)
- en egenerklæring om at arbeidene i vurderingsmappen er selvstendige. For kontroll kan fakultetet be om at oppgaver leveres elektronisk

Den avsluttende prøven er en prøve under tilsyn på 6 timer. Her kan studenten bli prøvd i alle delemner på KRL112. Hjelpemidler: Ved den avsluttende prøven anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I (www.mf.no).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av innholdet i vurderingsmappen og den skriftlige prøven. De to delene teller likt.

Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Den samlede karakteren kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester. Den samlede karakteren kan da ikke bli bedre enn D.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL104 og KRL105, som til sammen utgjør KRL112.

KRL113 - Grunnstudier høst for UKT/katolske studier

Faglærer:	Kristin Norseth, Kristin.Norseth@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

Generell informasjon

Emnet, evt. enkeltemnene KRL101 og KRL102, er et kjerneemne i studieprogrammene Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.
KRL113 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL101, KRL102. KRL113 er spesielt tilpasset UKT-studenter.

Oppbygningen av KRL113 framgår av følgende oppsett:

KRL101 Bibelfag og Konfesjonskunnskap
a. Bibelfag (GT og NT) 8
b. Konfesjonskunnskap 2

KRL102 Kristen tro og livstolkning
a. Kristendommens historie 5
b. Kristen livstolkning i dag (dogmatikk) 5

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL101 Bibelfag og reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL102 Kristen tro og livstolkning reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL111 reduseres dette emnet med 20 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk reduseres dette emnet med 2 sp
Med KRL101 Bibelfag og reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Emnet KRL113 har en kombinasjon av studiekrav som må oppfylles underveis i semesteret og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle og få godkjent følgende studiekrav:

- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne der det er seminarundervisning
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- levere et skriftlig (750-1000 ord) eller muntlig bidrag til en av seminarsamlingene
- skrive to oppgaver (2000-2500 ord) innen gitte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Oppgaver, rapport, studieevaluering og eventuelt skriftlig bidrag til seminartimene leveres gjennom Classfronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL113 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL101 og KRL102) innen gitte frister.

Vurdering

Vurderingen av emnet KRL113 skjer på grunnlag av de to oppgavene og en avsluttende skriftlige prøve.

Etter at studiekravene er oppfylt leveres de to oppgavene i en vurderingsmappe til studieadministrasjonen innen oppgitt frist (ca. fire uker før avsluttende skriftlig prøve). Oppgavene til vurderingsmappen kan bearbeides helt frem til innlevering.
For KRL113 skal vurderingsmappen inneholde
- de to oppgavene (i to eksemplarer)
- en egenerklæring om at arbeidene i vurderingsmappen er selvstendige. For kontroll kan fakultetet be om at oppgaver leveres elektronisk

Den avsluttende prøven er en prøve under tilsyn på 6 timer. Her kan studenten bli prøvd i alle delemner på KRL113. Hjelpemidler: Ved den avsluttende prøven anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av innholdet i vurderingsmappen og den skriftlige prøven. De to delene teller likt.

Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Den samlede karakteren kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester. Den samlede karakteren kan da ikke bli bedre enn D.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL101 og KRL102, som til sammen utgjør KRL113.

KRL191 - Religionsvitenskap, livssynskunnskap og livstolkningsteori

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

KRL201 - Religion, antropologi og forståelse

Faglærer:	Gunnar Harald Heiene, Gunnar.Heiene@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Religion og religiøsitet i dag, B. Mennesket i kristen tradisjon og i moderne religiøsitet, C. Forståelse og formidling.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL201 har bare én vurderingsform, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. RELIGION OG RELIGIØSITET I DAG

Det 20. århundret har medført store endringer i betingelsene for religion og teo¬logi i vår kulturkrets. Mange har hevdet at religionen er i ferd med å utspille sin rolle. Samtidig er det tegn som synes å antyde at religion heller blir viktigere for folk flest. Det er imidlertid ikke sikkert at det er tradisjonell kirkelig religiøsitet som dermed får oppslutning. Dette er rammen for den som vil forstå og formidle kristendom og religion i dag. Det er også de perspektivene studiet skal legge til grunn i sitt arbeid med emnene kristologi og antropologi i Fellesdelen.

Studiet gir et kort møte med teori og erfaringsmateriale til spørsmålet om religion og kultur, samt et innblikk i hvilken rolle kristen tro kan spille i en aktuell livstolkning.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvilke sosiale, intellektuelle og åndshistoriske betingelser står religion og teologi overfor i Norge i dag?
- Hva er særlig aktuelle områder og problemer i samtidig religiøs livstolkning?
- Hvordan kan religion spille en konstruktiv rolle i samfunnsliv og oppdragelse?

DELEMNE A LITTERATUR
- Botvar, Pål Ketil, "Hvor individualisert er folkereligiøsiteten egentlig?" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 139-157 .
- Brunstad, Paul Otto, "Skrekkfilmens religiøse univers" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 55-67 .
- Kraft, Siv Ellen, "New Age, sykdom og kroppsbilder i endring" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Engedal, Leif Gunnar et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 41-53 .
- Krogseth, Otto, "Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering : et kulturanalytisk perspektiv" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 29-40 .
- Mikaelsson, Lisbeth, ""En voksende hjertebølge på Jorden" : kanaliserte budskap for en ny tid" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 85-95 .
- Romarheim, Arild, "Familieukeblader som barometer på folkelig religiøsitet" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 97-115 .

DELEMNE B. MENNESKET I KRISTEN TRADISJON OG I MODERNE RELIGIØSITET

Studiet reflekterer sider ved samtidens sosiale, åndshistoriske og religiøse kontekst. Dette innebærer at man reiser emner med aktuell relevans og spør hvordan disse belyses i teologiens kildetekster. Spørsmålet om mennesket er ett slikt spørsmål.

Studiet går inn på oppfatningen av mennesket i nyreligiøs tenkning. Man skal også arbeide med relevante bibelske tekster og perspektiver særlig fra Det gamle testamente. Studiet vil berøre teologisk refleksjon om mennesket blant oldkirkens teologer, og det vil

utdype menneskesynets betydning i kristen etisk tenkning.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvordan oppfattes forholdet mellom mennesket og verden og mellom mennesket og Gud / det guddommelige i Bibelen, i kristen teologi og i nyreligiøs tenkning?
- Hvordan kan tekster fra Bibelen og fra oldkirkelig teologi bidra til aktuell kristen forståelse av mennesket?
- Hvordan reflektere etisk ut fra en kristen oppfatning av mennesket?

DELEMNE B LITTERATUR
- Henriksen, Jan-Olav og Heiene, Gunnar, "Hele boka unntatt kap. 8" i *Moral og menneskeliv : et kristent perspektiv* Kristiansand: Høyskoleforl., 1998, s. ikke angitt .
- McCasland, S.V., "Man, nature of, in the NT" i *The Interpreter's dictionary of the Bible : an illustrated encyclopedia* Bind 3 redaktør Buttrick, George Arthur Nashville: Abingdon Press, 1962, s. 246-250 (Kompendium).
- Stordalen, Terje, "Et utvalg" i *Støv og livspust : mennesket i Det gamle testamente* Oslo: Universitetsforl., 1994, s. 41-125, 136-168, 179-184 (Petit og noter er ikke pensum) .
- Sveinall, Arne Tord, "Et utvalg" i *Det virker jo* Oslo: Credo, 1995, s. 13-30, 52-58, 97-141, 149-163 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Taylor, Walter F., "Humanity, NT view of" i *The Anchor Bible dictionary* Bind 3 redaktør Freedman, David Noel New York: Doubleday, 1992, s. 321-325 (Kompendium).

DELEMNE C. FORSTÅELSE OG FORMIDLING

Nyere forskning hevder at det ikke finnes forståelse som er uavhengig av perspektivet til den som forstår. Et slikt standpunkt kan begrunnes prinsipielt. Det kan også belyses materialt - f.eks. ved analyse av hvordan Kristus ble forstått i forskjellige perioder, eller hvordan ulike teologiske modeller slår ut i ulikt pedagogisk grunnsyn. Samtidig må et slikt standpunkt brynes mot erfaringen av at den saken som skal forstås, preger forståelsen i bestemte retninger. Forståelse og formidling finner sted i en spenning mellom sak og tolkende subjekt.

Studiet i denne bolken vil kort berøre spørsmål om forståelse og læring prinsipielt. Videre skal man studere kristusbilder i kunst fra visse perioder og i utvalgte kunstneriske arbeider. Man skal også arbeide med pedagogisk teori i lys av spenningen mellom en antroposentrisk og en teosentrisk tilnærming.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hva er forståelse, og hvordan henger forståelse, læring og formidling sammen?
- Hvordan forstås og formidles Kristus i utvalgte estetiske tradisjoner og arbeider?
- Hva innebærer et kristosentrisk og et antroposentrisk perspektiv på religionspedagogikken?

DELEMNE C LITTERATUR
- Arcand, Denys (regi), *Jesus of Montreal* Quebec: Max Film Productions, 1989, s. 1 videokassett (120 min.) .
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i *Orientering i religionspedagogikken* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1970, s. 104-234 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Hellemo, Geir, "Kristus i den kirkelige kunst" i *Kristusbilder : kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film* redaktør Hognestad, Olav et al. Trondheim: Tapir, 1992, s. 41-62 .
- Kulset, Stig, ""Jesus de Montreal" (regi: Denys Arcand, Canada 1989) : en presentasjon av filmen og regissøren" i*Kristusbilder : kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film* redaktør Hognestad, Olav et al. Trondheim: Tapir, 1992, s. 157-167 .
- Svare, Marit Hallset, "Kristus i ikontradisjonen : en lysbildeserie" i *Kristusbilder : kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film* redaktør Hognestad, Olav et al. Trondheim: Tapir, 1992, s. 139-155 .
- Wetlesen, Jon, "Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk" i *Norsk filosofisk tidsskrift* Bind 18 Oslo: Universitetsforlaget., 1983, s. 219-244 (Kompendium).

KRL202 - Jesus Kristus i kristen gudstro

Faglærer:	Karl William Weyde, Karl.W.Weyde@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Årsstudium i KRL

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieretningen Profesjonsstudiet i teologi.

De oldkirkelige trosbekjennelsene har fulgt kristen tro i alle historiske faser. De står som de fremste uttrykkene for kirkens universelle enhet. Fellesdelens første emne tar innsteg til forståelse og formidling av kristen tro gjennom bekjennelsen til Jesus Kristus som sann Gud og sant menneske - slik den er gitt i rammen av bekjennelsen til den treenige Gud.

Studiet fokuserer kristusbekjennelsens bakgrunn i en rekke bibelske tekster og forestillinger. Videre skal man arbeide med dogmets teologiske historie og dets tolkning i aktuell, økumenisk systematisk teologisk sammenheng.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL202 har bare én vurderingsform, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold
Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

- På hvilke måter gir NT uttrykk for Jesu særstilling og egenart, og hvilke gammeltestamentlige tradisjoner kommer til anvendelse i den forbindelse? Hvordan kan forskjellige bibelske uttrykksformer ha betydning for kirkens bekjennelse til Jesus Kristus i dag?
- Hvordan ble bekjennelsen til Jesus som Kristus formet i kirkens første århundrer? Hvilken betydning har dette for vår aktuelle forståelse av Kristus-dogmet og for økumenisk arbeid dag?
- Hvordan kan Kristus forstås i en aktuell afrikansk kontekst?
- Hva utgjør de grunnleggende elementene i misjonsteologien?

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Vi bekjenner den ene tro : en økumenisk utlegning av den apostoliske tro, slik den bekjennes i den Nikensk-konstantinopolitanske trosbekjennelse (381)* Oslo: Verbum, 1994, s. 13-118 (Greske og latinske kildetekster er ikke pensum) .
- Aalen, Sverre, "Jesu kristologiske selvbevissthet : et utkast til en "jahvistisk kristologi"" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 40 Oslo: Universitetsforlaget, 1969, s. 1-18 (Kompendium).
- Austad, Torleiv, "Gud i Jesus Kristus : Jesu oppstandelse som kristologiens utgangspunkt" i *Jesustolkningar idag : tio teologer om kristologi* Stockholm: Verbum, 1995, s. 119-143 (Kompendium).
- Bediako, Kwame, "Biblical christologies in the context of african traditional religions" i *Sharing Jesus in the Two Thirds world : evangelical Christologies from the contexts of poverty, powerlessness and religious pluralism* redaktør Samuel, Vinay et al. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1984, s. 81-121 (Kompendium).
- Jeanrond, Werner, "På väg mot en kristologi idag" i *Jesustolkningar idag : tio teologer om kristologi* Stockholm: Verbum, 1995, s. 235-262 (Kompendium).
- Jørgensen, Knud, Engelsviken, Tormod og Berentsen, Jan-Martin, "Grunntrekk i misjonens teologi" i*Missiologi i dag* redaktør Jørgensen, Knud et al. Oslo: Universitetsforl., 2004, s. 173-186 (Kompendium).
- Mettinger, Trygve N. D., "Et utvalg" i *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s. 13-55, 85-116, 123-146, 154-168 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *Troens ord : de tre oldkirkelige bekjennelsene* Oslo: Luther, 1997, s. 25-240 .
- Weyde, Karl William, *Messias i Det gamle testamente : pensummateriale til emnet "Jesus Kristus i kristen gudstro" : den gammeltestamentlige og mellomtestamentlige bakgrunn* Oslo: Menighetsfakultetet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i *The many faces of the Christ : the christologies of the New Testament and beyond* New York: Crossroad, 1998, s. 1-184, 213-248 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Brown, Raymond E., *An introduction to New Testament Christology* New York: Paulist Press, 1994 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

KRL203 - Reformatorisk kristendom: Vekkelse, misjon, enhetsarbeid

Faglærer:	Torleiv Austad, Torleiv.Austad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Protestantiske kirkesamfunn - eksemplifisert ved lutheranere og metodister - oppstod ved at forsøk på å reformere "moderkirken" ikke førte frem, slik at det i stedet oppstod nye kirkesamfunn. Dette utgangspunktet har ført til at protestantiske kirker ofte har vært mer opptatt av å begrunne nødvendigheten av den kirkesplittelse som skjedde da de oppstod, enn av å overvinne denne splittelsen. Samtidig har disse kirkene gjort erfaringer gjennom vekkelse og misjonsarbeid som klart viser nødvendigheten av et arbeid for å overvinne unødvendig kirkesplittelse.

I dette emnet arbeides det først med reformasjonens grunnleggende periode, 1500-tallet. Dernest studeres to sterke vekkelsesbevegelser på 1700-tallet; pietismen på luthersk hold og metodismen på anglikansk. Vekkelsene resulterte i fornyet misjonsengasjement, men også i øket motivasjon for enhetsarbeid. Siste del av emnet er derfor viet misjon og økumenikk.

Emnet består av to delemner: A.Reformatorisk teologi og B. Kirkens sendelse og enhet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet KRL203 har bare én vurderingsform, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. REFORMATORISK TEOLOGI
Både lutherdom og metodisme startet som reformbevegelser innen henholdsvis Den romersk katolske og Den anglikanske kirke. Utgangspunktet var ikke kirkesplittelse, men fornying av kirken knyttet opp mot Bibelen og det som ble forstått som den oldkirkelige tradisjon. Samtalene om teologi og reformer førte imidlertid ikke frem, og endte med brudd.
Studiet gir en innføring i bakgrunn, forutsetninger for og det sentrale innhold i de reformer som ble fremtvunget. Dette innebærer en drøfting av sentrale lærepunkter som rettferdiggjørelsen, helliggjørelsen, Skriften, sakramentene og Kirken.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hva var de teologiske, kulturelle og politiske forutsetninger for den lutherske og metodistiske reform?
- Hva er innholdet i læren om rettferdiggjørelse og helliggjørelse i de to tradisjoner?
- Hvilken betydning tilkjenner de to tradisjonene den oldkirkelige lære?
- Hvilken rolle spilte Skriften i arbeidet med kirkelige reformer?
- Hvordan preget den pietistiske vekkelsen luthersk kristendomsoppfatning?

DELEMNE A LITTERATUR
- Davies, Rupert E., "Et utvalg" i *Methodism* London: Epworth Press, 1976, s. 22-80 .
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *Reformation thought : an introduction* Oxford: Blackwell, 1999, s. 1-234, 249-260 .
- Runyon, Theodore, "Et utvalg" i *The new creation : John Wesley's theology today* Nashville, TN: Abingdon Press, 1998, s. 26-101 .
- Spener, Philipp Jakob, "Et utvalg" i *Fra pietismens tid* redaktør Hagesæther, Olav Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, s. 35-84 (Kompendium).

DELEMNE B. KIRKENS SENDELSE OG ENHET

1700-tallets vekkelser medførte endringer i de protestantiske kirkenes spiritualitet og teologi, og ikke minst i fornyelse av misjonstanken. Dette utgangspunktet førte til økt teologisk arbeid med spørsmålene om kirkens sendelse og kirkens enhet. I det 20. århundre resulterte dette i moderne økumenisk arbeid.
Studiet gir en innføring i denne historiske utviklingen, først ved å presentere misjonstankens utvikling siden 1500-tallet, dernest ved å presentere hovedbevegelsene innen moderne økumenikk og noen utvalgte økumeniske dokumenter. Studiet tar også opp forholdet mellom misjon og kultur og mellom kristendommen og religionene.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvordan har misjonsforståelsen utviklet seg fra reformasjonstiden fram til slutten av det 20. århundre?
- Hvilke teologiske hovedretninger finnes innen misjonsteologien, og hvilke følger får de for misjonen?
- Hva er den historiske og teologiske bakgrunn for det økumeniske arbeid i det 20. århundre, og hvilke arbeidsformer og resultater har det ført til i form av dokumenter og avtaler?
- Hvordan skal forholdet mellom misjon og kultur forstås?
- Hva er de viktigste teologiske modellene for forholdet mellom kristendom og andre religioner, og hvilke følger får de for misjonen?

DELEMNE B LITTERATUR

- *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994 .
- *Dåp, nattverd og embete* Oslo: Verbum, 1983 .
- Berentsen, Jan-Martin og Engelsviken, Tormod, "Et utvalg" i *Missiologi i dag* redaktør Jørgensen, Knud et al. Oslo: Universitetsforl., 2004, s. 106-170, 220-261 .
- Engelsviken, Tormod, "Kristent enhetsarbeid" i *Kristne kirker og trossamfunn* redaktør Borgen, Peder et al. Trondheim: Tapir, 1993, s. 289-305 (Kompendium).
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s. 353-377 (Kompendium).
- Tjørhom, Ola, "Økumeniske læresamtaler som mellomkirkelig arbeidsform" i *Snart enige? : glimt fra samtaler mellom forskjellige kirkesamfunn* redaktør Tofte, Rolf Oslo: Verbum, 1992, s. 7-12 (Kompendium).
- Tveit, Olav Fykse, "Synlig kirkelig fellesskap - bare en drøm?" i *Snart enige? : glimt fra samtaler mellom forskjellige kirkesamfunn* redaktør Tofte, Rolf Oslo: Verbum, 1992, s. 70-77 (Kompendium).
- Wainwright, Geoffrey, "Et utvalg" i *Methodists in dialogue* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1995, s. 13-19, 109-139 (Kompendium).

KRL204 - Teologi og litteratur

Faglærer:	Geir Otto Holmås, Geir.O.Holmas@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

Generell informasjon
Bibelen er et viktig litterært verk i vår kultur. Dens litterære og kulturelle dimensjoner har i nyere tid stått sentralt i refleksjon over sammenhenger mellom litteratur og teologi. Dette fagområdet har to viktige impulser: På den ene siden analyserer man nyere skjønnlitteratur som bearbeidelse av teologisk og religiøs tematikk. På den andre siden tar man i bruk litterær analyse i tolkningen av Bibelen. I begge tilfeller er det et premiss at poesi og skjønnlitteratur har en særlig evne til å fange inn religiøs problematikk og livsfølelse.

Studiet skal dels beskjeftige seg med forholdet mellom teologi og litteratur generelt. Dels skal man også arbeide med en litterær lesning av to bibelske bøker ¿ Jobs bok og Markusevangeliet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL204 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold
Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

Hvordan har man tilrettelagt forholdet mellom litteratur og religion, og hvordan kan dette bidra til å forstå og formidle religion og teologi i dag?
Hvordan reflekteres religion og kristen tro i nyere skjønnlitteratur og film?
Hvordan kan ulike lesemåter gi impulser til forståelse og anvendelse av Jobs bok og av Markusevangeliet?

Litteratur
LITTERATUR
- "Jobs bok" i *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978 eller senere opplag, s. ikke angitt .
- "Markus evangelium" i *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978 eller senere opplag, s. ikke angitt .
- Axel, Gabriel og Blixen, Karen, *Babette's feast* Danmark: Orion Pictures, 1988, s. 1 kassett (VHS) (103 min) .
- Bjerg, Svend, "Et utvalg" i *Litteratur og teologi : transfigurationer* Århus: Anis, 1988, s. 11-94 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Blixen, Karen, "Babettes gjestebud" i *Skjebneanekdoter* Oslo: Gyldendal, 1989, s. 20-54 (Kompendium).
- Clines, David J. A., "The arguments of Job's three friends" i *Art and meaning : rhetoric in Biblical literature* redaktør Gunn, David M. et al. Sheffield: JSOT Press, 1982, s. 199-214 (Kompendium).
- Eaton, J. H., "Et utvalg" i *Job* Sheffield: JSOT Press, 1985, s. 31-60, 62-68 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Habel, Norman C., "2. The narrative plot" i *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s. 25-35 (Kompendium).
- Habel, Norman C., "fra 4. Literary features and their significance" i *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s. 42-53 (Kompendium).
- Holmås, Geir Otto, "Markusevangeliets renessanse som fortelling i resepsjonsteoretisk perspektiv" i *Ung teologi* Bind 38, nr. 3 2005, s. 61-74 (Kompendium).
- Lasine, Stuart, "Job and his friends in the modern world : Kafka's The Trial" i *The Voice from the whirlwind : interpreting the book of Job* edaktør Perdue, Leo G. et al. Nashville: Abingdon Press, 1991, s. 144-155 (Kompendium).
- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s. 169-191 (Kompendium).
- Rhoads, David M., Dewey, Joanna og Michie, Donald, *Mark as story : an introduction to the narrative of a gospel* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1999, s. xiii, 176 .
- Rhoads, David, "Et utvalg" i *Reading Mark : engaging the Gospel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2004, s. 23-43 .
- Spilling, Gunnar, "Fra Job til Faust" i *Kirke og kultur* Bind 59 1954, s. 436-444 (Kompendium).
- Stordalen, Terje, "Innledning til mellomfagets valgdel B" i *Mellomfagstillegget i kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering : kopisamling til Valgdel B* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet Studieløp for kristendomskunnskap, 2001, s. ikke angitt (Kompendium).

- Sørbø, Jan Inge, "Et utvalg" i *Essay om teologi og litteratur* Oslo: Samlaget, 1994, s. 209-315 .

KRL205 - Religion og etikk i møte med pluralisme og sekularisering

Faglærer:	Arild Romarheim, Arild.Romarheim@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Religion og etikk står i dag overfor en rekke utfordringer. Overleverte tradisjoner har ikke uten videre løsningen i møte med endrede situasjoner og nye etiske spørsmål. Dessuten utfordres tradisjonell religion og etikk av alternative syn. Dette krever at man setter seg inn i disse utfordringene, og at man spør hvordan et moderne samfunn kan løse de vanskelighetene som ligger i situasjonen. KRL 205 nærmer seg problemfeltet ved å spørre hvordan religions- og livssynsmangfoldet er en utfordring til etisk refleksjon og ved å analysere sammenhengen mellom dette mangfoldet og de sosiale prosessene vi gjerne kaller sekularisering.

Emnet består av to deler, A. Etikk og pluralitet og B. Sekularisering og religiøs forandring.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet KRL205 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. ETIKK OG PLURALITET

Hva er ulikheter og sammenhenger mellom ulike religioner og livssyn? Finnes det felles verdier? Hvordan kan man argumentere etisk i et pluralistisk samfunn?
Studiet fokuserer møtet mellom ulike livssyn i en pluralistisk kultur. Det tar også opp utfordringene til religion og etikk i et flerkulturelt samfunn, og det gir innblikk i etisk refleksjon knyttet til ett bestemt saksområde: bioteknologi.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

Hvordan utvikles og brytes ulike oppfatninger av mennesket og verden mot hverandre i en moderne sammenheng?
Hva slags utfordringer innebærer moderne, religiøs og etisk pluralisme for kristen teologi, og hvordan kan man begrunne kristen etikk i en slik situasjon?
Hva slags utfordringer innebærer moderne bioteknologi og menneskerelaterte vitenskaper for en teologisk forståelse av mennesket?

DELEMNE A LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Mer enn gener : utredning om bioteknologi og menneskeverd* Oslo: Kirkerådet, 1989, s. 3-63 .
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt* Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s. 27-59 (Kompendium).
- Asheim, Ivar, "Religion og etikk i teologisk lys" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 39-56 .
- Björnsson, Björn og Kjems, Lena, "In vitro fertilization : a letter to a childless couple" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 41-49 .
- Bråkenhielm, Carl Reinhold, *Människan i världen : om filosofi, teologi och etik i våra världsbilder* Uppsala: Almqvist & Wiksell, 1994 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Christoffersen, Svein Aage, "What is bioethics?" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 2-8 .
- Heiene, Gunnar og Stenseng, Maud Marion Laird, "Hva er etisk pluralisme?" i *Etisk pluralisme i Norden* redaktør Østnor, Lars Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s. 47-68 .
- Heiene, Gunnar, "Gudstro, religion og etikk i et pluralistisk samfunn" i *Etisk pluralisme i Norden* redaktør Østnor, Lars Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s. 265-289 .
- Klausen, Arne Martin, "Det fellesmenneskelige og kulturrelative : et sosialantropologisk perspektiv" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 21-35 .
- Kværne, Per, "Religionene og etisk pluralisme" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 11-20 .
- Niekerk, Kees van Kooten og Sundström, Per, "Genetic counselling and prenatal diagnosis : an exchange between a medical doctor and a theologian" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 36-40 .
- Østnor, Lars og Thunberg, Anne-Marie, "Fertilized eggs and pre-implantation diagnosis : a letter to a medical researcher" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 50-63 .

- Østnor, Lars, "Konsens eller dissens? : etikkteoretiske perspektiver på den nordiske befolkningens etikk" i *Etisk pluralisme i Norden* redaktørØstnor, Lars Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s. 117-135 .
- Østnor, Lars, "Finnes det grenser for akseptabelt, etisk mangfold i Norden?" i *Etisk pluralisme i Norden* redaktør Østnor, Lars Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s. 199-216 .
- Østnor, Lars, Hallamaa, Jaana, Andersen, Svend, Björnsson, Björn, Nilsson, Gert og Thunberg, Lars, "The lutheran approach to bioethics" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 9-34 .

DELEMNE B. SEKULARISERING OG RELIGIØS FORANDRING

Mangfoldet i religion og livssyn er dels betinget av at religion og religiøs overbevisning mister innflytelse over offentlige livsområder ¿ selv om de får stor oppmerksomhet både i media og i menneskers privatliv. Selve mangfoldet bidrar dessuten ytterligere til denne prosessen, som vi kaller sekularisering.
Studiet fokuserer de sosiale prosessene som påvirker utviklingen av religion og religiøse uttrykk i et moderne samfunn, med basis i religionssosiologisk teori. Dette danner bakgrunn for å vurdere hvorvidt nyreligiøsiteten i dag kan ses som en følge av sekulariserings- og pluraliseringsprosessene i Vesten.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

Hva er forholdet mellom sekularisering og pluralisering?
Hva er betingelsene for at religiøs overbevisning kan få gjennomslag og opprettholdes i et moderne samfunn?
Hvordan kan en si at nyreligiøse fenomener gjenspeiler sentrale trender i moderne kultur- og samfunnsutvikling?

DELEMNE B LITTERATUR
- Arlebrand, Håkan, "Hvor ble det av New Age?" i *Brytninger i en ny tid* redaktør Mosevoll, Audun Bergen: NLA-forlaget, 1996, s. 7-20 (Kompendium).
- Berger, Peter L., *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* Oslo: Vidarforl., 1993 .
- Berger, Peter L., *The sacred canopy : elements of a sociological theory of religion* New York: Anchor Books / Doubleday, 1967(Finnes også i dansk oversettelse) .
- Martin, D., "The secularisation issue : prospect and retrospect" i *British journal of sociology* Bind 42 Taylor & Francis Ltd, 1991, s. 465-474 (Kompendium).
- Martin, David, "Sosiologi og teologi" i *Religionsfag - samfunnsfag* redaktør Karlsaune, Gustav Erik Gullikstad Trondheim: Tapir, 1994, s. 109-121 (Kompendium).
- Repstad, Pål, "Pluralisme og religion : paradigmeskifte i religionssosiologien?" i *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* Volda: Møreforsking, 1994, s. 150-163 (Kompendium).
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i *Mellom himmel og jord : en innføring i religionssosiologi* Oslo: Gyldendal, 1984, s. 9-53 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Romarheim, Arild, "Et utvalg" i *Kristus i Vannmannens tegn : nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus* Oslo: Credo, 1994, s. 87-156 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Rothstein, Mikael, "New Age-bevægelsen : tradition og fornyelse i den religiøse subkultur" i *Politikens bog om religioner & religiøse bevægelser : trossamfund der præger verden i dag* redaktør Müller, Mogens København: Politiken, 1996, s. 372, 374-376, 378-397 (Kompendium).

KRL208 - Islam

Faglærer:	Arild Romarheim, Arild.Romarheim@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon
Islam står ved siden av kristendommen i en særstilling blant verdensreligionene når det gjelder oppslutning og utbredelse. Om lag femteparten av verdens befolkning hører til denne religionen. Emnet omfatter både det som er felles for de fleste muslimer og de variasjonene som finnes innen religionen. Sentrale aspekter ved islams historie, lære og praksis inngår i emnet, så vel som introduksjoner til ulikheter i konfesjonelle spørsmål, fromhetstype (sufismen) og politiske oppfatninger av islam. Emnet legger stor vekt på hvordan islam fortolkes og praktiseres av muslimer i nyere tid, med særlig vekt på norske forhold, hvor vi ser norske former for islam utvikle seg.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL208 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- kjennskap til islams bakgrunn og historie
- kjennskap til hvordan denne historie har preget religionens uttrykksformer
- kjennskap til de ulike former for islam
- god kunnskap om islam i dagens verden
- god kunnskap om hvordan muslimer i Norge utvikler sine fellesskap, sin praksis og sine fortolkninger av islam under norske forhold
- evne til å kunne kommunisere meningsfullt med muslimer angående kulturelle og religiøse spørsmål

Litteratur
LITTERATUR
- "Sure 1; 2,172-181; 3,109-123; 4,12-16.156-169; 5,104-120; 12; 43,1-16; 93; 96; 101; 104; 112" i *Koranen* redaktør Berg, Einar Oslo: Universitetsforlaget, 1980, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur) (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Opsal, Jan, "Et utvalg" i *Islam : lydighetens vei* Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s. 11-326 (Kompendium).
- Vogt, Kari, "Et utvalg" i *Islams hus : verdensreligion på fremmarsj* Oslo: Cappelen, 1993, s. 15-54 (Kompendium).
- Vogt, Kari, "Et utvalg" i *Islam på norsk : moskeer og islamske organisasjoner i Norge* Oslo: Cappelen, 2000, s. 15-237 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Østberg, Sissel, "Et utvalg" i *Muslim i Norge : religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* Oslo: Universitetsforl., 2003, s. 9-210 (Kompendium).

KRL211 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, reformatorisk kristendom

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Vår

Generell informasjon
KRL211 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL203.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL211 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.

Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL203, som til sammen utgjør KRL211.

KRL212 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, teologi og litteratur

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
KRL212 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL204.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL204 Teologi og litteratur, reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL212 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL204, som til sammen utgjør KRL212.

KRL213 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, etikk og religiøs forandring

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Vår

Generell informasjon
KRL213 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL205.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL205 Religion og etikk, reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL213 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL205, som til sammen utgjør KRL213.

KRL214 - Kristologi, reformatorisk kristendom, teologi og litteratur

Faglærer:	Geir Otto Holmås, Geir.O.Holmas@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

Generell informasjon
KRL214 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL204.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL204 Teologi og litteratur, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL214 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL204, som til sammen utgjør KRL214.

KRL215 - Kristologi, reformatorisk kristendom, etikk og religiøs forandring

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Vår

Generell informasjon
KRL215 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL205.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL205 Religion og etikk..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL215 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL205, som til sammen utgjør KRL215.

KRL216 - Religion, antropologi og forståelse, metodismens historie og teologi

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
KRL216 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL231.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL231 Metodismens historie, reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL216 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at opp¬gavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL231, som til sammen utgjør KRL216.

KRL217 - Kristologi, reformatorisk kristendom, metodismens historie og teologi

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
KRL217 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL231.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL231 Metodismens historie, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
For å gå opp til skriftlig hjemmeeksamen må studentene ha levert og fått godkjent tre mindre faglige bidrag for hvert emne, til sammen ni bidrag. Bidragene skal være individuelle og selvstendige, og ha et omfang på minst 500 ord. Tre små bidrag kan eventuelt slås sammen til ett eller to som er tilsvarende større. Bidragene skal skrives i tilknytning til fagstoff og undervisning i emnet, eller som øvingsoppgaver i oppgaveseminarene. Bidragene skal leveres i Classfronter. Ett eller flere bidrag kan også leveres som muntlige presentasjoner.
Studentene velger emner fra en liste som er satt opp av faglærer, eller de får andre emner godkjent av faglærer.

Det er også et studiekrav å delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL217 har bare én vurderingsform, skriftlig hjemmeeksamen.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL231, som til sammen utgjør KRL217.

KRL223 - Religion og estetikk I: Billedkunst og arkitektur i kristen tradisjon

Faglærer:	Reidar Hvalvik, Reidar.Hvalvik@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet består av fire delemner: A. Oversikt over europeisk kunsthistorie (4,5 sp), B. Kilder til den kristne ikonografi (1,5 sp), C. Bildende kunst i kristen tradisjon (7 sp) og D. Kirkearkitektur og kirkerom (2 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL226 Kristndom og billedkunst, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL227 Kirkehus og kirkerom, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium. I forelesningene vil det bli lagt vekt på at studentene får møte de ulike estetiske uttrykksformene gjennom bilde og lyd. Det vil også bli lagt vekt på praktisk billedanalyse med sikte på undervisning i skolefagene.
I tilknytning til studiet vil det normalt bli arrangert en (ikke-obligatorisk) studietur, for eksempel til Roma/Assisi.
Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper. Lærerne har treffetid som bl.a. også kan nyttes til faglige spørsmål.

Vurdering
Emnet KRL223 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
A. OVERSIKT OVER EUROPEISK KUNSTHISTORIE (4,5 SP)
Delemnet omhandler hovedlinjene i europeisk kunsthistorie og bildets formspråk.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til hovedlinjer i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid med vekt på kunstens religiøse funksjon,
- ha kjennskap til bildets formspråk.

DELEMNE A LITTERATUR
- Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel, "Et utvalg" i *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Bind 1 Vollen: Tell, 1996, s. 48-99, 114-193 .
- Danbolt, Gunnar og Kjerschow, Mabel, "Et utvalg" i *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Bind 2 Vollen: Tell, 1997, s. 10-152 .
- Gotfredsen, Lise, "Et utvalg" i *Bildets formspråk* Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s. 7-19, 67-139, 163-186, 200-212 .

B. KILDER TIL DEN KRISTNE IKONOGRAFI (1,5 SP)
Delemnet omhandler viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikeres visjoner.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse,
- ha kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesu liv og gjerning,
- ha kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi,
- ha kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen.

KILDETEKSTER
1 Mos 1-3; Matt. 1-2; Luk. 1-2, 22-24; Joh. 1,1-18; 18-20; Åp. 4-5
Jakobs Forevangelium,
Det uekte Matteusevangelium

DELEMNE B LITTERATUR

- Banning, Knud, *Jakobs Forevangelium og Det uægte Matthæusevangelium* København: I kommission: Gad, 1980 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Hvalvik, Reidar, *Viktige kilder til den kristne ikonografi* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

C. BILDENDE KUNST I KRISTEN TRADISJON (7 SP)

Delemnet behandler viktige spørsmål i den kristne kunstens historie og fokuserer på sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet tar sikte på å gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

MÅL

Studentet skal

- ha god kunnskap om debatten om bilder og deres funksjon i bysantinsk tradisjon,
- ha kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner,
- ha kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling,
- ha god kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst,
- ha kjennskap til norsk middelalderkunst.

DELEMNE C LITTERATUR

- Bay, Sv. Aage, *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst* Odense: Odense Universitetsforlag, 1977 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Finaldi, Gabriele, *The image of Christ* London: National Gallery, 2000 .
- Fuglesang, Signe Horn, "Et utvalg" i *Middelalderens bilder : utsmykningen av koret i Ål stavkirke* Oslo: Cappelen, 1996, s. 17-93 .
- Hellemo, Geir, "Et utvalg" i *Guds billedbok : virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder* Oslo: Pax, 1999, s. 71-130, 195-228 .
- Kiilerich, Bente og Torp, Hjalmar, "Et utvalg" i *Bilder og billedbruk i Bysants : trekk av tusen års kunsthistorie* Oslo: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 134-180 .
- Tollefsen, Torstein, *Teologi i farger : ikoner i Norge* Oslo: Verbum, 2001 .
- Zuffi, Stefano, *Gospel figures in art* Los Angeles: The J. Paul Getty Museum, 2003 .

D. KIRKEARKITEKTUR OG KIRKEROM (2 SP)

Delemnet omhandler kirkearkitekturens historie og de viktigste typer kirkebygg gjennom historien.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedtrekkene i kirkearkitekturens historie,
- ha god kunnskap om utformingen av den oldkirkelige basilika, den bysantinske sentralkirke, romanske kirker, gotiske kirker og norske kirker i middelalderen.

DELEMNE D LITTERATUR

- Danbolt, Gunnar, "Et utvalg" i *Norsk kunsthistorie : bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* Oslo: Samlaget, 2001, s. 34-79 .
- Torp, Hjalmar og Sinding-Larsen, Staale, "Middelalderens kunst" i *Vår kulturarv* Bind 2 København: Forlaget for faglitteratur, 1963, s. 309-424 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

KRL224 - Religion og estetikk II

Faglærer:	Ann Midttun, Ann.Midttun@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
KRL224 omhandler estetikkens plass i de store verdensreligionene, med vekt på islam, jødedom, hinduisme og buddhisme.
Emnet er særlig innrettet mot arbeidet med religion og estetikk i grunnskolen, og består av fire delemner: A. Fortellinger, bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene (7 sp), B. Europeisk kunst og musikk i historisk kontekst (3 sp) og C. Estetikk og didaktikk (2 sp), D. Musikk i kristen tradisjon (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL227 Kirkerom og kirkehus reduseres dette emnet med 5 sp.
Med KRL228 Estetikken i religionene reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium. I forelesningene vil det bli lagt vekt på at studentene får møte de ulike estetiske uttrykksformene gjennom bilde og lyd. Det vil også bli lagt vekt på praktisk billedanalyse med sikte på undervisning i skolefagene.
I tilknytning til studiet vil det normalt bli arrangert en (ikke-obligatorisk) studietur, for eksempel til Roma/Assisi.
Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper. Lærerne har treffetid som bl.a. også kan nyttes til faglige spørsmål.

Vurdering
Emnet KRL224 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
A. FORTELLINGER, BILDENDE KUNST, ARKITEKTUR OG MUSIKK I RELIGIONENE (7 SP)

Delemnet omhandler religiøse fortellinger, bildende kunst, arkitektur og musikk i de store verdensreligionene. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse.

Studenten skal
- ha kjennskap til sentrale fortellinger i de store verdensreligionene
- ha kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme,
- ha kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme,
- ha kjennskap til musikkens plass i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme.

DELEMNE A LITTERATUR
- "Hellige rom" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 50, nr. 4 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1999, s. 143-166, 171-179 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Bowker, John, "Et utvalg" i *Verdens religioner* Oslo: Spektrum forl., 2005, s. 20-43, 60-81, 124-147, 176-195 .
- Ginzberg, Louis, "Adam, Abraham, Moses" i *Legends of the Bible* Philadelphia: Jewish Publication Society, 1992, s. 26-36, 121-135, 375-399 (Kompendium).
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 2 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 55-62 (Kompendium).
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R., "Et utvalg" i *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s. 120-129, 202-204, 305-316 (Kompendium).
- Meløe, Sidsel Krosby,*Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* Tromsø: Høgskolen i Tromsø Avdeling for lærerutdanning, 1997 (Kompendium).
- Skarpeid, J., "Musikk i islam : perspektiver på historie og nåtid" i *Din : tidsskrift for religion og kultur* [Oslo]: Novus forl., 2002, s. 64-71 (Kompendium).
- Winje, Geir, "Et utvalg" i *Guddommelig skjønnhet : kunst i religionene* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 13-142, 203-230, 276-287 (Kompendium).

B. EUROPEISK KUNST OG MUSIKK I HISTORISK KONTEKST (3 SP)

Delemnet omhandler den kulturhistoriske og kirkehistoriske kontekst for den kristne billedkunst og kirkemusikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til de kulturhistoriske epoker fra middelalder til modernisme,
- ha kjennskap til den kirke- og idéhistoriske kontekst for kristen billedkunst og kirkemusikk fra oldkirken til reformasjonen.

DELEMNE B LITTERATUR
- Engelstad, Arne, "Et utvalg." i *Interart : gjennom epokene med litteratur, bildekunst og musikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2000, s. 5-181, 205-210 (Litterære rammetekster er ikke pensum.) .
- Göransson, Sven, "Et utvalg" i *Kyrkohistorisk orientering* Lund: Svenska Bokförlaget, 1970, s. 1-106 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

C. ESTETIKK OG DIDAKTIKK (2 SP)

Delemnet omhandler estetisk teori, ulike kunstteorier og utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til estetikk og religion.

Studenten skal
- ha kjennskap til hva estetikk er,
- ha god kunnskap om de viktigste kunstteorier,
- ha kjennskap til utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til religion og estetikk, med særlig vekt på KRL-faget og skolens læreplan.

DELEMNE C LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Religions- og livssynsdidaktikk : en innføring* redaktør Sødal, Helje Kringlebotn Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s. 195-205 (Kompendium).
- Danbolt, Gunnar, "Et utvalg" i *Blikk for bilder : om tolkning og formidling av billedkunst* Oslo: Abstrakt forl., 2002, s. 57-79 .
- Haanes, Elisabeth, *Røtter og vinger : religion og estetikk i grunnskolen* Oslo: IKO-forl., 2003 .

D. MUSIKK I KRISTEN TRADISJON (3 SP)

Delemnet omhandler bruken av sang og musikk i kristen tradisjon. Både liturgisk musikk, kunstmusikk og mer folkelige uttrykk vil bli belyst.

Studenten skal
- ha kjennskap til den kristne musikkens historie og noen utvalgte komponister
- ha kjennskap til ulike gudstjenesteformer og til ulike typer messemusikk
- ha kjennskap til salmediktning og salmesang gjennom tidene, med vekt på Norge.

DELEMNE D LITTERATUR
- "Et utvalg" i *En ny sang for Herren : en studiebok i hymnologi* Oslo: Andaktsbokselskapet, 1981, s. 33-37, 43-62, 77-125, 157-209 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Benestad, Finn, "Et utvalg" i *Musikk og tanke : hovedretninger i musikkestetikkens historie fra antikken til vår egen tid* Oslo: Aschehoug, 1976, s. 33-53, 77-85, 143-149 (Kompendium).

KRL226 - Kristendom og billedkunst

Faglærer:	Reidar Hvalvik, Reidar.Hvalvik@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bildets formspråk gjennom tidene (1,5 sp), B. Kilder til den kristne ikonografi (1,5 sp), og C. Bildende kunst i kristen tradisjon (7 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL223 Religion og estetikk 1 reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL226 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
A. BILDETS FORMSPRÅK GJENNOM TIDENE (1,5 SP)
Delemnet omhandler formspråket i europeisk kunsthistorie.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til bildets formspråk,
- ha elementær kjennskap til hovedepokene i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid

DELEMNE A LITTERATUR
- Gotfredsen, Lise, "Et utvalg" i *Bildets formspråk* Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s. 7-19, 67-139, 163-186, 200-212 .

B. KILDER TIL DEN KRISTNE IKONOGRAFI (1,5 SP)
Delemnet omhandler viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikeres visjoner.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse,
- ha kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesu liv og gjerning,
- ha kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi,
- ha kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen.

KILDETEKSTER
1 Mos 1-3; Matt. 1-2; Luk. 1-2, 22-24; Joh. 1,1-18; 18-20; Åp. 4-5
Jakobs Forevangelium,
Det uekte Matteusevangelium

DELEMNE B LITTERATUR
- Banning, Knud, *Jakobs Forevangelium og Det uægte Matthæusevangelium* København: I kommission: Gad, 1980 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Hvalvik, Reidar, *Viktige kilder til den kristne ikonografi* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

C. BILDENDE KUNST I KRISTEN TRADISJON (7 SP)
Delemnet behandler viktige spørsmål i den kristne kunstens historie og fokuserer på sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet tar sikte på å gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

MÅL
Studenten skal
- ha god kunnskap om debatten om bilder og deres funksjon i bysantinsk tradisjon,

- ha kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner,
- ha kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling,
- ha god kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst,
- ha kjennskap til norsk middelalderkunst.

DELEMNE C LITTERATUR

- Bay, Sv. Aage, *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst* Odense: Odense Universitetsforlag, 1977 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Finaldi, Gabriele, *The image of Christ* London: National Gallery, 2000 .
- Fuglesang, Signe Horn, "Et utvalg" i *Middelalderens bilder : utsmykningen av koret i Ål stavkirke* Oslo: Cappelen, 1996, s. 17-93 .
- Hellemo, Geir, "Et utvalg" i *Guds billedbok : virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder* Oslo: Pax, 1999, s. 71-130, 195-228 .
- Tollefsen, Torstein, *Teologi i farger : ikoner i Norge* Oslo: Verbum, 2001 .
- Zuffi, Stefano, *Gospel figures in art* Los Angeles: The J. Paul Getty Museum, 2003 .

KRL227 - Kirkehus og kirkerom

Faglærer:	Reidar Hvalvik, Reidar.Hvalvik@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet består av to delemner: A) Den kristne gudstjenestens og kirkerommets historie (5sp) og B) Kirkearkitekturen gjennom tidene (5 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL223 Religion og estetikk 1 reduseres dette emnet med 5 sp.
Med KRL224 Religion og estetikk 2 reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL227 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. DEN KRISTNE GUDSTJENESTES OG KIRKEROMMETS UTVIKLING (5 SP)

Delemnet omhandler kirkerommets og den kristne gudstjenestenes historie. Studiet skal gi studentene evne til å forstå kirkerommets utforming og utsmykning og innsikt i den teologiske og liturgiske begrunnelse som ligger bak.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i den kristne gudstjenestes historie, med vekt på den romersk-katolske og lutherske kirke
- ha god kunnskap om kirkerommets viktigste inventar og dets liturgiske funksjon
- ha kjennskap til de sentrale motiver brukt i utsmykningen av kirkerommet og kirkehuset gjennom tidene

DELEMNE A LITTERATUR
- Achen, Henrik v., "Helgenikonografi og moralteologi : kirkekunstens teologiske funksjoner i senmiddelalderen - en ikonologisk skisse" i *Tro og bilde i Norden i reformasjonens århundre, med tyske resuméer* redaktør Blindheim, Martin et al. Oslo: Universitetets oldsaksamling, 1991, s. 9-27 .
- Andersen, Håkon A., "Alter og alterbilde som kunst og bibeltolkning" i *Tempel og katedral : kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* redaktør Eggen, Renate Banschbach et al. Trondheim: Tapir, 2000, s. 119-162 .
- Danbolt, Gunnar, "Det kristne bildet : tre faser i utviklingen av den kristne kirkeutsmykning" i *Tempel og katedral : kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* redaktør Eggen, Renate Banschbach et al. Trondheim: Tapir, 2000, s. 57-88 .
- Gierow, Krister, "Helgendyrkelsen" i *Vår kulturarv* Bind 2 København: Forlaget for faglitteratur, 1963, s. 208-228 .
- Halvorsen, Per Bjørn, "Et utvalg" i*Jesu nattverd : messen gjennom 2000 år* [Oslo]: St. Olav forlag, 1989, s. 13-121, 153-180 .
- Martling, Carl Henrik, *Talande tystnad : om kyrkans symbolspråk* Skellefteå: Artos, 2004 .
- Nørager Pedersen, A. F., "Et utvalg" i*Gudstjenestens teologi* København: Berlingske Forlag, 1969, s. 142-176 .

DELEMNE B. KIRKEARKITEKTUREN GJENNOM TIDENE (5 SP)

Delemnet omhandler kirkearkitekturens historie og de viktigste typer kirkebygg gjennom historien.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i kirkearkitekturens historie
- ha god kunnskap om utformingen av den oldkirkelige basilika, den bysantinske sentralkirke og de romanske og gotiske kirker
- ha god kjennskap til reformasjonens og mot-reformasjonens kirkearkitektur
- ha god kunnskap om norsk kirkearkitektur fra middelalder til moderne tid.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Kirkebygning og teologi* redaktør Exner, Johan et al. København: G.E.C. Gad, 1965, s. 13-53, 69-99, 110-116 .
- Danbolt, Gunnar, "Et utvalg" i *Norsk kunsthistorie : bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* Oslo: Samlaget, 2001, s. 25-124 .

- Sæther, Arne E., "Et utvalg" i *Kirken som bygg og bilde : rom og liturgi ved et tusenårsskifte : en bok om kirkebygging før, nå og i fremtiden* sker: Sæthers forl., 2001, s. 7-70 .
- Torp, Hjalmar og Sinding-Larsen, Staale, "Middelalderens kunst" i *Vår kulturarv* Bind 2 København: Forlaget for faglitteratur, 1963, s. 309-424 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).

KRL228 - Estetikken i religionene

Faglærer:	Ann Midttun, Ann.Midttun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Deltidsstudier i KRL

Generell informasjon

KRL228 omhandler estetikkens plass i de store verdensreligionene, med vekt på islam, jødedom, hinduisme og buddhisme. Emnet er særlig innrettet mot arbeidet med religion og estetikk i grunnskolen.

Emnet består av tre delemner: A. De sentrale fortellingene i verdensreligionene (2 sp), B. Bildende kunst, arkitektur og musikk i religionene (6 sp), C. Estetikk og didaktikk (2 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL224 Religion og estetikk 2 reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet KRL228 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. DE SENTRALE FORTELLINGENE I VERDENSRELIGIONENE (2 SP)

Delemnet omhandler de sentrale religiøse fortellingene som i seg selv er estetiske uttrykk, og som gir den nødvendige bakgrunn for å forstå bilder, symboler og musikk i verdensreligionene.

Studenten skal
- ha kjennskap til sentrale fortellinger i de store verdensreligionene

DELEMNE A LITTERATUR
- Ginzberg, Louis, "Adam, Abraham, Moses" i *Legends of the Bible* Philadelphia: Jewish Publication Society, 1992, s. 26-36, 121-135, 375-399 (Kompendium).
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 2 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 55-62 (Kompendium).
- Meløe, Sidsel Krosby,*Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* Tromsø: Høgskolen i Tromsø Avdeling for lærerutdanning, 1997 (Kompendium).

DELEMNE B. BILDENDE KKUNST, ARKITEKTUR OG MUSIKK I RELIGIONENE (6 SP)

Delemnet omhandler bildende kunst, arkitektur og musikk i de store verdensreligionene. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse.

Studenten skal
- ha kjennskap til estetikkens plass i de store verdensreligionene, kristendommen inkludert
- ha kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme
- ha kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme
- ha kjennskap til musikkens plass i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Hellige rom" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 50, nr. 4 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1999, s. 143-166, 171-179 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Bowker, John, "Et utvalg" i *Verdens religioner* Oslo: Spektrum forl., 2005, s. 20-43, 60-81, 124-195 (Kompendium).
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R., "Et utvalg" i *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s. 120-129, 202-204, 305-316 (Kompendium).

- Skarpeid, J., "Musikk i islam : perspektiver på historie og nåtid" i *Din : tidsskrift for religion og kultur* [Oslo]: Novus forl., 2002, s. 64-71 (Kompendium).
- Skarpeid, J., "Musikk og hellig lyd i hindutradisjonen" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 50, nr. 4 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1999, s. 171-179 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Winje, Geir, "Et utvalg" i *Guddommelig skjønnhet : kunst i religionene* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 13-142, 203-230, 276-287 (Kompendium).

DELEMNE C. ESTETIKK OG DIDAKTIKK (2 SP)

Delemnet omhandler estetisk teori og utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til estetikk og religion.

Studenten skal
- ha kjennskap til hva estetikk er
- ha kjennskap til utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til religion og estetikk, med særlig vekt på KRL-faget og L97.

DELEMNE C LITTERATUR
- Haanes, Elisabeth, *Røtter og vinger : religion og estetikk i grunnskolen* Oslo: IKO-forl., 2003 .

KRL229 - Kulturanalyse II: Teologi og populærkultur

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet skal bidra til å utvikle ferdigheter i å tolke samtidskulturen med tanke på samspillet mellom teologi, kultur, identitet og livstolkning. Emnet bygger på kunnskap om ungdomskultur og populærkultur fra RP 115.

Studenten skal arbeide med fire ulike «lesemåter» av kulturelle uttrykk: Semiotikk, hermeneutikk, retorikk og narratologi. Begreper som «modernitet» og «postmodernitet» vil også bli behandlet.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST505 Kulturanalyse, reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav
Studenten skal:
- delta på minst 75 % av undervisningen
- ha fått godkjent en kortsvarsprøve knyttet til hele det faste pensum
- levere en analyseoppgave av en selvvalgt roman, film, musikkvideo, tegneserie eller sangtekst (ca. 1000-1500 ord)
- levere en analyseoppgave av en selvvalgt roman, film, musikkvideo, tegneserie eller sangtekst (ca. 2800-4000 ord)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Oppgaver og studieevaluering leveres gjennom ClassFronter

Vurdering
Emnet har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. For å få avsluttende vurdering må studentene dokumentere at alle studiekravene er oppfylt.

Dersom den korte analyseoppgaven eller kortsvarsprøven ikke blir godkjent, har studenten bare én mulighet til å levere enten en bearbeidet analyseoppgave eller å ta en ny kortsvarsprøve.

Den avsluttende vurderingen bygger på den store analyseoppgaven, som leveres i en vurderingsmappe. Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått. Hvis det ikke gis ståkarakter, leveres en bearbeidet analyseoppgave innen en nærmere angitt frist. Den reviderte mappen kan ikke få bedre karakter enn D.

Mål og innhold
Studiet i kulturanalyse skal gi
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom tro, teologi og kultur
- ferdighet i å tolke teologiske problemstillinger i lys av kulturelle utrykk
- god kunnskap om aspekter ved humanistisk kulturteori, med vekt på samspillet mellom kultur, identitet og livstolkning
- god kunnskap om forskjellige tilnærmingsmåter for å tolke kulturelle uttrykk
- evne til å bruke slike tilnærmingsmåter til å tolke ulike kulturelle utrykk som livstolkning

ANMLIT
I tillegg til det faste pensumet kommer det en pensumdel som er variabel, og som kan endres for hvert semester. Det variable pensum kommer primært til å være av skjønnlitterær/filmatisk art og tilsvarer ca. 250 sider (vel 3 studiepoeng). Se emneheftet.

Litteratur
LITTERATUR
- Grenz, Stanley J., "Et utvalg" i *A primer on postmodernism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996, s. 1-121 .
- Gripsrud, Jostein, "Et utvalg" i *Mediekultur, mediesamfunn* Oslo: Universitetsforlaget, 2002, s. 107-228 .
- Lynch, Gordon, "Et utvalg" i *Understanding theology and popular culture* Malden, Mass.: Blackwell, 2005, s. 1-194 .

KRL231 - Metodismens historie og teologi

Faglærer:	Roar G. Fotland, Roar.G.Fotland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Metodismens historie (3 sp), B. Metodismens teologi (5,5 sp) og C. Metodismen i dag (1,5 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL231 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. METODISMENS HISTORIE (3 SP)

Delemnet gir en innføring i metodismen og metodistkirkens historie i Norge, og en innføring i John Wesleys liv og skrifter.

Studenten skal
- ha kjennskap til metodismen i Norge
- ha kjennskap til Metodistkirken i Norge
- ha kjennskap til John Wesleys liv
- ha god kunnskap om et utvalg av John Wesleys skrifter

DELEMNE A LITTERATUR
- Borgen, Peder, "Metodistkirken" i *Kristne kirker og trossamfunn* redaktør Borgen, Peder et al. Trondheim: Tapir, 1993, s. 229-242 .
- Haddal, Ingvar, *Vær fra vest : fra Metodistkirkens historie i Norge* Oslo: Luther forlag, 1977 .
- Haddal, Ingvar, "Hvem var John Wesley?" i *Metodismen og John Wesley* redaktør Nilsen, E. Anker Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, s. 15-35 .
- Hassing, Arne, "Et utvalg" i *Religion og makt : metodismen i norsk historie* Trondheim: Tapir, 1991, s. 247-315 .
- Wesley, John, "Et utvalg" i *Et utvalg fra Wesleys standardprekener* Bergen: Metodistkirkens studiesenter, 1991, s. 12-31, 63-69 .
- Wesley, John, "Et besøk hos Herrnhuterne; Metodist-selskapene" i *Metodismen og John Wesley* redaktør Nilsen, E. Anker Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, s. 104-121 .

DELEMNE B. METODISMENS TEOLOGI (5,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i hovedpunkter metodismens teologi og i Wesleyansk teologi.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i John Wesleys teologi
- ha god kunnskap om hovedtrekkene i metodismens teologi
- kunne se metodismens teologi fra andre kirkers synsvinkel
- ha forståelse for sammenhengen mellom teologi og etikk i metodismen
- gis innblikk i den utfordring metodismens teologi kan gi til dagens samfunn

DELEMNE B LITTERATUR
- Meistad, Tore, "Metodistisk kristendomsforståelse i dag. (Med teologiske kommentarer fra representanter for andre kirkesamfunn)" i *Teologisk forum* Bind 13, nr. 2 Bergen: Metodistkirkens studiesenter, 1999, s. 1-87 .
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s. 13-234, 265-299, 325-330, 353-399 .
- Nordby, Lars Erik, "Wesley, en inspirator for 1990 årene?" i *Teologisk forum* Bind 2, nr. 2 Bergen: Metodistkirkens studiesenter, 1988, s. 67-69 .

DELEMNE C. METODISMEN I DAG (1,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i den internasjonale metodisme i dag. Studiet tar også sikte på å gi innføring i avtalen "Nådens fellesskap".

Studenten skal
- ha kjennskap til internasjonal metodisme i dag
- ha god kunnskap om "Nådens fellesskap"

DELEMNE C LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s. 2-58 .
- Borgen, Peder, "Avtalen "Nådens fellesskap" mellom Metodistkirken og Den norske kirke" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 73, nr. 3 Oslo: Universitetsforlaget, 2002, s. 185-198 .
- Fotland, Roar G., Nordby, Lars Erik og Helliesen, Øyvind *Metodistkirken i internasjonalt perspektiv* Oslo: 2003 .
- Haga, Joar og Tveit, Olav Fykse, ""Nådens fellesskap" eit grunnlag for samarbeid" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 73, nr. 3 Oslo: Universitetsforlaget, 2002, s. 199-215 .

KRL236 - Pentekostal bibelbruk og hermeneutikk

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Det teologiske Menighetsfakultet tilbyr - i samarbeid med Pentekostalt senter for Ledelse og Teologi (PLT) - fra høsten 2004 et KRL-emne på 200-nivå kalt KRL 236 Pentekostal bibelbruk og hermeneutikk. Emnet er et studium i pentekostalt orientert bibelforståelse og bibelbruk og hvilket bidrag pentekostal teologi kan gi i møte med andre hermeneutiske tradisjoner. Emnet gir også innføring i de viktigste teologiske og idehistoriske epoker som har ledet fram til de skrifttolkningsposisjoner som i dag er rådende.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Vurdering
Emnet KRL236 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
Studenten skal ha
- kjennskap til hovedlinjer i hermeneutikkens historie fra oldkirken til nyere tid
- kjennskap til de mest vanlige bibelsynstradisjoner
- god kunnskap om pentekostal forståelse av Skriften som Guds ord
- god kunnskap om pentekostal bibelbruk, skrifttolkning og hermeneutikk
- evne til å reflektere kritisk omkring bibelsyn, bibeltolkningstradisjoner og -metoder.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 13-34, 51-67, 80-235, 263-274 .
- Alexander, Kimberly Ervin, ""And the signs are following" - a journey into pentecostal hermeneutics" i *Journal of pentecostal theology* Bind 12, nr. 2 London: Continuum, 2003, s. 147-170 .
- Asheim, Ivar, "Et reformatorisk skriftsyn - noen historiske holdepunkter" i *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* redaktør Austad, Torleiv Oslo: Luther, 1982, s. 41-73 .
- Austad, Torleiv, "Skriftens autoritet" i *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* redaktør Austad, Torleiv Oslo: Luther, 1982, s. 160-185 .
- Carson, D. A., "Recent developments in the doctrine of scripture" i *Hermeneutics, authority and canon* redaktør Carson, D. A. et al. Leicester: Inter-Varsity Press, 1986, s. 5-48 .
- Ellington, S.A., "Pentecostalism and the authority of scripture" i *Journal of pentecostal theology* London: Continuum, 1996, s. 16-38 .
- Fee, Gordon D., *Gospel and spirit : issues in New Testament hermeneutics* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1991 .
- Feinberg, Paul D., "The meaning of inerrancy" i *Inerrancy* redaktør Geisler, Norman L. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1979, s. 265-304 .
- Gilbrant, Thoralf, "Urkristent syn på Skriften" i *Pinsebevegelsen i Norge 75 år, 1907-1982 [jubileumskonferansen i tekst og bilder]* redaktør Hegertun, Terje Oslo: Filadelfiaforl., 1982, s. 93-108 .
- Grudem, Wayne A., "Scripture's self-attestation and the problem of formulating a doctrine of scripture" i *Scripture and truth* redaktør Carson, D. A. et al. Grand Rapids, Mich.: Zondervan Pub. House, 1983, s. 19-59 .
- Hegertun, Terje og Kontaktutvalget for pinsebevegelsen i Norge, *Ja til Bibelen : bibelmanifest* Oslo: 2002 .
- Higgins, John R., "God's inspired word" i *Systematic theology* redaktør Horton, Stanley M. Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, s. 81-115.
- Karlsen, Ludvig, "I pottemakerens hånd" i *Alt av nåde* Oslo: Rex, 1995, s. 57-67 .
- Larsson, Edvin, "Fortolkning og skriftsyn - Det nye testamente" i *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* redaktør Austad, Torleiv Oslo: Luther, 1982, s. 110-140 .
- Strobel, Lee, "The documentary evidence" i *The case for Christ : a journalist's personal investigation of the evidence for Jesus* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1998, s. 55-72 .
- Stronstad, Roger, "Et utvalg" i *Spirit, scripture and theology : a pentecostal perspective* Baguio City: Asia Pacific Theological Seminary Press, 1995, s. 11-30, 53-78 .

- Sæbø, Magne, "Historisk-kritisk bibelforskning" i *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* redaktør Austad, Torleiv Oslo: Luther, 1982, s. 74-87 .
- Thomas, John Christopher, "Reading the Bible from within our traditions" i *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* redaktør Turner, Max et al. Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s. 108-123 .
- Wormnæs, Odd, "Et utvalg" i *Vitenskapsfilosofi* Oslo: Gyldendal, 1987, s. 12-33 .

KRL237 - Kristen initiasjon: Tro, dåp og åndsdåp

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i KRL

Generell informasjon

Det engelske uttrykket "Christian initiation" refererer til et teologisk felt som har med tilegnelsen av frelsen og begynnelsen av det kristne liv å gjøre. Begrep som omvendelse, gjenfødelse, tro, dåp og åndsdåp hører hjemme her. I nyere tid har spesielt pinsebevegelsen satt spørsmålet om dåpen i Den Hellige Ånd og dens kjennetegn på kirkens og teologiens dagsorden. Dette tverrfaglige fordypningsemnet aktualiserer spørsmål om det som hører med til "Christian initiation" og forholdet mellom bl.a. tro, dåp og åndsdåp. Det tar opp hvordan disse spørsmålene behandles i Skriften, i oldkirken og fram til vår egen tid. Det presenterer ulike syn innen pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelse og drøfter forholdet mellom dem og andre teologiske hovedtradisjoner. Også erfaringsdimensjonen ved Åndens gjerning i frelsestilegnelsen vil bli drøftet og satt i forhold til de teoretiske perspektivene. Emnet er et samarbeid med Pentekostalt senter for Ledelse og Teologi (PLT).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Vurdering

Emnet KRL237 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om pinsebevegelsens og den karismatiske bevegelses syn på åndsdåp og åndsfylde
- kjennskap til hvordan kirken i sin historie har forstått og praktisert kristen initiasjon
- kjennskap til ulike kirkelige tradisjoners syn på forholdet mellom tro, dåp og åndsdåp/Åndens gave i dag
- kjennskap til de viktigste tolkningene av det nytestamentlige materiale
- kjennskap til de empiriske eller erfaringsmessige sidene ved åndsmeddelelsen og hvordan disse tolkes
- evne til å vurdere de ulike syn og perspektiver

Litteratur

LITTERATUR

- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* redaktør Rian, Dagfinn et al. Trondheim: Tapir, 1995, s. 187-203 (Kompendium).
- Atkinson, William, "Pentecostal responses to Dunn's Baptism in The Holy Spirit" i *Journal of pentecostal theology* London: Continuum, 1995, s. 87-131 og 49-72 (Kompendium).
- Engelsviken, Tormod, "Et utvalg" i *The gift of the spirit : an analysis and evaluation of the charismatic movement from a Lutheran theological perspective* Dubuque, Iowa: T. Engelsviken?, 1981, s. 1-85, 411-494, 562-571 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Halldorf, Peter, "Et utvalg" i *Drikk dypt av Ånden : Den Hellige Ånds nærvær og gaver i den kristnes personlige liv* Oslo: Luther, 2003, s. 101-150 (Kompendium).
- Larsson, Edvin, ""Åndsdåp" og "Åndens fylde" i nytestamentlig perspektiv" i *Jeg tror på den Hellige Ånd : vår lutherske kirke i møte med den karismatiske utfordring* redaktør Østnor, Lars Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1982, s. 57-77 (Kompendium).
- Lederle, Henry I., "Et utvalg" i *Treasures old and new : interpretations of "spirit-baptism" in the charismatic renewal movement* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1988, s. 37-113, 124-163, 213-240 .
- Macchia, Frank D., "Groans too deep for words : towards a theology of tongues as initial evidence" i *Asian journal of pentecostal studies* Bind 1, nr. 2 Baguio City: Asia Pacific Theological Seminary, 1998, s. ikke angitt (Kompendium), http://www.apts.edu/ajps/98-2/98-2-macchia.pdf .
- McDonnell, Kilian og Montague, George T., "Et utvalg" i *Christian initiation and baptism in the Holy Spirit : evidence from the first eight centuries* Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1994, s. 86-115, 207-218, 266-273, 288-293, 310-313, 339-382 (Kompendium).

- Menzies, Robert P., "Evidential tongues : an essay on theological method" i *Asian journal of pentecostal studies* Bind 1, nr. 2 Baguio City: Asia Pacific Theological Seminary, 1998, s. 111-123 (Kompendium), http://www.apts.edu/ajps/98-2/98-2-menzies.pdf .
- Ottosen, Espen, "Åndsdåplæren i trosbevegelsen : et sentralt og integrert lærepunkt?" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 69, nr. 2 Oslo: Universitetsforlaget, 1998, s. 116-130 (Kompendium).
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i *Dåpen og dens plass i kirkens liv* Oslo: Aschehoug, 1978, s. 81-96 (Kompendium).
- Stronstad, Roger, *The charismatic theology of St. Luke* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1984, s. viii, 96 .
- Turner, Max, "Et utvalg" i *The Holy Spirit and spiritual gifts in the New Testament Church and today* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1998, s. 36-56, 150-168 (Kompendium).
- Wyckoff, John W., "The Baptism in the Holy Spirit" i *Systematic theology* redaktør Horton, Stanley M. Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, s. 423-455 (Kompendium).

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Edvardsen, Aril, *Åndens dåp - åndens gaver* Kvinesdal: Logos, 1975 .
- Torrey, R. A., *The baptism with the Holy Spirit* N.Y.: Fleming H. Revell, 1897 .

KRL281 - Studiereise i det vestlige Lilleasia/Tyrkia

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Lilleasia i antikken. B. Apostler og apostoliske fedre i Lilleasia. C. De første oldkirkelig konsiler og deres teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TE681 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 10 sp
Med TE690 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp
Med KRL290 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp

Studiekrav
Studenten skal
- levere en oppgave på ca 3000 ord om emne godkjent av faglærer,
- levere en bokrapport på ca 500 ord i et emne godkjent av faglærer,
- delta på studiereisen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet KRL281 har bare én vurderingsform, innlevering av essay på inntil 2500 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold
A. LILLEASIA I ANTIKKEN
Lilleasia var et de viktigste geografiske områdene for den kristne kirke i de første århundrer. Delemnet tar sikte på å gi en innføring i dette områdets historie i de første århundrer e.Kr.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de historiske forhold i provinsen Asia i de første århundrer e.Kr.

DELEMNE A LITTERATUR
- Sandvei, Bjørn Helge,*Reisehåndbok til studiereise i det vestlige Lilleasia 1.-11. april 2006* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 .

B. APOSTLER OG APOSTOLISKE FEDRE I LILLEASIA
I det første og andre århundre var flere sentrale skikkelser i den tidlige kirkes historie virksomme nettopp i det vestlige Lilleasia. Delemnet tar sikte på å gi kunnskap om noen av disse personene og den historiske kontekst for deres virksomhet.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til Paulus' misjonsvirksomhet i Lilleasia slik den er omtalt i Apostlenes gjerninger 19-20
- ha kjennskap til Johannes' åpenbaring med vekt på skriftets historiske plassering i Lilleasia
- ha kjennskap til biskop Ignatius og hans brev
- ha kjennskap til biskop Polykarps brev og martyrium.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Ignatius-brevene, Polykarps brev og Polykaps martyrium" i *De apostoliske fedre* redaktør Baasland, Ernst et al. Oslo: Luther, 1984, s. 36-116 .
- Synnes, Martin, "Et utvalg" i *Sju profetiske budskap til menighetene : en gjennomgåelse av sendebrevene i Johannes'åpenbaring* Oslo: Verbum, 1996, s. 7-27, 42-143 .

C. DE FØRSTE OLDKIRKELIGE KONSILER OG DERES TEOLOGI
Lilleasia er stedet der de første økumeniske konsilene ble holdt: Nikea, Konstantinopel, Efesos og Kalkedon. Delemnet tar sikte på å gi en innføring i disse konsilene og den teologi som ble utformet av dem.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de fire første oldkirkelige konsilene
- ha kjennskap til hvordan treenighetslæren og kristologien ble utformet på disse konsilene

DELEMNE C LITTERATUR

- Skarsaune, Oskar, *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* Oslo: Lunde, 1988 .

KRL290 - Studiereise i det vestlige Lilleasia/Tyrkia

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Studiet tar sikte på å gjøre studentene kjent med de historiske og geografiske rammene omkring kirkens fremvekst i Lilleasia i de første århundrer.

Forkunnskaper: Fakultetet anbefaler 50 studiepoeng (ECTS-poeng) med KRL på 100-nivå, eller tilsvarende, som grunnlag for fordypningsstudier i KRL.
Studenter bør ta kontakt med studieveileder for å klargjøre om dette emnet kan inngå i deres studieprogram

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL 281 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp
Med TE 681 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp
Med TE 690 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp

Studiekrav

- levere en oppgave på ca 2500 ord om emne oppgitt av lærer,
- delta på studiereisen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet KRL291 har bare én vurderingsform, innlevering av essay på inntil 2500 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha kjennskap til de historiske forhold i provinsen Asia i de første århundrer e.Kr.

og enten
- ha kjennskap til Johannes¿ åpenbaring med vekt på skriftets historiske plassering i Lilleasia

eller
- ha kjennskap til de første oldkirkelige konsiler og den treenighetslære og kristologi som ble utformet på disse konsilene

Litteratur

LITTERATUR
- Sandvei, Bjørn Helge,*Reisehåndbok til studiereise i det vestlige Lilleasia 1.-11. april 2006* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Synnes, Martin, "Et utvalg" i *Sju profetiske budskap til menighetene : en gjennomgåelse av sendebrevene i Johannes'åpenbaring* Oslo: Verbum, 1996, s. 7-27, 42-143 .

Eller:
- Skarsaune, Oskar, *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* Oslo: Lunde, 1988 .

LA151 - Middelalderlatin

Faglærer:	Jan Schumacher, Jan.Schumacher@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Enkeltemner/Deltidsstudier

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap, studieretningen Kirkehistorie.

Dette er et tilbud til alle studenter som ønsker å erverve seg et elementært grunnlag for å kunne forstå latinske tekster fra middelalderen ved hjelp av oversettelser, tilegne seg kunnskap om de enkelte tekstenes brukssammenheng, skaffe seg en oversikt over latinens betydning i middelalderens litteratur, samt tilegne seg kjennskap til et omfang av de mest sentrale latinske termer knyttet til kirkerommet og dets inventar, liturgi og klosterliv.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MAS1120 Middelalderlatin, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
Studentene skal
- innlevere to skriftlige arbeider (kvalifiseringsoppgaver) med et omfang på ca 200 ord hver til godkjenning hos faglærer.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Når studiekravene er innfridd gis det anledning til å gå opp til en klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Hjelpemidler: Ingen.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- kjennskap til anvendelsen av latin i ulike litterære genrer gjennom et studium av et tekstutvalg med hjelp av oversettelser,
- elementær kunnskap i latinsk grammatikk,
- kjennskap til den latinske bibeloversettelsen (Vulgata), dens tilblivelse og betydning, elementær kjennskap til prinsipper for tekstkritikk,
- elementær kunnskap om latinens historie og kirkelige betydning i middelalderen frem til renessansen.

DELEMNE A LITTERATUR
- Anselmus, Cantuariensis og Prenter, Regin, "Proslogion, kap. 1-4, 24-26" i *Guds virkelighed : Anselm af Canterbury: Proslogion* Fredericia: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologie, hovedkommission Lohses Forlag, 1982, s. 16-25, 51-59 .
- Anselmus, Cantuariensis og Schmitt, Franciscus Salesius, "Proslogion, kap. 1-4, 24-26" i *Proslogion : Untersuchungen* Stuttgart: Frommann, 1962, s. ikke angitt .
- Anselmus, Cantuariensis og Ward, Benedicta, "Proslogion, kap. 1-4, 24-26" i *The prayers and meditations of St. Anselm* Harmondsworth: Penguin, 1973, s. ikke angitt .
- Anselmus, Cantuariensis, "Proslogion, kap. 1-4, 24-26" i *The major works* redaktør Evans, G. R. et al. Oxford: Oxford University Press, 1998, s. ikke angitt .
- Eitrem, S., Kraggerud, Egil og Danielsen, Bjørg Tosterud,*Latinsk grammatikk* Oslo: Aschehoug, 1996 .
- Morwood, James, *A Latin grammar* New York: Oxford University Press, 1999 .
- Rigg, A. G. og Mantello, F. A. C., *Medieval Latin : an introduction and bibliographical guide* Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 1996 .
- Schumacher, Jan, *An elementary course in medieval latin : texts, commentaries, translations, glossaries, appendixes* Oslo: Unipub, 2003 .
- Schumacher, Jan, *Kirkehistorisk latinleksikon : begreper fra middelalderens kirke- og klosterliv* Oslo: Spartacus, 2002 .
- Wade, Mary og Kidd, D. A., *Collins Latin dictionary plus grammar* Glasgow: HarperCollins, 1997, s. [Flere pag; ca 600 s.] .

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Från hymn till skröna : medeltida litteratur i ny belysning* redaktør Härdelin, Alf Stockholm: Natur och Kultur, 1989, s. 31-54, 55-73 .
- "Et utvalg" i *Medieval Latin : an introduction and bibliographical guide* redaktør Rigg, A. G. et al. Washington, D.C.: Catholic Universityof America Press, 1996, s. 137-182, 267-287 .
- Boje Mortensen, Lars, *Middelalderlatin : hvad var, og hvad er meningen?* Oslo: Norges forskningsråd Området for kultur og samfunn, 1998 .

- Härdelin, Alf, "Et utvalg" i *Munkarnas och mystikernas medeltid : tjugofyra kapitel om teologi, spiritualitet och kultur* Skellefteå: Artos, 1996, s. 61-74, 236-253 .
- Lawrence, C. H., "The cloister and the world" i *Medieval monasticism : forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages* Harlow: Longman, 2001, s. 107-145 .
- Piltz, Anders, *Medeltidens lärda värld* Skellefteå: Norma, 1998 .

MET501 - Metodelære: Bibelfaglig variant, Det gamle testamente

Faglærer:	Karl William Weyde, Karl.W.Weyde@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et alternativt kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET501 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor Det gamle testamente.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for Det gamle testamente (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomføre obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet MET501 har bare ett vurderingsalternativ, hjemmeoppgave. Studenten lager en foreløpig beskrivelse som diskuteres i kurset. Etter kurset skrives så en oppgave, og avsluttende vurdering baseres på denne. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Fagrådsleder kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i Det gamle testamente.

Litteratur

LITTERATUR
- "Kap. 5-9, og 15" i *The face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* redaktør Baker, David W. et al. Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, s. 116-265, 421-451 .
- Barton, John, "Et utvalg" i *Reading the Old Testament : method in biblical study* London: Darton Longman and Todd, 1996, s. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246 .
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996 .

MET502 - Metodelære: Bibelfaglig variant, Det nye testamente

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET502 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor Det nye testamente.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for Det nye testamente (4 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (både metodespesifikk del og fellesdel)
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet MET502 har bare ett vurderingsalternativ, hjemmeoppgave. Studenten lager en foreløpig beskrivelse som diskuteres i kurset. Etter kurset skrives så en oppgave, og avsluttende vurdering baseres på denne. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Fagrådsleder kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i Det nye testamente.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* redaktør Green, Joel B. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s. 1-36, 90-126, 222-427 .
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996 .

MET503 - Metodelære: Kirkehistorisk variant

Faglærer:	Bernt T. Oftestad, Bernt.T.Oftestad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi, Lektorprogrammet og Master i diakoni.

MET503 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor kirkehistorie. Den kirkehistoriske varianten skal gi studenten innsikt i historievitenskapelig grunnlagsrefleksjon og metode, og hvordan man anvender historisk metode i konkret vitenskapelig arbeid. Videre skal studenten få innsikt i noen av kirkehistoriefagets særlige grunnlagsproblemer.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for kirke¬historie (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (både metodespesifikk del og fellesdel)
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet MET503 har bare ett vurderingsalternativ, hjemmeoppgave. Studenten lager en foreløpig beskrivelse som diskuteres i kurset. Etter kurset skrives så en oppgave, og avsluttende vurdering baseres på denne. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Fagrådsleder kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til historievitenskapens faghistorie, fagstruktur og egenart,
- kjennskap til særskilte kirkehistoriske grunnlagsproblemer, særlig fagdisplinens doble tilknytning til teologien og til historievitenskapen, og betydningen av kirkehistorien for teologiens historiske dimensjon,
- kjennskap til historievitenskapelig metode og hvordan den kan anvendes i teologisk sammenheng,
- evne til å anvende historisk metode i gjennomføring av en kirkehistorisk avhandling.

Litteratur

LITTERATUR
- Berge, Lars Johan, "Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 107-122 .
- Hovland, Thor Halvor, "Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s. 183-203 .
- Kjeldstadli, Knut, "Kap. 1-18 og 21" i *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget* Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s. 15-269, 303-315 .
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996 .

- Schumacher, Jan, "Å fortelle en historie : kirkehistoriens formproblem" i *Ung teologi : teologisk tidsskrift* Oslo: Fakultetet, 1985, s. 49-62 .
- Schumacher, Jan, "Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? ; noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle" i *Ung teologi : teologisk tidsskrift* Oslo: Fakultetet, 1984, s. 21-28 .
- Seip, Jens Arup, *Om å skrive hovedoppgave : historie* Oslo: Universitetsforlaget, 1988 .

MET504 - Metodelære: Systematisk/hermeneutisk variant

Faglærer:	Lars Østnor, Lars.Ostnor@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET504 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor systematisk teologi og praktisk teologi.
Den systematisk/hermeneutiske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger innen systematisk teologi og praktisk teologi. I avhandlinger der empirisk metode blir benyttet, anbefales i stedet MET505.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for systematisk teologi/hermeneutisk variant (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (både metodespesifikk del og fellesdel)
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet MET504 har bare ett vurderingsalternativ, hjemmeoppgave. Studenten lager en foreløpig beskrivelse som diskuteres i kurset. Etter kurset skrives så en oppgave, og avsluttende vurdering baseres på denne. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Fagrådsleder kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- innsikt i elementer, perspektiver og metodiske enkeltkrav som inngår i vitenskapelig arbeid med et systematisk-teologisk tema,
- innsikt i det hermeneutiske og kontekstuelle ved det teologiske fagarbeid,
- ha evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 500-nivå.

Litteratur

LITTERATUR
- Asheim, Ivar, "Kap. IV.1" i *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 155-173 .
- Asheim, Ivar, "Kap. I" i *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s. 9-39 .
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s. 1-14, 343-365 .
- Hegstad, Harald, "Introduksjon" i *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* Oslo: Solum, 1993, s. 1-10 .
- McGrath, Alister E., "Kap. 1-4 og 6" i *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s. 1-102, 172-200 .
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996 .

MET505 - Metodelære: Systematisk/empirisk variant

Faglærer:	Inger Furseth, Inger.Furseth@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et alternativt kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET505 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen. Den systematisk/empiriske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger der empirisk metode blir benyttet.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for Religionssosiologi (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (75 %, både disiplinspesifikk del og fellesdel),
- skrive en oppgave (2000 ord) som drøfter metodiske spørsmål i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av faglæreren,
- levere en foreløpig beskrivelse (800-1200 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomføre obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet MET505 har bare ett vurderingsalternativ, hjemmeoppgave. Studenten lager en foreløpig prosjektbeskrivelse som videreutvikles og godkjennes i løpet av kurset. Etter kurset skrives så en oppgave, og avsluttende vurdering baseres på denne. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Fagrådsleder kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studentene skal ha
- grunnleggende kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet
- kunnskap om kvantitativ og kvalitativ metoder for datainnsamling og analyse
- kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i ulike studier
- evne til å anvende empirisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 500-nivå.

Litteratur

LITTERATUR
- Everett, E. L. og Furseth, Inger, "Kap. 1 og 7-9" i *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* Oslo: Universitetsforl., 2004, s. ikke oppgitt .
- Ringdal, Kristen, *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* Bergen: Fagbokforl., 2001 .

MET506 - Methodology

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi, Master of Philosophy in Theology

Generell informasjon

This introductory course in methodology has relevance for all theological disciplines. It introduces the students to methods and principles applied also by other scientific disciplines relevant to theology. The course emphasizes historical and linguistic methods usually applied in Biblical studies as well as the hermeneutical question of how to construct local theologies. Since doing theology necessarily involves translating and communicating it, theology is always in the making. The course will address the local and contextual horizons for doing theology.

Studiekrav

- a minimum of 80 % attendance in the methodology class
- a methodological essay of approximately 2000 words

Vurdering

To gain credits for the course the student has to pass all the course works/¬assignments. The course is to be assessed with a pass /fail.

Mål og innhold

The students are expected to:
- know the methods of Biblical Studies, Systematic Theology and empirical research, and how they may contribute to the work of theological communication
- have knowledge of the impact of the contemporary context on theological reflection and its results
- have knowledge of the main questions important to theological hermeneutics

Litteratur

LITTERATUR
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og Hoel, Torlaug Løkensgard, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s. 223 .
- Egger, Wilhelm, *How to read the New Testament : an introduction to linguistic and historical-critical methodology* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996 .
- Schreiter, Robert J., *Constructing local theologies* Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1985 .
- Stone, Howard W. og Duke, James O., *How to think theologically* Minneapolis, Minn.: Fortress, 2006 .

MET507 - How to write a Thesis

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi, Master of Philosophy in Theology

Generell informasjon
The course/seminar will in a theoretical and practical way deal with questions related to writing of scholarly thesis. It will aid the individual student who is in the process of writing with his/her project.

Studiekrav
The students are expected to:
- participate in and to present drafts/papers related to their own thesis in the seminar
- read and offer critique of other students¿ papers

Vurdering
There is compulsory participation in this course but no grade is given for this course

Litteratur
LITTERATUR
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og Hoel, Torlaug Løkensgard, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s. 223 .

MET508 - Metodelære: fagdidaktisk variant

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, studieretning KRL fagdidaktikk.

MET508 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (2 sp) og B: Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i et obligatorisk skrivekurs,
- delta i et obligatorisk søkekurs,
- levere et notat ved starten av kurset om avhandlingens tema (400-600 ord),
- skrive en mappeoppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori,
- delta i et obligatorisk seminar om relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Vurdering
Emnet MET508 har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å bestå alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes med «bestått»/«ikke bestått».

Mål og innhold
Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst,
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek,
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt,
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling.

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen, under, skal det velges i samråd med faglærer ca. 250 sider metodelitteratur.

Litteratur
LITTERATUR
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og Hoel, Torlaug Løkensgard, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s. 223 .
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996 .

MET509 - Metodelære: diakonal variant

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i diakoni. MET509 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (2 sp) og B: Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk reduseres dette emnet med 4 sp
Med
Med MET506 Methodology reduseres dette emnet med 4 sp
MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant
reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i et obligatorisk skrivekurs,
- delta i et obligatorisk søkekurs,
- levere et notat ved starten av kurset om avhandlingens tema (400-600 ord),
- skrive en mappeoppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori,
- delta i et obligatorisk seminar om relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Vurdering

Emnet MET509 har bare ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs å bestå alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes med «bestått»/«ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst,
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek,
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt,
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling.

Metodelitteratur:
Velges i samråd med faglærer

Litteratur

LITTERATUR
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og Hoel, Torlaug Løkensgard, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s. 223 .
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996 .

MPV501 - Lærende fellesskap

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Emnet kan inngå i studieprogrammene Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emnet MPV501 belyser hovedtemaet i kurset Kirken som lærende fellesskap og de helhetsperspektiver det gir det for menighetens pedagogiske tenkning og praksis. Emnet gir mulighet til å reflektere over, hente inspirasjon til og ideer til å utvikle menigheten som lærende fellesskap. Det legger vekt på de pedagogiske prosessene som karakteriserer en menighet som et lærende fellesskap. Dette innebærer at emnet fokuserer spesielt allmenne læringsteorier, læring i kirken som praksisfelt, teori om lærende organisasjoner, ekklesiologi og dåpsopplæring.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med PT512 Kateketikk 2 reduseres dette kurset med 3 sp.
- Med PT501 Kirkekunnskap og trosformidling reduseres dette kurset med 1 sp

Studiekrav
Studenten skal:
- Delta i minst 75 % av undervisningen
- Levere foreløpig plan for prosjektarbeid i egen menighet (2-3 sider)
- Levere et pedagogisk begrunnet foredragsmanus/undervisningsmanus på inntil 2500 ord knyttet til et kapittel eller et perspektiv i Everist, Norma Cook. 2002. The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education, med voksne som målgruppe.
- Skrive en hjemmeoppgave på inntil 3500 ord. Oppgaven gis av faglærer.
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Vurdering
Emnet har ett vurderingsalternativ, mappevurdering, der alle studie¬kravene må være innfridd.

Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått» på grunnlag av de skriftlige arbeidene i samlemappen.
Etter ønske kan emnet også vurderes med karakter (A-F) som settes på grunnlag av foredrags/undervisningsmanus og hjemmeoppgaven.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god teologisk og pedagogisk kunnskap om menigheten forstått som lærende felleskap,
- ha kjennskap til organisasjonsteori som belyser menigheten som lærende felleskap,
- ha god kunnskap om allmenne læringsteorier,
- ha god kunnskap om kirkens trosopplæring,
- ha god kunnskap om sammenhengen mellom ekklesiologi og kirkens dåpspraksis,
- ha evne til å bruke læringsteorier i kirkelig undervisning.

Litteratur
LITTERATUR

- Everist, Norma Cook, *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002 .
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999 .
- Imsen, Gunn, "Kap. 2-4, 7-9, 11-12" i *Elevens verden : innføring i pedagogisk psykologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s. 29-98, 161-224, 251-299 .
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001 , http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf .
- Nonaka, Ikujiro, "A dynamic theory of organizational knowledge creation" i *Organization Science* Bind 5 1994, s. 14-37 .
- Sigerseth, Kjetil, *Den lærende menighet : nettverksbygging i et menighetsperspektiv* Oslo: K. Sigerseth, 2005 , http://wo.uio.no/as/WebObjects/theses.woa/wa/these?WORKID=32822 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Connerton, Paul, *How societies remember* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 .
- Nonaka, Ikujiro og Takeuchi, Hirotaka, *The knowledge-creating company : how Japanese companies create the dynamics of innovation* New York: Oxford University Press, 1995 .
- Oxley, Simon, Banev, Esther og Schreiner, Peter, *Holistic education resource book : learning and teaching in an ecumenical context* Münster: Waxmann, 2005 .

- Senge, Peter M., *Den femte disiplin : kunsten å utvikle den lærende organisasjon*. Oslo: Egmont Hjemmets bokforl., 1999 .

MPV502 - Trosopplæring i menighetene

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet kan inngå i studieprogrammene Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emne MPV502 gir en innføring i kulturanalytiske perspektiver på det norske samfunnet og utvikling av identitet. I tillegg gir det en innføring i grunnlagsspørsmål knyttet til kirkelig undervisning med vekt på Den norske kirkes trosopplæring. Emnet gir videre innføring i følgende tre valgte opplæringsområder: trosundervisning for voksne, kirkens undervisning for barn i grunnskolealder etter innføring av KRL-faget og kirke-skolesamarbeid, og kirkens undervisning for ungdom i 14-18-årsalderen.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- Delta i minst 75 % av undervisningen,
- Skrive en hjemmeoppgave på inntil 3500 ord. Oppgaven gis av faglærer,
- Levere plan for prosjektarbeid i egen menighet,
- Delta i gruppe som drøfter prosjektplanene,
- Skrive en bokrapport over oppgitt litteratur på inntil 1500 ord,
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Vurdering

Emnet har ett vurderingsalternativ, mappevurdering, der alle studie¬kravene må være innfridd.

Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått» på grunnlag av de skriftlige arbeidene i samlemappen.
Etter ønske kan emnet også vurderes med karakter (A-F) som settes på grunnlag av hjemmeoppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal:
- ha god kunnskap om hva kirkelig undervisning er i en plural kontekst,
- ha god kunnskap om pluralisme og identitet,
- ha god kunnskap om trosopplæring i Den norske kirke,
- ha kjennskap til voksenkatekumenatet,
- ha kjennskap til kirkens undervisning for barn i grunnskolealder,
- ha kjennskap til kirke-skolesamarbeid,
- ha kjennskap til kirkens undervisning for 14-18-årsalderen,
- ha evne til å utvikle og vurdere kirkelige undervisningsprosjekter,
- ha evne til å anvende teori på lokal kontekst.

Litteratur

LITTERATUR

- *KRL-boka 2005 : kristendoms-, religions- og livssynskunnskap, læreplan for 1.-10. årstrinn, læreplanveiledning og informasjon* Oslo: Utdanningsdirektoratet, 2005 , http://www.krlnett.no/innhold/krkbok/lareplan.pdf .
- "Et utvalg" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 7-52, 77-86, 209-264 .
- *"- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til irke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000* Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000 , http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html .
- "Et utvalg" i *Mesterlære : læring som sosial praksis* redaktør Kvale, Steinar et al. Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1999, s. 5-51 .
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1978, s. 180-187 .
- Asheim, Ivar, "Hva er kristen oppdragelse" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 18 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1967, s. 134-141 .
- Birkedal, Erling, "Pedagogiske utfordringer" i *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, s. 219-236 (Kompendium).
- Ellverson, Karl-Gunnar, *Att växa till tro : en presentation av vuxenkatekumenatet som en väg in i kyrkan* Uppsala: Karl-Gunnar Ellverson, 1999 .
- Gjefsen, Bjørn,*Skolegudstjeneste : om skolegudstjenester som del av skolens virksomhet* 2005 , http://www.krlnett.no/art/index.php?vis=27&nid=1 .
- Leganger-Krogstad, Heid og Mogstad, Sverre Dag, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 57 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2006, s. 103-118 .
- Leganger-Krogstad, Heid, "Kontekstuelt lokalt utviklingsarbeid" i *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk*

Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s. 332-351 .
- Lindow, Elisabet, Ditt ansikte söker jag : katekumenat - vuxnas väg till tro Lund: Arcus, 2002, s. 158 .
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kirkelig undervisning?" i *Prismet* Bind 51, nr. 2 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2000, s. 55-60 (Kompendium).
- Redse, A., "Konsekvensar av KRL-faget for dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2003, s. 170-180 (Kompendium).
- Stålsett, Sturla J., "Å lære seg å bli barn? Om barneteologi, dåp og trosopplæring" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2004, s. 4-13 (Kompendium).
- Thestrup Pedersen, E., "Et utvalg" i *Dåb og dåbsundervisning i folkekirken : nogle principielle overvejelser* København: Unitas forlag, 1976, s. 115-138 .
- Ward, Pete, "Et utvalg" i *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s. 13-98 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Nätverket för katekumenatet i Sverige* , http://www.katekumenat.com/ .

MPV503 - Menighetspedagogisk prosjektarbeid

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon

Emnet kan inngå i studieprogrammene Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emnet innebærer utvikling, gjennomføring og refleksjon over studentens eget menighetspedagogisk prosjektarbeid i sin menighet, fellesrådsområde eller prosti, etter avtale med menighetsråd, menighetsutvalg, fellesråd eller prost. Arbeidet med prosjektet starter allerede under første studieemne og videreføres i andre studieemne. Prosjektet utformes slik at det gjennomføres av kursdeltakeren selv. Prosjektet kan være en del av et mer omfattende kateketisk prosjekt i menigheten, fellesrådet eller prostiet.

Emnet består av to delemner:
A. Prosjektarbeid (7 sp) og B. Studietur (3 sp)

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- Delta på studietur,
- Levere logg fra studieturen,
- Delta i drøftingsgruppe knyttet til prosjektarbeidet,
- Gjennomføre prosjektet,
- Levere sluttrapport fra prosjektarbeidet på inntil 20 sider (eksklusive vedlegg),
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Vurdering

Emnet har ett vurderingsalternativ, mappevurdering, dvs. å bestå alle studie¬kravene i samlemappen.

Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått» på grunnlag av de skriftlige arbeidene i samlemappen.
Etter ønske kan emnet også vurderes med karakter (A-F) som settes på grunnlag av sluttrapporten fra prosjektet.

Mål og innhold

DELEMNE A. PROSJEKTARBEID (7 SP)
Kateketisk prosjektarbeid i menighet, fellesrådsområde eller prosti, etter avtale med menighetsråd, menighetsutvalg, fellesråd eller prost. Prosjektet utformes slik at det gjennomføres av kursdeltakeren selv, men kan være del av et mer omfattende kateketisk prosjekt i menigheten, fellesrådet eller prostiet. Prosjektet vil bli drøftet i faste grupper i løpet av kursukene. Kursets faglig ansvarlige veileder godkjenner prosjektbeskrivelsen og evaluerer sluttrapporten.

MÅL
Studenten skal
- ha god kunnskap om hvordan en utvikler pedagogiske prosjekter i kirkelig undervisning,
- ha evne til å gjennomføre undervisningsprosjekter.

DELEMNE B. STUDIETUR (3 SP)
Som en del av kurset Kirken som lærende fellesskap, vil det bli arrangert en studietur. Studieturen tar sikte på binde sammen de to teoriemnene MPV501 og MPV502 med prosjektarbeidet i MPV503. Det innebærer at studieturen både skal eksemplifisere teoriemnene og gi motivasjon og ideer for prosjektarbeidet.

MÅL
Studenten skal
- ha evne til å observere, analysere og evaluere læring på grunnlag av konkrete eksempler,
- ha evne til å overføre læringserfaringer fra observasjon til nye sammenhenger.

MTE572 - Kristen spiritualitet i dialog med aktuelle strømninger

Faglærer:	Roar G. Fotland, Roar.G.Fotland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

MTE572 skal belyse og ta opp til drøfting to alternative tilnærminger til fromhet som er aktuelle i dag, en erfaringsbasert fromhet som enten tar utgangspunkt i opplevelsen eller den enkeltes personlig historie, eller en objektiv fromhet som har sin kilde i ytre ting eller handlinger.

Emnet består av tre delemner:
A. Kristen spiritualitet i dialog med det postmoderne
B. Kristen spiritualitet i dialog med den nye åndeligheten
C. Materialistisk spiritualitet.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST503 Postmodernitet reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
Studenten skal
- delta i 75 prosent av undervisningen.
- levere referat og drøfting av et kapittel fra pensum (omfang, maks 1000 ord). Referatet presenteres i gruppen som innledning til samtale
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet MTE572 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven leveres ut når studiekravene er bestått, og skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
A. KRISTEN SPIRITUALITET I DIALOG MED DET POSTMODERNE (3 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om den postmoderne virkelighetsforståelse
- god kunnskap om hvordan kristen fromhet kan etableres innefor den postmoderne ramme

DELEMNE A LITTERATUR
- Downey, Michael, *Understanding Christian spirituality* New York: Paulist Press, 1997 .
- Grenz, Stanley J., "Et utvalg" i *A primer on postmodernism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996, s. 1-56, 161-174 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Månsus, Harry, *Livet har en fremtid : om livsmot og befriende åndelighet* Oslo: Luther, 2003 .

B. KRISTEN SPIRITUALITET I DIALOG MED DEN NYE ÅNDELIGHETEN (5 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om den nye åndeligheten.
- god kunnskap om kirkens respons på den nye åndeligheten.

DELEMNE B LITTERATUR

- Engedal, Leif Gunnar [et al.], "Et utvalg" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. [Oslo]: Egede institutt, 2000, s. 9-135, 259-332 .
- Landsy, Steen og Aagaard, Pernille, *Spirituel dialog : erfaringer fra tre års samtaler mellem alternative og kirkelige* [København]: Nyt Aspekt & Ikon, 2002 .
- Laugerud, Tore, *Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid : betenkning til Kirkemøtet 1999*[Oslo]: Kirkerådet, 1999 .

C. MATERIALISTISK SPIRITUALITET (2 SP)

MÅL

Studiet skal gi

- kjennskap til den teologiske basis for materialistisk spiritualitet.
- god kunnskap om hvordan en åndelighet preget av ytre ting og handlinger kan fungere.

DELEMNE C LITTERATUR

- Cunningham, Lawrence S. og Egan, Keith J., "Et utvalg" i *Christian spirituality : themes from the tradition* New York: Paulist Press, 1996, s. 183-202 .
- Tjørhom, Ola,*Smak av himmel, lukt av jord : materialistisk spiritualitet* [Oslo]: Verbum, 2005 .

MV601 - Teologi og kirke i sør

Faglærer:	Tormod Engelsviken, Tormod.Engelsviken@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Den største delen av den kristne kirke befinner seg i dag i den ikke-vestlige verden, Asia, Afrika og Latin-Amerika.. Fellesskap og samarbeid mellom kirker over geografiske, kulturelle og konfesjonelle skillelinjer blir stadig vanligere og viktigere. Samtidig blir vårt eget land mer flerreligiøst og flerkulturelt. Dette emnet vil ta opp i et historisk og aktuelt perspektiv hvordan kirkene i sør har forsøkt å kontekstualisere den kristne tro ved å utvikle en egen teologi og praksis både innad i kirken og med sikte på å formidle evangeliet til ikke-kristne. Det vil også bli fokusert på forholdet mellom det globale og det lokale i kirkenes liv. Det vil også bli drøftet hvordan kirkene i vest kan lære og la seg utfordre av kirkene i sør når det gjelder teologi, spiritualitet og misjon. (Dette emnet kan med fordel kombineres med en studietur eller et studieopphold i utlandet med spesialisering i studiet av kirke og teologi i det området en besøker, enten som et 5 studiepoengs tillegg eller som 5 studiepoeng av emnets 10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet MV601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi:
- kunnskap om hva som kjennetegner teologi og praksis i kirkene i sør i forhold til i vesten,
- kunnskap om hvordan kirkene i sør møter de diakonale og missiologiske oppgavene de står overfor i en flerreligiøs og fattig kontekst,
- god kunnskap om og evne til å drøfte de teologiske spørsmål som reises av kirker i sør,
- god kunnskap om og evne til å drøfte forholdet mellom kirkens globale og lokale identitet og vurdere ulike former for kontekstualisering,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hva kirker kan lære av hverandre i teologi, spiritualitet og misjon,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hvilke fellesskaps- og samarbeidsformer som bør utvikles for å virkeliggjøre kirkenes felles oppdrag .

Litteratur
LITTERATUR

- Bediako, Kwame, "Et utvalg" i *Theology and identity : the impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* Oxford: Regnum Books, 1992, s. 1-12, 225-346, 386-444 .
- Escobar, Samuel, *Changing tides : Latin America and world mission today* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002 .
- Hwa, Yung, "Et utvalg" i *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, s. 1-122, 135-242 .
- Nordstokke, Kjell, "Et utvalg" i *De fattiges kirke : basismenigheter og frigjøringsteologi i Latin-Amerika* Oslo: Kirkelig kulturverksted, 1987, s. 107-156 .
- Nunez C, Emilio Antonio og Taylor, William David, "Et utvalg" i *Crisis and hope in Latin America : an evangelical perspective* Pasadena, Calif.: William Carey Library, 1996, s. 15-44, 133-184, 239-318, 331-369, 393-433 .
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s. 1-60 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Making Christ known : historic mission documents from the Lausanne Movement, 1974-1989* redaktør Stott, John Carlisle: Paternoster, 1996, s. 1-56, 73-114, 155-214, 225-250 .
- Engelsviken, Tormod, "Misjon og kultur" i *Missiologi i dag* redaktør Berentsen, Jan-Martin et al. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s. 242-261 .
- Gutiérrez, Gustavo, *A theology of liberation : history, politics, and salvation* London: SCM Press, 1988 .
- Hesselgrave, David J. og Rommen, Edward, *Contextualization : meanings, methods, and models* Leicester: Apollos, 1989 .
- Schreiter, Robert J., *Constructing local theologies* Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1985 .

MV602 - Misjon i forandring - hovedspørsmål i misjonsteologien

Faglærer:	Tormod Engelsviken, Tormod.Engelsviken@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Dette emnet vil fokusere på de hovedspørsmål som misjonsteologien arbeider med. De ulike "paradigmer" innen misjonsforståelsen fra oldtiden til i dag vil bli analysert og vurdert med sikte på å møte de utfordringer som kirken står overfor i dagens misjonssituasjon. Dette vil bl. a. gjelde kirkens og misjonens forhold til andre religioner, lokal kultur, fred, rettferdighet, frigjøring, økumenikk, evangelisering og eskatologi. En vil drøfte de svarene som gis innenfor de store kristne tradisjonene; ortodoks, katolsk, protestantisk økumenisk, evangelikal og pentekostal. Siktemålet er å utvikle en misjonsteologi som både er bibelsk forankret og relevant i en ny kontekst.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet MV602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om hvorledes kirken i sin ulike konfesjonelle former har forstått og praktisert sitt misjonsoppdrag opp gjennom historien,
- kunnskap om de hovedfaktorer i kirke og samfunn som har påvirket og formet kirkens misjonsteologi og ¿misjonspraksis,
- god kunnskap om og evne til å drøfte de misjonsparadigmer, de misjonsteologiske hovedspørsmål og den misjonspraksis som kjennetegner vår egen tid,
- evne til å fremstille en misjonsteologi for vår tid.

Litteratur
LITTERATUR
- Bosch, David J., "Et utvalg" i *Transforming mission : paradigm shifts in theology of mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1991, s. 1-55, 79-83, 113-129, 170-520 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Berentsen, Jan-Martin, *Teologi og misjon : trekk fra protestantismens historie fram til vårt århundre* Oslo: Luther, 1990 .
- Berentsen, Jan-Martin, Engelsviken, Tormod og Jørgensen, Knud,*Missiologi i dag* Oslo: Universitetsforlaget, 2004 .
- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i *Swedish missiological themes* Bind 89, nr. 2 2001, s. 197-220 .
- Kirk, J. Andrew, *What is mission? : theological explorations* London: Darton Longman and Todd, 1999 .
- Kirk, J. Andrew, *Vad är mission? : en teologisk undersökning* Örebro: Libris, 2003 .
- Yates, Timothy, *Christian mission in the twentieth century* Cambridge: Cambridge University Press, 1994 .

MV603 - Kristen interkulturell kommunikasjon

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

I en verden hvor globaliseringen griper om seg og hvor de fleste samfunn blir flerkulturelle og flerreligiøse, og kommunikasjon på tvers av religiøse, kulturelle og sosiale skillelinjert bli stadig mer vanlig og nødvendig, møter kirken i sitt arbeid med å kommunisere det kristne budskap i vårt eget og i andre land nye og store utfordringer. Dette emnet vil se både på problemene og mulighetene for forståelse og kommunikasjon på tvers av kultur- og religionsgrenser. Særlig vil det fokusere på evangelieformidling i kristent interkulturelt arbeid i Norge og i andre land. Emnet vil bli behandlet tverrfaglig med bidrag fra kommunikasjonsteori og sosialantropologi. (Dette fordypningsemne/valgemne vil med fordel kunne kombineres med en studiereise (5 studiepoeng) eller et studieopphold i utlandet der en får erfaring og god kunnskap om interkulturell kommunikasjon)

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet MV603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kunnskap om ulike former for kommunikasjon,
- kunnskap om de faktorer som påvirker kommunikasjon,
- god kunnskap om forholdet mellom kultur og kommunikasjon,
- god kunnskap om interkulturell kommunikasjon av det kristne budskap og evne til å vurdere ulike kommunikasjons- og kontekstualiseringsteorier,
- evne til interkulturell kommunikasjon av det kristne budskap i forhold til en bestemt kultur eller subkultur.

Litteratur

LITTERATUR
- Dahl, Øyvind, "Et utvalg"*Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 15-128, 175-205 .
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s. 13-224 .

MV690 - Studietur i Misjonsvitenskap

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Studieturene går til steder som er særlig interessante i forhold til kirke- og misjonshistorie, kontekstuell teologi, tverrkulturell etikk og religionsteologi, praktisk teologi, misjonsteologi og religionsvitenskap. Studentene vil få et personlig møte med kirker som lever i en ikke-vestlig og oftest ikke-kristen kontekst, kunne studere hvordan kirken møter de sosiale, åndelige og teologiske utfordringene og bli i stand til å trekke linjer tilbake til sin egen kirkelige situasjon. Studieturene vil også gi en særlig mulighet til å studere de store verdensreligionene og annen ikke-kristen religiøsitet i deres egne historiske, kulturelle og geografiske miljø. Studieturene vil være tverrfaglige.

Studieturene kan også kombineres med ulike andre 5 eller 10 studiepoengs fordypningsemner/valgemner med vekt på misjonsvitenskap og/eller religionsvitenskap og danne utgangspunkt for oppgaver og avhandlinger.

Studiekrav
Studenten skal
- delta på den forberedende undervisning og på studiereisen
- levere en oppgave på inntil 7-10 sider om emne oppgitt av lærer
- delta i evalueringen av turen

Vurdering
Emnet MV690 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

MV691 - Åpent fordypningsemne i MV

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet MV691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV692 - Åpent fordypningsemne i MV

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet MV692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV693 - Åpent fordypningsemne i MV

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet MV693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

NT231 - Det nye testamente - bibelteologi

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

NT251 - Introduction to the New Testament

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
The Bible ¿ with the Old and New Testaments ¿ has a pivotal role in all Christian theology, and especially in Protestant theology. The present course aims to give a thorough historical and theological introduction to the books of the New Testament.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is to
- hand in a weekly reading report for at least 75 percent of the weeks
- hand in a weekly reader¿s questions report for at least 75 percent of the weeks
- give an evaluation of the course and the teaching if the course is up for evaluation the semester in question.

Vurdering
To gain credits for the course the student has to pass all the course works/¬assignments, and then sit for a written examination (4 hours). Finally, the grade of the course will be given on the basis of the reports (weighing 1/3) and the examination (weighing 2/3).

Mål og innhold
The students are expected to:
- know the history of textual transmission and translation of the New Testament
- know the contents of the writings of the New Testament
- know historical-critical analysis of New Testament literature
- know theological themes in the writings of the Old Testament
- have good knowledge about John¿s Gospel, its content, literary style and theology.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *The Oxford illustrated history of the Bible* redaktør Rogerson, John Oxford: Oxford University Press, 2001, s. 293-368 .
- Drane, John, *Introducing the New Testament* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001 .
- Smith, D. Moody, *The theology of the Gospel of John* Cambridge: Cambridge University Press, 1995 .

NT501 - Det nye testamente 1

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningene Det nye testamente.

NT501 består av innføring i bibefaglig metode og studium av tekster fra Lukas- og Johannesevangeliet (10 sp).

Emnet bør studeres sammen med GR151- Gresk.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT511 Det nye testamente med gresk, reduseres dette emnet med 10 sp
Med NT505 The Gospel of Luke, reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive tre mappeoppgaver i Det nye testamente under veiledning, en oppgave i tekstkritikk/eksegetisk metode (800-1000 ord), en eksegetisk oppgave i Johannesevangeliet (2000-3000 ord) og en eksegetisk oppgave i Lukasevangeliet (2000-3000 ord).
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet NT501 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene, + en muntlig prøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av én oppgave valgt av studenten, og én oppgave valgt av fakultetet. Karakteren justeres så av en muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige prøven tar normalt utgangspunkt i den greske teksten.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne, men korrigeres ved en muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige prøven vil normalt ta utgangspunkt i den greske teksten.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal ha
- god kunnskap om hva en historisk tilnærming til bibeltekster innebærer,
- kjennskap til hva som er forskjellen på en diakron og en synkron tilnærming til bibeltekster, og knytte disse tilnærminger til ulike måter å lese nytestamentlige tekster på,
- evne til å anvende det tekstkritiske noteapparatet i moderne greske tekstutgaver,
- god kunnskap om Lukas- og Johannesevangeliet, deres tilblivelse og innhold,
- evne til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske tekst.

EKSEGETISK PENSUM
Luk 1,1-4. 26-56; 2,1-21; 3,1-4,44; 22,1-46; 23,1-25; 24,1-53.
Joh 1-4; 6-14

Litteratur
LITTERATUR
- Johnson, Luke Timothy, *The Gospel of Luke* Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1991 .
- Moloney, Francis J., *The Gospel of John* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1998 .
- Synnes, Martin, *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster : innføring i bibelfaglig metode* Høvik: Kolofon, 2003 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997 .
- Morris, Leon, *The Gospel according to John* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995 .

NT502 - Det nye testamente 2

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det nye testamente.

NT502 bygger videre på GR151 og NT501 slik at en forutsetter at de greske tekster allerede er bearbeidet språklig. Tekstarbeidet føres nå videre, og suppleres med bibelteologiske emner.

Emnet består av to delemner: A. Det nye testamente (4 sp) og B. Nytestamentlig bibelteologi (6 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med BIB501 Bibelfag, reduseres dette emnet med 7 sp
Med NT503 Det nye test. - bibel..., reduseres dette emnet med 6 sp
Med NT503FDID Det nye test. - bibel..., reduseres dette emnet med 6 sp
Med NT503MET Det nye testamente, reduseres dette emnet med 6 sp
Med NT504 The Bible in Context..., reduseres dette emnet med 3 sp
Med NT505 The Gospel of Luke, reduseres dette emnet med 1 sp
Med NT506 First Corinthians 8-10..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet NT502 har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D.

Mål og innhold

DELEMNE A. DET NYE TESTAMENTE (4 SP)

Studenten skal
- ha god kunnskap om 1 Korinterbrev, dets tilblivelse og innhold
- ha evne til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske teksten
- ha kjennskap til Johannes Åpenbaring som apokalyptisk og teologisk skrift

KILDETEKSTER
Luk 6,20-8,25; 1 Kor 8-15 eller Rom 1-8

DELEMNE A LITTERATUR
- "Luk. 6,20-8,25" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt .
- "1. Kor. 8-15" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt .
- Bauckham, Richard, *The theology of the Book of Revelation* Cambridge: Cambridge University Press, 1993 .
- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997 .

DELEMNE A VALGLITTERATUR
Enten:
- Fitzmyer, Joseph A., *Romans : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1993 .

Eller:
- Witherington, Ben, *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995 .

DELEMNE B. NYTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI (6 SP)

Studenten skal
- ha kjennskap til Paulus teologi basert på en helhetsfremstilling,
- ha kjennskap til hvordan "Guds rike" i Jesu forkynnelse i følge de synoptiske evangelier kan forståes.

DELEMNE B LITTERATUR

- Aalen, Sverre, "Guds kungavälde eller Guds rike?" i *Guds sønn og Guds rike : nytestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1973, s. 151-183 .
- Kvalbein, Hans, *Jesu forkynnelse om Guds rike etter de synoptiske evangelier : manuskript for fellespensum i bibelteologi til NT502 og NT503* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det Teologiske Menighetsfakultet, 2003, s. 138 bl. (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Kvalbein, Hans, "Kan vi tale om en Gudsrike-etikk i de synoptiske evangelier?" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 69 1998, s. 3-27 .
- Sandnes, Karl Olav, *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996 .
- Synnes, Martin, "Teosentrisk eller soteriologisk tolkning av he basileia tou theou? : en revurdering av Sverre Aalens tolkning" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 70 1999, s. 54-74 .

NT503 - The New Testament - Biblical Theology

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
The course NT503 gives an overview of the main aspects of pauline and synoptic theology.

Studiepoengreduksjon
Studens trying to gain credits for this course will have a credit reducation against the following courses:

With BIB501 Bibelfag, it is reduced with 3 credits
With NT502 Det nye testamente 2, t is reduced with 6 credits
With NT503FDID Det nye testamente - bibelteol, t is reduced with 10 credits
With NT503MET Det nye testamente - bibelteol, t is reduced with 10 credits
With NT504 The Bible in Context and..., t is reduced with 3 credits

Studiekrav
The student is expected to
- give an evaluation of the course and the institution if the course is up for evaluation the semester in question.

Vurdering
The course NT503 only has one form of examination, a written test (6 hours). The course is graded (A-F) on the basis of the written test.

Tools permitted during examination: For the written test, the tools given in the Appendix, list D can be used. Link: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
The student is to have:
- a good knowledge about in what respect Paul's letters is an expression of a coherent/unified theology,
- a good knowledge on Paul's conception of Christ, salvation, the church/Christian fellowship and Christian ethics,
- a good knowledge on the content and encompassing of Jesus' proclamation of the Kingdom of God,
- a have a good knowledge about the picture the synoptic gospel's convey of Jesus' understanding of himself, and what it means to follow him.

Litteratur
LITTERATUR
- Dunn, James D. G., "Kap. 13-16" i *Jesus remembered* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, s. 489-762 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Dunn, James D. G., *The theology of Paul the Apostle* Edinburgh: Clark, 1998 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Kvalbein, Hans, *Jesu forkynnelse om Guds rike etter de synoptiske evangelier : manuskript for fellespensum i bibelteologi til NT502 og NT503* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det Teologiske Menighetsfakultet, 2003, s. 138 bl. (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Sandnes, Karl Olav, *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996 .

Eller:
- Dunn, James D. G., "Kap. 1?-12" i *Jesus remembered* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, s. 383-487 .
- Ladd, George Eldon, "Paul" i *A theology of the New Testament* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1993, s. 397-614 .

NT503FDID - Det nye testamente - bibelteologi

Faglærer:	Hans Kvalbein, Hans.Kvalbein@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, studieretning KRL fagdidaktikk.

NT503 gir en oversikt over sentrale deler av paulinsk og synoptisk teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med BIB501 Bibelfag, reduseres dette emnet med 3 sp
Med NT502 Det nye testamente 2, reduseres dette emnet med 6 sp
Med NT503 Det nye testamente - bibelteol, reduseres dette emnet med 10 sp
Med NT503MET Det nye testamente - bibelteol, reduseres dette emnet med 10 sp
Med NT504 The Bible in Context and..., reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- delta i minst 75% av undervisningen,
- skrive en oppgave på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet NT503FDID har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (7 dager). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi,
- ha innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel,
- ha god kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike,
- ha god kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham.

LITTERATUR
Litteraturen er den samme som på NT503.

NT503MET - Det nye testamente - bibelteologi

Faglærer:	Hans Kvalbein, Hans.Kvalbein@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

NT503MET gir en oversikt over sentrale deler av paulinsk og synoptisk teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med BIB501 Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp
Med NT502 Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 6 sp
Med NT503 Det nye testamente - bibelteol reduseres dette emnet med 10 sp
Med NT503FDID Det nye testamente ¿ bibelteol reduseres dette emnet med 10 sp
Med NT504 The Bible in Context and ¿ reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- delta i minst 75% av undervisningen,
- skrive en oppgave på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet NT503FMET har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (7 dager). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste F

Mål og innhold
Studenten skal
- ha innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi,
- ha innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel,
- ha god kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike,
- ha god kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham.

LITTERATUR
Litteraturen er den samme som på NT503.

NT504 - The Bible in Context & Pauline Theology

Faglærer:	Hans Kvalbein, Hans.Kvalbein@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
The first part of this course emphasizes the contextual profile on the engagement with Biblical Studies. Since theology involves an endeavor in communication, different contextual theologies have emerged, such as liberation theology, African theology etc., reflecting the various religious, cultural and socio-economic contexts. The course will focus on questions and approaches related to the reading of Biblical texts when seen in light of contemporary contexts.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Vurdering
The grade of the course will be given on the basis of the written examination.

Mål og innhold
The students are expected to:
- know what it means to read and communicate Biblical texts in light of contemporary contexts
- know the models or approaches to be used in contextual Biblical interpretation
- know how contextual approaches to reading the Old & New Testament relate to more traditional methods

The second part of this course is the theology of Paul¿s letters. The epistles of the apostle were written for particular reasons and to address certain historical circumstances. Nevertheless, his letters are addressing questions of importance beyond his time, and he claims to write on the authority of the Lord. Paul¿s epistles have given rise both to theology and church-history.

The students are expected to:
- know the basic structure of Paul¿s theology
- know Paul¿s conception of Christ, salvation, fellowship, and ethics

Litteratur
LITTERATUR
- Bevans, Stephen B., *Models of contextual theology* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002 .
- Kirk, J. Andrew, "Et utvalg" i *Liberation theology : an evangelical view from the Third World* London: Marshall Morgan & Scott, 1979, s. 95-208 .
- Ladd, George Eldon, "Paul" i *A theology of the New Testament* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1993, s. 397-614 .
- West, Gerald O., *Biblical hermeneutics of liberation : modes of reading the Bible in the South African context* Pietermaritzburg: Cluster, 1995 .

NT505 - The Gospel of Luke

Faglærer:	Hans Kvalbein, Hans.Kvalbein@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
This course is aimed at an in-depth knowledge based on detailed exegesis of the Greek text. The following texts will be studied according to traditional exegetical methods:
3:1-4:44; 6:20-8:25; 14:15-16:31; 22:1-24:53

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Vurdering
The grade of the course will be given on the basis of the written examination.

Mål og innhold
The students are expected to:
- have thorough knowledge of Luke¿s Gospel, introductory questions and its theological message
- have the necessary skills to interpret Luke 3:1-4:44; 6:20-8:25; 14:15-16:31; 22:1-24:53 on the basis of the Greek text

DELEMNE A LITTERATUR
- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Green, Joel B., *The theology of the gospel of Luke* Cambridge: Cambridge University Press, 1995 .

NT506 - First Corinthians 8-10, 11-14

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
The early Christians faced many challenges in their relationship to the Graeco-Roman environment in which they lived. Chaps. 8-10 emphasize questions of idolatry and idol meat. According to chaps. 11-14 the early Christians gathered in private homes.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Vurdering
The grade of the course will be given on the basis of the written examination.

Mål og innhold
The students are expected to:
- have thorough knowledge of First Corinthians, introductory questions and its theological message
- have the necessary skills to interpret the texts on the basis of the Greek text.
- be able to see the text as a response to religious and ethical pluralism in Paul¿s time and today

Students might apply for replacing some of the texts (not more than 1/3), provided there is an equivalence in terms of level and quantity of the assigned curriculum.

DELEMNE A LITTERATUR
- Carson, D. A., *Showing the spirit : a theological exposition of 1.corinthians 12-14* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1987 .
- Winter, B.W., "Theological and ethical responses to religious pluralism : 1 Corinthians 8-10" i *Tyndale bulletin* Bind 41 London: Tyndale Press, 1990, s. 209-226 .
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s. 186-290 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Furnish, Victor Paul, *The theology of the first letter to the Corinthians* Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1999 .

NT601 - Galaterbrevet og retorikk

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
I antikken spilte retorikken ¿ kunsten å argumentere ¿ en avgjørende rolle i samfunnet. Nyere forskning har gjenoppdaget verdien av den antikke retorikk også når det gjelder å tolke nytestamentlige tekster. Dette emne gir god kunnskap om antikkens retorikk og hvordan det kan anvendes på eksempelvis Galaterbrevet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om hvordan retorikk ble anvendt i antikken
- kjennskap til debatten om bruken av antikk retorikk i tolkningen av Det nye testamente
- kunnskap om galaterbrevet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- evne til å fortolke galaterbrevet på grunnlag av den greske tekst

GRESK TEKST
Galaterbrevet

Litteratur
LITTERATUR
- Andersen, Øivind, "Et utvalg" i *retorikkens hage* Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s. 1-92, 136-162 .
- Baasland, Ernst, "Retorikk i Det nye testamente og i dagens preken" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 1987, s. 3-11 .
- Morland, Kjell Arne, "Retorikken er verd en renessanse!" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 1992, s. 3-11 .
- Witherington, Ben, *Grace in Galatia : a commentary on St Paul's letter to the Galatians* Edinburgh: T&T Clark, 1998 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Hietanen, Mika, *Galaterbrevet i ljuset av en retorisk analys* Åbo: Åbo akademi, 1998 .

NT602 - Romerbrevet i historisk og teologisk kontekst

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Gjennom studiet av Romerbrevets greske tekst vil dette emne gi fordypning i den historiske og teologiske sammenheng som dette viktige skrift hører hjemme i. Emnet studeres eksegetisk gjennom en større kommentar og gjennom faglige artikler som har spilt en særlig rolle i brevets nyere forskningshistorie.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform. I dette emnet er det åpent hva som er sekundær vurderingsform, dvs at det bestemmes fra semester til semester.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om brevet, dets innledning og de spørsmål som knytter seg til dette
- god god kunnskap om brevets teologi og sentrale spørsmål knyttet til fortolkningen av brevet
- evne til å fortolke brevet på grunnlag av den greske tekst

GRESK TEKST
Romerbrevet

Litteratur
LITTERATUR
- Donfried, Karl P., *The Romans debate* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1991 .
- Fitzmyer, Joseph A., *Romans : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1993 .

NT603 - Hebreerbrevet som kristen tolkning av GT

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Hebreerbrevet gir en reflektert og dyptpløyende tolkning av Jesu person og verk i lys av de hellige skrifter. Den gamle pakt oppfylles i den nye. Som Guds Sønn og som ypperstepresten etter Melkisedeks vis står Jesus over Mose og englene, og har ved sin offerdød èn gang for alle åpnet adgang inn til den himmelske helligdom. Gjennom brevets teologi føres leserne inn tidlig kristen skrifttolkning

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om Hebreerbrevet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- god kunnskap om skriftets teologi og den skrifttolkning som ligger til grunn for dette
- evne til å fortolke utvalgte tekster på grunn lag av den greske tekst

Gresk tekst
Heb 1,1-2,18; 4,14-5,10; 7,1-8,5; 9,11-10,22

Litteratur
LITTERATUR
- Isaacs, Marie E., *Sacred space : an approach to the theology of the Epistle to the Hebrews* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1992 .
- Koester, Craig R., *Hebrews : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2001 .

NT604 - Johannes' åpenbaring

Faglærer:	Hans Kvalbein, Hans.Kvalbein@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Bibelens siste skrift har en egen sjanger. Ikke minst det visjonære symbolspråk i boken med mange innslag av tallsymbolikk har gjennom kirkens historie ofte blitt brukt til spekulative teorier om "de siste tider". Skriftets særskilte sjanger reiser spennende historiske, teologiske og hermeneutiske spørsmål. Utvalget av tekster legger opp til at skriftet skal studeres med særlig henblikk på en helhetsforståelse

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om skriftet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- god god kunnskap om skriftets tolkningshistorie
- evne til å fortolke utvalgte tekster på grunn lag av den greske tekst

Gresk tekst
Joh.Åp. 1,1-2,11; 5; 12-13; 19,11-16; 20,1-21,8; 22,1-7

Litteratur
LITTERATUR
- Bauckham, Richard, *The theology of the Book of Revelation* Cambridge: Cambridge University Press, 1993 .
- Boring, M. Eugene, *Revelation* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1989 .
- Mounce, Robert H., *The Book of Revelation* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998 .

NT605 - Jødedommen på nytestamentlig tid

Faglærer:	Hans Kvalbein, Hans.Kvalbein@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Jødedommen i det 1. århundre var ingen enhetlig størrelse, men omfattet ulike retninger og grupperinger. De hadde likevel en felles arv i Tanak (GT). Emnet vil gi god kunnskap om den jødiske kultur som Jesus og de første kristne levde i.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT605 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god god kunnskap om jødisk religion, kultur og identitet på nytestamentlig tid
- ha god god kunnskap om de viktigste skillelinjer mellom ulike religiøse retninger i jødedommen på Jesu tid
- ha evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon omkring det at Jesus var jøde

Tekster i oversettelse
200 sider fra GT-apokryfene, pseudepigrafene, Qumran, Filon, Josefus eller rabbinsk litteratur valgt i samråd med faglærer, og meldes til studieveileder innen en frist.

Og i tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges 100 sider sekundærlitteratur i tilknytning til kildetekstene. Det velges i samråd med faglærer og meldes innen oppmeldingsfrist for eksamen.

Litteratur
LITTERATUR
- Hegstad, Harald, "Hedningenes frelser eller Israels Messias? : til spørsmålet om den teologiske og kristologiske betydningen av at Jesus var jøde" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 64, nr. 2 Oslo: Universitetsforlaget, 1993, s. 81-94 .
- Kvalbein, Hans, *Blant skriftlærde og fariseere : jødedommen i oldtiden* Oslo: Verbum, 1984 .
- Moxnes, Halvor, "Jøden" i *Jesus : år 2000 etter Kristus* redaktør Moxnes, Halvor Oslo: Universitetsforlaget, 2000, s. 52-83 .
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s. 23-145 .

NT606 - Kvinner i den eldste kirke

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
På mange måter var Jesu holdning til kvinnene oppsiktvekkende. I de eldste menigheter spilte kvinnene mange steder en sentral rolle. Paulus fremhevet også klart likeverdet mellom mann og kvinne. Men det finnes også tekster som argumenterer ut fra et patriarkalsk familiemønster, og som synes å innebære begrensninger for kvinnenes oppgaver i menigheten. Emnet er bygget rundt noen sentrale tekster fra Det nye testamente. Disse tekster forutsettes studert på grunnlag av den greske tekst. (se nedenfor)

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hvilken plass kvinnene hadde i det antikke samfunn og i de første kristne menigheter,
- kjennskap til hvordan man kan lese og forstå de såkalte hustavler,
- kjennskap til hvordan vi kan tolke spenningen mellom tekster som framhever likeverdet mellom kvinne og mann og tekster som legger begrensninger på kvinnenes aktivitet i menigheten.

Gresk tekst
Mark 16,1-8; Luk 8,1-3; 10,38-42; Rom 16,1-8; Gal 3,19-29; Efes 5,21-6,9; 1 Tim 2,1-3,7; 1 Pet 2,18-3,9

Litteratur
LITTERATUR
- Keener, Craig S., *Paul, women & wives : marriage and women's ministry in the letters of Paul* Peabody, MA: Hendrickson, 1992 .
- MacDonald, Margaret Y., *Early Christian women and pagan opinion : the power of the hysterical woman* Cambridge: Cambridge University Press, 1996 .
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i *Women in the earliest churches* Cambridge: Cambridge University Press, 1988, s. 128-182 .

NT607 - Dødehavsrullene og Det nye testamente

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Funnet av Dødehavsrullene ved Qumran har kastet nytt lys over jødedommen på nytestamentlig tid. Emnet vil gi god kunnskap om Qumran-samfunnet, dets skrifter og forbindelseslinjene mellom Dødehavsrullene og NT.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT607 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om Qumranssamfunnets liv og fromhet, deres teologi og skrifttolkning
- god kunnskap om hvordan Dødehavsrullene kan kaste lys over Det nye testamente og urkristendommen

Tekster i oversettelse
"Damaskusskriftet (CD I); utvalg fra Menighetsregelen (1QS I-VIII samt 1QSa); utvalg fra pesherkommentarene (4QpPsalm 37; 1QpHab I-II.V:VII-XIII; 4QpNah; 4QFlor); utvalg fra Takkesalmene (1QH I,1-II,19, VII,26-33; IX,3-14); Halakhisk brev (4QMMT); Arameisk apokalypse (4Q246); Messiansk apokalypse (4Q521); 4QBeatitudes (4Q525)" i The Dead Sea scrolls translated : the Qumran texts in English. 2nd. ed. / redaktør Florentino García Martínez. Leiden: Brill, 1996, s. ikke angitt.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Dødehavsrullene : funn og forskning i 50 år* redaktør Eggen, Renate Banschbach et al. Trondheim: Tapir, 1997, s. 47-70, 95-136, 211-225 .
- "Damaskusskriftet (CD I); utvalg fra Menighetsregelen (1QS I-VIII samt 1QSa); utvalg fra pesherkommentarene (4QpPsalm 37; 1QpHab I-II.V:VII-XIII; 4QpNah; 4QFlor); utvalg fra Takkesalmene (1QH I,1-II,19, VII,26-33; IX,3-14); Halakhisk brev (4QMMT); Arameisk apokalypse (4Q246); Messiansk apokalypse (4Q521); 4QBeatitudes (4Q525)" i *The Dead Sea scrolls translated : the Qumran texts in English* redaktør García Martínez, Florentino Leiden: Brill, 1996, s. ikke angitt .
- Ruager, Søren,*Dødehavsrullerne og Det nye Testamente : en bibelteologisk sammenligning* Randers: Konvent for Kirke og Theologi, 1995 .
- VanderKam, James C., "Et utvalg" i *The Dead Sea scrolls today* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1994, s. 1-119, 187-201. .

NT608 - Kulturkunnskap

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
De første kristne var en del av den jødisk-hellenistiske kulturen. I arbeidet med nytestamentlige tekster er kjennskap til denne kulturen viktig. Emnet består av et tekstutvalg i oversettelse samt en nyere helhetsfremstilling.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT609 Fordypningsemne i gresk, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

For våren 2006 har faglærer valgt sekundær vurderingsform.

Vurdering
Emnet NT608 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til jødisk hellenistisk kultur,
- god kunnskap om hvordan slik kjennskap kan ha betydning for tolkningen av nytestamentlige tekster.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Den nytestamentlige tids historie* redaktør Pedersen, Sigfred Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s. 413-424, 428-436, 439-459 .
- "Et utvalg" i *Den nytestamentlige tids historie* redaktør Pedersen, Sigfred Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s. 20-75, 97-113, 117-203, 227-234, 278-338 .
- "Sirak 24, Visdommens bok 13-15, 1 Makkabeerbok 1-2" i *Det gamle testamentes apokryfiske bøker : de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s. ikke oppgitt .

NT609 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur

Faglærer:	Bjørn Helge Sandvei, Bjorn.H.Sandvei@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Fordypningsemnet i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). NT609 forutsetter greskkunnskaper lik GR151 eller tilsvarende.

Fordypningsemnet i gresk språk og kultur er utformet med en rekke emnevarianter. Det har som felles mål å gi:
- fordypet god kunnskap om den religiøse, kulturelle og historiske konteksten for Det nye testamente og for fremveksten av den kristne kirke;
- utdypet kjennskap til gresk språk og grammatikk.
- mulighet til å fordype seg i et bredere utvalg av bibelske og utenombibelske tekster.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT608 Kulturkunnskap, reduseres dette emnet med 5 sp

Vurdering

Emnet NT609 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste H.

Mål og innhold

Studentene skal fordype seg i:

a) en tekstkomponent på ca. 40 sider gresk tekst (utgjør anslagsvis 2/3 av hele emnet).
b) en kulturkomponent som består av et lesepensum i allmenn kulturkunnskap (ca. 250 sider, jfr. NT608) kombinert med tekster tilpasset den aktuelle emnevarianten (ca. 150 sider), dvs. til sammen ca. 400 sider (utgjør anslagsvis 1/3 av hele emnet).

Studiet av greske tekster kan skje innen én av følgende emnevarianter (eller et alternativt tekstutvalg etter samråd med faglærer/fagseksjon):

EMNEVARIANT 1: «SKRIFTTOLKNING OG FORKYNNELSE»

Gresk tekst:
- Hebr 1-3 og 8-10 [ca. 12 sider]
- 2 Klem 1-12 [ca. 9 sider]
- Meliton: Om påsken, 1-71; 100-105 [ca. 21 sider]

Kulturkunnskap:
Helhetsfremstilling (ca. 250 sider):

Enten
Sigfred Pedersen (red.): Den nytestamentlige tids historie. Aarhus Universitetsforlag, 1994.
[Utvalg: side 20-193 (kap. 1-4); side 339-412 (kap. 8).],

eller
Helmut Koester: History, Culture and Religion of the Hellenistic Age. New York / Berlin: Walter de Gruyter, 1995 (Second edition).
[Utvalg: side 1-76; side 137-217; side 273-309; side 336-364 , + en kortfattet fremstilling av urkristendommens historie.]

Tekstrelatert del (ca. 150 sider):
Edvin Larsson: «Om Hebreerbrevets syfte» [13 sider].
Oskar Skarsaune: Meliton av Sardes: Om påsken [Innledningen = ca. 40 sider].
Oskar Skarsaune: Da Skriften ble åpnet [s. 11-84 = 83 sider].
Ernst Baasland og Reidar Hvalvik (red.): De apostoliske fedre [Innledning til 2 Klem = 5 sider].

EMNEVARIANT 2: «LITURGISKE TEKSTER»

Gresk tekst:
- Septuaginta: Et utvalg Davidssalmer, f.eks. 23 (y 22), 24 (y 23), 51 (y 50), 150 [ca. 5 sider]
- Det nye testamente: Luk 1,46-55.68-79; Rom 11,33-36; Ef 1,3-14; Kol 1,15-20; Fil 2,6-11; 1 Pet 1,3-5; 2,21-25. Matt 26,17-30; 1 Kor 11,23-26 [ca. 10 sider]
- Didaché (De tolv apostlers lære), kap. 7-10 [ca. 3 sider]
- Symbolum Romanum og Symbolum Nicaenum [ca. 3 sider]
- Hippolytos: Den apostoliske tradisjon (kap. 2-3; 7) [ca. 3 sider]
- [Johannes Khrysostomos:] «Den guddommelige liturgi» (hovedtekst) [ca. 16 sider]

Kulturkunnskap:
Helhetsfremstilling (ca. 250 sider): Se emnevariant 1.

Tekstrelatert del (ca. 150 sider):

Paul Bradshaw: Early Christian Worship [ca. 95 sider].
Einar Molland: Konfesjonskunnskap: De oldkirkelige symboler [= side 22-34 + 38-47] [21 sider].
Anders Ekenberg: Hippolytos; Den apostoliska traditionen [Innledningen = ca. 30 sider].
Robert F. Taft: The Byzantine Rite. A short history, kap. 1-3 [ca. 20 sider].

EMNEVARIANT 3: «MISJON OG APOLOGETIKK»

Gresk tekst:
- Det nye testamente: Apg 14,1-20; 17,16-34; 1 Tess 1-3 [ca. 8 sider]
- «Til Diognetos» [ca. 12 sider]
- Aristides' Apologi [ca. 14 sider]
- Justins Andre apologi (kap. 5-6; 8; 10; 12-13) [ca. 5 sider]

Kulturkunnskap:
Helhetsfremstilling (ca. 250 sider): Se emnevariant 1.

Tekstrelatert del (ca. 150 sider):

Ernst Baasland og Reidar Hvalvik (red.): De apostoliske fedre (Herfra: O.Skarsaune: «Den tidligste apologetiske litteratur»; R.Hvalvik: Innl. til Aristides' apologi og til «Diognet».) [ca. 10 sider].
Reidar Hvalvik: «- The expansion of the church in the pre-Constantinian era» [ca. 20 sider].
Robert McQ Grant: Greek Apologists of the Second Century [Tekstutvalg i samråd med faglærer, ca. 50 sider, f.eks. side 9-43, 182-190, 202.].
Einar Molland: «Brevet til Diognet» [ca. 16 sider].
Karl Olav Sandnes: «Paul and Socrates: The Aim of Paul¿s Areopagus Speech» [ca. 13 sider].
Oskar Skarsaune: «- Antikk religion, gresk filosofi og kristen tro ifølge Justin Martyr» [ca. 22 sider]
Støttelitteratur til lesningen av NT-tekstene f.eks. utvalgte avsnitt i kommentarene av Edvin Larsson (Acta) og Per-Erik Ragnarsson (1 Tess) i serien Kommentar til Nya Testamentet [ca. 25-30 s.].

EMNEVARIANT 4: «MARTYR-TEKSTER»

Gresk tekst:
- Det nye testamente: Apg 6,1 - 8,3; 12 [ca. 9,5 sider]
- Evsebios: «Kirkens historie», II, 23-25: Jakobs, Peters og Paulus' martyrium [ca. 5,5 sider]
- Ignatius' brev til romerne [ca. 7 sider]
- Polykarps martyrium [ca. 15 sider]
- Utvalgte martyrtekster fra Musurillos samling (f.eks. Karpos, Justin) [ca. 5 sider]

Kulturkunnskap:
Helhetsfremstilling (ca. 250 sider): Se emnevariant 1.

Tekstrelatert del (ca. 150 sider):
Ernst Baasland og Reidar Hvalvik (red.): De apostoliske fedre (Herfra: Innl. til Ignatiusbrevene. Innl. til Polykarps martyrium) [ca. 14 sider].
Eusebios: Kyrkohistoria (Utvalgte avsnitt i oversettelse for å få et bilde av de mange "ukjente" martyrer i de første århundrer, f.eks. s. 150-161; s. 217-222; s. 269-ca. 300 [= tils. ca. 45 sider].)
H. Musurillo: The Acts of the Christian Martyrs [Utvalg ca. 50 sider].
Svenskt patristiskt bibliotek, band II: Martyrer & helgon [Innledning: = ca. 30 sider.]

EMNEVARIANT 5: «KVINNER I NT OG I TIDLIG KRISTEN TID»

Gresk tekst:
- Det nye testamente: Utvalgte tekster (ca. 10 sider)
- Theklas liv og undergjerninger.
- Gregorios av Nyssa: Makrinas liv (kap. 2-3; 6-7; 12; 20-21; 23-26) [ca. 12 sider]
- «Martyrene i Thessalonika» - Agape, Irene og Khione [ca. 6 sider].

Kulturkunnskap:
Helhetsfremstilling (ca. 250 sider): Se emnevariant 1.

Tekstrelatert del (ca. 150 sider):

Ben Witherington: Women in the Earliest Churches (Utdrag).
E. Sch. Fiorenza: In Memory of her (Utdrag).
Susanna Elm: Virgins of God (Utdrag).
H. Musurillo: The Acts of the Christian Martyrs [Utdrag].
Gregorios av Nyssa (svensk utg. ved Sten Hidal): Makrinas liv (Innledningen).

EMNEVARIANT 6: «TIDEN MELLOM TESTAMENTENE» (UTKAST)

Gresk tekst:
- Utvalg fra Det gamle testamente (i Septuaginta):
- 1. og 2. Makkebéerbok; Sirak; Ps Sal; Tillegg til Daniel.

EMNEVARIANT 7: «HELGENBIOGRAFI» (UTKAST)

Gresk tekst:
- Athanasios av Aleksandria: «Antonios¿ liv».

VALGLITTERATUR

Enten:
- "Et utvalg" i *Den nytestamentlige tids historie* redaktør Pedersen, Sigfred Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s. 20-193, 339-412 .
Eller:
- Koester, Helmut, "Et utvalg" i *History, culture and religion of the Hellenistic age* New York: Walter de Gruyter, 1995, s. 1-76, 137-217, 273-309, 336-364 .

NT610 - Jesu liknelser

Faglærer:	Karl Olav Sandnes, Karl.O.Sandnes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Liknelsene utgjør en viktig del av Jesu forkynnelse. De har vært gjenstand for mange ulike tolkninger gjennom kirkens historie. Emnet vil gi god kunnskap om denne tolkningshistorien og hjelp til forståelsen av Jesu lignelser, med vekt på utvalgte tekster.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT610 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om i tolkningshistorien til Jesu liknelser
- ha god kjennskap til Jesu lignelser i de synoptiske evangelier
- ha evne til å fortolke utvalgte liknelser på grunnlag av den greske tekst

GRESK TEKST:
Matt 13:1-46; 21:33-46; 25:1-46; Luk 10:25-37; 15:1-32; 16:1-8; 18:1-14.

Litteratur
LITTERATUR
- Blomberg, Craig L., "Et utvalg" i *Interpreting the parables* Leicester: Apollos, 1990, s. 13-167 .
- Hultgren, Arland J., "Et utvalg" i *The parables of Jesus : a commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s. 1-429 .

NT611 - De første kristne og den klassiske kulturen

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Den kristne kirke vokste frem i rammen av den gresk-romerske kultur. Allerede i Det nye testamente kan den klassiske kulturen omtales både som avgudsdyrkelse og som dyd. Kirkens samtale med seg selv om denne kulturen samt den apologetiske tradisjon som vokste frem vil stå sentralt i kurset. Undervisningen vil knyttes til utvalgte primærkilder.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet NT611 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om gresk utdanning og tidlig-kristen debatt om denne
- kjennskap til grunntrekk ved tidlig kristen apologetikk gjennom studiet av tekster fra den tidlige kirke, inklusive Det nye testamente

Litteratur
LITTERATUR
- Ehrman, Bart D., "Et utvalg" i *After the New Testament : a reader in early Christianity* New York: Oxford University Press, 1999, s. 54-71, 75-93 .
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen? : antikk religion, gresk filosofi og kristen tro i følge Justin Martyr" i*Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 49 Oslo: Luther, 1978, s. 261-282 .
- Skarsaune, Oskar, "Judaism and Hellenism in Justin Martyr, elucidated from his portrait of Socrates" i *Geschichte - Tradition - Reflexion : Festschrift für Martin Hengel zum 70. Geburtstag*Bind 3 redaktør Cancik, Hubert et al. Tübingen: Mohr, 1996, s. 585-611 .
- Wilken, Robert Louis, "Et utvalg" i *The Christians as the Romans saw them* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2003, s. 1-30, 94-125 .

NT612 - Johannes' åpenbarings teologi og virkningshistorie i billedkunsten

Faglærer:	Reidar Hvalvik, Reidar.Hvalvik@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Innenfor Det nye testamente er Johannes' åpenbaring trolig det skriftet som har vært gjenstand for flest ulike tolkninger. Studiet tar sikte på å gi en innføring i denne tolkningshistorien og gi et overblikk over skriftet som helhet. Tolkningshistorien til Johannes' åpenbaring er i høy grad preget av det forhold at skriftet er basert en visjon; det er en bok full av bilder. Studiet vil derfor også gi en innføring i skriftets virkningshistorie innenfor kristen billedkunst i middelalderen.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen overlapp mot andre emner.

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet NT612 har bare én vurderingsform klausurprøve (4 timer) . Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om hovedlinjene i Johannes' åpenbaring og kjennskap til dens tolkningshistorie
- ha kunnskap om hvordan Johannes' åpenbaring har blitt tolket i billedkunsten i middelalderen

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *The Apocalypse in the Middle Ages* redaktør McGinn, Bernard et al. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1992, s. 3-19, 103-216, 234-258 .
- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001 .

NT690 - Studieturer i Det nye testamente (Israel, Hellas, Tyrkia, Roma):

Faglærer:	Bjørn Helge Sandvei, Bjorn.H.Sandvei@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Studieturene går til steder som på ulike måter er knyttet til bibelske tekster. Når "klasserommet slik flyttes til åstedet", er det naturlig at de historiske, kulturelle og geografiske rammer for tekstene fokuseres. Studieturene er tverrfaglige, og vil være et vekslende samarbeid med særlig GT og ST.

Studiekrav
Studenten skal
- delta på den forberedende undervisning og på studiereisen
- levere en oppgave på inntil 7-10 sider om emne oppgitt av lærer
- delta i evalueringen av turen

Vurdering
Emnet NT690 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

NT691 - Studietur i Det nye testamente

Faglærer:	Bjørn Helge Sandvei, Bjorn.H.Sandvei@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet NT691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

NT692 - Åpent fordypningsemne i NT:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

PEN171 - Ledelse og endringsprosesser i organisasjoner

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Master i Teologi, Enkeltemner/Deltidsstudier

Generell informasjon

Kurset gir en innføring i organisasjonsledelse med vekt på endringsprosesser og kulturutvikling. Det blir gitt en innføring i senmoderne ledelsesteori og i modeller for lederskap med utgangspunkt i Det nye testamentet. Kurset presenterer ulike typer av organisasjonskulturer og ulike faktorer som skaper endring i organisasjoner. Det blir gitt en praktisk introduksjon til ulike verktøy for å definere visjoner, verdier, mål og strategier. Emnet drøfter også sammenhengen mellom ledelsesteorier, menneskesyn og etikk, og hvordan ekklesiologiske grunnposisjoner påvirker lederskapsforståelsen.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT152-04V Ledelse og endringspros reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få godkjent PEN171 må den enkelte student
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Vurdering

Emnet PEN171 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). For å kunne gå opp til klausurprøve må studiekravene være oppfylt. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kjennskap til ulike teorier om transformasjons- og transaksjonsledelse i organisasjoner
- kjennskap til aktuelle tolkninger av Jesus som et forbilde for tjenende lederskap
- kjennskap til ulike teorier om og modeller for utvikling av organisasjonskultur
- kunnskap om sammenhengen mellom ekklesiologi og lederskapsforståelse
- kjennskap til ulike modeller for å lede endring og takle motstand mot forandring i organisasjoner.
- god kunnskap om modeller for å utvikle visjoner, verdier, mål og strategier
- evne til å reflektere over hvordan en kan utvikle visjoner, verdier, mål og strategier i egen organisasjon
- evne til å reflektere over kultur- og endringsprosesser i egen organisasjon
- evne til å reflektere over sammenhengen mellom ledelsesteori, menneskesyn og etikk

Litteratur

LITTERATUR
- Berg, Morten Emil, "Et utvalg" i *Ledelse : verktøy og virkemidler* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 27-109, 127-154, 215-252 .
- Carroll, Jackson W., "Et utvalg" i *As one with authority : reflective leadership in ministry* Louisville, Ky.: Westminster/Knox, 1991, s. 34-60, 79-96 (Kompendium).
- Erwich, Rene, "Missional churches identical global plants or locally grown flowers" i *Transformation : an international evangelical dialogue on mission and ethics* Bind 21, nr. 3 Oxford: 2004, s. 180-191 (Kompendium).
- Ford, Leighton, "Et utvalg" i *Transforming leadership : Jesus' way of creating vision, shaping values & empowering change* Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1991, s. 29-68, 99-159 .
- Hackman, Michael Z. og Johnson, Craig E., "Et utvalg" i *Leadership : a communication perspective* Long Grove, Ill.: Waveland Press, 2004, s. 1-34, 87-151, 221-249, 315-339 .
- Haukelid, Knut, "Et utvalg" i *Oljekultur og sikkerhetskultur* Oslo: Senter for teknologi innovasjon og kultur Universitetet i Oslo, 2001, s. 3-16 (Kompendium).
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Menneskesynet" i*Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 129-141 (Kompendium).
- Hybels, Bill, "Et utvalg" i *Modig lederskap* Oslo: Luther, 2003, s. 27-70, 231-253 .

- Marshall, Tom, "Et utvalg" i *Understanding leadership : fresh perspectives on the essentials of New Testament leadership* Tonbridge: Sovereign World, 1991, s. 9-129 .
- Schein, E., "What is culture?" i *Reframing organizational culture* redaktør Frost, Peter J. Newbury Park, Calif.: Sage, 1991, s. 243-253 (Kompendium).
- Skjervheim, Hans, "Det instrumentalistiske mistaket" i *Deltakar og tilskodar og andre essays* Oslo: Aschehoug, 1996, s. 241-250 (Kompendium).
- Wilson, Scott, "Kap, 1,2 og 4" i *The challenge of leadership : what do you do next?* Mariager: Royal, 2001, s. 23-47, 67-88 .

PEN172 - Lederskap og personlig utvikling

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Det teologiske Menighetsfakultet har i samarbeid med Arbeidsgruppen for realisering av Pinsebevegelsens Høyskole i Norge utviklet et PT-emne kalt PEN172 Lederskap og personlig utvikling som tar for seg lederskapstematikk og legger vekten på hvordan den enkelte gjennom personlig utvikling kan fremme kunnskap om og ferdigheter innenfor kristent lederskap. Emnet beskriver ulike personlighetstyper og understreker selvbildets betydning i prosesser og prinsipper for både lederskap og personlig utvikling, og emnet skal også gi studenten hjelp til å identifisere egen personlighetstype og lederstil. Emnet tar videre sikte på å vise veier til en strategisk lederskapsutvikling som kan tilføre en organisasjon nye ledere, og det legges vekt på å undervise i begrepet ¿coaching¿. Teamarbeid og teamledelse er også et viktig stikkord for undervisningen i dette emnet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT151 04V Lederskap og personlig utvikling reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få godkjent PEN172 må den enkelte student
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Vurdering

Emnet PEN172 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). For å kunne gå opp til klausurprøve må studiekravene være oppfylt. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om ulike former for og teoretiske perspektiver på ledelse
- kjennskap til modeller for situasjonsbestemt ledelse
- kjennskap til aktuelle tolkninger av Jesus som modell for utrustende lederskap
- kjennskap til teorier om ulike personlighetstyper
- god kunnskap om prinsipper for trening og veiledning av medarbeidere
- kjennskap til ulike modeller for teamutvikling og samarbeid
- kjennskap til verktøy for personlig utvikling og selvledelse, og evne til å anvende dette i eget liv
- god kunnskap om begrepet «åndelig veiledning» og hvordan den kan integreres i dannelsen av lederens eget fromhetsliv.

Litteratur

LITTERATUR

- Berg, Morten Emil, "Et utvalg" i *Ledelse : verktøy og virkemidler* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 82-92 (Kompendium).
- Blanchard, Kenneth H. og Hodges, Phil, "Et utvalg" i *The servant leader : transforming your heart, head, hands, & habits* Nashville, Tenn.: J. Countryman, 2003, s. 22-41, 68-83 .
- Ford, Leighton, "Et utvalg" i *Transforming leadership : Jesus' way of creating vision, shaping values & empowering change* Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1991, s. 19-35 (Kompendium).
- Hodson, Randy, "Disorganized, unilateral, and participative organizations" i *Industrial relations : a journal of economy & society* Bind 40, nr. 2 Berkeley: Institute of Industrial Relations University of California at Berkeley, 2001, s. 204-212, 225-226 (Kompendium).
- Hybels, Bill, "Et utvalg" i *Modig lederskap* Oslo: Luther, 2003, s. 71-92, 139-214 .
- Jørgensen, Knud, "Et utvalg" i*Visjon og hverdag : lederskap i misjon og menighet* Oslo: Verbum, 1991, s. 50-133, 162-203 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Kolbjørnsrud, Vegard og Hoholm, Thomas, "Ledere som ikke leder" i*Korsets seier : KS : kristen riksavis* Oslo: Filadelfiaforlaget, 2001, s. ikke oppgitt (Kompendium).
- Malm, Magnus, "Et utvalg" i *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, s. 7-56 .
- Nouwen, Henri J. M., *To og to ble vi sendt : tanker om kristent lederskap* Oslo: Verbum, 1994 .
- Roberts-Phelps, Graham, "Et utvalg" i *Jobb smartere : gjør mer, på kortere tid, med mindre stress* Oslo: Egmont Hjemmets bokforl., 2000, s. 12-41, 46-66 .

- Strand, Torodd, "Ledelse, noe som virker eller noe vi tror på?" i *Ledelse kan læres : AFF 40 år*redaktør Strand, Torodd Oslo: Bedriftsøkonomens forlag, 1992, s. ikke oppgitt (Kompendium).
- Svartdahl, Egil, *Team-bygging* Oslo: .
- Svartdahl, Egil, *Hvordan kan vi oppdage og utvikle ledere?* Oslo: .
- Tangen, Karl Inge, *Jesus som modell : medarbeiderutvikling* Oslo: .
- Thompson, Geir, "Et utvalg" i *Situasjonsbestemt ledelse* Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 23-84 .
- Wilson, Scott, *Training tomorrow's leaders : understanding discipleship and the times leaders live in* Mariager: Institute for Creativity, Leadership and Management, 2002 .

PEN173 - Kommunikasjon og forkynnelse

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Det teologiske Menighetsfakultet tilbyr i samarbeid med Pentekostalt senter for Ledelse og Teologi (PLT) et praktisk-teologisk kurs, PEN173: Kommunikasjon og forkynnelse. Kurset retter søkelyset mot hvilke kreative prosesser som skaper gode forkynnere og kommunikatorer. Det skal gi studentene evne til å reflektere teologisk omkring Åndens plass og funksjon i kristen forkynnelse, og gi kunnskap om ulike prekensjangere og metoder i prekenforberedelser. Kurset vil også være opptatt av forkynnerens indre liv og modenhet og det vil gjennom undervisning, gruppesamtaler og videoinnslag reflektere over hva som bidrar til å skape gode forkynnere med høy etisk integritet.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT161 04V Kommunikasjon¿ reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502 04V Kristen forkynnelse¿ reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
For å få godkjent PEN173 må den enkelte student:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Vurdering
Emnet PEN173 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). For å kunne gå opp til klausurprøve må studiekravene være oppfylt. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
Studenten skal ha
- kjennskap til forkynnelsens vesen, plass og oppgave i menigheten
- kjennskap til ulike prekensjangere og metoder i prekenforberedelser
- forståelsen av forholdet mellom forkynnerens utøvende virksomhet og forkynnerens indre liv og etiske modenhet
- god kunnskap om de kreative prosesser som er knyttet til forkynnelse og kommunikasjon
- evne til å reflektere omkring forkynnerens øvrige rolle i gjennomføringen av gudstjenester og møter
- evne til å reflektere teologisk om Åndens funksjon og gjerning i kristen forkynnelse og kommunikasjon

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *The pentecostal pastor : a mandate for the 21st century* redaktør Trask, Thomas E. et al. Springfield, Mo.: Gospel Publishing House, 1997, s. 79-102, 109-126, 186-191, 551-601 .
- Graham, Billy et al., "Et utvalg" i *The pastor's guide to effective preaching* Kansas City, Mo.: Beacon Hill Press of Kansas City, 2003, s. 9-44, 79-104, 145-159 .
- Howard-Browne, Rodney M., "Et utvalg" i *Berørt av Gud* Torp: Livets ord forl., 1995, s. 35-55 (Kompendium).
- Hybels, Bill, Briscoe, Stuart og Robinson, Haddon W., "Et utvalg" i *Mastering contemporary preaching* Leicester: Inter-Varsity Press, 1989, s. 129-171 .
- Johansen, Anders, "Et utvalg" i *Talerens troverdighet : tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk* Oslo: Universitetsforl., 2002, s. 28-78 .
- Lönnebo, Martin, "Framförandet" i *Homiletik : en introduktion i kyrkans förkunnelse* Stockholm: Verbum, 1977, s. 204-216 (Kompendium).
- Miller, Calvin, *The empowered communicator : 7 keys to unlocking an audience* Nashville, Tenn.: Broadman & Holman, 1994 .
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s. 17-78, 107-242 .
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i *Broen over 2000 år : bidrag til prekenlæren* Oslo: Luther, 1981, s. 110-133, 160-173 (Kompendium).
- Swank, George W., "Et utvalg" i *Dialogic style in preaching* Valley Forge: Judson Press, 1981, s. 41-73 (Kompendium).
- Wimber, John og Springer, Kevin, "Et utvalg" i *Evangelisering i ånd og kraft : tegn og under i dag* Kvinesdal: Logos, 1985, s. 58-82 (Kompendium).

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Forbes, James, *The Holy Spirit & preaching* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1989 .
- Stott, John, *Between two worlds : the art of preaching in the twentieth century* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1982 .

PEN501 - Nytestamentlig ekklesiologi og etikk

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap, studieretning pentekostal teologi.

Dette kurset gir en innføring i paulinsk teologi og presenterer utvalgte perspektiver på nytestamentlig ekklesiologi, slik de særlig framkommer i Acta og 1. Kor. Det legges vekt på livet i urkirken, med de bilder, metaforer og visjoner som tegnes i både lukansk og paulinsk bibelmateriale.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med BIB501 Bibelfag reduseres dette emnet med 5 sp
Med NT502 Det nye testamente reduseres dette emnet med 5 sp
Med NT503 Det nye testamente reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- Delta i minst 75 % av undervisningen
- Skrive en oppgave på inntil 3000 ord
- Delta i evalueringen av studietilbudet delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudene er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Vurdering
Emnet PEN501har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Dersom alle studiekravene er innfridd går oppgaven til vurderingsmappen. Vurderingsmappen gis karakter (A-F).

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er en klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- Kunnskap om en historisk tilnærming til de aktuelle bibeltekstene
- Kunnskap om betydningen av metaforer i arbeidet med å tolke og anvende bibeltekster
- Kjennskap til bilder, visjoner og metaforer i Det nye testamentets beskrivelse av kirken
- God kunnskap om urkirken som et åndsfylt og misjonerende felleskap
- God kunnskap om sentrale temaer i paulinsk teologi
- Evne til å reflektere kritisk omkring livet i urkirken

Litteratur
LITTERATUR
- Fee, Gordon D., "Et utvalg" i *Paul, the Spirit, and the people of God* Peadbody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1996, s. 1-192 .
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s. 13-56, 73-204 .
- Menzies, Robert P., "Et utvalg" i *Empowered for witness : the Spirit in Luke-Acts* London: T & T Clark International, 2004, s. 104-257 .
- Sandnes, Karl Olav, *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996 .
- Wenk, Matthias, "Et utvalg" i *Community-forming power: the socio-ethical role of the Spirit in Luke-Acts* Sheffield: Sheffield Academic Pr, 2004, s. 232-308 .

PEN502 - Systematisk teologi: Åpenbaring, trinitet, pneumatologi og fornuft

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap - studieretning pentekostal teologi og i Master i teologi, studieretning pentekostal teologi.

PEN502 er en pentekostal variant av emnet ST501.
Emnet består av to delemner: A. Åpenbaring og trinitet (6 sp) og B. Tro og fornuft (4 sp)

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive et referat eller gi en analyse av et kapittel i en lærebok eller en kildetekst,
- gi respons på andre studenters framlegg,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for oppgaven,
- skrive en litt større oppgave (semesteroppgave). Tema fastsettes i samråd med faglærer. Omfang 2800-4000 ord,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet PEN502 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av semesteroppgaven som går til vurderingsmappen.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

DELEMNE A. ÅPENBARING OG TRINITET (6 SP)

Dette delemnet er den dogmatiske komponenten i emnet «åpenbaring, trinitet og fornuft».

Arbeidet med dette emnet skal gi studenten god innsikt i dogmatisk arbeidsmåte, med forankring i utvalgte temaer. Delemnet sikter i forlengelsen av dette på å utvikle forståelse av forholdet mellom åpenbaringen og Skriften i kristen teologi. Emnet skal videre gi innsikt i trinitarisk gudsforståelse og drøfte de konsekvenser et trinitarisk perspektiv har for andre punkter i dogmatikken. Delemnet gir også en innføring pentekostal pneumatologi.

Studenten skal ha
- innsikt i problemfeltet knyttet til forholdet mellom Guds åpenbaring og Skriften, inklusive problemer knyttet til Skriftens normativitet for teologien og troen, og i hva dette innebærer for tolkning og bruk av Skriften i dogmatikken,
- innsikt i hva det vil si at Bibelens ene, personlige og levende Gud ifølge kristen tro er Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd, og hva trinitetslæren betyr for forståelsen av kristendommen som monoteistisk religion,
- innsikt i de grunnleggende pneumatologiske perspektiver i pentekostal teologi
- evne til å reflektere over hva et trinitarisk perspektiv innebærer for kristen tro og teologi som helhet og for de enkelte lærepunkter.

DELEMNE A LITTERATUR
- Jenson, Robert W., *Systematic theology* Bind 1 Oxford: Oxford University Press, 1997 .
- Kärkkäinen, Veli-Matti, *Pneumatology : the Holy Spirit in ecumenical, international, and contextual perspective* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2002 .
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Et utvalg" i *Toward a pneumatological theology : pentecostal and ecumenical perspectives on ecclesiology, soteriology, and theology of mission* redaktør Yong, Amos Lanham, Md.: University Press of America, 2002, s. 3-38, 65-134, 167-190, 217-239 .
- Vanhoozer, Kevin J., "Does the trinity belong in a theology of world religions" i *First theology : God, Scripture & hermeneutics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s. 45-70 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Systematic theology* redaktør Horton, Stanley M. Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, s. 375-455 .

- Torrance, Thomas F., *The Trinitarian faith : the evangelical theology of the ancient Catholic Church* Edinburgh: T. & T. Clark, 1988, s. 345 s., [1] pl. .

DELEMNE B. TRO OG FORNUFT (4 SP)

Dette delemnet er den religionsfilosofiske komponenten i emnet. Studiet her skal omfatte en prinsipiell drøfting av forholdet mellom tro og fornuft, og utvalgte spørsmål knyttet til religionsforståelse, gudstro og forståelse av forholdet mellom religiøs tro, livssyn og moral.

Studenten skal ha
- innsikt i forholdet mellom tro og fornuft, herunder hvilken rolle oppfatninger om dette spiller i et teologisk stadium,
- innsikt i hvordan fenomenet religion kan forstås allment, og om religionens stilling i relasjon til gjeldende kulturelle forutsetninger,
- innsikt i konflikten mellom gudstro (teisme) og ateisme, samt i spørsmålet om filosofiske problemer som teismens posisjon i dag reiser,
- innsikt i hva teodicéproblemet innebærer,
- innsikt i forholdet mellom ulike religioner og livssyn med henblikk på spørsmålet om sannhet og virkelighetsforståelse, samt hvordan man kan vurdere situasjonen for religiøse, livssynsmessige og kulturelle minoriteter i et filosofisk perspektiv.

DELEMNE B VALGLITTERATUR
Enten:
- Abraham, William J., *An introduction to the philosophy of religion* Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1985 .
Eller:
- Andersen, Svend, Grønkjær, Niels og Nørager, Troels, *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning* København: Gads forlag, 2002 .
Eller:
- Wigen, Tore, *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste* Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Henriksen, Jan-Olav, *The reconstruction of religion : Lessing, Kierkegaard, and Nietzsche* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001 .
- Joest, Wilfried, *Fundamentaltheologie : theologische Grundlagen- und Methodenprobleme* 1988 .
- Pojman, Louis P., *Philosophy of religion : an anthology* Belmont, Calif.: Wadsworth, 2003 .
- Stump, Eleonore og Murray, Michael J., *Philosophy of religion : the big questions* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999 .
- Taliaferro, Charles, *Contemporary philosophy of religion* Malden, Mass.: Blackwell, 1998 .
- Van Huyssteen, Wentzel, *The shaping of rationality : toward interdisciplinarity in theology and science* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999 .
- Wigen, Tore, *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993 .

PEN571 - Ledelse, etikk og spiritualitet

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap, studieretning pentekostal teologi, og Master i teologi, studieretning pentekostal teologi.

Dette kurset gir en praktisk og kritisk innføring i sammenhengen mellom spiritualitet, etikk og organisasjonsledelse fra et pentekostalt perspektiv. Kurset tar sikte på å stimulere studenten til å livslang læring av holdninger og ferdigheter som danner grunnlaget for etisk og dynamisk transformasjonsledelse.

Studiepoengreduksjon
Utarbeides av studieadm. etter hvert.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- Delta i minst 75 % av undervisningen
- Definere og gjennomføre et læringsprosjekt i egen hverdag eller organisasjon relatert til kursets mål, med minimum 30 timers omfang. Prosjektbeskrivelsen skal inneholde målsettinger og retningslinjer som skal kunne danne grunnlaget for veiledning og tilbakemelding med minimum 3 timers varighet
- Levere en læringslogg
- Skrive en oppgave på inntil 3000 ord
- Delta i evalueringen av studietilbudet delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudene er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Vurdering
Emnet PEN571 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Dersom alle studiekravene er innfridd går oppgaven til vurderingsmappen. Vurderingsmappen gis karakter (A-F).

Mål og innhold
Studenten skal ha
- Kjennskap til fundamentale dimensjoner ved kristen spiritualitet
- God kunnskap om pentekostal spiritualitet
- Kunnskap om organisasjonspsykologiske perspektiver på transformasjonsledelse
- Kunnskap om teologiske perspektiver på karismatisk lederskap
- God kunnskap om utvalgte etiske perspektiver på lederskap
- Evne til å reflektere teologisk over sammenhengen mellom ledelse, spiritualitet og etikk
- Evne til å anvende denne kunnskapen i forhold til forståelsen av sin egen ledelsespraksis, og for eget behov av livslang læring

Litteratur
LITTERATUR

- Bass, Bernard M. og Steidlmaier, Paul, "Ethics, character and authentic transformational leadership behaviour" i *The Leadership quarterly : an international journal of political, social and behavioral science* Bind 10, nr. 2 Greenwich, Conn.: Jai Press, 1999, s. 181-218 .
- Carroll, Jackson W., "Et utvalg" i *As one with authority : reflective leadership in ministry* Louisville, Ky.: Westminster/Knox, 1991, s. 34-60, 97-133 .
- Cartledge, David, "Et utvalg" i *Den apostoliska revolutionen : upprättandet av apostlar och profeter i modern tid* [Stockholm]: Max L, 2001, s. 165-230 .
- Clinton, Robert J. og Clinton, Richard W., "The life cycle of a leader" i *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* redaktør Barna, George Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, s. 149-182 .
- Ford, Leighton, "Helping leaders to grow" i *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* redaktør Barna, George Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, s. 123-148 .
- Hauerwas, Stanley, "Vision, story, and character" i *The Hauerwas reader* redaktør Fodor, James et al. Durham, N.C.: Duke University Press, 2001, s. 165-170 .
- Hayford, Jack, "The character of a leader" i *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* redaktør Barna, George Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, s. 61-80 .
- Heuser, Roger og Klaus, Byron, "Charismatic leadership theory :a shadow side confessed" i *Pneuma : the journal of the Society for Pentecostal Studies* Bind 20, nr. 2 1998, s. 161-174 .
- Land, Steven J., "Et utvalg" i *Pentecostal spirituality : a passion for the Kingdom* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1993, s. 13-223 .
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *Christian spirituality : an introduction* Malden, Mass.: Blackwell, 1999, s. 1-24 .

- Miller, Donald E., "Et utvalg" i *Reinventing American Protestantism : Christianity in the new millennium* Berkeley, Calif.: University of California Press, 1999, s. 80-107 .
- Spears, Larry C., "Introduction: tracing the past, present and future of servant leadership" i *Focus on leadership : servant-leadership for the twenty-first century* redaktør Spears, Larry C. et al. New York: Wiley, 2002, s. IX-XII, 1-16 .
- Stanley, Paul D. og Clinton, J. Robert, "Et utvalg" i *Connecting : the mentoring relationships you need to succeed in life* Colorado Springs, Colo.: NavPress, 1992, s. 11-100 .
- Volf, Miroslav, "Et utvalg" i *After our likeness : the church as the image of the Trinity* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998, s. 221-257 .
- Wagner, C. Peter, "The importance of prayer in leading people" i *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* redaktør Barna, George Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, s. 281-295 .
- Yukl, Gary A., "Et utvalg" i *Leadership in organizations* Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, 2006, s. 81-113, 248-278, 417-438 .

PEN601 - Pentekostal spiritualitet i historisk perspektiv

Faglærer:	Terje Hegertun, Terje.Hegertun@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Pinsebevegelsen med alle sine retninger og variasjoner er en av de største og raskest voksende deler av den verdensvide kristne kirke. Årsakene til dette er mange, blant dem den pentekostale spiritualitet som med sin vekt på lære, ortopraksi og grunnholdninger på flere vesentlige områder utmerker seg i forhold til annen kristen spiritualitet. Dette emnet vil studere den pentekostale spiritualiteten i et historisk perspektiv med vekt på den tidlige pinsebevegelsen og nåtidens pinsebevegelse.

Studiekrav

Dersom emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet PEN571 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til hovedlinjene i pinsebevegelsens historiske bakgrunn og utvikling,
- kunnskap om spiritualitet som teologisk begrep,
- god kunnskap om den sentrale pentekostale lære, pentekostal ortopraksi og grunnholdninger,
- god kunnskap om pentekostal spiritualitet i vår tids kontekst.

Litteratur

LITTERATUR

- Cox, Harvey, *Fire from heaven : the rise of pentecostal spirituality and the reshaping of religion in the twenty-first century* London: Cassell, 1996, s. XVIII, 346 s., pl. .
- Josefsson, Ulrik, *Liv och över nog : den tidiga pingströrelsens spiritualitet* Skellefteå: Artos, 2005 .
- Kung, L.Y., "Outpouring of the Spirit : a reflection on pentecostals' identity" i *Asian journal of pentecostal studies* Bind 4, nr. 1 Baguio City: Asia Pacific Theological Seminary, 2001, s. 3-19 .
- Sheldrake, P., "What is spirituality?" i *Exploring Christian spirituality : an ecumenical reader* redaktør Collins, Kenneth J. Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2000, s. 21-42 .

PT114 - Ledelse og medarbeiderskap

Faglærer:	Tone Stangeland Kaufman, Tone.S.Kaufman@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i Bachelor Ungdom, kultur og tro.

PT114 gir en innføring i organisasjon og ledelse, frivillighet og medarbeiderskap og behandler tema som organisasjonsteori, betydningen av organisasjonskultur, endringsledelse, organisasjonsutvikling og ulike typer lederskap. Selv om det vil bli benyttet mye generell ledelseslitteratur, vil modulen også fokusere på det spesifikke ved lederskap i en kirkelig kontekst. Kurset vil også ta opp betydningen av kjønn når det gjelder rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap. Det vil videre bli arbeidet med å utvikle studentenes ferdigheter når det gjelder å lede ulike former for prosjektarbeid, inkl. prosessen med å gå fra en visjon til et oppnådd mål.

Denne ledelsesmodulen har det allmenne prestedømme som teologisk utgangspunkt og understreker viktigheten av å kunne katalysere frivillig engasjement i en gitt setting. Det vil bli arbeidet med å oppøve studentenes ferdigheter som «talentspeidere», slik at de utvikler evnen til å kunne skape miljøer der ressurser og nådegaver oppdages og kommer i funksjon. Viktigheten av motivasjon og oppfølging av frivillige medarbeidere og andre ledere vil også bli vektlagt. Videre vil kurset ta for seg frivillighet både i kirkelig og allmenn sammenheng med vekt på vår norske kontekst. Herunder kommer tema som forskjell på fulltidsansatte og frivillige, samarbeid mellom det offentlige og frivillige organisasjoner og dugnadsånd. Kurset vil dessuten gi en innføring i teamledelse og teamarbeid, inkludert samarbeid i stab samt gi studentene kjennskap til konfliktløsning i kirkelig kontekst.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
For å få avsluttende vurdering må den enkelte student
- delta i et gruppearbeid med presentasjon.
- skrive et refleksjonsnotat.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Studiet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid, oppgaveskriving, forelesninger og seminarundervisning med samtaler og øvelser.

Vurdering
Emnet PT114 har bare én vurderingsform, klausureksamen (4 timer). Den tar sikte på å prøve studentenes evne til å gjøre rede for relevant fagstoff på en oversiktlig og mest mulig selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger. Karakteren (A-F) settes på grunnlag klausurprøven. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold
Studiet av emnet skal gi
- god kunnskap om menighetsledelse og det allmenne prestedømmes teologi samt evne til å utøve utrustende lederskap,
- god kunnskap om og ferdigheter i teamledelse og samarbeid i stab,
- god kunnskap om konfliktløsning i kirkelig sammenheng,
- god kunnskap om og ferdigheter i prosjektarbeid og prosjektledelse,
- kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på organisasjon og ledelse,
- kunnskap om den betydningen kjønn har for rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap,
- kunnskap om arbeid med frivillige både i kirke og andre sammenhenger.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Konflikter i kirken : en artikkelsamling om forståelse, håndtering og forebygging av konflikter* redaktør Grimstad, Frank Oslo:Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon, 2002, s. 6-43, 88-99, 116-124, 150-163 .
- Askeland, Harald, "Lederskap og kjønn - generelle og kirkelige perspektiv" i*Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s. 144-160 .
- Eriksen, Dag-Håkon, *ActaPROSESS : for dere som vil noe mer!, finn ut hvor dere vil, og hvordan dere kan komme dit!* Oslo: Normisjon, 2004, s. 10 (Kompendium).
- Fischer, Grete og Sortland, Nils, "Et utvalg" i *Innføring i organisasjonspsykologi* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 5-11, 111-246 .
- Grimstad, Frank, "Den gode leder og den gode organisasjon" i *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s. 8-22 .
- Hegstad, Harald, "Hva er menighetsutvikling, og hvorfor behøves det?" i*Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 2003, s. 4-9 .

- Hegstad, Harald, "Presten og de andre : ekklesiologiske perspektiver" i *Prest og ledelse* redaktør Huse, Morten Oslo: Verbum, 2000, s. 29-43 (Kompendium).
- Hougsnæs, Marit Halvorsen, "Legitimitet som leder i kirken" i *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s. 77-92 .

- Kaufman, Tone Stangeland, "Should I stay or should I go? : er Indremisjonen et blivende sted for kvinner som ønsker seg en lederstilling?" i *Ung teologi* Bind 34, nr. 3 2001, s. 7-22 (Kompendium).
- Kvande, Elin og Rasmussen, Bente, "Et utvalg" i *Nye kvinneliv : kvinner i menns organisasjoner* Oslo: Ad notam, 1993, s. 19-50 .
- Nordhaug, Halvor, "Menighetens prest" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 2003, s. 10-21 .
- Repstad, Pål, "Jakten på det frivilliges egenart" i *Den lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* redaktør Repstad, Pål Oslo: Universitetsforl., 1998, s. 13-35 .
- Skjevesland, Olav, *Morgendagens menighet : ledelse og livsform* [Oslo]: Verbum, 1998 .
- Westhagen, Harald og Faafeng, Ole, "Kap. 1-9" i *Prosjektarbeid : utviklings- og endringskompetanse* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 13-172 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Askeland, Harald, *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003 .
- Gjerp, D., "Konflikt og konflikthåndtering i kirken" i *Prest og ledelse* redaktør Huse, Morten Oslo: Verbum, 2000, s. 355-372 .
- Kaufman, Tone Stangeland, "Jeg har bare blitt godt behandlet som kvinne jeg, MEN ... : en presentasjon av fire former for kjønnsordnede prosesser" i *Ung teologi* Bind 35, nr. 2 2002, s. 51-64 .
- Sahlin-Andersson, Kerstin og Söderholm, Anders, *Beyond project management : new perspectives on the temporary-permanent dilemma* Malmö Oslo: Liber : Abstrakt, 2002 .
- Torkelsen, Terje, *Når mennesker krenkes : helsefarlige personalkonflikter i kirken* [Oslo]: Genesis, 1998 .

PT190 - Åpent emne

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

PT201 - Kirkekunnskap, spiritualitet og trosformidling med praksis

Faglærer:	Tone Stangeland Kaufman, Tone.S.Kaufman@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

PT201 gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.

Emnet er organisert i fire delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (3 sp), B. Forkynnelse for ungdom (2 sp), C. Identitet og spiritualitet (2 sp) og D. Praksisstudium (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT501 Kirkekunnskap, trosformidling..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen,
- bestå en kortinnlevering (4 timer) / kortprøve (2 timer) knyttet til delemne A,
- skrive to refleksjonsnotater knyttet til delemne B og C,
- levere en andakt / preken / konfirmanttime holdt i praksis med et kort refleksjonsnotat,
- bestå praksis,
- levere evalueringsrapport fra praksis relatert til læringskontrakten,
- delta i evalueringen av studietilbudene dersom tilbudet blir gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsformer og organisering:
Undervisning i forelesninger, seminarform, øvelser, selvstudium og praksis.

Praksis
Praksisperioden er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for PT 201 og i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Vurdering
Emnet vurderes med kontinuerlig vurdering, det vil si at studenten må bestå ulike krav underveis i studiet for å kunne gå videre. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (3 SP)
Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet, slik den fremstår i dag. I forlengelsen av TE111 skal dette gi studentene et godt grunnlag for selvstendig og strategisk praktisk-teologisk arbeid med ekklesiologiske spørsmål knyttet til kirkens møte med ungdom.

MÅL
Studenten skal ha
- oversikt over praktisk teologi som fagfelt,
- kjennskap til en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon,
- kjennskap til grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst,
- oversikt over Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk ,
- kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner.

DELEMNE A LITTERATUR
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999 .
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s. 27-100 .
- Skaaheim,A., "Hvordan kan vi tenke oss de frivillige organisasjonenes plass i morgendagens menighet?" i *Kirke i oppbrudd og forandring* Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2003, s. 111-122 .

- Skjevesland, Olav og Gullaksen, Per Otto, "Et utvalg" i *Invitasjon til praktisk teologi : en faginnføring* Oslo: Luther, 1999, s. 12-68 .
- Standal, H., "Fortellingen om Gand - menighetsplanting i Dnk" i *Kirke i oppbrudd og forandring* [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2003, s. 101-110 .

B. FORKYNNELSE FOR UNGDOM (2 SP)
Dette delemnet ønsker å motivere og utruste studentene til å kunne formidle tro på en relevant, engasjerende og sakssvarende måte, og spesielt overfor ungdom. Det vil også bli arbeidet med studentenes egen formidling.

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om forkynnerens person
- kunnskap om, øvelse i og motivasjon til å kunne utvikle seg som forkynner,
- kunnskap om særskilte utfordringer forkynnelsen står overfor i møte med ungdom,
- kjennskap til og refleksjon over viktige temaer som forkynnelse til ungdom bør ta opp,
- grunnleggende ferdigheter i personlig uttrykk, kroppsspråk, stemmebruk og fortellings¬teknikk,

DELEMNE B LITTERATUR
- "Kap. 2-4" i *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 17-50 (Kompendium).
- Barsnes, Hilde, "Et utvalg" i *Vil du meg noe? : forkynnelse for ungdom* Oslo: Iko, 2004, s. 89-132 .
- Berntsen, Heidi Tanum og Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i *Når skoen trykker : om tro og troverdighet* Oslo: IKO-forlag, 1994, s. 4-62, 94-107 .
- Birkedal, Erling, "Pedagogiske utfordringer" i *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, s. 219-236 (Kompendium).
- Harbo, Sigmund, "Fortell dine barn" i *Halvårsskrift for praktisk teologi* Oslo: Luther, 1993, s. 22-27 (Kompendium).
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kirkelig undervisning?" i *Prismet* Bind 51, nr. 2 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2000, s. 55-60 (Kompendium).
- Skrunes, Njål, "Læringsmiljø i nytestamentlig tid" i *Fortell dem og lær dem!* Bergen: NLA-forl., 1997, s. 56-65 (Kompendium).

C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 SP)
Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og tros¬erfaring. Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring,
- kjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling,
- kjennskap til hovedelementer i vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
- evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

DELEMNE C LITTERATUR
- Engedal, Leif Gunnar, "Mange fortellinger, et liv - momenter til belysning av narrativ teori" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2003, s. 165-179 .
- Engedal, Leif Gunnar, "Forankring og tilblivelse : om bearbeiding av egen livserfaring gjennom troshistoriefortelling" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2000, s. 96-113 (Kompendium).
- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006 .
- Solberg, Karen Sidsel, "Trosfortellingenes betydning i sjelesorgen" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2002, s. 85-95 (Kompendium).

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR
- Bergstrand, Göran, "Kap. 3,4,5" i *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* Stockholm: Verbum, 2004, s. ikke oppgitt .
- Bergstrand, Göran, *Från naivitet till naivitet : om James W. Fowlers modell för trons utveckling* Stockholm: Verbum, 1990 .
- Fowler, James W., *Faith development and pastoral care* Philadelphia: Fortress, 1987 .
- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001 .
- Nouwen, Henri J. M., *The living reminder : service and prayer in memory of Jesus Christ* San Francisco, Calif.: Harper, 1981 .
- Nouwen, Henri J. M., *Reaching out : the three movements of the spiritual life* New York: Image Books, 1986 .
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988 .
- Parks, Sharon og Dykstra, Craig, *Faith development and Fowler* Birmingham, Al.: Religious Education Press, 1986 .

D. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i TE111, PT201 , PT202 og PT203 (forberedes i RP113 og avsluttes i PT204) og har sin har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over tre semester, og denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, og i særlig grad sin egen rolle som ungdomsleder og forkynner samt menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF.

MÅL
Studiet av dette delemnet skal gi
- evne til kartlegging av egne læringsbehov og en utarbeiding av tjenlige læringsmål for praksis,

- evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder, særlig i lys av delemne C,
- evne til å nyttiggjøre seg veiledning som gis i tilknytning til praksis,
- muligheter og veiledning til å modnes som forkynner,
- evne til å reflektere over praksismenighetens ekklesiologiske egenart og kirkelige kontekst (bade i lokalmiljøet og i bispedømmet).

Se forøvrig «Informasjonshefte for praksis UKT».

PT202 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis

Faglærer:	Morten Holmqvist, Morten.Holmqvist@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

PT202 bygger på PT201, men kan også tas i samme semester som PT201. Praksis vil være både observerende, reflekterende og deltakende.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Praksisstudium i menighet, B. Kristen forkynnelse, C. Gudstjenesteliv. Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT502 Forkynnelse..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (minst 75%),
- delta i PT-gruppe,
- bestå praksis,
- levere evalueringsrapport fra praksis relatert til læringskontrakten,
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med et kort refleksjonsnotat knyttet til gjennomføringen,
- innlevere agenda for gudstjeneste som er gjennomført under praksis med et intensjonsnotat skrevet i forkant og et refleksjonsnotat skrevet i etterkant av gjennomføringen,
- delta i evalueringen av studietilbudene dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Arbeidsform og organisering:
Undervisning vil skje i forelesninger, seminarer, øvelser, praksis og PT-gruppe.
PT-grupper (praktisk-teologiske grupper) består av 6¿7 studenter og en leder. Gruppen fungerer som et sted for øvelse og samtale, der tema fra de ulike fagområdene integreres i de erfaringer som studentene gjør i praksis. Det legges vekt på personlig veiledning i skjæringspunktet fag, person og tro. Det vil bli benyttet ulike metoder for å gi studentene erfaring: gruppeprosesser, kollega-veiledning og case-studier. I tilknytning til gruppen skal hver student ha en individuell. praksisrelatert samtale med gruppeleder. PT-gruppen fortsetter også mens studenten tar PT203.

Praksis
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man få tilbud om en ny praksis-periode på et senere tidspunkt. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden. For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Vurdering
Emnet PT202 vurderes med kontinuerlig vurdering, det vil si at studenten må bestå ulike krav underveis i studiet for å kunne gå videre. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
A. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i PT202 og PT203 og har sin har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over til vanlig tre semester. Denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av den / de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, med særlig vekt på forkynnelse og gudstjenestearbeid. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk PT-gruppe på MF hver tredje uke.

MÅL
Studiet skal gi
- evne til kartlegging av egne læringsbehov og utarbeiding av tjenlige læringsmål for praksis
- evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder
- evne til å nyttiggjøre seg veiledning som gis i tilknytning til praksis
- evne til å observere, reflektere over og delta i forkynnelse og gudstjenestearbeid for ungdom

- evne til å delta i en teologisk samtale om hvordan en menighet organiserer sitt arbeid for og med ungdom

Det forutsettes at litteraturen under delemne A i PT201 brukes som ressurslitteratur. Se for øvrig «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT202».

B. KRISTEN FORKYNNELSE
Dette delemnet er en videreføring av delemne B på PT 201 og gir en innføring i forkynnelsens teologi og oppdrag. Både forkynnelse hos Jesus og i NT, så vel som forkynnelse på reformasjonstiden er emner som vil bli behandlet. Studieområdet fokuserer videre på de særlige utfordringer forkynnelsen møter i vår postmoderne tid innenfor ulike kontekster og spesielt overfor ungdom. Delemnet har som mål å vise hvordan forkynnelsen kan kommunisere med dagens mennesker, og særlig ungdom, på en slik måte at disse opplever det kristne budskap som en relevant og gyldig livstolkning. Dette forutsetter en bevissthet om adressat og kontekst. Det vil også bli arbeidet med betydningen av predikantens person, i tillegg til at studentene skal gis veiledning og motivasjon til å kunne modnes som forkynnere både faglig, menneskelig og åndelig.

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag
- god kunnskap om betydningen av predikantens person
- kunnskap om forkynnelsens funksjon i gudstjenesten og andre kontekster
- innsikt i de særlige utfordringer forkynnelsen møter i samtiden, og spesielt overfor ungdom
- innsikt i prekenforberedelsens metodikk
- ferdighet i praktisk forkynnelse

DELEMNE B LITTERATUR
- Nordhaug, Halvor, *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 89-130 .

C. GUDSTJENESTELIV
Delemne C fokuserer på gudstjenesteliv for ungdom, og skal både bevisstgjøre studentene på hva gudstjenesten, er og hjelpe dem til å utvikle ferdigheter for å kunne lede gudstjenester og møter. Faget består av to hovedområder: Ungdom og gudstjenesteliv og praktisk gudstjenestearbeid for og med ungdom.

Ungdom og gudstjenesteliv gir en innføring i høymessen, i Den norske kirkes gudstjenestebøker og i liturgiens intensjon og teologi. Videre fokuserer studieområdet på problemstillinger i skjæringspunktet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv. Hva er forholdet mellom ungdomsarbeidet og menighetens gudstjenesteliv? Hvilken type gudstjeneste er det ungdom finner seg til rette i? Hva er forskjellen på et ¿møte¿ og en gudstjeneste, og hva gjør en gudstjeneste til en gudstjeneste? Delemnet vil videre belyse gudstjenestens tekstlige og musikalske uttrykk og bevisstgjøre utvalget av salmer, sanger og musikk i gudstjenester og møter for ungdom. Studentene skal også reflektere over egne gudstjenesteerfaringer samt utvikle ferdigheter til å foreta liturgiske og strategiske valg for å kunne bygge opp et varig gudstjenestearbeid for og med ungdom.

I praktisk gudstjenestearbeid vil studentene lære å jobbe i team med å skape og gjennomføre gudstjenester for ungdom. I denne sammenheng skal de også lære å lage gudstjenesteagender. Studentene vil gjennom øvelser arbeide med å utvikle ferdigheter som gudstjeneste- og møteledere.

MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om gudstjenestens egenart, Den norske kirkes høymesse og de variasjonsmuligheter gudstjenestebøkene åpner for
- innsikt i liturgiens teologi og intensjon, med tanke på å kunne utvikle alternativer til høymessen der dette er tjenelig
- kunnskap om problemstillinger i skjæringsfeltet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv
- kunnskap om musikalske og tekstlige uttrykk til bruk i gudstjenestearbeid for og med ungdom
- kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og med ungdom
- kunnskap om kirkerom, dramaturgi og gudstjenesteagenda
- kunnskap om og ferdighet i gudstjeneste- og møteledelse

DELEMNE C LITTERATUR
- "Felles veiledning og høymesse m.m." i *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 1 Oslo: Verbum, 1992, s. 9-84, 148-156, 257-333 .
- "Alminnelige bestemmelser" i *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 2 Oslo: Verbum, 1992, s. 13-15 (Kompendium).
- Dahlmann, Keld, "Gudstjeneste som event" i *Reflektorium* Bind 1 2002, s. 83-94 (Kompendium).
- Kaufman, Tone Stangeland, "Hva er en gudstjeneste egentlig?" i *Reflektorium* Bind 1 2002, s. 11-21 (Kompendium).
- Martling, Carl Henrik, *Möte mellan två : om högmässans dubbla enhet* Stockholm: Verbum Förlag, 1989 .
- Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i *Fra torget til vingården* Oslo: Luther, 2000, s. 14-18, 63-68, 70-77, 82-95 .
- Sellevold, Knut Gunnar, "Et utvalg" i *La oss spille og leke for Herren : sangen og musikken i gudstjenesten* Oslo: Verbum/Kirkerådet, 1993, s. 24-27, 32-42 (Kompendium).
- Skottene, Ragnar, "Kap. 1,2,3,4 og 8" i *Kristne symboler : en elementær innføring* Oslo: Verbum, 2002, s. ikke oppgitt .
- Wenell, Fredrik, "Från underhållning til engagement" i *Reflektorium* Bind 1 2002, s. 23-41 (Kompendium).

PT203 - Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Faglærer:	Morten Holmqvist, Morten.Holmqvist@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Ungdomsdiakoni (3 sp) B. Sjelesorg (4 sp) og C. Praksis i ungdomsarbeid (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT510 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%),
- delta i PT-gruppe,
- bestå en kortprøve relatert til pensumlitteraturen,
- bestå praksis,
- levere evalueringsrapport fra praksis relatert til læringskontrakten,
- levere en kasusdrøfting som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudene er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser, praksis og PT-gruppe.

Praksis
Praksisperioden i PT203 inngår som del av den større praksisperiode i UKT. Praksisen er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for PT203 og i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Vurdering
Emnet vurderes med kontinuerlig vurdering, det vil si at studenten må bestå ulike krav underveis i studiet for å kunne gå videre. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
A. UNGDOMSDIAKONI (3 SP)
Diakoni er en integrert del av kirkens liv. Diakonien handler om kirkens medmenneskelige omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og den tjeneste som i særlig grad er rettet mot mennesker i nød. Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens forankring i den lokale menighet og da særlig rettet mot ungdom. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeidet. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten. Diakonien utfordrer til et helhetlig menneskesyn i menighetsbyggende arbeid.

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring,
- god kunnskap om kirken som diakonalt og helbredende fellesskap i møte med ungdommer.
- oversikt over diakoniens historie
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer.
- evne til å avdekke nød og prioritere mellom diakonale utfordringer hos ungdom i menigheten
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser hos ungdom i menigheten.

DELEMNE A LITTERATUR
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s. 11-44 (Kompendium).
- Fauske, Ann-Kristin, Norges KFUK-KFUM,, Kirkens sosialtjeneste, og Prosjekt ungdomsdiakoni,, *Mer enn ord : ungdomsdiakoni i praksis* Oslo: IKO-forl., 2003 .
- Skjervheim, Hans, "Deltakar og tilskodar" i *Deltakar og tilskodar og andre essays* Oslo: Aschehoug, 1996, s. 71-87 (Kompendium).

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Christoffersen, Svein Aage, "Solidaritet og frigjøring" i *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* redaktør Christoffersen, Svein Aage Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s. 233-254 .
- Halldorf, Peter, *Drikk dypt av Ånden : Den Hellige Ånds nærvær og gaver i den kristnes personlige liv* Oslo: Luther, 2003 .
- Nordstokke, Kjell, *Det dyrebare mennesket : diakoniens grunnlag og praksis* Oslo: Verbum, 2002 .
- Tjørhom, Ola, Kirkeforskning Stiftelsen, og Den Norske kirkes presteforening,, "Kirken som communio" i*Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* [Oslo]: Verbum, 1999, s. 117-128. .

B. SJELESORG (4 SP)
Dette emnet gir en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgens egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Emnet vil vektlegge sammenhengen mellom sjelesorg og diakonikk som to sentrale deler av kirkens liv. Det vil også bli gitt innføring i ulike arenaer i sjelesorg for ungdom, og hvilke midler kirken kan bruke i denne sammenhengen.
Emnet vil belyse den sjelesørgeriske samtalens egenart, og bruken av innsikter fra andre fagområder som religionspsykologi og utviklingspsykologi. Studenten skal oppøve evnen til refleksjon over egen troshistorie og livserfaring.

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- god kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens midler og forutsetninger med henblikk på arbeid med ungdom.
- god kunnskap om sjelesørgeriske problemstillinger i ungdomsfasen.
- kjennskap til egen troshistorie og evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke
- på sjelesørgerisk arbeid,
- god kunnskap om bruk av de kirkelige midler i sjelesorgen som , bønn, Guds ord, og skriftemål.

DELEMNE B LITTERATUR
- Clark, Chap, "Et utvalg" i *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s. 167-183 .
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i*Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2004, s. 84-95 (Kompendium).
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000- .
- Andersen, Torbjørn Herlof,*Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001 .
- Bergstrand, Göran og Lidbeck, Magnus, *Själavård* Bind 1-2 Stockholm: Verbum, 1997-1998 .
- Olivius, Anders, Ericson, Cerny og Kihlberg, Birgitta Olivius, *Att möta människor : en grundbok om själavård* Stockholm: Verbum förlag, 1996 .
- Riste, Anne Marit, "Skam i vår kultur." i *Ung teologi : teologisk tidsskrift* Oslo: Fakultetet, 2001, s. 49-65 .

C PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet på UKT inngår i hovedsak i emnene RP111, PT201, PT202 og PT 203. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

MÅL
Studenten skal
- kartlegge egne læringsbehov og utarbeide tjenelige læringsmål for praksis,
- ha evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder,
- ha kjennskap til veiledning gjennom erfaring og evne til å nyttiggjøre seg denne.

Det forutsettes bruk av litteraturen under delemne A i PT 201.
Se for øvrig i «UKT Informasjonshefte for praksis».

PT204 - UKT-oppgave med praksisavslutning

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

PT204 skal bidra til at studentene bearbeider og reflekterer videre omkring praksiserfaringer. Det skjer gjennom å skrive en oppgave som er relatert til praksis. Skrivingen skjer under veiledning og i tilknytning til et skrive- og oppgaveseminar der studentene legger frem deler av sine oppgaver og medstudenter og lærer gir respons. Emnet er delt i to: Skriftlig oppgave (9 studiepoeng) og praksisavslutning (1 studiepoeng).

Emnet består av to delemner: A. Skriftlig oppgave (9 studiepoeng), og B. Praksisavslutning (1 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- Ha godkjent 75% fremmøte i skrive- og oppgaveseminar
- Bidra med et fremlegg i seminaret knyttet til egen oppgave
- Gi respons på en medstudents fremlegg i nevnte seminar
- Levere en skriftlig oppgave (ca 6000 ord) med tema hentet fra skjæringsfeltet mellom teori og praksiserfaring. Oppgavens arbeidstittel må godkjennes av faglærer.
- Levere et refleksjonsnotat (ca 1000 ord) relatert til overordnede synspunkter på den totale praksiserfaring på UKT.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Organisering og arbeidsform:
Undervisningen består i et obligatorisk oppgaveseminar og individuell veiledning. I oppgaveseminaret inngår noe forelesning i tilknytning til fellespensum, fremlegg ved studenter og respons på fremlegg. Veiledningen pr. student er begrenset oppad til tre timer. Hver student får en lærer som sin veileder.

Vurdering
Emnet PT204 har én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Avsluttende vurdering består i at oppgaven leveres for vurdering. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og justeres ved den muntlige prøven. Det finnes ingen begrensning på denne justering.
Den muntlige prøven tar utgangspunkt i den leverte oppgave. Prøven videreføres i en samtale om et tema fra det godkjente selvvalgte pensum.

Mål og innhold
Studiet av emnet skal gi studenten
- evne til å identifisere sammenhenger mellom praksiserfaringer og mer grunnleggende teoretiske problemstillinger
- evne til å gi en skriftlig fremstilling av et tema i skjæringsfeltet mellom teori og praksis
- god innsikt i et teoretisk tema som aktualiseres i møte med praksiserfaringer

Litteraturen til emnet har et omfang på ca 500 sider. Ca 200 sider omhandler problemstillinger knyttet til teori/praksis. Dette utgjør fellesdelen i pensum og er tenkt å gi et metodisk og teoretisk fundament for studentens arbeid med oppgavens tema. Det gjøres derfor ikke til gjenstand for muntlig prøving. Den selvvalgte del av emnelitteraturen (ca 300 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum godkjennes av faglærer.

Litteratur
LITTERATUR
- Ballard, Paul og Pritchard, John, "Et utvalg" i *Practical theology in action : Christian thinking in the service of church and society* London: Spck, 1996, s. 1-151 .
- Lartey, E., "Practical theology as a theological form" i *The Blackwell reader in pastoral and practical theology* redaktør Patton, John et al. Oxford: Blackwell, 2000, s. 128-134 .
- Pattison, Stephen, "Some straws for the bricks : a basic introduction to theological reflection" i *The Blackwell reader in pastoral and practical theology* redaktør Patton, John et al. Oxford: Blackwell, 2000, s. 135-145 .
- Skjevesland, Olav og Gullaksen, Per Otto, "Et utvalg" i *Invitasjon til praktisk teologi : en faginnføring* Oslo: Luther, 1999, s. 55-68 .

PT204* - UKT-oppgave og praksis

Faglærer: Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

PT204* skal bidra til at studentene bearbeider og reflekterer videre omkring den praksis de står i og skal avslutte. Det skjer gjennom å skrive en oppgave som er relatert til praksis. Skrivingen skjer under veiledning og i tilknytning til et skrive- og oppgaveseminar der studentene legger frem deler av sine oppgaver og medstudenter og lærer gir respons.

Emnet består av to delemner: A. Skriftlig oppgave (6 studiepoeng), og B. Praksis (4 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Studiekrav
Studenten skal
- bestå praksis,
- delta i PT-gruppe,
- levere evalueringsrapport fra praksis relatert til læringskontrakt som godkjennes av praksisleder,
- ha godkjent 75% fremmøte i skrive- og oppgaveseminar,
- bidra med et fremlegg i seminaret knyttet til egen oppgave,
- gi respons på en medstudents fremlegg i nevnte seminar som godkjennes av faglærer,
- skrive en skriftlig oppgave (ca 5000 ord) under veiledning, med tema hentet fra skjæringsfeltet mellom teori og praksiserfaring. Oppgavens arbeidstittel må godkjennes av faglærer,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Organisering og arbeidsform:
Undervisningen består i praksis, PT-gruppe, et obligatorisk oppgaveseminar og individuell veiledning. I oppgaveseminaret inngår noe forelesning i tilknytning til fellespensum, fremlegg ved studenter og respons på fremlegg. Veiledningen pr. student er begrenset oppad til tre timer. Hver student får en lærer som sin veileder.

Vurdering
Emnet PT204* har én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Avsluttende vurdering består i at oppgaven leveres for vurdering. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og justeres ved den muntlige prøven. Det finnes ingen begrensning på denne justering.
Den muntlige prøven tar utgangspunkt i den leverte oppgave. Prøven videreføres i en samtale om et tema fra det godkjente selvvalgte pensum.

Mål og innhold
A. SKRIFTLIG OPPGAVE (6 STP)
MÅL
Studiet av emnet skal gi studenten
- evne til å identifisere sammenhenger mellom praksiserfaringer og mer grunnleggende teoretiske problemstillinger
- evne til å gi en skriftlig fremstilling av et tema i skjæringsfeltet mellom teori og praksis
- god innsikt i et teoretisk tema som aktualiseres i møte med praksiserfaringer

Litteraturen til emnet har et omfang på ca 400 sider. Ca 200 sider omhandler problemstillinger knyttet til teori/praksis. Dette utgjør fellesdelen i pensum og er tenkt å gi et metodisk og teoretisk fundament for studentens arbeid med oppgavens tema. Det gjøres derfor ikke til gjenstand for muntlig prøving. Den selvvalgte del av emnelitteraturen (ca 200 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum godkjennes av faglærer.
B. PRAKSISSTUDIUM I MENIGHET (4 SP)
Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

Praksisdelen i PT204* har ikke et like tydelig emnefokus som forgående semestre. Her vil student og praksissted stå friere i forhold til de arbeidsoppgaver studenten møter i sin praksis. Samtidig må studenten selv kartlegge hvilke læringsbehov og læringsmål som er viktig for dette siste praksissemesteret.

MÅL
Studenten skal

- kartlegge egne læringsbehov og utarbeide tjenelige læringsmål for praksis,
- ha evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder,
- ha kjennskap til veiledning gjennom erfaring og evne til å nyttiggjøre seg denne

PT501 - PT 1: Kirkekunnskap og trosformidling

Faglærer:	Sjur E. Isaksen, Sjur.Isaksen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emnet gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.

Emnet består av fire delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (4 sp), B. Trosformidling (3 sp), C. Identitet og spiritualitet (2 sp) og D. MPU muntlighet og personlig uttrykk (1 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT201 Kirkekunnskap, trosformidling..., reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA503 Diakoniens teologi, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og ekskursjoner:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå en kortinnlevering (4 timer) / kortprøve (2 timer) knyttet til delemnene A,
- observere fire gudstjenester og skrive et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) knyttet til disse,
- delta i et gruppearbeid med presentasjon og rapport (1000-1500 ord) knyttet til delemne B og D
- skrive et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) knyttet til delemne C,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet vurderes med kontinuerlig vurdering, det vil si at studenten må bestå ulike krav underveis i studiet for å kunne gå videre. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

DELEMNE A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (4 SP)

Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet.

Studiet skal gi
- kunnskap om en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon
- kjennskap til grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst
- kjennskap til Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk
- kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner
- kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring
- kjennskap til diakonale arbeidsformer, med hovedvekt på diakoni i lokalmenigheten
- MPU: kjennskap til observasjon som metode og evne til å observere samhandling

DELEMNE A LITTERATUR
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999 .
- Nordstokke, Kjell, *Det dyrebare mennesket : diakoniens grunnlag og praksis* Oslo: Verbum, 2002 .
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s. 27-100 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Årbok for Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, .
- Asheim, Ivar, "Kirke, menighet og fromhetsliv" i *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforl., 1994, s. 273-299 .
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s. 11-44 (Kompendium).
- Christoffersen, Svein Aage, "Solidaritet og frigjøring" i

Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag redaktør Christoffersen, Svein Aage Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s. 233-254 .
- Hegstad, Harald og Repstad, Pål, "Hvor kristen er folkekirken? : om folkekirkelighet og ritualer" i *Tallenes tale 2002 : perspektiver på statistikk og kirke* Trondheim: Tapir, 2002, s. S. 13-30 .
- Hegstad, Harald, "Ekklesiologi mellom teori og praksis" i *Teologi for kirken : festskrift til professor dr.theol. Torleiv Austad på 65-årsdagen* redaktør Henriksen, Jan-Olav [Oslo]: Verbum, 2002, s. 171-180 .
- Moltmann, Jürgen, "The diaconal church in the context of the kingdom of God" i *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* redaktør Runyon, Theodore Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, s. 21-36 .
- Nordstokke, Kjell, "Et utvalg" i *Verdensvid tjeneste : en innføring i internasjonal diakoni* Oslo: Verbum, 1994, s. 11-19, 102-119 .

DELEMNE B. TROSFORMIDLING (3 SP)

Formidling av kristen tro er en sentral del av kirkens oppgave. Men hva vil det egentlig si å formidle tro? Emnet vil gi en prinsipiell basis for hva trosformidling er og kunnskap om hvordan tro formidles gjennom undervisning, forkynnelse og diakoni. Et særlig fokus vil bli gitt på trosformidling overfor ungdom. Emnet vil også gi et utgangspunkt for arbeidet med egen formidling og for å vurdere og bruke ulike formidlingsformer.

Studiet skal gi
- kunnskap om grunnleggende pedagogiske og teologiske aspekter ved trosformidling,
- kjennskap til ulike arenaer og metoder for trosformidling,
- kunnskap om ulike prinsipper og metoder i kirkelig ungdomsarbeid,
- MPU: evne til å formidle
- MPU: evne til å bruke forskjellige bibellesemetoder

DELEMNE B LITTERATUR
- "Kap. 2-4" i *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 17-50 (Kompendium).
- Barsnes, Hilde, "Et utvalg" i *Vil du meg noe? : forkynnelse for ungdom* Oslo: Iko, 2004, s. 89-132 .
- Berntsen, Heidi Tanum og Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i *Når skoen trykker : om tro og troverdighet* Oslo: IKO-forlag, 1994, s. 4-62, 94-107 .
- Birkedal, Erling, "Pedagogiske utfordringer" i *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, s. 219-236 (Kompendium).
- Harbo, Sigmund, "Fortell dine barn" i *Halvårsskrift for praktisk teologi* Oslo: Luther, 1993, s. 22-27 (Kompendium).
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kirkelig undervisning?" i *Prismet* Bind 51, nr. 2 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2000, s. 55-60 (Kompendium).
- Skrunes, Njål, "Læringsmiljø i nytestamentlig tid" *Fortell dem og lær dem!* Bergen: NLA-forl., 1997, s. 56-65 (Kompendium).

DELEMNE C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 SP)

Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og tros¬erfaring.
Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.

Studiet skal gi
- kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring,
- kjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling,
- kjennskap til vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
- evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

DELEMNE C LITTERATUR
- Engedal, Leif Gunnar, "Forankring og tilblivelse : om bearbeiding av egen livserfaring gjennom troshistoriefortelling" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2000, s. 96-113 (Kompendium).
- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006 .
- Solberg, Karen Sidsel, "Trosfortellingens betydning i sjelesorgen" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2002, s. 85-95 (Kompendium).

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR
- Bergstrand, Göran, *Från naivitet till naivitet : om James W. Fowlers modell för trons utveckling* Stockholm: Verbum, 1990 .
- Bergstrand, Göran, "Kap. 3,4,5" i *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* Stockholm: Verbum, 2004, s. ikke oppgitt .
- Fowler, James W., *Faith development and pastoral care* Philadelphia: Fortress, 1987 .
- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001 .
- Nouwen, Henri J. M., *The living reminder : service and prayer in memory of Jesus Christ* San Francisco, Calif.: Harper, 1981 .
- Nouwen, Henri J. M., *Reaching out : the three movements of the spiritual life* New York: Image Books, 1986 .
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988 .
- Parks, Sharon og Dykstra, Craig, *Faith development and Fowler* Birmingham, Al.: Religious Education Press, 1986 .

DELEMNE D. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)

Studiene innenfor MPU tar sikte på integrering av studentenes kunnskap og erfaring i et troverdig og helhetlig personlig uttrykk, og har

som overordnet mål å dyktiggjøre studentene til praktisk utøvende formidling. Faget inngår på ulike måter i alle delemnene i PT501.
På dette første nivået skal studentene få en grunnleggende innføring i muntlig formulering og formidling, prøvet i et praksisbasert gruppearbeid med presentasjon innenfor delemne B, trosformidling.
Arbeidsformen er undervisning i seminarform og øvelse under instruksjon i større og mindre grupper og individuell coaching.

Studiet skal gi
- evne til å forme et personlig uttrykk gjennom kroppsspråk, stemmebruk og fortellings¬teknikk
- kunnskap om muntlighet som form og de utrykksmidler det personlige uttrykket har til rådighet
- evne til å vurdere eget uttrykk og ferdighetsnivå
- evne til å omarbeide skriftlig manus til muntlig form

PT502 - PT-2: Forkynnelse og gudstjenesteliv med menighetspraksis

Faglærer:	Margareth Glad, Margareth.Glad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.

Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt til emnene PT504 og PT505.

Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT202 Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere en praksisoppgave fra menighetspraksis (1000-1500 ord) etter en fastlagt mal,
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord),
- innlevere agenda for gudstjeneste som er utarbeidet og gjennomført under praksis med en kort refleksjon (1000-1500 ord),
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering.

Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.

Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Vurdering

Emnet vurderes med kontinuerlig vurdering, med karakter «bestått» / «ikke bestått».

I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet menighetspraksis PT502).

Mål og innhold

DELEMNE A. KRISTEN FORKYNNELSE (2/3 SP)

Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.

Studiet skal gi
- kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenens funksjon i gudstjenesten,

- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. GUDSTJENESTELIV (2/3 SP)

Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Studiet skal gi
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- kunnskap om høymessens liturgi
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)

Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.

Studiet skal gi.
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)

Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

Studiet skal gi
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne

PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.

Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT 504 og 505.

Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.

Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.

Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.

Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.

Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT502»

PT503 - PT-3: Sjelesorg med institusjonspraksis

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

PT503 gir en grunnleggende innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg samt praksis på institusjon.

Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (3 sp), B. Institusjonspraksis (7 sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT203 Sjelesorg og ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT509 Institusjonspraksis (overgang), reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT510 Sjelesorg og diakoni, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser, PT-grupper og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere samtalereferat eller kasusdrøfting (1000-1500 ord) som anvender teori fra pensum (delemne A) i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Undervisning i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Vurdering
Emnet vurderes med kontinuerlig vurdering, med karakteren «bestått» / «ikke bestått».

I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT503).

Mål og innhold

DELEMNE A. SJELESORG (3 SP)

Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi. I forlengelsen av dette belyses også konkrete sjelesørgeriske emner med særlig relevans for institusjonstjenesten.

Studiet skal gi
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- kunnskap om institusjonssjelesorg,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- evne til å føre en sjelesørgerisk samtale, herunder dåpssamtale og sørgesamtale.

DELEMNE A LITTERATUR

- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2004, s. 84-95 (Kompendium).
- Okkenhaug, Berit, "Kap. 1-10" i *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s. ikke oppgitt .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR

- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000- .
- "Utdrag om vigsel og gravferd" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 129-223 .
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 21, nr. 3 2001, s. ikke angitt .
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001 .
- Bergstrand, Göran og Lidbeck, Magnus, *Själavård* Bind 1-2 Stockholm: Verbum, 1997-1998 .
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002 .
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 18, nr. 1 Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 1998, s. ikke angitt .
- Harbsmeier, Eberhard og Raun Iversen, Hans, "Et utvalg" i *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s. 384-423 .
- Henriksen, Jan-Olav og Aarflot, Hilde Marie, "Å møte en annen" i *Møte mellom pasient og sykepleier* redaktør Helseth, Sølvi et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 157-172 .
- Olivius, Anders, Ericson, Cerny og Kihlberg, Birgitta Olivius, *Att möta människor : en grundbok om själavård* Stockholm: Verbum förlag, 1996 .
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993 .
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000 .

DELEMNE B. INSTITUSJONSPRAKSIS (7 SP)

Veiledet institusjonspraksis varer i 4 uker og finner sted på sykehus eller annen institusjon. Det legges vekt på studentens møte med mennesker i sykdom og krise, møte med prestetjenesten i et tverrfaglig team på en institusjon og studentens egen vekst og modningsprosess mot prestetjeneste. Institusjonspraksis inneholder både observasjon og deltakelse.

Studiet skal gi

- kjennskap til prestetjeneste i rammen av en institusjon,
- evne til å møte mennesker i en sjelesørgerisk samtale,
- evne til å forkynne og være liturg i en institusjonskontekst,
- evne til observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer i møte med pasienter og ansatte,
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro,
- evne til å bruke egen erfaring som basis for videre læring

PT504 - Stiftspraksis/pastoral praksis i menighet. Gudstjenesteøvelser

Faglærer:	Margareth Glad, Margareth.Glad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

PT504 gir en videreutviklende trening i muntlighet og personlig uttrykk samt praksis stift/menighet.

Emnet består av to delemner: og A. Pastoral praksis i menighet (9 sp) og B. Muntlighet og personlig uttrykk (1 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen vektingsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå stiftspraksis/pastoral praksis i menighet og levere evalueringsrapport fra praksis,
- bestå liturgisk øvingspraksis,
- levere logg, agendaer og gruppeoppgave (totalt 3000-5000 ord) fra deltagelse i gudstjenesteforberedende gruppe,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Undervisning i form av praksis, undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell instruksjon
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjons¬hefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Vurdering
Emnet vurderes med kontinuerlig vurdering, med karakteren «bestått» / «ikke bestått».

I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT504).

Mål og innhold

DELEMNE A. STIFTSPRAKSIS/PASTORAL PRAKSIS I MENIGHET (9 SP)

For studenter tilhørende Den norske kirke: Praksisperioden varer i 5 uker og er en selvstendig
prestetjeneste i det bispedømmet studenten er knyttet til gjennom ordningen «Veien til prestetjeneste». Praksis er veiledet. Veileder arbeider ikke på studentens praksissted, men i nærliggende menighet. Veileder har normalt en særlig kompetanse innen veiledning.
Stifts¬praksis er et samarbeidstiltak mellom biskopene/bispedømmene og de teologiske lærestedene.
Se for øvrig heftet «Informasjon om stiftspraksis», eller se nettstedet: http://vtp.kirken.no.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke tilrettelegges tilsvarende praksis, som normalt vil finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Studiet skal gi
- evne til å utføre kirkelig tjeneste med personlig og teologisk integritet og på en selvstendig og kritisk selvreflekterende måte
- evne til selvstendig observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer,
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro,
- evne til å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av gudstjenester, og til å lede et gudstjenetearbeid
- kjennskap til arbeidsveiledning (ABV) gjennom erfaring, og evne til å nyttiggjøre seg denne.

DELEMNE B. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)

Emnet forbereder studentene til stiftspraksis, og skal videreutvikle studentenes personlige uttrykk og formidling innenfor liturgifaget, med økte mål for evne til messesang og memorering av liturgiske tekster. Studiet gir studentene anledning til å arbeide videre med særlig fokus på formulering av eget språk, og gi basis for kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis.
Arbeidsformen er undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell coaching.

Studiet skal gi

- god evne til stemmebruk, kroppspråk og liturgisk utførelse
- god evne til selvstendig egenøving
- god evne til nervøsitetsmestring
- god evne til å forme eget språkuttrykk
- evne til kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis

PT505 - Menighetsbygging og prestetjeneste

Faglærer:	Halvor Nordhaug, Halvor.Nordhaug@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

PT505 viderefører innføringsemnene innenfor de sentrale praktisk-teologiske emneområdene.

Emnet består av ni delemner: A. Menighetsbygging og pastoralt lederskap (3 sp), B. Sjelesorg (3 sp), C. Homiletikk (3 sp), D. Liturgikk (3 sp), E. Menighetspedaogikk (3 sp), F. Kirkerett (2 sp), G. Muntlighet og personlig uttrykk(1 sp), H. Pastoralgrupper (1 sp) og I. Retreat (1 sp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT513 Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 16 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- delta i pastoralgruppe,
- levere logg, gruppeoppgaver og refleksjonsnotat fra deltakelse i basisgrupper i delemnet liturgikk/MPU,
- delta i retreat,
- bestå egnethetsvurdering,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Undervisningsform: Seminar, øvelser, pastoralgruppe og retreat.

Vurdering

Emnet har vurderingsformen, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Dersom disse er bestått gis kandidaten anledning til å gå opp til muntlig prøve (30 minutter). Emnet vurderes til karakteren «bestått» / «ikke bestått».

I dette emnet inngår egnethetsvurdering som selvstendig studiekrav. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet praksis).

Mål og innhold

DELEMNE A: MENIGHETSBYGGING OG LEDERSKAP I MENIGHET (3 SP)

Hva vil det si å være prest? Prestetjenesten er i stadig endring. Ulike tider har hatt ulike presteideal. Dagens prester utfordres til å profilere sin egen forståelse av prestetjenesten ut fra menighetenes behov og sine egne forutsetninger. Sentralt i dette temafeltet står spørsmålet om hva slags type leder presten skal være. Ulike modeller for pastoral ledelse må vurderes ut fra menighetsbygging som et overordnet praktisk-teologiske kriterium.

Studiet skal gi
- god kunnskap om prestetjenestens teologi,
- kjennskap til pastorale modeller,
- kjennskap til ordinasjonsliturgien,
- kjennskap til veier til et fordypet trosliv,
- kunnskap om teologi og metode for menighetsbygging,
- kjennskap til spørsmål knyttet til ledelse, samarbeid og konflikthåndtering i menigheten.

DELEMNE A LITTERATUR
- "Menighetsutvikling" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther, 2003, s. hele heftet (Kompendium).
- Baasland, Ernst, "Ledelsesstrukturer i den eldste kirke" i *Reform og embete : festskrift til Andreas Aarflot på 65-årsdagen den 1. juli 1993* redaktør Gullaksen, Per-Otto et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1993, s. 181-197 (Kompendium).
- Grevbo, Tor Johan, "Pastoralt lederskap - en teologisk og kirkelig nødvendighet" i*Prest og ledelse* redaktør Huse, Morten Oslo: Verbum, 2000, s. 63-80 (Kompendium).

- Lappegard, Sevat, "Folkekyrkjeteologi" i *Folkekirken : status og strategier* redaktør Sandvik, Bjørn Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1988, s. 107-131 (Kompendium).
- Nordhaug, Halvor, *Oversatt sammendrag av enkelte kapitler av: Die neue Reformation : 96 Thesen zur Zukunft der Kirche* Oslo: 2001, s. ikke angitt (Kompendium).
- Røsæg, Nils Aksel, "Kirken i Korint : modeller for kirken i nytestamentlig kontekst og i dag" i *Slik blir kirken til : kirke i forandring i Det nye testamente* redaktør Kvalbein, Hans et al. Trondheim: Tapir, 2003, s. 79-146 (Kompendium).
- Skjevesland, Olav, "Ordinasjonen i Det nye testamente" i *Reform og embete : festskrift til Andreas Aarflot på 65-årsdagen den 1. juli 1993* redaktør Gullaksen, Per-Otto et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1993, s. 199-212 (Kompendium).

DELEMNE B: SJELESORG (3 SP)

Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori, og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Det legges særlig vekt på en fordypning av viktige tema knyttet til utformingen av en pastoral selvforståelse og utvikling av kommunikative evner i den sjelesørgeriske samtalen. Videre drøftes pastorale utfordringer knyttet til spenningen mellom familieliv og menighetsliv, vekslingen mellom arbeid og hvile, forholdet mellom personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste. Sjelesorgens egenart i spenningen mellom psykoterapi og åndelig veiledning belyses, sammen med konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om åndelig autoritet, maktutøvelse og seksualitet.
Delemnet retter søkelyset mot de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige med tanke på sjelesørgerisk arbeid. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid i forbindelse med dåp og gravferd. Konteksten for drøftingene vil være de muligheter og utfordringer som folkekirken og menigheten stilles overfor i forbindelse med forberedelse, gjennomføring og etterarbeid ved kasualia.

Studiet skal gi
- kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- kunnskap om sorg og sorgarbeid
- kunnskap om forholdet mellom privatliv og kirkelig tjeneste
- kunnskap om autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning
- kunnskap om åndelig liv for den kirkelig ansatte

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 117-125, 141-149, 169-198 .
- Olivius, Anders, Ericson, Cerny og Kihlberg, Birgitta Olivius, "Et utvalg" i *Att möta människor : en grundbok om själavård* Stockholm: Verbum förlag, 1996, s. 13-117, 177-205, 218-234 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000- .
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 21, nr. 3 2001, s. ikke angitt .
- Bergstrand, Göran og Lidbeck, Magnus, *Själavård* Bind 1-2 Stockholm: Verbum, 1997-1998 .
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002 .
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997 .
- Henriksen, Jan-Olav og Aarflot, Hilde Marie, "Å møte en annen" i *Møte mellom pasient og sykepleier* redaktør Helseth, Sølvi et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 157-172 .
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002 .
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* London: SCM Press, 2000 .
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993 .
- Stavenes, Anne-May, "Kan sjelesorgen være åndelig veiledning?" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2002, s. 77-83 .
- Wikström, Owe, "Del II: Åndelig veiledning" i *Mørket som blender* Oslo: Luther, 1995, s. ikke oppgitt .
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000 .

DELEMNE C: HOMILETIKK (3 SP)

Forkynnelsen, og da særlig prekenen i gudstjenesten og ved de kirkelige handlinger, står helt sentralt i prestetjenesten i Den norske kirke. I forkynnelsen vil hele prestens teologiske kompetanse komme til anvendelse. Ikke minst gjelder dette for hermeneutikkens vedkommende. Forkynnelsen er en krevende oppgave der ikke bare de faglige kunnskaper, men også prestens egen person og trosliv trekkes inn på en avgjørende måte.

Studiet skal gi
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om forholdet mellom homiletikk og hermeneutikk,
- kunnskap om betydningen av prestens person for forkynnelsen,
- kjennskap til temaet forkynnelse ved kasualia,
- evne til kreativt prekenarbeid.

DELEMNE C LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 158-165, 214-220 .
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s. 19-168 .

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 13-130, 178-259 .

DELEMNE D: LITURGIKK (3 SP)

Delemnet skal gi økt innsikt i liturgiens historie, teologi og antropologi som grunnlag for egen refleksjon over og bearbeiding av de erfaringene som er gjort i stiftspraksis og gudstjenesteøvelser. Kunnskapene skal bidra til å utvikle studentens egen holdning til prestetjenestens gudstjenestelige oppgaver og en økt forståelse for gudstjenester og kasualia som meningsbærende møtesteder i folkekirken. Delemnet fokuserer også på en sunn forståelse av prestens rolle i konkret gudstjenesteforberedende arbeid: ledelse og utvikling av menighetens gudstjenestevirksomhet, arbeid i gudstjenesteutvalg og stab omkring gudstjenester og arbeid med langtidsplanlegging av gudstjenester i en menighet.

Studiet skal gi
- kunnskap om antropologiske og sosiale aspekter ved liturgi,
- god kunnskap om kirkens liturgier og om liturgi- og revisjonshistorie og evne til å bruke denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid
- god kunnskap om hymnologi og liturgisk språk og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid,

DELEMNE D LITTERATUR
- *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 1 Oslo: Verbum, 1992, s. 400 .
- *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 2 Oslo: Verbum, 1992 .
- *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* [Oslo]: Verbum, 1997, s. 318 s. / .
- *Kirkeårets tekster* Oslo: Verbum, 1990 .
- *Norsk salmebok : med bønnebok : [godkjent ved kongelig resolusjon av 29.juni 1984 til bruk i menigheter som gjør vedtak om det]* [Oslo]: Verbum, 2002, s. 1199 s. / .
- Ellverson, Karl-Gunnar, "Et utvalg" i *Handbok i liturgik* Stockholm: Verbum, 2003, s. ikke oppgitt .
- Lathrop, Gordon, "Et utvalg" i *Holy things : a liturgical theology* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. 1-32, 87-138 .
- Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i *Fra torget til vingården* Oslo: Luther, 2000, s. 6-18, 49, 51, 53-54, 59, 63-65, 67, 70-77, 82-95, 97-100 .
- Wilson-Dickson, Andrew, "Et utvalg" i *Musik i kristen tradition : från tempel och katedraler till kyrkor och torg* Stockholm: Verbum, 1996, s. 16-63, 76-77, 87-88, 130-142, 148-149, 240-246 .

DELEMNE D SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Liv i gudstjenesten, gudstjenesten i livet : betenkning om gudstjenesteliv og gudstjenestefornyelse i Den Norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1994 .

DELEMNE E: MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 SP)

Den norske kirkes dåpspraksis og folkekirkepreg stiller menighetene overfor store utfordringer på det kateketiske feltet. Kateketikk på dette nivået i studiet har som mål å motivere og utruste kandidatene til å ivareta kateketisk arbeid i menigheten på en integrert og faglig god måte. Kandidaten skal gjennom studiet settes i stand til å lede, planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning og annet trosformidlingsarbeid i menigheten.

Studiet skal gi
- god kunnskap om menigheten som sted for trosformidling i et livslangt perspektiv,
- god kunnskap om kirkelig dåpsopplæring og konfirmantarbeid og evne til refleksjon rundt de utfordringene disse reiser
- kunnskap om egnede metoder i kirkens kateketiske arbeid
- evne til kirkelig formidling, herunder å planlegge og gjennomføre konfirmantarbeid
- evne til å arbeide med medarbeiderfostring

DELEMNE E LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 41-60, 89-104 .
- *Håndbok til Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1998 .
- "Konfirmasjonstidens gudstjenester" i *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 1 Oslo: Verbum, 1992, s. 196-205 .
- "Et utvalg" i *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s. 6-33, 66-79 .
- "Et utvalg" i *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 17-72 .
- *Et utvalg : "-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Bind 2005, nr. 2005-12-13 Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 17-72 , http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html .
- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* redaktør Rian, Dagfinn et al. Trondheim: Tapir, 1995, s. 187-203 (Kompendium).
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* redaktør Ulstein, Jan Ove et al. Trondheim: Tapir, 2001, s. 65-80 (Kompendium).
- Holdø, Cecilie Eidsøren, "Dåpssamtalepraksis i dag" i *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* redaktør Akerø, Hans Arne et al. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s. 171-183 (Kompendium).
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, "Et utvalg" i *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001, s. 7-67 , http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf .
- Kultur- og kirkedepartementet,, *Trusopplæring i ei ny tid : om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja* Oslo: Kultur og Kyrkjedepartementet, 2002 , http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/regpubl/stmeld/043001-040002/dok-bn.html .
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* redaktør Asheim, Ivar Oslo: Universitetsforlaget, 1983, s. 74-86 (Kompendium).
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* redaktør Akerø, Hans Arne et al. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s. 141-155 (Kompendium).

DELEMNE F: KIRKERETT (2 SP)

Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. For presten er forpliktelsen på kirkens ordninger en del av ordinasjonsløftet. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning og presten er statstjenestemann. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett. Prestens oppgave som vigsler innebærer også at det innenfor rammen av faget skal gis innføring i ekteskapslovgivningen. Særregler for presters taushetsplikt skal gjennomgås.

Studiet skal gi
- god kunnskap om kirkelovgivningen, (herunder grunnloven, kirkeloven, gravferdsloven, helligdagsloven),
- god kunnskap om kirkens struktur og organisasjon,
- god kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger (jf gudstjenestebøkenes alminnelige bestemmelser), herunder en særlig innføring i ekteskapslovgivningen,
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven,
- god kunnskap om regler for taushetsplikt for prester.

DELEMNE F LITTERATUR
- "Alminnelige bestemmelser" i *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 2 Oslo: Verbum, 1992, s. 13-15 (Kompendium).
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* Oslo: Kirkerådet, 2005 .

DELEMNE F SUPPLERENDE LITTERATUR
- "Kirkens tjenester ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 85-88, 126-128, 141-149, 166-168, 221-223 .
- Jørgensen, Ove Virik,*Juridisk oppslagsbok for Den norske kirke* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 1997 .

DELEMNE G: MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)

Studiet av MPU skal på siste nivå gi studentene mulighet til å få tilpasset instruksjon og individuell tilbakemelding. Arbeid i mindre grupper skal gi innsikt i egen framtreden i et arbeidsfellesskap, som leder og som deltager. Faget legger grunnlag for videre utvikling og kritisk vurdering av egen funksjon i seinere yrkesutøvelse.

Arbeidsformen er tilpasset individuell coaching, øvelse med instruksjon i mindre grupper og arbeid i basisgrupper uten lærer.

Studiet skal gi
- evne til refleksjon omkring formidling, dialog og respons
- innsikt i egen framtreden i et arbeidsfellesskap og evne til å lede et gudstjenestearbeid
- evne til å utnytte sitt uttrykkspotensiale, og nyansere og variere sitt uttrykk.

DELEMNE H: PASTORALGRUPPER (1 SP)

Pastoralgruppen fungerer som veiledning i gruppe med utgangspunkt i egne erfaringer ("case" og tema) fra praksis, annen kirkelig tjeneste eller fra undervisningen ved fakultetet.

Studiet skal gi
- god evne til å reflektere over forholdet mellom person, tro og tjeneste med sikte på en fremtidig tjeneste som prest i kirken.
- innsikt i hvordan en selv fungerer i samarbeid og samhandling med andre.

DELEMNE I: RETREAT (1 SP)

Studentene deltar på retreat over fire dager. Hensikten er å gi en praktisk innføring i kristen bønn og meditasjon innenfor rammen av en retreat med vekt på stillhet og faste tidebønner.

Studenten skal gis hjelp til å utvikle sitt eget trosliv, og til å forberede seg til en forestående kirkelig tjeneste.

PT508 - Menighetspraksis

Faglærer:	Margareth Glad, Margareth.Glad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

PT509 - Institusjonspraksis

Faglærer:	Margareth Glad, Margareth.Glad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

PT510 - Sjelesorg

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT510 gir en grunnleggende innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg ¿, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- levere samtalereferat eller kasusdrøfting (1500-1800 ord) som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet PT510 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Mål og innhold
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi.

Studentene skal ha
- kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- oversikt over sentrale posisjoner og problemstillinger i aktuell sjelesorgfaglig debatt,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- ferdighet i å føre en sjelesørgerisk samtale.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal studenten i samråd med faglærer velge ut ca. 200 sider fra supplementslitteraturen.

Litteratur
LITTERATUR
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i*Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2004, s. 84-95 (Kompendium).
- Okkenhaug, Berit, "Kap. 1-10" i *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s. ikke oppgitt .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000- .
- "Utdrag om vigsel og gravferd" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 129-223 .
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 21, nr. 3 2001, s. ikke angitt .
- Andersen, Torbjørn Herlof,*Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001 .
- Bergstrand, Göran og Lidbeck, Magnus, *Själavård* Bind 1-2 Stockholm: Verbum, 1997-1998 .
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002 .
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 18, nr. 1 Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 1998, s. ikke angitt .

- Harbsmeier, Eberhard og Raun Iversen, Hans, "Et utvalg" i *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s. 384-423 .
- Henriksen, Jan-Olav og Aarflot, Hilde Marie, "Å møte en annen" i *Møte mellom pasient og sykepleier* redaktør Helseth, Sølvi et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 157-172 .
- Olivius, Anders, Ericson, Cerny og Kihlberg, Birgitta Olivius, *Att möta människor : en grundbok om själavård* Stockholm: Verbum förlag, 1996 .
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993 .
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000 .

PT511 - Kateketikk 1

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

Emnet gir en grunnleggende innføring i kateketisk arbeid og skal gi hjelp til å utvikle kunnskaper, holdninger og ferdigheter som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studentene skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen,
- bestå en kortinnlevering,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet PT511 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Mål og innhold
Studentene skal ha
- god kunnskap om kirkelige undervisningsplaner og modeller for gjennomføring,
- god kunnskap om mål og innhold i ulike tiltak i dåpsopplæringen,
- kjennskap til de viktigste samarbeidspartnere for kirken i kateketisk sammenheng,
- kjennskap til samarbeidspartnernes egenart og forutsetninger for samarbeid,
- kjennskap til kateketisk arbeid blant mennesker med særlige behov.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s. 6-33, 66-79 .
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1978, s. 180-187 .
- Engelsen, Britt Ulstrup, *En læreplanteoretisk analyse av planer for menighetspedagogisk virksomhet i den norske kirke* Oslo: Universitetet i Oslo. Pedagogisk forskningsinstitutt, 1998 .
- Fylling, Hilde, Svendsen, Morten og Norseth, Kristin, *Gud gjør ikke forskjell på barn : barn med spesielle behov* Oslo: IKO-forl., 1995 .
- Krych, M., "The Gospel calls us" i *Lifelong learning : a guide to adult education in the church* redaktør Grothe, Rebecca Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1997, s. 12-32 .
- Lorentzen, Kristin, "Et utvalg" i *I bredde, lengde og dybde : en studie av dåpsskole for 6-åringer i fem lokalmenigheter* Trondheim: Tapir, 2002, s. 31-136 .
- Redse, A., "Kyrkjeleg undervisning i ei ny tid" i *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* redaktør Ulstein, Jan Ove et al. Trondheim: Tapir, 2001, s. ikke oppgitt .
- Rypdal, Marit, *Kort innføring i didaktikk* .
- Theil, H., "Børns religiøsitet" i *Ud fra en gudstjenstlig sammenhæng : håndbog om indledende konfirmationsforberedelse* Frederiksberg: Materialecentralen, 1996, s. 43-69 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Akerø, Hans Arne, *Vårt alterbord er dekket : barn og nattverd* Oslo: Iko, 1995 .
- Hirsch, Asbjørn, *Menighetens egen plan : veileder for lokal dåpsopplæring* Oslo: IKO-forlaget, 1996 .
- Jørgensen, Randi H., *Skole møter kirke : ideer til samarbeid* Oslo: IKO-forl., 1999 .

PT512 - Kateketikk 2

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT512 bygger videre på PT511 og tar sikte på å utdype studentenes kateketiske og pedagogiske kunnskaper og gi hjelp til å arbeide med undervisnings- og oppdragelsesvirksomheten i menigheten i lys av pedagogisk teori.

Emnet består av tre delemner: A. Menighetspedagogikk (3 sp), B. Valgemne/fordypnings¬emne (5 sp) og C. Familiepedagogikk (2 sp).

Forkunnskapskrav:
Konfirmantpraksis må være avlagt før en kan påbegynne PT512.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studentene skal
- ha godkjent fremmøte (75 prosent) i seminargruppen,
- skrive en artikkel på 6 -10 sider i tilknytning til delemne A,
- delta i en PT-gruppe,
- lage faglig foredrag/artikkel i tilknytning til delemne B etter nærmere avtale,
- gi respons på to forskjellige utkast fra andre studenter i ulike faser av skriveprosessen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet PT512 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Dersom studiekravene er bestått gis det anledning til å gå opp til muntlig eksamen. Muntlig vurderes med «bestått»/«ikke bestått».

Mål og innhold

DELEMNE A. MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 STUDIEPOENG)

Studentene skal ha
- innsikt i ulike sider ved menigheten som læringsfelt,
- evne til å reflektere over kirkens pedagogiske oppgaver,
- innsikt i strategier som kan videreutvikle kirkelig undervisning,
- evne til å evaluere dagens undervisningsformer og gi impulser til å utvikle kirkens undervisning videre.

DELEMNE A LITTERATUR
- Everist, Norma Cook, "Et utvalg" i *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, s. 21-253 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Myhre, Reidar, *Oppdragelse i helhetspedagogisk perspektiv* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994 .

DELEMNE B. VALGEMNE/FORDYPNINGSEMNE (5 STUDIEPOENG)

Studentene skal
- ha utdypet innsikt i et selvvalgt pedagogisk emne med relevans til menighetspedagogisk arbeid

DELEMNE C. FAMILIEPEDAGOGIKK (2 STUDIEPOENG)

Studenten skal ha
- god kunnskap om familiepedagogikk,
- evne til å evaluere kirkelig arbeid blant familier og gi impulser til å utvikle det videre.

DELEMNE C LITTERATUR
- *Familien i fokus : ressurshefte* Oslo: IKO-forl., 1994 .
- Elshof, J.K.T., "Ministry to families in the local church" i *Foundations of ministry : an introduction to Christian education for a new generation* redaktør Anthony, Michael J. Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1992, s. 185-198 .

- Evenshaug, Oddbjørn og Hallen, Dag, "Et utvalg" i*Familiepedagogikk : oppdragelsens hva, hvordan og hvorfor* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1997, s. 30-82 .
- Evenshaug, Oddbjørn, "Verdiformidling i familien" i*Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* redaktør Mogstad, Sverre Dag et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1992, s. 127-140 .

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR

- Bø, Ingerid,*Foreldre og fagfolk : foreldrenes og samarbeidets vilkår* Oslo: Universitetsforl., 2002 .
- Harbo, Sigmund, "Familiens rolle i den religiøse holdningsdannelse" i*Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1990, s. 225-228 .
- Schorre, H.J., "Mellom benkene? : om fars plass i kirken" i *Fars bok* redaktør Magerøy, Lars Inge et al. Oslo: IKO-forl., 1998, s. ikke oppgitt .
- Wirgenes, P.E., "Som en far bærer sitt barn : om far og mann i bibelen" i*Fars bok* redaktør Magerøy, Lars Inge et al. Oslo: IKO-forl., 1998, s. 32-51 .

PT513 - Menighetsbygging og katekettjeneste

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT513 bygger videre på PT501, PT502, PT510 og PT511 og skal gi hjelp til å videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke. Det skal også gi hjelp til å utvikle personlig og åndelig modenhet og kateketisk identitet.

Emnet består av seks delemner: A. Menighetsbygging og lederskap i menighet (3 sp), B. Sjelesorg (3 sp), C. Homiletikk (3 sp), D. Liturgikk (1 sp), E. Menighetspedagogikk (3 sp), F. Kirkerett (1 sp), G. MPU (1 sp), H. Grunnskolepraksis (4 sp) og I. Retreat (1 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT505 Menighetsbygging og prestetjeneste, reduseres dette emnet med 16 sp

Studiekrav

Studenten skal
- ha godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen og praksis,
- bestå grunnskolepraksis (observasjon 2 uker, undervise i minst 2 KRL-timer med detaljert og begrunnet undervisningsplan, levere en av disse undervisningsplanene i fronter)
- få godkjent en praksisoppgave på inntil 3000 ord knyttet til egen observasjon og deltakelse i praksis i relasjon til et eller flere av delmålene for studieemnet
- bestå egnethetsvurdering,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet PT513 har bare én vurderingsform, mappevurdering. Når studiekravene er oppfylt gis det anledning til å gå opp til en muntlig eksamen Studenter som får underkjent sin praksisrapport, får 14 dager til å forbedre denne. Studenter som ikke får godkjent praksis, får mulighet til å oppfylle kravene gjennom en forlenget praksis samme semester eller fornyet praksis semesteret etter.
Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått» på grunnlag av muntlig eksamen.

I dette emnet inngår egnethetsvurdering som selvstendig studiekrav. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til katekettjeneste».

Mål og innhold

DELEMNE A. MENIGHETSBYGGING OG LEDERSKAP (3 STUDIEPOENG)

Hva vil det si å bygge menighet? Både prestetjenesten og katekettjenesten er i stadig endring. Ulike tider har hatt ulike lederideal. Dagens kirkelig ansatte utfordres til å profilere sin egen forståelse av tjenesten ut fra menighetenes behov og sine egne forutsetninger. Ulike modeller for ledelse må vurderes ut fra menighetsbygging som et overordnet praktisk-teologiske kriterium.

Delemnet vil også ta opp spørsmål om kateketens identitet og selvforståelse og kateketen som pedagogisk leder.

Studentene skal ha
- evne til arbeid med egen forståelse av lederrollen,
- evne til å motta og gi veiledning,
- kjennskap til veier til et fordypet trosliv,
- god kjennskap til teologi og metode for menighetsbygging,
- kjennskap til vigslingsliturgien for kateketer,
- innsikt i spørsmål knyttet til ledelse, samarbeid og konflikthåndtering i menigheten,
- innsikt i motivasjon og utrustning av frivillige medarbeidere,
- innsikt i egen identitet og selvforståelse i møte med katekettjenesten.

DELEMNE A LITTERATUR
- *Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for kateketer : fastsatt av Kirkemøtet 20. november 2004* .
- "Temanummer om menighetsutvikling" i *Halvårsskrift for praktisk teologi* Oslo: Luther, 2003, s. ikke oppgitt .

- "Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestlige funksjoner" i *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* Oslo: Kirkerådet, 2005, s. 65-66 .
- Aarflot, Andreas, "Embetsteologi og vigsling" i *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* redaktør Ulstein, Jan Ove Trondheim: Tapir, 2001, s. ikke oppgitt. .
- Alveng, Kristine Aksøy, *Rett kalt kateket : vigslingens betydning for kateketers tjenesteidentitet og forståelsen av katekettjenesten i Den norske kirke* Oslo: K.A. Alveng, 2004, s. 51 bl. .
- Hjertenæs, Magnar, "Eit spørsmål om identitet - perspektiv på kateketane i Den norske kyrkja" i *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* redaktør Ulstein, Jan Ove Trondheim: Tapir, 2001, s. ikke oppgitt. .
- Skarsaune, Oskar, "Det tredelte embete og det ene" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Oslo: Universitetsforlaget, 1999 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991 .

B. SJELESORG (3 STUDIEPOENG)
Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Videre drøftes utfordringer knyttet til spenningen mellom familieliv og katekettjeneste, vekslingen mellom arbeid og hvile, forholdet mellom personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste og konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om yrkesetikk. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid - med spesiell vekt på arbeid blant barn og unge.

MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- kunnskap om sorg og sorgarbeid
- kunnskap om forholdet mellom privatliv og kirkelig tjeneste
- kjennskap til autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning
- kunnskap om åndelig liv for den kirkelig ansatte
- god kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i forhold til barn og unge.

DELEMNE B LITTERATUR
- Olivius, Anders, Ericson, Cerny og Kihlberg, Birgitta Olivius, "Et utvalg" i *Att möta människor : en grundbok om själavård* Stockholm: Verbum förlag, 1996, s. 13-117, 177-205, 218-234 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000- .
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 21, nr. 3 2001, s. ikke angitt .
- Bergstrand, Göran og Lidbeck, Magnus, *Själavård* Bind 1-2 Stockholm: Verbum, 1997-1998 .
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002 .
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997 .
- Henriksen, Jan-Olav og Aarflot, Hilde Marie, "Å møte en annen" i *Møte mellom pasient og sykepleier* redaktør Helseth, Sølvi et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 157-172 .
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002 .
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* London: SCM Press, 2000 .
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993 .
- Stavenes, Anne-May, "Kan sjelesorgen være åndelig veiledning?" i *Tidsskrift for sjelesorg* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2002, s. 77-83 .
- Wikström, Owe, "Del II: Åndelig veiledning" i *Mørket som blender* Oslo: Luther, 1995, s. ikke oppgitt .
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000 .

C. HOMILETIKK (3 STUDIEPOENG)
Forkynnelse står sentralt i katekettjenesten i Den norske kirke. I forkynnelsen vil hele kateketens teologiske kompetanse komme til anvendelse. Forkynnelse er en krevende oppgave der ikke bare de faglige kunnskaper, men også kateketens egen person og trosliv trekkes inn på en avgjørende måte.

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om forholdet mellom homiletikk og hermeneutikk,
- kunnskap om betydningen av kateketens person for forkynnelsen,
- kjennskap til temaet forkynnelse ved kasualia,
- evne til kreativt prekenarbeid.

DELEMNE C LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 158-165, 214-220 .
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s. 19-168 .

DELEMNE C SUPPLERENDE LITTERATUR
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s. 171-224 .
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 13-130, 178-259 .

D. LITURGIKK (1 STUDIEPOENG)
Delemnet skal bidra til å utvikle studentenes egen holdning til gudstjenestelige oppgaver og gi en økt forståelse for gudstjenestearbeid

med spesiell vekt på barn og unge.

Det fokuserer også på en sunn forståelse av kateketens rolle i konkret gudstjeneste¬forberedende arbeid: ledelse og utvikling av menighetens gudstjenestevirksomhet, arbeid i gudstjenesteutvalg og stab omkring gudstjenester og arbeid med langtidsplanlegging av gudstjenester i en menighet.

MÅL
Studentene skal ha
- evne til å planlegge, lede og inspirere gudstjenestearbeid, og innsikt i egen funksjon i slikt arbeid,
- evne til å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av gudstjenester og til å lede gudstjenestearbeid.

DELEMNE D LITTERATUR
- *Kirkeårets tekster* Oslo: Verbum, 1990 .
- *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* [Oslo]: Verbum, 1997, s. 318 s. / .
- *Norsk salmebok : med bønnebok : [godkjent ved kongelig resolusjon av 29.juni 1984 til bruk i menigheter som gjør vedtak om det]* [Oslo]: Verbum, 2002, s. 1199 s. / .
- Ellverson, Karl-Gunnar, "Et utvalg" i *Handbok i liturgik* Stockholm: Verbum, 2003, s. ikke oppgitt .
- Lathrop, Gordon, "Et utvalg" i *Holy things : a liturgical theology* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. 1-32, 87-138 .
- Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i *Fra torget til vingården* Oslo: Luther, 2000, s. 6-18, 49, 51, 53-54, 59, 63-65, 67, 70-77, 82-95, 97-100 .
- Wilson-Dickson, Andrew, "Et utvalg" i *Musik i kristen tradition : från tempel och katedraler till kyrkor och torg* Stockholm: Verbum, 1996, s. 16-63, 76-77, 87-88, 130-142, 148-149, 240-246 .

DELEMNE D SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Liv i gudstjenesten, gudstjenesten i livet : betenkning om gudstjenesteliv og gudstjenestefornyelse i Den Norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1994 .

E. MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 SP)
Den norske kirkes dåpspraksis og folkekirkepreg stiller menighetene overfor store utfordringer på det kateketiske feltet. Kateketikk på dette nivået i studiet har som mål å motivere og utruste kandidatene til å ivareta kateketisk arbeid i menigheten på en integrert og faglig god måte. Kandidaten skal gjennom studiet settes i stand til å lede, planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning og annet trosformidlingsarbeid i menigheten.

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om menigheten som sted for trosformidling i et livslangt perspektiv,
- god kunnskap om kirkelig dåpsopplæring og konfirmantarbeid og evne til refleksjon rundt de utfordringene disse reiser
- kunnskap om egnede metoder i kirkens kateketiske arbeid
- evne til kirkelig formidling, herunder å planlegge og gjennomføre konfirmantarbeid
- evne til å arbeide med medarbeiderfostring

DELEMNE E LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s. 6-33, 66-79 .
- "Konfirmasjonstidens gudstjenester" i *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 1 Oslo: Verbum, 1992, s. 196-205 .
- "Et utvalg" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 41-60, 89-104 .
- *Håndbok til Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1998 .
- "Et utvalg" i *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 17-72 .
- *Et utvalg : "-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Bind 2005, nr. 2005-12-13 Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 17-72 , http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html .
- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* redaktør Rian, Dagfinn et al. Trondheim: Tapir, 1995, s. 187-203 (Kompendium).
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* redaktør Ulstein, Jan Ove et al. Trondheim: Tapir, 2001, s. 65-80 (Kompendium).
- Holdø, Cecilie Eidsøren, "Dåpssamtalepraksis i dag" i *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* redaktør Akerø, Hans Arne et al. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s. 171-183 (Kompendium).
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, "Et utvalg" i *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001, s. 7-67 , http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf .
- Kultur- og kirkedepartementet,, *Trusopplæring i ei ny tid : om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja* Oslo: Kultur og Kyrkjedepartementet, 2002 , http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/regpubl/stmeld/043001-040002/dok-bn.html .
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* redaktør Asheim, Ivar Oslo: Universitetsforlaget, 1983, s. 74-86 (Kompendium).
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* redaktør Akerø, Hans Arne et al. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s. 141-155 (Kompendium).

F. KIRKERETT (1 STUDIEPOENG)
Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett.

MÅL

Studentene skal ha
- kunnskap om kirkelovgivningen,
- kunnskap om kirkens struktur og organisasjon
- kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger,
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven
- god kunnskap om regler for taushetsplikt

DELEMNE F LITTERATUR
- "Alminnelige bestemmelser" i *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Bind 2 Oslo: Verbum, 1992, s. 13-15 (Kompendium).
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* Oslo: Kirkerådet, 2005 .

DELEMNE F SUPPLERENDE LITTERATUR
- "Kirkens tjenester ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 85-88, 126-128, 141-149, 166-168, 221-223 .
- Jørgensen, Ove Virik,*Juridisk oppslagsbok for Den norske kirke* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 1997 .

G. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 STUDIEPOENG)
MPU skal gi en praktisk kompetanse rettet mot kateketens liturgiske funksjoner. Øvelsene bygger på praktisk liturgi og personlig uttrykk fra delemne B i PT501 og delemne C i PT502. Øvelsene skal gi konkrete erfaringer med bruk av kirkens gudstjenestebøker og ulike gudstjenesteformer - og bidra til å utvikle studentenes personlige liturgiske uttrykk.

MÅL
Studentene skal ha
- ferdighet innenfor stemmebruk, kroppsspråk og liturgisk utførelse,
- kjennskap til de elementene som ligger til grunn for arbeidet med et personlig liturgisk uttrykk,
- evne til å relatere sine kunnskaper om formidlingsteori og stemmebruk til eget ferdighetsnivå og utviklingspotensiale,

H. GRUNNSKOLEPRAKSIS (4 STUDIEPOENG)
Veiledet skolepraksis varer i 2 uker og finner sted i en offentlig grunnskole. Gjennom grunnskolepraksisen skal studenten få et innblikk i skolens liv gjennom observasjon og deltakelse. Studenten skal få mulighet til å observere og reflektere over skolens funksjon i samfunnet i oppdragelse og opplæring i samarbeid med foreldre og i relasjon til et lokalsamfunn.

MÅL
Studiet skal gi
- evne til å analysere en lærers ulike funksjoner
- evne til å observere og vurdere undervisning
- evne til å observere og reflektere over skolens liv i relasjon til dens verdiplattform
- evne til å analysere forholdet mellom formell og praktisert læreplan
- øvelse i å undervise i KRL-faget
- kunnskap om og innsikt i skolens samarbeid med trossamfunn i lokalmiljøet med vekt på skole-kirkesamarbeidet

Praktisk gjennomføring
Praksisperioden skal bestå av en kombinasjon av observasjon og deltakelse på alle lærerens funksjonsområder i skolen. Studentene observerer undervisning i flere fag og deltar selv i undervisningen i KRL med veiledning både før og etter. Som grunnlag for denne veiledningen må studenten skrive en detaljert og begrunnet undervisningsplan til sin egen undervisning som kan utgjøre deler av eller hele undervisningstimer. En av disse planene leveres til studiestedet i Fronter.

Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå. Den praktiske og faglige tilretteleggingen av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder. Det utbetales ingen lønn under praksisperioden for veiledet undervisning.

I. RETREAT (1 SP)
Studentene deltar på retreat over fire dager. Hensikten er å gi en praktisk innføring i kristen bønn og meditasjon innenfor rammen av en retreat med vekt på stillhet og faste tidebønner.
Studenten skal gis hjelp til å utvikle sitt eget trosliv, og til å forberede seg til en forestående kirkelig tjeneste.

PT601 - Religionens rolle i det moderne samfunn

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet etablerer et sosiologisk perspektiv på religionen og dens rolle i den moderne verden. Det vil presentere nyere utviklingstrekk i forholdet mellom religion og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt. Disse utviklingstrekk vil bli drøftet i forhold til ulike sosiologiske modeller, herunder tradisjonell sekulariseringsteori.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hva som preger utviklingen av religionens rolle i det moderne samfunn,
- kunnskap om ulike sosiologiske modeller for å forstå religionens rolle,
- kunnskap om hvordan religionens samfunnsmessige betydning kan variere mellom ulike land og geografiske områder,
- god kunnskap om hvilken rolle religion kan spille for sosiale endringer og for sosiale og politiske konflikter,
- evne til å drøfte forholdet mellom religionens private og dens offentlige funksjon, herunder forholdet mellom religion og politikk,
- evne til å drøfte religionssosiologiske utfordringer til teologisk tenkning omkring kirkens rolle i samfunnet.

Litteratur
LITTERATUR
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994 .
- Davie, Grace, "Kap. 1-4, 7-8 og 10" i *Religion in modern Europe : a memory mutates* Oxford: Oxford University Press, 2000, s. ikke oppgitt .
- Furseth, Inger og Repstad, Pål, *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003 .
- McGuire, Meredith B., *Religion : the social context* Belmont, Calif.: Wadsworth Thomson Learning, 2002 .

PT602 - Gudstro, livserfaring og menighetsliv

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet etablerer et religionspsykologisk og sjelesørgerisk perspektiv på religiøs erfaring innenfor en kristen kulturkontekst. Det gis en innføring i religionspsykologiens faglige egenart med henblikk på å vise fagets relevans for sjelesørgerisk arbeid i møte med sentrale problemstillinger i nåtidig menighetsliv. Emnet vil tematisk fokusere på religiøs sosialisering og utformingen av et personlig gudsbilde. Videre vil sammenhenger mellom religiøsitet og helse bli belyst, herunder også betydningen av riter og ritualer. Problemdrøftingen skjer innenfor et praktisk-teologisk perspektiv med vekt på veksling mellom teori og praksis, og med fokus på sjelesørgeriske problemstillinger.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om egenarten i religionspsykologiens fortolkning av religiøs erfaring,
- kunnskap om hovedtyper av sjelesørgerisk teori,
- kunnskap om psykodynamiske og sosialpsykologiske teoriers forståelse av gudsrelasjonens og gudsbildets opphav og funksjoner,
- kunnskap om hovedtrekk i den religiøse utvikling, herunder også religionens funksjon i forhold til mestring av livskriser,
- kunnskap om sammenhenger mellom religion og helse, herunder også betydningen av riter og ritualer,
- evne til å drøfte forholdet mellom en psykologisk og en teologisk fortolkning av religiøse erfaring,
- evne til å drøfte hvilken betydning religionspsykologisk innsikt kan ha med tanke på sjelesørgerisk praksis.

Litteratur
LITTERATUR
- Engedal, Leif Gunnar, *Gudsrelasjon, primærrelasjoner og den intrapsykiske scene : psykoanalytiske tolkninger av religiøs erfaring* [Vikersund]: L.G. Engedal, 2003 .
- Geels, Antoon, *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* [Stockholm]: Natur och Kultur, 1999 .
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997 .
- Hunsinger, Deborah van Deusen, "Kap. 4" i *Theology and pastoral counseling : a new interdisciplinary approach* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s. 105-150 .

PT603 - Kirkelig ungdomsarbeid

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet har to hovedfokus. For det ene fokuserer det på spørsmålet om forholdet mellom religion og ungdomskultur, og hvordan den kan studeres. For det andre fokuserer det på hvordan kirken kan arbeide for ungdom og være en kirke for ungdom.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studenten skal:
- ha god god kunnskap om hva som kjennetegner vår tids ungdomskultur, og hvilken rolle religion spiller for ungdom
- ha god god kunnskap om metoder og prinsipper for formidling av kristen tro til ungdom
- evne til å reflektere teologisk over kirkens forhold til unge

Litteratur
LITTERATUR
- Birkedal, Erling [et al.], "Temanummer "Ungdom i kirken"" i *Halvårsskrift for praktisk teologi* 2002, s. 4-59 .
- Borgman, Dean, *When Kumbaya is not enough : a practical theology for youth ministry* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1997 .
- Brunstad, Paul Otto, *Ungdom og livstolkning : en studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger* Trondheim: Tapir, 1998 .
- Cray, Graham, *Youth congregations and the emerging church* Cambridge: Grove Books, 2002 (Kompendium).
- Cray, Graham, *Postmodern culture and youth discipleship : commitment or looking cool?* Cambridge: Grove Books, 1998 .
- Dean, Kenda Creasy og Foster, Ron, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998 .
- Lorentzen, Kristin og Weider, Einar, "Et utvalg" i *Kirke i oppbrudd og forandring : aktuelle perspektiver på norsk kirkevirkelighet* redaktørEngedal, Leif Gunnar et al. [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2003, s. 47-81 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001 .
- Kvalvaag, Robert W., *Det guddommelige jeg : nyreligiøsitet og religiøse strømninger i moderne ungdomskultur* Bergen: Fagbokforlaget, 2003 .
- Senter, Mark H., *Four views of youth ministry and the church : inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties, 2001 .
- Strommen, Merton P. og Hardel, Richard A., *Passing on the faith : a radical new model for youth and family ministry* Winona, Minn.: Saint Mary's Press, 2000 .

PT604 - Ledelse i kirken

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet arbeider med organisasjonsteoretiske og teologiske perspektiver på ledelse i kirken. Emnet omhandler også perspektiver på konflikt og konfliktløsning.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på ledelse
- kunnskap om viktige problemstillinger knyttet til ledelse i Den norske kirke
- kjennskap til konfliktmekanismer i en kirkelig sammenheng
- evne til å reflektere teologisk over lederskap og konflikter i en kirkelig sammenheng.

Litteratur
LITTERATUR
- Askeland, Harald, *Ledere og lederroller : om ledelse og lederroller i den lokale kirke* Trondheim: Tapir, 1998 .
- Hernes, Helge, *Folket og hyrdene : et program for levende menigheter* Oslo: Genesis, 2002 .
- Skjevesland, Olav, *Morgendagens menighet : ledelse og livsform* [Oslo]: Verbum, 1998 .
- Stålsett, Gunnar og Kvamme, Ole Andreas, *Personalkonflikt i kirken : en konferanserapport* Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 1998 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Askeland, Harald, *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003 .
- Huse, Morten, *Prest og ledelse* [Oslo]: Verbum, 2000 .
- Torkelsen, Terje, *På livet løs : en praktisk-teologisk studie av kirkelige medarbeideres erfaringer fra helsefarlige personalkonflikter i Den norske kirke* Trondheim: Tapir, 2003 .

PT609 - Skyld, skam og forsoning

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet gir en grunnleggende innføring i skyldens og skammens egenart. Det er et mål å bidra til en dypere forståelse av hvordan mennesker i vår kultur erfarer skyldens og skammens virkelighet, og hvordan kirkelig praksis kan åpne veier mot forsoning og tilgivelse. Emnets faglige hovedperspektiv er praktisk-teologisk og sjelesørgerisk.. Det legges vekt på en tverrfaglig drøfting av emnene der teologiske, kulturanalytiske og psykologiske fortolkninger gjensidig får belyse og utfordre hverandre.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT609 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha kunnskap om skyldens egenart og dynamikk slik den framtrer og fortolkes i en sjelesørgerisk kontekst
- ha kunnskap om skammens egenart og dynamikk slik den framtrer og fortolkes i en sjelesørgerisk kontekst
- ha kunnskap om kirkens praksis og ordninger for skriftemål
- ha evne til å reflektere over sammenhenger mellom sosio-kulturelle endringer og individuelle erfaringer knyttet til skyld og skam
- ha evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske utfordringer knyttet til forsonings-prosesser i møte med skyld og skam.

Studenten gjør i samarbeid med ansvarlig faglærer et utvalg fra litteraturlisten nedenfor.
Utvalget skal samlet sett dekke både teologisk, sjelesørgerisk, kulturanalytisk og psykologisk fagstoff.

Litteratur
LITTERATUR

- Albers, Robert H., *Shame : a faith perspective* New York: Haworth Pastoral Press, 1995 .
- Anstorp, Trine, Hovland, Beate Indrebø og Torp, Elisabeth,*Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003 .
- Capps, Donald, *The depleted self : sin in a narcissistic age* Minneapolis: Fortress Press, 1993 .
- Fowler, James W., *Faithful change : the personal and public challenges of postmodern life* Nashville: Abingdon, 1996 .
- Gassin, Lisa, "Interpersonal forgiveness from an Eastern Orthodox perspective" i *Journal of psychology and theology* Bind 29, nr. 3 2001, s. 187-200 .
- Hauge, Astri, "Skal vi tilgi mer enn Gud?" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 11, nr. 1 1991, s. ikke oppgitt .
- Henriksen, Jan-Olav, *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003 .
- Jones, L. Gregory, *Embodying forgiveness : a theological analysis* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995 .
- Kaufman, Gershen, *Shame : the power of caring* Rochester, Vt.: Schenkman Books, 1992, s. xxx, 263 .
- Leer-Salvesen, Paul, *Min skyld* [Oslo]: Verbum, 2002 .
- McFadyen, Alistair I., *Bound to sin : abuse, Holocaust, and the Christian doctrine of sin* Cambridge: Cambridge University Press, 2000 .
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988 .
- Pattison, Stephen, *Shame : theory, therapy, theology* Cambridge: Cambridge University Press, 2000 .
- Patton, John, *Is human forgiveness possible? : a pastoral care perspective* Nashville: Abingdon Press, 1985 234.5 Pa.
- Riksen, Knut Inge, *Mennesket, skammen og kulturen* 1998 , http://www.apollon.uio.no/apollon04-98/11.html .
- Sandage, Steven J., "Contextualizing models of humility and forgiveness : a reply to Gassin" i *Journal of psychology and theology* Bind 29, nr. 3 2001, s. 201-211 .
- Worthington, Everett L., *Dimensions of forgiveness : psychological research & theological perspectives* Philadelphia, Pa.: Templeton Foundation Press, 1998 .
- Wyller, Trygve, *Skam : perspektiver på skam, ære og skamløshet i det moderne* Bergen: Fagbokforlaget, 2001 .

PT610 - Hva er prekenens oppgave? Et idèhistorisk perspektiv

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet er et fordypningemne i homiletikk. Det skal gi studenten en forståelse av hvordan synet på forkynnelsens plass og oppgave har utviklet seg gjennom kirkens historie. Emnet fokuserer utviklingen fram til og med reformasjonen og særlig Luthers prekenforståelse; men det inkluderer også en fremstilling av utviklingen fram til nyere tid. Gjennom et slikt historisk anlagt studium gis studenten impulser til å utvikle sin egen forståelse av forkynnelsens plass og oppgave i kirken.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT610 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om noen sentrale forkynneres prekenform og prekenforståelse gjennom kirkens historie.
- god kunnskap om utviklingen av prekenforståelsen gjennom kirkens historie.
- evne til å drøfte hva som er forkynnelsens plass og oppgave i kirken.

Litteratur
LITTERATUR
- Nørager Pedersen, A. F.,*Prædikenens idéhistorie* København: Gyldendal, 1980 .
- Old, Hughes Oliphant, *The reading and preaching of the scriptures in the worship of the Christian church* Bind 1 Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998, s. b. .

PT611 - Hva er prekenens oppgave? Et systematisk perspektiv

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet er et fordypningsemne i homiletikk. Det skal gi studenten en prinsipiell forståelse av hva som er forkynnelsen plass og oppgave i dagens kirke. Emnet gir en innføring i en klassisk luthersk prekenforståelse samtidig som det fokuserer de særlige utfordringer som forkynnelsen møter i et postmoderne kulturklima. I denne sammenheng gis bruken av bilder og fortellinger, samt spørsmålet om kontekstens og tilhørerens plass i forkynnelsen særskilt oppmerksomhet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet PT611 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- evne til prinsipielt å drøfte forkynnelsens vesen og oppgave i kirken i møte med samtidens utfordringer
- god kunnskap om forkynnelsen som lov og evangelium
- god kunnskapfor kontekstens og tilhørerens betydning i forkynnelsen
- evne til å reflektere over bruken av bilder, fortellinger og metaforer i forkynnelsen

Litteratur
LITTERATUR

- Allen, Ronald J., Johnston, Scott Black og Blaisdell, Barbara Shires, *Theology for preaching : authority, truth and knowledge of God in a postmodern ethos* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997 .
- Hughes, Robert G. og Kysar, Robert, *Preaching doctrine : for the twenty-first century* Minneapolis: Fortress Press, 1997 .
- Nordhaug, Halvor [et al.], "Temanummer: Homiletikk" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Bind 18, nr. 1 2001, s. 4-9, 25-82 .
- Skjæveland, Tore, "Kven preikar presten eigentleg til?" i *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Bind 19, nr. 2 2002, s. 45-57 .
- Wingren, Gustaf, *Predikan : en principiell studie* Lund: Gleerup, 1960 .

PT661 - Profesjonsutøvelse og prestetjeneste i helse- og sosialsektoren

Faglærer:	Gunnar Harald Heiene, Gunnar.Heiene@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Emnet er et studieretningsemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i praktisk teologi, studieretning spesialisering i praktisk prestetjeneste i helse- og sosialsektoren.

Presteforeningen, ved Lønns- og fagutvalg for prester i helsesektoren (LFPH), har arbeidet lenge med å få til en ny runde med videreutdanning for prester i helse- og sosialsektoren. Den første og hittil eneste runden av denne utdanningen ble avsluttet våren 2000. LFPH har også arbeidet lenge med å få til en spesialistgodkjenning for prester i helse- og sosialsektoren. Hvor denne utdanningen er et moment i de kravene som denne legger opp til.

Emnet gir en fordypning og videreutdanning for prester i helse- og sosialsektoren. Emnet fokuserer på presterollens egenart og ser den i sammenheng med de andre profesjonene i helse- og sosialsektoren. Emnet gir også en fordypning i kristen antropologi og gir evne til å drøfte utvalgte problemstillinger i møte med profesjonsutøvelsen. I tillegg gir emnet en refleksjon over riter betydning for møte med mennesker i helse- og sosialsektoren.

Emnet består av fem delemner: A. Prest, identitet, rolle og relasjon (7 sp), B. Prest, profesjon og etikk (3 sp), C. Helse og menneskesyn (4 sp), D. Anvendt etikk (4 sp) og E. Riter, religiøsitet og livstolkning (2 sp).

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte (75 %) i undervisningen,
- refleksjonsnotat over personlige læringsmål (1200 ord),
- refleksjonsnotat (1200-2000 ord) knyttet til profesjonsforståelse (delemne A/B),
- refleksjonsnotat (1200-2000 ord) knyttet til helse og etikk (delemne C/D),
- større refleksjonsnotat (4000-6000 ord) som knytter sammen delemne A og ett eller flere delemner,
- sluttsamtale i tilknytning til avsluttende refleksjonsnotat over læringsprosess (1600 ord),
- delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Arbeidsformer og organisering: Ressursforelesninger, seminar, kollokvier, selvstudium, arbeid i referanse¬grupper, veiledning og ClassFronter.

Vurdering

Emnet har én vurderingsvariant, mappevurdering, dvs. å bestå alle studie¬kravene i samlemappen. Når alle studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe med følgende oppgaver:
- én av de mindre refleksjonsnotatene (selvvalgt),
- det avsluttende læringsnotatet,
- det større refleksjonsnotatet.

Emnet vurderes på bakgrunn av vurderingsmappen til «bestått» / «ikke bestått»

Mål og innhold

A. PREST, IDENTITET, ROLLE OG RELASJON (7 SP)
Delemnet skal gi en hjelp til refleksjon over presterollen sett fra prestens egen synsvinkel med vekt på identitet og autentisitet. Emnet skal videre gi hjelp til å reflektere over den særegne basis som ligger i det å være prest i helse- og sosialsektoren med vekt på rolle og relasjon til andre profesjoner.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til nyere litteratur om presterollen
- god kunnskap om begrepene identitet og autentisitet i en profesjonssammenheng
- evne til å analysere egen presteerfaring i lys av sentrale teoriperspektiver på presterollen
- evne til å reflektere over spesielle utfordringer for prester i helse- og sosialsektoren

B. PREST, PROFESJON OG ETIKK (3 SP)
Delemnet gir en innføring i helselovgivning som er relevant for profesjonsutøvelsen. Emnet gir en hjelp til refleksjon over profesjonsetikken i møte med helse- og sosialsektoren.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til profesjonsetiske grunnprinsipper
- god kunnskap om helselovgivning som er relevant for profesjonsutøvere i helse- og sosialsektoren

- evne til å reflektere over særlige utfordringer for presters profesjonsetikk i møte med helse- og sosialsektoren

C. HELSE OG MENNESKESYN (4 SP)
Delemnet gir en hjelp til refleksjon over det kristne menneskesyn i møte med forståelsen av helse, og gir et grunnlag til å reflektere over utvalgte problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til grunnleggende trekk ved et kristent menneskesyn
- god kunnskap om helsebegrepet slik det forstås i vårt samfunn
- evne til å reflektere kritisk over det menneskesyn som kommer til uttrykk i praksis i vårt samfunn, med vekt på helse- og sosialsektoren
- evne til å identifisere sentrale problemstillinger i skjæringspunktet mellom menneskesyn og helse, blant annet knyttet til livsfaser og aldring.

D. ANVENDT ETIKK (4 SP)
Delemnet drøfter utvalgte praktiske og etiske problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til grunnleggende prinsipper for å kunne arbeide med anvendt etikk
- god kjennskap til utvalgte etiske problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren, så som spørsmål knyttet til livets begynnelse og slutt, til bruk av moderne medisinsk teknologi og til prioriteringer innenfor helsevesenet
- evne til å reflektere etisk ut fra egne erfaringer som prest i helse- og sosialsektoren.

E. RITE, RELIGIØSITET OG LIVSTOLKNING (2 SP).
Delemnet gir en innføring i hvordan riter er en religiøs ressurs i møte med mennesker, og hvordan prestetjenesten innenfor helse- og sosialsektoren bør arbeide med riter i sin profesjonsutøvelse.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til nyere riteteori
- god kunnskap om riteforvaltning i institusjonell sjelesorg
- evne til å utforme og anvende religiøse ritualer i egen kontekst.

PT671 - Åndelig veiledning

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

Emnet «Åndelig veiledning» (ÅVL) har som mål å fremme den åndelige veiledningen i kirken og i prestetjenesten.Kurset vil gi kunnskap om ulike veiledningstradisjoner, og gi hjelp til å reflektere teologisk over disse. Det legges særlig vekt på de muligheter og utfordringer som luthersk og ignatiansk spiritualitet representerer i møte med dagens åndelige søken. I samsvar med emnets praktisk-kirkelige målsetning, vil man legge til rette for at studentene gjør egne erfaringer både med å motta og gi åndelig veiledning under kvalifisert supervisjon. Emnet legger derfor op til en vekselvirkning og et samspill mellom sentrale samlinger og regionale tiltak knyttet til lokalt menighetsliv. Kurset er utviklet og gjennomføres i et nært samarbeid mellom Det teologiske Menighetsfakultet og Den norske kirkes presteforening.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive et notat (800-1200 ord) som klargjør egne læringsmål for emnet,
- skrive to rapporter, på inntil 2000 ord hver, fra to bøker og/eller artikler i den oppsatte litteraturen til emnet,
- skrive to refleksjonsnotater, på inntil 2000 ord hver, fra henholdsvis egen veiledning og egen læringsprosess i kursforløpet,
- skrive en rapport, inntil 200 ord, fra veiledet praksisprosjekt i kursperioden,
- skrive et essay, på inntil 4000 ord, om et selvvalgt tema med sentral relevans for emnets tematikk. Emnet avtales og godkjennes i samarbeid med kursledelsen.
- gjennomføre individuell veiledningsprosess med godkjent veileder,
- gjennomføre personlig retreat på anbefalt retreatsted,
- ha godkjent oppmøte (75 %) på de sentrale og regionale samlinger som inngår i emnet,
- delta i evalueringen av emnets innhold og gjennomføring.

Mer utfyllende til arbeidsmåte og omfang:
Emnet tas normalt over en periode på fire semester. I denne perioden gjennomføres i alt fire kurssamlinger, to sentrale og to regionale. I tillegg deltar studenten på én retreatuke, gjør lokalt prosjektarbeid, og gjennomfører foreskrevne personlige veiledningsprosesser i samspillet mellom emnets tre viktigste læringselementer, nemlig tilegnelse av teoretisk kunnskap, praktisk veiledningserfaring og egenrefleksjon.
Både omfanget av og variasjonen i de arbeidsmåter som inngår i emnet, tilsier en viss reduksjon i omfanget av den teoretiske oppsatte litteraturen som inngår normalt i et 30 sp-emne (ca. 2500-3000 sider).

Vurdering

De skriftlige arbeidene samles og leveres i en kursmappe (samlemappe). Med utgangspunkt i kursmappen etablerer studenten selv en vurderingsmappe der følgende arbeider inngår: essayet, en bokrapport og ett refleksjonsnotat.
Vurderingsmappen vurderes med «bestått»/«ikke bestått», får deltakeren 14 dagers frist til å bearbeide innlevert vurderingsmappe med sikte på ny innlevering og vurdering.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til forskjellige former for åndelig veiledningspraksis i rammen av menighetsliv og praktisk prestetjeneste,
- god kunnskap om kristen spiritualitet i rammen av luthersk teologi og tradisjon,
- god kunnskap om åndelig veildedning slik den begrunnes, utformes og praktiseres innenfor en ignatiansk tradisjon,
- evne til kritisk refleksjon i møte med ulike former for åndelig lengsel i rammen av vår egen kultur,
- god kunnskap om den religiøse erfaringens sosiale og psykologiske forutsetninger, og evne til kritisk refleksjon over egen troserfaring,
- evne til innlevelse i og forståelse av egenarten i andres troserfaring.

ANMLIT

Den oppførte litteraturen er veiledende. Det er i utgangspunkt anledning til å velge inn annen litteratur som vurderes som bedre egnet for kursets formål (omfang og nivå må være forsvarlig). Endringen skjer i samsvar med kursledelsen og meldes inn. Det samlede omfang av litteratur som inngår i kurset er normert til ca. 1500 sider.

PT681 - Praksisbasert fordypningsemne

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon

Gjennom praksisbasert fordypningsemne tilbys studentene en mulighet til fordypet refleksjon over praksis på et spesialisert felt. Studentene kan her få godskrevet praksis fra frivillig eller lønnet engasjement ved siden av studiet. En vil kunne godkjenne slik praksis hvis den innrettes slik at studenten står under veiledning på praksisstedet og praksisen knyttes opp mot et teoristudium. Studenten må selv sørge for praksissted og veiledning på praksisstedet. Veileder må godkjennes av MF.

Studenter kan ta fordypning ved å gjennomføre en avtalt kirkelig relatert praksis på minimum 40 timer. Til dette knyttes et teoripensum med relevans for det valgte praksisfeltet. Studiet av emnet blir en trening i teologisk refleksjon over praksis. Praksis kan i større grad enn i de obligatoriske PT-emnene være spesialisert, f.eks. i fengsel, ungdomsarbeid, Tomas-messearbeid, diakonalt arbeid, konfirmantarbeid, kirkelig kulturarbeid.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- ha gjennomført godkjent og bekreftet praksis av minimum 40 timers omfang under veiledning (minimum 4 veiledningssamtaler à 1 time),
- levere en logg over gjennomført praksis,
- en oppgave på 2800-4000 ord som setter praksiserfaringer i relasjon til det fastsatte lesepensum,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet PT681 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- evne til refleksjon over kirkelig praksis ut fra relevant faglitteratur

LITTERATUR
Det skal det velges ut ca. 200 sider litteratur i samråd med faglærer. Litteraturen meldes studieveileder innen frist for oppmelding til eksamen.

PT691 - Åpent fordypningsemne i praktisk teologi:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet PT691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

PT692 - Åpent valgemne i PT (10sp)

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet PT692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

RP113 - Ungdomslederen og personlig utvikling med praksisforberedelse

Faglærer:	Astrid Sandsmark, Astrid.Sandsmark@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i Bachelor Ungdom, kultur og tro.

«Ingen leder kan lede andre lenger enn han eller hun selv har gått,» skriver Magnus Malm. Dette kurset vil fokusere på ungdomslederens personlig utvikling, og gi studenten verktøy til økt selvinnsikt og modning. Modulen understreker viktigheten av et sunt selvbilde og god selvinnsikt for å kunne utøve tjenende lederskap. I møte med ungdomsarbeidets konkrete oppgaver og utfordringer vil det være nødvendig å reflektere over og kanskje bearbeid egne ungdomserfaringer. Med studentenes eget liv som ressurs vil vi derfor studere ungdom som livsfase med den hensikt å dyktiggjøre studentene til å bedre kunne forstå og håndtere ungdomstidens spesielle utfordringer. Herunder vil vi behandle ungdoms utviklingsfaser, sosialisering og identitetsdannelse.

Studentene vil videre bli utfordret til å reflektere over betydningen av lederens personlige åndelige liv som grunnlag for å kunne veilede andre. Vi vil også dele tros- og livshistorier med hverandre. I tillegg vil studentene bli presentert for ulike metoder når det gjelder arbeid med personlighetstyper, noe som forhåpentligvis kan starte en prosess for å gi studentene økt bevissthet om egne personlighetstrekk og nådegaver.

Ett av modulens ti studiepoeng vil handle om praksisforberedelse. Studentene skal bl.a. gjøre seg kjent i praksismenigheten og utføre noen enkle praksisforberedende oppgaver.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal:
- delta på minst 75% av undervisningen (herunder obligatorisk introduksjonstur).
- skrive 2 refleksjonsnotater (1-2 s) som skal godkjennes.
- bestå en kortprøve relatert til pensumlitteraturen
- fullføre og få godkjent forberedelsesoppgaver i forhold til praksissted / praksis.
- skrive en mappeoppgave på inntil 3000 ord over et oppgitt emne.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Studiet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Det vil bl.a. bli arrangert en obligatorisk introduksjonstur i begynnelsen av semesteret. Arbeidsmåtene vil ellers veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, forelesninger og seminarundervisning med samtaler, øvelser og filmanalyse.

Vurdering
Emnet RP113 har bare én vurderingsalternativ, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Mappeoppgaven går til vurdering og danner grunnlag for karakter (A-F).

Mål og innhold
Studenten skal ha
- god kunnskap om bibelske 'prinsipper' for lederskap
- god kunnskap om ungdomslederens person og rolle i ungdomsarbeidet
- god kunnskap om de personlige utfordringer en møter som ungdomsleder
- god kunnskap om betydningen av lederens eget fromhetsliv
- god kunnskap om ungdoms utviklingsfaser, sosialisering og identitetsdannelse
- kjennskap til ulike verktøy for arbeid med personlig utvikling og nådegaver.
- Innsikt i betydningen av å kunne utøve åndelig dømmekraft som ungdomsleder

ANMLIT
I tillegg til den oppsatte litteraturen velges det ut i samråd med faglærer ca. 100 sider av den supplerende litteraturen.

Litteratur
LITTERATUR
- Breivik, Gunnar, "Sug i magen" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 278-290 .
- Engedal, Leif Gunnar, "Huden og sansene : menneskets seksualitet i spenningen mellom livsutfoldelse og ødeleggelse" i*Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 265-277 .

- Fields, Doug, "Kap.17" i *Hensiktsdrevet ungdomsarbeid : 9 elementer for sunn vekst* Oslo: Luther, 2004, s. 325-339 .
- Halldorf, Peter, "Et utvalg" i *Ånd og bokstav : den smale veien mellom fanatisme og forfall* Oslo: Luther, 2006, s. 9-69 .
- Jørgensen, Knud, "Kap. 1-7, 10 og 12" i*Visjon og hverdag : lederskap i misjon og menighet* Oslo: Verbum, 1991, s. 6-132, 186-203, 227-235 .
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991 .
- Nouwen, Henri J. M., *To og to ble vi sendt : tanker om kristent lederskap* Oslo: Verbum, 1994 .
- Robbins, Duffy, "Kap. 3-7og 10-11" i *This way to youth ministry : an introduction to the adventure* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2004, s. ikke oppgitt .
- Skjevesland, Olav, "Kap. III-IV" i *Levende kirke om nådegaver, tjenester og menighetsbygging* Oslo: Luther, 1984, s. 48-70 .
- Sveinall, Arne Tord, "Et utvalg" i *Troende til litt av hvert : om religiøs sekterisme og sjelesorg* Oslo: Verbum, 2000, s. 9-33 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i *Det fir-foldige menneske : et personlighetsspeil til sjelesørgerisk bruk* Oslo: Luther Forlag, 1983, s. ikke oppgitt .
- Hallesby, O., "Et utvalg" i *Temperamentene i kristelig lys* Oslo: Lunde, 2001, s. ikke oppgitt .
- Riso, Don Richard og Hudson, Russ, "Et utvalg" i *Discovering your personality type : the essential introduction to enneagram* Boston: Houghton Mifflin, 2003, s. ikke oppgitt .
- Rohr, Richard og Ebert, Andreas, "Et utvalg" i *Sjelens 9 ansikter : enneagrammet - et redskap til personlig vekst* Oslo: Verbum, 1993, s. ikke oppgitt .

RP115 - Innføring i kulturanalyse: ungdomskultur

Faglærer:	Morten Holmqvist, Morten.Holmqvist@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon
Emnet skal gi en innføring i ungdomskultur, perspektiver på trosutvikling og identitetsdannelse blant ungdom, og hvordan tro kommer til utrykk i dagens ungdomskultur.

Sentrale spørsmål vil være hvordan ungdomskulturen har utviklet seg, og hva som kjennetegner dagens ungdomskultur og subkulturer. Emnet skal bidra til å utvikle ferdigheter i å lese religiøse tegn og utrykk for tro i den samtidige ungdomskultur, og hvordan dette kan ha betydning for kristent ungdomsarbeid.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal:
- delta på minst 75 % av undervisningen
- ha fått godkjent en kortsvarsprøve knyttet til hele det faste pensum
- levere et refleksjonsnotat (ca 800 ord)
- levere en feltarbeidsrapport (ca 3000 ord) som er knyttet til det aktuelle pensum
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Refleksjonsnotat og studieevaluering leveres gjennom ClassFronter

Vurdering
Emnet har bare en vurderingsform, mappevurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. For å få avsluttende vurdering må studentene dokumentere at alle studiekravene er oppfylt.

Dersom refleksjonsnotatet eller kortsvarsprøven ikke blir godkjent, har studenten bare én mulighet til å levere enten et bearbeidet refleksjonsnotat eller å ta en ny kortsvarsprøve.

Den avsluttende vurderingen bygger på feltarbeidsrapporten, som leveres i en vurderingsmappe. Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått. Hvis det ikke gis ståkarakter, leveres en bearbeidet feltarbeidsrapport innen en nærmere angitt frist. Den bearbeidete mappen kan ikke få bedre karakter enn D.

Mål og innhold
Studiet i kulturanalyse skal gi
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom tro, teologi og kultur
- god kunnskap om utviklingen av begrepet ungdom og ungdomskultur
- god kunnskap om ulike perspektiver på ungdom og trosutvikling
- evne til å lese religiøse tegn i dagens ungdomskultur
- ferdighet til å gjøre bruk av denne kulturkompetanse i valg av arbeidsformer inni et kristent ungdomsarbeid

ANMLIT
I tillegg til det faste pensumet kommer det en pensumdel som er variabel, og som kan endres for hvert semester. Det variable pensum kommer primært til å være av skjønnlitterær/filmatisk art og tilsvarer ca. 250 sider (vel 3 studiepoeng). Se emneheftet.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Generation Happy? et studie i danske teenageres hverdagsliv, værdier og livstolkning* redaktør Østergaard, Søren et al. København: Unitas, 2005, s. 11-217 .
- "Spor etter Gud i ungdomskulturen" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 55, nr. 2 2004 .
- Birkedal, Erling, "Konfirmantopplæring og ungdomskultur" i *Kyrkjeleg undervisning og utdanning : ein konferanserapport* redaktør Aadnanes, Per M. Trondheim: Tapir, 2003, s. 27-41 .
- Frønes, Ivar og Brusdal, Ragnhild, "Generasjoner, livsløp og forandring" i *Det Norske samfunn* redaktør Frønes, Ivar et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, s. 283-306 .
- Gripsrud, Jostein, "Et utvalg" i *Mediekultur, mediesamfunn* Oslo: Universitetsforlaget, 2002, s. 13-39 .
- Willer, Thomas og Østergaard, Søren, "Et utvalg" i *Jeg tror på det hele - Gud, skæbnen og de syv bud* Frederiksberg: Unitas, 2004, s. 47-62 .

RP201 - Kreativ menighetsdidaktikk

Faglærer:	Heid Leganger-Krogstad, Heid.L.Krogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

RP201 fokuserer på trosopplæring med vekt på ungdomsfasen. Det vil også bli gitt en innføring i bibeldidaktikk og ulike teoretiske perspektiver på læring. Emnet veksler mellom teoretiske forelesninger og mer praktiske verksted.

Emnet består av tre delemner: A. Trosopplæring med vekt på ungdomsfasen (5 sp), B. Innføring i didaktikk og ulike perspektiver på læring (2 sp) og C. Kreativ bibeldidaktikk (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med RP112 Kreativ men.. reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- Delta i minst 75% av undervisningen,
- levere en kort beskrivelse av trosopplæringen for unge i en menighet (inntil 1000 ord).
- skrive en teoretisk begrunnet oppgave knyttet til helhetsplanlegging av konfirmasjonsopplæringen i en menighet (inntil 4000 ord).
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Emnet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom forelesninger, oppgaveskriving, gruppearbeid, bibeldidaktisk verksted, verksted om ulike konfirmasjonsopplegg, øvelser og selvstudium.

Vurdering

Emnet RP201 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Det forutsetter altså at frammøte og beskrivelsen av trosopplæringen i en menighet er vurdert som godkjent. Avsluttende vurdering gjøres på grunnlag av en vurderingsmappe.

Vurderingsmappen skal inneholde:
- et større teoretisk begrunnet arbeid knyttet til helhetsplanlegging av konfirmasjonsopplæringen i en menighet ut fra noen gitte rammer (inntil 4000 ord).

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av vurderingsmappen. Oppgavene til vurderingsmappa kan bearbeides helt fram til fristen for innlevering. Hvis mappa ikke får ståkarakter, leveres en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Den reviderte mappa kan ikke få bedre karakter enn D.

Mål og innhold

DELEMNE A. TROSOPPLÆRING MED VEKT PÅ UNGDOMSFASEN (5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi:
- god kunnskap om trosopplæringsreformen og kirkens undervisning overfor ungdom med særlig vekt på konfirmasjonsopplæringen,
- kjennskap til ulike konfirmasjonsbøker og -opplegg og en didaktisk og ekklesiologisk grunnkompetanse til å planlegge, organisere og lede kirkens konfirmantarbeid i en gitt menighet på bakgrunn av kontekstuelle faktorer,
- evne til å reflektere over sammenhengen mellom mål, innhold, rammer, og arbeidsformer i noen sentrale emner i konfirmasjonsundervisningen,
- kunnskap om og evne til å forstå integrasjon av konfirmasjonsundervisningen i kirkens trosopplæring for hele ungdomsfasen.

DELEMNE A LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* redaktør Okkenhaug, Berit et al. Oslo: Verbum, 1997, s. 89-128 (Kompendium).
- "Et utvalg" i *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s. 9-72 .

- "Et utvalg" i *Starting right : thinking theologically about youth ministry* redaktør Clark, Chap et al. Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, s. 155-165, 181-207 (Kompendium).
- "Et utvalg" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 21-52, 173-205, 243-264 .
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* (Kompendium).
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* redaktør Asheim, Ivar Oslo: Universitetsforlaget, 1983, s. 74-86 (Kompendium).
- Opsal, Jan, "Dåpssamtale med mennesker av annen tro" i *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* redaktør Akerø, Hans Arne et al. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s. ikke oppgitt .
- Redse, A., "Konsekvensar av KRL-faget for dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2003, s. 170-180 (Kompendium).
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* redaktør Akerø, Hans Arne et al. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s. 141-155 (Kompendium).
- Stålsett, Sturla J., "Å lære seg å bli barn? Om barneteologi, dåp og trosopplæring" *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2004, s. 4-13 (Kompendium).

DELEMNE B. INNFØRING I DIDAKTIKK OG ULIKE PERSPEKTIVER PÅ LÆRING (2 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi:
- evne til å reflektere over egen rolle som underviser og planlegger av læringsforløp,
- evne til å forstå ungdoms behov for vekst og utvikling og menigheten som lærende menighet.

DELEMNE B LITTERATUR
- Afdal, Geir, Haakedal, Elisabet og Leganger-Krogstad, Heid, "Et utvalg" i *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s. 15-39 .
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* redaktør Ulstein, Jan Ove et al. Trondheim: Tapir, 2001, s. 65-80 (Kompendium).
- Bråten, Ivar, "Ulike perspektiver på læring" *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* redaktør Bråten, Ivar Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s. 11-30 .
- Lambert, Dan, *Teaching that makes a difference : how to teach for holistic impact* El Cajon, Calif. ; Grand Rapids. Mich.: Youth Specialties : Zondervan, 2004 .
- Leganger-Krogstad, Heid og Mogstad, Sverre Dag, *Dilemmaer i kirkens trosopplæring : upublisert* .
- Sälsjö, R., "Læring, kunnskap og sosiokulturell utvikling : mennesket og dets redskaper" *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* redaktør Bråten, Ivar Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s. 31-57 .

DELEMNE C. KREATIV BIBELDIDAKTIKK

Studiet av dette delemnet skal gi:
- innsyn i grunnleggende problemstillinger innenfor bibeldidaktikken
- erfaring med og refleksjon over ulike arbeidsmåter i bibeldidaktikken med sikte på å utvikle studentens kreativitet.

DELEMNE C LITTERATUR
- Afdal, Geir, Haakedal, Elisabet og Leganger-Krogstad, Heid, "Et utvalg" i *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s. 176-184, 218-257 .
- Edøy, T., "Barn med spesielle behov" i *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* redaktør Halle, Ragnhild et al. Oslo: IKO-forl., 2000, s. 93-99 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, Heid, "Forkynnelse i møte med en ny tid" i *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* redaktør Halle, Ragnhild et al. Oslo: IKO-forl., 2000, s. 19-32 (Kompendium).
- Ramsfjell, Astri, "Barnebibelens implisitte leser" i *Forskning og fundering : religion og religiøsitet i skole, kirke og samfunn* redaktør Skeie,Geir et al. Trondheim: Tapir, 2000, s. 49-61 (Kompendium).
- Samset, Helga, "Forteljarmetodikk" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 51, nr. 6 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 2000, s. 265-267 (Kompendium).

RP501 - Fagdidaktikk

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap.
RP501 legger vekt på de fagdidaktiske spørsmålene i hovedsak knyttet til undervisningen i den offentlige skolen.

Studiepoengreduksjon
Emnet har studiepoengsreduksjon mot PPU-emner avlagt etter 2001. Kontakt studieveileder for nærmere detaljer.

Studiekrav
Studenten skal
Enten:
- skrive en oppgave/bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i minst 75% av undervisningen
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RP501 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er da en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om hovedspørsmål knyttet til en kontekstuell religionspedagogisk tenkning
- ha god kunnskap om pluralismens betydning for skolens religions- og verdiformidling
- ha god kunnskap om KRL-faget i grunnskolen
- ha kjennskap til alternative fagdidaktiske løsninger for religionsundervisningen i en offentlig skole
- ha kjennskap til spørsmål knyttet til religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere

Litteratur
LITTERATUR
- Afdal, Geir, Haakedal, Elisabet og Leganger-Krogstad, Heid, "Kap. 3,8,10-14" i *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s. 40-73, 167-191, 218-351 .
- Gravem, Peder, "Innledning og kap. 2-3" i *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* [Vallset]: Oplandske bokforlag, 2004, s. 1-14, 147-413 .
- Hull, John, "A gift to the child : a new pedagogy for teaching religion to young children" i *Religious education* Bind 91, nr. Spring 1996, s. 172-188 .
- Jackson, Robert, *Religious education : an interpretive approach* [London]: Hodder & Stoughton, 1997 .
- Plesner, Ingvill T., "Hvordan definere fellesskapets grunnlag? : pluraliseringens betydning for den offentlige skolens religionsundervisning og verdiformidling" i *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* redaktør Krogseth, Otto et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 354-406 .
- Østberg, Sissel *Muslim i Norge : religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* Oslo: Universitetsforl., 2003 .

RP502 - Oppdragelse og pluralisme

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap.
RP502 legger vekten på identitetsutvikling i lys av postmoderne kultur.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
enten:
- skrive 3 mappeoppgaver hver på inntil 2000 ord over oppgitte emner,
- delta i minst 75% av undervisningen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

eller:
- bestå en 6 timers klausurprøve.

Vurdering
Emnet RP502 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Avsluttende vurdering består i at fakultetet etter innleveringsfristen bestemmer hvilken oppgave som skal legges til grunn for karakteren for emnet og hvilke to som vurderes med bestått/ikke bestått. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den oppgaven fakultetet velger ut.

Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om ungdom og livstolkning,
- ha god kunnskap om pluralisme- og identitetsproblematikk,
- ha god kunnskap om holdningers betydning for identitet og relasjoner.

Litteratur
LITTERATUR
- Asheim, Ivar, *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997 .
- Brunstad, Paul Otto, *Ungdom og livstolkning : en studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger* Trondheim: Tapir, 1998 .

RP503 - Didaktikk

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, Master i Kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap.

RP503 legger vekt på å gi kunnskap om hvordan en skal analysere og forstå livet i dagens klasserom, og hvordan en normativt kan svare på spørsmålet om hva som er god undervisning. Emnet gir også innføring i teorier i pedagogisk psykologi og i læringsteori.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en oppgave/bokrapport på inntil 1000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i minst 75 % av undervisningen
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RP503 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er da en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om grunnleggende didaktiske problemstillinger
- ha god kunnskap om hovedspørsmål i pedagogisk psykologi
- ha god kunnskap om ulike læringsteorier
- ha innsikt i kunnskapssyn, menneskesyn og samfunnssyn sin betydning for didaktiske spørsmål
- ha evne til å tenke helhetlig i didaktisk refleksjon

Litteratur
LITTERATUR
- Imsen, Gunn, "Kap. 1-11, 15" i *Lærerens verden : innføring i generell didaktikk* Oslo: Universitetsforlaget, 2006, s. 19-375, 451-474 .
- Rørvik, Harald, *Didaktisk refleksjon : frå normative premissar til pedagogisk praksis* Oslo: Universitetsforl., 1998 .

RPSY501 - Religionspsykologisk grunnlagsteori: fagforståelse og fagtradisjoner

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionspsykologi.

RPSY 501 har som mål å gi innsikt i psykologiske perspektiver på religion og religiøs erfaring slik vi møter det i rammen av vår egen kultur. Emnet vil presentere ulike psykologiske teoriers fortolkning av individers og gruppers religiøsitet med vekt på de funksjoner som religiøsiteten kan ha i enkeltmenneskers og fellesskapets liv.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RPSY501 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studenten skal ha
- god kunnskap om ulike psykologiske teoritradisjoners fortolkning av religiøs adferd og opplevelse
- god kunnskap om ulike faser i den personlige religiøsitetens psykologiske utvikling
- innsikt i forholdet mellom religionspsykologisk og teologisk fortolkning
- kjennskap til den religiøse erfaringens betydning med henblikk på personlighets-utvikling og utforming av personlig identitet
- kjennskap til forskningsmetoder som anvendes i psykologiens studium av religiøs adferd og opplevelse
- god kunnskap om religiøsitetens funksjoner som mestringsstrategi i møte med sykdom og kriser

Litteratur
LITTERATUR
- Geels, Antoon og Wikström, Owe, "Kap. 8-13" i *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* [Stockholm]: Natur och Kultur, 1999 .
- Paloutzian, Raymond F., *Invitation to the psychology of religion* Boston: Allyn and Bacon, 1996 .
- Teigen, Karl Halvor, "Kap. 1-2, 7-8, 12-13 og etterord" i *En psykologihistorie* Bergen: Fagbokforl., 2004, s. ikke oppgitt .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Batson, C. Daniel, Schoenrade, Patricia og Ventis, W. Larry, *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993 .
- Beit-Hallahmi, Benjamin og Argyle, Michael, *The psychology of religious behaviour, belief and experience* London: Routledge, 1997 .
- Heine, Susanne, *Grundlagen der Religionspsychologie : Modelle und Methoden* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005 .
- Hood, Ralph W., *Handbook of religious experience* Birmingham, Ala.: Religious Education Press, 1995 .
- Hood, Ralph W., *The Psychology of religion : an empirical approach* New York: Guilford Press, 1996 .
- Pargament, Kenneth I., *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997 .
- Park, Crystal L. og Paloutzian, Raymond F., *Handbook of the psychology of religion and spirituality* New York: Guilford Press, 2005 .
- Wulff, David M., *Psychology of religion : classic and contemporary* New York: Wiley, 1997 .

RPSY502 - Religionspsykologi 2: Klinisk religionspsykologi

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristedomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY502 har som mål å gi innsikt i psykologiske fortolkninger av religion og religiøs erfaring slik disse fremtrer i rammen av klinisk (psykoterapeutisk og sjelesørgerisk) virksomhet. Dette innebærer en fokusering på de religiøse erfaringers funksjon i møte med kriser og psykiske lidelser, og den rolle religionen kan spille i bearbeiding av slike erfaringer. Emnets faglige hovedperspektiv er den psykodynamiske teoritradisjon. Det blir lagt vekt på å belyse erkjennelsesmessige forutsetninger i psykoterapeutisk teoridannelse, og samspillet mellom teoretiske perspektiver og kliniske erfaringer.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer i samråd med studenten,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RPSY502 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Klausurprøven vurderes med karakter (A-F).
Dersom emnet ikke undervises prøves emnet med sekundær vurderingsform.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- god kunnskap om psykodynamiske fortolkninger av individets religiøsitet
- god kunnskap om psykologiske prosesser som bidrar til dannelse og utvikling av gudsrelasjon og gudsbilde
- god kunnskap om religiøsitetens funksjon som mestringsstrategi i møte med sykdom kriser
- kjennskap til dynamiske prosesser som oppstår i samspillet mellom behandler og konfident når religiøs erfaring bearbeides
- innsikt i forholdet mellom religionspsykologisk og teologisk fortolkning
- innsikt i forholdet mellom terapeutisk og sjelesørgerisk tilnærming til religiøs tematikk

Litteratur
LITTERATUR
- Bergstrand, Göran, *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* Stockholm: Verbum, 2004 .
- DeMarinis, Valerie og Wikström, Owe, *Clinical psychology of religion : emerging cultural and multicultural questions from European and North American voices* Uppsala: Forskningsrådsnämnden, 1996 .
- Engedal, Leif Gunnar, "Metapsykologiske problemers betydning for religionspsykologisk forskning og sjelesørgerisk praksis" i*Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* Oslo: Luther forlag : Institutt for sjelesorg Modum Bad, 2000, s. 21-33 .
- Engedal, Leif Gunnar, *Gudsrelasjon, primærrelasjoner og den intrapsykiske scene : psykoanalytiske tolkninger av religiøs erfaring* [Vikersund]: L.G. Engedal, 2003 .
- Fowler, James W., "Pluralism and oneness in religious experience : William James, Faith-, and clinical practice" i *Religion and the clinical practice of psychology* redaktør Shafranske, Edward P. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s. 165-186 .
- Jones, James W., *Contemporary psychoanalysis and religion : transference and transcendence* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1991 .
- Pargament, Kenneth I., "Religious methods of coping : resources for the conservation and transformation of significance" i *Religion and the clinical practice of psychology* redaktør Shafranske, Edward P. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s. 215-239 .
- Rizzuto, A.-M., "Psychoanalytic treatment and the religious person" i *Religion and the clinical practice of psychology* redaktør Shafranske, Edward P. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s. 409-431 .
- Wikström, Owe, "Gud som Gud eller Gud som gud" i *Tidsskrift for sjelesorg* Bind 10, nr. 2 1990, s. 29-35 .
- Wulff, David M., "The psychology of religion : an overview" i *Religion and the clinical practice of psychology* redaktør Shafranske, Edward P. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s. 43-70 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Batson, C. Daniel, Schoenrade, Patricia og Ventis, W. Larry, *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993 .

- Hood, Ralph W., *Handbook of religious experience* Birmingham, Ala.: Religious Education Press, 1995 .
- Paloutzian, Raymond F., *Invitation to the psychology of religion* Boston: Allyn and Bacon, 1996 .
- Pargament, Kenneth I., *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997 .
- Rizzuto, Ana-Maria, *The birth of the living God : a psychoanalytic study* Chicago: University of Chicago Press, 1979 .

RPSY503 - Religionspsykologi 3: Menneske, kultur og religiøsitet

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master kristendomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY503 legger vekt på å belyse sammenhengen mellom ulike former for religiøsitet og prosesser i kultur- og samfunnsliv. Emnet vil stimulere til refleksjon over hvordan samtidskulturen bidrar til å forme religiøs erfaring og eksistensiell selvfortolkning. Emnet drøfter denne tematikken i lys av et kristent menneskesyn slik det utformes i rammen av teologisk antropologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST504 Kultur og m, reduseres dette emnet med 8 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis i samråd med faglærer, og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RPSY503 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Klausurprøven vurderes med karakter (A-F).
Dersom emnet ikke undervises prøves emnet med sekundær vurderingsform.

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om hvordan prosesser i kulturen influerer på religiøs erfaring og identitetsdannelse
- ha god kunnskap om religionspsykologiens fortolkning av religiøsitetens utvikling og religiøse omvendelsesopplevelser
- ha god kunnskap om innholdet i et kristent menneskesyn slik det kan utvikles i møte med samtidens utfordringer

Litteratur
LITTERATUR

- Fowler, James W., *Faithful change : the personal and public challenges of postmodern life* Nashville: Abingdon, 1996 .
- Heelas, Paul og Woodhead, Linda, *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005 .
- Heelas, Paul og Woodhead, Linda, "Et utvalg" i *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005, s. 1-32, 77-150 .
- Henriksen, Jan-Olav, "Kap. 3-5, 7, 11-12" i *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s. ikke oppgitt .
- Henriksen, Jan-Olav, "Spirituality and religion - worlds apart? : Heelas' and Woodhead's The spiritual revolution read as a resource for cultural and theological criticism" i *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* Bind 18, nr. 1 Volda: Møreforsking, 2005, s. ikke oppgitt .
- Krogseth, Otto, "Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering : et kulturanalytisk perspektiv" i*Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro*redaktør Sveinall, Arne Tord et al. Oslo: Egede institutt, 2000, s. 29-40 .
- Ullman, Chana, "Et utvalg" i *The transformed self : the psychology of religious conversion* New York: Plenum Press, 1989, s. 3-195 .

RPSY601 - Klinisk religionspsykologi

Faglærer:	Leif Gunnar Engedal, Leif.G.Engedal@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

RS501 - Religionssosiologi 1: Innføring i religionssosiologi

Faglærer:	Inger Furseth, Inger.Furseth@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionssosiologi.

RS501 legger vekt på å gi innsikt i sosiologiske perspektiver på religion som fenomen og se nærmere på religionens rolle i moderne samfunn. Det vil presentere teorier om individets religiøsitet og religiøse organisasjoner. Videre vil det gi innsikt i ulike tilnærminger som søker å forstå forholdet mellom religion og samfunn med et spesielt fokus på religionens rolle i dagens Norge og Europa.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Frister står i emneark og er å finne i ClassFronter.

Vurdering
Emnet RS501 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E; se http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold
Studentene skal ha
- god kjennskap til sosiologiske begreper og perspektiver som benyttes i studier av religion
- innsikt i forholdet mellom sosiologi og teologi
- god kunnskap om enkeltmenneskers religiøsitet og ulike forklaringer av denne
- innsikt i ulike former for religiøs organisering, derunder religiøse autoritetstyper, samt forklaringer på fenomener som nyreligiøse bevegelser
- god kunnskap om ulike innfallsvinkler til studiet av religion i moderne samfunn, deriblant teorier om modernitet, sekularisering, globalisering, detradisjonalisering og postmodernitet.

ANMLIT
Boken til Furseth "From to quest to truth to being oneself" kan kjøpes rimeligere gjennom KIFO enn bokhandleren, Lenke: www.kifo.no

Litteratur
LITTERATUR

- Aldridge, Alan, "Kap. 2-5 og 8-9" i *Religion in the contemporary world : a sociological introduction* Cambridge: Polity Press, 2000, s. 13-122, 160-215 .
- Davie, Grace, "Kap. 1-4, 7-8 og 10" i *Religion in modern Europe : a memory mutates* Oxford: Oxford University Press, 2000, s. ikke oppgitt .
- Furseth, Inger og Repstad, Pål, "Kap. 1-2, 7-8 og 12" i *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 11-38, 138-184, 237-251 .
- Furseth, Inger, "Kap. 1 og 4-8" i *From quest for truth to being oneself : religious change in life stories* Frankfurt am Main: Peter Lang, 2006, s. ikke oppgitt .
- Heelas, Paul og Woodhead, Linda, *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005 .
- Repstad, Pål, *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000 .

RS502 - Religionssosiologi 2: Religion i den offentlige sfære

Faglærer:	Inger Furseth, Inger.Furseth@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap, studieretningene Religionssosiologi.

RS502 legger vekt på å gi innsikt i religionens rolle i den offentlige sfære og dens bidrag til å skape samhold og konflikt. Det vil se nærmere på forholdet mellom religion og politikk ved å fokusere på ulike former for religion i den offentlige sfære. Videre til det gi innsikt i begreper om religiøs fundamentalisme og ulike forklaringer på dette fenomenet. Det vil også gi kunnskap om ulike former for religiøs vold og religiøs makt. Disse temaene vil bli drøftet i lys av eksempler fra både Norge og ulike deler av verden.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RS502 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studentene skal ha
- innsikt i ulike teorier om religionens rolle i den offentlige sfære
- god kunnskap om ulike former for offentlig religion i den moderne verden
- kjennskap til teorier om religion som kilde til konflikt og samhold
- god forståelse av begreper og teorier om religiøs fundamentalisme
- kunnskap om ulike former for religiøs vold
- god kunnskap om religiøs makt i dagens Norge

Litteratur
LITTERATUR
- Aldridge, Alan, "Kap. 6-7" i *Religion in the contemporary world : a sociological introduction* Cambridge: Polity Press, 2000, s. 123-159 .
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994 .
- Furseth, Inger og Repstad, Pål, "Kap. 6, 9" i *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 123-137, 185-199 .
- Herbert, David, "Kap. 1-5" i *Religion and civil society : rethinking public religion in the contemporary world* Aldershot: Ashgate, 2003, s. 3-154 .
- Juergensmeyer, Mark, "Kap. 7-11" i *Terror in the mind of God : the global rise of religious violence* Berkeley: University of California Press, 2003, s. 121-249 .
- Repstad, Pål, "Kap. 2-8" i *Dype, stille, sterke, milde : religiøs makt i dagens Norge* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 44-170 .

RS503 - Religionssosiologi 3: Religion, kjønn og migrasjon

Faglærer:	Inger Furseth, Inger.Furseth@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionssosiologi.

RS503 vil gi innsikt i religion og forskjellighet, slik som etnisitet og kjønn. Det vil presentere begreper om etnisitet og nyere utviklingstrekk innenfor migrasjon og religion, både nasjonalt og internasjonalt. Videre vil det gi innsikt i sosiologiske begreper om kjønn og religionens betydning for tolkning av kjønn og kjønnsroller. Det vil gi kunnskap om kvinners religiøse erfaringer og rolle i religiøse samfunn. Videre vil det ta opp forholdet mellom religion og seksualitet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet RS503 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studentene skal ha
- forståelse av begreper om etnisitet
- god kunnskap om forholdet mellom migrasjon og religion
- kjennskap til det religiøse mangfold blant noen minoriteter i Norge
- god innsikt i politiske og religiøse utfordringer som karakteriserer det flerreligiøse samfunn
- forståelse av sosiologiske begreper om kjønn
- god kunnskap om hvordan religionen påvirker forståelsen av kjønn og religionens kjønnethet
- innsikt i forholdet mellom seksualitet og religion

Litteratur
LITTERATUR

- "Kap. 8" i *Religion in modern times : an interpretive anthology* redaktør Woodhead, Linda et al. Oxford: Blackwell, 2000, s. 264-302 .
- "Kap. 1-9" i *Religion and the new immigrants : continuities and adaptations in immigrant congregations* redaktør Chafetz, Janet Saltzman et al. Walnut Creek, Calif.: AltaMira Press, 2000, s. 3-148 .
- Brochmann, Grete, Rogstad, Jon og Borchgrevink, Tordis, "Innledning, Kap. 1-2, 4-5" i *Sand i maskineriet : makt og demokrati i det flerkulturelle Norge* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 9-84, 108-173 .
- Christiano, Kevin J., Kivisto, Peter og Swatos, William H., "Kap. 6-7" i *Sociology of religion : contemporary developments* Walnut Creek, Calif: AltaMira Press, 2002, s. 153-209 .
- Furseth, Inger og Repstad, Pål, "Kap. 10-11" i *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 200-236 .
- Jacobsen, Christine M., "Et utvalg" i *Tilhørighetens mange former : unge muslimer i Norge* Oslo: Unipax, 2002, s. 8-85, 113-165 .
- Predelli, Line Nyhagen, "Kjønn, religion og deltagelse : en case-studie av muslimske kvinner i Oslo" i*Sosiologisk tidsskrift* Bind 11 2003, s. 369-393 .
- Røthing, Åse, "Kap. 1, 5" i*Parforhold : idealer, forhandlinger, strategier* Oslo: Gyldendal, 2004, s. 9-15, 149-189 .
- Swatos, William H., *Gender and religion* New Brunswick, N.J.: Transaction Publishers, 1994 .

RV601 - Moderne religiøsitet

Faglærer:	Arild Romarheim, Arild.Romarheim@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet vil gi en generell innføring i hva som er de viktigste elementene i den såkalte nyreligiøse bølge, hvor den har sitt religionshistoriske opphav, og hvilke religiøse behov dette kan tilfredstille hos mennesker i dag. Man skal også arbeide med spørsmålet om påvirkning fra nyreligiøsiteten til folkereligiøsiteten, og fokusere på de utfordringer denne situasjon innebærer for den kristne kirke.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet RV601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om grunnleggende kjennetegn ved moderne religiøsitet både i dens folkelige og dens akademiske fremtoninger
- kunnskap om nyreligiøsitetens opprinnelse og relasjon til teosofi og antroposofi
- kjennskap til religionssosiologiske perspektiver på folkereligiøsitet og nyreligiøsitet
- evne til å drøfte vekselvirkningen mellom folkereligiøsitet og nyreligiøsitet
- evne til en drøftelse av det faktiske forholdet mellom moderne religiøsitet og kirkens Kristus-tro
- evne til å gjøre det kristne budskap forståelig overfor mennesker i en nyreligiøs tid

Litteratur
LITTERATUR

- Engedal, Leif Gunnar [et al.], "Et utvalg" i *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* redaktør Sveinall, Arne Tord et al. [Oslo]: Egede institutt, 2000, s. 9-16, 159-175, 177-189, 261-279, 281-295, 311-319, 321-331 .
- Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth, *Kulturens refortrylling : nyreligiøsitet i moderne samfunn* Oslo: Universitetsforlaget, 2005 .
- Repstad, Pål, *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000 .
- Romarheim, Arild, "Et utvalg" i *Kristus i Vannmannens tegn nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus* Oslo: Credo, 1994, s. 9-72, 157-167 .
- Romarheim, Arild, "Mangfold og trend : religiøse tendenser innenfor forskjellige deler av norsk ukebladvirkelighet" i *Religion og livssyn* Bind 13, nr. 4 2001, s. 11-21 .
- Schiøtz, Cato og Waage, Peter Normann, *Fascinasjon og forargelse : Steiner og antroposofien sett utenfra* Oslo: Pax, 2000 .

RV602 - Møtet mellom monoteistiske religioner

Faglærer:	Arild Romarheim, Arild.Romarheim@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet retter oppmerksomheten mot et tidstypisk trekk i dagens verden: møtet mellom religioner. I vår kulturkrets er særlig møtet mellom kristendom og islam aktuelt, og størstedelen av pensum vil derfor fokusere på dette. Det fokuseres særlig på temaer som gudsbilde og åpenbaring hvor den jødiske, kristne og islamske forståelse belyser hverandre gjensidig.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL208 Bibelfag, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet RV602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om likheter og forskjeller mellom islam og kristendom, spesielt hva angår Gudsbilde og åpenbaringsforståelse,
- kjennskap til jødedom, kristendom og islam som "abrahamittiske religioner",
- kunnskap om islam og dens naboskap med jødedom og kristendom, historisk og aktuelt, i krig og fred,
- evne til å drøfte spørsmålet om de tre religionene har "samme Gud",
- evne til å drøfte møtet mellom de tre religioner slik det tar seg ut fra et jødisk eller muslimsk ståsted,
- evne til å bygge fredfulle menneskelige relasjoner på tvers av religionsgrenser,
- evne til å formulere et kristent standpunkt i en lyttende dialog med representanter for monoteistiske religioner utenom kristendommen.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Trialogue of the Abrahamic faiths : papers presented to the Islamic Studies Group of American Academy of Religion* redaktørAl-Faruqi, Isma'il R. Beltsville, Md.: Amana Publications, 1995, s. 1-29 .
- *Dabru Emet : a Jewish statement on Christians and Christianity* Baltimore: The Institute for Christian and Jewish Studies, 2000 , http://www.icjs.org/what/njsp/dabruemet.html .
- Chapman, C., "Rethinking the Gospel for Muslims and The God who reveals" i *Muslims and Christians on the Emmaus road* redaktør Woodberry, J. Dudley Monrovia, Calif.: MARC Publications, 1989, s. 105-148 .
- Johnson, Bo, *Judendomen - i kristet perspektiv* Lund: Arcus förlag, 2000 .
- Kateregga, Badru D. og Shenk, David W., *A Muslim and a Christian in dialogue* Scottdale, Pa.: Herald Press, 1997 .
- Kateregga, Badru D. og Shenk, David W., *Islam och kristen tro* Älvsjö: Verbum, 1983 .
- Opsal, Jan, "Et utvalg" i *Islam : lydighetens vei* Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s. 11-305 .
- Siddiqui, Ataullah, "Et utvalg" i *Christian-Muslim dialogue in the twentieth century* Basingstoke: Macmillan, 1997, s. 1-78 .

RV603 - Religionsfenomenologi og livssynsforskning

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet vil gi en grunnleggende innføring i sentrale tema innen religions- og livssynsforskningen med fokus på debatten omkring religionsfenomenologi og med eksempler fra aktuelle trender innen religiøsitet og livssyn.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med RV604 Religionsfenomenologi..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet RV603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god god kunnskap om aktuelle problemstillinger angående bruken av religionsfenomenologi som forskningsmetode
- kjennskap til livssynsforskning slik den anvendes på nye religiøse trender i vår tid
- kjennskap til magi og sjamanisme som fenomen, blant naturfolk, i norrøn tid, i samiske tradisjoner og i nyreligiøsiteten
- evne til selvstendig og kritisk drøfting av teoretiske og metodiske spørsmål knyttet til religions og livssynsforskning i relasjon til dagens religiøse situasjon

RV604 - Religionsfenomenologi og livssynsforskning

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet vil gi generell innføring i noen utvalgte sentrale tema innen religions og livssyns¬forskningen med fokus på debatten omkring mennesket som et religiøst vesen og med eksempler fra aktuelle trender innen religiøsitet og livssyn.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med RV603 Religionsfenomenologi..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet RV604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til grunnleggende tema i tilknytning til forståelsen av menneskets religiøsitet
- kjennskap livssynsforskning slik den anvendes på religiøse trender i vår tid
- kjennskap til sjamanisme som fenomen blant naturfolk og i nyreligiøsiteten
- evne til å drøfte teoretiske spørsmål knyttet til religions og livssynsforskning

RV692 - Åpent fordypningsemne i Religionsvitenskap

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet RV692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

RV693 - Åpent valgemne i RV

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet RV693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

ST501 - Systematisk teologi: Åpenbaring, trinitet og fornuft

Faglærer:	Peder Gravem, Peder.Gravem@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretning Kultur og menneskesyn.

Emnet består av to delemner, A. Åpenbaring og trinitet (6 sp) og B. Tro og fornuft (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PEN502 Systematisk teologi, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive et referat eller gi en analyse av et kapittel i en lærebok eller en kildetekst,
- gi respons på andre studenters framlegg,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for oppgaven,
- skrive et essay. Tema fastsettes i samråd med faglærer. Omfang 2800-4000 ord,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet ST501 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler
Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E. Lenke: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A. ÅPENBARING OG TRINITET (6 SP)

Dette delemnet er den dogmatiske komponenten i emnet «åpenbaring, trinitet og fornuft».

Arbeidet med dette emnet skal gi studenten god innsikt i dogmatisk arbeidsmåte, med forankring i utvalgte temaer. Delemnet sikter i forlengelsen av dette på å utvikle forståelse av forholdet mellom åpenbaringen og Skriften i kristen teologi. Emnet skal videre gi innsikt i trinitarisk gudsforståelse og drøfte de konsekvenser et trinitarisk perspektiv har for andre punkter i dogmatikken.

Studenten skal ha
- innsikt i problemfeltet knyttet til forholdet mellom Guds åpenbaring og Skriften, inklusive problemer knyttet til Skriftens normativitet for teologien og troen og i hva dette innebærer for tolkning og bruk av Skriften i dogmatikken,
- innsikt i hva det vil si at Bibelens ene, personlige og levende Gud ifølge kristen tro er Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd, og hva trinitetslæren betyr for forståelsen av kristendommen som monoteistisk religion,
- evne til å reflektere over hva et trinitarisk perspektiv innebærer for kristen tro og teologi som helhet og for de enkelte lærepunkter.

DELEMNE A LITTERATUR
- *Om Guds åpenbaring : den dogmatiske konstitusjon «De divina revelatione» vedtatt av det annet Vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 18. november 1965* Oslo: St. Olav forlag, 1965 (Kildelitteratur).
- Kierkegaard, Søren og Thulstrup, Niels, "Kap. I-V" i*Philosophiske Smuler* København: Reitzel, 1977, s. 7-106 (Kildelitteratur).
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *The Christian theology reader* Oxford: Blackwell, 2001, s. 96-106, 138-160, 182-183, 187-196, 200-201, 214-222, 226-243 (Kildelitteratur).

- Pannenberg, Wolfhart, "Dogmatic theses on the revelation" i *Revelation as history* redaktør Pannenberg, Wolfhart et al. New York: Macmillan, 1968, s. 125-158 (Kildelitteratur).
- Sannes, Kjell Olav, *Trinitarisk teologi* Oslo: Forfatteren, 2003, s. III, 56 bl. .
- Vanhoozer, Kevin J., "Does the trinity belong in a theology of world religions" i *First theology : God, Scripture & hermeneutics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s. 45-70 .

DELEMNE A VALGLITTERATUR
Enten:
- Jenson, Robert W., *Systematic theology* Bind 1 Oxford: Oxford University Press, 1997 .
- Sponheim, Paul R., "The knowledge of God" i *Christian dogmatics* Bind 1 redaktør Braaten, Carl E. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 197-225 .

Eller:
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *Christian theology : an introduction* Oxford: Blackwell, 2001, s. 181-318, 521-538 .

DELEMNE A SUPPLERENDE LITTERATUR
- Gregersen, Niels Henrik, *Teologi og kultur : protestantismen mellem isolation og assimilation i det 19. og 20. århundrede* Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1988 .
- Pannenberg, Wolfhart, *An introduction to systematic theology* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1991 .
- Sannes, Kjell Olav, *Prolegomena til dogmatikken* Oslo: Menighetsfakultetet, Skrivestua, 1983 .
- Torrance, Thomas F., *The Trinitarian faith : the evangelical theology of the ancient Catholic Church* Edinburgh: T. & T. Clark, 1988, s. 345 s., [1] pl. .

DELEMNE B. TRO OG FORNUFT (4 SP)

Dette delemnet er den religionsfilosofiske komponenten i emnet. Studiet her skal omfatte en prinsipiell drøfting av forholdet mellom tro og fornuft, og utvalgte spørsmål knyttet til religionsforståelse, gudstro og forståelse av forholdet mellom religiøs tro, livssyn og moral.

Studenten skal ha
- innsikt i forholdet mellom tro og fornuft, herunder hvilken rolle oppfatninger om dette spiller i et teologisk stadium,
- innsikt i hvordan fenomenet religion kan forstås allment, og om religionens stilling i relasjon til gjeldende kulturelle forutsetninger,
- innsikt i konflikten mellom gudstro (teisme) og ateisme, samt i spørsmålet om filosofiske problemer som teismens posisjon i dag reiser,
- innsikt i hva teodicéproblemet innebærer,
- innsikt i forholdet mellom ulike religioner og livssyn med henblikk på spørsmålet om sannhet og virkelighetsforståelse, samt hvordan man kan vurdere situasjonen for religiøse, livssynsmessige og kulturelle minoriteter i et filosofisk perspektiv.

DELEMNE B VALGLITTERATUR
Enten:
- Abraham, William J., *An introduction to the philosophy of religion* Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1985 .

Eller:
- Andersen, Svend, Grønkjær, Niels og Nørager, Troels, *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning* København: Gads forlag, 2002 .

Eller:
- Wigen, Tore, *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste* Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003 .

DELEMNE B SUPPLERENDE LITTERATUR
- Henriksen, Jan-Olav, *The reconstruction of religion : Lessing, Kierkegaard, and Nietzsche* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001 .
- Joest, Wilfried, *Fundamentaltheologie : theologische Grundlagen- und Methodenprobleme* 1988 .
- Pannenberg, Wolfhart, *Theologie und Philosophie : ihr Verhältnis im Lichte ihrer gemeinsamen Geschichte* Göttingen: @Vandenhoeck & Ruprecht, 1996 .
- Pojman, Louis P., *Philosophy of religion : an anthology* Belmont, Calif.: Wadsworth, 2003 .
- Stump, Eleonore og Murray, Michael J., *Philosophy of religion : the big questions* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999 .
- Taliaferro, Charles, *Contemporary philosophy of religion* Malden, Mass.: Blackwell, 1998 .
- Van Huyssteen, Wentzel, *The shaping of rationality : toward interdisciplinarity in theology and science* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999 .
- Wigen, Tore, *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993 .

ST502 - Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i kristendomskunnskap.

Emnet består av tre delemner: A. Moralfilosofi (4 sp), B. Religionspedagogikk (4 sp) og C. Religionsfenomenologi (2sp).

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TE502 Etikk og antropologi, reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet ST502 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

DELEMNE A. MORALFILOSOFI (4 SP)

Delemnet omfatter teologisk grunnlagsetikk og utvalgte moralfilosofiske emner.

Studentene skal
- ha evne til å drøfte hvordan Bibelen kan brukes på en måte som gir et ansvarlig grunnlag for etiske avgjørelser,
- ha evne til å drøfte etiske spørsmål i vår tid,
- ha evne til å drøfte hvordan en skal forstå forholdet mellom kristen og annen etikk,
- ha kjennskap til sentrale posisjoner i aktuell kristen etikk og i moderne moralfilosofi, og for hvordan disse står i forhold til hverandre,
- ha kjenneskap til sentrale spørsmål i etisk grunnlagsdebatt i vår tid,
- ha evne til å bruke klassiske tekster i arbeid med etiske og moralfilosofiske spørsmål.

DELEMNE A LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Etikk : en innføring* redaktør Johansen, Kjell Eyvind [Oslo]: Cappelen, 1994, s. 93-175 .
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 51-218 .
- Løgstrup, K. E., "Et utvalg" i*Den etiske fordring* [Oslo]: Cappelen, 1999, s. 21-50, 130-139 .

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (4 SP)

Delemnet omfatter en fordypning innenfor utvalgte religionspedagogiske grunnlagsspørsmål med særlig vekt på religionsbegrepet og dannelses- og identitetsteori i en pluralistisk sammenheng.

Studentene skal
- ha kjennskap til hvordan ulike forståelser av religionsbegrepet får konsekvenser for arbeidet med religionspedagogiske spørsmål,
- ha kjennskap til hvordan det kristelige og det humanistiske forholder seg til hverandre i dannelsesbegrepets historie,
- ha god kunnskap om teorier om religiøs og moralsk pluralisme
- ha god kunnskap om forholdet mellom pluralisme og identitet
- ha god kunnskap om pluralisme og norsk skolevirkelighet

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* redaktør Henriksen, Jan-Olav et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 15-184, 354-406 .
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i *Tro - dannelse - oppdragelse : religionspedagogiske emner og grunnbegreper* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1977, s. 14-51 .

DELEMNE C. RELIGIONSFENOMENOLOGI (2 SP)

Delemnet gir en grunnleggende innsikt i sentrale tema fra den aktuelle debatt omkring religionsfenomenologi som metode innen

religionsforskningen. Samtidig gis det en innføring i noen sentrale religionsfenomenologiske begreper.

Studenten skal
- ha kjennskap til ulike forsøk på å innholdsbestemme begreper som ¿religion¿ og ¿det hellige¿
- ha innsikt i sentrale problemstillinger angående religionsfenomenologien som akademisk disiplin
- ha evne til selvstendig drøfting av noen elementære teoretiske og metodiske spørsmål knyttet til religionsforskningen
- ha evne til å anvende momenter fra denne forskningsdebatt til drøfting av menneskets situasjon i dagens samfunn

DELEMNE C LITTERATUR
- Eliade, Mircea, "Et utvalg" i *Det hellige og det profane* [Oslo]: Gyldendal, 2002, s. 7-42 .
- Flood, Gavin, "Kap. 2" i *Beyond phenomenology : rethinking the study of religion* London: Cassell, 1999, s. 42-64 .
- Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth, "Kap. 3" i *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag* Oslo: Pax, 2001, s. 36-59 .
- Krogseth, Otto, "Det hellige i det moderne : refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet" i *Enhet i mangfold? : 100 år med religionshistorie i Norge* redaktør Hjelde, Sigurd et al. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998, s. 197-219 .
- Waardenburg, J., "Progress in research on meanings in religions (1898-1998)" i *Man, meaning, and mystery : 100 years of history of religions in Norway : the heritage of W. Brede Kristensen* redaktør Hjelde, Sigurd Leiden: Brill, 2000, s. 255-285 .

ST503 - Postmodernitet som kulturfenomen

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Kulturanalyse og menneskesyn.

ST503 legger vekt på vesentlige sider ved det man kaller postmodernitet, med sikte på å kunne identifisere, forstå og drøfte grunnleggende fenomener i postmoderne kultur. Det skal også gi innsikt i hvilken rolle religiøse temaer har i denne kulturen, og i hvordan man teologisk sett arbeider med og i forhold til de utfordringer som finnes i en slik kultur.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet ST503 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om hva postmodernitet er
- ha god kunnskap om hvilken betydning har postmoderniteten for forståelsen av mennesket og menneskelige relasjoner
- ha god kunnskap om hva postmodernitet betyr med henblikk på religion og religiøse temaer
- ha evne til teologisk refleksjon i møte med en postmoderne kultur
- ha innsikt i hvordan den teologiske virksomheten selv en del av en slik kultur

Litteratur
LITTERATUR
- Bauman, Zygmunt, *Flytende modernitet* Oslo: Vidarforlaget, 2001 .
- Grenz, Stanley J., *A primer on postmodernism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996 .
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i *På grensen til Den andre : om teologi og postmodernitet* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s. 12-113, 199-215 .
- Henriksen, Jan-Olav, "Creation and construction : on the theological appropriation of postmodern theory" i *Modern theology* Bind 2 2002, s. 153-169 .
- Middleton, J. Richard og Walsh, Brian J., "Et utvalg" i *Truth is stranger than it used to be : biblical faith in a postmodern age* London: Spck, 1995, s. ikke oppgitt (150 s.) .

ST504 - Kultur og menneskesyn

Faglærer:	Peder Gravem, Peder.Gravem@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Kulturanalyse og menneskesyn.

ST504 legger vekt på sammenhengen mellom menneskesyn og ulike deler av kulturen, og hvordan menneskesyn både er betinget av, og selv kan bidra til å utvikle, bestemte elementer i kulturen. Emnet skal særlig gi anledning til å utvikle en forståelse av i hvilken grad og på hvilken måte samtidskulturen gir mulighet for at mennesker i dag kan utvikle en forståelse av seg selv, både i religiøst og moralsk perspektiv.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet ST504 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal
- ha god kunnskap om innholdet i et kristent menneskesyn slik det kan utvikles på samtidens premisser
- ha god kunnskap om hvordan pluralismen i den moderne kulturen influerer på religion og identitet
- ha god kunnskap om hva slags samtidsbetingelser som preger og utfordrer utviklingen av mennesket som moralsk aktør
- ha evne til å gjøre rede for hvordan det kristne menneskesyn fremdeles kan ha aktualitet i møte med samtidskulturen

Litteratur

LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* redaktør Henriksen, Jan-Olav et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 187-353 .
- Henriksen, Jan-Olav, *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003 .
- Vetlesen, Arne Johan og Henriksen, Jan-Olav, *Moralens sjanser i markedets tidsalder : om kulturelle forutsetninger for moral* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003 .

ST505 - Kulturanalyse

Faglærer:	Peder Gravem, Peder.Gravem@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Kulturanalyse og menneskesyn.

ST505 legger vekt på å gi innsikt i grunnleggende sider ved kulturanalyse som faglig virksomhet. Dernest gir det ¿ på bakgrunn av dette ¿ anledning til å studere konkrete og ulike former for kulturanalyse, med både religionsvitenskapelig, religionssosiologisk og sosialantropologisk preg. Dette gir også mulighet for å se religionen i samtidskulturen i lys av en rekke ulike fagperspektiver

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL229 Kulturanalyse II, reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet ST505 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studenten skal
- ha god kunnskap om de sosiale betingelser for teologisk arbeid
- ha god kunnskap om viktige trekk ved nyreligiøsiteten og dens betydning i samtidens kultur
- ha god kunnskap om på hvilke måte mennesker bruker kulturelle ressurser i formulering av sin livstolkning
- ha evne til å gjøre rede for sentrale sider ved kulturanalyse som faglig teoriperspektiv

Litteratur
LITTERATUR
- Ehn, Billy og Löfgren, Orvar, *Kulturanalyser* Malmö: Gleerup, 2002 .
- Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth, *Kulturens refortrylling : nyreligiøsitet i moderne samfunn* Oslo: Universitetsforlaget, 2005 .
- Gullestad, Marianne, *Kultur og hverdagsliv : på sporet av det moderne Norge* Oslo: Universitetsforlaget, 1989 .
- Krogseth, Otto, "Det hellige i det moderne : refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet" i *Enhet i mangfold? : 100 år med religionshistorie i Norge* redaktør Hjelde, Sigurd et al. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998, s. 197-219 .
- Repstad, Pål, *Den sosiale forankring : sosiologiske perspektiver på teologi* Oslo: Universitetsforlaget, 1995 .

ST506 - Hermeneutikk

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet legger vekt på hermeneutiske problemstillinger i historisk og systematisk perspektiv. Det legges også vekt på å gjøre bruk av originaltekster. Studiet av hermeneutikkens historie er delt i to. Perioden fra det 1. århundre frem til Schleiermacher skal bare studeres oversiktsmessig, mens tiden fra og med Schleiermacher skal studeres grundig. I denne siste perioden skal også originaltekster legges til grunn for arbeidet.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TE505 Fra tekst til preken, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet ST506 har som én vurderingsform, oppfylte studiekrav og klausurprøve (4 timer). Dersom studiekravene er oppfylte gis det anledning til å gå opp til klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av bokrappapporten (1/3) og klausurprøven (2/3).

Hjelpemidler: Ved klausurprøven anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hovedlinjer i hermeneutikkens historie fra det 1. århundre etter Kristus frem til Schleiermacher
- god kunnskap om hermeneutikkens historie fra og med Schleiermacher frem til vår egen tid
- ha evne til å bruke originaltekster i studiet av hermeneutikkens historie
- ha evne til å tenke hermeneutisk og anvende hermeneutisk refleksjon i studiet.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 13-34, 51-67, 80-88, 95-123, 135-233, 251-274 .
- "Et utvalg" i *Hermeneutik : en antologi om forståelse* redaktør Møller, Martin et al. [København]: Gyldendal, 1999, s. 9-182 .

ST507 - Dogmatics

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master of Philosophy in Theology

Generell informasjon
Dogmatics is understood as revelational theology and is studied in a trinitarian perspective. The course aims at giving a thorough and comprehensive insight into central subjects of the Christian faith and doctrine, based on the Evangelical-Lutheran Confession and in an ecumenical context.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Vurdering
The grade of the course will be given on the basis of the written examination.

Mål og innhold
The students are expected to:
- know the main differences between traditions and confessions with regard to the understanding of revelation, the doctrine of God, the doctrine of reconciliation and the doctrine of the sacraments and of justification
- know the theological content of, discussion of and the implications of the doctrine of revelation, God, reconciliation, justification and sacraments and the Word of God
- be able to evaluate different theological positions based on the testimony of the Holy Scriptures

Litteratur
LITTERATUR
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *Christian theology : an introduction* Oxford: Blackwell, 2001, s. 135-588 .
- Schwarz, Hans, *Responsible faith : Christian theology in the light of 20th-century questions* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1986 .

ST508 - Ethics

Faglærer:	Lars Østnor, Lars.Ostnor@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon
The curriculum includes basic theological ethics, and the issue of ethics in other religions.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Vurdering
The grade of the course will be given on the basis of the written examination.

Mål og innhold
The students are expected to
- know how the Bible can be used in a way that provides an accountable basis for meeting ethical questions in our time
- know how one should understand the relationship between Christian and other forms of ethics
- know the characteristic features of the ethics found in some central world religions
- be familiar with the discussion related to an ethical consensus between different religious traditions
- be able to formulate the possibilities and limitations according to Christian ethics for an interreligious ethics

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *A global ethic : the declaration of the Parliament of the World's Religions* redaktør Küng, Hans et al. London: SCM Press, 1993, s. 11-76 .
- Bilimoria,P., "Indian ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 43-57 .
- Da Silvia, P., "Buddhist ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 58-68 .
- Hansen, C., "Classical Chinese ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 69-81 .
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s. 207-312 .
- Kellner, M., "Jewish ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 82-90 .
- Nanji, A., " Islamic ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 106-118 .
- Østnor, Lars, "A universal ethic across the religions?" i *Universal ethics : perspectives and proposals from Scandinavian scholars* redaktør Bexell, Göran et al. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2002, s. 107-117 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Gustafson, James M., "Et utvalg" i *Ethics from a theocentric perspective* Bind 1 Chicago: University of Chicago Press, 1981, s. 86-154, 326-342 .
- Gustafson, James M., "Et utvalg" i *Ethics from a theocentric perspective* Bind 2 Chicago: University of Chicago Press, 1984, s. 1-22 .

Eller:
- Thielicke, Helmut, "Et utvalg" i *Theological ethics* Bind 1 Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Publishing, 1979, s. 147-194, 250-297, 359-382 .

Eller:
- "Et utvalg" i *The promise of Lutheran ethics* redaktør Stumme, John R. et al. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1998, s. 1-54, 97-129, 151-175 .

ST601 - Teologiens egenart og oppgave

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet sikter på en grundig refleksjon over teologiens selvforståelse, med særlig vekt på dens forhold til den kristne kirke, samfunnet og den allmenne tenkning og vitenskap. Fokus ligger på teologiens normative oppgave, med vekt på spørsmål om åpenbaring og sannhet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST601 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til de ulike typer syn på teologi gjennom teologi¬historien,
- kunnskap om diskusjonen om forholdet mellom teologi og almen tenkning og vitenskap, særlig når det gjelder teologiens normative funksjon,
- god kunnskap om forholdet mellom kirken og teologien, med særlig vekt på teologi som kirkelig teologi,
- evne til å reflektere over teologiens basis, oppgave, metode og sikte,
- kunnskap om ulike syn på hva 'sannhet' er og evne til å drøfte hva sannhets¬spørsmålet innebærer for teologien,
- god kunnskap om hva åpenbaringstanken innebærer for teologien.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Readings in modern theology : Britain and America* redaktør Gill, Robin Nashville: Abingdon Press, 1995, s. 203-252 .
- "Luthers store katekisme" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav Oslo: Lunde, 1985, s. 303-308, 343-351 .
- "Teologiens enhet" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 61 1990, s. 81-144 .
- Austad, Torleiv, *Teologisk metode : til bruk i systematisk teologi* Oslo: [Forfatteren], 1995 .
- Braaten, Carl E., *Principles of Lutheran theology* Philadelphia: Fortress Press, 1983 .
- McGrath, Alister E., *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s. ikke oppgitt .
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i *Prolegomena til dogmatikken* Oslo: Menighetsfakultetet Skrivestua, 1983, s. 1-68, 160-186 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- "Sannhet - mål eller utgangspunkt" i *Ung teologi* Bind 35, nr. 1 2002, s. 5-88 .
- Aalen, Leiv, *Ord og sakrament : bidrag til dogmatikken* Oslo: Universitetsforlaget, 1966 .
- Horton, Michael Scott, *A confessing theology for postmodern times* Wheaton, Ill.: Crossway Books, 2000, s. 256 .
- Sauter, Gerhard, *Gateways to dogmatics : reasoning theologically for the life of the church* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans Pub., 2003 .

ST602 - Skriftsyn og skriftbruk

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
De bibelske skrifter eller Den hellige Skrift, som foreligger i den kristne kanon, er både historisk og teologisk avgjørende for kristen tro, forkynnelse og teologi. Det er en nær sammenheng mellom skriftsynet og synet på åpenbaringen og på teologien, og det ligger i skjæringspunktet mellom bibelfagene, historisk teologi, systematisk teologi og de praktisk-teologiske fag, ikke minst homiletikk og katekese. Derfor er det viktig å ha reflektert over hvordan Skriften skal forstås og brukes, særlig over hva det innebærer at den er autoritet, både i teologien og i kirken.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om ulike typer skriftsyn og skriftbruk,
- kjennskap til kanondannelsen og diskusjonen om kanons omfang,
- god kunnskap om forholdet mellom Det gamle og Det nye testamente, historisk og teologisk,
- god kunnskap om diskusjonen om Skriftens 'inspirasjon',
- evne til å reflektere over hva Skriften er autoritet for, og hvordan den er autoritet,
- evne til å reflektere over forholdet mellom historisk bibeltolkning og bruk av Skriften i systematisk teologi og i kirken.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* redaktør Austad, Torleiv Oslo: Luther, 1982, s. 14-159 .
- "Et utvalg" i *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. ikke oppgitt .
- Austad, Torleiv, "En kritisk analyse av skriftsynet i "A statement of Scriptural and confessional principles", vedtatt av Missouri-synoden juli 1973" i *Tidsskrift for teologi og kirke* 1975, s. 261-274 .
- Bloesch, Donald G., "Et utvalg" i *Holy Scripture : revelation, inspiration & interpretation* Carlisle: Paternoster, 1994, s. 14-130 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 41-64 .
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *A passion for truth : the intellectual coherence of evangelicalism* Leicester: Apollos, 1996, s. 53-117 .
- Pannenberg, Wolfhart, "Den hellige skrift som Gudsord" i *Teologi for kirken : festskrift til professor dr.theol. Torleiv Austad på 65-årsdagen* redaktør Heiene, Gunnar et al. [Oslo]: Verbum, 2002, s. 25-33 .
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i *Prolegomena til dogmatikken* Oslo: Menighetsfakultetet Skrivestua, 1983, s. 69-127 .

ST603 - Dogmatisk helhetssyn

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Den kristne lære og tro utgjør en enhetlig helhet, der de ulike delene hører organisk sammen med hverandre. Ikke minst med tanke på kirkelig tjeneste er det viktig å ha et slikt integrert helhetssyn. Dette dogmatiske helhetssyn må som helhet bygge på en grundig fortolkning av Den hellige Skrifts bevitnelse av Guds åpenbaring, med kritisk hensyntagen til den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelse, og med sikte på kirkens og de enkelte kristnes liv og tjeneste. I dette emnet ligger det en særlig vekt på å se de ulike delene av dogmatikken i sammenheng. Emnet forutsetter studiet av ST501: Systematisk teologi: Åpenbaring, trinitet og fornuft, og må derfor studeres samtidig med eller etter dette emnet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST603 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om noen viktige teologiske og dogmatiske helhetssyn,
- god kunnskap om sammenhengen mellom drøftelse og standpunkter i dogmatikkens prinsippspørsmål (synet på teologiens basis, oppgave og metode, på åpenbaringen og Skriften og på kirkens bekjennelse) og i den materiale dogmatikk,
- evne til å drøfte teologiske og dogmatiske spørsmål ut fra det bibelske materialet, som en integrert del av arbeidet med å tilegne seg et dogmatisk helhetssyn.
- evne til å drøfte, lære av og ta stilling til ulike teologiske syn i fortid og samtid som en integrert del av arbeidet med å tilegne seg et dogmatisk helhetssyn.
- evne til å se den indre sammenheng mellom ulike lærepunkter og mellom helhet og enkelt¬punkter, og til å drøfte de ulike spørsmål ut fra det.
- evne til å drøfte og ta stilling til aktuelle spørsmål i kirke og samfunn ut fra et integrert teologisk og dogmatisk helhetssyn.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal emnet utvides med artikler om ulike sider av dogmatikken, etter avtale med faglærer i dogmatikk. Disse skal meldes studieveileder innen frist for oppmelding til eksamen.

Litteratur
LITTERATUR
- Grenz, Stanley J. og Olson, Roger E., *20. århundrets teologi* Oslo: Credo, 1995 .
- Härle, Wilfried, *Dogmatik* Berlin: de Gruyter, 2000 .

ST604 - Metodistisk teologi og metode

Faglærer:	Roar G. Fotland, Roar.G.Fotland@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

ST604 gir en fordypning av metodistisk teologi og metode og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL 123 eller KRL 203. Et viktig perspektiv er den teologiske sammenheng som finnes mellom metodistisk og oldkirkelig teologi.

Emnet består av i tre delemner: A. Metodistisk teologi (4 sp), B. Metodistisk metode (2 sp) og C. Metodistisk teologi anvendt (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet ST604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

DELEMNE A. METODISTISK TEOLOGI (4 SP)

Studiet skal gi
- utvidet kunnskap om systematisk teologi i metodistisk tradisjon
- forståelse for sammenhengen mellom oldkirkens og metodismens teologi

DELEMNE A LITTERATUR
- Maddox, Randy L., "Et utvalg" i *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, s. 1-300 .

DELEMNE B. TEOLOGISK METODE (2 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om den teologiske metode som anvendes innenfor metodismen.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Our theological task" i *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* Oslo: The United Methodist Church in Northern Europe, 2001, s. 96-107 .
- Gunter, W. Stephen [et al.], "Et utvalg" i *Wesley and the quadrilateral : renewing the conversation* Nashville: Abingdon Press, 1997, s. 1-150 .

DELEMNE C. METODISTISK TEOLOGI ANVENDT (4 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodistisk teologi anvendes i dagens kirke og samfunn

DELEMNE C LITTERATUR
- "Et utvalg" i *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* redaktør Chilcote, Paul Wesley Nashville: Abingdon Press, 2002, s. 19-37, 87-97, 111-135 .
- ., "Et utvalg" i *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* redaktør Maddox, Randy L. Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, s. 21-47 .
- Cobb, John B., "Et utvalg" i *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, s. 1-154 .

ST605 - Pinsekristendom og trosbevegelse

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Det 20. århundre har vært preget av fremveksten av den klassiske pinsebeve¬gelsen og den karismatiske bevegelse. Siden 1980-tallet har også trosbevegelsen framstått som en utfordring til de historiske kirker, både når det gjelder teologi og praksis. I dette ¬emnet studeres disse bevegelsene, både historisk, teologisk og praktisk. Hensikten er at studenten skal kunne reflektere over og vurdere disse bevegelsene og utvikle et begrunnet syn på de spørsmål som er satt på dagsordenen av dem.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST605 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til den historiske bakgrunn for og utvikling av pinse¬bevegelsen, den karismatiske bevegelse og trosbevegelsen.
- kunnskap om disse bevegelsenes særlige anliggender og hovedpunktene i deres lære og praksis.
- god kunnskap om hvordan luthersk teologi forholder seg til de temaene som disse bevegelsene er særlig opptatt av.
- evne til å vurdere deres lære og praksis ut fra Skriften.
- evne til å reflektere over hvordan en på en god måte kan ta opp de utfordrin¬ger disse bevegelsene representerer når det gjelder teologi, personlig spirituali¬tet, kirkelig praksis og misjon.
- evne til å reflektere over hvordan en bør stille seg til dialog og samarbeid med karismatiske bevegelser og trosbevegelsen.

Litteratur
LITTERATUR

- Engelsviken, Tormod, "Et utvalg" i *Spiritual conflict in today's mission : a report from the consultation on "Deliver us from evil", August 2000, Nairobi, Kenya* redaktør Moreau, A. Scott Nairobi, Kenya: Association of Evangelicals of Africa, 2001, s. 18-33, 36f, 51-62, 82-96 .
- Engelsviken, Tormod, "Et utvalg" i *The gift of the spirit : an analysis and evaluation of the charismatic movement from a Lutheran theological perspective* Dubuque, Iowa: Aquinas Institute of Theology, St. Louis, Miss., 1981, s. 1-85, 273-320, 411-532, 562-585 .
- Engelsviken, Tormod, Sannes, Kjell Olav og Hanssen, Ove Conrad, "Et utvalg" i *Den Hellige Ånd i kirkens liv* Oslo: Luther, 1981, s. 33-118 .
- Lie, Geir, "Pinsebevegelsen i USA fram til omlag 1920 : et historisk riss" i *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* Bind 3, nr. 1 2004, s. 2-18 .
- Lie, Geir, "Hellighetsbevegelsen i USA og Storbritannia : et historisk riss" i *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* Bind 2, nr. 1 2003, s. 2-18 .
- Lie, Geir, McIntyre, Joe og Kartveit, Magnar, "" i *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* Bind 1, nr. 2 2002, s. 3-50 .
- Lindholm, Hans og Brosché, Fredrik, *Varför är trosförkunnelsen farlig* Uppsala: EFS-förlaget, 1986 .
- Sannes, Kjell Olav, *Det guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud en kritisk teologisk analyse av synet på forholdet mellom mennesket og Gud hos Kenneth E. Hagin, trosbevegelsens grunnlegger og lærer*Oslo: Refleks-publishing, 2005 .

ST606 - Frigjøringsteologi

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Frigjøringsteologien er siden begynnelsen av 1970-tallet blitt en viktig faktor i den internasjonale teologiske debatten. Den har lagt vekt på hvordan fattige og andre marginaliserte grupper i samfunnet får ny verdighet og nytt håp ved å møte evangeliet. Dermed har den også åpnet for alternative måter å tenke om teologiens funksjon i samfunnet på og vektlagt andre elementer enn dem som har vært viktige i tradisjonell vestlig teologi.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om frigjøringsteologiens historiske og sosiale bakgrunn
- kjennskap til ulike typer frigjøringsteologi
- god kunnskap om hvordan konteksten er med på å skape rammer for forståelsen av innholdet i det kristne budskapet
- kunnskap om forskjellene mellom frigjøringsteologi og andre typer teologi
- god kunnskap om hvordan frigjøringsteologien kan bidra til en ny måte å lese Bibelen på
- god kunnskap om hvordan frigjøringsteologien kan bidra med impulser og kritiske korrektiver til en tradisjonell luthersk sosialetikk?

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Liberation theology : an introductory reader* redaktør Cadorette, Curt Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1992, s. 77-219 .
- Bevans, Stephen B., *Models of contextual theology* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002 .
- Boff, Leonardo og Boff, Clodovis, *Introducing liberation theology* Tunbridge Wells, Kent: Burns & Oates, 1987 .
- Gutiérrez, Gustavo, "Et utvalg" i *A theology of liberation : history, politics, and salvation* London: SCM Press, 1988, s. ikke oppgitt .
- Stålsett, Sturla J., *The crucified and the Crucified : a study in the liberation christology of Jon Sobrino* Bern: Peter Lang, 2003 .

ST607 - Feministteologi

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Feministteologien har vokst fram i de siste 20-30 år som en protest mot og en motvekt til tradisjonell teologi, som er blitt oppfattet som mannssentrert og lite opptatt av kvinners perspektiver. Feministteologi er teologi formet ut fra et feministisk perspektiv, med et bevisst metodisk innsteg som betoner kontekstens betydning for utformingen av all teologi. Feministteologien kan oppfattes som en form for frigjøringsteologi, med et uttalt mål om å bidra til frigjøring av kvinner.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST607 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om feministteologiens bakgrunn og kontekst
- kjennskap til forholdet mellom feministteologi og annen frigjøringsteologi
- kjennskap til de viktigste elementer i feministteologiens kritikk av tradisjonell teologi
- god kunnskap om hva et feministisk perspektiv på teologien innebærer
- kunnskap om viktige innholdsmessige anliggender i feministteologien
- god kunnskap om på hvilken måte feministteologien er en kontekstuell teologi
- kjennskap til spørsmålet om det finnes en spesifikk kvinneerfaring
- god kunnskap om hvordan teologien bør forholde seg til eksempler på at religionen er blitt misbrukt til å undertrykke kvinner
- god kunnskap om hvordan et feministisk perspektiv på teologien kan bidra til å utvikle kvinners menneskelige og pastorale identitet?

Litteratur
LITTERATUR

- Daly, M., "After the death of God the Father : Women's liberation and the transformation of Christian consciousness" i *Womanspirit rising : a feminist reader in religion* redaktør Christ, Carol P. et al. San Francisco: Harper & Row, 1979, s. 53-62 .
- Hauge, Astri, "Feministteologi som fagkritikk og fagfornyelse" i *Feministteologi idag : sju föreläsningar till Kerstin Aspegrens minne* Lund ,: Teologiska institutionen i Lund, 1989, s. 9-27 .
- Hauglin, Astri, "Mannsteologi og kvinneteologi" i *Ung teologi* Bind 13, nr. 2 1980, s. 27-44 .
- Kaul, Dagny, Østrem, Solveig og Laland, Anne Hilde *Feministteologi på norsk* Oslo: Cappelen akademisk forlag, 1999, s. ikke oppgitt .
- Lundgren, Eva, "Et utvalg" i *Det får da være grenser for kjønn : voldelig empiri og feministisk teori* Oslo: Universitetsforlaget, 1993, s. 27-34, 78-96 .
- Ruether, Rosemary Radford, "Et utvalg" i *Sexism and God-talk : towards a feminist theology* London: SCM Press, 2002, s. 10-217 .
- Russell, Letty M., "Et utvalg" i *Human liberation in a feminist perspective : a theology* Philadelphia: Westminster Press, 1974, s. 17-154 .
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "Et utvalg" i *In memory of her : a feminist theological reconstruction of Christian origins* London: SCM Press, 1995, s. ikke oppgitt .
- Solveig Anna, Boasdottir, "Et utdrag" i *Violence, power, and justice : a feminist contribution to Christian sexual ethics* Uppsala ,: Distributor: Uppsala University Library, 1998, s. ikke oppgitt .

ST608 - Skapelsesteologi og syndsforståelse

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet drøfter noen av de mest grunnleggende spørsmål i dogmatikken og deres sammenheng med og konsekvenser for andre deler av teologien. En skal se forskjeller og fellestrekk mellom kristen tro og andre tilsvarende syn på mennesket og på virkeligheten som helhet. Studiet skal gi fordypet innsikt på et bibelsk grunnlag i disse spørsmålene, med vekt på erkjennelsen av mennesket som samtidig skapning og synder.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST608 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hovedpunktene i kristen skapelsesteologi i forhold til andre tilsvarende oppfatninger.
- kunnskap om hva det vil si at mennesket står i en særstilling i skaperverket og er 'skapt i Guds bilde'.
- kunnskap om det kristne menneskesyn, sammenlignet med andre menneskesyn.
- god kjennskap til de sentrale trekk i det bibelske syn på syndefallet og arvesynden.
- god kunnskap om hva bibelsk skapelsesteologi og syndsforståelse innebærer for en kristen virkelighetsforståelse.
- god kunnskap om hva menneskets syndighet innebærer i de ulike relasjoner, primært i forhold til Gud og i forhold til medmennesker.
- god kunnskap om hva kristen lære om mennesket som Guds fremste skapning og som synder innebærer for vår selvforståelse.
- evne til å reflektere over de konsekvenser skapelsesteologien og syndsforståelsen har for andre deler av den kristne lære, særlig for forståelsen av Kristi frelsesverk og den eskatologiske forløsning og dom.

Litteratur
LITTERATUR
- Aalen, Sverre, "Kosmos og kaos i bibelsk tenkning" i *Deus creator : bidrag til skapelsesteorien ; tilegnet Ivar P.Seierstad på hans syttiårsdag 13. september 1971* Oslo: Universitetsforlaget, 1971, s. 53-67 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 93-122, 439-447, 456-469 .
- Hefner, Ph.J. og Sponheim, Paul R., "Et utvalg" i *Christian dogmatics* Bind 1 redaktør Braaten, Carl E. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 269-357, 359-464 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- Moltmann, Jürgen, "Et utvalg" *God in creation : an ecological doctrine of creation : the Gifford lectures 1984-1985* London: SCM Press, 1985, s. 185-275 .

Eller:
- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i *De homine : människouppfattningen i äldre luthersk tradition* Lund: Gleerup, 1959, s. 30-128 .

ST609 - Kristus som Gud og menneske - inkarnasjonen

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Jesus Kristus er sentrum i den kristne tro og bekjennelse, fra begynnelsen av. Samtidig er det ikke minst det kristologiske dogmet som har vært angrepet i de siste århundrers kritikk. Studiet av dette emnet skal sikte på refleksjon om Kristus som sann Gud og sant menneske, med sikte på at kirkens bekjennelse av ham bevares og holdes levende.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST609 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om det oldkirkelige kristologiske dogme.
- god god kunnskap om forholdet mellom det kristologiske og det trinitar¬iske dogme.
- kjennskap til ikke-bibelske begreper som homoousios, 'natur' og 'person' og diskusjonen omkring dem i nyere tid.
- god god kunnskap om dogmet om Jesus Kristus som Gud og menneske, og evne til å tolke og anvende det relevante bibelske materialet.
- god god kunnskap om og evne til å reflektere over forholdet mellom det kristologiske dogmet og de øvrige deler av et dogmatisk helhetssyn, særlig forsoningslæren og nattverdlæren.

Litteratur
LITTERATUR
- Bultmann, Rudolf Karl, "Det nye Testamente og mytologien" i *Mytologi og bibelforståelse* Oslo: Gyldendal, 1968, s. 15-68 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 122-155 .
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i *The making of modern German Christology : 1750-1990* Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2005, s. 13-98, 123-222 .
- Munthe, Ludvig og Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i *Hvem er Jesus? : forelesninger ved Menighetsfakultetets 75-års jubileum* redaktør Austad, Torleiv et al. Oslo: Luther, 1984, s. 70-91 .
- Schwarz, Hans, *Christology* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998 .
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* Oslo: Lunde, 1988, s. 7-127 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Green, Michael, *The truth of God incarnate* London: Hodder and Stoughton, 1977 .
- Hick, John, *The myth of God incarnate* London: SCM Press, 1993 .
- Pannenberg, Wolfhart, *Jesus - God and man* London: SCM Press, 2002 .
- Pope-Levison, Priscilla og Levison, John R., *Jesus in global contexts* Louisville, Ky.: Westminister/John Knox Press, 1992 .

ST610 - Kristne bilder og kirkelig kunst

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Bilder og symboler spiller en viktig rolle i kirkens og de troendes liv. I dette emnet studeres "det kristne bildet", primært bilder av og symboler for Jesus Kristus og Triniteten, både historisk og teologisk. Den ortodokse kirkes ikontradisjon studeres spesielt, med dens presist utarbeidede formspråk. Det legges særlig vekt på de meningsbærende momenter, det ikonografiske aspektet. Emnet har både historiske, bibelfaglige, dogmatiske og praktisk-teologiske aspekter, ved at det tar opp bakgrunn, faktisk bruk og betydning av ulike slag bilder. Kunsthistorie og estetikk er nyttige hjelpevitenskaper.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST610 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til opprinnelsen av bruken av bilder og symboler i den kristne kirke og de proble¬mer som var forbundet med den.
- kjennskap til hovedtrekkene i den ortodokse ikontradisjonen, særlig bilder av Kristus og Triniteten.
- god kunnskap om den teologiske forståelsen av bilder og symboler.
- god kunnskap om sammenhengen mellom læren om Kristus og hans gjerning og ulike billedframstillinger av den.
- Hva er sammenhengen mellom den teologiske forståelsen av og billed- og symbolframstillinger av Triniteten og hans gjerning?
- evne til å reflektere over hvordan bilder og symboler kan brukes i kirkens og de troendes liv.

Litteratur
LITTERATUR
- Jensen, Robin Margaret, "Et utvalg" i *Understanding early Christian art* London: Routledge, 2000, s. 1-51, 94-155 .
- Kiilerich, Bente og Torp, Hjalmar, "Et utvalg" i *Bilder og billedbruk i Bysants : trekk av tusen års kunsthistorie* [Oslo]: Grøndahl Dreyer, 1998, s. 134-187 .
- MacGregor, Neil og Langmuir, Erika, "Et utvalg" i *Seeing salvation : images of Christ in art* London: Bbc, 2000, s. 118-193 .
- Quenot, Michel, *The icon : window on the kingdom* Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 1991 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Murray, Peter og Murray, Linda, *The Oxford companion to Christian art and architecture* Oxford: Oxford University Press, 1996, s. XI, 596 s., pl. .
- O'Grady, Ron, *Christ for all people : celebration a world of Christian art* Geneva: WCC Publ., 2001 .
- Ouspensky, Léonide og Lossky, Vladimir, *The meaning of icons* New York: St. Vladimir's Seminary Press, 1982, s. 222 s., pl. (fold.) .

ST611 - Sakramentene

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Sakramentene er det sted i menneskelivet der Gud er mest direkte tilstede. Emnet sikter på forståelse av dem i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig gudslæren, syndsforståelsen, synet på Kristi frelsesverk og forståelsen av hvordan frelsen blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST612 Den kristne dåp, reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST613 Nattverden, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST610 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til de viktigste typer syn på sakramentene generelt, særlig på dåp og nattverd.
- god kunnskap om de sentrale relevante bibelske tekster.
- god kunnskap om og evne til å drøfte ulike teologiske innfallsvinkler.
- god god kunnskap om sammenhengen mellom sakramentsynet og de øvrige deler av et dogmatisk helhetssyn.
- god kunnskap om sammenhengen mellom synet på hva 'sakrament' er og synet på sakramentenes antall
- god kunnskap om forholdet mellom dåp, nattverd og Ordets nådemiddel
- god god kunnskap om forholdet mellom sakramentene og troen.
- god god kunnskap om spørsmålet om spedbarnsdåp.
- god god kunnskap om spørsmål om hvordan nattverden bør forvaltes og i hvilken betydning den har i kirkens og de troendes liv.

Litteratur
LITTERATUR

- "Luthers store katekisme : om dåpen og om nattverden" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 365-382 .
- ""Dåpen" og "Nattverden", del 1-2" i *Dåp, nattverd og embete* [Oslo]: Verbum, 1983, s. 17-34 .
- Bloch-Hoell, Nils E., "Hvorfor ikke døpes om igjen? : dåpen som engangshandling i tverrkonfesjonell og økumenisk sikt" i *Det levende ordet festskrift til professor dr. theol. Åge Holter på hans syttiårsdag 19. januar 1989* redaktør Asheim, Ivar Oslo: Universitetsforlaget, 1989, s. 161-172 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 304-308, 325-338, 345-366 .
- Eidberg, Peder A.[et al], "Et utvalg" i *Dåpen i norske kirkesamfunn* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982, s. 11-48, 62-77, 96-114 .
- Kieffer, René, "Et utvalg" i *Nattvardens teologi* Stockholm: Verbum, 1996, s. 7-46, 124-189 .
- Kyndal, Erik, "Et utvalg" i *Nadverlære og nadverfællesskab : den lutherske nadverlære kritisk belyst ud fra Ny Testamente og den økumeniske samtale i nutiden* København: Gad, 1984, s. 11-39, 121-252 .
- Kyndal, Erik, "Sakramenterne, dåben og nadveren" i *Fragmenter af et spejl : bidrag til dogmatikken* redaktør Gregersen, Niels Henrik et al.Frederiksberg: Anis/Religionspædagogisk Center, 1993, s. 221-249 .
- Modalsli, Ole, "Sakramentene som forkynnelse" i *Kirken og nådemidlene : festskrift til professor dr. theol. Leiv Aalen på 70-årsdagen 21. september 1976* redaktør Asheim, Ivar et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1976, s. 82-99 .

- Sandmæl, Kristine, ""De førstefødte" og dåpen*Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 68 1997, s. 273-290 .
- Sannes, Kjell Olav, *Dåpen og dens plass i kirkens liv* Oslo: Aschehoug, 1978 .

ST612 - Den kristne dåp

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Dåpen er det grunnleggende sakrament. Den må forstås i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig gudslæren, syndsforståelsen og synet på Kristi frelsesverk og hvordan den blir mennesker til del. En teologisk drøftelse av dåpen må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker; i norsk kontekst er forholdet til troendes dåp-synet særlig viktig. Den må også være rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST611 Sakramentene, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST611 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til de viktigste typer dåpssyn, særlig luthersk dåpssyn og 'troendes dåp'-synet.
- god kunnskap om de sentrale relevante bibelske dåpstekster og tolknin¬gen av dem.
- god kunnskap om og evne til å drøfte ulike teologiske innfallsvinkler på dåpssynet.
- god god kunnskap om sammenhengen mellom dåpssynet og de øvrige deler av et dogmatisk helhetssyn, særlig forståelsen av Den tre-ene Gud, arvesynden og frelsen.
- god kunnskap om forholdet mellom dåpen og Ordets nådemiddel.
- god god kunnskap om forholdet mellom dåpen og troen.
- god god kunnskap om spørsmålet om spedbarnsdåp
- god kunnskap om forholdet mellom dåp og dåpsopplæring.

Litteratur
LITTERATUR

- "Dåpen del 1" i *Dåp, nattverd og embete* [Oslo]: Verbum, 1983, s. 17-24 .
- "Luthers store katekisme : om dåpen" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 365-373 .
- Bloch-Hoell, Nils E., "Hvorfor ikke døpes om igjen? : dåpen som engangshandling i tverrkonfesjonell og økumenisk sikt" i *Det levende ordet festskrift til professor dr. theol. Åge Holter på hans syttiårsdag 19. januar 1989* redaktør Asheim, Ivar Oslo: Universitetsforlaget, 1989, s. 161-172 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 304-308, 325-338 .
- Eidberg, Peder A.[et al], "Et utvalg" i *Dåpen i norske kirkesamfunn* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982, s. 11-48, 62-77, 96-114 .
- Sandmæl, Kristine, ""De førstefødte" og dåpen" *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 68 1997, s. 273-290 .
- Sannes, Kjell Olav, *Dåpen og dens plass i kirkens liv* Oslo: Aschehoug, 1978 .

ST613 - Nattverden, Herrens måltid

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Nattverden er et sentrum i den kristne menighets gudstjenesteliv. Den må forstås i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig synet på Kristi frelsesverk og hvordan den blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST611 Sakramentene, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST613 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til de viktigste typer syn på nattverden (eukaristien).
- god kunnskap om de sentrale relevante bibelske nattverdtekster og tolkningen av dem.
- god god kunnskap om sammenhengen mellom nattverdsynet og de øvrige deler av et dogmatisk helhetssyn, særlig kristologi og ekklesiologi.
- god god kunnskap om diskusjonen om Jesu Kristi realpresens i nattverden.
- god god kunnskap om spørsmål om hvordan nattverden bør forvaltes, særlig med tanke på spørsmål om 'etterkonsekrasjon' o.l.
- God god kunnskap om refleksjonen om hvilken betydning den har i kirkens og de troendes liv.
- god kunnskap om forholdet mellom dåp, nattverd og Ordets nådemiddel.
- god god kunnskap om forholdet mellom nattverden og troen.

Litteratur
LITTERATUR
- "Luthers store katekisme. Om nattverden" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 373-382 .
- "Konkordieformelen VII. Om nattverden" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 403-408, 481-502 .
- "Nattverden, del 2" i *Dåp, nattverd og embete* [Oslo]: Verbum, 1983, s. 25-34 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 304-308, 345-366 .
- Kieffer, René, "Et utvalg" i *Nattvardens teologi* Stockholm: Verbum, 1996, s. 7-46, 124-189 .
- Kyndal, Erik, "Sakramenterne, dåben og nadveren" i *Fragmenter af et spejl : bidrag til dogmatikken* redaktør Gregersen, Niels Henrik et al.Frederiksberg: Anis/Religionspædagogisk Center, 1993, s. 221-249 .
- Kyndal, Erik, "Et utvalg" i *Nadverlære og nadverfællesskab : den lutherske nadverlære kritisk belyst ud fra Ny Testamente og den økumeniske samtale i nutiden* København: Gad, 1984, s. 11-39, 121-252 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- *Nattverden i menighetens liv* [Oslo]: Andaktsbokselskapet, 1977 .
- Halvorsen, Per Bjørn,*Jesu nattverd : messen gjennom 2000 år* [Oslo]: St. Olav forlag, 1989 .
- Reumann, John, *The Supper of the Lord : the New Testament, ecumenical dialogues, and faith and order on Eucharist* Philadelphia: Fortress Press, 1985 .

ST614 - Tro, bønn og fromhetsliv

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Dette emnet tar opp en rekke spørsmål som på særlig måte dreier seg om den troendes daglige liv med Gud, både i det gudstjenestelige fellesskap og i den enkeltes liv. Det dreier seg blant annet om emner knyttet til trosforståelse, skyld og tilgivelse, bønn og bønnhørelse, Guds ledelse o.l.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST614 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om hvordan en bør forstå forholdet mellom den enkeltes tro, det kristne trosinnhold og kirkens tro.
- god kunnskap om hvordan troen oppstår i et menneske og i forholdet mellom troen og Guds Ord og sakramenter.
- god kunnskap om hva det innebærer at det kristne liv er et liv i daglig omvendelse (bot) i forhold til at den kristne er samtidig rettferdig og synder.
- god kunnskap om forholdet mellom lidelse og glede, kamp og seier i kristenlivet.
- god kunnskap om forholdet mellom helliggjørelse og fromhetsliv.
- god kunnskap om hva bønn er, i forholdet mellom tro og bønn og i hva det vil si at Gud svarer på bønn.
- god kunnskap om hva det vil si at troens liv leves i kirken, de troendes samfunn.
- god kunnskap om hvordan en kristen kan bli ledet av Gud i sitt liv og sin tjeneste.

I tillegg til den oppsatte litteraturem, under, skal det velges ut ca. 150-200 sider valgfri litteratur i samråd med faglærer. Litteraturen meldes studieveileder innen frist for oppmelding til eksamen.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Jeg tror på den Hellige Ånd : vår lutherske kirke i møte med den karismatiske utfordring* Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1982, s. 78-92, 107-166 .
- Austad, Torleiv, *Bønn til Gud : fra troens og teologiens hverdag* Oslo: Credo, 1989 .
- Forde, Gerhard O., "Christian life" i *Christian dogmatics* Bind 2 redaktør Braaten, Carl E. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 395-469 .
- Modalsli, Ole, "Et utvalg" i *Evangeliet : Guds kraft til liv* Oslo: Luther, 1995, s. 91-181 .
- Pannenberg, Wolfhart, *Christian spirituality* Philadelphia, Pa.: Westminster, 1983 .
- Seitz, M., "Evangelisk spiritualitet" i *Halvårsskrift for praktisk teologi* 1998, s. 3-12 .
- Thomas à, Kempis, "Et utvalg" i *Kristi etterfølgelse : en andaktsklassiker fra 1400-tallet* [Oslo]: Ansgar, 1985, s. Ikke oppgitt .

ST615 - Kirkens tjeneste og embete

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet sikter på refleksjon og avklaring av den såkalte 'embetsteologien'. Det dreier seg om forståelsen av spesielle kirkelige tjenester/embeter i forhold til hverandre, i forhold til tjenestene som kateket, diakon, evangelist etc., og i forhold til kirken som helhet og til menigheten, 'lekfolket'. På denne bakgrunn drøftes aktuelle debattspørsmål som ordinasjon av kvinner, betydningen av ordinerte embetsbærere for sakramente¬nes gyldighet og for kirkelig enhet, o.l.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST615 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til ulike kirkers syn på "embetet"/"embetene", og til ulike typer embetssyn.
- kjennskap til det relevante bibelske materiale og evne til å bruke dette materialet på en reflektert måte.
- god kunnskap om forholdet mellom presten og andre kristne ('det almene preste¬dømme').
- god kunnskap om betydningen av kirkelige ordninger for den kristne kirke og for enheten mellom kirkene.
- kjennskap til diskusjonen om embetet som Kristus-representasjon, og evne til å drøfte embetet i lys av synet på Kristus.
- kjennskap til diskusjonen om presten som offerprest.
- god kunnskap om debatten om 'kvinnelige prester'.
- god kunnskap om betydningen av det rette embete for sakramentenes gyldighet og dermed for kirkelig enhet.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Kvinner : i Bibelen, i kirken, i misjonen* redaktør Eikli, Gunnar [Oslo]: Nye Luther, 1991, s. 29-55, 66-85, 89-117, 140-163 .
- *Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvooerklæringen : den omforente teksten fra det fjerde kommisjonsmøtet, Järvenpää, Porvoo stift, Finland, 9.-13. oktober 1992* [Oslo] ,: Mellomkirkelig råd, 1994 .
- *Embetet i Den norske kirke* [Oslo]: Den norske kirke Kirkerådet, 2001, s. 115 bl. .
- *Kirkens embete : uttalelse fra Den katolsk-lutherske samtalegruppen i Norge* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste : Katolsk informasjonstjeneste, 1986, s. 11 bl. .
- "Embetet, del 3" i *Dåp, nattverd og embete* [Oslo]: Verbum, 1983, s. 35-53 .
- Aalen, Sverre, "Embetet i Det nye testamente" i *Kirken og nådemidlene : festskrift til professor dr. theol. Leiv Aalen på 70-årsdagen 21. september 1976* redaktør Asheim, Ivar et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1976, s. 24-48 .
- Den Romersk-katolske kirke,, "Et utvalg" i *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s. 226-240, 390-404 .
- Haanes, Vidar Leif, Parks, Trevor og Nordby, Lars-Erik, "Tema: Embete og ordinasjon" i *Luthersk kirketidende* 2002, s. 117-131 .
- Lie, Geir, "Apostler og aposteltjeneste i internasjonal pinsekristendom" i *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* Bind 1, nr. 1 2002, s. 3-12 .
- Nichol, Todd og Kolden, Marc, *Called and ordained : Lutheran perspectives on the office of the ministry* Minneapolis: Fortress, 1990 .
- Røsæg, Nils Aksel, "Ledelsesstrukturer i NT og den eldste kirke" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 70 1999, s. 3-20 .
- Sannes, Kjell Olav, "Karakteristikk og vurdering av "Porvoo-erklæringen" som økumenisk dokument" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 68 1997, s. 83-96 .
- Sannes, Kjell Olav, "Det kirkelige embede etter de lutherske bekjennelsesskrifter" i *Ung teologi* 1973, s. 13-26 .
- Sannes, Kjell Olav, Breen, Håkon Fred. og Fougner, Even, "Temahefte VI: Det almene prestedømme" i *Luthersk kirketidende* 1979, s. 517-534 .
- Skarsaune, Oskar, "Det tredelte embete og det éne : tjenesteordningene og ordinasjon/vigsling i Den norske kirke teologihistorisk belyst" i *idsskrift for teologi og kirke* Bind 70 1999, s. 21-29 .
- Skarsaune, Oskar, "Det kirkelige embete : fra presbyter til prest og biskop : noen bibelske og oldkirkelige momenter" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 71 2000, s. 215-232 .

- Østnor, Lars, "Et utvalg" *Kirkens tjenester : med særlig henblikk på diakontjenesten* Oslo: Luther, 1978, s. 71-117, 153-175 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Aarflot, Helge og Eriksen, Arne J., *Så tilholder og formaner jeg deg : en studiebok om ordinasjon/vigsling til kirkelig tjeneste* [Oslo]: Den Norske kirkes presteforening, 1984 .
- Jewett, Paul K., *The ordination of women : an essay on the office of Christian ministry* Grand Rapids, Mich.: Eerdman, 1980 .
- Persson, Per Erik, *Kyrkans ämbete som Kristus-representation : en kritisk analys av nyare ämbetsteologi* Lund: Gleerup, 1961 .

ST616 - Forventningen om Kristi gjenkomst og det evige

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Mennesket er til alle tider opptatt av framtida, både sin egen og verdens. I kristen tro er dette sett i lys av bekjennelsen til Jesus Kristus skal komme igjen for å dømme levende og døde og at han skal opprette et fullkomment rike. Dette framtidige er samtidig nær, både på foregripende måte og ved tegn på Herrens komme. Emnet tar opp temaer som det er stor interesse for i noen kristne sammenhenger og som nesten helt er oversett i andre.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST616 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om ulike syn på fremtiden og endetiden, i forhold til tidligere epoker.
- god kunnskap om hva det vil si at Guds rike er til stede allerede her og nå, samtidig som det ennå gjenstår ('allerede' og 'ennå ikke').
- god kunnskap om hva det vil si at det finnes bestemte tegn på Kristi gjenkomst, og i hvilken betydning disse tegnene har for oss i dag.
- evne til å reflektere over de dødes situasjon etter døden før oppstandelsen og dommen.
- god god kunnskap om hva det innebærer at Jesus Kristus skal 'komme igjen for å dømme levende og døde', og i hva som er kriteriene for dommen.
- kjennskap til diskusjonen om den evige fortapelse og hvilken plass og betydning den har.
- kjennskap til hva troen på 'legemets oppstandelse og evig liv' vil si.
- god kunnskap om hvordan vi kan forstå livet i det fullendte gudsriket i forholdet til livet vårt her og nå, i hvilken forstand det er tale om kontinuitet eller diskontinuitet.

Litteratur
LITTERATUR
- Grandal, Kjetil og Austad, Torleiv, "Frelse" i *Ung teologi* 2002, s. 7-28 .
- Holter, Åge, Schumacher, Jan, Kvalbein, Hans og Michelsen, Leif M., "Temanummer XI: Løfte og oppfyllelse" i *Luthersk kirketidende* 1983, s. 489-529 .
- Moltmann, Jürgen, "Et utvalg" i *The coming of God : Christian eschatology* London: SCM Press, 1996, s. 235-307 .
- Sannes, Kjell Olav, "Apokalyptikk og kristen tro" i *Fremtiden i Guds hender : en bok om jødisk og kristen apokalyptikk* [Oslo] ,: Skrivestua Menighetsfakultetet, 1977, s. 205-222 .
- Schwarz, Hans, *Eschatology* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000 .
- Skarsaune, Oskar, *Tusenårshåpet : endetidsforventning gjennom 2000 år* [Oslo]: Verbum, 1999 .

ST617 - Arbeid og yrke

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Dette emnet legger vekt på å reise sentrale problemstillinger knyttet til menneskets arbeid. Disse belyses såvel historisk og aktuelt som fra en sosialetisk og en mer eksplisitt individualetisk synsvinkel, forstått som yrkesetikk. Spesiell vekt vil bli lagt på prestens spesielle yrkessituasjon og på relasjonen mellom arbeid og økonomi slik dette forhold bestemmer dagens situasjon i arbeidslivet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST617 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om karakteristiske sider ved det bibelske syn på arbeid,
- god kunnskap om hvilket bidrag en luthersk kallsetikk kan yte til en arbeidsetikk i dagens samfunn,
- god kunnskap om hvordan arbeidets mening er å forstå ut fra ulike teorier om arbeidets mening og verdi,
- god kunnskap om hvordan forholdet mellom økonomi, menneskesyn og menneskeverd konkretiseres på ulike områder, og hvordan dette forhold forstås i lys av ulike normative økonomiske teorier, samt hvordan dette forhold kan tilrettelegges teologisk-etisk,
- god kunnskap om hvilken sammenheng det er mellom arbeid, teknologi og økonomi og hvilke etiske konsekvenser som gir seg av denne erkjennelse, og hvordan den konkretiseres i spørsmål om rasjonalisering og arbeidsløshet,
- god kunnskap om hva som menes med yrkesetikk og hvilke sentrale etiske problemstillinger yrkesetikken reiser,
- god kunnskap om hva som influerer forholdet mellom et moralsk subjekt og et moralsk objekt i en yrkesetisk kontekst,
- god kunnskap om hvilke særlige etiske utfordringer som er knyttet til den pastoralteologiske praksis.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Yrkesetikk for prestar* redaktør Morland, Egil Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1997, s. 23-59, 89-131 .
- Agrell, Göran, "Et utvalg" i *Work, toil and sustenance : an examination of the view of work in the New Testament, taking into consideration views found in Old Testament, intertestamental, and early Rabbinic writings* Stockholm: Verbum, 1976, s. 7-32, 68-114, 150-152 .
- Austad, Torleiv, "Prestens eget liv" i *Halvårsskrift for praktisk teologi* 1990, s. 26-36 .
- Grenholm, Carl-Henric, "Et utvalg" i *Protestant work ethics : a study of work ethical theories in contemporary Protestant theology* Uppsala: Almqvist & Wiksell International, 1993, s. 11-112, 224-316. .
- Henriksen, Jan-Olav og Vetlesen, Arne Johan, "Et utvalg" i *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* slo: Gyldendal akademisk, 2006, s. Ikke oppgitt .
- Morland, Egil, "Yrkesetikk - simpelthen" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 71 2000, s. 187-198 .
- Wingren, Gustaf, "Et utvalg" i *Luthers lära om kallelsen : akademisk avhandling* Lund: Gleerup, 1942, s. 9-88 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Ballard, Paul H., *Towards a contemporary theology of work* Cardiff: Collegiate Centre of Theology University College, 1982 .
- Bing, Jon og Dramer, Kai, *Etikk i næringslivet* Oslo: Hjemmets bokforlag, 1990 .
- Brakelmann, Günter, *Zur Arbeit geboren? : Beiträge zu einer christlichen Arbeitsethik* Bochum: SWI Verlag, 1988 .
- Brytting, Tomas, *Att vara som Gud? : moralisk kompetens i arbetslivet* Malmö: Liber, 2001 .
- Bråkenhielm, Carl Reinhold, *Etikens pris : om etik-moral-nåd i arbete och affärer* Stockholm: Verbum, 1989 .
- Leenderts, Torborg Aalen, *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* Oslo: Universitetsforlaget, 1997 .
- Lingås, Lars Gunnar, *Etikk og verdivalg i helse- og sosialfag* Oslo: Gyldendal akademisk, 2000 .
- Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Ytre kodeks eller indre karakter : dyds- og holdningsetiske perspektiver på næringslivsetikk" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 71 2000, s. 17-38 .
- Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Hva er yrkesetikk? : en presentasjon og vurdering av noen nyere yrkesetiske fremstillinger" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 66 1995, s. 227-242 .

- Thorbjørnsen, Svein Olaf, ""Arbeid" og "Økonomi""*Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 177-237 .
- Volf, Miroslav, *Work in the Spirit : toward a theology of work* Eugene, Or.: Wipf and Stock, 1991 .
- Wind, James P., *Clergy ethics in a changing society : mapping the terrain* Louisville, Ky.: Westminster, 1991 .

ST618 - Familie- og samlivsetikk

Faglærer:	Gunnar Harald Heiene, Gunnar.Heiene@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet skal gi en fordypende innføring i familie- og samlivsetikk. En rekke spørsmål innenfor familie- og samlivsetikken er i dag gjenstand for debatt både innenfor kirken og i samfunnet generelt. Emnet legger opp til en tverrdisiplinær behandling av de aktuelle problemområdene.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST618 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om de viktigste trekkene i utviklingen av familien som institusjon,
- god kunnskap om hva en kristen samlivsetikk kan bidra med når det gjelder å belyse barnets situasjon i dagens familie- og samfunnsliv,
- god kunnskap om hvordan kristen familie- og samlivsetikk kan integrere den ensliges situasjon,
- evne til å drøfte hvordan et kvinneperspektiv kan bidra til familie- og samlivsetikken,
- god kunnskap om trekk som kjennetegner vår tids forståelse av samlivsformer og seksualitet, og hvilke svar kristen etikk bør formidle i møte med den nye kulturelle situasjonen,
- god kunnskap om den bibelske basisen for en kristen familie- og samlivsetikk,
- god kunnskap om hermeneutiske utfordringer familie- og samlivsetikken stiller oss overfor,
- evne til å drøfte hvordan en kristen familie- og samlivsetikk kan kommuniseres i dagens samfunn,
- evne til å drøfte hvilket forhold det bør være mellom en etisk og en sjelesørgerisk tilnærming til familie- og samlivsspørsmål.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *The family in theological perspective* redaktør Barton, Stephen C. Edinburgh: T & T Clark, 1996, s. 3-105, 151-168, 219-236,253-290, 307-327 .
- *Perspectives on marriage : a reader* redaktør Scott, Kieran et al. New York: Oxford University Press, 2001, s. 9-214 .
- Asheim, Ivar, "Er rammene likegyldige?" i *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt* Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s. 119-139 .
- Bexell, Göran, "Et utvalg" i *Etiken, bibeln och samlevnaden : utformningen av en nutida kristen etik, tillämpad på samlevnadsetiska frågor* Stockholm: Verbum, 1988, s. 152-265 .
- Collins, Raymond F., "Et utvalg" i *Sexual ethics and the New Testament : behavior and belief* New York: Crossroad, 2000, s. 22-61, 73-99, 183-194 .
- Det Teologiske menighetsfakultet . Lærerrådet *Lærerrådets uttalelse om ekteskap, skilsmisse og gjengifte av 12. mars 1980* [Oslo]: Skrivestua, 1980, s. 18 bl. .
- Evenshaug, Oddbjørn, "Verdiformidling i familien" i *Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* redaktør Mogstad, Sverre Dag et al. Oslo: Universitetsforlaget, 1992, s. 127-140 .
- Hays, R.B., "Relations natural and unnatural : a response to John Boswell's exegesis of Romans 1" i *Journal of religious ethics* Bind 14 1986, s. 184-215 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- *Homofile i kirken : en utredning fra Bispemøtets arbeidsgruppe om homofili* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1995 .
- Cahill, Lisa Sowle, *Sex, gender, and Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 1996 .
- Countryman, L. William, *Dirt, greed and sex : sexual ethics in the New Testament and their implications for today* London: SCM Press, 2001 .
- Det Teologiske menighetsfakultet. Lærerrådet *Homofili, kirke og samfunn* Oslo: Credo, 1993 .
- Hognestad, Olav og Rian, Dagfinn, *Barnet i teologi og kirke* Trondheim: Tapir, 1985 .

ST619 - Bioetikk

Faglærer:	Lars Østnor, Lars.Ostnor@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet tar opp til drøfting temaer som gjelder menneskets biologiske liv, helse og død. Det legges vekt på å arbeide med det normative grunnlaget for en kristen bioetikk. To konkrete problemfelt vies særlig oppmerksomhet: fosterdiagnostikk og evtanasi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST620 Bioetikk, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST619 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hovedtrekkene i utvalgte, ikke-teologiske posisjoner innen bioetikken,
- kunnskap om hvordan det tradisjonelt har vært argumentert fra ulike teologiske hold til bioetiske spørsmål,
- kunnskap om helhetsoppfatninger av menneskets liv, kroppslighet og død i det bibelske materiale,
- kjennskap til de viktigste teoriene om menneskeverdet og til hvordan de begrunnes,
- god kunnskap om det kristne synet på menneskeverdet og i hvilke andre normative kriterier som kristen etikk legger til grunn for sin vurdering av samtidens bioetiske utfordringer,
- kunnskap om hvordan man innen kristen etikk kan bedømme ulike former for fosterdiagnostikk,
- kunnskap om de sentrale spørsmålene i dagens debatt om evtanasi, og om hvordan ulike former for evtanasi kan vurderes på kristne premisser.

Litteratur
LITTERATUR

- *Sak KM 13/98 : Eutanasi - saksorientering* [Bergen]: Kirkemøtet, 1998, s. http://www.kirken.no/Besluttende_organer/nyhetDet.cfm?pNyhetId=22&pNyhetKat=1&pVedtakId=43 , http://www.kirken.no/Besluttende_organer/nyhetDet.cfm?pNyhetId=22&pNyhetKat=1&pVedtakId=43 .
- "Et utvalg" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 1-34 .
- Austad, Torleiv, "Menneskeverd og menneskerettigheter" i *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 21-48 .
- Carlberg, Axel, "Et utvalg" i *The moral Rubicon : a study of the principles of sanctity of life and quality of life in bioethics* Lund: Lund University Press, 1998, s. 33-196 .
- Niekerk, Kees van Kooten, "Et utvalg" i *Teologi og bioetik : den protestantisk-teologiske vurdering af bioteknologien i Norden 1972-1991* arhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, s. 25-157 .
- Rae, Scott B. og Cox, Paul M., "Et utvalg" i *Bioethics : a Christian approach in a pluralistic age* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, s. 1-193, 279-318 .
- Wetlesen, Jon, "Hva slags verdi er menneskeverd? : tre teorier om menneskets moralske status" i *Menneskeverd : humanistiske perspektiver* Oslo: Universitetet i Oslo, 1992, s. 7-32 .
- Østnor, Lars, "Liv, helse og død" i *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 51-78 .

ST620 - Bioetikk

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet tar opp til drøfting temaer som gjelder menneskets biologiske liv, helse og død. Det legges vekt på å arbeide med det normative grunnlaget for en kristen bioetikk. Emnet gir også innføring i den faglige debatten på teologisk og filosofisk hold om bioetiske spørsmål.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST619 Bioetikk, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST620 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hovedtrekkene i noen utvalgte, ikke-teologiske posisjoner innen bioetikken,
- kunnskap om hvordan det tradisjonelt har vært argumentert fra ulike teologiske hold til bioetiske spørsmål,
- kunnskap om helhetsoppfatninger av menneskets liv, kroppslighet og død i det bibelske materialet,
- kjennskap til viktige teorier om menneskeverdet og til hvordan de begrunnes,
- god kunnskap om det kristne synet på menneskeverdet og i hvilke andre normative kriterier som kristen etikk legger til grunn for sin vurdering av samtidens bioetiske utfordringer.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Life and death : moral implications of biotechnology* redaktør Mortensen, Viggo Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s. 1-34 .
- Austad, Torleiv, "Menneskeverd og menneskerettigheter" i *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 21-48 .
- Niekerk, Kees van Kooten, "Et utvalg" i *Teologi og bioetik : den protestantisk-teologiske vurdering af bioteknologien i Norden 1972-1991* arhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, s. 25-157 .
- Rae, Scott B. og Cox, Paul M., "Et utvalg" i *Bioethics : a Christian approach in a pluralistic age* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, s. 128-193, 279-318 .
- Wetlesen, Jon, "Hva slags verdi er menneskeverd? : tre teorier om menneskets moralske status" i *Menneskeverd : humanistiske perspektiver* Oslo: Universitetet i Oslo, 1992, s. 7-32 .
- Østnor, Lars, "Liv, helse og død" i *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* redaktør Thorbjørnsen, Svein Olaf Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 51-78 .

ST621 - Mange religioner - én etikk?

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet tar sitt utgangspunkt i de etiske utfordringene som menneskeheten står overfor, og i mangfoldet av religiøs etikk som forholder seg til slike spørsmål. Emnet belyser ulik religiøs etikk komparativt og fokuserer særlig på muligheter og problemer med hensyn til å nå fram til en felles etikk på tvers av religioner og livssyn. Emnet er tverrfaglig, med bidrag fra religionsvitenskap, filosofi og teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST622 Etikk i religioner, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST609 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til karakteristiske kjennetegn ved den etikken som vi finner innenfor noen utvalgte religioner (herunder buddhisme, kristendom og islam),
- kjennskap til i hvilken utstrekning det kan sies å foreligge etisk konsens mellom disse tradisjonene, og hva som er de viktigste forskjellene,
- kjennskap til bestrebelser som foregår i vår tid for å etablere en fellesetisk basis mellom de ulike religioner,
- kunnskap om innholdet i noen utvalgte teorier som har forsøkt å tilrettelegge forholdet mellom ulike religiøs-etiske tradisjoner,
- kunnskap om hvilken rolle det generelle forholdet mellom etikk og religion spiller i denne sammenheng,
- kunnskap om hvilke teologiske premisser som må legges til grunn for den kristne etikks tilnærming til problemfeltet,
- god kunnskap om hvilke muligheter og hvilke begrensninger det ifølge kristen etikk er for en interreligiøs fellesetikk.

Litteratur
LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Fellesskapsetikk i et flerkulturelt Norge : Nansenskolens årbok 1993 : utdrag* redaktør Eidsvåg, Inge Oslo: Pensumtjeneste, 1994, s. S. 33-128 .
- "Et utvalg" i *Universal ethics : perspectives and proposals from Scandinavian scholars* redaktør Bexell, Göran et al. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2002, s. 3-13, 33-43, 63-83, 107-139 .
- "Et utvalg" i *A global ethic : the declaration of the Parliament of the World's Religions* redaktør Küng, Hans et al. London: SCM Press, 1993, s. 11-39 .
- "Indian ethics, Buddhist ethics, Classical Chinese ethics, Jewish ethics, Christian ethics, Islamic ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 43-118 .
- Küng, Hans, "Et utvalg" *Etikk for verdens fremtid* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1991, s. 68-103, 122-149 .
- McCarthy, Kate, "Reckoning with religious difference : models of interreligious moral dialogue" i *Explorations in global ethics : comparative religious ethics and interreligious dialogue* redaktør Twiss, Sumner B. et al. Boulder: Westview Press, 2000, s. 73-117 .

ST622 - Etikk i religioner

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet tar utgangspunkt i de etiske utfordringene som menneskeheten står overfor, og i mangfoldet av religiøs etikk som forholder seg til slike spørsmål. Emnet belyser ulik religiøs etikk komparativt og fokuserer særlig på muligheter og problemer med hensyn til å nå fram til en felles etikk på tvers av religioner og livssyn. Valgemnet er tverrfaglig, med bidrag fra religionsvitenskap og teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST621 Mange religioner - en etikk?, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST609 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til karakteristiske kjennetegn ved den etikk som vi finner innenfor noen utvalgte, store religioner (herunder buddhisme, kristendom og islam),
- kjennskap til i hvilken utstrekning det kan sies å foreligge etisk konsens mellom disse tradisjonene, og hva som er de viktigste forskjellene,
- kjennskap til bestrebelser som foregår i vår tid for å etablere en fellesetisk basis mellom de ulike religioner,
- kjennskap til innholdet i noen utvalgte teorier som har forsøkt å tilrettelegge forholdet mellom ulike religiøs-etiske tradisjoner,
- kjennskap til hvilken rolle det generelle forholdet mellom etikk og religion spiller i denne sammenheng,
- kunnskap om hvilke teologiske premisser som må legges til grunn for den kristne etikks tilnærming til problemfeltet,
- god kunnskap om hvilke muligheter og hvilke begrensninger det ifølge kristen etikk er for en interreligiøs fellesetikk.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s. 39-96, 215-247 .
- "Et utvalg" i *Universal ethics : perspectives and proposals from Scandinavian scholars* redaktør Bexell, Göran et al. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2002, s. 3-83, 107-139 .
- "Et utvalg" i *Fellesskapsetikk i et flerkulturelt Norge : Nansenskolens årbok 1993 : utdrag* redaktør Eidsvåg, Inge Oslo: Pensumtjeneste, 1994, s. 33-142 .
- "Et utvalg" i *A global ethic : the declaration of the Parliament of the World's Religions* redaktør Küng, Hans et al. London: SCM Press, 1993, s. 11-39 .
- "Indian ethics, Buddhist ethics, Classical Chinese ethics, Jewish ethics, Christian ethics, Islamic ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 43-118 .
- Green, Ronald M., "Et utvalg" i *Religion and moral reason : a new method for comparative study* New York: Oxford University Press, 1988, s. Ikke oppgitt .
- Küng, Hans, "Et utvalg" *Etikk for verdens fremtid* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1991, s. ikke oppgitt .

ST623 - Metodismen som sosialetisk bevegelse

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
ST623 gir en fordypning av sosial hellighet innenfor metodistisk teologi og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL 225 eller KRL 203. Et viktig perspektiv er teologiens anvendelse i en samfunnsmessig kontekst.

Emnet består av tre delemner: A. Historisk perspektiv (3 sp), B. Aktuelt perspektiv (3,5 sp) og C. Teologisk perspektiv (3,5 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord),
- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord),
- skrive en redegjørelse eller en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum (omfang maks 2000 ord),
- legge fram et av de tre paperne i skrivegruppe eller seminar,
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet ST623 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Redegjørelsen/drøftingen må alltid inngå i vurderingen.

Mål og innhold

DELEMNE A. HISTORISK PERSPEKTIV (3 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om metodismens sosiale engasjement fra 1700-tallet til i dag

DELEMNE A LITTERATUR
- "The nature, design, and general rules of our United Societies" i *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* Oslo: 2001, s. 93-95 .
- Jennings, Theodore W., *Good news to the poor : John Wesley's evangelical economics* Nashville: Abingdon, 1990 .

DELEMNE B. AKTUELT PERSPEKTIV (3,5 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodismen i dag definerer og anvender sin forståelse av sosial hellighet.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Social principles" i *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* Oslo: 2001, s. 121-154 .
- Heitzenrater, Richard P., *The poor and the people called Methodists, 1729-1999* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 2002, s. 243 .
- L-Gonzales, Justo, Miguez Bonino, Jose og Gassow, Peter, "Et utvalg" i *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* redaktør Maddox, Randy L. Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, s. 161-168, 169-182, 183-195 .

DELEMNE C. TEOLOGISK PERSPEKTIV (3,5 SP)

Studenten skal
- ha forståelse for den teologiske begrunnelse for sitt samfunnsengasjement.

DELEMNE C LITTERATUR
- Marquardt, Manfred, *John Wesley's social ethics : praxis and principles* Nashville: Abingdon Press, 1992, s. 205 .
- Witherington, Ben og Hall, Amy Laura, "Et utvalg" i *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* redaktør Chilcote, Paul Wesley Nashville: Abingdon Press, 2002, s. 52-65, 175-188 .

ST624 - Gudstro og gudsbilde

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om tankemessige forutsetninger for gudstro og filosofiske problemer knyttet særlig til den kristne gudslære. Hovedtemaene er naturlig guds-erkjennelse, gudsbevis, ateisme, filosofiens rolle i gudslæren, antropomorfismene og teodiceproblemet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST624 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om hva som har vært sentralt i teoriene om naturlig gudserkjennelse, og hva for plass slike teorier skal ha i teologien,
- kunnskap om de ulike gudsbevis, og hvilken verdi de har som argumenter under logisk, empirisk og teologisk synsvinkel,
- god kunnskap om hvordan fremveksten av ateisme kan forklares, og hvilke utfordringer den stiller teologien overfor,
- god kunnskap om hvordan platonsk, aristotelisk og kantiansk filosofi har satt sitt preg på teologiens gudslære og hvordan man i nyere teologi har diskutert den metafysiske arven i gudslæren,
- god kunnskap om hvilke antropomorfismer som fins i den kristne gudslære og hvilke tankemessige problemer som er knyttet til en antropomorf gudslære,
- god kunnskap om hvordan teodiceproblemet oppstår, hvordan er det blitt presisert og hvilke teorier eller holdninger man kan møte problemet med.

Litteratur
LITTERATUR

- Gravem, Peder, "Et utvalg" i *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg*Oslo: Solum, 1992, s. 13-132 .
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i *The nature of God* London: Routledge, 1995, s. 64-189 .
- Smart, J. J. C. og Haldane, John, "Et utvalg" i *Atheism and theism* Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s. Ikke oppgitt .
- Swinburne, Richard, *The Christian God* Oxford: Clarendon Press, 1994 .
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s. 186-221 .

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965 .
- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001 .
- Kenny, Anthony, *The God of the philosophers* Oxford: Clarendon Press, 1986 .
- Lønning, Per,*Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986 .
- Lønning, Per,*Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979 .
- Prenter, Regin og Anselmus, Cantuariensis, *Guds virkelighed : Anselm af Canterbury: Proslogion* Sabro?: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologie hovedkommission Lohses Forlag Fredericia, 1982 .
- Swinburne, Richard, *The existence of God* Oxford: Clarendon Press, 1991 .
- Wigen, Tore, "Gud - "innenfor" eller "utenfor" vår menneskelige horisont? : skisse av den kantianske problemarven i moderne religionsfilosofi" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 49 1978, s. 25-40 .

ST625 - Religiøsitet og religionsmangfold

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om den religionsvitenskapelige utfordring til teologien og de sentrale problemer som reises fordi den kristne tro er innfelt i religionenes verden. Hovedtemaene er religionsvitenskapelig arbeidsmåte, religionsbegrep og religions-teori, religionskritikk og religionsforsvar, forholdet mellom religionene og mulighetene knyttet til religionsteologi.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST625 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om hvilke arbeidsmåter har religionsvitenskapen har utviklet, og hvilke områder i teologien slike arbeidsmåter er verdifulle for, samt hvordan man kan gjøre religionshistoriske sammenligninger,
- god kunnskap om hvilke problemer som er knyttet til det å definere et alment religionsbegrep, og hvilken rolle almen teori om religiøsitet spiller i teologien,
- kunnskap om hva de ulike religionskritiske teorier går ut på, og hvordan fremveksten av religionskritikk skal forklares,
- god kunnskap om den moderne teologis forsøk på å imøtegå religionskritikken og hvilke oppgaver religionskritikken stiller teologien overfor,
- god kunnskap om de ulike teologiske teorier om forholdet mellom religionene, hvordan man fra og med den dialektiske teologi har diskutert forholdsproblemet, og hva man kan si om forholdsproblemet i lys av ulike teorier om sannhet,
- god kunnskap om sentrale temaer fra diskusjonen om religionsteologi som en egen arbeidmåte i teologien, og hva for nye premisser religionsteologien gir for det religionsfilosofiske arbeide.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Christian uniqueness reconsidered : the myth of a pluralistic theology of religions* redaktør D'Costa, Gavin Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1990, s. 16-46, 119-191 .
- "Et utvalg" i *Enhet i mangfold? : 100 år med religionshistorie i Norge* redaktør Ruud, Inger Marie et al. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998, s. 25-45, 197-280 .
- Knitter, Paul F., "Et utvalg" i *No other name? : a critical survey of Christian attitudes toward the world religions* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1985, s. 1-167 .
SUPPLERENDE LITTERATUR
- Berentsen, Jan-Martin, *Det moderne Areopagos : røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 1994 .
- Hick, John og Knitter, Paul F., *The Myth of Christian uniqueness : toward a pluralistic theology of religions* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1987 .
- Leirvik, Oddbjørn,*Religionsdialog på norsk* Oslo: Pax, 2001 .
- Sharpe, Eric J., *Understanding religion* London: Duckworth, 1983 .
- Sharpe, Eric J., *Comparative religion : a history* Chicago, Ill.: Open Court, 1987 .
- Vroom, Hendrik M., *Religions and the truth. : philosophical reflections and perspectives* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1989 .
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s. 155-185 .

ST626 - Religiøs tro og verdensbilde

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om naturforskningens utfordring til teologien og de sentrale problemer som reises fordi den kristne tro refererer til forhold i naturens verden. Hovedtemaene er naturunder, utviklingslære, verdensbildet som filosofisk og teologisk problem, synet på tid, historie og evighet, og synet på liv og død.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet ST626 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om begrepet om naturunderet som et tankemessig problem, og hva som har stått sentralt i debattene om naturunderet fra den moderne teologi av,
- god kunnskap om hvilken rolle naturunderet spiller i den kristne tro, og hvordan man skal forholde seg til beretninger om slike undere, i Bibelen og i kirkens historie, samt hvordan religionsfilosofien skal stille seg til det å lage filosofisk teori om naturunderet,
- god kunnskap om debatten om darwinisme og skapelsestro, hva for status utviklingslære har i vitenskapen i dag, og hva for utfordring denne forskning stiller teologien overfor, samt hva for problemstillinger som er viktige i dag når det gjelder å forstå mennesket som natur,
- god kunnskap om hvilken rolle verdensbilde og oppfatning om den empiriske virkelighet spiller for kristen tro og for religiøs tro generelt, hvordan den religiøse tro berøres av positivistiske og naturalistiske virkelighetsoppfatninger, og hvordan man skal stille seg til teorier om en egen bibelsk virkelighetsoppfatning,
- evne til å drøfte hvilke problemer man i vitenskapsfilosofien i dag knytter til det å skulle formulere et vitenskapelig verdensbilde,
- evne til å drøfte hovedmomentene i et bibelsk syn på tid, historie og evighet, og hva for alternative syn som fins i religionshistorien, samt hvordan teologien skal stille seg til spekulasjon om slike spørsmål i dagens science fiction,
- evne til å drøfte hovedmomentene i det bibelske syn på menneskets liv, død og evige skjebne, og hva for alternative syn som fins i religionshistorien, samt hvordan teologien skal stille seg til spekulasjon om slike spørsmål i nyreligiøsiteten.

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Naturvidenskab & livssyn* redaktør Gregersen, Niels Henrik [København] ,: Munksgaard, 1994, s. 17-77, 201-304 .
- McGrath, Alister E., *The foundations of dialogue in science and religion* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1998 .
- Mortensen, Viggo, *Teologi og naturvidenskab : hinsides restriktion og ekspansion* København: Munksgaard, 1989 .
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s. 289-321 .

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Barrow, John D., *Universets opprinnelse* Oslo: Universitetsforlaget, 1996 .
- Bråkenhielm, Carl Reinhold, *Människan i världen : om filosofi, teologi och etik i våra världsbilder* Uppsala: Almqvist & Wiksell, 1994 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Davies, Paul, *De siste tre minuttene : antakelser om universets endelige skjebne* Oslo: Universitetsforlaget, 1996 .
- Dokka, Trond Skard, "Del II, Orden og under : naturen som religiøst tegn" i*Tegn og fortolkning : teologiske perspektiver på etikk, natur og historie* redaktør Dokka, Trond Skard et al. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s. 145-307 .
- Drees, Willem B., *Religion, science and naturalism* Cambridge: Cambridge University Press, 1996 .
- McGrath, Alister E., *Bridge-building : effective Christian apologetics* Leicester: Inter-Varsity Press, 1992 .
- Wigen, Tore, "Tid og tidsreiser" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 69 1998, s. 193-214 .

ST691 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet ST691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

ST692 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet ST692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

ST693 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet ST693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

ST694 - Åpent fordypningsemne i ST

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet ST694 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

TE111 - Ungdom, kirke og misjon med praksis

Faglærer:	Morten Holmqvist, Morten.Holmqvist@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet for bachelor i ungdom, kultur og tro

TE111 fokuserer på ungdom og ungdomsarbeid som en spesiell kontekst for teologisk arbeid. I denne kontekst reises problemstillinger både relatert til ungdom som en viktig gruppe i den kristne menighet, og ungdomsarbeid som en vesentlig side ved kirkens oppdrag. Emnet fokuserer imidlertid videre enn ungdomsarbeid og spør også hvordan ungdom kan være en del av kirken og bidra til dens totale oppdrag i misjon og menighetsbygging.

I TE111 stilles tre hovedspørsmål: Hva vil det si å være kirke? Hva innebærer kirkens misjonsoppdrag? Hvilken betydning har ungdom i kirke og misjon, både hva angår egen tjeneste misjon og som målgruppe for misjon?

Emnet er organisert i to delemner: A.Ungdom, kirke og misjon (7 sp), B. Praksisstudium i menighet (3 sp). Delemnene A studeres integrert med delemne B, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng. Praksis vil være både observerende, reflekterende og deltakende.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TE111* Ungdom, ... reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen
- delta på en studietur av ca. en ukes varighet*
- levere og få godkjent en rapport (ca. 2000 ord) fra studieturen. I rapporten skal det inngå en analyse av studieturen i lys av teoripensum**
- levere en evalueringsrapport fra praksis relatert til læringskontrakten
- bestå praksis
- delta i PT-gruppe
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

* Studenten kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg
** Alternativt en rapport fra et likeverdig opplegg

Arbeidsform:
Arbeidsformen består av fellesundervisning i forelesninger og seminarer. En vil også legge vekt på å reflektere over erfaringer fra studieturen og erfaring med ungdom og ungdomsarbeid generelt. I tillegg legges det opp til selvstudium og studentorganiserte kollokviegrupper.

I studieturen inngår observasjon av ungdomsarbeid og såkalte ungdomsmenigheter. Siktemålet er at studentene skal gjøre erfaringer som siden bearbeides teoretisk. Slik kan studentene få utvidet sin kunnskap om ulike former for engasjement av ungdom i menighetens liv og i arbeid rettet mot ungdom. De vil også få hjelp til å overføre denne kunnskap til teori og praksis i en norsk kontekst.

Vurdering
TE111 har bare en vurderingsform, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Mål og innhold
A. UNGDOM, KIRKE OG MISJON (7 SP)
Studenten skal ha
- kunnskap om 'ungdomsteologi' og ungdom som kulturell kontekst for kirke og misjon
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid
- god kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi
- kunnskap om ulike praktiske former og teoretiske modeller for ungdomsarbeid
- evne til å reflektere kritisk over ekklesiologisk og missiologisk teori og praksis
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver

B. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet på UKT inngår i hovedsak i emnene TE111, PT201, PT202 og PT 203. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se «UKT Informasjonshefte om praksis».

Studenten skal ha
- kunnskap om 'ungdomsteologi' og ungdom som kulturell kontekst for kirke og misjon
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid
- god kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi
- kunnskap om ulike praktiske former og teoretiske modeller for ungdomsarbeid
- evne til å reflektere kritisk over ekklesiologisk og missiologisk teori og praksis
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver

Litteratur

LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Norsk tidsskrift for misjon* Oslo: Instituttet, 2005, s. 131-162, 189-199 .
- "Et utvalg" i *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* redaktør Engelsviken, Tormod et al. Trondheim: Tapir, 2004, s. 13-92 .
- "Et utvalg" i *Missiologi i dag* redaktør Jørgensen, Knud et al. Oslo: Universitetsforl., 2004, s. 15-17, 44-64, 173-186, 242-261 .
- Church of England . Mission and Public Affairs Council,, "Et utvalg" i *Mission-shaped Church : church planting and fresh expressions of church in a changing context* London: Church House Publishing, 2004, s. 43-124 .
- Østergaard, Søren og Willer, Thomas, "Et utvalg" *Jeg tror på det hele - Gud, skæbnen og de syv bud* Frederiksberg: Unitas, 2004, s. 9-174 .

TE111* - Ungdom, kirke og misjon

Faglærer:	Morten Holmqvist, Morten.Holmqvist@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

TE292 - Kristendommens møte med kultur og vitenskap

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Dette tverrfaglige emnet er organisert i tre delemner: A. Romersk og hellenistisk kultur og vitenskap, B. Renessansen og C. Det 20. århundre i Norge. Emnet legger vekt på kristendommens møte med europeisk kultur og vitenskap i to utvalgte perioder, og hvordan dette møtet har fortonet seg i Norge i siste halvparten av det 20. århundre.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TE607 Kristendommens møte... reduseres dette kurset med 10 sp.

Studiekrav
Studenten skal
- Delta på en studietur.
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering
Emnet har bare én vurderingsvariant, mappevurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. Dersom alle studiekravene er oppfylte, gis studenten mulighet til å gå opp til en hjemmeoppgave (2000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Mål og innhold
Se TE607.

TE501 - Betydningen av Jesu død og oppstandelse

Faglærer:	Torleiv Austad, Torleiv.Austad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Med utgangspunkt i gamle og nye innvendinger mot kirkens tradisjonelle forståelse av Jesu død og oppstandelse, studeres dette emnet gjennom fornyet arbeid med de bibelske basis-tekstene og deres begreps- og billedverden. Et sentralt mål for dette studiet vil være å undersøke hvordan ny innsikt i de bibelske tekstenes forståelsesmodeller for Jesu død og oppstandelse vil kunne utfordre så vel kirkens tradisjonelle modeller, som innvendingene mot disse. Det vil også være viktig å utvikle evne til å aktualisere og levendegjøre så vel bibelske som tradisjonelle modeller i vår kulturkontekst.

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Det gamle testamente, B. Det nye testamente og C. Teologihistorie og systematisk-teologi

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen (ressursforelesninger og PBL-grupper):
- delta i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (3-5 sekvenser). Hvor mange PBL-sekvenser fastsettes for hvert semester.
- skrive notat (600-1000 ord, ca.2-3 sider) ut fra individuelle læringsmål til hver PBL-sekvens. De individuelle læringsmålene skal fordeles slik at studenten får arbeidet med ulike teologiske displiner i løpet av emnet.
- ha godkjente gruppeprodukter fra hver PBL-sekvens, samt godkjent deltakelse i gruppa i hver sekvens. Det innebærer å ha bidratt aktivt til gruppas felles sluttprodukt i hver PBL-sekvens inklusive evt. framføring (PBL-oppgaven definerer kravene til gruppas sluttprodukt for hver enkelt oppgave). Sluttprodukter og deltakelse vurderes av PBL-gruppens veileder ved slutten av hver PBL-sekvens.
- delta i eventuelle obligatoriske ekskursjoner, observasjoner og evt. andre arbeidsmåter (som kan erstatte 1-2 PBL-sekvenser) med eventuelle rapporter, refleksjonsnotater e.l. (vil tilsvare notat i forbindelse med PBL-sekvens i omfang). Hvilke arbeidsformer og dokumentasjonsformer og i hvilket omfang fastsettes for hvert semester.
- ha godkjent eventuell kortinnlevering (4 timer) i emnets fellespensum. Slik kortinnlevering kan erstatte en PBL-sekvens. Dette fastsettes for hvert semester.
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering.

Hjelpemidler: Ved kortinnleveringen er alle hjelpemidlene tillatt.

Vurdering
Emnet TE501 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Avsluttende vurdering gjøres på grunnlag av en vurderingsmappe. Vurderingsmappen skal inneholde:
- bekreftelse på at studiekravene er innfridd,
- to til tre individuelle PBL-notater (i to eksemplarer). Hvor mange fastsettes på grunnlag av antall PBL-sekvenser hvert semester. Notatene kan bearbeides helt til innlevering av vurderingsmappen. Notatene i vurderingsmappen må ikke overstige 1200 ord.
- bekreftelse på godkjente sluttprodukter fra PBL-gruppa for hver PBL-sekvens
- eventuell kortinnlevering eller rapport fra ekskursjon e. l. kan inngå i vurderings-mappen. Det er ikke anledning til å bearbeide kortinnleveringen dersom den ble bestått. Dette fastsettes av fakultetet for hvert semester.
- erklæring om selvstendig arbeid

Karakterene (A-F) settes på grunnlag av individuelle PBL-notater og eventuell kort¬innlevering/rapport.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- evne til å identifisere teologiske problemstillinger i en situasjon fra det kirkelige praksisfeltet (i vid forstand) som berører temaet «betydningen av Jesu død og oppstandelse», hente inn relevant teologisk kunnskap og å anvende teologiske innsikter i stillingtagen til utfordringer fra praksisfeltet,
- evne til å sette relevant teologisk kunnskap i forhold til konkrete livsproblemer og situasjoner fra praksisfeltet når det gjelder "betydningen av Jesu død og oppstandelse",
- evne til samhandling og faglig samarbeid i arbeidsgruppe,

- innsikt i eksegetisk arbeid med de bibelske tekstene og forestillingene som er sentrale i bibelmaterialets egen tolkning av Jesu død og oppstandelse,
- kjennskap til hvilke hovedmodeller den kristne tradisjon har utviklet til forståelse av frelsesbetydningen av Jesu død, og av oppstandelsen,
- kjennskap til eldre og nyere innvendinger mot tradisjonell kirkelig lære om dette emnet,
- evne til å vurdere hvordan forestillinger og tanker i de to forrige punktene forholder seg til bibelmaterialet,
- evne til å vurdere den egne kirkelige tradisjon, og mulighetene for ny innsikt gjennom kjennskap til andre tradisjoner,
- evne til å «oversette» bibelske og tradisjonelle bilder og tanker, ikke bare språklig, men også kulturelt, til vår situasjon.

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen under skal studenten som bidrag til PBL-arbeidet lese 100 til 200 sider valgfri litteratur. Forslag til anbefalt litteratur vil her bli gitt i tilknytning til PBL-oppgavene av faglærerne.

Litteratur

LITTERATUR

- "Lev 16 (evt. utdrag) og 23,26-32" i *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* redaktør Elliger, K. et al. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967, s. ikke oppgitt .
- "Tjenersangene i Jesaja-boken" i *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s. ikke oppgitt .
- "Mark 10,35-45; Joh 19,16-37; Rom 3,21-26; 4,18-25; 2 Kor 5,14-21; Åp 5,7-14" i *Novum Testamentum Graece* redaktør Aland, Kurt et al. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, s. ikke oppgitt .
- "Et utvalg" i *Jesustolkningar idag : tio teologer om kristologi* Stockholm: Verbum, 1995, s. 55-142 .
- Anselm, "Cur Deus homo" i *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, s. 109-135 .
- Bauckham, Richard, "God who raises the dead : the resurrection of Jesus and early christian faith in God" i *The resurrection of Jesus Christ* redaktør Avis, Paul London: Darton Longman and Todd, 1993, s. 136-154 .
- Braaten, Carl E., "The person of Jesus Christ" i *Christian dogmatics* Bind 1 redaktør Braaten, Carl E. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 517-569 .
- Carroll, John T. og Green, Joel B., "Et utvalg" i *The death of Jesus in early Christianity* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1995, s. 163-279 .
- Dunn, James D.G., "Paul's understanding of the death of Jesus as sacrifice" i *Sacrifice and redemption : Durham essays in theology* redaktør Sykes, Stephen Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s. 35-56 .
- Forde, Gerhard O., "Reconciliation with God og Atonement as actual event" i *Christian dogmatics* Bind 2 redaktør Braaten, Carl E. et al. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 65-77, 79-99 .
- Gerhardsson, Birger, "Et utvalg" i *Kristi uppståndelse* Lund: Novapress, 2001, s. 9-100, 120-137, 145-158 .
- Janowski, Bernd, "Gottesknecht und Sündenbock - Konzeptionen der Stellvertretung" i *Gottes Gegenwart in Israel* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1993, s. 283-326 .
- Lang, Bernhard, "Kippær" i *Theological dictionary of the Old Testament* Bind 7 redaktør Ringgren, Helmer et al. Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdman, 1995, s. 288-303 .
- Lang, Bernhard, "Kippær" i *Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament* Bind 4 redaktør Botterweck, G. Johannes et al. Stuttgart: Kohlhammer, 1984, s. 303-318 .
- Luther, Martin, "To påskeprekener" i *Verker i utvalg* Bind 6 redaktør Lønning, Inge et al. Oslo: Gyldendal, 1983, s. 43-53, 71-84 .
- Luther, Martin, "Rationis Latomianae confutation (1521)" i *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, s. 203-224 .
- Milgrom, Jacob, "Et utvalg" i *Leviticus 1-16 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1991, s. 254-261, 1009-1084 .
- Milgrom, Jacob, "Et utvalg" i *Leviticus 23-27 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2001, s. 2019-2027 .

TE502 - Etikk og antropologi

Faglærer:	Lars Østnor, Lars.Ostnor@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Med utgangspunkt i situasjoner fra praksisfeltet på områdene «politisk og økonomisk fordeling» og «relasjonalitet og samliv» studeres dels et fellespensum med emner fra prinsipiell etikk, antropologi og bibelhermeneutikk, dels de ulike teologiske disipliners arbeid med disse to livsområdene. Det forutsettes at PBL-gruppene evner å finne fram til relevant kunnskap fra hele det teologiske fagfeltet i forhold til situasjonene fra praksisfeltet. Også samfunnsfaglige og kulturfaglige perspektiver vil være relevante for teologiens og kirkens arbeid med områdene. Situasjonene hentes fra det kirkelige praksisfeltet vidt forstått, d.v.s. ikke bare situasjoner fra kirkelig/pastoral praksis, men også situasjoner hvor kirken/teologien utfordres og kan agere i forhold til kultur og samfunn.

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Det gamle testamente, B. Det nye testamente, C. Kirkehistorie, D. Systematisk-teologi og E. Praktisk teologi

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk..., reduseres dette emnet med 2 sp
Med ST504 Kultur og menneskesyn, reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen (ressursforelesninger og PBL-grupper):
- delta i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (3-5 sekvenser). Hvor mange PBL-sekvenser fastsettes for hvert semester.
- skrive notat (600-1000 ord, ca.2-3 sider) ut fra individuelle læringsmål til hver PBL-sekvens. De individuelle læringsmålene skal fordeles slik at studenten får arbeidet med ulike teologiske displiner i løpet av emnet.
- ha godkjente gruppeprodukter fra hver PBL-sekvens, samt godkjent deltakelse i gruppa i hver sekvens. Det innebærer å ha bidratt aktivt til gruppas felles sluttprodukt i hver PBL-sekvens inklusive evt. framføring (PBL-oppgaven definerer kravene til gruppas sluttprodukt for hver enkelt oppgave). Sluttprodukter og deltakelse vurderes av PBL-gruppens veileder ved slutten av hver PBL-sekvens.
- delta i eventuelle obligatoriske ekskursjoner, observasjoner og evt. andre arbeidsmåter (som kan erstatte 1-2 PBL-sekvenser) med eventuelle rapporter, refleksjonsnotater e.l. (vil tilsvare notat i forbindelse med PBL-sekvens i omfang). Hvilke arbeidsformer og dokumentasjonsformer og i hvilket omfang fastsettes for hvert semester.
- ha godkjent eventuell kortprøve (4 timer) i emnets fellespensum. Slik kortprøve kan erstatte en PBL-sekvens. Dette fastsettes for hvert semester.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Hjelpemidler: Ved kortinnleveringen er alle hjelpemidlene tillatt.

Vurdering
Emnet TE502 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Avsluttende vurdering gjøres på grunnlag av en vurderingsmappe. Vurderingsmappen skal inneholde:
- bekreftelse på at studiekravene er innfridd,
- to til tre individuelle PBL-notater (i to eksemplarer). Hvor mange fastsettes på grunnlag av antall PBL-sekvenser hvert semester. Notatene kan bearbeides helt til innlevering av vurderingsmappen. Notatene i vurderingsmappen må ikke overstige 1200 ord.
- bekreftelse på godkjente sluttprodukter fra PBL-gruppa for hver PBL-sekvens
- eventuell kortinnlevering eller rapport fra ekskursjon e. l. kan inngå i vurderings-mappen. Det er ikke anledning til å bearbeide kortinnleveringen dersom den ble bestått. Dette fastsettes av fakultetet for hvert semester.
- erklæring om selvstendig arbeid

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av individuelle PBL-notater og eventuell kort¬innlevering/rapport.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- evne til å identifisere teologiske problemstillinger i en situasjon fra det kirkelige praksisfeltet (i vid forstand) som berører områdene «politisk og økonomisk fordeling» eller «relasjonalitet og samliv», hente inn relevant teologisk kunnskap og å anvende teologiske innsikter i stillingtagen til utfordringer fra praksisfeltet,
- evne til å sette relevant teologisk kunnskap i forhold til konkrete livsproblemer og situasjoner fra praksisfeltet når det gjelder «politisk og økonomisk fordeling» og «relasjonalitet og samliv»,

- evne til samhandling og faglig samarbeid i arbeidsgruppe,
- innsikt i følgende emner fra prinsipiell etikk: begrunnelser i kristen etikk og i annen etikk, bruk av ulike normative teorier i kristen etikk, forholdet mellom empiri og norm i kristen etikk, kriterier for bruk av bibelsk materiale i kristen etikk,
- innsikt i teologisk antropologisk forståelse av mennesket som fellesskapsvesen,
- innsikt i hermeneutiske problemstillinger omkring bruk av etisk relevant bibelmateriale,
- god kunnskap om systematisk-teologiske (særlig etiske), praktisk-teologiske, historiske, empiriske og bibelfaglige perspektiver på områdene «politisk og økonomisk fordeling» og «relasjonalitet og samliv».

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen under skal studenten som bidrag til PBL-arbeidet lese ca. 375 sider valgfri litteratur.
I tillegg til fellespensum arbeider PBL-gruppene med litteratur til de to områdene
«Politisk og økonomisk fordeling» og
«Relasjonalitet og samliv».

Litteraturen skal belyse disse områdene fra ulike faglige perspektiver, både fra teologien og fra kultur- og samfunnsfag. Følgende faglige perspektiver bør være representert i gruppas arbeid:
Bibelfaglige perspektiver (GT og NT)
Kirkehistoriske perspektiver
Systematisk-teologiske perspektiver
Praktisk-teologiske perspektiver
der det er naturlig også Misjonsvitenskapelige og Religionsvitenskapelige perspektiver

I tillegg bør en hente inn relevante
Historiske perspektiver
Kulturfaglige perspektiver
Empiriske/samfunnsvitenskapelige perspektiver

En liste med anbefalt litteratur til dette arbeidet vil bli utdelt i forbindelse med PBL-arbeidet. Studenten oppfordres også til selv å finne fram til relevant litteratur som benyttes i arbeidet med PBL-oppgavene.

Litteratur

LITTERATUR

- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 49-173, 193-218 .
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s. 187-312 .
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s. 98-133, 159-206, 214-221, 325-345 .

TE503 - Spiritualitet og ekklesiologi

Faglærer:	Jan Schumacher, Jan.Schumacher@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Med utgangspunkt i det kirkelige praksisfelt studeres ulike problemstillinger knyttet til tema-områdene spiritualitet og ekklesiologi. Det legges vekt på å se de to temaområdene i sammenheng slik at de gjensidig belyser og forutsetter hverandre. Spiritualitet er her primært forstått som den åndelige praksis som er forankret i kirkens fellesliv, og som leves ut og konkretiseres i det troende menneskets personlige fromhetsliv. Tilsvarende vil arbeidet med de ekklesiologiske problemstillinger særlig relateres til kirkens åndelige og sakramentale forankring.

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Det gamle testamente, B. Det nye testamente, C. Kirkehistorie, D. Systematisk-teologi og E. Praktisk teologi

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til undervisningen (ressursforelesninger og PBL-grupper):
- delta i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (3-5 sekvenser). Hvor mange PBL-sekvenser fastsettes for hvert semester.
- skrive notat (600-1000 ord, ca.2-3 sider) ut fra individuelle læringsmål til hver PBL-sekvens. De individuelle læringsmålene skal fordeles slik at studenten får arbeidet med ulike teologiske displiner i løpet av emnet.
- ha godkjente gruppeprodukter fra hver PBL-sekvens, samt godkjent deltakelse i gruppa i hver sekvens. Det innebærer å ha bidratt aktivt til gruppas felles sluttprodukt i hver PBL-sekvens inklusive evt. framføring (PBL-oppgaven definerer kravene til gruppas sluttprodukt for hver enkelt oppgave). Sluttprodukter og deltakelse vurderes av PBL-gruppens veileder ved slutten av hver PBL-sekvens.
- delta i eventuelle obligatoriske ekskursjoner, observasjoner og evt. andre arbeidsmåter (som kan erstatte 1-2 PBL-sekvenser) med eventuelle rapporter, refleksjonsnotater e.l. (vil tilsvare notat i forbindelse med PBL-sekvens i omfang). Hvilke arbeidsformer og dokumentasjonsformer og i hvilket omfang fastsettes for hvert semester.
- ha godkjent eventuell kortinnlevering (4 timer) i emnets fellespensum. Slik kortinnlevering kan erstatte en PBL-sekvens. Dette fastsettes for hvert semester.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Hjelpemidler: Ved kortinnleveringen er alle hjelpemidlene tillatt.

Vurdering
Emnet TE503 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Avsluttende vurdering gjøres på grunnlag av en vurderingsmappe. Vurderingsmappen skal inneholde:
- bekreftelse på at studiekravene er innfridd,
- to til tre individuelle PBL-notater (i to eksemplarer). Hvor mange fastsettes på grunnlag av antall PBL-sekvenser hvert semester. Notatene kan bearbeides helt til innlevering av vurderingsmappen. Notatene i vurderingsmappen må ikke overstige 1200 ord.
- bekreftelse på godkjente sluttprodukter fra PBL-gruppa for hver PBL-sekvens
- eventuell kortinnlevering eller rapport fra ekskursjon e.l. kan inngå i vurderings¬mappen. Det er ikke anledning til å bearbeide kortinnleveringen dersom den ble bestått. Dette fastsettes av fakultetet for hvert semester.
- erklæring om selvstendig arbeid

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av individuelle PBL-notater og eventuell kort¬innlevering/rapport.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- evne til å gjennom analyse av det kirkelige praksisfelt å identifisere teologiske problem-stillinger som berører temafeltet ekklesiologi og spiritualitet,
- evne til å innhente og anvende relevant teologisk kunnskap i forhold til konkrete problemer og situasjoner fra praksisfeltet,
- evne til samhandling og faglig samarbeid i arbeidsgruppe,
- innsikt i den kristne spiritualitetens forankring i Det gamle og Det nye testamente,
- god kunnskap om ulike fromhetstradisjoner i kirkens historie,
- innsikt i ulike utforminger av nåtidig pastoral spiritualitet og deres ekklesiologiske kontekst.

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen under skal studenten som bidrag til PBL-arbeidet lese ca. 250 sider valgfri litteratur som belyser temafeltet ut fra ulike faglige perspektiver. Følgende faglige perspektiver bør være representert i gruppas arbeid:
Bibelfaglige perspektiver (GT og NT)
Kirkehistoriske perspektiver
Systematisk-teologiske perspektiver
Praktisk-teologiske perspektiver
der det er naturlig også Misjonsvitenskapelige og Religionsvitenskapelige perspektiver

En liste med anbefalt litteratur til dette arbeidet vil bli utdelt i forbindelse med PBL-arbeidet. Studentene oppfordres også til selv å finne fram til relevant litteratur som benyttes i arbeidet med PBL-oppgavene.

Litteratur

LITTERATUR

- Cunningham, Lawrence S. og Egan, Keith J., "Et utvalg" i *Christian spirituality : themes from the tradition* New York: Paulist Press, 1996, s. 1-182 .
- Tjørhom, Ola,*Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999 .
- Williams, Rowan, "The sign of the Son of Man" i *The wound of knowledge : Christian spirituality from the New Testament to St. John of the Cross* Cambridge, Mass.: Cowley Publications, 1991, s. 140-161 .

TE504 - Evangelisk-luthersk bekjennelse og kristendomsforståelse

Faglærer:	Kjell Olav Sannes, Kjell.O.Sannes@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master of Philosophy in Theology, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

SUPPLERENDE LITTERATUR
- Pöhlmann, Horst Georg, Austad, Torleiv og Krüger, Friedhelm, *Theologie der Lutherischen Bekenntnisschriften* Gütersloh: Kaiser Gütersloher Verlagshaus, 1996 .
- Sannes, Kjell Olav, "Karakteristikk og vurdering av "Porvoo-erklæringen" som økumenisk dokument" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 68 1997, s. 83-96 .
- Sannes, Kjell Olav, "Joint declaration - enighet mellom katolikker og lutheranere om rettferdiggjørelseslæren?" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 68 Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s. 97-110 .

VALGLITTERATUR

Enten:
- "Et utvalg" i *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s. 15-27 (Kompendium).
- "Konkordiebokens fortale og Epitome art. I-VI" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 3-13, 388-403 .
- "Schmalkaldiske artikler del I og del II, 1 og 2" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 235-242 .
- "Et utvalg" i *Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvooerklæringen : den omforente teksten fra det fjerde kommisjonsmøtet, Järvenpää, Porvoo stift, Finland, 9.-13. oktober 1992* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1994, s. 9-41 .
- "Et utvalg" i *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s. 7-20 .
- "Confessio Augustana" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 26-59. .
- "Et utvalg" i *Nattverden - Herrens måltid : uttalelse fra Den katolsk-lutherske samtalegruppen i Norge* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste : Katolsk informasjonstjeneste, 1982, s. 1-10 .
- "Dekret om rettferdiggjørelsen" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 36 Oslo: Universitetsforlaget, 1965, s. 91-104 .
- "Et utvalg" i *Confessio Augustana* redaktør Grane, Leif Kbh.: Gad, 1981, s. 7-19, 27-117, 128-146 .
- "Temanummer : resepsjon av økumeniske avtaler" i *Tidsskrift for teologi og kirke* Bind 73, nr. 3 Oslo: Universitetsforlaget, 2002 .
- Luther, Martin, "Den lille katekisme" i *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* redaktør Mæland, Jens Olav et al. Oslo: Lunde, 1985, s. 278-295 .
- Luther, Martin, "Om Kristi nattverd, tredje del" i *Verker i utvalg* Bind 5 redaktør Lønning, Inge et al. Oslo: Gyldendal, 1982, s. 223-230 .
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 101-158, 177-184 .
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i *Prolegomena til dogmatikken* Oslo: Menighetsfakultetet Skrivestua, 1983, s. 128-159 .

Eller:
- "Confession of faith of the Huria Kristen Batak Protestant" i *Asian voices in Christian theology* redaktør Anderson, Gerald H. Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1976, s. 217-228 .
- "The Apostles' Creed, The Nicene Creed, The Athanasian Creed and The Augsburg Confession, art. 1-21" i *The Book of Concord : the confessions of the Evangelical Lutheran Church* redaktør Kolb, Robert et al. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, s. ikke oppgitt .
- Grane, Leif, *The Augsburg Confession : a commentary* Minneapolis, Minn.: Augsburg Publ. House, 1987 .
- Hart, Trevor, "Creeds, councils and doctrinal development" i *The early Christain world* Bind 1 London: Routledge, 2000, s. 636-659 .
- Lutheran World Federation,, *Joint declaration on the doctrine of justification : final proposal* Geneva: Lutheran World Federation, 1997 .
- Mildenberger, Friedrich, "The confession and the confessional churches" i *Theology of the Lutheran confessions* Philadelphia, Pa.: Fortress Press, 1986, s. 7-43. .

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Hensikten med dette emnet er at studenten skal tilegne seg en grunnleggende, helhetlig forståelse av hva en evangelisk-luthersk kristendomsforståelse innebærer i dag. For å nå dette målet skal studenten skaffe seg godt kjennskap til de lutherske bekjennelsesskriftenes teologi, og kunne drøfte deres betydning og bruk i vår kulturelle og økumeniske situasjon. Da er det også viktig at bekjennelsesskriftene tolkes ut fra sin historiske kontekst på reformasjonstiden, bl.a. i sammenheng med Luthers teologi, og på bakgrunn av oldkirkens dogmedannelse.

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Kirkehistorie, og B. Systematisk-teologi.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet TE504 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøven anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold
Studenten skal ha
- innsikt i forholdet mellom de oldkirkelige symboler og reformasjonstidens bekjennelsesskrifter,
- god kunnskap om den historiske kontekst for tilblivelsen av Confessio Augustana (CA),
- innsikt i det teologiske innhold i den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter med særlig vekt på CA, og den bærende struktur i CA,
- innsikt i hvordan skriftautoriteten blir gjort gjeldende i den lutherske reformasjon,
- god kunnskap om hovedlinjene i den historiske prosess i reformasjonsårhundret som førte Europa fra én kristenhet til flere konfesjonskirker,
- evne til å drøfte hvordan en helhetlig evangelisk-luthersk kristendomsforståelse kan utformes i dag,
- evne til å drøfte hvordan evangelisk-luthersk kristendomsforståelse profileres i noen utvalgte økumeniske læresamtaler i vår tid og hvordan en ut fra de evangelisk-lutherske bekjennelsesskrifter kan bidra til en økumenisk kristendomsforståelse i vår tid,
- evne til å drøfte hva konfesjonell forpliktelse innebærer i en økumenisk og pluralistisk tid, og hvordan en konfesjonell og økumenisk holdning kan praktiseres i norsk kirkevirkelighet i dag.

TE505 - Fra tekst til preken

Faglærer:	Sjur E. Isaksen, Sjur.Isaksen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Dette studieemnet har konkret form som et ukentlig «tekst- og prekenverksted» (TPV) som pågår gjennom hele studiesemesteret og i alle semester. Tekstverkstedet er åpent for alle studenter, men studenter som tar sikte på cand. theol.-graden, må dokumentere godkjent deltakelse i tekstverkstedet i ett semester etter å ha fullført PT, GT, NT og ST på 50X-nivå..

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Det gamle testamente, B. Det nye testamente, C. Kirkehistorie, D. Systematisk-teologi og E. Praktisk teologi

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte gjennom ett semester (75 %),
- skrive et framlegg bestående av en preken med tilhørende eksegetiske, systematiske, hermeneutiske og homiletiske forarbeider. Forarbeidene skal ha et omfang på min. 1.500 ord. Prekenen skal fremføres i seminaret,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

TE505 har bare én vurderingsform, mappevurdering, dvs å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Emnet vurderes til «bestått»/ «ikke bestått».

Mål og innhold

TE505 har et dobbelt sikte: dels å gi praktisk øving i den type tekst- og prekenarbeid som presten bør og vil ta med seg i sin tjeneste som predikant, dels å virke integrerende mellom de ulike fagdisiplinene som, hver på sin måte, utruster teologen til kreativt og ansvarlig arbeid med tekster i forkynnelsen.

Den viktigste side ved arbeidsmåten i TE505 er en tverrdisiplinær eller flerdisiplinær tilnærming til tekst- og prekenarbeidet. Dette kommer konkret til uttrykk ved at lærere fra samtlige av teologiens disipliner vil delta i TE505, som faste lærere eller gjestelærere, og at lærerne vil bli utfordret til også å gå inn i andre fagområders spørsmål enn sitt eget. Tilsvarende utfordringer vil bli gitt studenten, i forhold til egen spesialisering.

Arbeidsformen vil være seminarets eller samtalegruppens, med utgangspunkt i en valgt prekentekst, for eksempel prekenteksten for kommende søndag i kirkeåret.

Studenten skal ha
- innsikt i hermeneutiske problemstillinger i forhold til prekenarbeidet ,
- evne til å integrere førkritisk og kritisk lesning av bibeltekster i prekenarbeidet.

Litteratur

LITTERATUR

- Achtemeier, Elizabeth, "The canon as the voice of the living God" i *Reclaiming the Bible for the church* redaktør Braaten, Carl E. et al. Grand Rapids, MI.: Eerdmans, 1995, s. 119-130 .
- Barton, John, "Virtue in the Bible og Ethics in Isaiah of Jerusalem" i *Understanding Old Testament ethics : approaches and explorations* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2003, s. 65-74, 130-144 (Kompendium).
- Childs, Brevard S., "On reclaiming the Bible for christian theology" i *Reclaiming the Bible for the church* redaktør Braaten, Carl E. et al. Grand Rapids, MI.: Eerdmans, 1995, s. 1-17 .
- Goldingay, J., "Biblical narrative and systematic theology" i *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* redaktør Turner, Max et al. Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s. 123-142 (Kompendium).
- Jenson, R.W., "Hermeneutics and the life of the church" i *Reclaiming the Bible for the church* redaktør Braaten, Carl E. et al. Grand Rapids, MI.: Eerdmans, 1995, s. 89-105 .
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s. 171-225 .
- Ulstein, Jan Ove, "Frå quadrigaen til Skrifta åleine : Luthers hermeneutiske nøkkelknippe" i*Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 95-116 (Kompendium).
- Wall, Robert W., "Reading the Bible from within our traditions : the "rule of faith" in theological hermeneutics" i *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* redaktør Turner, Max et al. Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s. 88-107 (Kompendium).

SUPPLERENDE LITTERATUR

- "Utvalgte kapitler og tekstgjennomgåelser" i *Så sier kirkens Herre* Bind 1-3 redaktør Sæbø, Magne Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1976-1979, s. ikke oppgitt .
- Barton, John, *The Cambridge companion to biblical interpretation* Cambridge: Cambridge University Press, 1998 .
- Davis, Ellen F. og Hays, Richard B., *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003 .
- Goldingay, John, *Models for interpretation of scripture* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995 .
- Hägg, Göran, *Praktisk retorikk* [Oslo]: Hegnar media, 2005 .
- Køhn, Rosemarie,*Fra skrivebord til prekestol : det Nye testamente - eksegetisk metode og prekenforberedelse* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1979 .
- Liefeld, Walter L., *New Testament exposition : from text to sermon* Carlisle: Paternoster, 1995 .
- Luz, Ulrich og Dietrich, Walter, *The Bible in a world context : an experiment in contextual hermeneutics* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002 .
- Marshall, I. Howard, Porter, Stanley E. og Vanhoozer, Kevin J., *Beyond the Bible : moving from scripture to theology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004 .
- Møller, Martin og Gulddal, Jesper,*Hermeneutik : en antologi om forståelse* [København]: Gyldendal, 1999 .
- Patte, Daniel og Croatto, J. Severino, *Global Bible commentary* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2004 .
- Schneiders, Sandra M., "Et utvalg" i *The revelatory text : interpreting the New Testament as sacred scripture* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1999, s. 97-179 .
- Sæbø, Magne, "Et utvalg"*Gjennom alle tider : det Gamle Testament i kirken* Oslo: Land og kirke : Gyldendal, 1978, s. 13-27, 31-34, 78-80, 154-155 .
- West, Gerald O., *Biblical hermeneutics of liberation : modes of reading the Bible in the South African context* Pietermaritzburg: Cluster, 1995 .

TE601 - Jesusbildet i religionene

Faglærer:	Arild Romarheim, Arild.Romarheim@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Jesus from Nazareth is the most significant person in the religious history of humankind. He occupies the central place in Christianity, but he also plays an important role in other religions. This elective will investigate how Jesus is understood in different religions such as Islam, Hinduism, Gnosticism, and modern religions and by Christians in different contexts, and then discuss these images of Jesus in their relationship to the Biblical understanding. One will also ask what the uniqueness of Jesus according to the New Testament means for a theological evaluation of other religions, and for the church's encounter with people of different faiths in dialogue and mission. The approach will be interdisciplinary and use material taken from history of religion, New Testament theology, systematic theology and missiology.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is in the seminar to
- one book report of approximately 1000 words

Vurdering
To gain credits for the course the student has to pass all the course works/-assignments. Finally, the student has to sit for a written examination (6 hours). The course is to be assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold
AIMS
The students are expected to:
- have knowledge of the different images of Jesus in Gnosticism, Islam, Hinduism and modern religions
- have thorough knowledge of the unique character of the New Testament image of Jesus as compared with the image of Jesus in other religions, and to be able to discuss the implications of this uniqueness
- be able to discuss how images of Jesus in other religions can be evaluated on the basis of Christian theology

QUR'AN-TEXTS IN TRANSLATION
Sura 5,15-21; 5,113-123; 19, 61; 112, i The Holy Quran. Text, Translation and Commentary by Abdalla Yusuf Ali. The Islamic Foundation, Leicester, UK 1975.

Litteratur
LITTERATUR

- "Sura 5,15-21; 5,113-123: 19; 61; 112" i *The holy Quran* redaktør Ali, Abdullah Yusuf London: The Islamic foundation, 1975, s. ikke oppgitt .
- "Et utvalg" i *Sharing Jesus in the Two Thirds world : evangelical Christologies from the contexts of poverty, powerlessness and religious pluralism* redaktør Samuel, Vinay et al. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1984, s. 141-156, 251-276 .
- Cragg, Kenneth, "Et utvalg" i *The Christian and other religion : the measure of Christ* London: Mowbrays, 1977, s. 31-64, 82-119 .
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Et utvalg" i *Christology : a global introduction* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2003, s. 19-43, 189-290 .
- Romarheim, Arild, *The aquarian Christ : Jesus Christ as portrayed by new religious movements* Hong Kong: Good Tiding, 1992 .
- Sandnes, Karl Olav, "Beyond "love language" : a critical examination of Krister Stendahl's exegesis of Acts 4:12" i *Studia thelogica* Bind 52, nr. 1 1998, s. 43-56 .
- Shenk, Calvin E., *Who do you say that I am? : Christians encounter other religions* Scottdale, Pa.: Herald Press, 1997 .
- Spangler, David, "Et utvalg" i *Reflections on the Christ* Moray, Scotland: Findhorn, 1981, s. 1-31 .
- Steiner, Rudolf, "Et utvalg" i *From Buddha to Christ* Spring Valley, N.Y. ,: The Anthroposophic Press, 1978, s. 3-50 .
- Vivekananda, Swami, "Christ the messenger" i *Vivekananda : the Yogas and other works* redaktør Nikhilananda, Swami New York ,: Ramakrishna-Vivekananda Center, 1953, s. 713-721 .

TE603 - Religionsmøtet - en teologisk og etisk utfordring

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Møtet mellom de store verdensreligionene er et karakteristisk trekk i vår tid. Større grad av internasjonalisering gjennom folkeflytting, reiser, handel, politisk samarbeid osv. bringer mennesker sammen på tvers av religioner. Møtet mellom kristendom og annen religiøsitet i vårt eget land og i andre deler av verden setter vår forståelse av ikke-kristen tro og av andre religioners etikk på teologiens og kirkens dagsorden.

Dette emnet vil gi en grundig innføring i dette religionsteologiske og teologisk-etiske fagfeltet som utgjør en sentral, faglig utfordring i vår tid.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet TE604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kunnskap om det aktuelle religionsmøtet,
- god kunnskap om hovedspørsmål som reises av de store verdensreligionene og av vestlig religiøsitet til kristen teologi og kirkelig praksis,
- god kunnskap om de ulike typer av kristen religionsteologi som finnes i dag,
- evne til å drøfte og vurdere de ulike typene av religionsteologi,
- god kunnskap om religionsdialogens hovedspørsmål, og evne til å vurdere det teologiske grunnlaget for dialogen,
- evne til å drøfte det kristne vitnesbyrdets rolle i møtet med mennesker av annen tro
- god kunnskap om de karakteristiske kjennetegn ved den etikk som vi finner i hver av de store verdensreligionene, og evne til å drøfte i hvilken utstrekning det kan sies å foreligge etisk konsens mellom disse tradisjonene, og de viktigste forskjellene mellom dem,
- kunnskap om bestrebelsene i vår tid med tanke på å etablere en fellesetisk basis mellom ulike religioner,
- kunnskap om innholdet i noen utvalgte teorier som har forsøkt å tilrettelegge forholdet mellom ulike, religiøs-etiske tradisjoner,
- evne til å drøfte hvilke muligheter og hvilke begrensninger det ifølge kristen etikk er for en interreligiøs fellesetikk.

Litteratur

LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Universal ethics : perspectives and proposals from Scandinavian scholars* redaktør Bexell, Göran et al. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2002, s. 3-13, 33-43, 63-83, 107-139 .
- "Et utvalg" i *Fellesskapsetikk i et flerkulturelt Norge : Nansenskolens årbok 1993 : utdrag* redaktør Eidsvåg, Inge Oslo: Pensumtjeneste, 1994, s. S. 33-128 .
- "Et utvalg" i *A global ethic : the declaration of the Parliament of the World's Religions* redaktør Küng, Hans et al. London: SCM Press, 1993, s. 11-39 .
- *Faith meets faith* redaktør Anderson, Gerald H. et al. New York: Paulist Press, 1981, s. 3-19, 36-49, 128-172 .
- "Indian ethics, Buddhist ethics, Classical Chinese ethics, Jewish ethics, Islamic ethics" i *A Companion to ethics* redaktør Singer, Peter Oxford: Blackwell Reference, 1991, s. 43-90, 106-118 .
- Berentsen, Jan-Martin, "Et utvalg" i *Det moderne Areopagos : røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 1994, s. 1-10, 30-39, 75-100 .
- Küng, Hans, "Et utvalg" *Etikk for verdens fremtid* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1991, s. 49-149 .
- Lønning, Per,*Is Christ a Christian? on inter-religious dialogue and intra-religious horizon* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2002 .

TE604 - Religionsmøtet - en teologisk og etisk utfordring

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon

Møtet mellom de store verdensreligionene er et karakteristisk trekk i vår tid. Større grad av internasjonalisering gjennom folkeflytting, reiser, handel, politisk samarbeid osv. bringer mennesker sammen på tvers av religioner. Møtet mellom kristendom og annen religiøsitet i vårt eget land og i andre deler av verden setter vår forståelse og vurdering av ikke-kristen tro og av andre religioner på teologiens og kirkens dagsorden. Det aktualiserer også spørsmål som gjelder dialog og kristent vitnesbyrd i forhold til mennesker av annen tro.

Dette fordypningsemnet vil gi en grundig innføring i dette religionsteologiske og missiologiske fagfeltet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering

Emnet TE604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- kunnskap om det aktuelle religionsmøtet,
- god kunnskap om hovedspørsmål som reises av de store verdensreligionene og av vestlig religiøsitet til kristen teologi og kirkelig praksis,
- god kunnskap om de ulike typer av kristen religionsteologi finnes i dag,
- evne til å drøfte og vurdere de ulike typene av religionsteologi,
- god kunnskap om religionsdialogens hovedspørsmål, og evne til å vurdere det teologiske grunnlaget for dialogen,
- evne til å drøfte det kristne vitnesbyrdets rolle i møtet med mennesker av annen tro

Litteratur

LITTERATUR
- *Faith meets faith* redaktør Anderson, Gerald H. et al. New York: Paulist Press, 1981, s. 3-19, 36-49, 128-172 .
- Berentsen, Jan-Martin, "Et utvalg" i *Det moderne Areopagos : røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 1994, s. 1-10, 30-39, 75-100 .
- Lønning, Per,*Is Christ a Christian? on inter-religious dialogue and intra-religious horizon* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2002 .

TE606 - Teologi og litteratur

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår og høst

Generell informasjon
Emnet gir en innføring i nyere problemstillinger og forskning knyttet til spørsmålet om forholdet mellom teologi og litteratur. En vil særlig legge vekt på teoretiske grunnlagsspørsmål i forbindelse med tolkning og resepsjon av episk litteratur.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Vurdering
Emnet TE606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om hvilke nyere teoriperspektiver er knyttet til å tolke, lese og forstå narrative tekster,
- kjennskap til hvilke sammenhenger som eksisterer mellom språkfilosofiske paradigmer og tekstlesing,
- kjennskap til hvilken betydning kulturforandringer har for muligheten av resepsjon av litteratur,
- kjennskap til hvilken betydning historieoppfatning og erfaring har for tilnærmingen til episk litteratur,
- kjennskap til på hvilken måte litteratur medvirker til livstolkning og utvikling av identitet,
- god kunnskap om og evne til å drøfte hva som er de viktigste virkningshistoriske sporene etter Bibelen i nyere skjønnlitteratur.

Litteratur
LITTERATUR

- Benjamin, Walter, "Fortelleren" i *Kunstverket i reproduksjonsalderen : essays om kultur, litteratur, politikk* Oslo: Gyldendal, 1991, s. 170-201 .
- Bjerg, Svend, "Et utvalg" i *Den kristne grundfortælling studier over fortælling og teologi* Århus: Aros, 1981, s. 43-87, 175-245 .
- Kemp, Peter, *Tid og fortælling : introduktion til Paul Ricoeur* Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1999 .
- Lothe, Jakob, "Et utvalg" i *Fiksjon og film : narrativ teori og analyse* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 13-147 .
- White, H., "Storytelling, historical and ideological" i *Centuries' ends, narrative means* redaktør Newman, Robert D. et al. Stanford, Calif.: Stanford University Press, 1996, s. 58-78 .

TE607 - Kristendommens møte med kultur og vitenskap

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master of Philosophy in Theology, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Det tverrfaglige emnet TE 607 er organisert i tre delemner: A. Romersk og hellenistisk kultur og vitenskap, B. Renessansen og C. Det 20. århundre i Norge. Emnet legger vekt på kristendommens møte med europeisk kultur og vitenskap i to utvalgte perioder, og hvordan dette møtet har fortonet seg i Norge i siste halvparten av det 20. århundre.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

-Med TE292 Kristendommens møte... reduseres dette kurset med 10 sp.

Studiekrav
Studenten skal
Enten A:
- Delta på en studietur.
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

eller B:
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

Vurdering
Emnet TE607 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Dersom alle studiekraven er oppfylte gis studenten mulighet til å gå opp til en hjemmeoppgave avhengig av hvilke variant av studiekravene som det bestemmes det aktuelle semesteret, enten A (2000 ord) eller B (5000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

DELEMNE A: ROMERSK OG HELLENISTISK KULTUR OG VITENSKAP

Studenten skal
- ha god kunnskap om hva som kjennetegnet den romersk-hellenistiske kulturen,
- ha god kunnskap om hvordan de første kristne forholdt seg til denne kulturen som de selv var en del av,
- ha god kunnskap om «skolegang» i antikken, og til kristen debatt om gresk utdanning i de fire første århundrer.

TEKSTER I OVERSETTELSE
- Jesu Siraks sønns visdom 1; 34,9-13; 38,1-15; 39,12-35; 51,13-20
- Visdommens bok 13-15
- Apostlenes gjerninger 14,8-18; 16,16-40; 17,16-34; 18,12-17; 19,8-40
- 1 Kor 1-2; 10.
- Aristides' Apologi (i Ernst Baasland og Reidar Hvalvik, De Apostoliske fedre i norsk oversettelse med innledninger og noter. Luther Forlag 1984)

DELEMNE A LITTERATUR

- "Apostlenes gjerninger. 14,8-18; 16, 60-40; 17, 16-34; 18,12-17 ; 19,8-40" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- "Paulus' første brev til korinterne. 1-2; 10" i *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- "Sirak. 1; 34,9-13; 38,1-15; 39,12-35; 51,13-20" i *Det gamle testamentes apokryfiske bøker de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s. 147-151, 242, 252-253, 257-259, 297-298 (Kildelitteratur).
- "Visdommens bok. Kap. 13-15" i *Det gamle testamentes apokryfiske bøker de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s. 129-135 (Kildelitteratur).
- "Aristides' apologi" i *De apostoliske fedre* redaktør Baasland, Ernst et al. Oslo: Luther, 1984, s. ikke oppgitt (Kildelitteratur).
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Seland, Torrey, *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004 .
- Woodford, Susan, *The Art of Greece and Rome* Cambridge: Cambridge University Press, 2004 .
- Woodford, Susan, *Gresk og romersk kunst* Saltrød: Forsythia, 1991 (Kompendium).

DELEMNE B: RENESSANSEN

Studenten skal
- ha god kunnskap om renessansen som kirke-, kultur- og kunsthistorisk epoke
- ha innsikt i hvilke utfordringer kirken ble stilt overfor under renessansen, og hvilke nye svar som ble gitt

DELEMNE B LITTERATUR

- Aston, Margaret, *Renessansen : (mer enn 1000 bilder)* Oslo: Aschehoug, 1998 .
- Christensen, Torben og Göransson, Sven, "Et utvalg" i *Kyrkohistoria* Bind 2 Stockholm: Svenska Bokförlaget, 1969, s. 58-84 .
- Letts, Rosa Maria, *Renessansen* Saltrød: Forsythia, 1991 (Kompendium).

DELEMNE C: DET 20. ÅRHUNDRE I NORGE

Studenten skal
- kjennskap til de kulturelle hovedtrekk i utviklingen av det norske samfunnet etter 2. verdenskrig,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i den norske livssynsdebatten etter 2. verdenskrig.

DELEMNE C LITTERATUR

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i *Frå moderne vantru til ny religiøsitet : norsk livssynsdebatt gjennom hundre år* [Oslo]: Tano, 1988, s. 17-171 .
- Eriksen, Trond Berg og Sørensen, Øystein, "Et lite land i verden" i *Norsk idehistorie* Bind 6 Oslo: Aschehoug, 2003, s. 9-265 .

TE608 - The Work of the Holy Spirit in Acts and Today's Mission

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon

The manifestation of the Holy Spirit among the believers as described in Acts characterized their new identity and led them into mission. The presence of the Spirit was seen in the frankness with which they preached the gospel, in their prayers, in the way they were guided, as well as in signs and wonders. This presence of the Holy Spirit was decisive for the progress of early Christian mission. The narrative of Acts is still a major force in today's mission.

Studiepoengreduksjon

No credit reductions applicable.

Studiekrav

The student is to hand in
- one book analysis of approximately 1000 words (2-3 pages).

Vurdering

MV601 has only one form of assessment, portfolio assessment and a written test. When all the assignments/requirements are passed the student will be able to seat a written test (6 hours.) The course is assessed with a grade (A-Fl).

Tools permitted during written examinations: See appendix 1, List F. Link: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Litteratur

LITTERATUR

- "Et utvalg" i *Deliver us from evil : an uneasy frontier in Christian mission* redaktør Moreau, A. Scott Monrovia, Calif.: Marc, 2002, s. 3-28, 65-103, 117-137, 203-230, 259-275, 309-313 .
- Boer, Harry R., "Et utvalg" i *Pentecost and missions* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1961, s. 48-160 .
- Dunn, James D. G., "Et utvalg" i *Jesus and the spirit : a study of the religious and charismatic experience of Jesus and the first Christians as reflected in the New Testament* London ,: 1975, s. 135-196 .
- Engelsviken, Tormod, "Exorcism and healing in the evangelical churches in Ethiopia" i *Journal of Mission Theology = Lähetysteologinen aikakauskirja* Bind 1, nr. 1 Helsinki: Kirkon lähetystyön keskus, 1991, s. 80-92 .
- Jongeneel, Jan A.B., "Ecumenical, evangelical and pentecostal/charismatic views on mission as a movement of the Holy Spirit" i *Pentecost, mission, and ecumenism's essays on intercultural theology : festschrift in honour of Professor Walter J. Hollenweger* redaktør Jongeneel, Jan A. B. Frankfurt am Main: P. Lang, 1992, s. 231-246 .
- Taylor, John V., *The go-between God : the Holy Spirit and the Christian mission* London: SCM press, 1972, s. 246 s., [2] pl. .
- Wells, David F., "Et utvalg" i *God the evangelist : how The Holy Spirit works to bring men and women to faith* Carlisle: Wef, 1997, s. 1-106 .

TE641 - «La riket ditt komme». Perspektiver på Ungdom, kultur og tro

Faglærer:	Astrid Sandsmark, Astrid.Sandsmark@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 39 (28.-30. september) 2006 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til tenkning og praksis rundt ungdom, kirke, spiritualitet og livsmestring. Konferansen vil blant annet ta opp følgende tema:
- Ungdom og kirke som utfordring: emerging church, sakramental forståelse i ungdomsarbeid, misjonalt ungdomsarbeid.
- Spiritualitet og ungdomskulturelle utrykk: digital virkelighet, religiøse utrykk i manga tegneserier, 24-7 prayer, lovsangskulturen
- Ungdomsdiakoni: fellesskapets smerteterskel, svakhetens hemmelighet, ungdom som medarbeider og kirkens møte med ungdommer i krise

Det er mulig å få studiepoenguttelling for konferansen ved å være tatt opp som student ved Menighetsfakultetet høsten 2006 og være meldt til dette emnet eller TE642 La riket ditt komme. Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (5 studiepoeng)

Opptak og adgangsregulering: Ordinære studenter på høyere grad søker opptak til emnet via konferansens nettside ukt.mf.no
Det kan innvilges enkeltemneopptak til emnet for søkere med relevant faglig bakgrunn. Kortfattet søknad sendes til post@mf.no. Vennligst oppgi fødsels- og personnummer og faglig bakgrunn. Søknaden må foreligge i rimelig tid før fristen for semesterregistrering 1. september.
Det er ikke mulig å ta dette emnet som privatist. Kun studenter med undervisningsopptak til emnet kan delta i undervisningen og fremstille seg til eksamen.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TE642 La riket ditt komme. Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (5 sp) reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:
- Delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 39,
- skrive et essay på inntil 2800-4000,
- skrive en bokrapport på inntil 1500 ord av Wright, N.T.: The Challenge of Jesus. Rediscovering Who Jesus Was and Is,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, mappevurdering, dvs. å bestå alle studiekravene i samlemappen + en muntlig prøve (30 min). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren korrigeres så av den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om «ungdomsteologi» og ungdom som kulturell kontekst for kirke,
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid, og relasjoner mellom konfirmant- og ungdomsarbeid,
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver,
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk,
- ferdighet til å gjøre bruk av kulturkompetanse i valg av arbeidsformer inn i et kristent ungdomsarbeid,
- kunnskap om kirken som diakonalt og helbredende fellesskap i møte med ungdommer,
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer.

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjon i Den norske kirke

Litteratur

LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* redaktør Engelsviken, Tormod et al. Trondheim: Tapir, 2004, s. 13-67 .
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 21-38 .
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001 .
- Brunstad, Paul Otto, "Ungdomsarbeid blant menneskeetere" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 243-257 .

- Clark, Chap, "Et utvalg" i *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s. 19-183 .
- Gibbs, Eddie og Bolger, Ryan K., "Et utvalg" i *Emerging churches : creating Christian community in postmodern cultures* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s. 15-46 .
- Holmqvist, Morten, "Anime : tegnefilm og åndelighet" i *Ung teologi : teologisk tidsskrift* Bind 37, nr. 1 Oslo: Fakultetet, 2004, s. 29-40 .
- Nordheim, Bård Eirik Hallesby, "Misjonal konfirmasjon i nordisk-baltisk kontekst : ungdomsteologi som misjonsteologi" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 59, nr. 3 2005, s. 143-162 .
- Ulstein, Jan Ove, "Ruskultur og ungdomsarbeid" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 127-155 .
- Ward, Pete, "Et utvalg" i *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s. 13-98 .
- Ward, Pete, "Et utvalg" i *Selling worship : how what we sing has changed the church* Milton Keynes: Paternoster, 2005, s. 11-118, 165-210 .
- Wright, N. T., *The challenge of Jesus* London: SPCK, 2000 .

TE642 - «La riket ditt komme». Perspektiver på Ungdom, kultur og tro

Faglærer:	Astrid Sandsmark, Astrid.Sandsmark@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 39 (28.-30. september) 2006 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til tenkning og praksis rundt ungdom, kirke, spiritualitet og livsmestring. Konferansen vil blant annet ta opp følgende tema:
- Ungdom og kirke som utfordring: emerging church, sakramental forståelse i ungdomsarbeid, misjonalt ungdomsarbeid.
- Spiritualitet og ungdomskulturelle utrykk: digital virkelighet, religiøse utrykk i manga tegneserier, 24-7 prayer, lovsangskulturen
- Ungdomsdiakoni: fellesskapets smerteterskel, svakhetens hemmelighet, ungdom som medarbeider og kirkens møte med ungdommer i krise

Det er mulig å få studiepoenguttelling for konferansen ved å være tatt opp som student ved Menighetsfakultetet høsten 2006 og være meldt til dette emnet eller TE641 «La riket ditt komme.» Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (10 studiepoeng)

Opptak og adgangsregulering: Ordinære studenter på høyere grad søker opptak til emnet via konferansens nettside ukt.mf.no
Det kan innvilges enkeltemneopptak til emnet for søkere med relevant faglig bakgrunn. Kortfattet søknad sendes til post@mf.no. Vennligst oppgi fødsels- og personnummer og faglig bakgrunn. Søknaden må foreligge i rimelig tid før fristen for semesterregistrering 1. september.
Det er ikke mulig å ta dette emnet som privatist. Kun studenter med undervisningsopptak til emnet kan delta i undervisningen og fremstille seg til eksamen.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TE641 La riket ditt komme. Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (10 sp) reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:
- Delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 39.
- Skrive et essay på inntil 2500 ord
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, mappevurdering, dvs. å bestå alle studiekravene i samlemappen og en muntlig prøve (30 min). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren justeres så av den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om «ungdomsteologi» og ungdom som kulturell kontekst for kirke
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid, og relasjoner mellom konfirmant- og ungdomsarbeid
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.
- ferdighet til å gjøre bruk av kulturkompetanse i valg av arbeidsformer inni et kristent ungdomsarbeid
- kunnskap om kirken som diakonalt og helbredende fellesskap i møte med ungdommer.
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer.

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjon i Den norske kirke

Litteratur

LITTERATUR

- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 21-38 .
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001 .
- Brunstad, Paul Otto, "Ungdomsarbeid blant menneskeetere" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 243-257 .
- Clark, Chap, "Et utvalg" i *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s. 19-183 .
- Nordheim, Bård Eirik Hallesby, "Misjonal konfirmasjon i nordisk-baltisk kontekst : ungdomsteologi som misjonsteologi" i *Norsk tidsskrift for misjon* Bind 59, nr. 3 2005, s. 143-162 .
- Ulstein, Jan Ove, "Ruskultur og ungdomsarbeid" i *Ungdom i rørsle* Bind 2 redaktør Ulstein, Jan Ove Oslo: Tapir, 2004, s. 127-155 .

- Ward, Pete, "Et utvalg" i *Selling worship : how what we sing has changed the church* Milton Keynes: Paternoster, 2005, s. 165-210 .
- Ward, Pete, "Et utvalg" i *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s. 13-98 .
- Wright, N. T., *The challenge of Jesus* London: SPCK, 2000 .

TE681 - Studiereise i det vestlige Lilleasia/Tyrkia

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Lilleasia i antikken. B. Apostler og apostoliske fedre i Lilleasia. C. De første oldkirkelig konsiler og deres teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL281 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 10 sp
Med KRL290 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp
Med TE690 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp

Studiekrav
Studenten skal
- levere en oppgave på 2500-3500 ord om emne godkjent av faglærer,
- levere en bokanalyse på ca 800 ord om emne oppgitt av faglærer,
- delta på studiereisen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet TE681 har bare én vurderingsform, mappevurdering: innlevering av essay på 2500-3500 ord + bokrapport fra en del av pensum som det ikke skrives oppgave fra. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det skriftlige essay. Bokrapporten vurderes som bestått/ikke bestått.

Mål og innhold
A. LILLEASIA I ANTIKKEN
Lilleasia var et de viktigste geografiske områdene for den kristne kirke i de første århundrer. Delemnet tar sikte på å gi en innføring i dette områdets historie i de første århundrer e.Kr.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de historiske forhold i provinsen Asia i de første århundrer e.Kr.

DELEMNE A LITTERATUR
- Sandvei, Bjørn Helge,*Reisehåndbok til studiereise i det vestlige Lilleasia 1.-11. april 2006* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 .
- Trebilco, Paul, "Asia" i *The Book of Acts in its Graeco-Roman setting* redaktør Gempf, Conrad H. et al. Grand Rapids: Eerdmans, 1994, s. 291-362 .

B. APOSTLER OG APOSTOLISKE FEDRE I LILLEASIA
I det første og andre århundre var flere sentrale skikkelser i den tidlige kirkes historie virksomme nettopp i det vestlige Lilleasia. Delemnet tar sikte på å gi kunnskap om noen av disse personene og den historiske kontekst for deres virksomhet.

MÅL
Studenten skal
- ha kunnskap om Paulus' misjonsvirksomhet i Lilleasia slik den er omtalt i Apostlenes gjerninger 19-20
- ha god kunnskap om Johannes' åpenbaring med vekt på skriftets historiske plassering i Lilleasia
- ha kjennskap til biskop Ignatius og hans brev
- ha kjennskap til biskop Polykarps brev og martyrium.

DELEMNE B LITTERATUR
- "Ignatius-brevene, Polykarps brev og Polykaps martyrium" i *De apostoliske fedre* redaktør Baasland, Ernst et al. Oslo: Luther, 1984, s. 36-116 .
- Hemer, Colin J., "Et utvalg" i *The letters to the seven Churches of Asia in their local setting* Sheffield: JSOT Press, 1986, s. 27-56, 78-105, 129-152, 178-212 .
- Larsson, Edvin, "Et utvalg" i *Apostlagärningarna 13-20* Stockholm: EFS-förlaget, 1987, s. 412-446 .

C. DE FØRSTE OLDKIRKELIGE KONSILER OG DERES TEOLOGI
Lilleasia er stedet der de første økumeniske konsilene ble holdt: Nikea, Konstantinopel, Efesos og Kalkedon. Delemnet tar sikte på å gi en innføring i disse konsilene og den teologi som ble utformet av dem.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de fire første oldkirkelige konsilene
- ha kjennskap til hvordan treenighetslæren og kristologien ble utformet på disse konsilene

DELEMNE C LITTERATUR
- Kelly, J. N. D., "Et utvalg" i *Early Christian doctrines* London: Black, 1977, s. 223-343 .

TE690 - Tverrfaglig studietur (Israel, Hellas, Tyrkia, Roma):

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Litteratur

LITTERATUR

- Sandvei, Bjørn Helge,*Reisehåndbok til studiereise i det vestlige Lilleasia 1.-11. april 2006* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 .

VALGLITTERATUR

Enten:

- Synnes, Martin, "Et utvalg" i *Sju profetiske budskap til menighetene : en gjennomgåelse av sendebrevene i Johannes'åpenbaring* Oslo: Verbum, 1996, s. 7-27, 42-143 .

Eller:

- Kelly, J. N. D., "Et utvalg" i *Early Christian doctrines* London: Black, 1977, s. 223-343 .

TE691 - Åpent fordypningsemne i TE:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

TE692 - Åpent fordypningsemne i TE:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet TE692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

TE693 - Åpent fordypningsemne i TE:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet TE693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

TE694 - Åpent fordypningsemne i TE:

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Vurdering
Emnet TE694 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

TK101 - Tverrkulturell kommunikasjon I - Grunnleggende teori

Faglærer:	Svein Olaf Thorbjørnsen, Svein.O.Thorbjornsen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Tverrkulturell kommunikasjon

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i tverrkulturell kommunikasjon.

TK101 omfatter grunnleggende teori om kulturkonstruksjon, globalisering, kommunikasjon, livssyn og identitet sett fra faglige perspektiv som kulturteori, kommunikasjonsteori, religionsvitenskap, sosialantropologi og teologi.

Emnet er organisert i fire delemner: a) Kulturkonstruksjon, b) Kultur og kommunikasjon, c) Globalisering og d) Livssynsdimensjonen. Emnene er ikke delt opp i studiepoeng, men gir til sammen 15 poeng.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen,
- delta i et obligatorisk innføringskurs ved semesterstart,
- skrive en oppgave på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering

Emnet TK101 har bare én vurderingsform, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A. KULTURKONSTRUKSJON

Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til faktorer som påvirker skapingen av menneskelige levemåter (kulturer)
- god kunnskap om teoretiske perspektiver på kultur og samfunn
- god kunnskap om forutsetningene for å forstå og håndtere møter mellom ulike kulturer

DELEMNE A LITTERATUR
- Berger, Peter L., *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* Oslo: Vidarforl., 1993 .
- Gravem, Peder, "'Perspektivpluralisme som metaposisjon' og 'Perspektivpluralisme og sannhet" i *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s. 343-365 (Kompendium).
- Sørum, Arve, "Sosialantropologiske grunnvoller" i*Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* redaktørSmedal, Olaf H. et al. Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 11-44 .
- Vike, Halvard, "Norsk kultur : myte og realitet" i *Flerkulturell forståelse* redaktør Eriksen, Thomas Hylland Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 134-152 (Kompendium).

DELEMNE B. GLOBALISERING

Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til innholdet i globaliseringsbegrepet
- god kunnskap om ulike globaliseringsprosesser
- innsikt i hvilke utslag og konsekvenser globalisering har for ulike samfunn og kulturer i dag

DELEMNE B LITTERATUR
- "Et utvalg" i *One world or many? : the impact of globalization on mission* redaktør Tiplady, Richard Pasadena: William Carey Library, 2003, s. 1-8, 71-102, 167-187 .
- Diamond, Jared, "Et utvalg" i *Guns, germs and steel : the fates of human societies* New York: Norton, 2005, s. 157-191 (Kompendium).
- Eriksen, Thomas Hylland, "Sosial identitet, etnisk tilhørighet, nasjonalisme, tid og sted" i*Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* redaktør Smedal, Olaf H. et al. Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 239-273 .

- Helle-Valle, Jo, "Fra modernisering til globalisering" i *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* redaktør Smedal, Olaf H. et al. Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 345-386 .
- McNeill, J. R. og McNeill, William, "Et utvalg" i *The human web : a bird's-eye view of world history* New York: W.W. Norton, 2003, s. 41-44, 54-55, 60-61, 65-68, 79-94, 103-108, 121-127, 156-158, 162-167, 181-190, 196-200, 211-214, 245-248, (Kompendium).

DELEMNE C. LIVSSYNSDIMENSJONEN

Studiet skal gi studentene:
- kjennskap til livssynsbegrepet
- god kunnskap om forholdet mellom livssyn og kultur
- god kunnskap om hvilke konsekvenser ulike livssyn får for menneskers verdivalg, holdninger og handlinger

DELEMNE C LITTERATUR
- Engelsviken, Tormod, "Tverrkulturell verdiformidling i kristen misjon" i *Mange religioner - én etikk?* redaktør Østnor, Lars Oslo: Universitetsforl., 1995, s. 116-131 (Kompendium).
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i *Prismet : pedagogisk tidsskrift* Bind 47, nr. 6 Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1996, s. 235-273 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste).
- Larsen, Kjersti, "Kosmologi og rituelt liv" i *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* redaktør Smedal, Olaf H. et al. Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 275-304 .
- Sire, James W., "Et utvalg" i *The universe next door : a basic worldview catalog* Leicester: InterVarsity Press, 2004, s. 13-44, 59-161, 211-241 .

DELEMNE D. KULTUR OG KOMMUNIKASJON

Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til grunnbegreper i tverrkulturell kommunikasjon
- god kunnskap om kommunikasjonsteorier
- god kunnskap om problemstillinger knyttet til kommunikasjon mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn

DELEMNE D LITTERATUR
- Dahl, Øyvind *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001 .

TK102 - Tverrkulturell kommunikasjon I - Studieopphold

Faglærer:	Svein Olaf Thorbjørnsen, Svein.O.Thorbjornsen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i KRL, Tverrkulturell kommunikasjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i tverrkulturell kommunikasjon.

TK102 representerer et konkret møte med en kulturkontekst i sør eller i øst i form av et studieopphold med en varighet på 4-6 uker. I det aktuelle kulturmøtet får studentene gjøre erfaringer med å kommunisere i møte med personer fra en annen kultur. Samtidig utfordres de til refleksjon omkring egen kulturbakgrunn.

TK102 forutsetter og viderefører det teoretiske studiet fra TK101. Studentene går fra de sentrale grunnlagsproblemene til et konkret møte med den lokale/regionale kulturelle konteksten.

Emnet er organisert i to deler: A. Forberedelse til studieopphold og B. Studieopphold. Emnene er ikke delt opp i studiepoeng, men gir til sammen 15 poeng.
Menighetsfakultetets tilbud om studieopphold er for tiden lagt til Kina.

Gjennom samarbeid med Mediehøgskolen Gimlekollen kan det være mulig å få et alternativt studieopphold i Sør-Amerika eller Øst-Afrika.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Før studieoppholdet skal studenten gjøre et forberedelsesarbeid som består av to deler:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- følge undervisning og lese litteratur om den regionen studieoppholdet skal foregå i
- bestå en skriftlig kortprøve. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- delta i et obligatorisk motivasjonsseminar der en gjennomgår praktiske, metodiske og teoretiske sider ved å gjennomføre et slikt studieopphold

I løpet av studieoppholdet skal studenten
- delta i forelesninger og orienteringer, i besøk til historiske, kulturelle og religiøse steder og i øvrige samlinger og aktiviteter slik det framgår av programmet for oppholdet. Denne deltakelsen er obligatorisk.
- gjøre fortløpende feltnotater på grunnlag av observasjonsøvelser

Etter studieoppholdet skal studenten
- levere og få godkjent feltnotatene som skal brukes til skriving av hjemmeoppgaven.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet TK102 har bare én vurderingsform, hjemmeoppgave. Dersom studiekravene er oppfylte gis studenten anlending til avsluttende vurdering, som består i å skrive en hjemmeoppgave på inntil 3000 ord i løpet av en uke. Oppgaven er relatert både til det teoretiske pensum i TK101 og pensum i TK 102 og forutsetter bruk av de godkjente feltnotater.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeoppgaven.

Mål og innhold
Studiet skal gi studenten:
- god kunnskap om historie, kultur og religion i det landet/den regionen studieoppholdet skjer i
- kunnskap om levemåter i et lokalsamfunn med en annen kultur enn ens egen
- god kunnskap om problemstillinger knyttet til å leve i en annen kulturell sammenheng og til å kommunisere tverrkulturelt
- evne til å sette seg inn i og forstå andre menneskers levemåter
- evne til å kommunisere med mennesker med annen kulturell bakgrunn

Studieoppholdet inneholder:
- Forelesninger og seminarer ved egne og stedlige forelesere. Som forelesere benyttes i hovedsak lokale universitets- og høgskolelærere med kompetanse innen lokal og regional kultur, historie, samfunn, livssyn og antropologi, sammen med de fagansvarlige fra Norge. Undervisningen skal stimulere til dialog mellom studenter og lokale fagfolk for å fremme tverrkulturell dialog og forståelse.
- Ekskursjoner til steder, institusjoner og organisasjoner av historisk, kulturell eller religiøs betydning.
- I løpet av studieoppholdet vil det bli lagt til rette for at studentene får gjøre konkrete, personlige erfaringer i tverrkulturell

kommunikasjon.

Litteratur

LITTERATUR

- "Et utvalg fra: Confucius, Analects; Dong Zhongshu, Chunqui Fanlu; Filial Piety; Classic on Medicine; Zhen Dexius, Mutual Responsibility System; Gaoyao county, Boat People; Deng Yingchao, The Spirit of the May Fourth Movement; Peng Dehuai, Critique of the Great Leap Forward; Posters Calling for Democracy og Defending China's Socialist Democracy" i *Chinese civilization : a sourcebook* redaktør Ebrey, Patricia Buckley New York: Free Press, 1993, s. 17-22, 57-59, 64-68, 77-79, 186f, 309f, 360-363, 435-439, 496-500, 501-504 (Kompendium).
- Bruun, Ole, "Kina" i *Fjern og nær : sosialantropologiske perspektiver på verdens samfunn og kulturer* redaktør Howell, Signe et al. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s. 401-424 (Kompendium).
- Eberhard, Wolfram, "Bamboo, Dragon, Fish, Five, Gestures, Lantern, Medicine, Mountain, New Year, Phoenix, Red, Yellow" i *A dictionary of Chinese symbols : hidden symbols in Chinese life and thought* London: Routledge, 1986, s. ikke oppgitt (Kompendium).
- Harbakk, Ernst, "Misjon og kirke i Kina i 1400 år" i *Missiologi i dag* redaktør Jørgensen, Knud et al. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s. 413-433 (Kompendium).
- Harper, Damian, "Et utvalg" i *China* Melbourne: Lonely Planet, 2002, s. 18-38 (Kompendium).
- Lambert, Tony, "Et utvalg" i *China's Christian millions : the costly revival* London: Monarch Books, 1999, s. 15-72, 95-108, 139-162 .
- Sinclair, Kevin og Po-yee, Iris Wong, "Et utvalg" i *Culture shock! : China* London: Kuperard, 2003, s. 12-64 (Kompendium).
- Thompson, Laurence G., "Et utvalg" i *Chinese religion : an introduction* Belmont: Wadsworth Pub. Co., 1996, s. XVII-117 .
- Uglem, Olav, "Et utvalg" i *Norsk misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1979, s. 111-113, 160-164, 171-175, 191-196, 199-203, 214-215 (Kompendium).

TK203 - Tverrkulturell kommunikasjon II - Grunnspørsmål i tverrkulturell kommunikasjon

Faglærer:	Tormod Engelsviken, Tormod.Engelsviken@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i tverrkulturell kommunikasjon og inngår som del av TKII.

TK 203 representerer en fordypning i sentrale temaer i sosialantropologi, kommunikasjon, kultur og livssyn. En vil også vektlegge selve tilegnelsesprosessen av kunnskap om og forståelse av kulturelle og livssynsmessige fenomener, slik de forekommer i en konkret kontekst.

Emnet består av fire delemner: A. Erkjennelsesformer i et tverrkulturelt perspektiv, B. Tverrkulturell kommunikasjonsteori, C. Globale kulturkonflikter og løsninger og D. Livssyn i sosiokulturell kontekst. Emnene er ikke delt opp i studiepoeng, men gir til sammen 10 poeng.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet TK203 har bare én vurderingsform, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold
A. ERKJENNELSESFORMER I ET TVERRKULTURELT PERSPEKTIV
MÅL:
Studiet skal gi studentene:
- kjennskap til hvordan sosiokulturelle og materielle forhold former hva mennesker vet, tror og forholder seg til som kunnskap og sannhet
- kjennskap til betingelser for hvordan man kan sammenlikne kunnskap og etablere vilkår for å utvikle felles forståelse
- innsikt i betydningen av dette kommunikative grunnlaget

DELEMNE A LITTERATUR
- Barth, Fredrik, "An anthropology of knowledge with CA comment" i *Current anthropology : a world journal of the sciences of man* Bind 43, nr. 1 Chicago: The University of Chicago Press, 2002, s. 1-18 (Kompendium).
- Eriksen, Thomas Hylland, "Kulturoversettelse : felles praksis og kontekstualisering" i *Norsk antropologisk tidsskrift* Bind 3, nr. 1 Oslo: Universitetsforlaget, 1992, s. 22-36 (Kompendium).
- Goldblatt, David, *Knowledge and the social sciences : theory, method, practice* London: Routledge, 2004 .
- Höem, Ingjerd, "Språk, tenkning og sosial praksis" i *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* redaktør Smedal, Olaf H. et al. Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 161-191 (Kompendium).

B. TVERRKULTURELL KOMMUNIKASJONSTEORI
Mål:
Studiet skal gi studentene:
- god kunnskap om de viktigste kommunikasjonsteoriene
- kunnskap om teoretiske hjelpemidler til å skape forståelse mellom mennesker med ulik virkelighetsforståelse
- evne til å forstå mennesker med annen virkelighetsforståelse

DELEMNE B LITTERATUR
- Fiske, John, "Et utvalg" i *Kommunikationsteorier : en introduktion* [Stockholm]: Wahlström & Widstrand, 1997, s. 11-136 .
- Simonsen, Anne Hege, "Syden i Sør-Afrika" i*Å se verden fra et annet sted : medier, norskhet og fremmedhet* Oslo: Cappelen, 2004, s. ikke oppgitt (Kompendium).
- Talle, Aud, *Om kvinneleg omskjering : debatt og erfaring* Oslo: Samlaget, 2003 .

C. GLOBALE KULTURKONFLIKTER OG LØSNINGER
Mål:
Studiet skal gi studentene:
- kunnskap om aktuelle konflikttema i dagens globaliserte verden og den rolle kulturforskjeller spiller i disse
- kunnskap om hvordan det kan skapes endringer og løsninger i aktuelle konflikttema

DELEMNE C LITTERATUR

- Eide, Elisabeth, "Et bur av tøy? : sløret og blikket" i*Å se verden fra et annet sted : medier, norskhet og fremmedhet* Oslo: Cappelen, 2004, s. ikke oppgitt (Kompendium).
- Gupta, Akhil og Ferguson, James, "Beyond "culture" : space, identity and the politics of difference" i *The Anthropology of globalization : a reader* redaktør Rosaldo, Renato et al. Malden, Mass.: Blackwell, 2002, s. 65-80 (Kompendium).
- Krohn-Hansen, Christian og Vike, Halvard, "Makt og symbolske former - perspektiv på politikk" i *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* redaktør Smedal, Olaf H. et al. Bergen: Fagbokforl., 2000, s. 307-343 .
- Palay, Julia, "Toward and anthropology of democracy" i *Annual review of anthropology* Bind 31 Palo Alto, Calif.: Annual Reviews, 2002, s. 469-496 (Kompendium).

D. LIVSSYN I SOSIOKULTURELL KONTEKST

Mål:

Studiet skal gi studentene:

- kunnskap om den rolle religiøse livssyn og religiøs praksis spiller for tverrkulturell forståelse og internasjonalt samvirke
- kunnskap om forholdet mellom lokale sosiokulturelle kontekster og livssyn
- evne til å undersøke hvorledes livssyn bør være en del av en tverrkulturell tilnærming

DELEMNE D LITTERATUR

- Berger, Peter L., "The desecularization of the world : a global overview" i *The Desecularization of the world : resurgent religion and world politics* redaktør Berger, Peter L. Washington D.C.: Ethics and Public Policy Center, 1999, s. 1-18 (Kompendium).
- Bruce, Steve, "Cathedrals to cults : the evolving forms of religious life" i *Religion, modernity and postmodernity* redaktør Heelas, Paul Oxford: Blackwell, 1998, s. 19-35 (Kompendium).
- Jøssang, Asle,*Livssynsdimensjonen i tverrkulturell samhandling* Kristiansand: Mediehøgskolen Gimlekollen, 2005 (Kompendium).
- Martin, Bernice, "From pre- to postmodernism in Latin America : the case of pentecostalism" i *Religion, modernity and postmodernity* redaktør Heelas, Paul Oxford: Blackwell, 1998, s. 102-146 (Kompendium).

TK204A - Misjon, diakoni og bistand

Faglærer:	Tormod Engelsviken, Tormod.Engelsviken@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Dette emnet inngår som en del av TKII og representerer en spesialisering med utgangspunkt i studentenes ulike interesser, behov eller yrkestilknytning. Her går en nærmere inn på konkrete sentrale problemstillinger som forskjellige yrkesutøvere møter i en tverrkulturell situasjon.
Møtet mellom de tverrkulturelle aktører og deres budskap tillegges stor vekt. Følgende temaområder vil blant annet bli berørt:
- den tverrkulturelle arbeiders kulturelle og livssynsmessige bakgrunn.
- konvensjonelle kommunikasjonsmønstre innen egen kultur.
- faglige/profesjonsmessige mål, motiver, midler, kriterier og ideal, og deres forhold til den lokale kulturs forståelseshorisont og etiske normer.
- den tverrkulturelle arenaens utfordringer: tverrkulturelle motsetninger og overensstemmelser, kulturelle likheter og ulikheter, muligheter for konfrontasjon og dialog, skillelinjer og samarbeidsmuligheter.
- den kommunikative bro mellom ulike tverrkulturelle aktører og deres respektive meningsunivers.

TK204D vil bli utarbeidet av faglærerne.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester
- delta på minst én ekskursjon hvis dette arrangeres / tilbys i valgemnet.

Vurdering

Emnet TK204A har bare én vurderingsform, muntlig prøve (45 minutter). Prøven innledes med at studenten presenterer en selvvalgt problemstilling fra valgemnet i inntil 15 minutter. Til denne presentasjonen kan studenten bruke egne notater og hjelpemidler. Eksaminasjonen tar utgangspunkt i presentasjonen, men kan også utvides til å dekke andre deler av valgemnet. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- innsikt i sentrale problemstillinger i forholdet mellom kristendom og kultur relatert til tverrkulturell formidling av det kristne budskap
- god kunnskap om det teologiske grunnlag for og de ulike målsetninger og metoder i misjon, diakoni og bistand
- evne til faglig refleksjon over en yrkesrolle innen misjon, diakoni og bistand med fokus på livssynsmessig og faglig identitet

TK204B - Det flerkulturelle Norge

Faglærer:	Line Marie Onsrud, Line.M.Onsrud@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Dette emnet inngår som en del av TKII og representerer en spesialisering med utgangspunkt i studentenes ulike interesser, behov eller yrkestilknytning. Her går en nærmere inn på konkrete sentrale problemstillinger som forskjellige yrkesutøvere møter i en tverrkulturell situasjon.
Møtet mellom de tverrkulturelle aktører og deres budskap tillegges stor vekt. Følgende temaområder vil blant annet bli berørt:
- den tverrkulturelle arbeiders kulturelle og livssynsmessige bakgrunn.
- konvensjonelle kommunikasjonsmønstre innen egen kultur.
- faglige/profesjonsmessige mål, motiver, midler, kriterier og ideal, og deres forhold til den lokale kulturs forståelseshorisont og etiske normer.
- den tverrkulturelle arenaens utfordringer: tverrkulturelle motsetninger og overensstemmelser, kulturelle likheter og ulikheter, muligheter for konfrontasjon og dialog, skillelinjer og samarbeidsmuligheter.
- den kommunikative bro mellom ulike tverrkulturelle aktører og deres respektive meningsunivers.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester
- delta på minst én ekskursjon hvis dette arrangeres / tilbys i valgemnet.

Vurdering

Emnet TK204B har bare én vurderingsform, muntlig prøve (45 minutter). Prøven innledes med at studenten presenterer en selvvalgt problemstilling fra valgemnet i inntil 15 minutter. Til denne presentasjonen kan studenten bruke egne notater og hjelpemidler. Eksaminasjonen tar utgangspunkt i presentasjonen, men kan også utvides til å dekke andre deler av valgemnet. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- god kunnskap om de grunnleggende spørsmål i den norske debatten om innvandring og integrering,
- innsikt i de problemstillinger en kan møte i et flerkulturelt arbeidsmiljø,
- kjennskap til de tilgjengelige faglige ressurser,
- evne til å kommunisere meningsfullt i et norsk flerkulturelt miljø

TK204C - Bistand og utvikling

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Dette emnet inngår som en del av TKII og representerer en spesialisering med utgangspunkt i studentenes ulike interesser, behov eller yrkestilknytning. Her går en nærmere inn på konkrete sentrale problemstillinger som forskjellige yrkesutøvere møter i en tverrkulturell situasjon.
Møtet mellom de tverrkulturelle aktører og deres budskap tillegges stor vekt. Følgende temaområder vil blant annet bli berørt:
- den tverrkulturelle arbeiders kulturelle og livssynsmessige bakgrunn.
- konvensjonelle kommunikasjonsmønstre innen egen kultur.
- faglige/profesjonsmessige mål, motiver, midler, kriterier og ideal ¿ og deres forhold til den lokale kulturs forståelseshorisont og etiske normer.
- den tverrkulturelle arenaens utfordringer: tverrkulturelle motsetninger og overensstemmelser, kulturelle likheter og ulikheter, muligheter for konfrontasjon og dialog, skillelinjer og samarbeidsmuligheter.
- den kommunikative bro mellom ulike tverrkulturelle aktører og deres respektive meningsunivers.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester
- delta på minst én ekskursjon hvis dette arrangeres / tilbys i valgemnet.

Vurdering

Emnet TK204C har bare én vurderingsform, muntlig prøve (45 minutter). Prøven innledes med at studenten presenterer en selvvalgt problemstilling fra valgemnet i inntil 15 minutter. Til denne presentasjonen kan studenten bruke egne notater og hjelpemidler. Eksaminasjonen tar utgangspunkt i presentasjonen, men kan også utvides til å dekke andre deler av valgemnet. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- god kunnskap om sentrale utviklingsteorier
- god kunnskap om grunnleggende spørsmål i debatten om globalisering
- innsikt i ulike former for bistand; motiver og interesser, strategier og mål
- god kunnskap om aktuelle perspektiver på norsk bistand
- innsikt i hovedposisjonene i den etiske debatten om bistand
- evne til refleksjon over tverrkulturelle og kommunikasjonsmessige problemstillinger innenfor bistand og utvikling .

TK204D - Menneskerettigheter, familie og kjønn

Faglærer:	Ingen faglærer, spør studentekspedisjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er ennå ikke ferdig utviklet.

Dette emnet inngår som en del av TKII og representerer en spesialisering med utgangspunkt i studentenes ulike interesser, behov eller yrkestilknytning. Her går en nærmere inn på konkrete sentrale problemstillinger som forskjellige yrkesutøvere møter i en tverrkulturell situasjon.
Møtet mellom de tverrkulturelle aktører og deres budskap tillegges stor vekt. Følgende temaområder vil blant annet bli berørt:
- den tverrkulturelle arbeiders kulturelle og livssynsmessige bakgrunn.
- konvensjonelle kommunikasjonsmønstre innen egen kultur.
- faglige/profesjonsmessige mål, motiver, midler, kriterier og ideal ¿ og deres forhold til den lokale kulturs forståelseshorisont og etiske normer.
- den tverrkulturelle arenaens utfordringer: tverrkulturelle motsetninger og overensstemmelser, kulturelle likheter og ulikheter, muligheter for konfrontasjon og dialog, skillelinjer og samarbeidsmuligheter.
- den kommunikative bro mellom ulike tverrkulturelle aktører og deres respektive meningsunivers.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester
- delta på minst én ekskursjon hvis dette arrangeres / tilbys i valgemnet.

Vurdering

Emnet TK204D har bare én vurderingsform, muntlig prøve (45 minutter). Prøven innledes med at studenten presenterer en selvvalgt problemstilling fra valgemnet i inntil 15 minutter. Til denne presentasjonen kan studenten bruke egne notater og hjelpemidler. Eksaminasjonen tar utgangspunkt i presentasjonen, men kan også utvides til å dekke andre deler av valgemnet. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av en den muntlige prøven.

TK205 - Tverrkulturell kommunikasjon - Etnografisk prosjekt

Faglærer:	Tormod Engelsviken, Tormod.Engelsviken@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i tverrkulturell kommunikasjon og inngår som del av TKII.

På bakgrunn av en avgrenset etnografisk undersøkelse og aktuell litteratur skal studenten levere et essay på ca. 4000 ord. For retningslinjer for skriving av essay henvises til manual.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal:
- delta i metodekurset ved begynnelsen av emnet
- delta i gruppeseminar
- levere et prosjektutkast
- gjennomføre et etnografisk feltarbeid
- delta i to veiledningssamtaler
- levere et essay på inntil 4000 ord
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet TK205 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Mål og innhold
Studiet skal gi:
- god kunnskap om anerkjente etnografiske metodeverktøy ved beskrivelse og analyse av "menneskelig kultur"
- evne til ved hjelp av disse metoder å gjennomføre en avgrenset etnografisk undersøkelse
- evne til refleksjon over viktige problemstillinger knyttet til utøvelsen av sitt eget - nåværende eller fremtidige - yrke i en tverrkulturell sammenheng

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges ut ca. 300 sider valgfri litteratur i sammenheng med prosjektarbeidet. Utvalget gjøres i samråd med faglærer.

Litteratur
LITTERATUR
- Fetterman, David M., *Ethnography : step by step* Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1998 .

VIT501 - Vitenskapsteori

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, studieretning KRL fagdidaktikk.

VIT501 gir en innføring i vitenskapsteoretiske problemstillinger med særlig vekt på kommunikasjonslogikk. I tillegg gir emnet en kort innføring i hermeneutiske problemstillinger fra opplysningstiden til vår egen tid.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (2 sp) og B. Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i minst 75% av undervisningen,
- skrive 2 mappeoppgaver på inntil 1500 ord over oppgitte emner,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet VIT501 har som primær vurderingsform mappeveurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappeoppgavene, som teller likt.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- ha kjennskap til sentrale vitenskapsteoretiske problemstillinger,
- ha god kunnskap om kommunikasjonslogikk,
- ha god kunnskap om utvalgte vitenskapsteoretiske problemstillinger i pedagogikken
- ha kjennskap til hermeneutiske problemstillinger fra opplysningstiden til vår egen tid

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 95-116, 168-227, 251-274 .
- Rokstad, Konrad, "Kap. 3" i *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, s. 112-169 .
- Skjervheim, Hans, "Et grunnproblem i pedagogisk filosofi" i *Mennesket* redaktør Hellesnes, Jon et al. Oslo: Universitetsforlaget, 2002, s. 103-117. .
- Skjervheim, Hans, "Det instrumentalistiske mistaket" i *Mennesket* redaktør Hellesnes, Jon et al. Oslo: Universitetsforlaget, 2002, s. 130-137 .
- Thurén, Torsten, *Vitenskapsteori for nybegynnere* Oslo: Universitetsforlaget, 1993 .

VIT502 - Vitenskapsteori

Faglærer:	Sverre Dag Mogstad, Sverre.D.Mogstad@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Uregelmessig, spør studentresepsjon

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i diakoni. VIT502 gir en innføring i vitenskapsteoretiske problemstillinger med særlig vekt på kommunikasjonslogikk. I tillegg gir emnet en kort innføring i hermeneutiske problemstillinger fra opplysningstiden til vår egen tid.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (2 sp) og B. Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT501.
Emnet har 5 poengs reduksjon mot EXPHIL101.

Studiekrav
Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i minst 75% av undervisningen,
- skrive 2 mappeoppgaver på inntil 1500 ord over oppgitte emner,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Vurdering
Emnet VIT502 har som primær vurderingsform mappevurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappeoppgavene, som teller likt.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold
Studenten skal ha
- ha kjennskap til sentrale vitenskapsteoretiske problemstillinger,
- ha god kunnskap om kommunikasjonslogikk,
- ha god kunnskap om utvalgte vitenskapsteoretiske problemstillinger i diakoni
- ha kjennskap til hermeneutiske problemstillinger fra opplysningstiden til vår egen tid

Litteratur
LITTERATUR
- "Et utvalg" i *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* redaktør Henriksen, Jan-Olav Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 95-116, 168-227, 251-274 .
- Dunne, Joseph, "Et utvalg" i *Back to the rough ground : 'phronesis' and 'techne' in modern philosophy and in Aristotle* Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 1993, s. 244-268 .
- Nordstokke, Kjell, "Diakonvitenskapens teoretiske rammer" i *Diakonos : månedsblad for diakoni* Oslo: Det norske diakonforbund, 1999, s. ikke oppgitt .
- Rokstad, Konrad, "Kap. 3" i *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, s. 112-169 .
- Thurén, Torsten, *Vitenskapsteori for nybegynnere* Oslo: Universitetsforlaget, 1993 .

VIT589 - Theory of Academic Writing

Faglærer:	Terje Stordalen, Terje.Stordalen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
This course is an elective course in the postgraduate programme Master in Religious Education.

The object of the course is to give the students an opportunity to individually adjust themselves towards writing a master thesis later on in the MRE program.

Studiekrav
The student is to
- individually identify a field for writing a master thesis and then (with the assistance of the professor) select and read ca. 350 pages related to this field,
- write a proposal of some 3000 words on the basis of the read literature, identifying two different fields of probelms / questions that would pertain to writing the planned thesis.

Vurdering
VIT589 is assessed with a portfolio where the proposal is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold